

TAM TẶNG SONG NGŨ PĀḲI - VIỆT

VESAK 2550

*Sabbadānam dhammadānam jināti.
Sự bố thí Pháp vượt trên tất cả các sự bố thí.*

Thí Chủ: _____

Dâng đến: _____

Ước Nguyện: _____

Hồi hương đến: _____

TAM TẠNG SONG NGŨ PĀḶI - VIỆT - TẬP 38

SUTTANTAPIṬAKE KHUDDAKANIKĀYE

PAṬISAMBHIDĀMAGGAPAKARAṆA

DUTIYO BHĀGO

TẠNG KINH - TIỂU BỘ

PHÂN TÍCH ĐẠO

TẬP HAI

PHẬT LỊCH 2551

DƯƠNG LỊCH 2007

In lần thứ nhất:
PL 2551 - DL 2007

Số Lượng 600 cuốn

ISBN: 955-1222-39-1

@Buddhist Cultural Centre
125 Anderson Road
Nedimala, Dehiwala - Sri Lanka

Tel: 2734256, 2728468
Fax: 2736737
Email: bcc@sri.lanka.net
Website: www.buddhistcc.com

MỤC LỤC TỔNG QUÁT

Mục Lục Tổng Quát	iii
Lời Tựa - Sinhala và Việt ngữ	v - xiv
Văn Bản của Bộ Tôn Giáo - Anh và Việt ngữ	xv - xvi
Thành Phần Nhân Sự	xvii
Lược Đồ Tam Tạng	xviii - xix
Lời Giới Thiệu	xxiii - xxiv
Các Chữ Viết Tắt	xxv
Mẫu Tự Pāli - Sinhala	xxvi - xxvii
Mục Lục Phân Tích Đạo - Tập Hai	xxviii - xxix
Phân Tích Đạo - Tập Hai	2 - 269
Phụ Chú	271 - 272
Thư Mục Câu Kệ Pāli	273
Thư Mục Từ Đặc Biệt	275 - 282
Phương Danh Thí Chủ	283 - 284

--ooOoo--

*“Tathāgatappavedito dhammavinayo, bhikkhave, vivaṭo virocati,
no paṭicchanno.”*

*“Này các tỳ khưu, Pháp và Luật đã được công bố bởi đức Như Lai
là bộc lộ, chói sáng, không che giấu.”*

(Aṅguttaranikāya Tikanipātapāḷi Kusinaravagga Paṭichannasutta,
Parivārapāḷi Ekuttarikanaya Tikavāra - Bộ Tăng Chi, Chương Ba
Pháp, Phẩm Kusinārā, Kinh Được Che Giấu; Luật Tập Yếu, Chương
Tăng Theo Từng Bậc, Nhóm Ba).

ප්‍රස්තාවනා

සතා සංඛ්‍යා කල්ප ලක්ෂයක් මනෝ ප්‍රණීධාන පුරාන නවාසංඛ්‍යා කල්ප ලක්ෂයක් වාක් ප්‍රණීධාන පුරාන සාරාසංඛ්‍යා කල්ප ලක්ෂයක් කාය වාක් ප්‍රණීධාන පුරාන සම්මා සම්බුදුවරුන් විසි හතර නමකගෙන් නියත විවරණ ලබා ක්‍රි.පූ 623 දී පමණ බුද්ධත්වයට පත්වූ බරණැස මිගදායේ දී ධර්ම වක්‍රය පැවැත් වූ තැන් පටන් පන්සාලිස් වසක් කුළ දේශනා කරන ලද ධර්මය ත්‍රිමස ධර්මය නම් වෙයි ඒ ත්‍රිමස ධර්මය ධම්ම-ධම්මඛකක- සද්ධම්ම ධම්මවිනයං බුහ්මවරියි සාන- පාවචන - ආදී නාමයනගෙන් හඳුන්වා දී ඇති මෙම සද්ධර්මයම ආනන්දය මාගේ ඇවෑමෙන් තොපගේ ශාස්තෘ වන්නේ යයි ත්‍රිමසයන් වහන්සේ විසින්ම පරිනිර්වාණයේ දී වදාරා ඇති එයින් පෙනෙන්නේ බුදුන් වදාළ ධර්මයම භික්ෂුන් ගේ මර්ගෝපදේශකයා වූ වගයි එසේ තිබියදීත් බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් පසුව සුභද්‍ර නම් භික්ෂුවගේ මතය වූයේ ත්‍රිමසයන් වහන්සේ නැති නිසා තම තමන්ට වුවමනා පරිදි භික්ෂුන්ට ජීවත්වීමට පුළුවන් බවයි සුභද්‍ර භික්ෂුව ත්‍රිමස පරිනිර්වාණය ගැන සිතා ඇත්තේ කරදරයකින් මිදුණු අවස්ථාවක් ලෙසයි සමහර විට වෙනත් මත ප්‍රකට නුවුවද තවත් භික්ෂුන් අතර මෙවැනි විනාශකාරී මති මතාන්තර පවතින්නට ඇති සර්වඥයන් වහන්සේ ජීවත් ව සිටියදීම දේවදත්ත සුනක්ඛත්තං අරිට්ඨං සාතිං ආදී භික්ෂුහු මෙවැනි මත උපදවන ලදහි

ධර්මය සම්බන්ධව ගැටලුවක් මතුවූයේ කලතුරකින් වූවද බුද්ධ ධර්මයේ පිරිසිදු බව ඒ අයුරින්ම රැක ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයට බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් පසුව ශාසන භාරධාරී වූ මහා කාශ්‍යපට උපාලි ආදී මහරහතන් වහන්සේලාට පැහැදිලි වියි උන්වහන්සේලා බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් සිවුවන මස දෙවනදා රජගහනුවර වෙහාර පර්වත ප්‍රාන්තයේ සප්ත පර්ණි ගුහාද්වාරයෙහි අජාසත් රජු විසින් තරවන ලද මණ්ඩපයට රැස් වූ පන්සියයක් මහ රහතන් වහන්සේලාගේ සහභාගිත්වයෙන් පළමුවන ධර්ම සංගීතිය පැවැත්වූහි

ධර්ම විනයධර අනුබද්ධ මහාකාශ්‍යපට ධර්ම භාණ්ඩාගාරික ආනන්දට අග්‍ර විනයධර උපාලි ආදී සිව්පිළිසිඹියා පත් මහරහතන් වහන්සේලා විසින් පවත්වන ලද මෙම සංගායනාව සෙසු සියලු සංගායනාවන්ට පාදක වූ බවකි සමස්ත බෞද්ධ භික්ෂු සංඝයා විසින්ම පිළිගන්නා ලද බවත් අවිධිමත්වන සඳහන් වෙයි මෙම ප්‍රථම සංගායනාව කප්පියා කප්පිය සිකාපද පැනවීමත් බුද්දානු බුද්දක ශික්ෂාපද විනිශ්චයත් නිදානකොට පවත්වන ලද බැවින් පඤ්චසතික විනය සංගීතිය නමින් එය හඳුන්වයි බුද්ධ වචනය නැතිනම් ශ්‍රී සද්ධර්මය පිටක වසයෙහි බෙදුවේන ඒ ඒ පිටක එක් එක් සඛ්‍ය පරම්පරාවලට දුන්නේත් මෙම සංගායනාවේ දීයි

ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාවෙන් වසර සියයක් ඉක්ම ගිය පසු කලාශාක රජු දවස විශාල මහනුවර වැසි වජ්ජ භික්ෂුන් විසින් විනය විරෝධී වස්තු දහයක් විනයානුකූල කිරීමට උත්සාහයක් ගත්හි මෙම දස වස් පිළිවෙත නීතියට පටහැනි මෙන්ම සදාචාරාත්මක නොවන බවද

ප්‍රකාශිතයන්හි වජ්ජ භික්ෂුන්ගේ මෙම විනය විරෝධී උත්සාහයෙන් බුද්ධ ධර්මය රැක ගැනීම සඳහා දෙවැනි සංගායනාව පැවැත්වීම්

කාකණ්ඩ ප්‍රතන යස නම් මහරහතන් වහන්සේට සබ්බකාමීට රේවතට සාල්හට බුජ්ජ සෝභිත වාසභගාමීට සුමනට සාණවාසී සම්භුත යන රහතන් වහන්සේලා සාකඡ්ඡාකර මෙම සංගායනාව පවත්වන ලදී සත් සියයක් රහතන් වහන්සේලා විසින් මෙම සංගායනාව පවත්වන ලදහි සතක සතක විනය සංගීති නමින් යන නමින් හඳුන්වන මෙම සංගායනාවේදී වුල්ලවග්ගයේ සංගීති බන්ධ දෙකට මුණධරාජ සුත්‍රයට සෙරිස්සක විමාන කථා උත්තරවාදට ජේතවස්තු ආදිය පික පාලියට කතු කළහි

විවිධ නිකායන් හට ගැනීමත් ඒ ඒ නිකායයන්වල අයිතිවාසිකම්ට ඉගැන්වීම්ට හා වත් පිළිවෙත් මගින් බුදු දහම කිලිට්ටිමකී දුශ්ශීලයන් වැඩි වීමත් ඒ නිසාම සිල්වතුන් විනය කර්ම සිදු නොකර සිටීමකී විනයධර බහුශ්‍රැත සුපේශල භික්ෂාකාමී රහතන් වහන්සේලා ගම් දනවි අතහැර වනවාසී වීමත් යන අවස්ථා බුදුන් පිරිනිවී දෙසියපන්තිස් වසර වන විට දක්නට ලැබුනී මෙම තත්වයෙන් සම්බුද්ධ ධර්මය ආරක්ෂාකර ගැනීම සඳහා බුද්ධ වර්ෂ දෙසිය පන්තිස් වැන්නේ දී අශෝක අධිරාජයාගේ දායකත්වයෙන් පැළලුප් නුවර දී තුන්වන සංගායනාව පැවැත්වීයී මෙම සංගායනාව පවත්වන ලද්දේ මොග්ගලී ප්‍රතන තිස්ස මහ රහතන් වහන්සේගේ ප්‍රධානත්වයෙන් රහතුන් වහන්සේලා දාහක් සම්බන්ද වෙමින් අශෝකරාම යේදීයී කථා වස්තුපපකරණය මෙහිදී සංගීති විධි කථාවස්තුපපකරණය සංගායනා කර ඇත්තේ සම්මිතියට ගෝකුලික ආදී නිකායයන් විසින් වැරදි කරුණු ගෙන විග්‍රහ කරන ලද ධර්ම කරුණු නිවැරදි කොට පිරිසිදු බුද්ධ ධර්මය රැකගනු සඳහායී නව මසකින් නිම වූ මෙම සංගායනාව සාහස්සි ක නමින් හඳුන්වයි

උපාලි රහතන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍ය පරම්පරාව විසින් විනය පිටකය දට ආනන්ද පරපුරෙහි දීසභාණකට සාරිපුතන පරපුරෙහි මජ්ඣිම භාණකට මහාකාශ්‍යප පරපුරෙහි සංයුතන භාණක අනුරුද්ධ පරපුරෙහි අංගුත්තර භාක ආදීන් විසින් සූත්‍ර පිට කය දට ශාරිපුත්‍ර ශිෂ්‍ය පරපුරින් අභිධර්ම පිටකයද මෙම සංගායනාව වෙත පවත්වාගෙන ආහී

භාණකයන්ගේ ප්‍රභවය

සම්බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් තෙමසකට පසු මහා කාශ්‍යප මහ රහතන්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් රජගහනුවර දී පවත්වන ලද ප්‍රථම සංගායනාවේදී ධර්මය කියාව පිටකවලට කොටස්වලට බෙදුනි ඒ එක් එක් ධර්ම කොට්ඨාශයක් එක් එක් භික්ෂු පිරිසකට භාර කිරීම උචිත යයි මෙහි දී කල්පනා කර ඇති කට පාඩමනේ තථාගත ධර්මය ආරක්ෂා කිරීමේ අවශ්‍යතාවය නිසා මෙලෙස වැඩ බෙදාගැනීමේ උවමනාව ඇතිවීයී ඒ ඒ ධර්ම කොටස් භාරදෙන ලද්දේ ඒ ඒ කොටස් පිළිබඳව ප්‍රවීනත්වයක් දැක් වූ භික්ෂු පිරිස් වලටයී උදාහරණ වසයෙන් විනය පිටකය භාරදෙන ලද්දේ විනය පිළිබඳ අග්‍රස්ථානය හෙබ වූ උපාලි රහතන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ පරපුරටයී සූත්‍ර පිටකය භාරදී ඇත්තේ ධර්ම භාණ්ඩාගාරික ආනන්ද

රහතන් වහන්සේගේ පිරිසටයි අභිධර්මය භාර දී ඇත්තේ ධර්ම සේනාපති සැරියුත් රහතන් වහන්සේගේ පරපුරටයි

දීස භාණක - මජ්ඣිම භාණක - සංයුක්ත භාණක - අංගුත්තර භාණකා ජාතක

භාණකට ධම්මපද භාණකට උභතෝ විභඛග භානකට මහා අරියවංස භාණක ආදී වසයෙන් මෙම ශිෂ්‍ය පරම්පරා දිගින් දිගටම පිරිසිදු බුද්ධ ධර්මය රැකගෙන ආහි මෙම භාණක පරම්පරාවල අවසාන පුරුක් ලංකාවේ විසූහි භාණක වසයෙන් ත්‍රිපිටක බුද්ධ වචනය කට පාඩමින් රැකගෙන ආ මෙම පිරිස් අතර සුතතනතිකා - විනයධරා - අභිධම්මිකා - ධම්මධරා අට්ඨකථිකා - තිපිටකා - වතුනිකායිකා ආදී වශයෙන්ද ඒ ඒ ධර්ම කොටස් කට පාඩමින් ගෙන ආ හිඤ්ඤන් වහන්සේලා වූහි

තුන්වන ධර්ම සංගායනාවෙන් පසුව දඹදිව ථේරවාදාවරිය පරම්පරාවේ අවසාන පුරුක් වූ මොගගලි පුත්ත තිස්ස මහරහතන් වහන්සේගේ පාදාවනන අග්‍ර ශිෂ්‍යයා වූ මිහිඳු මහ රහතන් වහන්සේ විසින් සංගාහිත ථේරවාදී බුද්ධ ධර්මය ලක්දිවට ගෙන ආහි

ථේරවාද -

ථේර යනුවෙන් හැදින්වෙන පිරිස වැඩිමහල්ලන් ස්ථවිරයන් වසයෙන් ගැනේ එනම් වැඩිමහල්ලන්ගේ ආයතනයට ථේරවාදයට අයත් සාමාජිකයෝයි මෙහි ථේර යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ ප්‍රථම ද්විතීයට සංගායනාවලට සහභාගි වූ මහා කාශ්‍යපට උපාලි - යසට ආදී වූ මහරහතන් වහන්සේලා විසින් සංගායනා කළ පාලි ධර්මය ථේරවාද නම් වේ “දෙව සඛගීතයෝ ආරුළුහ පාලියේ වෙසු ථේරවාදො-ති බෙදිතබබං - සාහිමහා කසසප භුතීතං මහා ථේරානං වාදතතා ථේරවාදකොති වුවවති” යනුවෙන් සරසු දීපනී ටීකාවෙහි එයි ථේරිකා යනුවෙන් හඳුන්වන ථේරවාදීහු මගධ්‍ය සහ ජෂයිනිය මූලස්ථාන කර ගත්හි මෙයින් ලංකාවට පැමිණියේ උජ්ජයීනී ශාඛාවයි ථේරවාද ශාසනයේ පීතෘවරු වූවෝ පෝරාණයෝ වෙති පෝරාණයෝ වූකලි සම්භාවනීය ආචාර්ය පිරිසක් වූ අතර ථේරවාද ශාසනය ඇතිවීමේදී හා තහවුරු කිරීමෙහි දී වැදගත් තැනක් ගත් බව පෙනේ

තුන්වන ධර්ම සංගායනාවෙන් පසුව මිහිඳු හරහතන් වහන්සේ විසින් ලංකාවට ගෙන එන ලද්දේ ථේරවාදී ත්‍රිපිටකයයි මහින්දාගමනයෙන් පසුව ලංකාවේ ශ්‍රී ලාංකික හිඤ්ඤ පිරිසක් ඇති වූහි උන්වහන්සේලා ඒ ත්‍රිපිටකය හදාළහි සිංහලෙන් අටුවා උයූහි දේවානම්පියතිස්ස රජුගේ ප්‍රධාන අමාත්‍යයකු වූ අරිට්ඨ පෑවිදි වී රහත්වැ උන්වහන්සේගේ ප්‍රධානත්වයෙන් දේවානම් පියතිස්ස රාජ සමයේ (ක්‍රි.පූ 247-207) දී ලංකාවේ පළමුවන සංගායනාව කර ඇති මෙම සංගායනාවට සැටදහසක් රහතන් වහන්සේලා සහභාගි වූ බව සඳහන්යි සත්දෙනෙකුගේ යුත් ශිෂ්‍යහු ශිෂ්‍ය පරම්පරාවට අනුව මිහිඳු මහ රහතන් වහන්සේගේ ප්‍රථම ශිෂ්‍යයා වූයේ අරිට්ඨ තෙරුන්යි අනුරාධපුරයෙහිට ථූපාරාමයේ මෙම සංගායනාව පවත්වා ඇති

ධර්මශෝක රජුගේ මෙහෙයවීමෙන් ලංකාවට බුදු සමය ගෙන ආ මිහිඳු හිමියන් උදෙසා අනුරාධ පුරයෙහි ඉදි වූ ඉතා වැදගත් වූද ඉතා විශාල වූද ආරාමය මහා විහාරයයි මෙම විහාරයෙහි වැඩ සිටි හික්කුන් වහන්සේලා සමාක් දෘෂ්ටික ථේරවාදීහු වූහී ථේරවාදය ආරක්ෂා වූයේ මෙම විහාරයේදීයි

ථේරවාදී බුද්ධශාසනයට ආ බලපෑම්

ථේරවාදී බුද්ධශාසනය කෙරෙහි වරින්වර යම් යම් මතවාදිවල බලපෑම් ද ඇතිවීයී එයින් එකක් නම් බුදුන් අතිමානුෂිකයයි විශ්වාස කළ ලෝකෝත්තර වාදයයි ශ්‍රේෂ්ඨ ශාස්තෘවරුන්ගේ අභාවයෙන් පසුව අනුගාමිකයන් විසින් ඔහුගේ මිනිස් බව අමතක කොට ඔහු දේවත්වයෙන් සැලකීම ස්වාභාවිකයි ඔවුන් එසේ කරන්නේ ශාස්තෘවරයා කෙරෙහි දැඩි භක්තිය නිසායි එහෙත් ථේරවාදීහු ඒ අතින් වැඩිදුර ගියේ නැති ඔවුන් බුද්ධ කාය දෙස යථා තත්වයෙන් බැලූ බව පෙනේ එයට අමතරව වෛකුලයවාදය නිලපට දර්ශනට ගුළහවාද ආදී නම්වලින් ථේරවාද ක්‍රිපිටකයට අයත් නොවූ විශේෂාංග බිහි වූවද ථේරවාද බුදු සමය විසින් ඒවා බැහැර කරන ලදී මේ ආදී වසයෙන් වෛකුලය වාදීන්ගෙන් ඇතිවුණු නොයෙක් උපද්‍රව වලින් ථේරවාදය මහා විහාරික හික්කුන් විසින් බලවත් දුෂ්කරතා මැද ආරක්ෂා කරන ලදී අන්‍යවාදී ධර්මයන් ථේරවාදයට ඇතුල්වනු වළක්වනු සඳහා ථේර වාදීහු හැම අයුරින්ම සටන් කළහී මහාසේන රාජ්‍ය සමයේදී මෙම සටනන ප්‍රකටව කෙරුණු විට ථේරවාදීහු ජය ගත්හී මෙම මහා විහාරය පිළිබඳව කීර්තිරාවය හැම තැනම පැතිර පැවතිණී නිර්මල ධර්මය ලබා ගැනීම සඳහා විදේශිකයෝ ලංකාවට ආහී විශාබ පිතිමල්ලට බුද්ධ ඝොෂ යන අය ඉන් සමහරෙකී

පොඤ්ඤා සංගීතිය

මිහිඳු හිමියන් විසින් ලංකාවට ගෙන එන ලද ක්‍රිපිටක ධර්මය වසර හාරසියයක් පමණ කට පාඩමින් පැමිණි මහා විහාරික හික්කුන් වහන්සේලා ඒ පිරිසිදු ථේරවාදය පරපුරෙන් පරපුරට ගෙනයාමේ උදාර වූ ද පවිත්‍ර වූද චේතනාවෙන් බුද්ධ වර්ෂ 440-454 අතර කාලයේ වළගම්බා රජු දවස පොත්වල ලියවීයී වළගම්බා රජු දවස ලේඛනාරූඪ කළේ රජගහ - වේසාලී - පාටලී පුත්‍ර - නගරවල පැවැත් වූ ධර්ම සංගායනාවන් හි දී තෝරා බේරාගෙන සංග්‍රහ කළ ක්‍රිපිටකයයි ලෝකයේ ප්‍රථම වරට සිංහල රහතුන් විසින් කරන ලද මෙම පොඤ්ඤා සංගීතියෙන් පසුවට බුද්ධ ශ්‍රාවකයන් අතුරෙන් ඉතා උසස් විනය ධරයා වූ උපාලී තෙරුන්ගෙන් පැවත එන්නේ යයි සලකන ථේරවාදී පාලී ක්‍රිපිටකය සියම්ම කාමිබෝජට බුරුම ආදී දකුණු දිග රටවල පැතිර ගියහී

වම්පා (වියටිනාමය)

ඉන්දු චීන අර්ධ ද්වීපයේ නැගෙනහිර ප්‍රාන්තයේ දකුණු කොටස වන වත්මන් වියටිනාමය ඇති අතීතයේ වම්පා නමින් හඳුන්වා ඇති බුදු සමය ක්‍රීවී 3 වැනිසිය වසේදී පමණ මෙහි තහවුරු වන්නට ඇතැයි සිතිය හැකියී ක්‍රීවී 605 දී වම්පා අග නගරය විනුන් විසින් ආක්‍රමණය කොට බෞද්ධ වස්තූන් විනයට ගෙනගිය බව චීන ලියවිලි වල සඳහන්ව ඇති මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ ක්‍රීවී 7 වන සියවස ට පෙර වර්තමාන වියටි නාමයේ බුදු දහම ප්‍රචලිතව පැවති බවයි වම්පාහි බෞද්ධයන් පොදු

වසයෙන් ආර්ය සම්මතිය නිකායට අයත් වූ අතර සර්වාස්ති නිකායේ ස්වල්ප දෙනෙකු ද සිටි බවයි ක්‍රිවී 8 වැනි සියවසේ ශිලා ලේඛනයකින් පෙනී යන්නේ වම්පානි මහායාන බුදු දහම බලවත්ව පැවැති බවත් සමහර රජවරුන්ගේ ද ආශීර්වාදය ලද බවත්යි පසු කාලයක දී මහායානයෙන් කැඩී ආ තන්ත්‍රයානය ද එහි වූ බව පැහැදිලියි

ක්‍රිවී 15 වන සියවසේදී උතුරේ අන්තම්වරුන් විසින් රට අල්ලා ගන්නාතෙක් මහායාන ස්වරූපයේ බුද්ධාගම වම්පානි (වියට්නාමයේ) ජීවමාන බලවේගයක් වියි පසුව වම්පානි පැරණි ආගම වෙනුවට චීන ස්වරූපයෙන් යුත් බුදු සමය එහි බලපවත්වා ඇති

වියට්නාම ජාතික භික්ෂු ඉන්දුවන්ද

වියට්නාම ජාතික ඉන්දුවන්ද භික්ෂුන් වහන්සේ වසර කීපයකට පෙර ලංකාවට වැඩමවා කෝට්ටේ සිරි ජයවර්ධනාරාමයේ වැඩ සිටිමින් සිංහල භාෂාව කියවීමටද පාළුභාෂාවද හදාරා ඇති බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය මගින් මුද්‍රිත බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ සමූහය පරිශීලනය කළ මෙම භාමුදුරුවෝ පාලියෙන් ඇති ත්‍රිපිටකය සිංහලෙන් හදාරා වියට්නාම භාසාවට පරිවර්තනය කර ඇති වියට්නාම ඉතිහාසය දෙසත් ත්‍රිපිටකයේ ඉතිහාසය දෙසත් බැලූ විට එය ඉතා වැදගත් ප්‍රාතිභාර්යමය කටයුත්තකි මුළු ථේරවාදී ත්‍රිපිටකයම වියට්නාම බසට පරිවර්තනය කිරීම උන්වහන්සේගේ උත්සාහයයි බලාපොරොත්තුවයි එය එසේ වූ විට එය වර්තමාන වියට් නාමයේ සමයක් දෘෂ්ටිය ථේරවාදී ත්‍රිපිටකය ප්‍රචලිත වී ථේරවාදී බෞද්ධයන් ඇති වීමට හේතුවක් වනු ඇති ඒ අනුව වියට්නාම දේශයට ථේරවාදී ත්‍රිපිටකය ගෙන ගිය ධර්මදූතයා ඉන්දුවන්ද භික්ෂුව වසයෙන් වියට්නාම ඉතිහාසයේත් ලංකා ඉතිහාසයේත් ඉතිහාස ගතවනු නියතයි

උන්වහන්සේ ගේ චේතනාව උදාරතරයි අප්‍රතිහත ධෛර්යය විශ්මය ජනකයි උන්වහන්සේගේ මෙම සත් ක්‍රියාවට ලංකාවේත් - වියට්නාමයේත් බෞද්ධයෝ සහයෝගය දැක්විය යුතුයි වියට්නාමයට ථේරවාදය ගෙනයන ධර්ම දූතයා උන්වහන්සේ වන බැවිනි

උන්වහන්සේ ඉටාගත් කාර්යය නිරූපිතව ඉටු කරන්නට ආරෝග්‍ය සුවයත් ආර්ථික සම්පතත් ලැබේවායි ! ඉති සිතින් පත්මිහි

කිරම විමලජෝති ස්ථවිර
අධ්‍යක්ෂ
බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය
නැදිමාල
දෙහිවල
2550 නිකිණි මස

LỜI TỰA

(Lời dịch Việt của bản tiếng Sinhala)

--ooOoo--

Đức Phật của chúng ta sau khi trải qua vô số kiếp thực hành các pháp toàn hảo và lần lượt tiếp nhận sự thọ ký của hai mươi bốn vị Phật tiền nhiệm rồi đã chứng quả Toàn Giác vào năm 623 trước Tây Lịch. Ngài đã thuyết giảng bài Pháp đầu tiên, tức là bài Kinh Chuyển Pháp Luân, ở tại Migadāya thành Bārāṇasī. Lời giảng dạy của đức Phật được biết đến với nhiều tên gọi: Giáo Pháp, Chánh Pháp, Pháp và Luật, Phạm Hạnh là một số tên gọi đã được nói đến. Đức Phật đã nói với vị trưởng lão Ānanda rằng: “Sau khi ta Niết Bàn, chính các Pháp và Luật đã được ta giảng dạy sẽ là thầy của các người.” Điều ấy có nghĩa là Giáo Pháp của đức Phật sẽ là kim chỉ nam cho các vị tỳ khưu tu tập. Tuy nhiên, ngay sau sự ra đi của đức Phật vị tỳ khưu tên Subhadda đã có quan điểm rằng: “Bởi vì đức Phật đã không còn, các đệ tử của Ngài có thể sống cuộc sống theo như ước muốn của mình.” Và còn có những vị tỳ khưu khác như Devadatta, Sunakkhatta, Ariṭṭha ngay lúc đức Phật còn tại tiền cũng đã có các suy nghĩ như vị tỳ khưu Subhadda.

Tuy nhiên, khi vấn đề liên quan đến Giáo Pháp của đấng Toàn Giác vừa mới nảy sinh, các vị A-la-hán hộ trì Giáo Pháp như Ngài Mahā Kassapa và Ngài Upāli đã nghĩ đến sự cần thiết của việc bảo vệ tính chất thuần khiết của Giáo Pháp. Do đó, vào ngày thứ hai của tháng thứ tư sau khi đức Phật Niết Bàn, cuộc Kết Tập lần thứ nhất đã được thực hiện với sự tham dự của năm trăm vị A-la-hán tại hang động Sattapaṇṇī dưới sự bảo trợ của đức vua Ajātasattu (A-xà-thế). Cuộc Kết Tập Giáo Pháp được tiến hành bởi các vị tỳ khưu Mahā-kassapa, Ānanda, Upāli, và các vị Thánh A-la-hán khác đã là nền tảng cho các cuộc kết tập về sau. Chú Giải đề cập rằng cuộc Kết Tập Giáo Pháp này đã được tất cả các vị tỳ khưu thừa nhận. Cuộc Kết Tập Giáo Pháp lần thứ nhất này còn được gọi là Cuộc Kết Tập về Luật của năm trăm vị vì có liên quan đến các điều học nhỏ nhặt và ít quan trọng (khuddānukhuddakasikkhā). Giáo Pháp của đức Phật đã được phân chia thành Tạng (Piṭaka) trong cuộc kết tập này.

Cuộc Kết Tập lần thứ nhì đã được tổ chức vào khoảng một trăm năm sau lần thứ nhất vào thời trị vì của đức vua Kālasoka. Cuộc kết tập này dựa trên nền tảng của “Mười sự việc không được phép.” Các vị tỳ khưu xứ Vajjī đã ra sức vận động để hợp thức hóa mười sự việc xét ra có bản chất không đúng với Luật. Cuộc Kết Tập lần thứ nhì đã

được tiến hành bằng hình thức hội thảo giữa các vị tỳ khưu A-la-hán Sabbakāmi, Revata, Sālha, Ujjasobhita, Vāsabhagāmika, Sambhūta Sānavāsī, Yasa Kākaṇḍakaputta, và Sumana. Bảy trăm vị A-la-hán đã tham dự cuộc Kết Tập này. Cuộc Kết Tập Giáo Pháp lần thứ nhì này còn được gọi là Cuộc Kết Tập về Luật của bảy trăm vị. Trong cuộc Kết Tập này, hai chương về Kết Tập ở Cullavagga (Luật Tiểu Phẩm), bài kinh Muṇḍarājasutta, Serissaka Vimānakathā Uttaravāda, Petavatthu, v.v... đã được công nhận vào Chánh Tạng Pāli.

Do sự xuất hiện của nhiều bộ phái, tính chất đúng đắn về giáo lý và sở hành của các bộ phái chính bị suy giảm, các vị tỳ khưu chân chánh đều lui vào rừng ở ẩn. Nhằm bảo vệ phẩm chất của Giáo Pháp đức Phật trong tình trạng này, vào khoảng hai trăm ba mươi năm sau thời kỳ đức Phật Niết Bàn cuộc Kết Tập lần thứ ba đã được tổ chức ở tại Āsokārāma do đức vua Asoka. Cuộc Kết Tập này đã được tiến hành bởi vị tỳ khưu A-la-hán Moggaliputta Tissa cùng với một ngàn vị A-la-hán. Đặc biệt bộ Kathāvatthupakaraṇa đã được trùng tụng nhằm chỉnh đốn những sai lầm đang được thực hành bởi các bộ phái. Cuộc Kết Tập này đã hoàn tất sau chín tháng và đã được gọi là cuộc Kết Tập của một ngàn vị.

Sau cuộc Kết Tập lần thứ nhất, Tạng Luật đã được duy trì do các vị tỳ khưu thuộc nhóm của vị Thánh A-la-hán Upāli, Tạng Kinh gồm có Trường Bộ do nhóm của ngài Ānanda, Trung Bộ do nhóm của ngài Sāriputta, Tương Ứng do nhóm của ngài Kassapa, Tăng Chi do nhóm của ngài Anuruddha, và Tạng Vi Diệu Pháp do nhóm của ngài Sāriputta .

Sự thành lập các nhóm trì tụng (bhāṇaka):

Sau Cuộc Kết Tập lần thứ nhất, Giáo Pháp đã được phân chia thành nhiều phần và các phần chính yếu đã được giao cho các vị tỳ khưu tinh thông về lãnh vực ấy có nhiệm vụ duy trì và phổ biến. Một số nhóm trì tụng chính là nhóm Trì Tụng Trường Bộ (Dīghabhāṇaka), nhóm Trì Tụng Trung Bộ (Majjhimbhāṇaka), nhóm Trì Tụng Tương Ứng (Saṃyutta-bhāṇaka), nhóm Trì Tụng Tăng Chi (Aṅguttarabhāṇaka), nhóm Trì Tụng Kinh Bốn Sanh (Jātakabhāṇaka), nhóm Trì Tụng Kinh Pháp Cú (Dhammapadabhāṇaka), nhóm Trì Tụng hai Bộ Luật (Uḥhato Vibhaṅgabhāṇaka), nhóm Trì Tụng bộ Đại Sử về Thánh Nhân (Mahā Ariyavaṃsa), v.v... Các vị đệ tử này đã làm phong phú và gìn giữ Giáo Pháp bằng phương tiện trùng tụng bằng trí nhớ. Nhóm cuối cùng của các vị trì tụng này đã sống tại Sri Lanka. Sau cuộc Kết Tập lần thứ ba, Giáo Pháp của đức Phật đã được truyền sang Sri Lanka do

công của Trưởng Lão Mahinda là vị đệ tử của ngài tỳ khuu A-la-hán Moggaliputta Tissa.

Theravāda: Ý nghĩa của từ “Thera” là “Trưởng Lão.” Các thành viên của Theravāda là các vị trưởng lão. Các vị tỳ khuu Mahākassapa, Upāli, Yasa, v.v... đã tham dự cuộc Kết Tập Giáo Pháp lần thứ nhất và thứ nhì đã trùng tụng Chánh Tạng, và các lời trùng tụng ấy được gọi là Theravāda. Sớ giải tên Sāratthadīpanī Tīkā có đề cập rằng: “Sabbam theravādanti dve saṅgītiyo āruḥhā pāliyevettha “theravādo”ti veditabbā. Sā hi mahākassapapabhutīnaṃ mahātherānaṃ vādattā “theravādo”ti vuccati.” Các vị Theravāda còn được gọi là Therika (thuộc về các vị Trưởng Lão). Các vị này sống chủ yếu ở Magadhya và Ujjayini. Trong số các vị này, nhóm Ujjayini đã đến Sri Lankā. Các vị trưởng thượng “Porāṇa” của Giáo Hội Theravāda là những vị thầy lỗi lạc và đã đóng vai trò vô cùng quan trọng trong việc thành lập Giáo Hội Theravāda.

Sau cuộc Kết Tập lần thứ ba, ngài tỳ khuu Mahinda đã đem Tam Tạng của Theravāda đến xứ sở Sri Lanka và đã chuyển hóa được rất đông người xuất gia theo Phật Giáo. Các vị ấy đã học tập Tam Tạng và đã viết Chú Giải bằng tiếng Sinhala. Cuộc Kết Tập Giáo Pháp đầu tiên ở Sri Lanka đã được thực hiện bởi vị tỳ khuu A-la-hán Ariṭṭha trước đây là vị quan đại thần của đức vua Devānampiya Tissa (247-207 trước Tây Lịch). Đã có sáu mươi ngàn vị A-la-hán tham dự. Tỳ khuu Ariṭṭha chính là vị đệ tử đầu tiên của ngài Mahinda. Cuộc Kết Tập đã được tổ chức tại tu viện Thūpārāma ở Anurādhapura.

Tu viện Mahā Vihāra đã được xây dựng cho ngài Mahinda và đã có một vị trí vô cùng lớn lao và quan trọng đối với Giáo Hội Theravāda. Lúc bấy giờ đã xảy ra nhiều sự kiện có liên quan đến lời Giáo Huấn của đức Phật, sự kiện Lokuttaravāda là một. Mặc dầu có nhiều khó khăn phải đối phó nhưng các vị tỳ khuu ở Mahā Vihāra đã bảo vệ được sự thuần khiết của Giáo Pháp và đã được khắp nơi biết tiếng. Do đó, nhiều người ngoại quốc đã đến Sri Lanka để tiếp thu Phật Giáo, trong đó có Visākha, Pītimalla, Buddhaghosa, v.v...

Sự Kết Tập thành sách:

Tam Tạng Giáo Pháp do Ngài Mahinda đem đến và giảng dạy cho các vị tỳ khuu ở Mahā Vihāra đã được duy trì bằng trí nhớ trong bốn trăm năm. Vào thời trị vì của đức vua Vaḷagamba (440-454 theo Phật Lịch), Tam Tạng đã được ghi lại thành các tập sách. Sau đó, Tam Tạng Pāli này đã được truyền sang các nước như là Thái Lan, Cambodia, và Miến Điện.

Champa (Việt Nam):

Được biết Champa là vùng đất ở về phía đông nam của bán đảo Đông Dương, hiện nay là Việt Nam. Điều được phỏng đoán là triết học Phật Giáo đã được thiết lập tại xứ này vào khoảng thế kỷ thứ 3 sau Tây Lịch. Vào khoảng năm 605 sau Tây Lịch, thủ đô Champa đã bị chiếm đóng bởi người Trung Quốc và họ đã du nhập Phật Giáo vào Trung Quốc; điều này được ghi lại trong văn kiện của Trung Quốc. Điều rõ rệt là Phật Giáo đã được phổ biến tại Việt Nam trước thế kỷ thứ bảy sau Tây Lịch và Phật Giáo Champa là chánh yếu và được liệt kê vào bộ phái Arya Sammiti là một nhóm nhỏ thuộc bộ phái Sravasti. Tư liệu của thế kỷ thứ tám sau Tây Lịch được ghi lại trên bia đá chứng tỏ rằng Phật Giáo Mahāyāna đã hiện diện ở Việt Nam và Tantrayāna phát xuất từ Mahāyāna cũng có mặt.

Vào thế kỷ thứ 15 sau Tây Lịch, người Annam ở phía bắc đã kiểm soát xứ sở và Phật Giáo mang đặc điểm của Mahāyāna đã có sự tác động. Về sau, Phật Giáo mang đặc điểm của Trung Quốc đã tác động đến xứ sở này thay vì Phật Giáo Champa trước đây.

Vị tỳ khuu Indacanda người Việt Nam đã đến Sri Lanka trong những năm gần đây và đang ngụ tại tu viện Sri Jayawardhanaramaya khu vực Kotte. Vị này đã học Pāli và đã sử dụng Tam Tạng Pāli ấn bản Buddha Jayanti do Buddhist Cultural Centre ấn hành. Vị này đã học Tam Tạng và sau đó dịch sang tiếng Việt Nam. Khi xem xét đến lịch sử của nước Việt Nam và lịch sử của Tam Tạng, chúng tôi nhận thấy rằng sự nỗ lực và ước nguyện thực hiện Tam Tạng Song Ngữ của vị này thật là phi thường. Nếu việc làm ấy được thành tựu thì sự hiểu biết về Tam Tạng của Theravāda ở Việt Nam sẽ được phổ biến và Phật Giáo Theravāda ở Việt Nam sẽ thêm phần phát triển. Khi ấy, vị tỳ khuu Indacanda sẽ là người sứ giả có công đóng góp cho sự hoằng Pháp của Phật Giáo Theravāda ở Việt Nam và điều này sẽ được ghi nhận bởi lịch sử của hai nước, Việt Nam cũng như của Sri Lanka.

Ý định của vị tỳ khuu này thật lớn lao, và sự nỗ lực của vị này thật đáng khâm phục. Chư Phật tử sống ở Sri Lanka và Việt Nam hãy nên hỗ trợ tỳ khuu Indacanda trong công việc dẫn thân này.

Chúng tôi phúc chúc cho tỳ khuu Indacanda được sức khỏe, sống lâu, và đạt đến sự thành công đối với điều ước nguyện của mình.

Venerable Kirama Wimalajothi
Giám Đốc Buddhist Cultural Centre
Nedimala, Dehiwala, Sri Lanka
Tháng Nikini 2550.

ආගමික කටයුතු අමාත්‍යාංශය
 மத விவகார அமைச்சு
 MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS

මගේ අංකය }
 என் எண் }
 My No }

ඔබේ අංකය }
 உமது எண் }
 Your No }

24th May, 2006

This is to certify that the bilingual Tripitaka in Pali and Sinhala in connection with the 2550th Buddha Jayanthi Commemoration is the correct version of the Pali Text. The Pali text in Roman Characters has its equivalence in content and validity to the original in Sinhala characters.

 B.N.Jinasena
 Secretary
 Ministry of Religious Affairs

115, විජේරාම මාවත, කොළඹ 07, ශ්‍රී ලංකාව. 115, வீஜேராம மாறதிகள், கொழும்பு 07, ஸ்ரீ லங்கா. 115. Wijerama Mawatha, Colombo 07. Sri Lanka.

කාර්යාලය asifan@usal Office } 94-11-2690896	ෆැක්ස් ලැයිස්තුව ලැයිස්තුව ලැයිස්තුව } 94-11-2690897	මහාමාත්‍ය ආමාත්‍ය பிரதி அமைச்சர் } 94-11-5375128 Deputy Minister } 94-11-2690898	ලේකම් செயலாளர் } 94-11-2690736 Secretary
---	---	--	--

Ministry of Religious Affairs

--ooOoo--

Ngày 24 tháng 05 năm 2006

Xác nhận rằng Tam Tạng song ngữ Pali và Sinhala ấn tống vào dịp lễ kỷ niệm Buddha Jayanthi lần thứ 2550 là chính xác về phần Pali văn. Phần Pali văn được phiên âm sang mẫu tự Roman có giá trị tương đương về nội dung so với văn bản gốc bằng mẫu tự Sinhala.

B. N. Jinasena
Thư Ký
Chánh văn phòng

Địa Chỉ: 115 Wijerama Mawatha, Colombo 07, Sri Lanka

Office: 94-11-2690896

Fax: 94-11-2690897

Deputy Minister: 94-11-5375128, 94-11-2690898

Secretary: 94-11-2690736

THÀNH PHẦN NHÂN SỰ:

CỐ VẤN DANH DỰ:

Ven. Devahandiye Paññāsekara Nāyaka Mahāthera
President of the Thimbirigasyaya Religious Association
“Sasana Arakshaka Mandalaya”
Tu Viện Trưởng Tu Viện Sri Jayawardhanaramaya Colombo

CỐ VẤN THỰC HIỆN:

Ven. Kirama Wimalajothi Nāyaka Mahāthera
Giám Đốc nhà xuất bản Buddhist Cultural Centre

CỐ VẤN VI TÍNH:

Ven. Mettāvihārī (Đan Mạch)
Ban điều hành Mettānet Foundation
(www.metta.lk)

ĐIỀU HÀNH TỔNG QUÁT:

Tỳ Khuru Indacanda

PHỤ TRÁCH PHIÊN DỊCH:

- Tỳ Khuru Indacanda (Trương Đình Dũng)
- Tỳ Khuru Brahmāpalita (Thạch Long Thịnh)

PHỤ TRÁCH PHIÊN ÂM:

- Ven. CandraBangsha (Bangladesh)

PHỤ TRÁCH VI TÍNH:

- Tỳ Khuru Đức Hiền (Nguyễn Đăng Khoa)

TIPITAKAPĀḲI - TAM TẠNG PĀḲI

Piṭaka	Tạng	Tên PāḲi	Tựa Việt Ngữ	Số tt.	
V I N A Y A	L U Ậ T	PārājikapāḲi	Phân Tích Giới Tỳ Khuru I	01	
		PācittiyapāḲi bhikkhu	Phân Tích Giới Tỳ Khuru II	02	
		PācittiyapāḲi bhikkhunī	Phân Tích Giới Tỳ Khuru Ni	03	
		MahāvaggapāḲi I	Đại Phẩm I	04	
		MahāvaggapāḲi II	Đại Phẩm II	05	
		CullavaggapāḲi I	Tiểu Phẩm I	06	
		CullavaggapāḲi II	Tiểu Phẩm II	07	
		ParivārapāḲi I	Tập Yếu I	08	
		ParivārapāḲi II	Tập Yếu II	09	
S U T T A N T A		Dīghanikāya I	Trường Bộ I	10	
		Dīghanikāya II	Trường Bộ II	11	
		Dīghanikāya III	Trường Bộ III	12	
			Majjhimanikāya I	Trung Bộ I	13
			Majjhimanikāya II	Trung Bộ II	14
			Majjhimanikāya III	Trung Bộ III	15
	K I N H		Saṃyuttanikāya I	Tương Ứng Bộ I	16
			Saṃyuttanikāya II	Tương Ứng Bộ II	17
			Saṃyuttanikāya III	Tương Ứng Bộ III	18
			Saṃyuttanikāya IV	Tương Ứng Bộ IV	19
			Saṃyuttanikāya V (1)	Tương Ứng Bộ V (1)	20
	Saṃyuttanikāya V (2)	Tương Ứng Bộ V (2)	21		
			Āṅguttaranikāya I	Tăng Chi Bộ I	22
			Āṅguttaranikāya II	Tăng Chi Bộ II	23
			Āṅguttaranikāya III	Tăng Chi Bộ III	24
			Āṅguttaranikāya IV	Tăng Chi Bộ IV	25
			Āṅguttaranikāya V	Tăng Chi Bộ V	26
			Āṅguttaranikāya VI	Tăng Chi Bộ VI	27

Piṭaka	Tạng	Tên Pāḷi	Tựa Việt Ngữ	Số tt.	
S U T T A N T A	K I N H	K	Khuddakapāṭha	Tiểu Tụng	28
		H	Dhammapadapāḷi	Pháp Cú	-
		U	Udānapāḷi	Phật Tự Thuyết	-
		D	Itivuttakapāḷi	Phật Thuyết Như Vậ	-
		D	Suttanipāṭapāḷi	Kinh Tập	29
		A	Vimānavatthupāḷi	Chuyện Thiên Cung	30
		K	Petavatthupāḷi	Chuyện Nga Quỷ	-
		A	Theragathāpāḷi	Trưởng Lão Kệ	31
		N	Therīgāthāpāḷi	Trưởng Lão Ni Kệ	-
		I	Jātakapāḷi I	Bổn Sanh I	32
		K	Jātakapāḷi II	Bổn Sanh II	33
		Ā	Jātakapāḷi III	Bổn Sanh III	34
		Y	Mahāniddeśapāḷi	(chưa dịch)	35
		A	Cullaniddeśapāḷi	(chưa dịch)	36
			♦ Paṭisambhidāmagga I	♦ Phân Tích Đạo I	37
		*	Paṭisambhidāmagga II	Phân Tích Đạo II	38
			Apadānapāḷi I	(chưa dịch)	39
		T	Apadānapāḷi II	(chưa dịch)	40
		I	Apadānapāḷi III	(chưa dịch)	41
		Ē	♦ Buddhavaṃsapāḷi	♦ Phật Sử	42
		U	♦ Cariyāpiṭakapāḷi	♦ Hạnh Tạng	-
	Nettipakaraṇa	(chưa dịch)	43		
B	Peṭakopadesa	(chưa dịch)	44		
Ō	Milindapañhāpāḷi	Mi Tiên Vấn Đáp	45		
A B H I D H A M M A	V I D Ē U P H Á P		Dhammasaṅganipakaraṇa	Bộ Pháp Tự	46
			Vibhaṅgapakaraṇa I	Bộ Phân Tích I	47
			Vibhaṅgapakaraṇa II	Bộ Phân Tích II	48
			Kathāvatthu I	Bộ Ngữ Tông I	49
			Kathāvatthu II	Bộ Ngữ Tông II	50
			Kathāvatthu III	Bộ Ngữ Tông III	51
			Dhātukathā	Bộ Chất Ngữ	-
			Puggalapaññattipāḷi	Bộ Nhân Chế Định	52
			Yamapakaraṇa I	Bộ Song Đối I	53
			Yamapakaraṇa II	Bộ Song Đối II	54
			Yamapakaraṇa III	Bộ Song Đối III	55
			Patthānapakaraṇa I	Bộ Vị Trí I	56
	Patthānapakaraṇa II	Bộ Vị Trí II	57		
	Patthānapakaraṇa III	Bộ Vị Trí III	58		

SUTTANTAPIṬAKE KHUDDAKANIKĀYE

PAṬISAMBHIDĀMAGGO

DUTIYO BHĀGO

TẶNG KINH - TIỂU BỘ

PHÂN TÍCH ĐẠO

TẬP HAI

Tāni ca sutte otāriyamānāni vinaye sandassiyamānāni sutte ceva otaranti vinaye ca sandissanti, niṭṭham ettha gantabbaṃ: ‘Addhā idaṃ tassa bhagavato vacanaṃ, tassa ca therassa suggahitaṃ’i.

(Dīghanikāya II, Mahāparinibbānasutta).

Các điều ấy (những lời đã được nghe thuyết giảng) cần được đối chiếu ở Kinh, cần được xem xét ở Luật, và chỉ khi nào chúng hiện diện ở Kinh và được thấy ở Luật, thời điều kết luận có thể rút ra ở đây là: “Điều này chắc chắn là lời giảng dạy của đức Thế Tôn và đã được vị trưởng lão ấy tiếp thu đúng đắn.

(Trường Bộ II, Kinh Đại Bát-Niết-Bàn).

LỜI GIỚI THIỆU

--ooOoo--

Paṭisambhidāmagga là tựa đề của tập Kinh thứ mười hai thuộc Tiểu Bộ. Chúng tôi đề nghị từ dịch tương đương của tiếng Việt là *Phân Tích Đạo*. Chú Giải *Saddhammappakāsinī* cho chúng ta biết được tác giả của *Paṭisambhidāmagga* là ngài Sāriputta (Pṭsa. 1, 01). và tập Chú Giải *Saddhammappakāsinī* này đã được thực hiện bởi vị trưởng lão Mahābhīdhāna (còn gọi là Mahānāma) tại một lieu phòng thuộc tu viện Mahāvihāra (Tích Lan) vào khoảng đầu thế kỷ thứ 6 sau Tây Lịch (Pṭsa. 2, 703-704).

Tập Kinh *Paṭisambhidāmagga - Phân Tích Đạo* gồm có ba Phẩm (*vagga*): Phẩm Chính Yếu (*Mahāvagga*), Phẩm Kết Hợp Chung (*Yuganaddhavagga*), và Phẩm Tuệ (*Paññāvagga*). Mỗi phẩm gồm có mười bài giảng (*kathā*) của mười đề tài khác nhau, tổng cộng là ba mươi đề tài. Trong quá trình in ấn, tập Kinh *Paṭisambhidāmagga - Phân Tích Đạo* được phân làm hai: Tập Một trình bày Phẩm Chính Yếu (*Mahāvagga*) và Tập Hai gồm có Phẩm Kết Hợp Chung (*Yuganaddhavagga*) và Phẩm Tuệ (*Paññāvagga*).

Phẩm Kết Hợp Chung (*Yuganaddhavagga*) gồm có mười đề tài theo thứ tự là các phần giảng về:

- Thiên Chi Tịnh và Minh Sát (*Yuganaddhakathā*),
- Chân Lý (*Saccakathā*),
- Các Chi Phần đưa đến Giác Ngộ (*Bojjhaṅgakathā*),
- Tâm Từ (*Mettākathā*),
- Sự Ly Tham Ái (*Virāgakathā*)
- Sự Phân Tích (*Paṭisambhidākathā*),
- Việc chuyển vận Bánh xe Chánh Pháp (*Dhammacakkakathā*),
- Tối Thượng ở Thế Gian (*Lokuttarakathā*),
- Lực (*Balakathā*),
- và Không Tánh (*Suññatākathā*).

Phẩm Tuệ (*Paññāvagga*) gồm có mười đề tài giảng về:

- Tuệ (*Paññākathā*),
- Thần Thông (*Iddhikathā*),
- Sự Lãnh Hội (*Abhisamayakathā*),

- Sự Viên Ly (*Vivekakathā*),
- Hành Vi (*Cariyākathā*),
- Phép Kỳ Diệu (*Pāṭihāriyakathā*),
- Các Pháp Đứng Đầu được Tịnh Lặng (*Samasīkathā*),
- Sự Thiết Lập Niệm (*Satipaṭṭhānakathā*),
- Minh Sát (*Vipassanākathā*),
- và Các Tiêu Đề (*Mātikākathā*).

Ở *Paṭisambhidāmagga - Phân Tích Đạo Tập Hai* này xét ra có phần phong phú hơn Tập Một vì trình bày đến hai mươi đề tài. Nhìn lướt qua những đề tài kể trên xét ra không có gì mới lạ đối với các hàng học giả học Phật, nhưng chính ở trong những Giáo lý xem chừng đã quen thuộc ấy có xen lẫn những điều mới lạ về phương diện học thuyết lẫn thực hành; chúng tôi sẽ không đi vào cụ thể và để cho độc giả tự khám phá ra những điều hay ý lạ đang ẩn tàng trong văn tự của Tập Kinh này. Có thể có những đoạn văn tiếng Việt sẽ không làm hài lòng quý độc giả, xin quý vị tham khảo thêm ở văn bản *Pāli*. Tuy nhiên, chúng tôi có sự nhận xét rằng những đoạn văn nào chúng tôi dịch có sự lúng túng lại chính là những đoạn văn có chứa đựng những giáo lý vượt tầm hiểu biết của chúng tôi, vì thế đối với những đoạn văn ấy nếu không nắm được văn bản *Pāli* xin quý vị đừng diễn giải theo tư kiến vì sẽ bị lệch xa vấn đề. Nói tóm lại, dầu không được thỏa mãn với một số đoạn văn dịch của chính mình nhưng bản thân của chúng tôi cũng có được sự hoan hỷ về công sức và thời gian đã bỏ ra cũng như sự nỗ lực hết mình cho công việc ấn tống tập Kinh này được tốt đẹp.

Một lần nữa, chúng tôi thành tâm tùy hỷ và tán dương công đức của các thí chủ đã nhiệt tâm đóng góp tài chánh cho việc ấn tống tập Kinh *Paṭisambhidāmagga - Phân Tích Đạo* này được thành tựu, mong sao phước báu Pháp thí này luôn dẫn dắt quý vị vào con đường tu tập đúng theo Chánh Pháp, thành tựu Chánh Trí, chứng ngộ Niết Bàn, không còn luân hồi sanh tử nữa.

Cuối cùng, ngưỡng mong phước báu phát sanh trong công việc soạn thảo và ấn tống tập Kinh này được thành tựu đến thầy tổ, song thân, và tất cả chúng sanh trong tam giới. Nguyên cho hết thảy đều được an vui, sức khỏe, có trí tuệ, và tinh tấn tu tập ngõ hầu thành đạt cứu cánh giải thoát, chấm dứt khổ đau.

Kính bút,
ngày 05 tháng 01 năm 2007
Tỳ Khưu Indacanda (Trương đình Dũng)

CÁC CHỮ VIẾT TẮT:

Văn Bản Pāli:

- Sī 1. : Pavacanādesa potthakālaya - tālapaṇṇapotthakaṃ
Sī 2. : Sirisiddhatthārāmapotthakālaya -
tālapaṇṇapotthakaṃ
Sī 3. : ‘Pulmaḍulla’ mahāvihārapotthakālaya - tālapaṇṇapot.
Machasaṃ. : Marammachatṭhasaṅgāyanā
sodhitapaṭisambhidāmaggo
(Tặng Miến Điện kỳ kết tập lần thứ 6).
Syā. : Syāma (Nāy)akṣara Mudita Grantha
(Tặng Thái Lan).
PTS. : Pali Text Society (Tặng Anh).
Saṃ : Muddita-Saṃyuttanikāyapāḷi
Ani : Muddita-Aṅguttaranikāyapāḷi
Sa : Saddhammappakāsanī -
Paṭisambhidāmaggaṭṭhakathā
Saddhammappakāsanī - Chú Giải Phân Tích Đạo
Vi : Visuddhimaggo
Pu. : Aṭṭhakathāgatāni Porāṇakapāṭhantarāni

Văn Bản Tiếng Việt:

- Pṭsa. : Paṭisambhidāmaggapakaraṇa-Aṭṭhakathā (PTS) -
Chú Giải Phân Tích Đạo.
ND : Chú thích của Người Dịch.
nt : như trên
PTS : Nhà Xuất Bản Pali Text Society (Anh Quốc)
Sđđ. : Sách đã dẫn
[*] : Xem phần Chú Thích

MĀU TṬ PĀLI - SINHALA

NGUYÊN ÂM

අ a ආ ā ඉ i ඊ ī උ u ඌ ū එ e ඔ o

PHỤ ÂM

ක ka	ඛ kha	ග ga	ඝ gha	ඞ ña
ච ca	ඡ cha	ජ ja	ඣ jha	ඤ ña
ට ṭa	ඨ ṭha	ඩ ḍa	ඪ ḍha	ණ ṇa
ත ta	ඵ tha	ද da	ධ dha	න na
ප pa	ඵ pha	ඞ ba	භ bha	ම ma

ය ya	ර ra	ල la	ව va	ස sa	හ ha	ළ ḷa	ං ṁ
ක ka	කා kā	කි ki	කී kī	කු ku	කූ kū	කෙ ke	කො ko
ඛ kha	ඛා khā	ඛි khi	ඛී khī	ඛු khu	ඛූ khū	ඛෙ khe	ඛො kho
ග ga	ගා gā	ගි gi	ගී gī	ගු gu	ගූ gū	ගෙ ge	ගො go

PHỤ ÂM LIÊN KẾT

කක kka	කඤ ඤ ñña	ත්‍ර tra	මඵ mpha
කඛ kkha	ණභ ṇha	දද dda	මඞ mba
කය kya	කඳු ඤ ñca	දධ ddha	මභ mbha
කී kri	කඳුඡ ඤ ñcha	ද්‍ර dra	මම mma
කච kva	කඳුඡ ඤ ñja	දච dva	මභ mha
කය ක්‍යා khya	කඳුකඬ ඤ ñjha	ධච dhva	යය, ය්‍ය yya
කච ක්‍භා khva	ට්‍ට ṭṭa	භභ nta	යභ yha
ගග gga	ටඬ ṭṭha	භ්‍ඵ ntha	ලල lla
ගඝ gggha	ඬඬ ḍḍa	භ්‍ර, ඳ nda	ල්‍ය lya
ඞක ñka	ඬඬ ḍḍha	භධ ndha	ලභ lha
ග්‍ර gra	ණණ ṇṇa	භභ nna	චය vha
ඞඞ ñkha	ණට ṇṭa	භභ nha	සස ssa
ඞග ñga	ණඬ ṇṭha	පප ppa	සම sma
ඞඝ ñgha	ණඬ ṇḍa	පඵ ppha	සච sva
චච cca	භභ tta	ඞඞ bba	භම hma
චඡ ccha	භ්‍ඵ ttha	ඞභ bbha	භච hva
ඡඡ jja	භ්‍ඵ tva	ඞ්‍ර bra	ළභ ḷha
ඡක ජ්‍යා jjha		මප mpa	

-ඞ ā ඞ i ඞ ī ඞ u ඞ ū ම- e ම-ඞ o

VĀN BĀN ĐÓI CHIẾU
PĀḶI - SINHALA & PĀḶI - ROMAN

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස
Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa.

බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි
Buddhaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
ධම්මං සරණං ගච්ඡාමි
Dhammaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
සංඝං සරණං ගච්ඡාමි
Saṅghaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
දුතියම්පි බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි
Dutiyampi buddhaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
දුතියම්පි ධම්මං සරණං ගච්ඡාමි
Dutiyampi dhammaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
දුතියම්පි සංඝං සරණං ගච්ඡාමි
Dutiyampi saṅghaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
තතියම්පි බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි
Tatīyampi buddhaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
තතියම්පි ධම්මං සරණං ගච්ඡාමි
Tatīyampi dhammaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
තතියම්පි සංඝං සරණං ගච්ඡාමි
Tatīyampi saṅghaṃ saraṇaṃ gacchāmi.

පාණාතිපාතා වෙරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමි
Pāṇātipātā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi.

අදින්නාදානා වෙරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමි
Adinnādānā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi.

කාමෙසුමිච්ඡාවාරා වෙරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමි
Kāmesu micchācārā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi.

මුසාවාදා වෙරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමි
Musāvādā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi.

සුරාමෙරසමජ්ඣපමාදට්ඨානා වෙරමණී සික්ඛාපදං
සමාදියාමි
Surāmerayamajjhapaṃmādatṭhānā veramaṇī sikkhāpadaṃ
samādiyāmi.

PAṬISAMBHIDĀMAGGASSA
Dutiyabhāga - visayasūci

PHÂN TÍCH ĐẠO
Mục Lục Tập Hai

B. YUGANADDHAVAGGO - PHẨM KẾT HỢP CHUNG:

I. Yuganaddhakathā - Giảng về sự Kết Hợp Chung	02 - 23
II. Saccakathā - Giảng về Chân Lý	24 - 41
III. Bojjhaṅgakathā - Giảng về Giác Chi	42 - 67
IV. Mettākathā - Giảng về Từ Ái	68 - 85
V. Virāgakathā - Giảng về Ly Tham Ái	86 - 95
VI. Paṭisambhidākathā - Giảng về sự Phân Tích	96 - 117
VII. Dhammacakkakathā - Giảng về Pháp Luân	118 - 131
VIII. Lokuttarakathā - Giảng về Tối Thượng ở Thế Gian	130 - 133
IX. Balakathā - Giảng về Lực	134 - 151
X. Suññatākathā - Giảng về Không Tánh	152 - 165

C. PAÑÑĀVAGGO - PHẨM TUỆ:

I. Paññākathā - Giảng về Tuệ	166 - 195
II. Iddhikathā - Giảng về Thần Thông	196 - 211
III. Abhisamayakathā - Giảng về Sự Lãnh Hội	212 - 219
IV. Vivekakathā - Giảng về Sự Viễn Ly	218 - 227
V. Cariyākathā - Giảng về Hành Vi	228 - 229
VI. Pāṭihāriyakathā - Giảng về Phép Kỳ Diệu	230 - 235
VII. Samasīkathā - Giảng về Các Pháp Đứng Đầu được Tịnh Lặng	236 - 239
VIII. Satipaṭṭhānakathā - Giảng về sự Thiết Lập Niệm	240 - 245
IX. Vipassanākathā - Giảng về Minh Sát	246 - 261
X. Mātikākathā - Giảng về Các Tiêu Đề	262 - 269

SUTTANTAPIṬAKE KHUDDAKANIKĀYE

PAṬISAMBHIDĀMAGGO

DUTIYO BHĀGO

&

TẠNG KINH - TIÊU BỘ

PHÂN TÍCH ĐẠO

TẬP HAI

SUTTANTAPIṬAKE KHUDDAKANIKĀYO

PAṬISAMBHIDĀMAGGO

B. YUGANADDHAVAGGO

Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa.

I. YUGANADDHAKATHĀ

Evaṃ me suttaṃ: Ekaṃ samayaṃ āyasmā Ānando Kosambiyaṃ viharati Ghositārāme. Tatra kho āyasmā Ānando bhikkhū āmantesi ‘āvuso bhikkhavo’ti. ‘Āvuso’ti kho te bhikkhū āyasmato ānandassa paccassosum. Āyasmā Ānando etadavoca:

Yo hi koci āvuso bhikkhu vā bhikkhunī vā mama santike arahattapattaṃ¹ byākaroti, sabbo so² catūhi maggehi etesaṃ vā aññatarena. Katamehi catūhi?

Idhāvuso bhikkhu samathapubbaṅgamaṃ vipassanaṃ bhāveti, tassa samathapubbaṅgamaṃ vipassanaṃ bhāvayato maggo sañjāyati, so taṃ maggaṃ āsevati bhāveti bahulīkaroti, tassa taṃ maggaṃ āsevato bhāvayato bahulīkaroto saññojanā³ pahīyanti, anusayā byantīhonti.⁴

Puna caparaṃ āvuso bhikkhu vipassanāpubbaṅgamaṃ samathaṃ bhāveti, tassa vipassanāpubbaṅgamaṃ samathaṃ bhāvayato maggo sañjāyati, so taṃ maggaṃ āsevati bhāveti bahulīkaroti, tassa taṃ maggaṃ āsevato bhāvayato bahulīkaroto saññojanā³ pahīyanti, anusayā byantīhonti.

Puna caparaṃ āvuso bhikkhu samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ⁵ bhāveti, tassa samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāvayato maggo sañjāyati, so taṃ maggaṃ āsevati bhāveti bahulīkaroti, tassa taṃ maggaṃ āsevato bhāvayato bahulīkaroto saññojanā pahīyanti, anusayā byantīhonti.

¹ arahantappattiṃ - Ani; arahattaṃ, - Syā; arahattapattaṃ - Pu.

² sabbaso - Machasaṃ, Syā, PTS.

⁴ vyantī honti - Ani.

³ saññojanāni - Machasaṃ, Syā, PTS.

⁵ yuganandhaṃ - Sa.

TẠNG KINH TIÊU BỘ

PHÂN TÍCH ĐẠO

B. PHẨM KẾT HỢP CHUNG:

Kính lễ đức Thế Tôn, bậc A-la-hán, đấng Chánh Biến Tri!

I. GIẢNG VỀ SỰ KẾT HỢP CHUNG:

Tôi đã được nghe như vậy: Một thời, đại đức Ānanda ngụ tại Kosambī, tu viện Ghosita. Chính ở tại nơi ấy, đại đức Ānanda đã bảo các vị tỳ khưu rằng: “Này các đại đức tỳ khưu.” “Thưa đại đức.” Các vị tỳ khưu ấy đã đáp lại đại đức Ānanda. Đại đức Ānanda đã nói điều này:

- Này các đại đức, bất cứ vị tỳ khưu hoặc tỳ khưu ni nào tuyên bố về phẩm vị A-la-hán ở sự hiện diện của tôi, tất cả đều do bốn đạo lộ hoặc do một đạo lộ nào đó của bốn đạo lộ này. Do bốn (đạo lộ) gì?

Này các đại đức, ở đây vị tỳ khưu tu tập minh sát có chỉ tịnh đi trước. Trong khi vị ấy tu tập minh sát có chỉ tịnh đi trước, đạo lộ được hình thành (cho vị ấy). Vị ấy rèn luyện, tu tập, làm cho sung mãn đạo lộ ấy. Trong khi vị ấy rèn luyện, tu tập, làm cho sung mãn đạo lộ ấy, các sự ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt (đối với vị ấy).

Này các đại đức, còn có điều khác nữa là vị tỳ khưu tu tập chỉ tịnh có minh sát đi trước. Trong khi vị ấy tu tập chỉ tịnh có minh sát đi trước, đạo lộ được hình thành (cho vị ấy). Vị ấy rèn luyện, tu tập, làm cho sung mãn đạo lộ ấy. Trong khi vị ấy rèn luyện, tu tập, làm cho sung mãn đạo lộ ấy, các sự ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt (đối với vị ấy).

Này các đại đức, còn có điều khác nữa là vị tỳ khưu tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung. Trong khi vị ấy tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung, đạo lộ được hình thành (cho vị ấy). Vị ấy rèn luyện, tu tập, làm cho sung mãn đạo lộ ấy. Trong khi vị ấy rèn luyện, tu tập, làm cho sung mãn đạo lộ ấy, các sự ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt (đối với vị ấy).

Puna caparaṃ āvuso bhikkhuno dhammuddhaccaviggahitaṃ mānasaṃ¹ hoti, so āvuso samayo yaṃ taṃ cittaṃ ajjhattameva² santiṭṭhati sannisīdati ekodi hoti samādhiyati, tassa maggo sañjāyati; so taṃ maggaṃ āsevati bhāveti bahulīkaroti, tassa taṃ maggaṃ āsevato bhāvayato bahulīkaroto saññojanā pahiyanti, anusayā byantihonti.

Yo hi koci āvuso bhikkhu vā bhikkhunī vā mama santike arahattapattaṃ byākaroti, sabbo so³ imehi catūhi maggehi etesaṃ vā aññatarenāti. [a]

Kathaṃ samathapubbaṅgamaṃ vipassanaṃ bhāveti?

Nekkhamavasena cittassa ekaggatā avikkhepo samādhi, tattha jāte dhamme aniccatō anupassanaṭṭhena vipassanā, dukkhato anupassanaṭṭhena vipassanā, anattato anupassanaṭṭhena vipassanā. Iti paṭhamaṃ samatho, pacchā vipassanā. Tena vuccati “samathapubbaṅgamaṃ vipassanaṃ bhāveti.”⁴

Bhāvetīti catasso bhāvanā: tattha jātānaṃ dhammānaṃ anativattanaṭṭhena bhāvanā, indriyānaṃ ekarasatṭhena bhāvanā, tadupagaviriyavāhanaṭṭhena bhāvanā, āsevanaṭṭhena bhāvanā.

Maggo sañjāyatīti Kathaṃ maggo sañjāyati? Dassanaṭṭhena sammāditṭhi maggo sañjāyati, abhiniropanaṭṭhena sammāsaṅkappo maggo sañjāyati, pariggahaṭṭhena sammāvācā maggo sañjāyati, samuṭṭhānaṭṭhena sammākammanto maggo sañjāyati, vodānaṭṭhena sammā-ājīvo maggo sañjāyati, paggahaṭṭhena sammāvāyāmo maggo sañjāyati, upaṭṭhānaṭṭhena sammāsati maggo sañjāyati, avikkhepaṭṭhena sammāsamādhi maggo sañjāyati. Evaṃ maggo sañjāyati.

“So taṃ maggaṃ āsevati bhāveti bahulīkaroti.” **Āsevatīti** kathaṃ āsevati? Āvajjanto āsevati, jānanto āsevati, passanto āsevati, paccavekkhanto āsevati, cittaṃ adhiṭṭhahanto āsevati, saddhāya adhimuccanto āsevati, viriyaṃ paggaṇhanto āsevati, satīṃ upaṭṭhapento⁵ āsevati, cittaṃ samādahanto āsevati, paññāya pajānanto āsevati, abhiññeyyaṃ abhijānanto āsevati, pariññeyyaṃ pariānanto āsevati, pahātabbaṃ pajahanto āsevati, bhāvetabbaṃ bhāvento āsevati, sacchikātabbaṃ sacchikaronto āsevati. Evaṃ āsevati.

¹ dhammuddhaccāviggahitamānasaṃ - Syā.

² ajjhattaṃyeva - Ani; ajjhattaññeva - Syā, Sī 1, 3, PTS.

³ sabbaso - Machasaṃ, Syā, PTS.

⁴ bhāvetīti - Machasaṃ.

⁵ upaṭṭhāpento - Machasaṃ.

[a] Aṅguttaranikāya (4. 4. 2. 10) Catukka - Paṭipadāvagga.

Này các đại đức, còn có điều khác nữa là (trường hợp) tâm của vị tỳ khưu bị khuấy động bởi sự phóng dật đối với các pháp. Này các đại đức, lúc tâm ấy trụ lại, tập trung lại, được chuyên nhất, được định ở chính nội phần, lúc ấy là thời điểm; đạo lộ được hình thành cho vị ấy. Vị ấy rèn luyện, tu tập, làm cho sung mãn đạo lộ ấy. Trong khi vị ấy rèn luyện, tu tập, làm cho sung mãn đạo lộ ấy, các sự ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt (đối với vị ấy).

Này các đại đức, bất cứ vị tỳ khưu hoặc tỳ khưu ni nào tuyên bố về phẩm vị A-la-hán ở sự hiện diện của tôi, tất cả đều do bốn đạo lộ này hoặc do một đạo lộ nào đó của bốn đạo lộ này.

Tu tập minh sát có chi tịnh đi trước là (có ý nghĩa) thế nào? Do tác động của sự thoát ly, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định. Về các pháp đã được sanh lên trong trường hợp ấy, theo ý nghĩa của sự quán xét là vô thường là minh sát, theo ý nghĩa của sự quán xét là khổ não là minh sát, theo ý nghĩa của sự quán xét là vô ngã là minh sát. Như thế là chi tịnh trước, minh sát sau. Vì thế được nói rằng: “*Tu tập minh sát có chi tịnh đi trước.*”

Tu tập: Có bốn sự tu tập: là sự tu tập theo ý nghĩa không vượt trội đối với các pháp đã được sanh lên trong trường hợp ấy, là sự tu tập theo ý nghĩa nhất vị đối với các quyền, là sự tu tập theo ý nghĩa khởi động tinh tấn (thích hợp) nhằm đạt đến giải thoát Niết Bàn, là sự tu tập theo ý nghĩa rèn luyện.

Đạo lộ được hình thành: Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) thế nào? Chánh kiến theo ý nghĩa nhận thức là đạo lộ được hình thành, chánh tư duy theo ý nghĩa gắn chặt (tâm vào cảnh) là đạo lộ được hình thành, chánh ngữ theo ý nghĩa gìn giữ là đạo lộ được hình thành, chánh nghiệp theo ý nghĩa nguồn sanh khởi là đạo lộ được hình thành, chánh mạng theo ý nghĩa trong sạch là đạo lộ được hình thành, chánh tinh tấn theo ý nghĩa ra sức là đạo lộ được hình thành, chánh niệm theo ý nghĩa thiết lập là đạo lộ được hình thành, chánh định theo ý nghĩa không tán mạn là đạo lộ được hình thành. Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) như thế.

‘Vị ấy rèn luyện, tu tập, làm cho sung mãn đạo lộ ấy.’ **Rèn luyện:** Rèn luyện là (có ý nghĩa) thế nào? Trong khi hướng tâm vị ấy rèn luyện, trong khi nhận biết vị ấy rèn luyện, trong khi nhận thấy vị ấy rèn luyện, trong khi quán xét lại vị ấy rèn luyện, trong khi khẳng định tâm vị ấy rèn luyện, trong khi hướng đến đức tin vị ấy rèn luyện, trong khi ra sức tinh tấn vị ấy rèn luyện, trong khi thiết lập niệm vị ấy rèn luyện, trong khi tập trung tâm vị ấy rèn luyện, trong khi nhận biết bởi tuệ vị ấy rèn luyện, trong khi biết rõ điều cần được biết rõ vị ấy rèn luyện, trong khi biết toàn diện điều cần được biết toàn diện vị ấy rèn luyện, trong khi dứt bỏ điều cần được dứt bỏ vị ấy rèn luyện, trong khi tác chứng điều cần được tác chứng vị ấy rèn luyện. Rèn luyện là (có ý nghĩa) như thế.

Bhāvetīti kathaṃ bhāveti? Āvajjanto bhāveti, jānanto bhāveti, passanto bhāveti, paccavekkhanto bhāveti, cittaṃ adhiṭṭhahanto bhāveti, saddhāya adhimuccanto bhāveti, viriyaṃ paggaṇhanto bhāveti, satim upaṭṭhapento bhāveti, cittaṃ samādahanto bhāveti, paññāya pajānanto bhāveti, abhiññeyyaṃ abhijānanto bhāveti, pariññeyyaṃ parijānanto bhāveti, pahātabbaṃ pajahanto bhāveti, bhāvetabbaṃ bhāvento bhāveti, sacchikātabbaṃ sacchikaronto bhāveti, evaṃ bhāveti.

Bahulīkarotīti kathaṃ bahulīkaroti? Āvajjanto bahulīkaroti, jānanto bahulīkaroti, passanto bahulīkaroti, paccavekkhanto bahulīkaroti, cittaṃ adhiṭṭhahanto bahulīkaroti, saddhāya adhimuccanto bahulīkaroti, viriyaṃ paggaṇhanto bahulīkaroti, satim upaṭṭhapento bahulīkaroti, cittaṃ samādahanto bahulīkaroti, paññāya pajānanto bahulīkaroti, abhiññeyyaṃ abhijānanto bahulīkaroti, pariññeyyaṃ parijānanto bahulīkaroti, pahātabbaṃ pajāhanto bahulīkaroti, bhāvetabbaṃ bhāvento bahulīkaroti, sacchikātabbaṃ sacchikaronto bahulīkaroti, evaṃ bahulīkaroti.

Tassa taṃ maggaṃ āsevato bhāvayato bahulīkaroto saññojanā¹ pahīyanti anusayā byantīhontī’ti kathaṃ saññojanā pahīyanti, anusayā byantīhontī? Sotāpattimaggena sakkāyadiṭṭhi vicikicchā silabbataparāmāso imāni tīṇi saññojanāni pahīyanti, diṭṭhānusayo vicikicchānusayo ime dve anusayā byantīhontī. Sakadāgāmimaggena oḷārikaṃ kāmarāgasaññojanaṃ paṭighasaññojanaṃ imāni dve saññojanāni pahīyanti, oḷāriko kāmarāgānusayo paṭighānusayo ime dve anusayā byantīhontī. Anāgāmimaggena aṇusahagataṃ kāmarāgasaññojanaṃ paṭighasaññojanaṃ imāni dve saññojanāni pahīyanti, aṇusahagato kāmarāgānusayo paṭighānusayo ime dve anusayā byantīhontī. Arahattamaggena rūparāgo arūparāgo māno uddhaccaṃ avijjā imāni pañca saññojanāni pahīyanti, mānānusayo bhavarāgānusayo avijjānusayo ime tayo anusayā byantīhontī. Evaṃ saññojanā pahīyanti, anusayā byantīhontī.

¹ saññojanāni - Machasaṃ, Syā PTS.

Tu tập: Tu tập là (có ý nghĩa) thế nào? Trong khi hướng tâm vị ấy tu tập, trong khi nhận biết vị ấy tu tập, trong khi nhận thấy vị ấy tu tập, trong khi quán xét lại vị ấy tu tập, trong khi khẳng định tâm vị ấy tu tập, trong khi hướng đến đức tin vị ấy tu tập, trong khi ra sức tinh tấn vị ấy tu tập, trong khi thiết lập niệm vị ấy tu tập, trong khi tập trung tâm vị ấy tu tập, trong khi nhận biết bởi tuệ vị ấy tu tập, trong khi biết rõ điều cần được biết rõ vị ấy tu tập, trong khi biết toàn diện điều cần được biết toàn diện vị ấy tu tập, trong khi dứt bỏ điều cần được dứt bỏ vị ấy tu tập, trong khi tu tập điều cần được tu tập vị ấy tu tập, trong khi tác chứng điều cần được tác chứng vị ấy tu tập. Tu tập là (có ý nghĩa) như thế.

Làm cho sung mãn: Làm cho sung mãn là (có ý nghĩa) thế nào? Trong khi hướng tâm vị ấy làm cho sung mãn, trong khi nhận biết vị ấy làm cho sung mãn, trong khi nhận thấy vị ấy làm cho sung mãn, trong khi quán xét lại vị ấy làm cho sung mãn, trong khi khẳng định tâm vị ấy làm cho sung mãn, trong khi hướng đến đức tin vị ấy làm cho sung mãn, trong khi ra sức tinh tấn vị ấy làm cho sung mãn, trong khi thiết lập niệm vị ấy làm cho sung mãn, trong khi tập trung tâm vị ấy làm cho sung mãn, trong khi nhận biết bởi tuệ vị ấy làm cho sung mãn, trong khi biết rõ điều cần được biết rõ vị ấy làm cho sung mãn, trong khi biết toàn diện điều cần được biết toàn diện vị ấy làm cho sung mãn, trong khi dứt bỏ điều cần được dứt bỏ vị ấy làm cho sung mãn, trong khi tu tập điều cần được tu tập vị ấy làm cho sung mãn, trong khi tác chứng điều cần được tác chứng vị ấy làm cho sung mãn. Làm cho sung mãn là (có ý nghĩa) như thế.

Trong khi vị ấy rèn luyện, tu tập, làm cho sung mãn đạo lộ ấy, các ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt (đôi với vị ấy). Các ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt là (có ý nghĩa) thế nào? Do Đạo Nhập Lưu, ba sự ràng buộc này được dứt bỏ là thân kiến, hoài nghi, sự cố chấp vào giới và nghi thức, hai ngũ ngầm này được chấm dứt là kiến ngũ ngầm, hoài nghi ngũ ngầm. Do Đạo Nhất Lai, hai sự ràng buộc này được dứt bỏ là ràng buộc của ái dục và ràng buộc của bất bình có tính chất thô thiển, hai ngũ ngầm này được chấm dứt là ái dục ngũ ngầm và bất bình ngũ ngầm có tính chất thô thiển. Do Đạo Bất Lai, hai sự ràng buộc này được dứt bỏ là ràng buộc của ái dục và ràng buộc của bất bình có tính chất vi tế, hai ngũ ngầm này được chấm dứt là ái dục ngũ ngầm và bất bình ngũ ngầm có tính chất vi tế. Do Đạo A-la-hán, năm sự ràng buộc này được dứt bỏ là ái sắc, ái vô sắc, ngã mạn, phóng dật, vô minh, ba ngũ ngầm này được chấm dứt là ngã mạn ngũ ngầm, ái hữu ngũ ngầm, vô minh ngũ ngầm. Các sự ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt là (có ý nghĩa) như thế.

Abyāpādasavasena cittassa ekaggatā avikkhepo samādhi —pe—
 Ālokasaññāvasena cittassa ekaggatā avikkhepo samādhi —pe—
 Paṭinissaggānupassī assāsavasena, paṭinissaggānupassī
 passāsavasena cittassa ekaggatā avikkhepo samādhi, tattha jāte
 dhamme aniccato anupassanaṭṭhena vipassanā, dukkhato
 anupassanaṭṭhena vipassanā, anattato anupassanaṭṭhena vipassanā,
 iti paṭhamaṃ samatho, pacchā vipassanā. Tena vuccati:
 ‘samathapubbaṅgamaṃ vipassanaṃ bhāveti.’¹

Bhāvetīti catasso bhāvanā: tattha jātānaṃ dhammānaṃ
 anativattanaṭṭhena bhāvanā, indriyānaṃ ekarasatṭhena bhāvanā,
 tadupagaviriyavāhanaṭṭhena bhāvanā, āsevanaṭṭhena bhāvanā.

Maggo sañjāyatīti Kathaṃ maggo sañjāyati? Dassanaṭṭhena
 sammādiṭṭhi maggo sañjāyati, abhiniropanaṭṭhena sammāsaṅkappo
 maggo sañjāyati, —pe— avikkhepaṭṭhena sammāsamādhi maggo
 sañjāyati, evaṃ maggo sañjāyati.

‘So taṃ maggaṃ āsevati bhāveti bahulīkaroti.’ **Āsevatīti** kathaṃ
 āsevati? Āvajjanto āsevati, jānanto āsevati, —pe— sacchikātabbaṃ
 sacchikaronto āsevati, evaṃ āsevati.

Bhāvetīti kathaṃ bhāveti: āvajjanto bhāveti, jānanto bhāveti, —
 pe— sacchikātabbaṃ sacchikaronto bhāveti, evaṃ bhāveti.

Bahulīkarotīti kathaṃ bahulīkaroti: āvajjanto bahulīkaroti,
 jānanto bahulīkaroti, —pe— sacchikātabbaṃ sacchikaronto
 bahulīkaroti, evaṃ bahulīkaroti.

**Tassa taṃ maggaṃ āsevato bhāvayato bahulīkaroto
 saññojanā pahīyanti anusayā byantīhontī**’ti kathaṃ
 saññojanā pahīyanti, anusayā byantīhontī? Sotāpattimaggena
 sakkāyadiṭṭhi vicikicchā silabbataparāmāso imāni tīṇi saññojanāni
 pahīyanti, diṭṭhānusayo vicikicchānusayo ime dve anusayā
 byantīhontī. Sakadāgāmi maggena oḷārikaṃ kāmarāgasaññojanaṃ
 paṭighasaññojanaṃ imāni dve saññojanāni pahīyanti, oḷāriko
 kāmarāgānusayo paṭighānusayo ime dve anusayā byantīhontī.

¹ bhāvetīti - Machasaṃ.

Do tác động của sự không sâu đậm, trạng thái chuyên nhất không tản mạn của tâm là định...(như trên)... Do tác động của sự nghĩ tưởng về ánh sáng, trạng thái chuyên nhất không tản mạn của tâm là định...(như trên)... Có sự quán xét về từ bỏ do tác động của hơi thở vào, có sự quán xét về từ bỏ do tác động của hơi thở ra, trạng thái chuyên nhất không tản mạn của tâm là định. Về các pháp đã được sanh lên trong trường hợp ấy, theo ý nghĩa của sự quán xét là vô thường là minh sát, theo ý nghĩa của sự quán xét là khổ não là minh sát, theo ý nghĩa của sự quán xét là vô ngã là minh sát. Như thế là chỉ tịnh trước, minh sát sau. Vì thế được nói rằng: “*Tu tập minh sát có chỉ tịnh đi trước.*”

Tu tập: Có bốn sự tu tập: là sự tu tập theo ý nghĩa không vượt trội đối với các pháp đã được sanh lên trong trường hợp ấy, là sự tu tập theo ý nghĩa nhất vị đối với các quyền, là sự tu tập theo ý nghĩa khởi động tinh tấn (thích hợp) nhằm đạt đến giải thoát Niết Bàn, là sự tu tập theo ý nghĩa rèn luyện.

Đạo lộ được hình thành: Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) thế nào? Chánh kiến theo ý nghĩa nhận thức là đạo lộ được hình thành, chánh tư duy theo ý nghĩa gắn chặt (tâm vào cảnh) là đạo lộ được hình thành, ...(như trên)... chánh định theo ý nghĩa không tản mạn là đạo lộ được hình thành. Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) như thế.

‘Vị ấy rèn luyện, tu tập, làm cho sung mãn đạo lộ ấy.’ **Rèn luyện:** Rèn luyện là (có ý nghĩa) thế nào? Trong khi hướng tâm vị ấy rèn luyện, trong khi nhận biết...(nt)... trong khi tác chứng điều cần được tác chứng vị ấy rèn luyện. Rèn luyện là (có ý nghĩa) như thế.

Tu tập: Tu tập là (có ý nghĩa) thế nào? Trong khi hướng tâm vị ấy tu tập, trong khi nhận biết vị ấy tu tập...(như trên)... trong khi tác chứng điều cần được tác chứng vị ấy tu tập. Tu tập là (có ý nghĩa) như thế.

Làm cho sung mãn: Làm cho sung mãn là (có ý nghĩa) thế nào? Trong khi hướng tâm vị ấy làm cho sung mãn, trong khi nhận biết...(như trên)... trong khi tác chứng điều cần được tác chứng vị ấy làm cho sung mãn. Làm cho sung mãn là (có ý nghĩa) như thế.

Trong khi vị ấy rèn luyện, tu tập, làm cho sung mãn đạo lộ ấy, các ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt (đối với vị ấy): Các ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt là (có ý nghĩa) thế nào? Do Đạo Nhập Lưu, ba sự ràng buộc này được dứt bỏ là thân kiến, hoài nghi, sự cố chấp vào giới và nghi thức, hai ngũ ngầm này được chấm dứt là kiến ngũ ngầm, hoài nghi ngũ ngầm. Do Đạo Nhất Lai, hai sự ràng buộc này được dứt bỏ là ràng buộc của ái dục và ràng buộc của bất bình có tính chất thô thiển, hai ngũ ngầm này được chấm dứt là ái dục ngũ ngầm và bất bình ngũ ngầm có tính chất thô thiển. Do Đạo Bất Lai, hai sự ràng

Anāgāmimaggena aṇusahagataṃ kāmarāgasaññojanaṃ paṭigha-saññojanaṃ imāni dve saññojanāni pahīyanti, aṇusahagato kāmarāgānusayo paṭighānusayo ime dve anusayā byantīhonti. Arahattamaggena rūparāgo arūparāgo māno uddhaccaṃ avijjā imāni pañca saññojanāni pahīyanti, mānānusayo bhavarāgānusayo avijjānusayo ime tayo anusayā byantīhonti. Evaṃ saññojanā pahīyanti, anusayā byantīhonti.

Evaṃ samathapubbaṅgamaṃ vipassanaṃ bhāveti.

Kathaṃ vipassanāpubbaṅgamaṃ samathaṃ bhāveti? Aniccato anupassanaṭṭhena vipassanā, dukkhato anupassanaṭṭhena vipassanā, anattato anupassanaṭṭhena vipassanā, tattha jātānaṃ dhammānañca vossaggārammaṇatā¹ cittassa ekaggatā avikkhepo samādhi. Iti paṭhamaṃ vipassanā pacchā samathā. Tena vuccati: ‘Vipassanāpubbaṅgamaṃ samathaṃ bhāveti.’²

Bhāvetīti catasso bhāvanā: —pe— āsevanaṭṭhena bhāvanā.

Maggo sañjāyatīti Kathaṃ maggo sañjāyati? —pe— evaṃ maggo sañjāyati. —pe— Evaṃ saññojanā pahīyanti, anusayā byantīhonti.

Rūpaṃ aniccato anupassanaṭṭhena vipassanā, rūpaṃ dukkhato anupassanaṭṭhena vipassanā, rūpaṃ anattato anupassanaṭṭhena vipassanā. Tattha jātānaṃ dhammānañca vossaggārammaṇatā³ cittassa ekaggatā avikkhepo samādhi. Iti paṭhamaṃ vipassanā, pacchā samatho. Tena vuccati “vipassanāpubbaṅgamaṃ samathaṃ bhāveti.”²

Bhāvetīti catasso bhāvanā: —pe— āsevanaṭṭhena bhāvanā.

Maggo sañjāyatīti Kathaṃ maggo sañjāyati? —pe— evaṃ maggo sañjāyati. —pe— Evaṃ saññojanā pahīyanti, anusayā byantīhonti.

Vedanaṃ —pe— Saññaṃ —pe— Saṅkhāre —pe— Viññānaṃ —pe— Cakkhuṃ —pe— Jarāmarāṇaṃ aniccato anupassanaṭṭhena vipassanā, jarāmarāṇaṃ dukkhato —pe— anattato anupassanaṭṭhena vipassanā. Tattha jātānaṃ dhammānañca vossaggārammaṇatā cittassa ekaggatā avikkhepo samādhi. Iti paṭhamaṃ vipassanā, pacchā samatho. Tena vuccati: ‘vipassanāpubbaṅgamaṃ samathaṃ bhāveti.’²

Bhāvetīti catasso bhāvanā: —pe— āsevanaṭṭhena bhāvanā.

Maggo sañjāyatīti Kathaṃ maggo sañjāyati? —pe— evaṃ maggo sañjāyati. —pe— Evaṃ saññojanā pahīyanti anusayā byantīhonti.

Evaṃ vipassanāpubbaṅgamaṃ samathaṃ bhāveti.

¹ vosaggārammaṇatā - Machasaṃ; vacassaggārammaṇatā - Sa.

² bhāvetīti - Machasaṃ.

³ vosaggārammaṇatā - Machasaṃ;
vossakkārammaṇatā - Sī 1;
vacassaggārammaṇatā - Sa.

buộc này được dứt bỏ là ràng buộc của ái dục và ràng buộc của bất bình có tính chất vi tế, hai ngũ ngầm này được chấm dứt là ái dục ngũ ngầm và bất bình ngũ ngầm có tính chất vi tế. Do Đạo A-la-hán, năm sự ràng buộc này được dứt bỏ là ái sắc, ái vô sắc, ngã mạn, phóng dật, vô minh, ba ngũ ngầm này được chấm dứt là ngã mạn ngũ ngầm, ái hữu ngũ ngầm, vô minh ngũ ngầm. Các ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt là (có ý nghĩa) như thế.

Tu tập minh sát có chỉ tịnh đi trước là (có ý nghĩa) như thế.

Tu tập chỉ tịnh có minh sát đi trước là (có ý nghĩa) thế nào? Với ý nghĩa của sự quán xét là vô thường là minh sát, với ý nghĩa của sự quán xét là khổ não là minh sát, với ý nghĩa của sự quán xét là vô ngã là minh sát. Do xả ly là đối tượng của các pháp đã được sanh lên trong trường hợp ấy, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định. Như thế là minh sát trước, chỉ tịnh sau. Vì thế được nói rằng: *“Tu tập chỉ tịnh có minh sát đi trước.”*

Tu tập: Có bốn sự tu tập: ...(như trên)... là sự tu tập theo ý nghĩa rèn luyện. **Đạo lộ được hình thành:** Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) thế nào? ...(như trên)... Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) như thế. ...(như trên)... Các ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt là (có ý nghĩa) như thế.

Với ý nghĩa của sự quán xét sắc là vô thường là minh sát, với ý nghĩa của sự quán xét sắc là khổ não là minh sát, với ý nghĩa của sự quán xét sắc là vô ngã là minh sát. Do xả ly là đối tượng của các pháp đã được sanh lên trong trường hợp ấy, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định. Như thế là minh sát trước, chỉ tịnh sau. Vì thế được nói rằng: *“Tu tập chỉ tịnh có minh sát đi trước.”*

Tu tập: Có bốn sự tu tập: ...(như trên)... là sự tu tập theo ý nghĩa rèn luyện. **Đạo lộ được hình thành:** Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) thế nào? ...(như trên)... Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) như thế. ...(như trên)... Các sự ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt là (có ý nghĩa) như thế.

Với ý nghĩa của sự quán xét thọ ... tưởng ... các hành ... thức ... mắt ... lão tử là vô thường là minh sát ...(nt)... lão tử là khổ não ...(nt)... lão tử là vô ngã là minh sát. Do xả ly là đối tượng của các pháp đã được sanh lên trong trường hợp ấy, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định. Như thế là minh sát trước, chỉ tịnh sau. Vì thế được nói rằng: *“Tu tập chỉ tịnh có minh sát đi trước.”*

Tu tập: Có bốn sự tu tập: ...(như trên)... là sự tu tập theo ý nghĩa rèn luyện. **Đạo lộ được hình thành:** Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) thế nào? ...(như trên)... Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) như thế. ...(như trên)... Các ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt là (có ý nghĩa) như thế.

Tu tập chỉ tịnh có minh sát đi trước là (có ý nghĩa) như thế.

Kathaṃ samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ¹ bhāveti? Soḷasahi ākārehi samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti: ārammaṇaṭṭhena, gocarattṭhena, pahānaṭṭhena, pariccāgaṭṭhena, vuṭṭhānaṭṭhena, vivaṭṭanaṭṭhena, santaṭṭhena, paṇītaṭṭhena, vimuttaṭṭhena, anāsavaṭṭhena, taraṇaṭṭhena, animittaṭṭhena, appaṇihitaṭṭhena, suññataṭṭhena, ekarasaṭṭhena, anativattanaṭṭhena, yuganaddhaṭṭhena.

Kathaṃ ārammaṇaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti? Uddhaccaṃ pajahato cittassa ekaggatā avikkhepo samādhī nirodhārammaṇā, avijjaṃ pajahato anupassanaṭṭhena vipassanā nirodhārammaṇā. Iti ārammaṇaṭṭhena samathavipassanā ekarasā honti, yuganaddhā honti, aññamaññaṃ nātivattanti.² Tena vuccati ‘ārammaṇaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ¹ bhāveti.’

Bhāvetīti catasso bhāvanā: —pe— āsevanaṭṭhena bhāvanā. **Maggo sañjāyatīti** Kathaṃ maggo sañjāyati? —pe— Evaṃ maggo sañjāyati. —pe— Evaṃ saññojanā pahiyanti, anusayā byantihonti. Evaṃ ārammaṇaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.

Kathaṃ gocarattṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti? Uddhaccaṃ gajahato cittassa ekaggatā avikkhepo samādhī nirodhagocarā, avijjaṃ pajahato anupassanaṭṭhena vipassanā nirodhagocarā. Iti gocarattṭhena samathavipassanā ekarasā honti, yuganaddhā honti, aññamaññaṃ nātivattanti. Tena vuccati ‘gocarattṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.’ (**Bhāvetīti** —pe—)

Kathaṃ pahānaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti? Uddhaccasahagatakilese ca khandhe ca pajahato cittassa ekaggatā avikkhepo samādhī nirodhagocarā, avijjāsahagatakilese ca khandhe ca pajahato anupassanaṭṭhena vipassanā nirodhagocarā. Iti pahānaṭṭhena samathavipassanā ekarasā honti, yuganaddhā honti, aññamaññaṃ nātivattanti. Tena vuccati ‘pahānaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.’ —pe—

¹ yuganandhaṃ - Syā, PTS.

² nātivattantīti - Machasaṃ, Syā, PTS.

Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung là (có ý nghĩa) thế nào? Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo 16 biểu hiện: theo ý nghĩa đối tượng, theo ý nghĩa hành xứ, theo ý nghĩa dứt bỏ, theo ý nghĩa buông bỏ, theo ý nghĩa thoát ra, theo ý nghĩa ly khai, theo ý nghĩa an tịnh, theo ý nghĩa cao quý, theo ý nghĩa được giải thoát, theo ý nghĩa vô lậu, theo ý nghĩa vượt qua, theo ý nghĩa vô tướng, theo ý nghĩa vô nguyện, theo ý nghĩa không tánh, theo ý nghĩa nhất vị, theo ý nghĩa không vượt trội, theo ý nghĩa kết hợp chung.

Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa đối tượng là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với vị đang dứt bỏ phóng dật, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định có sự diệt tận là đối tượng. Đối với vị đang dứt bỏ vô minh, minh sát theo ý nghĩa quán xét có sự diệt tận là đối tượng. Như thế, chỉ tịnh và minh sát theo ý nghĩa đối tượng là có nhất vị, được kết hợp chung, không vượt trội lẫn nhau. Vì thế, được nói rằng: *“Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa của cảnh (đối tượng).”*

Tu tập: Có bốn sự tu tập: ...(như trên)... là sự tu tập theo ý nghĩa rèn luyện. **Đạo lộ được hình thành:** Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) thế nào? ...(như trên)... Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) như thế. ...(như trên)... Các ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt là (có ý nghĩa) như thế. Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa của cảnh (đối tượng) là (có ý nghĩa) như thế.

Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa hành xứ là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với vị đang dứt bỏ phóng dật, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định có sự diệt tận là hành xứ. Đối với vị đang dứt bỏ vô minh, minh sát theo ý nghĩa quán xét có sự diệt tận là hành xứ. Như thế, chỉ tịnh và minh sát theo ý nghĩa hành xứ là có nhất vị, được kết hợp chung, không vượt trội lẫn nhau. Vì thế, được nói rằng: *“Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa hành xứ.”* **Tu tập:** ...(như trên)...

Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa dứt bỏ là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với vị đang dứt bỏ các phiền não đi cùng với phóng dật và (đang dứt bỏ) các uẩn, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định có sự diệt tận là hành xứ. Đối với vị đang dứt bỏ các phiền não đi cùng với vô minh và (đang dứt bỏ) các uẩn, minh sát theo ý nghĩa quán xét có sự diệt tận là hành xứ. Như thế, chỉ tịnh và minh sát theo ý nghĩa dứt bỏ là có nhất vị, được kết hợp chung, không vượt trội lẫn nhau. Vì thế, được nói rằng: *“Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa dứt bỏ.”* ...(như trên)...

Kathaṃ pariccāgaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti? Uddhaccasahagatakilese ca khandhe ca pariccajato cittassa ekaggatā avikkhepo samādhī nirodhagocarō, avijjāsahagatakilese ca khandhe ca pariccajato anupassanaṭṭhena vipassanā nirodhagocarā. Iti pariccāgaṭṭhena samathavipassanā ekarasā honti, yuganaddhā honti, aññamaññaṃ nātivattanti. Tena vuccati: ‘pariccāgaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.’ —pe—

Kathaṃ vuṭṭhānaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti? Uddhaccasahagatakilesehi ca khandhehi ca vuṭṭhahato cittassa ekaggatā avikkhepo samādhī nirodhagocarō, avijjāsahagatalesehi ca khandhehi ca vuṭṭhahato anupassanaṭṭhena vipassanā nirodhagocarā. Iti vuṭṭhānaṭṭhena samathavipassanā ekarasā honti, yuganaddhā honti, aññamaññaṃ nātivattanti. Tena vuccati ‘vuṭṭhānaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.’ —pe—

Kathaṃ vivaṭṭanaṭṭhena¹ samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti? Uddhaccasahagatakilesehi ca khandhehi ca vivaṭṭato² cittassa ekaggatā avikkhepo samādhī nirodhagocarō, avijjāsahagatakilesehi ca khandhehi ca vivaṭṭato anupassanaṭṭhena vipassanā nirodhagocarā. Iti vivaṭṭanaṭṭhena samathavipassanā ekarasā honti, yuganaddhā honti, aññamaññaṃ nātivattanti. Tena vuccati ‘vivaṭṭanaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.’ —pe—

Kathaṃ santaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti? Uddhaccaṃ pajahato cittassa ekaggatā avikkhepo samādhī santo hoti nirodhagocarō, avijjaṃ pajahato anupassanaṭṭhena vipassanā santā hoti nirodhagocarā. Iti santaṭṭhena samathavipassanā ekarasā honti, yuganaddhā honti, aññamaññaṃ nātivattanti. Tena vuccati ‘santaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.’ —pe—

Kathaṃ paṇītaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti? Uddhaccaṃ pajahato cittassa ekaggatā avikkhepo samādhī paṇīto hoti nirodhagocarō, avijjaṃ pajahato anupassanaṭṭhena vipassanā paṇītā hoti nirodhagocarā. Iti paṇītaṭṭhena samathavipassanā ekarasā honti, yuganaddhā honti, aññamaññaṃ nātivattanti. Tena vuccati ‘paṇītaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.’ —pe—

¹ vivattanaṭṭhena - Sī, 1, 3.

² vivattato - Sī 1, 3.

Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa buông bỏ là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với vị đang buông bỏ các phiền não đi cùng với phóng dật và (buông bỏ) các uẩn, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định có sự diệt tận là hành xứ. Đối với vị đang buông bỏ các phiền não đi cùng với vô minh và (buông bỏ) các uẩn, minh sát theo ý nghĩa quán xét có sự diệt tận là hành xứ. Như thế, chỉ tịnh và minh sát theo ý nghĩa buông bỏ là có nhất vị, được kết hợp chung, không vượt trội lẫn nhau. Vì thế, được nói rằng: *“Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa buông bỏ.”* ...(như trên)...

Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa thoát ra là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với vị đang thoát ra khỏi các phiền não đi cùng với phóng dật và (thoát ra khỏi) các uẩn, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định có sự diệt tận là hành xứ. Đối với vị đang thoát ra khỏi các phiền não đi cùng với vô minh và (thoát ra khỏi) các uẩn, minh sát theo ý nghĩa quán xét có sự diệt tận là hành xứ. Như thế, chỉ tịnh và minh sát theo ý nghĩa thoát ra là có nhất vị, được kết hợp chung, không vượt trội lẫn nhau. Vì thế, được nói rằng: *“Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa thoát ra.”* ...(như trên)...

Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa ly khai là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với vị đang ly khai các phiền não đi cùng với phóng dật và (ly khai) các uẩn, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định có sự diệt tận là hành xứ. Đối với vị đang ly khai các phiền não đi cùng với vô minh và (ly khai) các uẩn, minh sát theo ý nghĩa quán xét có sự diệt tận là hành xứ. Như thế, chỉ tịnh và minh sát theo ý nghĩa ly khai là có nhất vị, được kết hợp chung, không vượt trội lẫn nhau. Vì thế, được nói rằng: *“Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa ly khai.”* ...(như trên)...

Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa an tịnh là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với vị đang dứt bỏ phóng dật, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định, là an tịnh, có sự diệt tận là hành xứ. Đối với vị đang dứt bỏ vô minh, minh sát theo ý nghĩa quán xét là an tịnh có sự diệt tận là hành xứ. Như thế, chỉ tịnh và minh sát theo ý nghĩa an tịnh là có nhất vị, được kết hợp chung, không vượt trội lẫn nhau. Vì thế, được nói rằng: *“Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa an tịnh.”* ...(như trên)...

Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa cao quý là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với vị đang dứt bỏ phóng dật, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định, là cao quý, có sự diệt tận là hành xứ. Đối với vị đang dứt bỏ vô minh, minh sát theo ý nghĩa quán xét là cao quý có sự diệt tận là hành xứ. Như thế, chỉ tịnh và minh sát theo ý nghĩa cao quý là có nhất vị, được kết hợp chung, không vượt trội lẫn nhau. Vì thế, được nói rằng: *“Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa cao quý.”* ...(như trên)...

Kathaṃ vimuttaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti? Uddhaccaṃ pajahato cittassa ekaggatā avikkhepo samādhi kāmāsavā vimutto hoti nirodhagocarō, avijjaṃ pajahato anupassanaṭṭhena vipassanā avijjāsavā vimuttā hoti nirodhagocarā. Iti rāgavirāgā cetovimutti, avijjāvirāgā paññāvimutti. Iti vimuttaṭṭhena samathavipassanā ekarasā honti, yuganaddhā honti, aññamaññaṃ nātivattanti. Tena vuccati ‘vimuttaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.’ —pe—

Kathaṃ anāsavaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti? Uddhaccaṃ pajahato cittassa ekaggatā avikkhepo samādhi kāmāsavena anāsavo hoti nirodhagocarō, avijjaṃ pajahato anupassanaṭṭhena vipassanā avijjāsavena anāsavā hoti nirodhagocarā. Iti anāsavaṭṭhena samathavipassanā ekarasā honti, yuganaddhā honti, aññamaññaṃ nātivattanti. Tena vuccati ‘anāsavaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.’ —pe—

Kathaṃ taraṇaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti? Uddhaccasahagatakilese ca khandhe ca tarato cittassa ekaggatā avikkhepo samādhi nirodhagocarō, avijjāsahagatakilese ca khandhe ca tarato anupassanaṭṭhena vipassanā nirodhagocarā. Iti taraṇaṭṭhena samathavipassanā ekarasā honti, yuganaddhā honti, aññamaññaṃ nātivattanti. Tena vuccati ‘taraṇaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.’ —pe—

Kathaṃ animittaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti? Uddhaccaṃ pajahato cittassa ekaggatā avikkhepo samādhi sabbanimittehi animitto hoti nirodhagocarō, avijjaṃ pajahato anupassanaṭṭhena vipassanā sabbanimittehi animittā hoti nirodhagocarā. Iti animittaṭṭhena samathavipassanā ekarasā honti, yuganaddhā honti, aññamaññaṃ nātivattanti. Tena vuccati ‘animittaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.’ —pe—

Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa được giải thoát là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với vị đang dứt bỏ phóng dật, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định, là được giải thoát khỏi dục lậu, có sự diệt tận là hành xứ. Đối với vị đang dứt bỏ vô minh, minh sát theo ý nghĩa quán xét là được giải thoát khỏi các vô minh lậu, có sự diệt tận là hành xứ. Như thế, sự ly tham ái khỏi các tham ái là sự giải thoát của tâm, sự ly tham ái khỏi vô minh là sự giải thoát của tuệ. Như thế, chỉ tịnh và minh sát theo ý nghĩa được giải thoát là có nhất vị, được kết hợp chung, không vượt trội lẫn nhau. Vì thế, được nói rằng: *“Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa được giải thoát.”* ...(như trên)...

Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa vô lậu là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với vị đang dứt bỏ phóng dật, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định, là vô lậu đối với dục lậu, có sự diệt tận là hành xứ. Đối với vị đang dứt bỏ vô minh, minh sát theo ý nghĩa quán xét là vô lậu đối với vô minh lậu, có sự diệt tận là hành xứ. Như thế, chỉ tịnh và minh sát theo ý nghĩa vô lậu là có nhất vị, được kết hợp chung, không vượt trội lẫn nhau. Vì thế, được nói rằng: *“Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa vô lậu.”* ...(như trên)...

Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa vượt qua là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với vị đang vượt qua các phiền não đi cùng với phóng dật và (vượt qua) các uẩn, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định có sự diệt tận là hành xứ. Đối với vị đang vượt qua các phiền não đi cùng với vô minh và (vượt qua) các uẩn, minh sát theo ý nghĩa quán xét có sự diệt tận là hành xứ. Như thế, chỉ tịnh và minh sát theo ý nghĩa vượt qua là có nhất vị, được kết hợp chung, không vượt trội lẫn nhau. Vì thế, được nói rằng: *“Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa vượt qua.”* ...(như trên)..

Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa vô tướng là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với vị đang dứt bỏ phóng dật, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định, là vô tướng đối với tất cả các hiện tướng, có sự diệt tận là hành xứ. Đối với vị đang dứt bỏ vô minh, minh sát theo ý nghĩa quán xét là vô tướng đối với tất cả các hiện tướng, có sự diệt tận là hành xứ. Như thế, chỉ tịnh và minh sát theo ý nghĩa vô tướng là có nhất vị, được kết hợp chung, không vượt trội lẫn nhau. Vì thế, được nói rằng: *“Tu tập chỉ tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa vô tướng.”* ...(như trên)...

Kathaṃ appaṇihitaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti? Uddhaccaṃ pajahato cittaassa ekaggatā avikkhepo samādhi sabbapaṇidhīhi appaṇihito hoti nirodhagocarō, avijjaṃ pajahato anupassanaṭṭhena vipassanā sabbapaṇidhīhi appaṇihitā hoti nirodhagocarā. Iti appaṇihitaṭṭhena samathavipassanā ekarasā honti, yuganaddhā honti, aññamaññaṃ nātivattanti. Tena vuccati ‘appaṇihitaṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.’ —pe—

Kathaṃ suññataṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti? Uddhaccaṃ pajahato cittaassa ekaggatā avikkhepo samādhi sabbābhinivesehi suñño hoti nirodhagocarō, avijjaṃ pajahato anupassanaṭṭhena vipassanā sabbābhinivesehi suññā hoti nirodhagocarā. Iti suññataṭṭhena samathavipassanā ekarasā honti, yuganaddhā honti, aññamaññaṃ nātivattanti. Tena vuccati ‘suññataṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.’ —pe—

Bhāvetīti catasso bhāvanā: tattha jātānaṃ dhammānaṃ anativattanaṭṭhena bhāvanā, indriyānaṃ ekarasatṭhena bhāvanā, tadupagaviriyavāhanaṭṭhena bhāvanā, āsevanaṭṭhena bhāvanā.

Maggo sañjāyatīti Kathaṃ maggo sañjāyati? —pe— Evaṃ maggo sañjāyati. Evaṃ saññojanā pahīyanti, anusayā byantīhonti.

Evaṃ suññataṭṭhena samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.

Imehi soḷahi ākārehi samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.

Evaṃ samathavipassanaṃ yuganaddhaṃ bhāveti.

Kathaṃ dhammuddhaccaviggahitaṃ mānasaṃ¹ hoti? Aniccato manasikaroto obhāso uppajjati, ‘obhāso dhammo’ti obhāsaṃ āvajjati. Tato vikkhepo uddhaccaṃ. Tena uddhaccena viggahitamānaso aniccato uppaṭṭhānaṃ yathābhūtaṃ nappajānāti, dukkhato upaṭṭhānaṃ yathābhūtaṃ nappajānāti, anattato upaṭṭhānaṃ yathābhūtaṃ nappajānāti. Tena vuccati: ‘dhammuddhaccaviggahitamānaso’ hoti so samayo, yaṃ taṃ cittaṃ ajjhattameva santiṭṭhati sannisīdati ekodi hoti samādhiyati.

¹ viggahitamānasaṃ - Sī 3.

Tu tập chi tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa vô nguyện là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với vị đang dứt bỏ phóng dật, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định, là vô nguyện đối với tất cả các nguyện ước, có sự diệt tận là hành xứ. Đối với vị đang dứt bỏ vô minh, minh sát theo ý nghĩa quán xét là vô nguyện đối với tất cả các nguyện ước, có sự diệt tận là hành xứ. Như thế, chi tịnh và minh sát theo ý nghĩa vô nguyện là có nhất vị, được kết hợp chung, không vượt trội lẫn nhau. Vì thế, được nói rằng: “*Tu tập chi tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa vô nguyện.*” ...(như trên)...

Tu tập chi tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa không tánh là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với vị đang dứt bỏ phóng dật, trạng thái chuyên nhất không tán loạn của tâm là định, là *không* đối với tất cả các cố chấp, có sự diệt tận là hành xứ. Đối với vị đang dứt bỏ vô minh, minh sát theo ý nghĩa quán xét là *không* đối với tất cả các cố chấp, có sự diệt tận là hành xứ. Như thế, chi tịnh và minh sát theo ý nghĩa không tánh là có nhất vị, được kết hợp chung, không vượt trội lẫn nhau. Vì thế, được nói rằng: “*Tu tập chi tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa không tánh.*” ...(như trên)...

Tu tập: Có bốn sự tu tập: là sự tu tập theo ý nghĩa không vượt trội đối với các pháp đã được sanh lên trong trường hợp ấy, là sự tu tập theo ý nghĩa nhất vị đối với các quyền, là sự tu tập theo ý nghĩa khởi động tinh tấn (thích hợp) nhằm đạt đến giải thoát Niết Bàn, là sự tu tập theo ý nghĩa rèn luyện.

Đạo lộ được hình thành: Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) thế nào? ...(như trên)... Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) như thế. ...(như trên)... Các sự ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt là (có ý nghĩa) như thế.

Tu tập chi tịnh và minh sát kết hợp chung theo ý nghĩa không tánh là (có ý nghĩa) như thế.

Tu tập chi tịnh và minh sát kết hợp chung theo 16 biểu hiện là (có ý nghĩa) như thế.

Tu tập chi tịnh và minh sát kết hợp chung là (có ý nghĩa) như thế.

Tâm của vị tỳ khưu bị khuấy động bởi sự phóng dật đối với các pháp là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với vị đang tác ý vô thường, có ánh sáng sanh lên. (Hành giả) hướng tâm đến ánh sáng rằng: ‘Ánh sáng là pháp;’ sự tán mạn do việc ấy là phóng dật. Do sự phóng dật ấy, (hành giả), có tâm bị khuấy động, không nhận biết đúng theo thực thể về sự thiết lập là vô thường, không nhận biết đúng theo thực thể về sự thiết lập là khổ não, không nhận biết đúng theo thực thể về sự thiết lập là vô ngã. Vì thế, được nói rằng: “*Tâm bị khuấy động bởi sự phóng dật đối với các pháp. Lúc ấy là thời điểm là lúc tâm ấy trụ lại, tập trung lại, được chuyên nhất, được định ngay ở nội phần.*”

Tassa maggo sañjāyatīti Kathaṃ maggo sañjāyati? Dassanatt̄hena sammādit̄thi maggo sañjāyati —pe— Evaṃ maggo sañjāyati. —pe— Evaṃ saññojanā pahīyanti, anusayā byantīhonti.

Aniccato manasikaroto ñāṇaṃ uppajjati, —pe— pīti uppajjati, —pe— passaddhi uppajjati, —pe— sukhaṃ uppajjati, —pe— adhimokkha uppajjati, —pe— paggaho¹ uppajjati, —pe— upaṭṭhānaṃ uppajjati, —pe— upekkhā uppajjati, —pe— nikanti uppajjati, ‘nikanti dhammo’ti nikantiṃ āvajjati. Tato vikkhepo uddhaccaṃ, tena uddhaccena viggahitamānaso aniccato upaṭṭhānaṃ yathābhūtaṃ nappajānāti, dukkhato upaṭṭhānaṃ yathābhūtaṃ nappajānāti, anattato upaṭṭhānaṃ yathābhūtaṃ nappajānāti. Tena vuccati: ‘dhammuddhaccaviggahitamānaso hoti so samayo, yaṃ taṃ cittaṃ ajjhattameva santit̄thati sannisīdati ekodi hoti samādhiyati. **Tassa maggo sañjāyatīti** Kathaṃ maggo sañjāyati? —pe— Evaṃ maggo sañjāyati —pe— Evaṃ saññojanā pahīyanti, anusayā byantīhonti.

Dukkhato manasikaroto —pe— anattato manasikaroto obhāso uppajjati —pe— ñāṇaṃ uppajjati —pe— pīti uppajjati —pe— passaddhi uppajjati —pe— sukhaṃ uppajjati —pe— adhimokkha uppajjati —pe— paggaho uppajjati —pe— upaṭṭhānaṃ uppajjati —pe— upekkhā uppajjati —pe— nikanti uppajjati, ‘nikanti dhammo’ti nikantiṃ āvajjati. Tato vikkhepo uddhaccaṃ, tena uddhaccena viggahitamānaso anattato upaṭṭhānaṃ —pe— aniccato upaṭṭhānaṃ —pe— dukkhato upaṭṭhānaṃ yathābhūtaṃ nappajānāti. Tena vuccati ‘dhammuddhaccaviggahitamānaso —pe— Evaṃ saññojanā pahīyanti, anusayā byantīhonti.

Rūpaṃ aniccato manasikaroto —pe— rūpaṃ dukkhato manasikaroto —pe— rūpaṃ anattato manasikaroto —pe— vedanaṃ —pe— saññaṃ —pe— sañkhāre —pe— viññānaṃ —pe— cakkhuṃ —pe— jarāmarāṇaṃ aniccato manasikaroto —pe— jarāmarāṇaṃ dukkhato maṇasikaroto —pe— jarāmarāṇaṃ anattato manasikaroto obhāso uppajjati —pe— ñāṇaṃ uppajjati —pe— pīti uppajjati —pe— passaddhi uppajjati —pe— sukhaṃ uppajjati —pe— adhimokkha uppajjati —pe— paggaho uppajjati —pe— upaṭṭhānaṃ uppajjati —pe— upekkhā uppajjati —pe— nikanti uppajjati, ‘nikanti dhammo’ti nikantiṃ āvajjati. Tato vikkhepo uddhaccaṃ, tena uddhaccena viggahitamānaso jarāmarāṇaṃ anattato upaṭṭhānaṃ yathābhūtaṃ nappajānāti, jarāmarāṇaṃ aniccato upaṭṭhānaṃ yathābhūtaṃ nappajānāti, jarāmarāṇaṃ dukkhato upaṭṭhānaṃ yathābhūtaṃ nappajānāti. Tena vuccati ‘dhammuddhaccaviggahitamānaso hoti so samayo, yaṃ taṃ cittaṃ ajjhattameva santit̄thati sannisīdati ekodi hoti samādhiyati.

¹ paggāho - Visu.

Đạo lộ được hình thành cho vị ấy: Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) thế nào? ...(như trên)... Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) như thế. ...(như trên)... Các sự ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt là (có ý nghĩa) như thế.

Đối với vị đang tác ý vô thường, có trí sanh lên ... có hỷ sanh lên ... có tịnh sanh lên ... có lạc sanh lên ... có sự cương quyết sanh lên ... có sự ra sức sanh lên ... có sự thiết lập sanh lên ... có xả sanh lên ... có ao ước sanh lên. (Hành giả) hướng tâm đến sự ao ước rằng: ‘Ao ước là pháp;’ sự tán mạn do việc ấy là phóng dật. Do sự phóng dật ấy, (hành giả), có tâm bị khuấy động, không nhận biết đúng theo thực thể về sự thiết lập là vô thường, không nhận biết đúng theo thực thể về sự thiết lập là khổ não, không nhận biết đúng theo thực thể về sự thiết lập là vô ngã. Vì thế, được nói rằng: *“Tâm bị khuấy động bởi sự phóng dật đối với các pháp. Lúc tâm ấy trụ lại, tập trung lại, được chuyên nhất, được định ở chính nội phần, lúc ấy là thời điểm.”* **Đạo lộ được hình thành cho vị ấy:** Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) thế nào? ...(như trên)... Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) như thế. ...(như trên)... Các sự ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt là (có ý nghĩa) như thế.

Đối với vị đang tác ý khổ não ...(như trên)... Đối với vị đang tác ý vô ngã, có ánh sáng sanh lên ... có trí sanh lên ... có hỷ sanh lên ... có tịnh sanh lên ... có lạc sanh lên ... có sự cương quyết sanh lên ... có sự ra sức sanh lên ... có sự thiết lập sanh lên ... có xả sanh lên ... có ao ước sanh lên. (Hành giả) hướng tâm đến sự ao ước rằng: ‘Ao ước là pháp;’ sự tán mạn do việc ấy là phóng dật. Do sự phóng dật ấy, (hành giả), có tâm bị khuấy động, không nhận biết đúng theo thực thể về sự thiết lập là vô ngã, về sự thiết lập là vô thường, về sự thiết lập là khổ não. Vì thế, được nói rằng: *“Tâm bị khuấy động bởi sự phóng dật đối với các pháp ...(như trên)...* Các sự ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt là (có ý nghĩa) như thế.

Đối với vị đang tác ý sắc là vô thường ...(nt)... Đối với vị đang tác ý sắc là khổ não ...(nt)... Đối với vị đang tác ý sắc là vô ngã ...(nt)... Đối với vị đang tác ý thọ ... tưởng ... các hành ... thức ... mắt ... lão tử là vô thường ...(nt)... Đối với vị đang tác ý lão tử là khổ não ...(nt)... Đối với vị đang tác ý lão tử là vô ngã, có ánh sáng sanh lên ... có trí sanh lên ... có hỷ sanh lên ... có tịnh sanh lên ... có lạc sanh lên ... có sự cương quyết sanh lên ... có sự ra sức sanh lên ... có sự thiết lập sanh lên ... có xả sanh lên ... có ao ước sanh lên. (Hành giả) hướng tâm đến sự ao ước rằng: ‘Ao ước là pháp;’ sự tán mạn do việc ấy là phóng dật. Do sự phóng dật ấy, (hành giả), có tâm bị khuấy động, không nhận biết đúng theo thực thể về lão tử có sự thiết lập là vô ngã, không nhận biết đúng theo thực thể về lão tử có sự thiết lập là vô thường, không nhận biết đúng theo thực thể về lão tử có sự thiết lập là khổ não. Vì thế, được nói rằng: *“Tâm bị khuấy động bởi sự phóng dật đối với các pháp. Lúc ấy là thời điểm là lúc tâm ấy trụ lại, tập trung lại, được chuyên nhất, được định ngay ở nội phần.”*

Tassa maggo sañjāyatīti Kathaṃ maggo sañjāyati? —pe—
Evaṃ maggo sañjāyati —pe— Evaṃ saññojanā pahiyanti, anusayā
byantihonti

Evaṃ dhammuddhaccaviggahitaṃ mānasaṃ hoti.

- (1) “Obhāse ceva ñāṇe ca pītiyā ca vikampati
passaddhiyā sukhe ceva yehi cittaṃ pavedhati,
- (2) Adhimokkhe ca paggāhe upaṭṭhāne ca kampati
upekkhāvajjanāya ceva¹ upekkhāya ca nikantiyā,
- (3) Imāni dasa ṭhānāni paññā yassa paricitā²
dhammuddhaccakusalo hoti na ca sammohaṃ gacchati,³
- (4) Vikkhipati⁴ ceva kilissati ca cavati cittabhāvanā
vikkhipati na kilissati⁵ bhāvanā parihāyati,
- (5) Vikkhipati na kilissati bhāvanā na parihāyati
na ca vikkhipate cittaṃ na kilissati na cavati cittabhāvanā,
- (6) Imehi catūhi ṭhānehi cittassa saṅkhepavikkhepaviggahitaṃ
dasatṭhāne (mānasaṃ kusalo) sampajānāti”ti.⁶

Yuganaddhakathā samattā.

--ooOoo--

¹ upekkhāvajjanā ceva - Syā.

² pariccitā - Machasaṃ, Syā; paricitā - Sa.

³ vikkhepaṃ gacchati - Visu; sammohagacchati - Syā.

⁴ vikampati - Syā.

⁵ vikkhpati kilissati - Syā, PTS.

⁶ Osānagāthā potthakesu visadisā dissati,
aṭṭhakathāya pana saṃsandetvā paṭisaṅkhatā,

Đạo lộ được hình thành cho vị ấy: Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) thế nào? ...(như trên)... Đạo lộ được hình thành là (có ý nghĩa) như thế. ...(như trên)... Các sự ràng buộc được dứt bỏ, các ngũ ngầm được chấm dứt là (có ý nghĩa) như thế.

Tâm bị khuấy động bởi sự phóng dật đối với các pháp là (có ý nghĩa) như thế.

(1) <i>Rung động về ánh sáng,
về tịnh, và về lạc,</i>	→	<i>về tuệ, và về hỷ,
bởi chúng tâm xao động,</i>
(2) <i>Rung động về cương quyết,
do hướng tâm đến xả,</i>		<i>ra sức, và thiết lập,
và ao ước về xả.</i>
(3) <i>Vị nào huân tập tuệ
biết phóng dật do pháp</i>		<i>về mười trường hợp này
không sa vào lâm lẩn.</i>
(4) <i>Bị tán mạn, ô nhiễm,
tán mạn, không ô nhiễm,</i>		<i>tu tập tâm đình chỉ;
tu tập bị thối thất.</i>
(5) <i>Tán mạn, không ô nhiễm,
không tán, tâm vô nhiễm</i>		<i>tu tập không thối thất,
tu tâm không đình chỉ.</i>
(6) <i>Với bốn trường hợp này,
thâu hẹp và khuấy động</i>		<i>hiểu rõ mười trường hợp
vì tán mạn của tâm.</i>

Phân Giảng về sự Kết Hợp Chung được đầy đủ.

--ooOoo--

II. SACCAKATHĀ

Paripuṇṇanidāni:¹ “Cattārimāni bhikkhave tathāni avitathāni anaññathāni. Katamāni cattāri? ‘Idaṃ dukkhan’ti bhikkhave tathametaṃ avitathametaṃ anaññathametaṃ,” ayaṃ dukkhasamudayo’ti tathametaṃ avitathametaṃ anaññathametaṃ ‘ayaṃ dukkhanirodho’ti tathametaṃ avitathametaṃ anaññathametaṃ, ‘ayaṃ dukkhanirodhagāmini paṭipadā’ti tathametaṃ avitathametaṃ anaññathametaṃ, imāni kho bhikkhave cattāri tathāni avitathāni anaññathāni.” [a]

Kathaṃ dukkhaṃ tathaṭṭhena saccam? Cattāro dukkhassa dukkhaṭṭhā tathā avitathā anaññathā: dukkhassa pīḷanaṭṭho saṅkhataṭṭho santāpaṭṭho vipariṇāmaṭṭho, ime cattāro dukkhassa dukkhaṭṭhā tathā avitathā anaññathā, evaṃ dukkhaṃ tathaṭṭhena saccam.

Kathaṃ samudayo tathaṭṭhena saccam? Cattāro samudayassa samudayaṭṭhā tathā avitathā anaññathā: samudayassa āyūhanaṭṭho nidānaṭṭho saṃyogaṭṭho paḷibodhaṭṭho, ime cattāro samudayassa samudayaṭṭhā tathā avitathā anaññathā, evaṃ samudayo tathaṭṭhena saccam.

Kathaṃ nirodho tathaṭṭhena saccam? Cattāro nirodhassa nirodhaṭṭhā tathā avitathā anaññathā: nirodhassa nissaraṇaṭṭho vivekaṭṭho asaṅkhataṭṭho amataṭṭho, ime cattāro nirossa nirodhaṭṭhā tathā avitathā anaññathā, evaṃ nirodho tathaṭṭhena saccam.

Kathaṃ maggo tathaṭṭhena saccam? Cattāro maggassa maggaṭṭhā tathā avitathā anaññathā: maggassa niyyānaṭṭho hetuṭṭho² dassanaṭṭho ādhipatyeyatṭho, ime cattāro maggassa maggaṭṭhā tathā avitathā anaññathā, evaṃ maggo tathaṭṭhena saccam.

¹ purimanidānaṃ - Machasaṃ; paripuṇṇakathānidānaṃ - Syā, PTS.

[a] Saccasaṃyutta - Dhammacakkappavattanavagga - 10.

² hetuṭṭho - Syā.

³ ekappaṭivedhāni - Machasaṃ.

II. GIẢNG VỀ CHÂN LÝ:

Đây đủ phần duyên khởi: Nay các tỳ khuru, đây là bốn thực thể, là không ngoài thực thể, không phải là dị thể. Bốn gì? Nay các tỳ khuru, 'Đây là Khổ,' điều này là thực thể, điều này là không ngoài thực thể, điều này không phải là dị thể; 'Đây là nhân sanh Khổ,' điều này là thực thể, điều này là không ngoài thực thể, điều này không phải là dị thể; 'Đây là sự diệt tận Khổ,' điều này là thực thể, điều này là không ngoài thực thể, điều này không phải là dị thể; 'Đây là sự thực hành đưa đến sự diệt tận Khổ,' điều này là thực thể, điều này là không ngoài thực thể, điều này không phải là dị thể. Nay các tỳ khuru, đây là bốn thực thể, là không ngoài thực thể, không phải là dị thể.

Khổ là chân lý theo ý nghĩa của thực thể là (có ý nghĩa) thế nào? Bốn ý nghĩa về khổ của Khổ là thực thể, là không ngoài thực thể, không phải là dị thể: Ý nghĩa áp bức, ý nghĩa tạo tác, ý nghĩa nóng nảy, ý nghĩa chuyển biến của Khổ; bốn ý nghĩa này về khổ của Khổ là thực thể, là không ngoài thực thể, không phải là dị thể. Khổ là chân lý theo ý nghĩa của thực thể là (có ý nghĩa) như thế.

Nhân sanh (Khổ) là chân lý theo ý nghĩa của thực thể là (có ý nghĩa) thế nào? Bốn ý nghĩa về nhân sanh của nhân sanh (Khổ) là thực thể, là không ngoài thực thể, không phải là dị thể: Ý nghĩa tích lũy (nghiệp), ý nghĩa căn nguyên, ý nghĩa ràng buộc, ý nghĩa vương bận của nhân sanh (Khổ); bốn ý nghĩa này về nhân sanh của nhân sanh (Khổ) là thực thể, là không ngoài thực thể, không phải là dị thể. Nhân sanh (Khổ) là chân lý theo ý nghĩa của thực thể là (có ý nghĩa) như thế.

Sự diệt tận (Khổ) là chân lý theo ý nghĩa của thực thể là (có ý nghĩa) thế nào? Bốn ý nghĩa về diệt tận của sự diệt tận (Khổ) là thực thể, là không ngoài thực thể, không phải là dị thể: Ý nghĩa xuất ly, ý nghĩa viễn ly, ý nghĩa không tạo tác, ý nghĩa bất tử của sự diệt tận (Khổ); bốn ý nghĩa này về diệt tận của sự diệt tận (Khổ) là thực thể, là không ngoài thực thể, không phải là dị thể. Sự diệt tận (Khổ) là chân lý theo ý nghĩa của thực thể là (có ý nghĩa) như thế.

Đạo là chân lý theo ý nghĩa của thực thể là (có ý nghĩa) thế nào? Bốn ý nghĩa về đạo của Đạo là thực thể, là không ngoài thực thể, không phải là dị thể: Ý nghĩa dẫn xuất, ý nghĩa nguyên nhân, ý nghĩa nhận thức, ý nghĩa pháp chủ đạo của Đạo; bốn ý nghĩa này về đạo của Đạo là thực thể, là không ngoài thực thể, không phải là dị thể. Đạo là chân lý theo ý nghĩa của thực thể là (có ý nghĩa) như thế.

Katūhākārehi cattāri saccāni ekapaṭivedhāni?³ Catūhākārehi cattāri saccāni ekapaṭivedhāni: tathaṭṭhena anattaṭṭhena saccaṭṭhena paṭivedhaṭṭhena, imehi catūhākārehi cattāri saccāni ekasaṅgahitāni, yaṃ ekasaṅgahitaṃ taṃ ekattaṃ, ekattaṃ ekena ñāṇena paṭivijjhatī'ti cattāri saccāni ekapaṭivedhāni.

Kathaṃ tathaṭṭhena cattāri saccāni ekapaṭivedhāni? Catūhākārehi tathaṭṭhena cattāri saccāni ekapaṭivedhāni? Dukkassa dukkhaṭṭho tathaṭṭho, samudayassa samudayaṭṭho tathaṭṭho, nirodhassa nirodhaṭṭho tathaṭṭho, maggassa maggaṭṭho tathaṭṭho, imehi catūhākārehi tathaṭṭhena cattāri saccāni ekasaṅgahitāni, yaṃ ekasaṅgahitaṃ taṃ ekattaṃ, ekattaṃ ekena ñāṇena paṭivijjhatī'ti cattāri saccāni ekapaṭivedhāni.

Kathaṃ anattaṭṭhena cattāri saccāni ekapaṭivedhāni? Catūhākārehi anattaṭṭhena cattāri saccāni ekapaṭivedhāni. Dukkassa dukkhaṭṭho anattaṭṭho, samudayassa samudayaṭṭho anattaṭṭho, nirodhassa nirodhaṭṭho anattaṭṭho, maggassa maggaṭṭho anattaṭṭho, imehi catūhākārehi anattaṭṭhena cattāri saccāni ekasaṅgahitāni, yaṃ ekasaṅgahitaṃ taṃ ekattaṃ, ekattaṃ ekena ñāṇena paṭivijjhatī'ti cattāri saccāni ekapaṭivedhāni.

Kathaṃ saccaṭṭhena cattāri saccāni ekapaṭivedhāni? Catūhākārehi saccaṭṭhena cattāri saccāni ekapaṭivedhāni: dukkassa dukkhaṭṭho saccaṭṭho, samudayassa samudayaṭṭho saccaṭṭho, nirodhassa nirodhaṭṭho saccaṭṭho, maggassa maggaṭṭho saccaṭṭho. Imehi catūhākārehi saccaṭṭhena cattāri saccāni ekasaṅgahitāni. Yaṃ ekasaṅgahitaṃ taṃ ekattaṃ, ekattaṃ ekena ñāṇena paṭivijjhatī'ti cattāri saccāni ekapaṭivedhāni.

Kathaṃ paṭivedhaṭṭhena cattāri saccāni ekapaṭivedhāni? Catūhākārehi paṭivedhaṭṭhena cattāri saccāni ekapaṭivedhāni: dukkassa dukkhaṭṭho paṭivedhaṭṭho, samudayassa samudayaṭṭho paṭivedhaṭṭho, nirodhassa nirodhaṭṭho paṭivedhaṭṭho, maggassa maggaṭṭho paṭivedhaṭṭho. Imehi catūhākārehi paṭivedhaṭṭhena cattāri saccāni ekasaṅgahitāni. Yaṃ ekasaṅgahitaṃ taṃ ekattaṃ, ekattaṃ ekena ñāṇena paṭivijjhatī'ti cattāri saccāni ekapaṭivedhāni.

Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt là với bao nhiêu biểu hiện? Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt là với bốn biểu hiện: theo ý nghĩa thực thể, theo ý nghĩa vô ngã, theo ý nghĩa chân lý, theo ý nghĩa thấu triệt; bốn chân lý được tổng hợp chung lại là với bốn biểu hiện này. Điều nào được tổng hợp chung lại, điều ấy là nhất thể. Nhất thể được thấu triệt bởi một trí, như thế bốn chân lý là có chung một sự thấu triệt.

Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa thực thể là (có ý nghĩa) thế nào? Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa thực thể là với bốn biểu hiện: Ý nghĩa về khổ của Khổ là ý nghĩa về thực thể, ý nghĩa về nhân sanh của nhân sanh (Khổ) là ý nghĩa về thực thể, ý nghĩa về diệt tận của sự diệt tận (Khổ) là ý nghĩa về thực thể, ý nghĩa về đạo của Đạo là ý nghĩa về thực thể; bốn chân lý được tổng hợp chung lại theo ý nghĩa thực thể là với bốn biểu hiện này. Điều nào được tổng hợp chung lại, điều ấy là nhất thể. Nhất thể được thấu triệt bởi một trí, như thế bốn chân lý là có chung một sự thấu triệt.

Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa vô ngã là (có ý nghĩa) thế nào? Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa vô ngã là với bốn biểu hiện: Ý nghĩa về khổ của Khổ là ý nghĩa về vô ngã, ý nghĩa về nhân sanh của nhân sanh (Khổ) là ý nghĩa về vô ngã, ý nghĩa về diệt tận của sự diệt tận (Khổ) là ý nghĩa về vô ngã, ý nghĩa về đạo của Đạo là ý nghĩa về vô ngã; bốn chân lý được tổng hợp chung lại theo ý nghĩa vô ngã là với bốn biểu hiện này. Điều nào được tổng hợp chung lại, điều ấy là nhất thể. Nhất thể được thấu triệt bởi một trí, như thế bốn chân lý là có chung một sự thấu triệt.

Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa chân lý là (có ý nghĩa) thế nào? Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa chân lý là với bốn biểu hiện: Ý nghĩa về khổ của Khổ là ý nghĩa về chân lý, ý nghĩa về nhân sanh của nhân sanh (Khổ) là ý nghĩa về chân lý, ý nghĩa về diệt tận của sự diệt tận (Khổ) là ý nghĩa về chân lý, ý nghĩa về đạo của Đạo là ý nghĩa về chân lý; bốn chân lý được tổng hợp chung lại theo ý nghĩa chân lý là với bốn biểu hiện này. Điều nào được tổng hợp chung lại, điều ấy là nhất thể. Nhất thể được thấu triệt bởi một trí, như thế bốn chân lý là có chung một sự thấu triệt.

Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa thấu triệt là (có ý nghĩa) thế nào? Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa thấu triệt là với bốn biểu hiện: Ý nghĩa về khổ của Khổ là ý nghĩa về thấu triệt, ý nghĩa về nhân sanh của nhân sanh (Khổ) là ý nghĩa về thấu triệt, ý nghĩa về diệt tận của sự diệt tận (Khổ) là ý nghĩa về thấu triệt, ý nghĩa về đạo của Đạo là ý nghĩa về thấu triệt; bốn chân lý được tổng hợp chung lại theo ý nghĩa thấu triệt là với bốn biểu hiện này. Điều nào được tổng hợp chung lại, điều ấy là nhất thể. Nhất thể được thấu triệt bởi một trí, như thế bốn chân lý là có chung một sự thấu triệt.

Kathaṃ cattāri saccāni ekapaṭivedhāni? Yaṃ aniccaṃ taṃ dukkhaṃ, yaṃ dukkhaṃ taṃ aniccaṃ,¹ yaṃ aniccaṃ dukkhaṃ taṃ anattā. Yaṃ aniccaṃ dukkhaṃ anattā ca taṃ tathaṃ, yaṃ aniccaṃ dukkhaṃ anattā ca tathaṃ, taṃ saccāṃ. Yaṃ aniccaṃ dukkhaṃ anattā ca tathaṃ saccāṃ, taṃ ekasaṅgahitaṃ. Yaṃ ekasaṅgahitaṃ, taṃ ekattaṃ. Ekattaṃ ekena ñāṇena paṭivijjhatīti cattāri saccāni ekapaṭivedhāni.

Katīhākārehi² cattāri saccāni ekapaṭivedhāni? Navahākārehi cattāri saccāni ekapaṭivedhāni: tathaṃ tathaṃ anattaṃ tathaṃ saccāṃ paṭivedhaṃ abhiññāṃ pariññāṃ pahānaṃ bhāvanāṃ sacchikiriyāṃ. Imehi navahākārehi cattāri saccāni ekasaṅgahitāni. Yaṃ ekasaṅgahitaṃ taṃ ekattaṃ, ekattaṃ ekena ñāṇena paṭivijjhatīti cattāri saccāni ekapaṭivedhāni.

Kathaṃ tathaṃ cattāri saccāni ekapaṭivedhāni? Navahākārehi tathaṃ cattāri saccāni ekapaṭivedhāni: dukkhassa dukkhaṃ tathaṃ, samudayassa samudayaṃ tathaṃ, nirodhassa nirodhaṃ tathaṃ, maggassa maggaṃ tathaṃ, abhiññāya abhiññāṃ tathaṃ, pariññāya pariññāṃ tathaṃ, pahānassa pahānaṃ tathaṃ, bhāvanāya bhāvanaṃ tathaṃ, sacchikiriyā sacchikiriyāṃ tathaṃ. Imehi navahākārehi tathaṃ cattāri saccāni ekasaṅgahitāni. Yaṃ ekasaṅgahitaṃ taṃ ekattaṃ, ekattaṃ ekena ñāṇena paṭivijjhatīti cattāri saccāni ekapaṭivedhāni.

Kathaṃ anattaṃ —pe— saccāṃ —pe— paṭivedhaṃ cattāri saccāni ekapaṭivedhāni? Navahākārehi paṭivedhaṃ cattāri saccāni ekapaṭivedhāni: dukkhassa dukkhaṃ paṭivedhaṃ, samudayassa samudayaṃ paṭivedhaṃ, nirodhassa nirodhaṃ paṭivedhaṃ, maggassa maggaṃ paṭivedhaṃ, abhiññāya abhiññāṃ paṭivedhaṃ, pariññāya pariññāṃ paṭivedhaṃ, pahānassa pahānaṃ paṭivedhaṃ, bhāvanāya bhāvanaṃ paṭivedhaṃ, sacchikiriyāya sacchikiriyāṃ paṭivedhaṃ. Imehi navahākārehi paṭivedhaṃ cattāri saccāni ekasaṅgahitāni. Yaṃ ekasaṅgahitaṃ taṃ ekattaṃ, ekattaṃ ekena ñāṇena paṭivijjhatīti cattāri saccāni ekapaṭivedhāni.

¹ ‘yaṃ dukkhaṃ taṃ aniccaṃ’ iti Syā, PTS potthakesu na dissati.

² katīhākārehi - Machasaṃ, Syā.

Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt là (có ý nghĩa) thế nào? Điều gì là vô thường, điều ấy là khổ não; điều gì là khổ não, điều ấy là vô thường. Điều gì là vô thường và khổ não, điều ấy là vô ngã. Điều gì là vô thường, khổ não, và vô ngã, điều ấy là thực thể. Điều gì là vô thường, khổ não, vô ngã, thực thể, điều ấy là chân lý. Điều gì là vô thường, khổ não, vô ngã, thực thể, và chân lý, điều ấy là được tổng hợp chung lại. Điều gì được tổng hợp chung lại, điều ấy là nhất thể. Nhất thể được thấu triệt bởi một trí, như thế bốn chân lý là có chung một sự thấu triệt.

Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt là với bao nhiêu biểu hiện? Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt là với chín biểu hiện: theo ý nghĩa thực thể, theo ý nghĩa vô ngã, theo ý nghĩa chân lý, theo ý nghĩa thấu triệt, theo ý nghĩa biết rõ, theo ý nghĩa biết toàn diện, theo ý nghĩa từ bỏ, theo ý nghĩa tu tập, theo ý nghĩa tác chứng; bốn chân lý có chung một sự thấu triệt là với chín biểu hiện này. Điều gì được tổng hợp chung lại, điều ấy là nhất thể. Nhất thể được thấu triệt bởi một trí, như thế bốn chân lý là có chung một sự thấu triệt.

Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa thực thể là (có ý nghĩa) thế nào? Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa thực thể là với chín biểu hiện: Ý nghĩa về khổ của Khổ là ý nghĩa về thực thể, ý nghĩa về nhân sanh của nhân sanh (Khổ) là ý nghĩa về thực thể, ý nghĩa về diệt tận của sự diệt tận (Khổ) là ý nghĩa về thực thể, ý nghĩa về đạo của Đạo là ý nghĩa về thực thể, ý nghĩa về biết rõ của thẳng trí là ý nghĩa về thực thể, ý nghĩa về biết toàn diện của toàn trí là ý nghĩa về thực thể, ý nghĩa về từ bỏ của sự từ bỏ là ý nghĩa về thực thể, ý nghĩa về tu tập của sự tu tập là ý nghĩa về thực thể, ý nghĩa về tác chứng của sự tác chứng là ý nghĩa về thực thể; bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa thực thể là với chín biểu hiện này. Điều gì được tổng hợp chung lại, điều ấy là nhất thể. Nhất thể được thấu triệt bởi một trí, như thế bốn chân lý là có chung một sự thấu triệt.

Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa vô ngã ... theo ý nghĩa chân lý ... theo ý nghĩa thấu triệt là (có ý nghĩa) thế nào? Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa thấu triệt là với chín biểu hiện: Ý nghĩa về khổ của Khổ là ý nghĩa về thấu triệt, ý nghĩa về nhân sanh của nhân sanh (Khổ) là ý nghĩa về thấu triệt, ý nghĩa về diệt tận của sự diệt tận (Khổ) là ý nghĩa về thấu triệt, ý nghĩa về đạo của Đạo là ý nghĩa về thấu triệt, ý nghĩa về biết rõ của thẳng trí là ý nghĩa về thấu triệt, ý nghĩa về biết toàn diện của toàn trí là ý nghĩa về thấu triệt, ý nghĩa về từ bỏ của sự từ bỏ là ý nghĩa về thấu triệt, ý nghĩa về tu tập của sự tu tập là ý nghĩa về thấu triệt, ý nghĩa về tác chứng của sự tác chứng là ý nghĩa về thấu triệt; bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa thấu triệt là với chín biểu hiện này. Điều gì được tổng hợp chung lại, điều ấy là nhất thể. Nhất thể được thấu triệt bởi một trí, như thế bốn chân lý là có chung một sự thấu triệt.

Katīhākārehi cattāri saccāni ekapaṭivedhāni? Dvādasahi ākārehi cattāri saccāni ekapaṭivedhāni: tathaṭṭhena anattaṭṭhena saccaṭṭhena paṭivedhaṭṭhena abhijānanaṭṭhena parijānaṭṭhena dhammaṭṭhena dhātutṭhena¹ ñātaṭṭhena sacchikiriyaṭṭhena phusaṇaṭṭhena² abhisamayāṭṭhena. Imehi dvādasahi ākārehi cattāri saccāni ekasaṅgahitāni, yaṃ ekasaṅgahitaṃ taṃ ekattaṃ, ekattaṃ ekena ñāṇena paṭivijjhatī³ti cattāri saccāni ekapaṭivedhāni.

Kathaṃ tathaṭṭhena cattāri saccāni ekapaṭivedhāni? Soḷasahi ākārehi tathaṭṭhena cattāri saccāni ekapaṭivedhāni: dukkhassa pīḷanaṭṭho saṅkhataṭṭho santāpaṭṭho vipariṇāmaṭṭho tathaṭṭho, samudayassa āyūhanaṭṭho nidānaṭṭho saṃyogaṭṭho paḷibodhaṭṭho tathaṭṭho, nirodhassa nissaraṇaṭṭho vivekaṭṭho asaṅkhataṭṭho amataṭṭho tathaṭṭho, maggassa niyyānaṭṭho hetuṭṭho³ dassanaṭṭho ādhipateyyaṭṭho tathaṭṭho. Imehi soḷasahi ākārehi tathaṭṭhena cattāri saccāni ekasaṅgahitāni, yaṃ ekasaṅgahitaṃ taṃ ekattaṃ, ekattaṃ ekena ñāṇena paṭivijjhatī³ti cattāri saccāni ekapaṭivedhāni.

Kathaṃ anattaṭṭhena —pe— saccaṭṭhena —pe— paṭivedhaṭṭhena —pe— abhijānanaṭṭhena —pe— parijānanaṭṭhena —pe— dhammaṭṭhena —pe— dhātutṭhena —pe— ñātaṭṭhena —pe— sacchikiriyaṭṭhena —pe— phusaṇaṭṭhena² —pe— abhisamayāṭṭhena cattāri saccāni ekapaṭivedhāni? Soḷasahi ākārehi abhisamayāṭṭhena cattāri saccāni ekapaṭivedhāni: dukkhassa pīḷanaṭṭho saṅkhataṭṭho santāpaṭṭho vipariṇāmaṭṭho abhisamayāṭṭho, samudayassa āyūhanaṭṭho nidānaṭṭho saṃyogaṭṭho paḷibodhaṭṭho abhisamayāṭṭho, nirodhassa nissaraṇaṭṭho vivekaṭṭho asaṅkhataṭṭho amataṭṭho abhisamayāṭṭho, maggassa niyyānaṭṭho hetuṭṭho³ dassanaṭṭho ādhipateyyaṭṭho abhisamayāṭṭho. Imehi soḷasahi ākārehi abhisamayāṭṭhena cattāri saccāni ekasaṅgahitāni. Yaṃ ekasaṅgahitaṃ taṃ ekattaṃ, ekattaṃ ekena ñāṇena paṭivijjhatīti cattāri saccāni ekapaṭivedhāni.

Saccānaṃ⁴ kati lakkhaṇāni? Saccānaṃ dve lakkhaṇāni: saṅkhatalakkhaṇaṅca asaṅkhatalakkhaṇaṅca. Saccānaṃ imāni dve lakkhaṇāni.

¹ tathaṭṭhena - Machasaṃ, Syā, Sī, PTS.

² phassaṭṭhena - Machasaṃ, Syā, Sī.

³ hetuṭṭho - Syā.

⁴ saccāni - Sī 1, 3.

Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt là với bao nhiêu biểu hiện? Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt là với mười hai biểu hiện: theo ý nghĩa thực thể, theo ý nghĩa vô ngã, theo ý nghĩa chân lý, theo ý nghĩa thấu triệt, theo ý nghĩa biết rõ, theo ý nghĩa biết toàn diện, theo ý nghĩa hiện tượng, theo ý nghĩa sự kiện, theo ý nghĩa điều đã được biết, theo ý nghĩa tác chứng, theo ý nghĩa chạm đến, theo ý nghĩa lãnh hội; bốn chân lý có chung một sự thấu triệt là với mười hai biểu hiện này. Điều gì được tổng hợp chung lại, điều ấy là nhất thể. Nhất thể được thấu triệt bởi một trí, như thế bốn chân lý là có chung một sự thấu triệt.

Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa thực thể là (có ý nghĩa) thế nào? Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa thực thể là với mười sáu biểu hiện: Ý nghĩa áp bức, ý nghĩa tạo tác, ý nghĩa nóng nảy, ý nghĩa chuyển biến của Khổ là ý nghĩa về thực thể; Ý nghĩa tích lũy (nghiệp), ý nghĩa căn nguyên, ý nghĩa ràng buộc, ý nghĩa vướng bận của nhân sanh (Khổ) là ý nghĩa về thực thể; Ý nghĩa xuất ly, ý nghĩa viên ly, ý nghĩa không tạo tác, ý nghĩa bất tử của sự diệt tận (Khổ) là ý nghĩa về thực thể; Ý nghĩa dẫn xuất, ý nghĩa nguyên nhân, ý nghĩa nhận thức, ý nghĩa pháp chủ đạo của Đạo là ý nghĩa về thực thể; bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa thực thể là với mười sáu biểu hiện này. Điều gì được tổng hợp chung lại, điều ấy là nhất thể. Nhất thể được thấu triệt bởi một trí, như thế bốn chân lý là có chung một sự thấu triệt.

Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa vô ngã ... theo ý nghĩa chân lý ... theo ý nghĩa thấu triệt ... theo ý nghĩa biết rõ ... theo ý nghĩa biết toàn diện ... theo ý nghĩa hiện tượng ... theo ý nghĩa sự kiện ... theo ý nghĩa điều đã được biết ... theo ý nghĩa tác chứng ... theo ý nghĩa chạm đến ... theo ý nghĩa lãnh hội là (có ý nghĩa) thế nào? Bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa lãnh hội là với 16 biểu hiện: Ý nghĩa áp bức, ý nghĩa tạo tác, ý nghĩa nóng nảy, ý nghĩa chuyển biến của Khổ là ý nghĩa về lãnh hội; Ý nghĩa tích lũy (nghiệp), ý nghĩa căn nguyên, ý nghĩa ràng buộc, ý nghĩa vướng bận của nhân sanh (Khổ) là ý nghĩa về lãnh hội; Ý nghĩa xuất ly, ý nghĩa viên ly, ý nghĩa không tạo tác, ý nghĩa bất tử của sự diệt tận (Khổ) là ý nghĩa về lãnh hội; Ý nghĩa dẫn xuất, ý nghĩa nguyên nhân, ý nghĩa nhận thức, ý nghĩa pháp chủ đạo của Đạo là ý nghĩa về lãnh hội; bốn chân lý có chung một sự thấu triệt theo ý nghĩa lãnh hội là với 16 biểu hiện này. Điều gì được tổng hợp chung lại, điều ấy là nhất thể. Nhất thể được thấu triệt bởi một trí, như thế bốn chân lý là có chung một sự thấu triệt.

Có bao nhiêu tướng trạng của chân lý? Có hai tướng trạng của chân lý: tướng trạng hữu vi và tướng trạng vô vi; đây là hai tướng trạng của chân lý.

Saccānaṃ kati lakkhaṇāni? Saccānaṃ cha lakkhaṇāni: saṅkhatānaṃ saccānaṃ uppādo paññāyati, vayo paññāyati, ṭhitānaṃ aññathattaṃ paññāyati, asaṅkhatassa saccassa na uppādo paññāyati, na vayo paññāyati, na ṭhitassa aññathattaṃ paññāyati. Saccānaṃ imāni cha lakkhaṇāni.

Saccānaṃ kati lakkhaṇāni? Saccānaṃ dvādasa lakkhaṇāni: dukkhasaccassa uppādo paññāyati, vayo paññāyati, ṭhitassa aññathattaṃ paññāyati. Samudayasaccassa uppādo paññāyati, vayo paññāyati, ṭhitassa aññathattaṃ paññāyati. Maggasaccassa uppādo paññāyati, vayo paññāyati, ṭhitassa aññathattaṃ paññāyati. Nirodhasaccassa na uppādo paññāyati, na vayo paññāyati, na ṭhitassa aññathattaṃ paññāyati. Saccānaṃ imāni dvādasa lakkhaṇāni.

Catunnaṃ saccānaṃ kati kusalā, kati akusalā, kati abyākatā? Samudayasaccaṃ akusalaṃ, maggasaccaṃ kusalaṃ, nirodhasaccaṃ abyākataṃ, dukkhasaccaṃ siyā kusalaṃ siyā akusalaṃ siyā abyākataṃ.

Siyā tīhi saccāni ekasaccena saṅgahitāni, ekasaccaṃ tīhi saccehi saṅgahitaṃ vatthivasena pariyāyena.

Siyāti kathaṅca siyā? Yaṃ dukkhasaccaṃ akusalaṃ samudayasaccaṃ akusalaṃ, evaṃ akusalaṭṭhena dve saccāni ekasaccena saṅgahitāni, ekasaccaṃ dvīhi saccehi saṅgahitaṃ. Yaṃ dukkhasaccaṃ kusalaṃ, maggasaccaṃ kusalaṃ, evaṃ kusalaṭṭhena dve saccāni ekasaccena saṅgahitāni, ekasaccaṃ dvīhi saccehi saṅgahitaṃ. Yaṃ dukkhasaccaṃ abyākataṃ, nirodhasaccaṃ abyākataṃ, evaṃ abyākataṭṭhena dve saccāni ekasaccena saṅgahitāni, ekasaccaṃ dvīhi saccehi saṅgahitaṃ. Evaṃ siyā tīhi saccāni ekasaccena saṅgahitāni, ekasaccaṃ tīhi saccehi saṅgahitaṃ vatthivasena pariyāyenāti.

[Sāvattihinidānaṃ]

“Pubbeva¹ me bhikkhave sambodhā anabhisambuddhassa bodhisattasseva sato etadahosi: Ko nu kho rūpassa assādo, ko ādīnavo, kiṃ nissaraṇaṃ? Ko vedanāya assādo, ko ādīnavo, kiṃ nissaraṇaṃ? Ko saññāya assādo, ko ādīnavo, kiṃ nissaraṇaṃ? Ko saṅkhārānaṃ assādo, ko ādīnavo, kiṃ nissaraṇaṃ? Ko viññāṇassa assādo, ko ādīnavo, kiṃ nissaraṇanti?”

1 pubbe - Machasaṃ, Syā, Sī, PTS, Sa.

Có bao nhiêu tướng trạng của chân lý? Có sáu tướng trạng của chân lý: Đối với các chân lý hữu vi, sự sanh khởi được nhận biết, sự hoại diệt được nhận biết, khi chúng tồn tại trạng thái biến đổi được nhận biết; đối với chân lý vô vi, sự sanh khởi không được nhận biết, sự hoại diệt không được nhận biết, khi tồn tại trạng thái biến đổi không được nhận biết; đây là sáu tướng trạng của chân lý.

Có bao nhiêu tướng trạng của chân lý? Có mười hai tướng trạng của chân lý: Đối với chân lý về Khổ, sự sanh khởi được nhận biết, sự hoại diệt được nhận biết, khi tồn tại trạng thái biến đổi được nhận biết; đối với chân lý về nhân sanh (Khổ), sự sanh khởi được nhận biết, sự hoại diệt được nhận biết, khi tồn tại trạng thái biến đổi được nhận biết; đối với chân lý về Đạo, sự sanh khởi được nhận biết, sự hoại diệt được nhận biết, khi tồn tại trạng thái biến đổi được nhận biết; đối với chân lý về sự diệt tận (Khổ), không sự sanh khởi được nhận biết, không sự hoại diệt được nhận biết, khi tồn tại không trạng thái biến đổi được nhận biết; đây là mười hai tướng trạng của chân lý.

Thuộc về bốn chân lý, có bao nhiêu là thiện, có bao nhiêu là bất thiện, có bao nhiêu là vô ký? Chân lý về nhân sanh (Khổ) là bất thiện, chân lý về Đạo là thiện, chân lý về sự diệt tận là vô ký, chân lý về Khổ có thể là thiện, có thể là bất thiện, có thể là vô ký.

Có thể ba chân lý được tổng hợp với một chân lý, một chân lý được tổng hợp với ba chân lý về phương diện nền tảng theo thứ lớp?

Có thể: Có thể là (có ý nghĩa) thế nào? (Nếu) chân lý về Khổ là bất thiện và chân lý về nhân sanh (Khổ) là bất thiện; như vậy theo ý nghĩa của bất thiện, hai chân lý được tổng hợp với một chân lý, một chân lý được tổng hợp với hai chân lý. (Nếu) chân lý về Khổ là thiện và chân lý về Đạo là thiện; như vậy theo ý nghĩa của thiện, hai chân lý được tổng hợp với một chân lý, một chân lý được tổng hợp với hai chân lý. (Nếu) chân lý về Khổ là vô ký và chân lý về sự diệt tận (Khổ) là vô ký; như vậy theo ý nghĩa của vô ký, hai chân lý được tổng hợp với một chân lý, một chân lý được tổng hợp với hai chân lý. Như vậy, có thể ba chân lý được tổng hợp với một chân lý, một chân lý được tổng hợp với ba chân lý về phương diện nền tảng theo thứ lớp.

[Duyên khởi ở Sāvattihī]

Này các tỳ khuru, trước lúc Toàn Giác, khi hãy còn là Bồ Tát chưa thành Chánh Đẳng Giác, điều này đã khởi đến ta: Đối với sắc, điều gì là khoái lạc, điều gì là tai hại, điều gì là xuất ly? Đối với thọ, điều gì là khoái lạc, điều gì là tai hại, điều gì là xuất ly? Đối với tưởng, điều gì là khoái lạc, điều gì là tai hại, điều gì là xuất ly? Đối với các hành, điều gì là khoái lạc, điều gì là tai hại, điều gì là xuất ly? Đối với thức, điều gì là khoái lạc, điều gì là tai hại, điều gì là xuất ly?

Tassa mayhaṃ bhikkhave etadahosi: ‘Yaṃ kho rūpaṃ paṭicca uppajjati sukhaṃ somanassaṃ, ayaṃ rūpassa assādo. Yaṃ rūpaṃ aniccaṃ dukkhaṃ¹ vipariṇāmadhammaṃ, ayaṃ rūpassa ādīnavo. Yo rūpasmiṃ chandarāgavinayo chandarāgappahānaṃ, idaṃ rūpassa nissaraṇaṃ. Yaṃ vedanaṃ paṭicca —pe— Yaṃ saññaṃ paṭicca —pe— Yaṃ saṅkhāre paṭicca —pe— Yaṃ viññāṇaṃ paṭicca uppajjati sukhaṃ somanassaṃ, ayaṃ viññāṇassa assādo. Yaṃ viññāṇaṃ aniccaṃ dukkhaṃ² vipariṇāmadhammaṃ, ayaṃ viññāṇassa ādīnavo. Yo viññāṇasmiṃ chandarāgavinayo chandarāgappahānaṃ, idaṃ viññāṇassa nissaraṇaṃ.

Yāvakaivañcāhaṃ bhikkhave imesaṃ pañcannaṃ upādānakkhandhānaṃ evaṃ assādañca assādato ādīnavañca ādīnavato nissaraṇaṃ nissaraṇato yathābhūtaṃ nābbhaññāsim, neva tāvāhaṃ bhikkhave sadevake loke samārake sabrahmake sassamaṇabrāhmaṇiyā pajāya sadevamanussāya ‘anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho’²ti² paccaññāsim. Yato ca khavāhaṃ bhikkhave imesaṃ pañcannaṃ pañcannaṃ upādānakkhandhānaṃ evaṃ assādañca assādato ādīnavañca ādīnavato nissaraṇaṃ nissaraṇato yathābhūtaṃ abbhaññāsim, athāhaṃ bhikkhave sadevake loke samārake sabrahmake sassamaṇabrāhmaṇiyā pajāya sadevamanussāya ‘anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho’²ti paccaññāsim. Ñāṇaṃ pana me dassanaṃ udapādi. ‘Akuppā me cetovimutti.’³ Ayamantimā jāti, natthidāni punabbhavo’²ti. [a]

Yaṃ rūpaṃ paṭicca uppajjati sukhaṃ somanassaṃ ayaṃ rūpassa assādoti pahānapaṭivedho samudayasaccaṃ. Yaṃ rūpaṃ aniccaṃ dukkhaṃ² vipariṇāmadhammaṃ ayaṃ rūpassa ādīnavo’²ti pariññāpaṭivedho dukkhasaccaṃ. Yo rūpasmiṃ chandarāgavinayo chandarāgappahānaṃ idaṃ rūpassa nissaraṇanti sacchikiriyāpaṭivedho nirodhasaccaṃ. Yā imesu tisu ṭhānesu diṭṭhi saṅkappo vācā kammanto ājivo vāyāmo sati samādhi bhāvanāpaṭivedho maggasaccaṃ.

Yaṃ vedanaṃ paṭicca —pe— Yaṃ saññaṃ paṭicca —pe— Yaṃ saṅkhāre paṭicca —pe— Yaṃ viññāṇaṃ paṭicca uppajjati sukhaṃ somanassaṃ ayaṃ viññāṇassa assādoti pahānapaṭivedho, samudayasaccaṃ. Yaṃ viññāṇaṃ aniccaṃ dukkhaṃ¹ vipariṇāmadhammaṃ ayaṃ viññāṇassa ādīnavo’²ti pariññāpaṭivedho dukkhasaccaṃ. Yo viññāṇasmiṃ chandarāgavinayo chandarāgappahānaṃ idaṃ viññāṇassa nissaraṇanti sacchikiriyāpaṭivedho nirodhasaccaṃ. Yā imesu tisu ṭhānesu diṭṭhi saṅkappo vācā kammanto ājivo vāyāmo sati samādhi bhāvanāpaṭivedho maggasaccaṃ.

¹ taṃ dukkhaṃ - Machasaṃ.

² abhisambuddho - Syā, PTS.

³ akuppā me vimutti - Machasaṃ.

[a] Khandasaṃyutta - Bhāravagga.

Này các tỳ khuru, điều này đã khởi đến ta đây: Tùy thuận vào sắc, lạc và hỷ tâm sanh lên; điều này là khoái lạc của sắc. Sắc là vô thường, là khổ não, có hiện tượng chuyển biến; điều này là tai hại của sắc. Sự loại bỏ ước muốn và tham ái ở sắc, sự từ bỏ ước muốn và tham ái ở sắc; điều này là xuất ly khỏi sắc. Tùy thuận vào thọ ... Tùy thuận vào tưởng ... Tùy thuận vào các hành ... Tùy thuận vào thức, lạc và hỷ tâm sanh lên; điều này là khoái lạc của thức. Thức là vô thường, là khổ não, có hiện tượng chuyển biến; điều này là tai hại của thức. Sự loại bỏ ước muốn và tham ái ở thức, sự từ bỏ ước muốn và tham ái ở thức; điều này là xuất ly khỏi thức.

Này các tỳ khuru, cho đến khi nào ta chưa biết rõ đúng theo thực thể khoái lạc là khoái lạc, tai hại là tai hại, xuất ly là xuất ly đối với năm thủ uẩn này là như vậy, này các tỳ khuru, cho đến khi ấy ta chưa công bố là ‘Đã hoàn toàn giác ngộ quả vô thượng Chánh Đẳng Giác’ ở thế gian tính luôn cõi chư thiên, cõi Ma Vương, cõi Phạm thiên, cho đến dòng dõi Sa-môn, Bà-la-môn, chư thiên và loài người. Này các tỳ khuru, và đến khi ta đã biết rõ đúng theo thực thể khoái lạc là khoái lạc, tai hại là tai hại, xuất ly là xuất ly đối với năm thủ uẩn này là như vậy, này các tỳ khuru, khi ấy ta đã công bố là ‘Đã hoàn toàn giác ngộ quả vô thượng Chánh Đẳng Giác’ ở thế gian tính luôn cõi chư thiên, cõi Ma Vương, cõi Phạm thiên, cho đến dòng dõi Sa-môn, Bà-la-môn, chư thiên và loài người. Hơn nữa, sự biết và thấy đã sanh khởi đến ta rằng: ‘Sự giải thoát của ta là không thể thay đổi. Đây là lần sanh cuối cùng, giờ không còn tái sanh nữa.’

‘Tùy thuận vào sắc, lạc và tâm sanh lên; điều này là sự khoái lạc của sắc,’ như thế sự thấu triệt do dứt bỏ là chân lý về nhân sanh (Khổ). ‘Sắc là vô thường, là khổ não, có hiện tượng chuyển biến; điều này là tai hại của sắc,’ như thế sự thấu triệt do biết toàn diện là chân lý về Khổ. ‘Sự loại bỏ ước muốn và tham ái, sự từ bỏ ước muốn và tham ái ở sắc; điều này là xuất ly khỏi sắc,’ như thế sự thấu triệt do tác chứng là chân lý về sự diệt tận (Khổ). ‘Liên quan ba sự kiện này, có sự nhận thức, suy nghĩ, lời nói, hành động, sự nuôi mạng, sự tinh tấn, niệm, định ,’^[*] như thế sự thấu triệt do tu tập là chân lý về Đạo.

‘Tùy thuận vào thọ, ...(như trên)... Tùy thuộc vào tưởng, ...(như trên)... Tùy thuộc vào các hành, ...(như trên)... Tùy thuộc vào thức, lạc và hỷ tâm sanh lên; điều này là sự khoái lạc của thức,’ như thế sự thấu triệt do dứt bỏ là chân lý về nhân sanh (Khổ). ‘Thức là vô thường, là khổ não, có hiện tượng chuyển biến; điều này là tai hại của thức,’ như thế sự thấu triệt do biết toàn diện là chân lý về Khổ. ‘Sự loại bỏ ước muốn và tham ái ở thức, sự từ bỏ ước muốn và tham ái ở thức; điều này là xuất ly khỏi thức,’ như thế sự thấu triệt do tác chứng là chân lý về sự diệt tận (Khổ). ‘Liên quan ba sự kiện này, có sự nhận thức, suy nghĩ, lời nói, hành động, sự nuôi mạng, sự tinh tấn, niệm, định,’ như thế sự thấu triệt do tu tập là chân lý về Đạo.

Saccanti¹ Katihākārehi saccam? Esanatthena pariggahatthena paṭivedhatthena.

Katham esanatthena saccam? Jarāmarañam kiṃnidānam, kiṃsamudayaṃ, kiṃjātikam, kiṃpabhavanti, evaṃ esanatthena saccam.

Jarāmarañam jātinidānam, jātisamudayaṃ, jātijātikam jātipabhavanti, evaṃ pariggahatthena saccam. Jarāmarāṇaṃca pajānāti, jarāmarāṇasamudayaṃca pajānāti, jarāmarāṇanirodhaṃca pajānāti, jarāmarāṇanirodhagāminiṃ² paṭipadaṃca pajānāti, evaṃ paṭivedhatthena saccam.

Jāti kiṃnidānā, kiṃsamudayā, kiṃjātikā, kiṃpabhavāti, evaṃ esanatthena saccam. Jāti bhavanidānā, bhavasamudayā, bhavajātikā, bhavappabhāvāti, evaṃ pariggahatthena saccam. Jātiṃca pajānāti, jātisamudayaṃca pajānāti, jātinirodhaṃca pajānāti, jātinirodhagāminiṃ paṭipadaṃca pajānāti, evaṃ paṭivedhatthena saccam.

Bhavo kiṃnidānam, kiṃsamudayo, kiṃjātiko, kiṃpabhavoti, evaṃ esanatthena saccam. Bhavo upādānanidāno, upādānasamudayo, upādānajātiko, upādānappabhāvoti, evaṃ pariggahatthena saccam. Bhavaṃca pajānāti, bhavasamudayaṃca pajānāti, bhavanirodhaṃca pajānāti, bhavanirodhagāminiṃ paṭipadaṃca pajānāti, evaṃ paṭivedhatthena saccam.

Upādānam kiṃnidānam, kiṃsamudayaṃ, kiṃjātikam kiṃpabhavanti, evaṃ esanatthena saccam. Upādānam taṇhānidānam, taṇhāsamudayaṃ, taṇhājātikam, taṇhāpabhavanti, evaṃ pariggahatthena saccam. Upādānaṃca pajānāti, upādānasamudayaṃca pajānāti, upādānanirodhaṃca pajānāti, upādānanirodhagāminiṃ paṭipadaṃca pajānāti, evaṃ paṭivedhatthena saccam.

Taṇhā kiṃnidānā, kiṃsamudayā, kiṃjātikā kiṃpabhavāti, evaṃ esanatthena saccam. Taṇhā vedānānidānā, vedānāsamudayā, vedanā jātikā, vedanāpabhavā'ti, evaṃ pariggahatthena saccam. Taṇhānaṃca pajānāti, taṇhā samudayaṃca pajānāti, taṇhānirodhaṃca pajānāti, taṇhānirodhagāminiṃ paṭipadaṃca pajānāti, evaṃ paṭivedhatthena saccam.

¹ 'saccanti' tāyi potthake na dissati.

² gāminipaṭipadaṃca - PTS.

Chân lý: Chân lý là theo bao nhiêu biểu hiện? Là theo ý nghĩa tầm cầu, theo ý nghĩa nắm giữ, theo ý nghĩa thấu triệt.

Chân lý theo ý nghĩa tầm cầu là (có ý nghĩa) thế nào? Lão tử có điều gì là căn nguyên, có điều gì là nhân sanh, có điều gì là sanh chung, có điều gì là nguồn phát khởi? Chân lý theo ý nghĩa tầm cầu là (có ý nghĩa) như thế.

Lão tử có sanh là căn nguyên, có sanh là nhân sanh, có sanh là sanh chung, có sanh là nguồn phát khởi; chân lý theo ý nghĩa nắm giữ là (có ý nghĩa) như thế. Nhận biết lão tử, nhận biết nhân sanh của lão tử, nhận biết sự diệt tận của lão tử, nhận biết sự thực hành đưa đến sự diệt tận của lão tử; chân lý theo ý nghĩa thấu triệt là (có ý nghĩa) như thế.

Sanh có điều gì là căn nguyên, có điều gì là nhân sanh, có điều gì là sanh chung, có điều gì là nguồn phát khởi? Chân lý theo ý nghĩa tầm cầu là (có ý nghĩa) như thế. Sanh có hữu là căn nguyên, có hữu là nhân sanh, có hữu là sanh chung, có hữu là nguồn phát khởi; chân lý theo ý nghĩa nắm giữ là (có ý nghĩa) như thế. Nhận biết sanh, nhận biết nhân sanh của sanh, nhận biết sự diệt tận của sanh, nhận biết sự thực hành đưa đến sự diệt tận của sanh; chân lý theo ý nghĩa thấu triệt là (có ý nghĩa) như thế.

Hữu có điều gì là căn nguyên, có điều gì là nhân sanh, có điều gì là sanh chung, có điều gì là nguồn phát khởi? Chân lý theo ý nghĩa tầm cầu là (có ý nghĩa) như thế. Hữu có thủ là căn nguyên, có thủ là nhân sanh, có thủ là sanh chung, có thủ là nguồn phát khởi; chân lý theo ý nghĩa nắm giữ là (có ý nghĩa) như thế. Nhận biết hữu, nhận biết nhân sanh của hữu, nhận biết sự diệt tận của hữu, nhận biết sự thực hành đưa đến sự diệt tận của hữu; chân lý theo ý nghĩa thấu triệt là (có ý nghĩa) như thế.

Thủ có điều gì là căn nguyên, có điều gì là nhân sanh, có điều gì là sanh chung, có điều gì là nguồn phát khởi? Chân lý theo ý nghĩa tầm cầu là (có ý nghĩa) như thế. Thủ có ái là căn nguyên, có ái là nhân sanh, có ái là sanh chung, có ái là nguồn phát khởi; chân lý theo ý nghĩa nắm giữ là (có ý nghĩa) như thế. Nhận biết thủ, nhận biết nhân sanh của thủ, nhận biết sự diệt tận của thủ, nhận biết sự thực hành đưa đến sự diệt tận của thủ; chân lý theo ý nghĩa thấu triệt là (có ý nghĩa) như thế.

Ái có điều gì là căn nguyên, có điều gì là nhân sanh, có điều gì là sanh chung, có điều gì là nguồn phát khởi? Chân lý theo ý nghĩa tầm cầu là (có ý nghĩa) như thế. Ái có thọ là căn nguyên, có thọ là nhân sanh, có thọ là sanh chung, có thọ là nguồn phát khởi; chân lý theo ý nghĩa nắm giữ là (có ý nghĩa) như thế. Nhận biết ái, nhận biết nhân sanh của ái, nhận biết sự diệt tận của ái, nhận biết sự thực hành đưa đến sự diệt tận của ái; chân lý theo ý nghĩa thấu triệt là (có ý nghĩa) như thế.

Vedanā kiṃnidānā, kiṃsamudayā, kiṃjātikā, kiṃpabhavāti, evaṃ essanaṭṭhena saccam. Vedanā phassanidānā phassasamudayā, phassajātikā, phassapabhāvāti,¹ evaṃ pariggahaṭṭhena saccam. Vedanañca pajānāti, vedanāsamuyañca pajānāti, vedanānirodhañca pajānāti, vedanānirodhagāminiṃ paṭipadañca pajānāti, evaṃ paṭivedhaṭṭhena saccam.

Phasso kiṃnidāno kiṃsamudayo, kiṃjātiko, kiṃpabhavoti, evaṃ esanaṭṭhena saccam. Phasso saḷāyatanaṇidāno, saḷāyatana-samudayo, saḷāyatanaṇjātiko, saḷāyatanaṇpabhavoti, evaṃ pariggahaṭṭhena saccam. Phassañca pajānāti, phassasamudayañca pajānāti, phassanirodhañca pajānāti, phassanirodhagāminiṃ paṭipadañca pajānāti, evaṃ paṭivedhaṭṭhena saccam.

Saḷāyatanaṃ kiṃnidānaṃ, kiṃsamudayaṃ, kiṃjātikaṃ, kiṃpabhavanti, evaṃ esanaṭṭhena saccam. Saḷāyatanaṃ nāmarūpanidānaṃ, nāmarūpasamudayaṃ, nāmarūpajātikaṃ, nāmarūpapabhavanti, evaṃ pariggahaṭṭhena saccam. Saḷāyatanañca pajānāti, saḷāyatanasamudayañca pajānāti, saḷāyatanaṇnirodhañca pajānāti, saḷāyatanaṇnirodhagāminiṃ paṭipadañca pajānāti, evaṃ paṭivedhaṭṭhena saccam.

Nāmarūpaṃ kiṃnidānaṃ, kiṃsamudayaṃ, kiṃjātikaṃ, kiṃpabhavanti, evaṃ esanaṭṭhena saccam. Nāmarūpaṃ viññāṇanidānaṃ, viññāṇasamudayaṃ, viññāṇajātikaṃ, viññāṇapabhavanti, evaṃ pariggahaṭṭhena saccam. Nāmarūpañca pajānāti, nāmarūpasamudayañca pajānāti, nāmarūpanirodhañca pajānāti, nāmarūpanirodhagāminiṃ paṭipadañca pajānāti, evaṃ paṭivedhaṭṭhena saccam.

Viññāṇaṃ kiṃnidānaṃ, kiṃsamudayaṃ, kiṃjātikaṃ, kiṃpabhavanti, evaṃ esanaṭṭhena saccam. Viññāṇaṃ saṅkhāranidānaṃ, saṅkhārasamudayaṃ, saṅkhārajātikaṃ, saṅkhārapabhavanti, evaṃ pariggahaṭṭhena saccam. Viññāṇañca pajānāti, viññāṇasamudayañca pajānāti, viññāṇanirodhañca pajānāti, viññāṇanirodhagāminiṃ paṭipadañca pajānāti, evaṃ paṭivedhaṭṭhena saccam.

¹ phassappabhavāti - Machasaṃ.

Thọ có điều gì là căn nguyên, có điều gì là nhân sanh, có điều gì là sanh chủng, có điều gì là nguồn phát khởi? Chân lý theo ý nghĩa tâm cầu là (có ý nghĩa) như thế. Thọ có xúc là căn nguyên, có xúc là nhân sanh, có xúc là sanh chủng, có xúc là nguồn phát khởi; chân lý theo ý nghĩa nắm giữ là (có ý nghĩa) như thế. Nhận biết thọ, nhận biết nhân sanh của thọ, nhận biết sự diệt tận của thọ, nhận biết sự thực hành đưa đến sự diệt tận của thọ; chân lý theo ý nghĩa thấu triệt là (có ý nghĩa) như thế.

Xúc có điều gì là căn nguyên, có điều gì là nhân sanh, có điều gì là sanh chủng, có điều gì là nguồn phát khởi? Chân lý theo ý nghĩa tâm cầu là (có ý nghĩa) như thế. Xúc có sáu xứ là căn nguyên, có sáu xứ là nhân sanh, có sáu xứ là sanh chủng, có sáu xứ là nguồn phát khởi; chân lý theo ý nghĩa nắm giữ là (có ý nghĩa) như thế. Nhận biết xúc, nhận biết nhân sanh của xúc, nhận biết sự diệt tận của xúc, nhận biết sự thực hành đưa đến sự diệt tận của xúc; chân lý theo ý nghĩa thấu triệt là (có ý nghĩa) như thế.

Sáu xứ có điều gì là căn nguyên, có điều gì là nhân sanh, có điều gì là sanh chủng, có điều gì là nguồn phát khởi? Chân lý theo ý nghĩa tâm cầu là (có ý nghĩa) như thế. Sáu xứ có danh sắc là căn nguyên, có danh sắc là nhân sanh, có danh sắc là sanh chủng, có danh sắc là nguồn phát khởi; chân lý theo ý nghĩa nắm giữ là (có ý nghĩa) như thế. Nhận biết sáu xứ, nhận biết nhân sanh của sáu xứ, nhận biết sự diệt tận của sáu xứ, nhận biết sự thực hành đưa đến sự diệt tận của sáu xứ; chân lý theo ý nghĩa thấu triệt là (có ý nghĩa) như thế.

Danh sắc có điều gì là căn nguyên, có điều gì là nhân sanh, có điều gì là sanh chủng, có điều gì là nguồn phát khởi? Chân lý theo ý nghĩa tâm cầu là (có ý nghĩa) như thế. Danh sắc có thức là căn nguyên, có thức là nhân sanh, có thức là sanh chủng, có thức là nguồn phát khởi; chân lý theo ý nghĩa nắm giữ là (có ý nghĩa) như thế. Nhận biết danh sắc, nhận biết nhân sanh của danh sắc, nhận biết sự diệt tận của danh sắc, nhận biết sự thực hành đưa đến sự diệt tận của danh sắc; chân lý theo ý nghĩa thấu triệt là (có ý nghĩa) như thế.

Thức có điều gì là căn nguyên, có điều gì là nhân sanh, có điều gì là sanh chủng, có điều gì là nguồn phát khởi? Chân lý theo ý nghĩa tâm cầu là (có ý nghĩa) như thế. Thức có các hành là căn nguyên, có các hành là nhân sanh, có các hành là sanh chủng, có các hành là nguồn phát khởi; chân lý theo ý nghĩa nắm giữ là (có ý nghĩa) như thế. Nhận biết thức, nhận biết nhân sanh của thức, nhận biết sự diệt tận của thức, nhận biết sự thực hành đưa đến sự diệt tận của thức; chân lý theo ý nghĩa thấu triệt là (có ý nghĩa) như thế.

Saṅkhārā kimnidānā, kiṃsamudāya, kiṃjātikā, kiṃpabhavāti, evaṃ esanaṭṭhena saccam. Saṅkhārā avijjānidānā, avijjāsamudayā, avijjājātikā, avijjāpabhavāti, evaṃ pariggatṭhena saccam. Saṅkhāre ca pajānāti, saṅkhārasamudayañca pajānāti, saṅkhāranirodhañca pajānāti, saṅkhāranirodhagāminim paṭipadañca pajānāti, evaṃ paṭivedhaṭṭhena saccam.

Jarāmaṇaṃ dukkhasaccaṃ, jāti-samudayasaccaṃ, ubhinnaṃpi nissaraṇaṃ nirodhasaccaṃ, nirodhapajānaṃ¹ maggasaccaṃ. Jāti dukkhasaccaṃ, bhavo samudayasaccaṃ, ubhinnaṃpi nissaraṇaṃ nirodhasaccaṃ, nirodhapajānaṃ maggasaccaṃ. Bhavo dukkhasaccaṃ, upādānaṃ samudayasaccaṃ, ubhinnaṃpi nissaraṇaṃ nirodhasaccaṃ, nirodhapajānaṃ maggasaccaṃ. Upādānaṃ dukkhasaccaṃ, taṇhā samudayasaccaṃ, ubhinnaṃpi nissaraṇaṃ nirodhasaccaṃ, nirodhapajānaṃ maggasaccaṃ. Taṇhā dukkhasaccaṃ, vedanā samudayasaccaṃ, ubhinnaṃpi nissaraṇaṃ nirodhasaccaṃ, nirodhapajānaṃ maggasaccaṃ. Vedanā dukkhasaccaṃ, phasso samudayasaccaṃ, ubhinnaṃpi nissaraṇaṃ nirodhasaccaṃ, nirodhapajānaṃ maggasaccaṃ. Phasso dukkhasaccaṃ, saḷāyatanam samudayasaccaṃ, ubhinnaṃpi nissaraṇaṃ nirodhasaccaṃ, nirodhapajānaṃ maggasaccaṃ. Saḷāyatanam dukkhasaccaṃ, nāmarūpaṃ samudayasaccaṃ, ubhinnaṃpi nissaraṇaṃ nirodhasaccaṃ, nirodhapajānaṃ maggasaccaṃ. Nāmarūpaṃ dukkhasaccaṃ, viññānaṃ samudayasaccaṃ, ubhinnaṃpi nissaraṇaṃ nirodhasaccaṃ, nirodhapajānaṃ maggasaccaṃ. Viññānaṃ dukkhasaccaṃ, saṅkhārā samudayasaccaṃ ubhinnaṃpi nissaraṇaṃ nirodhasaccaṃ, nirodhapajānaṃ maggasaccaṃ. Saṅkhārā dukkhasaccaṃ, avijjā samudayasaccaṃ, ubhinnaṃpi nissaraṇaṃ nirodhasaccaṃ, nirodhapajānaṃ maggasaccaṃ.

Jarāmaṇaṃ dukkhasaccaṃ, jāti siyā dukkhasaccaṃ siyā samudayasaccaṃ,² ubhinnaṃpi nissaraṇaṃ nirodhasaccaṃ, nirodhapajānaṃ maggasaccaṃ. Jāti dukkhasaccaṃ, bhavo siyā dukkhasaccaṃ siyā samudayasaccaṃ, ubhinnaṃpi nissaraṇaṃ nirodhasaccaṃ, nirodhapajānaṃ maggasaccaṃ. —pe— Saṅkhārā dukkhasaccaṃ, avijjā siyā dukkhasaccaṃ, siyā samudayasaccaṃ, ubhinnaṃpi nissaraṇaṃ nirodhasaccaṃ, nirodhapajānaṃ maggasaccanti.³

Saccakathā samattā.

Bhāṇavāraṃ.

¹ nirodhappajānaṃ - Machasaṃ, Syā.

² jarāmaṇaṃ siyā dukkhasaccaṃ siyā samudayasaccaṃ - Machasaṃ; jarāmaṇaṃ dukkhasaccaṃ siyā samudayasaccaṃ - Sī.

³ 'saṅkhārā dukkhasaccaṃ' yāvapariyosānaṃ - Machasaṃ, katthaci Sihala-potthakesu ca na dissati.

Các hành có điều gì là căn nguyên, có điều gì là nhân sanh, có điều gì là sanh chủng, có điều gì là nguồn phát khởi? Chân lý theo ý nghĩa tầm cầu là (có ý nghĩa) như thế. Các hành có vô minh là căn nguyên, có vô minh là nhân sanh, có vô minh là sanh chủng, có vô minh là nguồn phát khởi; chân lý theo ý nghĩa nắm giữ là (có ý nghĩa) như thế. Nhận biết các hành, nhận biết nhân sanh của các hành, nhận biết sự diệt tận của các hành, nhận biết sự thực hành đưa đến sự diệt tận của các hành; chân lý theo ý nghĩa thấu triệt là (có ý nghĩa) như thế.

Lão tử là chân lý về Khổ, sanh là chân lý về nhân sanh, sự xuất ly cả hai là chân lý về sự diệt tận, nhận biết về sự diệt tận là chân lý của Đạo. Sanh là chân lý về Khổ, hữu là chân lý về nhân sanh, sự xuất ly cả hai là chân lý về sự diệt tận, nhận biết về sự diệt tận là chân lý của Đạo. Hữu là chân lý về Khổ, thủ là chân lý về nhân sanh, sự xuất ly cả hai là chân lý về sự diệt tận, nhận biết về sự diệt tận là chân lý của Đạo. Thủ là chân lý về Khổ, ái là chân lý về nhân sanh, sự xuất ly cả hai là chân lý về sự diệt tận, nhận biết về sự diệt tận là chân lý của Đạo. Ái là chân lý về Khổ, thọ là chân lý về nhân sanh, sự xuất ly cả hai là chân lý về sự diệt tận, nhận biết về sự diệt tận là chân lý của Đạo. Thọ là chân lý về Khổ, xúc là chân lý về nhân sanh, sự xuất ly cả hai là chân lý về sự diệt tận, nhận biết về sự diệt tận là chân lý của Đạo. Xúc là chân lý về Khổ, sáu xứ là chân lý về nhân sanh, sự xuất ly cả hai là chân lý về sự diệt tận, nhận biết về sự diệt tận là chân lý của Đạo. Sáu xứ là chân lý về Khổ, danh sắc là chân lý về nhân sanh, sự xuất ly cả hai là chân lý về sự diệt tận, nhận biết về sự diệt tận là chân lý của Đạo. Danh sắc là chân lý về Khổ, thức là chân lý về nhân sanh, sự xuất ly cả hai là chân lý về sự diệt tận, nhận biết về sự diệt tận là chân lý của Đạo. Thức là chân lý về Khổ, các hành là chân lý về nhân sanh, sự xuất ly cả hai là chân lý về sự diệt tận, nhận biết về sự diệt tận là chân lý của Đạo. Các hành là chân lý về Khổ, vô minh là chân lý về nhân sanh, sự xuất ly cả hai là chân lý về sự diệt tận, nhận biết về sự diệt tận là chân lý của Đạo.

Lão tử là chân lý về Khổ, sanh có thể là chân lý về Khổ, có thể là chân lý về nhân sanh, sự xuất ly cả hai là chân lý về sự diệt tận, nhận biết về sự diệt tận là chân lý của Đạo. Sanh là chân lý về Khổ, hữu có thể là chân lý về Khổ, có thể là chân lý về nhân sanh, sự xuất ly cả hai là chân lý về sự diệt tận, nhận biết về sự diệt tận là chân lý của Đạo ... (như trên) ... Các hành là chân lý về Khổ, vô minh có thể là chân lý về Khổ, có thể là chân lý về nhân sanh, sự xuất ly cả hai là chân lý về sự diệt tận, nhận biết về sự diệt tận là chân lý của Đạo.

Phần Giảng về Chân Lý được đầy đủ.

Tụng Phẩm.

--ooOoo--

III. BOJJHAṄGAKATHĀ

[Sāvattthinidānaṃ]

‘Sattime bhikkhave bojjhaṅgā. Katame satta? Satisambojjhaṅgo dhammavicayasambojjhaṅgo viriyasambojjhaṅgo pītisambojjhaṅgo passaddhisambojjhaṅgo samādhisambojjhaṅgo upekkhāsambojjhaṅgo. Ime kho bhikkhave satta bojjhaṅgā. [a]

Bojjhaṅgāti kenatthēna bojjhaṅgā? Bodhāya¹ saṃvattantīti bojjhaṅgā, bujjhantīti bojjhaṅgā, anubujjhantīti bojjhaṅgā, paṭibujjhantīti bojjhaṅgā, sambujjhantīti bojjhaṅgā.

Bujjhanatthēna bojjhaṅgā, anubujjhanatthēna bojjhaṅgā, paṭibujjhanatthēna bojjhaṅgā, sambujjhanatthēna bojjhaṅgā.

Bodhentīti bojjhaṅgā, anubodhentīti bojjhaṅgā, paṭibodhentīti bojjhaṅgā, sambodhentīti bojjhaṅgā.

Bodhanatthēna bojjhaṅgā, anubodhanatthēna bojjhaṅgā, paṭibodhanatthēna bojjhaṅgā, sambodhanatthēna bojjhaṅgā.

Bodhipakkhiyatthēna bojjhaṅgā, anubodhipakkhiyatthēna bojjhaṅgā, paṭibodhipakkhiyatthēna bojjhaṅgā, sambodhipakkhiyatthēna bojjhaṅgā.

Buddhilābhatthēna² bojjhaṅgā, buddhipaṭilābhatthēna³ bojjhaṅgā, buddhiropanatthēna bojjhaṅgā, buddhi-abhiropanatthēna bojjhaṅgā, buddhipāpanatthēna⁴ bojjhaṅgā, buddhisampāpanatthēna bojjhaṅgā.

Mūlatthēna bojjhaṅgā, mūlacariyatthēna bojjhaṅgā, mūlapariggahatthēna bojjhaṅgā, mūlaparivāratthēna bojjhaṅgā, mūlaparipūratthēna⁵ bojjhaṅgā, mūlaparipākatthēna bojjhaṅgā, mūlapaṭisambhidatthēna bojjhaṅgā, mūlapaṭisambhidāpāpanatthēna bojjhaṅgā, mūlapaṭisambhidāya vasībhāvattthēna bojjhaṅgā, mūlapaṭisambhidāya vasībhāvappattānampi bojjhaṅgā.

[a] Bojjhaṅgasamṃyutta.

² buddhilābhanatthēna - Machasaṃ, Sa.

³ buddhipaṭilābhanatthēna - Machasaṃ.

¹ bodhiyā - Syā.

⁴ pāpuṇanatthēna - Sa; pāpatthēna - Sī.

⁵ paripūranatthēna - Machasaṃ, Sa.

III. GIẢNG VỀ GIÁC CHI:

[Duyên khởi ở Sāvattthī]

Này các tỳ khưu, có bảy giác chi. Bảy là gì? Niệm giác chi, trạch pháp giác chi, cần giác chi, hỷ giác chi, tịnh giác chi, định giác chi, xả giác chi. Này các tỳ khưu, đây là bảy giác chi.

Các giác chi: Các giác chi là với ý nghĩa gì? ‘Đưa đến giác ngộ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ (Sơ Đạo)’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ (Nhị Đạo)’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ (Tam Đạo)’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ (Tứ Đạo)’ là các giác chi.^[*]

Với ý nghĩa được giác ngộ (Sơ Đạo) là các giác chi. Với ý nghĩa được giác ngộ (Nhị Đạo) là các giác chi. Với ý nghĩa được giác ngộ (Tam Đạo) là các giác chi. Với ý nghĩa được giác ngộ (Tứ Đạo) là các giác chi.

‘Làm cho giác ngộ (Sơ Đạo)’ là các giác chi. ‘Làm cho giác ngộ (Nhị Đạo)’ là các giác chi. ‘Làm cho giác ngộ (Tam Đạo)’ là các giác chi. ‘Làm cho giác ngộ (Tứ Đạo)’ là các giác chi.

Với ý nghĩa làm cho giác ngộ (Sơ Đạo) là các giác chi. Với ý nghĩa làm cho giác ngộ (Nhị Đạo) là các giác chi. Với ý nghĩa làm cho giác ngộ (Tam Đạo) là các giác chi. Với ý nghĩa làm cho giác ngộ (Tứ Đạo) là các giác chi.

Với ý nghĩa góp phần vào việc làm cho giác ngộ (Sơ Đạo) là các giác chi. Với ý nghĩa góp phần vào việc làm cho giác ngộ (Nhị Đạo) là các giác chi. Với ý nghĩa góp phần vào việc làm cho giác ngộ (Tam Đạo) là các giác chi. Với ý nghĩa góp phần vào việc làm cho giác ngộ (Tứ Đạo) là các giác chi.

Với ý nghĩa nhận lãnh tánh giác là các giác chi. Với ý nghĩa tiếp nhận tánh giác là các giác chi. Với ý nghĩa tạo lập tánh giác là các giác chi. Với ý nghĩa thành lập tánh giác là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn thành tánh giác là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn thiện tánh giác là các giác chi.

Với ý nghĩa của nguồn gốc là các giác chi. Với ý nghĩa hành vi của nguồn gốc là các giác chi. Với ý nghĩa nắm giữ về nguồn gốc là các giác chi. Với ý nghĩa phụ trợ của nguồn gốc là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn bị của nguồn gốc là các giác chi. Với ý nghĩa chín muồi của nguồn gốc là các giác chi. Với ý nghĩa phân tích về nguồn gốc là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn thành việc phân tích về nguồn gốc là các giác chi. Với ý nghĩa bản chất quyền lực ở việc phân tích về nguồn gốc là các giác chi. Với ý nghĩa đạt đến bản chất quyền lực ở việc phân tích về nguồn gốc là các giác chi.

Hetutṭhena bojjhaṅgā, hetucariyaṭṭhena bojjhaṅgā, hetupariggahaṭṭhena bojjhaṅgā, hetuparivāraṭṭhena bojjhaṅgā, hetuparipūraṭṭhena bojjhaṅgā, hetuparipākaṭṭhena bojjhaṅgā, hetupaṭisambhidaṭṭhena bojjhaṅgā, hetupaṭisambhidāpāpanaṭṭhena bojjhaṅgā, hetupaṭisambhidāya vasībhāvaṭṭhena bojjhaṅgā, hetupaṭisambhidāya vasībhāvappattānampi bojjhaṅgā.

Paccayaṭṭhena bojjhaṅgā, paccayacariyaṭṭhena bojjhaṅgā, paccayapariggahaṭṭhena bojjhaṅgā, paccayaparivāraṭṭhena bojjhaṅgā, paccayaparipūraṭṭhena bojjhaṅgā, paccayaparipākaṭṭhena bojjhaṅgā, paccayapaṭisambhidaṭṭhena bojjhaṅgā, paccayapaṭisambhidāpāpanaṭṭhena bojjhaṅgā, paccayapaṭisambhidāya vasībhāvaṭṭhena bojjhaṅgā, paccayapaṭisambhidāya vasībhāvappattānampi bojjhaṅgā.

Visuddhaṭṭhena bojjhaṅgā, visuddhicariyaṭṭhena bojjhaṅgā, visuddhipariggahaṭṭhena bojjhaṅgā, visuddhiparivāraṭṭhena bojjhaṅgā, visuddhiparipūraṭṭhena bojjhaṅgā, visuddhiparipākaṭṭhena bojjhaṅgā, visuddhipaṭisambhidaṭṭhena bojjhaṅgā, visuddhipaṭisambhidāpāpanaṭṭhena bojjhaṅgā, visuddhipaṭisambhidāya vasībhāvaṭṭhena bojjhaṅgā, visuddhipaṭisambhidāya vasībhāvappattānampi bojjhaṅgā.

Anavajjaṭṭhena bojjhaṅgā, anavajjacariyaṭṭhena bojjhaṅgā, anavajjapariggahaṭṭhena bojjhaṅgā, anavajjaparivāraṭṭhena bojjhaṅgā, anavajjaparipūraṭṭhena bojjhaṅgā, anavajjaparipākaṭṭhena bojjhaṅgā, anavajjapaṭisambhidaṭṭhena bojjhaṅgā, anavajjapaṭisambhidāpāpanaṭṭhena bojjhaṅgā, anavajjapaṭisambhidāya vasībhāvaṭṭhena bojjhaṅgā, anavajjapaṭisambhidāya vasībhāvappattānampi bojjhaṅgā.

Nekkhammaṭṭhena bojjhaṅgā, nekkhammacariyaṭṭhena bojjhaṅgā, nekkhammapariggahaṭṭhena bojjhaṅgā, nekkhammaparivāraṭṭhena bojjhaṅgā, nekkhammaparipūraṭṭhena bojjhaṅgā, nekkhammaparipākaṭṭhena bojjhaṅgā, nekkhammapaṭisambhidaṭṭhena bojjhaṅgā, nekkhammapaṭisambhidāpāpanaṭṭhena bojjhaṅgā, nekkhammapaṭisambhidāya vasībhāvaṭṭhena bojjhaṅgā, nekkhammapaṭisambhidāya vasībhāvappattānampi bojjhaṅgā.

Với ý nghĩa chủng tử là các giác chi. Với ý nghĩa hành vi của chủng tử là các giác chi. Với ý nghĩa nắm giữ về chủng tử là các giác chi. Với ý nghĩa phụ trợ của chủng tử là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn bị của chủng tử là các giác chi. Với ý nghĩa chín muồi của chủng tử là các giác chi. Với ý nghĩa phân tích về chủng tử là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn thành việc phân tích về chủng tử là các giác chi. Với ý nghĩa bản chất quyền lực ở việc phân tích về chủng tử là các giác chi. Với ý nghĩa đạt đến bản chất quyền lực ở việc phân tích về chủng tử là các giác chi.

Với ý nghĩa của duyên là các giác chi. Với ý nghĩa hành vi của duyên là các giác chi. Với ý nghĩa nắm giữ về duyên là các giác chi. Với ý nghĩa phụ trợ của duyên là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn bị của duyên là các giác chi. Với ý nghĩa chín muồi của duyên là các giác chi. Với ý nghĩa phân tích về duyên là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn thành việc phân tích về duyên là các giác chi. Với ý nghĩa bản chất quyền lực ở việc phân tích về duyên là các giác chi. Với ý nghĩa đạt đến bản chất quyền lực ở việc phân tích về duyên là các giác chi.

Với ý nghĩa của sự thanh tịnh là các giác chi. Với ý nghĩa hành vi của sự thanh tịnh là các giác chi. Với ý nghĩa nắm giữ về sự thanh tịnh là các giác chi. Với ý nghĩa phụ trợ của sự thanh tịnh là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn bị của sự thanh tịnh là các giác chi. Với ý nghĩa chín muồi của sự thanh tịnh là các giác chi. Với ý nghĩa phân tích về sự thanh tịnh là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn thành việc phân tích về sự thanh tịnh là các giác chi. Với ý nghĩa bản chất quyền lực ở việc phân tích về sự thanh tịnh là các giác chi. Với ý nghĩa đạt đến bản chất quyền lực ở việc phân tích về sự thanh tịnh là các giác chi.

Với ý nghĩa của sự không sai trái là các giác chi. Với ý nghĩa hành vi của sự không sai trái là các giác chi. Với ý nghĩa nắm giữ về sự không sai trái là các giác chi. Với ý nghĩa phụ trợ của sự không sai trái là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn bị của sự không sai trái là các giác chi. Với ý nghĩa chín muồi của sự không sai trái là các giác chi. Với ý nghĩa phân tích về sự không sai trái là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn thành việc phân tích về sự không sai trái là các giác chi. Với ý nghĩa bản chất quyền lực ở việc phân tích về sự không sai trái là các giác chi. Với ý nghĩa đạt đến bản chất quyền lực ở việc phân tích về sự không sai trái là các giác chi.

Với ý nghĩa của sự thoát ly là các giác chi. Với ý nghĩa hành vi của sự thoát ly là các giác chi. Với ý nghĩa nắm giữ về sự thoát ly là các giác chi. Với ý nghĩa phụ trợ của sự thoát ly là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn bị của sự thoát ly là các giác chi. Với ý nghĩa chín muồi của sự thoát ly là các giác chi. Với ý nghĩa phân tích về sự thoát ly là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn thành việc phân tích về sự thoát ly là các giác chi. Với ý nghĩa bản chất quyền lực ở việc phân tích về sự thoát ly là các giác chi. Với ý nghĩa đạt đến bản chất quyền lực ở việc phân tích về sự thoát ly là các giác chi.

Với ý nghĩa của sự giải thoát là các giác chi. Với ý nghĩa hành vi của sự giải thoát là các giác chi. Với ý nghĩa nắm giữ về sự giải thoát là các giác chi. Với ý nghĩa phụ trợ của sự giải thoát là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn bị của sự giải thoát là các giác chi. Với ý nghĩa chín muồi của sự giải thoát là các giác chi. Với ý nghĩa phân tích về sự giải thoát là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn thành việc phân tích về sự giải thoát là các giác chi. Với ý nghĩa bản chất quyền lực ở việc phân tích về sự giải thoát là các giác chi. Với ý nghĩa đạt đến bản chất quyền lực ở việc phân tích về sự giải thoát là các giác chi.

Với ý nghĩa vô lậu là các giác chi. Với ý nghĩa hành vi của vô lậu là các giác chi. Với ý nghĩa nắm giữ về vô lậu là các giác chi. Với ý nghĩa phụ trợ của vô lậu là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn bị của vô lậu là các giác chi. Với ý nghĩa chín muồi của vô lậu là các giác chi. Với ý nghĩa phân tích về vô lậu là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn thành việc phân tích về vô lậu là các giác chi. Với ý nghĩa bản chất quyền lực ở việc phân tích về vô lậu là các giác chi. Với ý nghĩa đạt đến bản chất quyền lực ở việc phân tích về vô lậu là các giác chi.

Với ý nghĩa của sự viễn ly là các giác chi. Với ý nghĩa hành vi của sự viễn ly là các giác chi. Với ý nghĩa nắm giữ về sự viễn ly là các giác chi. Với ý nghĩa phụ trợ của sự viễn ly là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn bị của sự viễn ly là các giác chi. Với ý nghĩa chín muồi của sự viễn ly là các giác chi. Với ý nghĩa phân tích về sự viễn ly là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn thành việc phân tích về sự viễn ly là các giác chi. Với ý nghĩa bản chất quyền lực ở việc phân tích về sự viễn ly là các giác chi. Với ý nghĩa đạt đến bản chất quyền lực ở việc phân tích về sự viễn ly là các giác chi.

Với ý nghĩa của sự xả ly là các giác chi. Với ý nghĩa hành vi của sự xả ly là các giác chi. Với ý nghĩa nắm giữ về sự xả ly là các giác chi. Với ý nghĩa phụ trợ của sự xả ly là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn bị của sự xả ly là các giác chi. Với ý nghĩa chín muồi của sự xả ly là các giác chi. Với ý nghĩa phân tích về sự xả ly là các giác chi. Với ý nghĩa hoàn thành việc phân tích về sự xả ly là các giác chi. Với ý nghĩa bản chất quyền lực ở việc phân tích về sự xả ly là các giác chi. Với ý nghĩa đạt đến bản chất quyền lực ở việc phân tích về sự xả ly là các giác chi.

‘Được giác ngộ ý nghĩa của nguồn gốc’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của chủng tử’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của duyên’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự thanh tịnh’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự không sai trái’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự thoát ly’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự giải thoát’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của vô lậu’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự viễn ly’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự xả ly’ là các giác chi.

Mūlacariyaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, hetucariyaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, paccayacariyaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, visuddhicariyaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, anavajjacariyaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, nekkhammacariyaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vimutticariyaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, anāsavacariyaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vivekacariyaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vossaggacariyaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā.

Mūlapariggahaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, —pe— vossagga-pariggahaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, mūlaparivāraṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, —pe— vossaggaparivāraṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, mūlaparipūraṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, —pe— vossaggaparipūraṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, mūlaparipākaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, —pe— vossaggaparipākaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, mūlapaṭisambhidaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, —pe— vossaggaṭisambhidaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, mūlapaṭisambhidāpānaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, —pe— vossagga-ṭisambhidāpānaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, mūlapaṭisambhidāya vasībhāvaṭṭhaṃ¹ bujjhantīti bojjhaṅgā, —pe— vossaggaṭisambhādāya vasībhāvaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā.

Pariggahaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, parivāraṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, paripūraṭṭhaṃ² bujjhantīti bojjhaṅgā, ekaggaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, avikkhepaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, paggaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, avisāraṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, anāvilatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, aniñjanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, ekattupaṭṭhānavasena cittassa ṭhitatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, āramaṇaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, gocaraṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, pahānaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, pariccāgaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vuṭṭhānaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vivaṭṭanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, santaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, paṇītaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vimuttaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, anāsavaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, taraṇaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, animittaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, appaṇihitaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, suññataṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, ekarasatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, anativattanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, yuganaddhaṭṭhaṃ³ bujjhantīti bojjhaṅgā, niyyānaṭṭhaṃ⁴ bujjhantīti bojjhaṅgā, hetuṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, dassanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, ādhipateyyaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā.

¹ vasībhāvanaṭṭhaṃ - PTS.

² paripūraṇaṭṭhaṃ - Machasaṃ.

³ yuganandhaṭṭhaṃ - PTS.

⁴ niyyānikaṭṭhaṃ - Sī.

‘Được giác ngộ ý nghĩa hành vi của nguồn gốc’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa hành vi của chủng tử’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa hành vi của duyên’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa hành vi của sự thanh tịnh’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa hành vi của sự không sai trái’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa hành vi của sự thoát ly’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa hành vi của sự giải thoát’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa hành vi của vô lậu’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa hành vi của sự viên ly’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa hành vi của sự xả ly’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ ý nghĩa nắm giữ về nguồn gốc’ là các giác chi. ... (nt)... ‘Được giác ngộ ý nghĩa nắm giữ về sự xả ly’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa phụ trợ của nguồn gốc’ là các giác chi. ... (nt)... ‘Được giác ngộ ý nghĩa phụ trợ của sự xả ly’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa hoàn bị của nguồn gốc’ là các giác chi. ... (nt)... ‘Được giác ngộ ý nghĩa hoàn bị của sự xả ly’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa chín muồi của nguồn gốc’ là các giác chi. ... (nt)... ‘Được giác ngộ ý nghĩa chín muồi của sự xả ly’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa phân tích về nguồn gốc’ là các giác chi. ... (nt)... ‘Được giác ngộ ý nghĩa phân tích về sự xả ly’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa hoàn thành việc phân tích về nguồn gốc’ là các giác chi. ... (nt)... ‘Được giác ngộ ý nghĩa hoàn thành việc phân tích về sự xả ly’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa bản chất quyền lực ở việc phân tích về nguồn gốc’ là các giác chi. ... (nt)... ‘Được giác ngộ ý nghĩa bản chất quyền lực ở việc phân tích về sự xả ly’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự nắm giữ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự phụ trợ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự hoàn bị’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự chuyên nhất’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự không tán mạn’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự ra sức’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự không tán loạn’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự không xao động’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự không loạn động’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự trụ tâm do thiết lập tính nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của đối tượng (cảnh)’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của hành xử’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự dứt bỏ’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự buông bỏ’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự thoát ra’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự ly khai’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của tịnh’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự cao quý’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của giải thoát’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của vô lậu’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự vượt qua’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của vô tướng’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của vô nguyện’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của không tánh’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của nhất vị’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự không vượt quá’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự kết hợp chung’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự dẫn xuất’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của chủng tử’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự nhận thức’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của pháp chủ đạo’ là các giác chi.

Samathassa avikkhepaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vipassanāya anupassanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, samathavipassanānaṃ ekarasaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, yuganaddhassa anativattanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā.

Sikkhāya samādānaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, ārammaṇassa gocarāṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, līnassa cittassa paggaḥaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, uddhatassa cittassa niggahaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, ubhoviśuddhānaṃ ajjupekkhanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, viśesādhigamaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, uttari paṭivedhaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, saccābhisamayaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, nirodhe paṭiṭṭhāpakāṭṭhaṃ¹ bujjhantīti bojjhaṅgā.

Saddhindriyassa adhimokkhaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, —pe— paññindriyassa dassanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, saddhābalassa assaddhiye akampiyāṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, —pe— paññābalassa avijjāya akampiyāṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, satisambojjhaṅgassa upaṭṭhānaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, —pe— upekkhāsambojjhaṅgassa pāṭisaṅkhānaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, sammādiṭṭhiyā dassanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, —pe— sammāsamaḍhissa avikkhepaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā.

Indriyānaṃ ādhipateyyāṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, balānaṃ akampiyāṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, bojjhaṅgānaṃ² niyyānaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, maggassa hetuṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, satipaṭṭhānānaṃ upaṭṭhānaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, sammappaḍhānānaṃ padhanaṭṭhaṃ³ bujjhantīti bojjhaṅgā, iddhipāḍānaṃ ijjhanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, saccānaṃ tathaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, maggānaṃ⁴ paṭippassaddhaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, phalānaṃ sacchikiriyāṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā.⁵

Vitakkassa abhiniropanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vicāraṇassa upavicāraṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, pītiyā pharaṇaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, sukhasa abhisandanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, cittassa ekaggaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā.

Āvajjanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vijānanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, pajānanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, sañjānanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, ekodaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā.

¹ nirodhapaṭiṭṭhāpanaṭṭhaṃ - PTS.

² 'bojjhaṅgānaṃ' pāṭṭhoyā - PTS, katthaci Sihaḷākkharapotthakesu ca na dissati.

³ padahaṭṭhaṃ - PTS, Sī 1.

⁴ payogānaṃ - Syā, PTS; yogānaṃ - Sī.

⁵ ettha paññāya pajānanaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā'ti - PTS, katthaci Sihaḷa potthakesu dissati.

‘Được giác ngộ ý nghĩa không tàn mạn của chi tịnh’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa quán xét của minh sát’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa nhất vị của chi tịnh và minh sát’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa không vượt quá của sự kết hợp chung’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ ý nghĩa thọ trì của việc học tập’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa hành xử của đối tượng’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa ra sức đối với tâm bị trì trệ’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa kiềm chế đối với tâm bị phóng dật’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa dừng dung (có trạng thái xả) đối với hai trạng thái (trì trệ và phóng dật) đã được trong sạch’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự đắc chứng thù thắng’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự thấu triệt bậc trên’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự lãnh hội chân lý’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự an lập Niết Bàn’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ ý nghĩa cương quyết của tín quyền’ là các giác chi. ... (như trên)... ‘Được giác ngộ ý nghĩa nhận thức của tuệ quyền’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của tính chất không dao động ở sự không có đức tin của tín lực’ là các giác chi. ... (như trên)... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của tính chất không dao động ở vô minh của tuệ lực’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa thiết lập của niệm giác chi’ là các giác chi. ... (như trên)... ‘Được giác ngộ ý nghĩa phân biệt rõ của xả giác chi’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa nhận thức của chánh kiến’ là các giác chi. ... (như trên)... ‘Được giác ngộ ý nghĩa không tàn mạn của chánh định’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ ý nghĩa chủ đạo của các quyền’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa không thể bị lay chuyển của các lực’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa dẫn xuất (ra khỏi luân hồi)’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa chùng tử của Đạo’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa thiết lập của sự thiết lập niệm’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa nỗ lực của các chánh căn’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa thành tựu của các nền tảng của thần thông’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa thực thể của các chân lý’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa tịnh lặng của các việc thực hành (Thánh Đạo)’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa tác chứng của các Quả’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ ý nghĩa đưa tâm (đến đối tượng) của tâm’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa khẩn khít (vào đối tượng) của tứ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa lan tỏa của hỷ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa tràn ngập của lạc’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa chuyên nhất của tâm (định)’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự hướng tâm’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự nhận biết (của thức)’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự nhận biết (của tuệ)’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự nhận biết (của tưởng)’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự độc nhất’ là các giác chi.

Abhiññāya ñātattḥam¹ bujjhantīti bojjhaṅgā, pariññāya tīraṇattḥam bujjhantīti bojjhaṅgā, pahānassa pariccāgaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, bhāvanāya ekarasattḥam bujjhantīti bojjhaṅgā, sacchikirāyāya phassanattḥam bujjhantīti bojjhaṅgā, khandhānam khandhattḥam bujjhantīti bojjhaṅgā, dhātūnam dhātuṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, āyatanānam āyatanattḥam bujjhantīti bojjhaṅgā, saṅkhatānam saṅkhatattḥam bujjhantīti bojjhaṅgā, asaṅkhatassa asaṅkhatattḥam bujjhantīti bojjhaṅgā.

Cittattḥam bujjhantīti bojjhaṅgā, cittānantariyaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, cittassa vuṭṭhānattḥam bujjhantīti bojjhaṅgā, cittassa vivaṭṭanattḥam² bujjhantīti bojjhaṅgā, cittassa hetuṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, cittassa paccayaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, cittassa vatthuṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, cittassa bhummatṭham³ bujjhantīti bojjhaṅgā, cittassa ārammaṇattḥam bujjhantīti bojjhaṅgā, cittassa gocaraṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, cittassa cariyaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, cittassa gataṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, cittassa abhinīhāraṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, cittassa niyyānattḥam bujjhantīti bojjhaṅgā, cittassa nissaraṇattḥam bujjhantīti bojjhaṅgā.

Ekatte āvajjanaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte vijānaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte pajānaṇattḥam bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte sañjānaṇattḥam bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte ekodaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte upanibandhanattḥam bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte pakkhandanaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte paśīdanaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte santitṭhanaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte vimuccanaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte ‘etaṃ santan’ti passanaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte yānikataṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte vattukataṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte anuṭṭhitattḥam bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte paricitaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā. Ekatte susamāradhaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte pariggahaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte parivāraṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte paripūraṭṭham⁴ bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte samodhānaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte adhiṭṭhānaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte āsevanaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte bhāvanaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte bahulīkammaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte susamuggataṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte suvimuttaṭṭham bujjhantīti bojjhaṅgā.

¹ abhiññeyyatṭham - Syā.

² vijānaṇattḥam - PTS.

³ bhūmatṭham - Machasaṃ.

⁴ paripūraṇattḥam - Machasaṃ.

‘Được giác ngộ ý nghĩa đã được biết của sự biết rõ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa quyết đoán của sự biết toàn diện’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa buông bỏ của sự dứt bỏ’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa nhất vị của sự tu tập’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa chạm đến của sự tác chứng’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa tập hợp của các uẩn’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa bản thể của các giới’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa vị thế của các xứ’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa tạo tác của các pháp hữu vi’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa không tạo tác của Niết Bàn’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ ý nghĩa của tâm’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa liên tục của tâm’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa thoát ra của tâm’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa ly khai của tâm’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về chủng tử của tâm’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về duyên của tâm’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về vật nương của tâm’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về lãnh vực của tâm’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về cảnh (đối tượng) của tâm’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về hành xứ của tâm’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về hành vi của tâm’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về cảnh (đã đạt đến) của tâm’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự quyết định của tâm’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự dẫn xuất (ra khỏi cảnh) của tâm’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự xuất ly của tâm’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự hướng tâm ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự nhận biết (của thức) ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự nhận biết (của tuệ) ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự nhận biết (của tướng) ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa độc nhất ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự bám vào nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự tiến vào nhất thể (đối với sơ thiên)’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự hoan hỷ ở nhất thể (đối với nhị thiên)’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự an trụ ở nhất thể (đối với tam thiên)’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự giải thoát ở nhất thể (đối với tứ thiên)’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự nhận thức ‘Đây là tịnh’ ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về việc đã được tạo thành phương tiện ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về việc đã được tạo thành nền tảng ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về việc đã được thiết lập ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về việc đã được tích lũy ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về việc đã được khởi đầu tốt đẹp và tĩnh lặng ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự nắm giữ ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự phụ trợ ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự hoàn bị ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự liên kết ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự khẳng định ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự rèn luyện ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự tu tập ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa về sự làm cho sung mãn ở nhất thể’ ... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự khéo được hiện khởi ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự khéo được giải thoát ở nhất thể’ là các giác chi.

Ekatte bujjanatṭham¹ bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte anubujjanatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte paṭibujjanatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte samubujjanatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte bodhanatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte anubodhanatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte paṭibodhanatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte sambodhanatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte bodhapakkhiyatṭham² bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte anubodhapakkhiyatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte paṭibodhapakkhiyatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte sambodhapakkhiyatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte jotanaatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte ujjotanaatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte anujotanaatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte paṭijotanaatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, ekatte sañjotanaatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā.

Pakāsanatṭham³ bujjhantīti bojjhaṅgā, virocanaatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, kilesānaṃ santāpanatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, amalaatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, vimalatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, nimmalaatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, samatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, samayatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, vivekatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, vivekacariyatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, virāgatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, virāgacariyatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, nirodhatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, nirodhacariyatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, vossaggaatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, vossaggacariyatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, vimuttaatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, vimutticariyatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā.

Chandaatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, chandassa mūlaatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, chandassa pādaatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, chandassa padhānatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, chandassa ijjanatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, chandassa adhimokkhatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, chandassa paggahaatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, chandassa upatthānatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, chandassa avikkhepaatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā, chandassa dassanaatṭham bujjhantīti bojjhaṅgā.

¹ buñjanaatṭham - PTS.

² bodhipakkhiyatṭham - Machasaṃ, Syā, PTS.

³ patāpanatṭham - Machasaṃ, Syā, PTS; vimamsāya jādaatṭham ... nirodhatṭham ... - Syā; pahānatṭham ... nirodhatṭham ... - PTS adhipapadāni dissante.

‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự được giác ngộ (Sơ Đạo) ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự được giác ngộ (Nhị Đạo) ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự được giác ngộ (Tam Đạo) ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự được giác ngộ (Tứ Đạo) ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự làm cho giác ngộ (Sơ Đạo) ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự làm cho giác ngộ (Nhị Đạo) ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự làm cho giác ngộ (Tam Đạo) ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự làm cho giác ngộ (Tứ Đạo) ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự dự phần làm cho giác ngộ (Sơ Đạo) ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự dự phần làm cho giác ngộ (Nhị Đạo) ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự dự phần làm cho giác ngộ (Tam Đạo) ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự dự phần làm cho giác ngộ (Tứ Đạo) ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự phát quang (Sơ Đạo) ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự phát quang (Nhị Đạo) ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự phát quang (Tam Đạo) ở nhất thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự phát quang (Tứ Đạo) ở nhất thể’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự làm sáng tỏ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự chói sáng’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa thiêu đốt các phiền não’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa không nhớ bản’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa tách rời nhớ bản’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa hết nhớ bản’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của tĩnh lặng’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của thời điểm’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của tách ly’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của hạnh tách ly’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của ly dục’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của hạnh ly dục’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của diệt tận’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của hạnh diệt tận’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của xả ly’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của hạnh xả ly’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của giải thoát’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của hạnh giải thoát’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ ý nghĩa của ước muốn’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa nguồn gốc của ước muốn’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa cơ sở của ước muốn’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa nỗ lực của ước muốn’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa thành tựu của ước muốn’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa cương quyết của ước muốn’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa ra sức của ước muốn’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa thiết lập của ước muốn’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa không tàn mạn của ước muốn’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa nhận thức của ước muốn’ là các giác chi.

Viriyatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, —pe— Cittatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, —pe— Vīmaṃsatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vīmaṃsāya mūlatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vīmaṃsāya pādatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vīmaṃsāya padhānatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vīmaṃsāya ijjanatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vīmaṃsāya adhimokkhatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vīmaṃsāya paggahaṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vīmaṃsāya upatthānatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vīmaṃsāya avikkhepatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, vīmaṃsāya dassanatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā.

[^a] Dukkassa pīlanatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, dukkassa saṅkhataṭṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, dukkassa santāpatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, dukkassa vipariṇāmatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā. Samudayassa āyūhanatṭhaṃ —pe— nidānatṭhaṃ —pe— saññogatṭhaṃ —pe— palibhodhatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā. Nirodhassa nissaraṇanatṭhaṃ —pe— vivekatṭhaṃ —pe— asaṅkataṭṭhaṃ —pe— amatatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā. Maggassa niyyānatṭhaṃ —pe— hetutṭhaṃ —pe— dassanatṭhaṃ —pe— ādhipateyyatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā.

Tathatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, anattatṭhaṃ¹ bujjhantīti bojjhaṅgā, saccatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, paṭivedhatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, abhijānanatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, pari jānanatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, dhammatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, dhātutṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, ñātatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, sacchikiriyatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, phassanatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, abhisamayatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā.

Nekkhammaṃ	bujjhantīti	bojjhaṅgā,
abyāpādaṃ	bujjhantīti	bojjhaṅgā,
ālokasaññaṃ	bujjhantīti	bojjhaṅgā,
avikkhepaṃ	bujjhantīti	bojjhaṅgā,
dhammavavatthānaṃ	bujjhantīti	bojjhaṅgā,
ñānaṃ	bujjhantīti	bojjhaṅgā,
pāmojjaṃ	bujjhantīti	bojjhaṅgā.

Paṭhamaṃ jhānaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, —pe— nevasaññānāsaññāyatanasamāpattiṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, aniccānupassanaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, —pe— sotāpattimaggaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, —pe— arahattamaggaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā, arahattaphalasaṃpattiṃ bujjhantīti bojjhaṅgā.

[^a] saccānaṃ tathalakkhaṇavasena niddiṭṭhe soḷasake ‘dukkhatṭhaṃ ... samudayatṭhaṃ ... nirodhatṭhaṃ ... maggatṭhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā’^{ti} - Machasaṃ potthake payuttaṃ padacatukkaṃ aññattha na dissati, atṭhakathāyapi na sameti.

¹ anaññathatṭhaṃ - PTS.

‘Được giác ngộ ý nghĩa của tinh tấn’ là các giác chi. ...(như trên)... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của tâm’ là các giác chi. ...(như trên)... ‘Được giác ngộ ý nghĩa của thẩm xét’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa nguồn cội của thẩm xét’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa cơ sở của thẩm xét’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa nỗ lực của thẩm xét’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa thành tựu của thẩm xét’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa cương quyết của thẩm xét’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa ra sức của thẩm xét’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa thiết lập của thẩm xét’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa không tàn mạn của thẩm xét’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa nhận thức của thẩm xét’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ ý nghĩa áp bức của Khổ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa tạo tác của Khổ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa nóng nảy của Khổ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa chuyển biến của Khổ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của nhân sanh (Khổ)’ ...(nt)... ý nghĩa tích lũy (nghiệp) ...(nt)... ý nghĩa căn nguyên ...(nt)... ý nghĩa ràng buộc ...(nt)... ý nghĩa vương bận của nhân sanh (Khổ)’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của sự diệt tận (Khổ)’ ...(nt)... ý nghĩa xuất ly ...(nt)... ý nghĩa viên ly ...(nt)... ý nghĩa không tạo tác ...(nt)... ý nghĩa bất tử của sự diệt tận (Khổ)’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của Đạo’ ...(nt)... ý nghĩa dẫn xuất ...(nt)... ý nghĩa chúng tử ...(nt)... ý nghĩa nhận thức ...(nt)... ý nghĩa pháp chủ đạo của Đạo’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ ý nghĩa của thực thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của vô ngã’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của chân lý’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của thấu triệt’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của biết rõ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của biết toàn diện’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của hiện tượng’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của bản thể’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của điều đã được biết’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của tác chứng’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của chạm đến’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa của lãnh hội’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ về sự thoát ly’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ về sự không sân độc’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ về sự nghĩ tưởng đến ánh sáng’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ về sự không tàn mạn’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ về sự xác định pháp’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ về trí (đối kháng vô minh)’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ về sự hân hoan’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ về sơ thiên’ là các giác chi. ...(như trên)... ‘Được giác ngộ sự chứng đạt về phi tướng phi phi tướng xứ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ sự quán xét về vô thường’ là các giác chi ...(như trên)... ‘Được giác ngộ Đạo Nhập Lưu’ là các giác chi ...(như trên)... ‘Được giác ngộ Đạo A-la-hán’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ sự chứng đạt Quả A-la-hán’ là các giác chi.

Adhimokkhatṭhena saddhindriyaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 —pe— dassanaṭṭhena paññindriyaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 assaddhiye akampiyatṭhena saddhābalaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 —pe— avijjāya akampiyatṭhena paññābalaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 upatṭhānaṭṭhena satisambojjhaṅga paññābalaṃ bujjhantīti
 bojjhaṅgā, upatṭhānaṭṭhena satisambojjhaṅga bujjhantīti bojjhaṅgā
 —pe— paṭisaṅkhānaṭṭhena upekkhāsambojjhaṅgaṃ bujjhantīti
 bojjhaṅgā, dassanaṭṭhena sammādiṭṭhiṃ bujjhantīti bojjhaṅgā
 —pe— avikkhepaṭṭhena sammāsamādhīṃ bujjhantīti bojjhaṅgā.

Ādhipateyyatṭhena indriyaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 akampiyatṭhena balaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 niyyānaṭṭhena bojjhaṅgaṃ bujjhantīti¹ bojjhaṅgā,
 hetuṭṭhena maggaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 upatṭhānaṭṭhena satipaṭṭhānaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 padhanaṭṭhena sammappadhānaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 ijjanaṭṭhena iddhipādaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 tathaṭṭhena saccam bujjhantīti bojjhaṅgā.

Avikkhepaṭṭhena samathaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 anupassanaṭṭhena vipassanaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 ekarasaṭṭhena samathavipassanaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 anativattanaṭṭhena yuganaddhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā.

Samvaraṭṭhena sīlavisuddhiṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 avikkhepaṭṭhena cittavisuddhiṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 dassanaṭṭhena diṭṭhivisuddhiṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 muttaṭṭhena vimokkhaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 paṭivedhaṭṭhena vijjaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 pariccāgaṭṭhena vimuttiṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 samucchedaṭṭhena khaye ñāṇaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā,
 paṭippassaddhaṭṭhena anuppāde ñāṇaṃ bujjhantīti bojjhaṅgā.

Chandaṃ mūlaṭṭhena bujjhantīti bojjhaṅgā, manasikāraṃ
 samuṭṭhānaṭṭhena bujjhantīti bojjhaṅgā, phassaṃ samodhānaṭṭhena
 bujjhantīti bojjhaṅgā, vedanaṃ samosaraṇaṭṭhena bujjhantīti
 bojjhaṅgā, samādhīṃ pamukhaṭṭhena bujjhantīti bojjhaṅgā, satīṃ
 ādhipateyyatṭhena bujjhantīti bojjhaṅgā, paññaṃ
 taduttaraṭṭhena² bujjhantīti bojjhaṅgā, vimuttiṃ
 sāraṭṭhena bujjhantīti bojjhaṅgā, amatogadhaṃ
 nibbānaṃ pariyoṣānaṭṭhena bujjhantīti bojjhaṅgā.

¹ niyyānaṭṭhaṃ bujjhantīti - sabbattha.

² tatuttaraṭṭhena - Pu, Machasaṃ, PTS.

‘Được giác ngộ tín quyền theo ý nghĩa cương quyết’ là các giác chi. ... (như trên)... ‘Được giác ngộ tuệ quyền theo ý nghĩa nhận thức’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ tín lực theo ý nghĩa không dao động ở sự không có đức tin’ là các giác chi. ... (như trên)... ‘Được giác ngộ tuệ lực theo ý nghĩa không dao động ở vô minh’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ niệm giác chi theo ý nghĩa thiết lập’ là các giác chi. ... (như trên)... ‘Được giác ngộ xả giác chi theo ý nghĩa phân biệt rõ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ chánh kiến theo ý nghĩa nhận thức’ là các giác chi. ... (như trên)... ‘Được giác ngộ chánh định theo ý nghĩa không tản mạn’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ các quyền theo pháp chủ đạo’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ các lực theo ý nghĩa không thể bị lay chuyển’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ các giác chi theo ý nghĩa dẫn xuất (ra khỏi luân hồi)’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ Đạo theo ý nghĩa chứng tử’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ các sự thiết lập niệm theo ý nghĩa thiết lập’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ ý nghĩa các chánh cần theo ý nghĩa nỗ lực’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ các nền tảng của thần thông theo ý nghĩa thành tựu’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ chân lý theo ý nghĩa thực thể’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ chi tịnh theo ý nghĩa không tản mạn’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ minh sát theo ý nghĩa quán xét’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ chi tịnh và minh sát theo ý nghĩa nhất vị’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ sự kết hợp chung theo ý nghĩa không vượt quá’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ giới thanh tịnh theo ý nghĩa thu thúc’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ tâm thanh tịnh theo ý nghĩa không tản mạn’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ kiến thanh tịnh theo ý nghĩa nhận thức’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ sự giải thoát theo ý nghĩa thoát khỏi’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ về minh theo ý nghĩa thấu triệt’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ sự giải thoát theo ý nghĩa buông bỏ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ trí về sự đoạn tận theo ý nghĩa đoạn trừ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ trí về sự vô sanh theo ý nghĩa tĩnh lặng’ là các giác chi.

‘Được giác ngộ về sự ước muốn theo ý nghĩa nguồn cội’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ về sự tác ý theo ý nghĩa nguồn sanh khởi’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ về xúc theo ý nghĩa liên kết’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ về thọ theo ý nghĩa hội tụ’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ về định theo ý nghĩa dẫn đầu’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ về niệm theo ý nghĩa pháp chủ đạo’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ về tuệ theo ý nghĩa của sự cao thượng trong các pháp thiện’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ về giải thoát theo ý nghĩa cốt lõi’ là các giác chi. ‘Được giác ngộ về Niết Bàn liên quan đến bất tử theo ý nghĩa kết thúc’ là các giác chi.

[Sāvattthinidānaṃ]

Tatra kho āyasmā sārīputto bhikkhu āmantesi ‘āvuso bhikkhavo’¹ ‘āvuso’² ti kho te bhikkhū āyasmato sārīputtassa paccassosuṃ. Āyasmā sārīputto etadavoca:

‘Sattime āvuso bojjhaṅgā. Katame satta? Satisambojjhaṅgo dhammavicayasambojjhaṅgo —pe— upekkhāsambojjhaṅgo, ime kho āvuso satta bojjhaṅgā.

Imesaṃ khvāhaṃ āvuso sattannaṃ bojjhaṅgānaṃ yena yena bojjhaṅgena ākaṅkhāmi pubbanhasamayaṃ² viharituṃ, tena tena bojjhaṅgena pubbanhasamayaṃ viharāmi, yena yena bojjhaṅgena ākaṅkhāmi majjhanhasamayaṃ³ —pe— sāyanhasamayaṃ viharituṃ, tena tena bojjhaṅgena sāyanhasamayaṃ viharāmi, ‘satisambojjhaṅgo’ iti ce me āvuso hoti, ‘appamāṇo’⁴ ti me hoti, ‘susamāraddho’⁵ ti me hoti, tiṭṭhantaṃ ca naṃ⁴ ‘tiṭṭhati’⁵ ti pajānāmi, sacepi me cavati, ‘idappaccayā me cavati’⁵ ti pajānāmi, ‘dhammavicayasambojjhaṅgo’ iti ce me āvuso hoti —pe— ‘upekkhāsasambojjhaṅgo’ iti ce me āvuso hoti, ‘appamāṇo’⁴ ti me hoti, ‘susamāraddho’⁵ ti me hoti, tiṭṭhantaṃ ca naṃ⁵ ‘tiṭṭhati’⁵ ti pajānāmi, sacepi me cavati, ‘idappaccayā me cavati’⁵ ti pajānāmi.

Seyyathāpi āvuso rañño vā rājamahāmattassa vā nānārattānaṃ dussānaṃ dussakaraṇḍako pūro assa, so yaññadeva dussayugaṃ ākaṅkheyya pubbanhasamayaṃ pārūpituṃ, taṃ tadeva dussayugaṃ pubbanhasamayaṃ pārūpeyya. Yaññadeva dussayugaṃ akaṅkheyya majjhanhasamayaṃ —pe— sāyanhasamayaṃ pārūpituṃ, taṃ tadeva dussayugaṃ sāyanhasamayaṃ pārūpeyya. Evameva khvāhaṃ āvuso imesaṃ sattannaṃ bojjhaṅgānaṃ yena yena bojjhaṅgena ākaṅkhāmi pubbanhasamayaṃ viharatuṃ, tena tena bojjhaṅgena pubbanhasamayaṃ viharāmi. Yena yena bojjhaṅgena ākaṅkhāmi majjhanhasamayaṃ —pe— sāyanhasamayaṃ viharituṃ, tena tena bojjhaṅgena sāyanhasamayaṃ viharāmi. ‘Satisambojjhaṅgo’ iti ce me āvuso hoti, ‘appamāṇo’⁴ ti me hoti, ‘susamāraddho’⁵ ti me hoti, tiṭṭhantaṃ ca naṃ ‘tiṭṭhati’⁵ ti pajānāmi, sacepi me cavati ‘idappaccayā me cavati’⁵ ti pajānāmi. ‘Dhammavicayasambojjhaṅgo’ —pe— ‘upekkhāsambojjhaṅgo’ iti ce me āvuso hoti, ‘appamāṇo’⁴ ti me hoti, ‘susamāraddho’⁵ ti me hoti, tiṭṭhantaṃ ca naṃ ‘tiṭṭhati’⁵ ti pajānāmi, sacepi me cavati, ‘idappaccayā me cavati’⁵ ti pajānāmi. [a]

¹ āvusoti - Syā. [a] Bojjhaṅgasamyyutta - Pabbatavagga - 4 Vatthasuttaṃ.

² pubbaṅhaṃ - Machasaṃ, Sa, Syā, PTS.

³ majjhanahika samayaṃ - Machasaṃ; majjhantikasamayaṃ - Syā, PTS.

⁴ tiṭṭhantaṃ caraṃ - Syā; tiṭṭhantaṃ vacanaṃ - PTS.

[Duyên khởi ở Sāvattthī]

Tại nơi ấy, đại đức Sārīputta đã bảo các vị tỳ khưu rằng: “Này các đại đức tỳ khưu.” “Thưa đại đức.” Các vị tỳ khưu ấy đã trả lời đại đức Sārīputta. Đại đức Sārīputta đã nói điều này:

- Này các đại đức, đây là bảy giác chi. Bảy là gì? Niệm giác chi, trạch pháp giác chi ...(như trên)... xả giác chi. Này các đại đức, đây là bảy giác chi.

Này các đại đức, trong số bảy giác chi này, (nếu) tôi đây mong muốn an trú vào buổi sáng với bất cứ giác chi nào thì tôi an trú vào buổi sáng với chính giác chi ấy. (Nếu) tôi đây mong muốn an trú vào giữa trưa ...(như trên)... vào buổi chiều với bất cứ giác chi nào thì tôi an trú vào buổi chiều với chính giác chi ấy. Này các đại đức, nếu (điều gọi là) ‘niệm giác chi’ hiện hữu ở tôi, là ‘vô lượng’ ở tôi, là ‘khởi đầu thật tĩnh lặng’ ở tôi, và tôi nhận biết về điều ấy đang tồn tại là ‘Nó tồn tại.’ Nếu điều ấy biến mất ở tôi, tôi nhận biết rằng: ‘Nó biến mất ở tôi do duyên ấy.’ Nếu (điều gọi là) ‘trạch pháp giác chi’ ...(như trên)... ‘xả giác chi’ hiện hữu ở tôi, là ‘vô lượng’ ở tôi, là ‘khởi đầu thật tĩnh lặng’ ở tôi, và tôi nhận biết về điều ấy đang tồn tại là ‘Nó tồn tại.’ Nếu điều ấy biến mất ở tôi, tôi nhận biết rằng: ‘Nó biến mất ở tôi do duyên ấy.’

Này các đại đức, cũng giống như trường hợp đức vua hoặc vị quan đại thần của đức vua có chiếc rương đầy các loại vải nhiều màu sắc khác nhau. Nếu vị ấy mong muốn choàng lên vào buổi sáng một cặp vải nào đó thì có thể choàng lên vào buổi sáng chính cặp vải ấy. Nếu vị ấy mong muốn choàng lên vào giữa trưa ...(như trên)... vào buổi chiều một cặp vải nào đó thì có thể choàng lên vào buổi sáng chính cặp vải ấy. Này các đại đức, tương tự y như thế trong số bảy giác chi này, (nếu) tôi mong muốn an trú vào buổi sáng với bất cứ giác chi nào thì tôi an trú vào buổi sáng với chính giác chi ấy. (Nếu) tôi mong muốn an trú vào giữa trưa ...(như trên)... vào buổi chiều với bất cứ giác chi nào thì tôi an trú vào buổi chiều với chính giác chi ấy. Này các đại đức, nếu (điều gọi là) ‘niệm giác chi’ hiện hữu ở tôi, là ‘vô lượng’ ở tôi, là ‘khởi đầu thật tĩnh lặng’ ở tôi, và tôi nhận biết về điều ấy đang tồn tại là ‘Nó tồn tại.’ Nếu điều ấy biến mất ở tôi, tôi nhận biết rằng: ‘Nó biến mất ở tôi do duyên ấy.’ Nếu (điều gọi là) ‘trạch pháp giác chi’ ...(như trên)... ‘xả giác chi’ hiện hữu ở tôi, là ‘vô lượng’ ở tôi, là ‘khởi đầu thật tĩnh lặng’ ở tôi, và tôi nhận biết về điều ấy đang tồn tại là ‘Nó tồn tại.’ Nếu điều ấy biến mất ở tôi, tôi nhận biết rằng: ‘Nó biến mất ở tôi do duyên ấy.’

Kathaṃ ‘satisambojjhaṅgo iti ce hotī’ti bojjhaṅgo? Yāvatā nirodhūpaṭṭhāti tāvatā ‘satisambojjhaṅgo iti ce hotī’ti bojjhaṅgo. Seyyathāpi telappadīpassa jhāyato yāvatā acci tāvatā vaṇṇo, yāvatā vaṇṇo tāvatā acci, evameva yāvatā nirodhūpaṭṭhāti, tāvatā ‘satisambojjhaṅgo iti ce hotī’ti bojjhaṅgo.

Kathaṃ ‘appamāṇo iti ce¹ hotī’ti bojjhaṅgo? Pamāṇabaddhā² kilesā sabbe ca pariyuṭṭhānā ye ca saṅkhārā ponobhavikā, appamāṇo nirodho acalaṭṭhena asaṅkhataṭṭhena, yāvatā nirodhūpaṭṭhāti, tāvatā ‘appamāṇo iti ce³ hotī’ti bojjhaṅgo.

Kathaṃ ‘susamāradhho iti ce hotī’ti bojjhaṅgo? Visamā kilesā sabbe ca pariyuṭṭhānā ye ca saṅkhārā ponobhavikā, samadhammo nirodho santaṭṭhena paṇītaṭṭhena, yāvatā nirodhūpaṭṭhāti tāvatā ‘susamāradhho iti ce hotī’ti bojjhaṅgo.

Kathaṃ tiṭṭhantaṃ ca naṃ ‘tiṭṭhatīti pajānāmi, sacepi cavati, ‘idappaccayā me cavati’ti pajānāmi? Katihākārehi satisambojjhaṅgo tiṭṭhati, katihākārehi satisambājjhaṅgo cavati?

Aṭṭhahākārehi satisambojjhaṅgo tiṭṭhati, aṭṭhahākārehi satisambojjhaṅgo cavati.

Katamehi aṭṭhahākārehi satisambojjhaṅgo niṭṭhati? Anuppādaṃ āvajjitattā satisambojjhaṅgo tiṭṭhati, uppādaṃ anāvajjitattā satisambojjhaṅgo tiṭṭhiti, appavattaṃ āvajjitattā satisambojjhaṅgā tiṭṭhati, pavattaṃ anāvajjitattā satisambojjhaṅgo tiṭṭhati, animittaṃ āvajjitattā satisambojjhaṅgo tiṭṭhati, nimittaṃ anāvajjitattā satisambojjhaṅgo tiṭṭhati, nirodhaṃ āvajjitattā satisambojjhaṅgo tiṭṭhati, saṅkhāre anāvajjitattā satisambojjhaṅgo tiṭṭhati. Imehi aṭṭhahākārehi satisambojjhaṅgo tiṭṭhati.

¹ iti ce me - Machasaṃ.

² pamāṇabandhā - PTS; pamāṇavantā - Syā.

³ iti me - PTS.

Có giác chi như vậy: “Nếu (điều gọi là) ‘niệm giác chi’ hiện hữu” là (có ý nghĩa) thế nào? Cho đến khi nào sự diệt tận còn được thiết lập thì cho đến khi ấy còn có giác chi như vậy: “Nếu (điều gọi là) ‘niệm giác chi’ hiện hữu.” Cũng giống như đối với cây đèn dầu đang được đốt cháy, cho đến khi nào còn có ngọn lửa thì cho đến khi ấy còn có ánh sáng, cho đến khi nào còn có ánh sáng thì cho đến khi ấy còn có ngọn lửa. Tương tự y như thế, cho đến khi nào sự diệt tận còn được thiết lập thì cho đến khi ấy còn có giác chi như vậy: “Nếu (điều gọi là) ‘niệm giác chi’ hiện hữu.”

Có giác chi như vậy: “Nếu (niệm giác chi) là ‘vô lượng’” là (có ý nghĩa) thế nào? Các phiền não, toàn bộ các pháp đã xâm nhập, và các hành đưa đến tái sanh là có tính chất hạn lượng; sự diệt tận theo ý nghĩa không thể bị lay chuyển, theo ý nghĩa không tạo tác là vô hạn lượng. Cho đến khi nào sự diệt tận còn được thiết lập thì cho đến khi ấy còn có giác chi như vậy: “Nếu (niệm giác chi) là ‘vô lượng’.”

Có giác chi như vậy: “Nếu (niệm giác chi) là ‘khởi đầu tốt đẹp và tĩnh lặng’” là (có ý nghĩa) thế nào? Các phiền não, toàn bộ các pháp đã xâm nhập, và các hành đưa đến tái sanh là không tĩnh lặng; sự diệt tận theo ý nghĩa thanh tịnh, theo ý nghĩa cao quý là pháp tĩnh lặng. Cho đến khi nào sự diệt tận còn được thiết lập thì cho đến khi ấy còn có giác chi như vậy: “Nếu (niệm giác chi) là ‘khởi đầu tốt đẹp và tĩnh lặng’.”

“Và tôi nhận biết về điều ấy đang tồn tại là ‘Nó tồn tại.’ Nếu điều ấy biến mất, tôi nhận biết rằng ‘Nó biến mất ở tôi do duyên ấy’” là (có ý nghĩa) thế nào? Niệm giác chi tồn tại với bao nhiêu biểu hiện? Niệm giác chi biến mất với bao nhiêu biểu hiện?

Niệm giác chi tồn tại với tám biểu hiện. Niệm giác chi biến mất với tám biểu hiện.

Niệm giác chi tồn tại với tám biểu hiện gì? Do hướng tâm đến sự không sanh khởi, niệm giác chi tồn tại; do không hướng tâm đến sự sanh khởi, niệm giác chi tồn tại; do hướng tâm đến sự không vận hành, niệm giác chi tồn tại; do không hướng tâm đến sự vận hành, niệm giác chi tồn tại; do hướng tâm đến vô tướng, niệm giác chi tồn tại; do không hướng tâm đến hiện tướng, niệm giác chi tồn tại; do hướng tâm đến sự diệt tận, niệm giác chi tồn tại; do không hướng tâm đến các hành, niệm giác chi tồn tại; niệm giác chi tồn tại với tám biểu hiện này.

Katamehi aṭṭhahākārehi satisambojjhaṅgo cavati? Uppādaṃ āvajjitattā satisambojjhaṅgo cavati, anuppādaṃ anāvajjitattā satisambojjhaṅgo cavati, pavattaṃ āvajjitattā satisambojjhaṅgā cavati, appavattaṃ anāvajjitattā satisambojjhaṅgo cavati, nimittaṃ āvajjitattā satisambojjhaṅgo cavati, animittaṃ anāvajjitattā satisambojjhaṅgo cavati, saṅkhāre āvajjitattā satisambojjhaṅgo cavati, nirodhā anāvajjitattā satisambojjhaṅgo cavati. Imehi aṭṭhahākārehi satisambojjhaṅgo cavati.

Evaṃ tiṭṭhantaṃ ca naṃ tiṭṭhatīti pajānāmi, sacepi cavati, ‘idapaccayā me cavati’ti pajānāmi.

Kathaṃ dhammavicayasambojjhaṅgo —pe—

Kathaṃ ‘upekkhāsambojjhaṅgo iti ce hotī’ti bojjhaṅgo? Yāvatā nirodhūpaṭṭhāti tāvatā upekkhāsambojjhaṅgo iti ce hotī’ti bojjhaṅgo. Seyyathāpi telappadīpassa jhāyato yāvatā acci tāvatā vaṇṇo, yāvatā vaṇṇo tāvatā acci, evameva yāvatā nirodhūpaṭṭhāti, tāvatā ‘upekkhāsambojjhaṅgo iti ce hotī’ti bojjhaṅgo.

Kathaṃ ‘appamāṇo iti ce hotī’ti bojjhaṅgo? Pamāṇabaddhā kilesā sabbe ca pariyuṭṭhānā ye ca saṅkhārā ponobhavikā, appamāṇo nirodho acalaṭṭhena asaṅkhataṭṭhena, yāvatā nirodhūpaṭṭhāti tāvatā ‘appamāṇo iti ce hotī’ti bojjhaṅgo.

Kathaṃ ‘susamāradho iti ce hotī’ti bojjhaṅgo? Visamā kilesā sabbeva pariyuṭṭhānā ye ca saṅkhāra ponobhavikā, samadhammo nirodho santaṭṭhena paṇitaṭṭhena yāvatā nirodhupaṭṭhāti, tāvatā ‘susamāradho iti ce hotī’ti bojjhaṅgo.

Kathaṃ ‘tiṭṭhantaṃ ca naṃ tiṭṭhatīti pajānāmi, sacepi cavati, ‘idappaccayā me cavati’ti pajānāmi? Katīhākārehi upekkhāsambojjhaṅgo tiṭṭhati, katīhākārehi upokkhasambājjhaṅgo cavati?

Aṭṭhahākārehi upokkhasambojjhaṅgo tiṭṭhati, aṭṭhahākārehi upekkhāsambojjhaṅgo cavati.

Niệm giác chi biến mất với tám biểu hiện gì? Do hướng tâm đến sự sanh khởi, niệm giác chi biến mất; do không hướng tâm đến sự không sanh khởi, niệm giác chi biến mất; do hướng tâm đến sự vận hành, niệm giác chi biến mất; do không hướng tâm đến sự không vận hành, niệm giác chi biến mất; do hướng tâm đến hiện tướng, niệm giác chi biến mất; do không hướng tâm đến vô tướng, niệm giác chi biến mất; do hướng tâm đến các hành, niệm giác chi biến mất; do không hướng tâm đến sự diệt tận, niệm giác chi biến mất; niệm giác chi biến mất với tám biểu hiện này.

“Và tôi nhận biết về điều ấy đang tồn tại là ‘Nó tồn tại.’ Nếu điều ấy biến mất, tôi nhận biết rằng ‘Nó biến mất ở tôi do duyên ấy’” là (có ý nghĩa) như thế.

Có giác chi như vậy: “Nếu (điều gọi là) ‘trạch pháp giác chi’ hiện hữu” là (có ý nghĩa) thế nào? ... (như trên)...

Có giác chi như vậy: “Nếu (điều gọi là) ‘xả giác chi’ hiện hữu” là (có ý nghĩa) thế nào? Cho đến khi nào sự diệt tận còn được thiết lập thì cho đến khi ấy còn hiện hữu giác chi như vậy: “Nếu (điều gọi là) ‘xả giác chi’ hiện hữu.” Cũng giống như đối với cây đèn dầu đang được đốt cháy, cho đến khi nào còn có ngọn lửa thì cho đến khi ấy còn có ánh sáng, cho đến khi nào còn có ánh sáng thì cho đến khi ấy còn có ngọn lửa. Tương tự y như thế, cho đến khi nào sự diệt tận còn được thiết lập thì cho đến khi ấy còn có giác chi như vậy: “Nếu (điều gọi là) ‘xả giác chi’ hiện hữu.”

Có giác chi như vậy: “Nếu (xả giác chi) là ‘vô lượng’” là (có ý nghĩa) thế nào? Các phiền não, toàn bộ các pháp đã xâm nhập, và các hành đưa đến tái sanh là có tính chất hạn lượng; sự diệt tận theo ý nghĩa không thể bị lay chuyển, theo ý nghĩa không tạo tác là vô hạn lượng. Cho đến khi nào sự diệt tận còn được thiết lập thì cho đến khi ấy còn có giác chi như vậy: “Nếu (xả giác chi) là ‘vô lượng’.”

Có giác chi như vậy: “Nếu (xả giác chi) là ‘khởi đầu tốt đẹp và tĩnh lặng’” là (có ý nghĩa) thế nào? Các phiền não, toàn bộ các pháp đã xâm nhập, và các hành đưa đến tái sanh là không tĩnh lặng; sự diệt tận theo ý nghĩa thanh tịnh, theo ý nghĩa cao quý là pháp tĩnh lặng. Cho đến khi nào sự diệt tận còn được thiết lập thì cho đến khi ấy còn có giác chi như vậy: “Nếu (xả giác chi) là ‘khởi đầu tốt đẹp và tĩnh lặng’.”

“Và tôi nhận biết về điều ấy đang tồn tại là ‘Nó tồn tại.’ Nếu điều ấy biến mất, tôi nhận biết rằng: ‘Nó biến mất ở tôi do duyên ấy’” là (có ý nghĩa) thế nào? Xả giác chi tồn tại với bao nhiêu biểu hiện? Xả giác chi biến mất với bao nhiêu biểu hiện?

Xả giác chi tồn tại với tám biểu hiện. Xả giác chi biến mất với tám biểu hiện.

Katamehi	aṭṭhahākārehi	upekkhāsambojjhaṅgo	tiṭṭhati?
Anuppādaṃ	āvajjitattā	upekkhāsambojjhaṅgo	tiṭṭhati,
uppādaṃ	anāvajjitattā	upekkhāsambojjhaṅgo	tiṭṭhati,
appavattaṃ	āvajjitattā	upekkhāsambojjhaṅgā	tiṭṭhati,
pavattaṃ	anāvajjitattā	upekkhāsambojjhaṅge	tiṭṭhati,
animittaṃ	āvajjitattā	upekkhāsambojjhaṅgo	tiṭṭhati,
nimittaṃ	anāvajjitattā	upekkhāsambojjhaṅgo	tiṭṭhati,
nirodhaṃ	āvajjitattā	upekkhāsambojjhaṅgo	niṭṭhati,
saṅkhāre	anāvajjitattā	upekkhāsambojjhaṅgo	tiṭṭhati,
imehi aṭṭhahākārehi upekkhāsambojjhaṅgo tiṭṭhati.			

Katamehi	aṭṭhahākārehi	upekkhāsambojjhaṅgo	cavati?
Uppādaṃ	āvajjitattā	upekkhāsambojjhaṅgo	cavati,
anuppādaṃ	anāvajjitattā	upekkhāsambojjhaṅgo	cavati,
pavattaṃ	āvajjitattā	upekkhāsambojjhaṅgā	cavati,
appavattaṃ	anāvajjitattā	upekkhāsambojjhaṅge	cavati,
nimittaṃ	āvajjitattā	upekkhāsambojjhaṅgo	cavati,
animittaṃ	anāvajjitattā	upekkhāsambojjhaṅgo	cavati,
saṅkhāre	āvajjitattā	upekkhāsambojjhaṅgo	cavati,
nirodhā	anāvajjitattā	upekkhasambojjhaṅgo	cavati.
Imehi aṭṭhahākārehi upekkhāsambojjhaṅgo cavati.			

Evam tiṭṭhantaṃ ca naṃ ‘tiṭṭhati’ti pajānāmi, saccepi cavati ‘idapaccayā me cavati’ti pajānāmi.

Bojjhaṅgakathā samattā.

--ooOoo--

Xả giác chi tồn tại với tám biểu hiện gì? Do hướng tâm đến sự không sanh khởi, xả giác chi tồn tại; do không hướng tâm đến sự sanh khởi, xả giác chi tồn tại; do hướng tâm đến sự không vận hành, xả giác chi tồn tại; do không hướng tâm đến sự vận hành, xả giác chi tồn tại; do hướng tâm đến vô tướng, xả giác chi tồn tại; do không hướng tâm đến hiện tướng, xả giác chi tồn tại; do hướng tâm đến sự diệt tận, xả giác chi tồn tại; do không hướng tâm đến các hành, xả giác chi tồn tại. Xả giác chi tồn tại với tám biểu hiện này.

Xả giác chi biến mất với tám biểu hiện gì? Do hướng tâm đến sự sanh khởi, xả giác chi biến mất; do không hướng tâm đến sự không sanh khởi, xả giác chi biến mất; do hướng tâm đến sự vận hành, xả giác chi biến mất; do không hướng tâm đến sự không vận hành, xả giác chi biến mất; do hướng tâm đến hiện tướng, xả giác chi biến mất; do không hướng tâm đến vô tướng, xả giác chi biến mất; do hướng tâm đến các hành, xả giác chi biến mất; do không hướng tâm đến sự diệt tận, xả giác chi biến mất. Xả giác chi biến mất với tám biểu hiện này.

“Và tôi nhận biết về điều ấy đang tồn tại là ‘Nó tồn tại.’ Nếu điều ấy biến mất, tôi nhận biết rằng: ‘Nó biến mất ở tôi do duyên ấy’” là (có ý nghĩa) như thế.

Phần Giảng về Giác Chi được đây đủ.

--ooOoo--

IV. METTĀKATHĀ

[Sāvattihinidānaṃ]

“Mettāya bhikkhave cetovimuttiyā āsevitāya bhāvitāya bahulikatāya yānikatāya vatthukatāya anuṭṭhitāya paricitāya susamāraddhāya ekādasānisamsā pāṭikaṅkhā. Katame ekādasā? Sukhaṃ supati, sukhaṃ paṭibujjhati, na pāpakaṃ supinaṃ passati, manussānaṃ piyo hoti, amanussānaṃ piyo hoti, devatā rakkhanti, nāssa aggi vā visaṃ vā satthaṃ vā kamati, tuvaṭaṃ cittaṃ samādhīyati, mukhavaṇṇo vipasīdati, asammūḷho kālaṃ karoti, uttariṃ¹ appaṭivijjhanto brahmalokūpago hoti. Mettāya bhikkhave cetovimuttiyā āsevitāya bhāvitāya bahulikaratāya yānikatāya vatthukatāya anuṭṭhitāya paricitāya susamāraddhāya. Ime ekādasānisamsā pāṭikaṅkhā. [a]

Atthi anodhiso pharaṇā mettācetovimutti, atthi odhiso pharaṇā mettācetovimutti, atthi disāpharaṇā mettācetovimutti.

Katihākārehi anodhiso pharaṇā mettācetovimutti, katihākārehi odhiso pharaṇā mettācetovimutti, katihākārehi disāpharaṇā mettācetovimutti?

Pañcahākārehi anodhiso pharaṇā mettācetovimutti, sattahākārehi odhiso pharaṇā mettācetovimutti, dasahākārehi disāpharaṇā mettācetovimutti.

Katamehi pañcahākārehi anodhiso pharaṇā mettācetovimutti? Sabbe sattā averā abyāpajjā² anīghā³ sukhī attānaṃ pariharantu. Sabbe pāṇā —pe— Sabbe bhūtā —pe— Sabbe puggalā —pe— Sabbe attabhāvapariyāpannā averā abyāpajjā anīghā sukhī attānaṃ pariharantūti. Imehi pañcahākārehi anodhiso pharaṇā mettācetovimutti.

Katamehi sattahākārehi odhiso pharaṇā mettācetovimutti? Sabbā itthiyo averā abyāpajjā anīghā sukhī attānaṃ pariharantu. Sabbe purisā —pe— Sabbe ariyā —pe— Sabbe anariyā —pe— Sabbe devā —pe— Sabbe manussā —pe— Sabbe vinipātikā averā abyāpajjā anīghā sukhī attānaṃ pariharantūti. Imehi sattahākārehi odhiso pharaṇā mettācetovimutti.

¹ uttari - Machasaṃ.

[a] Ekādasakaṅguttara - Dutiyavagga (11, 2, 5).

² abyāpajjhā - Syā, PTS, Sa.

³ anīghā - Syā.

IV. GIẢNG VỀ TỪ ÁI:

[Duyên khởi ở Sāvattthī]

“Này các tỳ khuru, khi từ tâm giải thoát^[*] là được rèn luyện, được tu tập, được làm cho sung mãn, được tạo thành phương tiện, được tạo thành nền tảng, được thiết lập, được tích lũy, được khởi đầu tốt đẹp và tinh lặng, mười một điều lợi ích là có thể mong mỏi. Mười một là gì? (Vị ấy) ngủ an lạc, thức dậy an lạc, không nhìn thấy mộng mị xấu xa, được loài người thương mến, được phi nhân thương mến, chư Thiên hộ trì, lửa hoặc thuốc độc hoặc dao gươm không hại được vị ấy, tâm được định nhanh chóng, sắc mặt trầm tĩnh, từ trần không mê mờ, (nếu) chưa thấu triệt pháp tối thượng thì được sanh về thế giới Phạm thiên. Này các tỳ khuru, khi từ tâm giải thoát là được rèn luyện, được tu tập, được làm cho sung mãn, được tạo thành phương tiện, được tạo thành nền tảng, được thiết lập, được tích lũy, được khởi đầu tốt đẹp và tinh lặng, mười một điều lợi ích này là có thể mong mỏi.

Có (loại) từ tâm giải thoát có sự lan tỏa không giới hạn, có (loại) từ tâm giải thoát có sự lan tỏa giới hạn, có (loại) từ tâm giải thoát có sự lan tỏa khắp các phương.

Từ tâm giải thoát có sự lan tỏa không giới hạn là với bao nhiêu biểu hiện? Từ tâm giải thoát có sự lan tỏa giới hạn là với bao nhiêu biểu hiện? Từ tâm giải thoát có sự lan tỏa khắp các phương là với bao nhiêu biểu hiện?

Từ tâm giải thoát có sự lan tỏa không giới hạn là với năm biểu hiện. Từ tâm giải thoát có sự lan tỏa giới hạn là với bảy biểu hiện. Từ tâm giải thoát có sự lan tỏa khắp các phương là với mười biểu hiện.

Từ tâm giải thoát có sự lan tỏa không giới hạn là với năm biểu hiện gì? ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, không độc hại, không khổ sở, hãy sống được an lạc cho bản thân. Tất cả các sinh mạng ...(nt)... Tất cả các hiện hữu ...(nt)... Tất cả các cá nhân ...(nt)... Tất cả các hạng có bản ngã hãy là không thù nghịch, không độc hại, không khổ sở, hãy sống được an lạc cho bản thân.’ Từ tâm giải thoát có sự lan tỏa không giới hạn là với năm biểu hiện này.

Từ tâm giải thoát có sự lan tỏa giới hạn là với bảy biểu hiện gì? ‘Tất cả nữ nhân hãy là không thù nghịch, không độc hại, không khổ sở, hãy sống được an lạc cho bản thân. Tất cả nam nhân ... Tất cả Thánh nhân ... Tất cả phạm nhân ... Tất cả chư thiên ... Tất cả loài người ... Tất cả hàng đọa xứ hãy là không thù nghịch, không độc hại, không khổ sở, hãy sống được an lạc cho bản thân.’ Từ tâm giải thoát có sự lan tỏa giới hạn là với bảy biểu hiện này.

Katamehi dasahākārehi disāpharaṇā mettācetovimutti? Sabbe puratthimāya disāya sattā averā abyāpajjā anīghā sukhī attānaṃ pariharantu. Sabbe pacchimāya disāya sattā —pe— Sabbe uttarāya disāya sattā —pe— Sabbe dakkhiṇāya disāya sattā —pe— Sabbe puratthimāya anudisāya sattā —pe— Sabbe pacchimāya anudisāya sattā —pe— Sabbe uttarāya anudisāya sattā —pe— Sabbe dakkhiṇāya anudisāya sattā —pe— Sabbe heṭṭhimāya disāya sattā —pe— Sabbe uparimāya disāya sattā averā abyāpajjā anīghā sukhī attānaṃ pariharantu. Sabbe puratthimāya disāya pāṇā —pe— bhūtā —pe— puggalā —pe— attabhāvapariyāpannā —pe— sabbā itthiyo —pe— sabbe purisā —pe— sabbe ariyā —pe— sabbe anariyā —pe— sabbe devā —pe— sabbe manussā —pe— sabbe vinipātikā averā abyāpajjā anīghā sukhī attānaṃ pariharantu. Sabbe pacchimāya disāya vinipātikā —pe— Sabbe uttarāya disāya vinipātikā —pe— Sabbe dakkhiṇāya disāya vinipātikā —pe— Sabbe puratthimāya anudisāya vinipātikā —pe— Sabbe pacchimāya anudisāya vinipātikā —pe— Sabbe uttarāya anudisāya vinipātikā —pe— Sabbe dakkhiṇāya anudisāya vinipātikā —pe— Sabbe heṭṭhimāya disāya vinipātikā —pe— Sabbe uparimāya disāya vinipātikā averā abyāpajjā anīghā sukhī attānaṃ pariharantūti. Imehi dasahākārehi disāpharaṇā mettācetovimutti.

Sabbesaṃ sattānaṃ pīḷanaṃ vajjetvā apīḷanāya, upaghātaṃ vajjetvā anupaghātena, santāpaṃ vajjetvā asantāpena, pariyaḍānaṃ vajjetvā apariyaḍānena, vihesaṃ vajjetvā avihesāya sabbe sattā averino hontu mā verino, sukhino hontu mā dukkhino, sukhitattā hontu mā dukkhitattā¹ti. Imehi aṭṭhahākārehi sabbe satte¹ mettāyatīti mettā, taṃ dhammaṃ cetayatīti ceto, sabbabyāpādapariyuṭṭhānehi vimuccatīti vimutti, mettā ca ceto ca vimutti cāti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti saddhāya adhimuccati, saddhindriyaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti viriyaṃ paggaṇhāti, viriyindriyaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti satim upaṭṭhāpeti, satindriyaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti cittaṃ samādahati, samādhindriyaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

¹ sabbe sattā - PTS.

Từ tâm giải thoát có sự lan tỏa khắp các hướng là với mười biểu hiện gì? ‘Tất cả chúng sanh ở hướng đông hãy là không thù nghịch, không độc hại, không khổ sở, hãy sống được an lạc cho bản thân. Tất cả chúng sanh ở hướng tây ... Tất cả chúng sanh ở hướng bắc ... Tất cả chúng sanh ở hướng nam ... Tất cả chúng sanh ở hướng đông nam ... Tất cả chúng sanh ở hướng tây bắc ... Tất cả chúng sanh ở hướng đông bắc ... Tất cả chúng sanh ở hướng tây nam ... Tất cả chúng sanh ở hướng dưới ... Tất cả chúng sanh ở hướng trên hãy là không thù nghịch, không độc hại, không khổ sở, hãy sống được an lạc cho bản thân.’ ‘Tất cả các sinh mạng ở hướng đông ... các hiện hữu ... các cá nhân ... các hạng có bản ngã ... Tất cả nữ nhân ... Tất cả nam nhân ... Tất cả Thánh nhân ... Tất cả phàm nhân ... Tất cả chư thiên ... Tất cả loài người ... Tất cả hàng đọa xứ ở hướng đông ... Tất cả hàng đọa xứ ở hướng tây ... Tất cả hàng đọa xứ ở hướng bắc ... Tất cả hàng đọa xứ ở hướng nam ... Tất cả hàng đọa xứ ở hướng đông nam ... Tất cả hàng đọa xứ ở hướng tây bắc ... Tất cả hàng đọa xứ ở hướng đông bắc ... Tất cả hàng đọa xứ ở hướng tây nam ... Tất cả hàng đọa xứ ở hướng dưới ...(như trên)... Tất cả hàng đọa xứ ở hướng trên hãy là không thù nghịch, không độc hại, không khổ sở, hãy sống được an lạc cho bản thân.’ Từ tâm giải thoát có sự lan tỏa khắp các hướng là với mười biểu hiện này.

Đối với tất cả chúng sanh, xua đi sự áp bức bằng sự không áp bức, xua đi sự hãm hại bằng sự không hãm hại, xua đi sự bực bội bằng sự không bực bội, xua đi sự hủy hoại bằng sự không hủy hoại, xua đi sự quấy rối bằng sự không quấy rối rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch chớ có thù nghịch, hãy được an lạc chớ bị khổ đau, bản thân hãy được an lạc bản thân chớ bị khổ đau.’ ‘Thể hiện từ ái đến tất cả chúng sanh với tám biểu hiện này’ là từ ái. ‘Suy xét về pháp ấy’ là tâm. ‘Được giải thoát khỏi sự xâm nhập của tất cả các độc hại’ là giải thoát. ‘Từ ái và tâm và giải thoát’ là từ tâm giải thoát.

Cương quyết với đức tin rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi tín quyền.

Ra sức tinh tấn rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi tấn quyền.

Thiết lập niệm rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi niệm quyền.

Tập trung tâm rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi định quyền.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti paññāya pajānāti, paññindriyaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Imāni pañcindriyāni mettāya cetovimuttiyā āsevanā honti, imehi pañcahi indriyehi mettācetovimutti āsevīyati. Imāni pañcindriyāni mettāya cetovimuttiyā bhāvanā honti, imehi pañcahi indriyehi mettācetovimutti bhāvīyati. Imāni pañcindriyāni mettāya cetovimuttiyā bahulikatā honti, imehi pañcahi indriyehi mettācetovimutti bahulikarīyati. Imāni pañcindriyāni mettāya cetovimuttiyā alaṅkāra honti, imehi pañcahi indriyehi mettācetovimutti svālaṅkatā hoti. Imāni pañcindriyāni mettāya cetovimuttiyā parikkhārā honti, imehi pañcahi indriyehi mettācetovimutti suparikkhatā hoti. Imāni pañcindriyāni mettāya cetovimuttiyā parivārā honti, imehi pañcahi indriyehi mettācetovimutti suparivutā hoti.

Imāni pañcindriyāni mettāya cetovimuttiyā āsevanā honti bhāvanā honti, bahulikatā honti, alaṅkāra honti, parikkhārā honti, parivārā honti, pāripurī honti, sahaḡatā honti, sahaḡatā honti, saṃsaṭṭhā honti, sampayuttā honti, pakkhandanā honti, saṃsīdanā¹ honti, santitṭhanā honti, vimuccanā honti, ‘etaṃ santan’ti phassanā honti, yānikatā honti, vatthukatā honti, anuṭṭhitā honti, paricīta honti, susamāradhā honti, subhāvitā honti, svādhiṭṭhitā honti, susamuggatā honti, suvimuttā, honti, nibbattenti, jotenti, pakāsenti.²

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti assaddhiye na kampati, saddhābalaparibhāvitā³ hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti kosajje na kampati, viriyabalaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti pamāde na kampati, satibalaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti uddhacce na kampati, samādhibalaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti avijjāya na kampati, paññābalaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

¹ pasīdanā - Machasaṃ, PTS.

² patāpenti - Machasaṃ, Syā; pabhāsenti - PTS

³ saddhābalaṃ paribhāvitā - PTS.

Nhận biết bằng tuệ rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi tuệ quyền.

Năm quyền này là sự rèn luyện của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được rèn luyện nhờ vào năm quyền này. Năm quyền này là sự tu tập của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được tu tập nhờ vào năm quyền này. Năm quyền này là được làm cho sung mãn nhờ vào từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được làm cho sung mãn nhờ vào năm quyền này. Năm quyền này là sự tô điểm của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được tô điểm khéo léo nhờ vào năm quyền này. Năm quyền này là sự bảo trì của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được bảo trì tốt đẹp nhờ vào năm quyền này. Năm quyền này là sự phụ trợ của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được phụ trợ tốt đẹp nhờ vào năm quyền này.

Đối với từ tâm giải thoát, năm quyền này là sự rèn luyện, là sự tu tập, là được làm cho sung mãn, là sự tô điểm, là sự bảo trì, là sự phụ trợ, là có sự toàn vẹn, là đồng hành, là đồng sanh, là đã được nối liền, là đã được liên kết, là sự tiến vào, là sự tạo niềm tin, là sự an trụ, là sự giải thoát, là sự chạm đến ‘Điều này là an tịnh,’ là đã được tạo thành phương tiện, là đã được tạo thành nền tảng, là đã được thiết lập, là đã được tích lũy, là đã được khởi đầu tốt đẹp và tĩnh lặng, là đã được tu tập tốt đẹp, là đã được khẳng định tốt đẹp, là đã được hiện khởi tốt đẹp, là đã được giải thoát tốt đẹp; chúng làm cho sanh trưởng, làm cho sáng tỏ, làm cho rạng rỡ.

(Khi tác ý) rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc,’ như thế (vị ấy) không rung động bởi sự không có đức tin; từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi tín lực.

(Khi tác ý) rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc,’ như thế (vị ấy) không rung động bởi sự biếng nhác; từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi tấn lực.

(Khi tác ý) rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc,’ như thế (vị ấy) không rung động bởi sự buông lung; từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi niệm lực.

(Khi tác ý) rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc,’ như thế (vị ấy) không rung động bởi sự phóng dật; từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi định lực.

(Khi tác ý) rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc,’ như thế (vị ấy) không rung động bởi vô minh; từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi tuệ lực.

Imāni pañca balāni mettāya cetovimuttiyā āsevanā honti, imehi pañcahi balehi mettācetovimutti āsevīyati. Imāni pañca balāni mettāya cetovimuttiyā bhāvanā honti, imehi pañcahi balehi mettāya cetovimutti bhāvīyati. Imāni pañca balāni mettāya cetovimuttiyā bahulikatā honti, imehi pañcahi balehi mettācetovimutti bahulikariyati. Imāni pañca balāni mettāya cetovimuttiyā alaṅkāra honti, imehi pañcahi balehi mettācetovimutti svālaṅkatā hoti. Imāni pañca balāni mettāya cetovimuttiyā parikkhārā honti, imehi pañcahi balehi mettācetovimutti suparikkhatā hoti. Imāni pañca balāni mettāya cetovimuttiyā parivārā honti, imehi pañcahi balehi mettācetovimutti suparivutā hoti.

Imāni pañca balāni mettāya cetovimuttiyā āsevanā honti bhāvanā honti, bahulikatā honti, alaṅkāra honti, parikkhārā honti, parivārā honti, pāripurī honti, sahatatā honti, sahatātā honti, saṃsaṭṭhā honti, sampayuttā honti, pakkhandanā honti, pasīdanā honti, santitṭhanā honti, vimuccanā honti, 'etaṃ santan'ti phassanā honti, yānikatā honti, vatthukatā honti, anuṭṭhitā honti, paricitā honti, susamāradhā honti, subhāvitā honti, svādhiṭṭhitā honti, susamuggatā honti, suvimuttā honti, nibbattenti, jotenti, pakāsenti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti satim upaṭṭhāpeti, satisambojjhaṅga¹paribhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti paññāya pavicināti,² dhammavicayasambojjhaṅgaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti viriyam paggaṇhāti, viriyasambojjhaṅgaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti pariāham paṭippassambheti, pītisambojjhaṅgaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti duṭṭhullam paṭippassambheti, passaddhisambojjhaṅgaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti cittam samādahati, samādhisambojjhaṅgaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti ñāṇena kilese paṭisaṅkhāti, upekkhāsambojjhaṅgaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

¹ satisambojjhaṅgam paribhāvitā - PTS.

² parivicināti - PTS.

Năm lực này là sự rèn luyện của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được rèn luyện nhờ vào năm lực này. Năm lực này là sự tu tập của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được tu tập nhờ vào năm lực này. Năm lực này là được làm cho sung mãn nhờ vào từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được làm cho sung mãn nhờ vào năm lực này. Năm lực này là sự tô điểm của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được tô điểm khéo léo nhờ vào năm lực này. Năm lực này là sự bảo trì của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được bảo trì tốt đẹp nhờ vào năm lực này. Năm lực này là sự phụ trợ của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được phụ trợ tốt đẹp nhờ vào năm lực này.

Đối với từ tâm giải thoát, năm quyền này là sự rèn luyện, là sự tu tập, đã được làm cho sung mãn, là sự tô điểm, là sự bảo trì, là sự phụ trợ, là có sự toàn vẹn, là đồng hành, là đồng sanh, là đã được nối liền, là đã được liên kết, là sự tiến vào, là sự tạo niềm tin, là sự an trụ, là sự giải thoát, là sự chạm đến ‘Điều này là an tịnh,’ là đã được tạo thành phương tiện, là đã được tạo thành nền tảng, là đã được thiết lập, là đã được tích lũy, là đã được khởi đầu tốt đẹp và tĩnh lặng, là đã được tu tập tốt đẹp, là đã được khẳng định tốt đẹp, là đã được hiện khởi tốt đẹp, là đã được giải thoát tốt đẹp; chúng làm cho sanh trưởng, làm cho sáng tỏ, làm cho rạng rỡ.

Thiết lập niệm rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi niệm giác chi.

Suy xét bằng tuệ rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi trạch pháp giác chi.

Ra sức tinh tấn rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi cần giác chi.

Làm an tịnh sự bực bội rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi hỷ giác chi.

Làm an tịnh sự thô xấu rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi tịnh giác chi.

Tập trung tâm rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi định giác chi.

Phân biệt rõ các phiền não bằng trí rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi xả giác chi.

Ime satta bojjhaṅgā mettāya cetovimuttiyā āsevanā honti, imehi sattahi bojjhaṅgehi mettācetovimutti āsevīyati.

Ime satta bojjhaṅgā mettāya cetovimuttiyā bhāvanā honti, imehi sattahi bojjhaṅgehi mettācetovimutti bhāvīyati.

Ime satta bojjhaṅgā mettāya cetovimuttiyā bahulikātā honti, imehi sattahi bojjhaṅgehi mettācetovimutti bahulikarīyati.

Ime satta bojjhaṅgā mettāya cetovimuttiyā alaṅkāra honti, imehi sattahi bojjhaṅgehi mettācetovimutti svālaṅkāra hoti.

Ime satta bojjhaṅgā mettāya cetovimuttiyā parikkhārā honti, imehi sattahi bojjhaṅgehi mettācetovimutti suparikkhātā hoti.

Ime satta bojjhaṅgā mettāya cetovimuttiyā parivārā honti, imehi sattahi bojjhaṅgehi mettācetovimutti suparivutā hoti.

Ime satta bojjhaṅgā mettāya cetovimuttiyā āsevanā honti, bhāvanā honti, bahulikātā honti, alaṅkāra honti, parikkhārā honti, parivārā honti, pāripūrī honti, sahaḡatā honti, sahaḡātā honti, saṃsaṡṡhā honti, saṃpayuttā honti pakkhandanā honti, paṡīdanā honti, santiṡṡhanā honti, vimuccanā honti, ‘etaṡṡ santan’ṡi phassanā honti, yānikātā honti, vatthukatā honti, anuṡṡṡhitā honti, paricīṡṡ honti, susamāradṡṡhā honti, subhāvitā honti, svāṡṡṡhitā honti, susamugḡatā honti, suvimuttā honti, nibbattenti, jotenti, pakāṡṡenti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti sammā passati, sammādiṡṡṡhiparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti sammā abhiniropeti, sammāsaṅkappaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti sammā pariḡaṅhāti, sammāvācāparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti sammā samuṡṡṡhāpeti, sammākammantaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti sammā vodāpeti, sammā-āḡīvaaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti sammā paḡgaṅhāti, sammāvāyāmaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Bảy giác chi này là sự rèn luyện của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được rèn luyện nhờ vào bảy giác chi này.

Bảy giác chi này là sự tu tập của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được tu tập nhờ vào bảy giác chi này.

Bảy giác chi này là được làm cho sung mãn nhờ vào từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được làm cho sung mãn nhờ vào bảy giác chi này.

Bảy giác chi này là sự tô điểm của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được tô điểm khéo léo nhờ vào bảy giác chi này.

Bảy giác chi này là sự bảo trì của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được bảo trì tốt đẹp nhờ vào bảy giác chi này.

Bảy giác chi này là sự phụ trợ của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được phụ trợ tốt đẹp nhờ vào bảy giác chi này.

Đối với từ tâm giải thoát, bảy giác chi này là sự rèn luyện, là sự tu tập, đã được làm cho sung mãn, là sự tô điểm, là sự bảo trì, là sự phụ trợ, có sự toàn vẹn, là đồng hành, là đồng sanh, là đã được nối liền, là đã được liên kết, là sự tiến vào, là sự tạo niềm tin, là sự an trụ, là sự giải thoát, là sự chạm đến ‘Điều này là an tịnh,’ là đã được tạo thành phương tiện, là đã được tạo thành nền tảng, là đã được thiết lập, là đã được tích lũy, là đã được khởi đầu tốt đẹp và tĩnh lặng, là đã được tu tập tốt đẹp, là đã được khẳng định tốt đẹp, là đã được hiện khởi tốt đẹp, là đã được giải thoát tốt đẹp; chúng làm cho sanh trưởng, làm cho sáng tỏ, làm cho rạng rỡ.

Nhận thức đúng đắn rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi chánh kiến.

Gắn chặt đúng đắn (tâm vào cảnh) rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi chánh tư duy.

Gìn giữ đúng đắn rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi chánh ngữ.

Làm cho sanh khởi đúng đắn rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi chánh nghiệp.

Làm cho trong sạch rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi chánh mạng.

Ra sức đúng đắn rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi chánh tinh tấn.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti sammā upaṭṭhāpeti, sammāsatiparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Sabbe sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti sammā samādahati, sammāsamādhiparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Ime aṭṭha maggaṅgā mettāya cetovimuttiyā āsevanā honti, imehi aṭṭhahi maggaṅgehi mettācetovimutti āsevīyati. Ime aṭṭha maggaṅgā mettāya cetovimuttiyā bhāvanā honti, imehi aṭṭhahi maggaṅgehi mettācetovimutti bhāvīyati. Ime aṭṭha maggaṅgā mettāya cetovimuttiyā bahulikatā honti, imehi aṭṭhahi maggaṅgehi mettācetovimutti bahulikariyati. Ime aṭṭha maggaṅgā mettāya cetovimuttiyā alaṅkāra honti, imehi aṭṭhahi maggaṅgehi mettācetovimutti svālaṅkatā hoti. Ime aṭṭha maggaṅgā mettāya cetovimuttiyā parikkhārā honti, imehi aṭṭhahi maggaṅgehi mettācetovimutti suparikkhatā hoti. Ime aṭṭha maggaṅgā mettāya cetovimuttiyā parivārā honti, imehi aṭṭhahi maggaṅgehi mettācetovimutti suparivutā hoti.

Ime aṭṭha maggaṅgā mettāya cetovimuttiyā āsevanā honti, bhāvanā honti, bahulikatā honti, alaṅkāra honti, parikkhārā honti, parivārā honti, pāripūrī honti, sahatatā honti, sahatātā honti, saṁsatṭhā honti, saṁpayuttā honti, pakkhandaṇā honti, pasādanā honti, santiṭṭhanā honti, vimuccatā honti, ‘etaṁ santan’ti phassaṇā honti, yānikatā honti, vatthukatā honti, anuṭṭhitā honti, paricitā honti, susamāradhā honti, subhāvitā honti, svādhiṭṭhitā honti, susamuggatā honti, suvimuttā honti, nibbattenti, jotenti, pakāsenti.

Sabbesaṁ paṇānaṁ —pe— sabbesaṁ bhūtānaṁ —pe— sabbesaṁ puggalānaṁ —pe— sabbesaṁ attabhāvapariyāpannānaṁ —pe— sabbāsaṁ itthīnaṁ —pe— sabbesaṁ purisānaṁ —pe— sabbesaṁ ariyānaṁ —pe— sabbesaṁ anariyānaṁ —pe— sabbesaṁ devānaṁ —pe— sabbesaṁ manussānaṁ —pe— sabbesaṁ vinipātikānaṁ pīlaṇaṁ vajjetvā apīlaṇāya, upaghātaṁ vajjetvā anupaghātena, santāpaṁ vajjetvā asantāpena, pariyādānaṁ vajjetvā apariyādānena, vihesaṁ vajjetvā avihesāya, sabbe vinipātikā averino hontu mā verino, sukhino hontu mā dukkhino, sukhitattā hontu mā dukkhitattāti, imehi aṭṭhahākārehi sabbe vinipātike mettāyatīti mettā, taṁ dhammaṁ cetayatīti ceto, sabbabyāpādapariyuṭṭhānehi vimuccatīti vimutti, mettā ca ceto ca vimutti cāti mettācetovimutti.

Thiết lập đúng đắn rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi chánh niệm.

Tập trung (tâm) đúng đắn rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi chánh định.

Tám chi đạo này là sự rèn luyện của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được rèn luyện nhờ vào tám chi đạo này. Tám chi đạo này là sự tu tập của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được tu tập nhờ vào tám chi đạo này. Tám chi đạo này là được làm cho sung mãn nhờ vào từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được làm cho sung mãn nhờ vào tám chi đạo này. Tám chi đạo này là sự tô điểm của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được tô điểm khéo léo nhờ vào tám chi đạo này. Tám chi đạo này là sự bảo trì của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được bảo trì tốt đẹp nhờ vào tám chi đạo này. Tám chi đạo này là sự phụ trợ của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được phụ trợ tốt đẹp nhờ vào tám chi đạo này.

Đối với từ tâm giải thoát, tám chi đạo này là sự rèn luyện, là sự tu tập, đã được làm cho sung mãn, là sự tô điểm, là sự bảo trì, là sự phụ trợ, có sự toàn vẹn, là đồng hành, là đồng sanh, là đã được nối liền, là đã được liên kết, là sự tiến vào, là sự tạo niềm tin, là sự an trụ, là sự giải thoát, là sự chạm đến ‘Điều này là an tịnh,’ là đã được tạo thành phương tiện, là đã được tạo thành nền tảng, là đã được thiết lập, là đã được tích lũy, là đã được khởi đầu tốt đẹp và tĩnh lặng, là đã được tu tập tốt đẹp, là đã được khẳng định tốt đẹp, là đã được hiện khởi tốt đẹp, là đã được giải thoát tốt đẹp; chúng làm cho sanh trưởng, làm cho sáng tỏ, làm cho rạng rỡ.

Đối với tất cả các sinh mạng ... Đối với tất cả các hiện hữu ... Đối với tất cả các cá nhân ... Đối với tất cả các hạng có bản ngã ... Đối với tất cả nữ nhân ... Đối với tất cả nam nhân ... Đối với tất cả Thánh nhân ... Đối với tất cả phàm nhân ... Đối với tất cả chư thiên ... Đối với tất cả loài người ... Đối với tất cả hàng đọa xứ, xua đi sự áp bức bằng sự không áp bức, xua đi sự hãm hại bằng sự không hãm hại, xua đi sự bực bội bằng sự không bực bội, xua đi sự hủy hoại bằng sự không hủy hoại, xua đi sự quấy rối bằng sự không quấy rối rằng: ‘Tất cả chúng sanh hãy là không thù nghịch chớ có thù nghịch, hãy được an lạc chớ bị khổ đau, bản thân hãy được an lạc bản thân chớ bị khổ đau.’ ‘Thể hiện từ ái đến tất cả hàng đọa xứ với tám biểu hiện này’ là từ ái. ‘Suy xét về pháp ấy’ là tâm. ‘Được giải thoát khỏi sự xâm nhập của tất cả các độc hại’ là giải thoát. ‘Từ ái và tâm và giải thoát’ là từ tâm giải thoát.

Sabbe vinipātikā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti saddhāya adhimuccati, saddhindriyaparibhāvitā hoti mettā cetovimutti —pe— nibbattenti, jotenti, pakāsenti.

Sabbesaṃ puratthimāya disāya sattānaṃ —pe— sabbesaṃ pacchimāya disāya sattānaṃ —pe— sabbesaṃ uttarāya disāya sattānaṃ —pe— sabbesaṃ dakkhiṇāya disāya sattānaṃ —pe— sabbesaṃ puratthimāya anudisāya sattānaṃ —pe— sabbesaṃ pacchimāya anudisāya sattānaṃ —pe— sabbesaṃ uttarāya anudisāya sattānaṃ —pe— sabbesaṃ dakkhiṇāya anudisāya sattānaṃ —pe— sabbesaṃ heṭṭhimāya disāya sattānaṃ —pe— sabbesaṃ uparimāya disāya sattānaṃ pīḷanaṃ vajjetvā apīḷanāya, upaghātaṃ vajjetvā anupaghātena, santāpaṃ vajjetvā asantāpena, pariyādānaṃ vajjetvā apariyādānena, vihesaṃ vajjetvā avihesāya, sabbe uparimāya disāya sattā averino hontu mā verino, sukhino hontu mā dukkhino, sukhitattā hontu mā dukkhitattāti, imehi aṭṭhahākārehi sabbe uparimāya disāya satte mettāyatīti mettā, taṃ dhammaṃ cetayatīti ceto, sabbabyāpādapariyuṭṭhānehi vimuccatīti vimutti, mettā ca ceto ca vimutti cāti mettācetovimutti.

Sabbe uparimāya disāya sattā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontu, saddhāya adhimuccati, saddhindriyaparibhāvitā hoti mettā cetovimutti —pe— nibbattenti, jotenti, pakāsenti.

Sabbesaṃ puratthimāya disāya pāṇānaṃ —pe— bhūtānaṃ —pe— puggalānaṃ —pe— attabhāvapariyāpannānaṃ —pe— sabbāsaṃ itthīnaṃ —pe— sabbesaṃ purisānaṃ —pe— sabbesaṃ ariyānaṃ —pe— sabbesaṃ anariyānaṃ —pe— sabbesaṃ devānaṃ —pe— sabbesaṃ manussānaṃ —pe— sabbesaṃ vinipātikānaṃ —pe— sabbesaṃ pacchimāya disāya vinipātikānaṃ —pe— sabbesaṃ uttarāya disāya vinipātikānaṃ —pe— sabbesaṃ dakkhiṇāya disāya vinipātikānaṃ —pe— sabbesaṃ puratthimāya anudisāya vinipātikānaṃ —pe— sabbesaṃ pacchāmāya anudisāya vinipātikānaṃ —pe— sabbesaṃ uttarāya anudisāya vinipātikānaṃ —pe— sabbesaṃ dakkhiṇāya anudisāya vinipātikānaṃ —pe— sabbesaṃ heṭṭhimāya disāya vinipātikānaṃ —pe— sabbesaṃ uparimāya disāya vinipātikānaṃ pīḷanaṃ vajjetvā apīḷanāya, upaghātaṃ vajjetvā anupaghātena, santāpaṃ vajjetvā asantāpena, pariyādānaṃ vajjetvā apariyādānena, vihesaṃ vajjetvā avihesāya, sabbe uparimāya disāya vinipātikā averino hontu mā verino, sukhino hontu mā dukkhino, sukhitattā hontu mā dukkhitattāti, imehi aṭṭhahākārehi sabbe uparimāya disāya vinipātike mettāyatīti mettā, taṃ dhammaṃ cetayatīti ceto, sabbabyāpādapariyuṭṭhānehi vimuccatīti vimutti, mettā ca ceto ca vimutti cāti mettācetovimutti.

Cương quyết với đức tin rằng: ‘Tất cả hàng đọa xứ hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi tín quyền ...(như trên)...; chúng làm cho sanh trưởng, làm cho sáng tỏ, làm cho rạng rỡ.

Đối với tất cả chúng sanh ở hướng đông ... Đối với tất cả chúng sanh ở hướng tây ... Đối với tất cả chúng sanh ở hướng bắc ... Đối với tất cả chúng sanh ở hướng nam ... Đối với tất cả chúng sanh ở hướng đông nam ... Đối với tất cả chúng sanh ở hướng tây bắc ... Đối với tất cả chúng sanh ở hướng đông bắc ... Đối với tất cả chúng sanh ở hướng tây nam ... Đối với tất cả chúng sanh ở hướng dưới ... Đối với tất cả chúng sanh ở hướng trên, xua đi sự áp bức bằng sự không áp bức, xua đi sự hãm hại bằng sự không hãm hại, xua đi sự bực bội bằng sự không bực bội, xua đi sự hủy hoại bằng sự không hủy hoại, xua đi sự quấy rối bằng sự không quấy rối rằng: ‘Tất cả chúng sanh ở hướng trên hãy là không thù nghịch chớ có thù nghịch, hãy được an lạc chớ bị khổ đau, bản thân hãy được an lạc bản thân chớ bị khổ đau.’ ‘Thể hiện từ ái đến tất cả hàng đọa xứ với tám biểu hiện này’ là từ ái. ‘Suy xét về pháp ấy’ là tâm. ‘Được giải thoát khỏi sự xâm nhập của tất cả các độc hại’ là giải thoát. ‘Từ ái và tâm và giải thoát’ là từ tâm giải thoát.

Cương quyết với đức tin rằng: ‘Tất cả hàng đọa xứ ở hướng trên hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi tín quyền ...(như trên)...; chúng làm cho sanh trưởng, làm cho sáng tỏ, làm cho rạng rỡ.

Đối với tất cả các sinh mạng ở hướng đông ... Đối với tất cả các hiện hữu ... Đối với tất cả các cá nhân ... Đối với tất cả các hạng có bản ngã ... Đối với tất cả nữ nhân ... Đối với tất cả nam nhân ... Đối với tất cả Thánh nhân ... Đối với tất cả phàm nhân ... Đối với tất cả chư thiên ... Đối với tất cả loài người ... Đối với tất cả hàng đọa xứ ... Đối với tất cả hàng đọa xứ ở hướng tây ... Đối với tất cả hàng đọa xứ ở hướng bắc ... Đối với tất cả hàng đọa xứ ở hướng nam ... Đối với tất cả hàng đọa xứ ở hướng đông nam ... Đối với tất cả hàng đọa xứ ở hướng tây bắc ... Đối với tất cả hàng đọa xứ ở hướng đông bắc ... Đối với tất cả hàng đọa xứ ở hướng tây nam ... Đối với tất cả hàng đọa xứ ở hướng dưới ... Đối với tất cả hàng đọa xứ ở hướng trên, xua đi sự áp bức bằng sự không áp bức, xua đi sự hãm hại bằng sự không hãm hại, xua đi sự bực bội bằng sự không bực bội, xua đi sự hủy hoại bằng sự không hủy hoại, xua đi sự quấy rối bằng sự không quấy rối rằng: ‘Tất cả hàng đọa xứ ở hướng trên hãy là không thù nghịch chớ có thù nghịch, hãy được an lạc chớ bị khổ đau, bản thân hãy được an lạc bản thân chớ bị khổ đau.’ ‘Thể hiện từ ái đến tất cả hàng đọa xứ với tám biểu hiện này’ là từ ái. ‘Suy xét về pháp ấy’ là tâm. ‘Được giải thoát khỏi sự xâm nhập của tất cả các độc hại’ là giải thoát. ‘Từ ái và tâm và giải thoát’ là từ tâm giải thoát.

Sabbe uparimāya disāya vināpātikā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti saddhāya adhimuccati, saddhindriya-paribhāvitā hoti mettācetovimutti. Sabbe uparimāya disāya vināpātikā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti viriyaṃ paggaṇhāti, viriyindriyaparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— satiṃ upaṭṭhāpeti, satindriyaparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— cittaṃ samādahati, samādhindriyaparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— paññāya pajānāti, paññindriyaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Imāni pañcindriyāni mettāya cetovimuttiyā āsevanā honti, imehi pañcahi indriyehi mettācetovimutti āsevīyati —pe— nibbattenti, jotenti, pakāsententi.

Sabbe uparimāya disāya vinipātikā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti assaddhiye na kampati, saddhābalaparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— kosajje na kampati, viriyabalaparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— pamāde na kampati, satibalaparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— uddhacce na kampati, samādhibalaparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— avijjāya na kampati, paññābalaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Imāni pañca balāni mettāya cetovimuttiyā āsevanā honti, imehi pañcahi balehi mettācetovimutti āsevīyati —pe— nibbattenti, jotenti, pakāsententi.

Sabbe uparimāya disāya vināpātikā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti satiṃ upaṭṭhāpeti, satisambojjhaṅgaparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— paññāya pavicināti, dhammavicayasambojjhaṅgaparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— viriyaṃ paggaṇhāti, viriyasambojjhaṅgaparibhāvitā hoti mettā cetovimutti. —pe— pariḷāhaṃ paṭippassambheti, pītisambojjhaṅgaparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— duṭṭhullaṃ paṭippassambheti, passaddhisambojjhaṅgaparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— cittaṃ samādahati, samādhisambojjhaṅgaparibhāvitā hoti mettācetovimutti, ñāṇena kilese paṭisaṅkhāti, upekkhā-sambojjhaṅgaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Ime satta bojjhaṅgā mettāya cetovimuttiyā āsevanā honti, imehi sattahi bojjhaṅgehi mettācetovimutti āsevīyati —pe— nibbattenti, jotenti, pakāsententi.

Cương quyết với đức tin rằng: ‘Tất cả hàng đọa xứ ở hướng trên hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi tín quyền. Ra sức tinh tấn rằng: ‘Tất cả hàng đọa xứ ở hướng trên hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi tín quyền. Thiết lập niệm rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi niệm quyền. Tập trung tâm rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi định quyền. Nhận biết bằng tuệ rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi tuệ quyền.

Năm quyền này là sự rèn luyện của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được rèn luyện nhờ vào năm quyền này. ...(như trên)...; chúng làm cho sanh trưởng, làm cho sáng tỏ, làm cho rạng rỡ.

Không dao động ở sự không có đức tin rằng: ‘Tất cả hàng đọa xứ ở hướng trên hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi tín quyền. Không dao động ở sự biếng nhác rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi tấn lực. Không dao động ở sự buông lung rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi niệm lực. Không dao động ở sự phóng dật rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi định lực. Không dao động ở vô minh rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi tuệ lực.

Năm lực này là sự rèn luyện của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được rèn luyện nhờ vào năm quyền này. ...(như trên)...; chúng làm cho sanh trưởng, làm cho sáng tỏ, làm cho rạng rỡ.

Thiết lập niệm rằng: ‘Tất cả hàng đọa xứ ở hướng trên hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi niệm giác chi. Suy xét bằng tuệ rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi trạch pháp giác chi. Ra sức tinh tấn rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi căn giác chi. Làm an tịnh sự bực bội rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi hỷ giác chi. Làm an tịnh sự thô xấu rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi tịnh giác chi. Tập trung tâm rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi định giác chi. Phân biệt rõ các phiền não bằng trí rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi xả giác chi.

Bảy giác chi này là sự rèn luyện của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được rèn luyện nhờ bảy giác chi này. ...(như trên)...; chúng làm cho sanh trưởng, làm cho sáng tỏ, làm cho rạng rỡ.

Sabbe uparimāya disāya vinipātikā averino hontu, khemino hontu, sukhino hontūti sammā passati, sammādiṭṭhiparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— sammā abhiniropeti, sammāsaṅkappaparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— sammā parigaṇhāti, sammāvācāparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— sammā samuṭṭhāpeti, sammā-kammantaparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— sammā vodāpeti, sammā-ājīvaparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— sammā paggaṇhāti, sammāvāyāmaparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— sammā upaṭṭhāti, sammāsatiparibhāvitā hoti mettācetovimutti. —pe— sammā samādahati, sammā-samādhaparibhāvitā hoti mettācetovimutti.

Ime aṭṭha maggaṅgā mettāya cetovimuttiyā āsevanā honti, imehi aṭṭhahi maggaṅgehi mettācetovimutti āsevīyati —pe— Ime aṭṭha maggaṅgā mettāya cetovimuttiyā parivārā honti, imehi aṭṭhahi maggaṅgehi mettācetovimutti suparivutā hoti.

Ime aṭṭha maggaṅgā mettāya cetovimuttiyā asevanā honti, bhāvanā honti, bahulikatā honti, alaṅkāra honti, parikkhārā honti, parivārā honti, pāripūrī honti, sahaḡatā honti, sahaḡatā honti, saṃsaṭṭhā honti, sampayuttā honti, pakkhandanā honti, pasīdanā honti, santiṭṭhanā honti, vimuccanā honti, ‘etaṃ sattan’ti phassanā honti, yānikatā honti, vatthukatā honti, anuṭṭhitā honti, paricitā honti, susamāradhā honti, subhāvitā honti, svādhiṭṭhitā honti, susamuggatā honti, suvimuttā honti, nibbattenti, jotenti, pakāsentīti.

Mettākathā samattā.

--ooOoo--

Nhận thức đúng đắn rằng: ‘Tất cả hàng đọa xứ ở hướng trên hãy là không thù nghịch, được yên ổn, được an lạc;’ như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi chánh kiến. Gắn chặt đúng đắn (tâm vào cảnh) rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi chánh tư duy. Giữ giữ đúng đắn rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi chánh ngữ. Làm cho sanh khởi đúng đắn rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi chánh nghiệp. Làm cho trong sạch rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi chánh mạng. Ra sức đúng đắn rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi chánh tinh tấn. Thiết lập đúng đắn rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi chánh niệm. Tập trung (tâm) đúng đắn rằng: ...(như trên)... như thế từ tâm giải thoát là được tăng cường bởi chánh định.

Tám chi đạo này là sự rèn luyện của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được rèn luyện nhờ vào tám chi đạo này. ...(như trên)... Tám chi đạo này là sự phụ trợ của từ tâm giải thoát, từ tâm giải thoát được phụ trợ tốt đẹp nhờ vào tám chi đạo này.

Đối với từ tâm giải thoát, tám chi đạo này là sự rèn luyện, là sự tu tập, đã được làm cho sung mãn, là sự tô điểm, là sự bảo trì, là sự phụ trợ, có sự toàn vẹn, là đồng hành, là đồng sanh, là đã được nối liền, là đã được liên kết, là sự tiến vào, là sự tạo niềm tin, là sự an trụ, là sự giải thoát, là sự chạm đến ‘Điều này là an tịnh,’ là đã được tạo thành phương tiện, là đã được tạo thành nền tảng, là đã được thiết lập, là đã được tích lũy, là đã được khởi đầu tốt đẹp và tĩnh lặng, là đã được tu tập tốt đẹp, là đã được khẳng định tốt đẹp, là đã được hiện khởi tốt đẹp, là đã được giải thoát tốt đẹp; chúng làm cho sanh trưởng, làm cho sáng tỏ, làm cho rạng rỡ.

Phân Giảng về Từ Ái được đây đủ.

--ooOoo--

V. VIRĀGAKATHĀ

Virāgo maggo, vimutti phalaṃ.

Kathaṃ virāgo maggo? Sotāpattimaggaḥ dāsaṇṇaṃ sammāditṭhi micchāditṭhiyā virajjati, tadanuvattakakilesehi ca khandhehi ca virajjati, bahiddhā ca sabbanimittehi virajjati.

Virāgo virāgārammaṇo virāgagocaro virāge samudāgato¹ virāge tṭhito virāge patiṭṭhito.

Virāgoti dve virāgā: nibbānaṅca virāgo, ye ca nibbānārammaṇatājātā dhammā sabbe virāgā hontīti virāgā, sahaṅgāni sattaṅgāni virāgaṃ gacchantīti virāgo maggo, etena maggena buddhā ca sāvaka ca agataṃ disaṃ nibbānaṃ gacchantīti aṭṭhaṅgiko maggo, yāvata puthusamaṇabrāhmaṇānaṃ parappavādānaṃ maggā ayameva ariyo aṭṭhaṅgiko maggo aggo ca seṭṭho ca pāmokkho² ca uttamo ca pavaro cāti maggānaṃ aṭṭhaṅgiko seṭṭho.

Abhiniropanaṭṭhena sammāsaṅkappo micchāsaṅkappā virajjati —pe— pariggahaṭṭhena sammāvācā micchāvāyāya virajjati —pe— samuṭṭhānaṭṭhena sammākammanto micchākammantā virajjati —pe— vodānaṭṭhena sammā-ājīvo micchā-ājīvā virajjati —pe— paggaṭṭhena sammāvāyāmo micchāvāyāmā virajjati —pe— upaṭṭhānaṭṭhena sammāsati micchāsatiyā virajjati —pe— avikkhepaṭṭhena sammāsamādhī micchāsamādhito virajjati, tadanuvattakakilesehi ca khandhehi ca virajjati, bahiddhā ca sabbanimittehi virajjati, virāgo virāgārammaṇo virāgagocaro virāge samudāgato virāge tṭhito virāge patiṭṭhito.

Virāgoti dve virāgā: nibbānaṅca virāgo, ye ca nibbānārammaṇatājātā dhammā sabbe virāgā hontīti virāgā, sahaṅgāni sattaṅgāni virāgaṃ gacchantīti virāgo maggo, etena maggena buddhā ca sāvaka ca agataṃ disaṃ nibbānaṃ gacchantīti aṭṭhaṅgiko maggo, yāvata puthusamaṇabrāhmaṇānaṃ parappavādānaṃ maggā ayameva ariyo aṭṭhaṅgiko maggo aggo ca seṭṭho ca pāmokkho² ca uttamo ca pavaro cāti maggānaṃ aṭṭhaṅgiko seṭṭho.

¹ samupāgato - Syā.

² vimokkho - Syā; mokkho - Sa.

V. GIẢNG VỀ LY THAM ÁI:

Ly tham ái là Đạo, sự giải thoát là Quả.

Ly tham ái là Đạo là (có ý nghĩa) thế nào? Vào sát-na Đạo Nhập Lưu, chánh kiến theo ý nghĩa nhận thức loại bỏ tà kiến, loại bỏ các phiền não xu hướng theo điều ấy và các uẩn, loại bỏ tất cả các hiện tượng ở ngoại phần.

Ly tham ái có đối tượng là ly tham ái, có hành xử là ly tham ái, được hiện khởi ở ly tham ái, được tồn tại ở ly tham ái, được thiết lập ở ly tham ái.^[*]

Ly tham ái: Có hai ly tham ái: Niết Bàn là ly tham ái, và tất cả các pháp sanh lên từ đối tượng Niết Bàn đều là ly tham ái. ‘Bảy chi phần đồng sanh đi đến ly tham ái,^[*] như thế ly tham ái là đạo lộ. ‘Bằng đạo lộ ấy, chư Phật và các Thánh Văn đi đến Niết Bàn là hướng chưa đi,’ như thế là đạo lộ có tám chi phần. ‘Cho đến các đạo lộ của các học thuyết khác của số đông Sa-môn và Bà-la-môn, chính Thánh Đạo tám chi phần này là tốt đỉnh, hạng nhất, dẫn đầu, tối thượng, và ưu tú,’ như thế trong số các đạo lộ, tám chi phần là hạng nhất.

Chánh tư duy, theo ý nghĩa gắn chặt (tâm vào cảnh), loại bỏ tà tư duy. ...(như trên)... Chánh ngữ, theo ý nghĩa gìn giữ, loại bỏ tà ngữ. ...(như trên)... Chánh nghiệp, theo ý nghĩa nguồn sanh khởi, loại bỏ tà nghiệp. ...(như trên)... Chánh mạng, theo ý nghĩa trong sạch, loại bỏ tà mạng. ...(như trên)... Chánh tinh tấn, theo ý nghĩa ra sức, loại bỏ tà tinh tấn. ...(như trên)... Chánh niệm, theo ý nghĩa thiết lập, loại bỏ tà niệm. ...(như trên)... Chánh định, theo ý nghĩa không tán mạn, loại bỏ tà định, loại bỏ các phiền não xu hướng theo điều ấy và các uẩn, loại bỏ tất cả các hiện tượng ở ngoại phần. Ly tham ái có đối tượng là ly tham ái, có hành xử là ly tham ái, được hiện khởi ở ly tham ái, được tồn tại ở ly tham ái, được thiết lập ở ly tham ái.

Ly tham ái: Có hai ly tham ái: Niết Bàn là ly tham ái, và tất cả các pháp sanh lên từ đối tượng Niết Bàn đều là ly tham ái. ‘Bảy chi phần đồng sanh đi đến ly tham ái,’ như thế ly tham ái là đạo lộ. ‘Bằng đạo lộ ấy, chư Phật và các Thánh Văn đi đến Niết Bàn là hướng chưa đi,’ như thế là đạo lộ có tám chi phần. ‘Cho đến các đạo lộ của các học thuyết khác của số đông Sa-môn và Bà-la-môn, chính Thánh Đạo tám chi phần này là tốt đỉnh, hạng nhất, dẫn đầu, tối thượng, và ưu tú,’ như thế trong số các đạo lộ, tám chi phần là hạng nhất.

Sakadāgāmimaggakkhāṇe dassanaṭṭhena sammādiṭṭhi —pe— avikkhepaṭṭhena sammāsamādhī oḷārikā kāmarāgasaññojanā paṭighasaññojanā oḷārikā kāmarāgānusayā paṭighānusayā virajjati, tadanuvattakakilesehi ca khandhehi ca virajjati, bahiddhā ca sabbanimittehi virajjati, virāgo virāgārammaṇo virāgagocaro virāge samudāgato virāge ṭhito virāge patiṭṭhito.

Virāgoti dve virāgā: nibbānañca virāgo, ye ca nibbānārammaṇatājātā dhammā sabbe virāgā hontīti virāgā, sahaḷātāni sattaṅgāni virāgaṃ gacchantīti virāgo maggo, etena maggena buddhā ca sāvaka ca agataṃ disaṃ nibbānaṃ gacchantīti aṭṭhaṅgiko maggo, yāvata puthusamaṇabrāhmaṇānaṃ parappavādānaṃ maggā, ayameva ariyo aṭṭhaṅgiko maggo aggo ca seṭṭho ca pāmokkho ca uttamo ca pavaro cāti maggānaṃ aṭṭhaṅgiko seṭṭho.

Anāgāmimaggakkhāṇe dassanaṭṭhena sammādiṭṭhi —pe— avikkhepaṭṭhena sammāsamādhī aṇusahagatā kāmarāgasaññojanā paṭighasaññojanā aṇusahagatā kāmarāgānusayā paṭighānusayā virajjati, tadanuvattakakilesehi ca khandhehi ca virajjati, bahiddhā ca sabbanimittehi virajjati, virāgo virāgārammaṇo —pe— maggānaṃ aṭṭhaṅgiko seṭṭho.

Arahattamaggakkhāṇe dassanaṭṭhena sammādiṭṭhi —pe— avikkhepaṭṭhena sammāsamādhī rūparāgā arūparāgā mānā uddhaccā avijāya mānānusayā bhavarāgānusayā avijjānusayā virajjati, tadanuvattakakilesehi ca khandhehi ca virajjati, bahiddhā ca sabbanimittehi virajjati, virāgo virāgārammaṇo virāgagocaro virāge samudāgato virāge ṭhito virāge patiṭṭhito.

Virāgoti dve virāgā: nibbānañca virāgo, ye ca nibbānārammaṇatājātā dhammā sabbe virāgā hontīti virāgā, sahaḷātāni sattaṅgāni virāgaṃ gacchantīti virāgo maggo, etena maggena buddhā ca sāvaka ca agataṃ disaṃ nibbānaṃ gacchantīti aṭṭhaṅgiko maggo, yāvata puthusamaṇabrāhmaṇānaṃ parappavādānaṃ maggā, ayameva ariyo aṭṭhaṅgiko maggo aggo ca seṭṭho ca pāmokkho ca uttamo ca pavaro cāti maggānaṃ aṭṭhaṅgiko seṭṭho.

Dassanavirāgo sammādiṭṭhi, abhiniropanavirāgo sammāsaṅkappo pariggahavirāgo sammāvācā, samuṭṭhānavirāgo sammākammanto, vodānavirāgo sammā-ājīvo, paggahavirāgo sammāvāyāmo, upaṭṭhānavirāgo sammāsati, avikkhepavirāgo sammāsamādhī.

Vào sát-na Đạo Nhất Lai, chánh kiến theo ý nghĩa nhận thức...(như trên)... Chánh định theo ý nghĩa không tán mạn loại bỏ sự ràng buộc của ái dục, sự ràng buộc của bất bình có tính chất thô thiển, ái dục ngủ ngầm và bất bình ngủ ngầm có tính chất thô thiển, loại bỏ các phiền não xu hướng theo điều ấy và các uẩn, loại bỏ tất cả các hiện tượng ở ngoại phần. Ly tham ái có đối tượng là ly tham ái, có hành xứ là ly tham ái, được hiện khởi ở ly tham ái, được tồn tại ở ly tham ái, được thiết lập ở ly tham ái.

Ly tham ái: Có hai ly tham ái: Niết Bàn là ly tham ái, và tất cả các pháp sanh lên từ đối tượng Niết Bàn đều là ly tham ái. ‘Bảy chi phần đồng sanh đi đến ly tham ái,’ như thế ly tham ái là đạo lộ. ‘Bằng đạo lộ ấy, chư Phật và các Thánh Văn đi đến Niết Bàn là hướng chưa đi,’ như thế là đạo lộ có tám chi phần. ‘Cho đến các đạo lộ của các học thuyết khác của số đông Sa-môn và Bà-la-môn, chính Thánh Đạo tám chi phần này là tốt đỉnh, hạng nhất, dẫn đầu, tối thượng, và ưu tú,’ như thế trong số các đạo lộ, tám chi phần là hạng nhất.

Vào sát-na Đạo Bất Lai, chánh kiến theo ý nghĩa nhận thức...(như trên)... Chánh định theo ý nghĩa không tán mạn loại bỏ sự ràng buộc của ái dục và sự ràng buộc của bất bình có tính chất vi tế, ái dục ngủ ngầm và bất bình ngủ ngầm có tính chất vi tế loại bỏ các phiền não xu hướng theo điều ấy và các uẩn, loại bỏ tất cả các hiện tượng ở ngoại phần. Ly tham ái có đối tượng là ly tham ái...(như trên)... như thế trong số các đạo lộ, tám chi phần là hạng nhất.

Vào sát-na Đạo A-la-hán, chánh kiến theo ý nghĩa nhận thức...(nt)... Chánh định theo ý nghĩa không tán mạn loại bỏ ái sắc, ái vô sắc, ngã mạn, phóng dật, vô minh, ngã mạn ngủ ngầm, ái hữu ngủ ngầm, vô minh ngủ ngầm, loại bỏ các phiền não xu hướng theo điều ấy và các uẩn, loại bỏ tất cả các hiện tượng ở ngoại phần. Ly tham ái có đối tượng là ly tham ái, có hành xứ là ly tham ái, được hiện khởi ở ly tham ái, được tồn tại ở ly tham ái, được thiết lập ở ly tham ái.

Ly tham ái: Có hai ly tham ái: Niết Bàn là ly tham ái, và tất cả các pháp sanh lên từ đối tượng Niết Bàn đều là ly tham ái. ‘Bảy chi phần đồng sanh đi đến ly tham ái,’ như thế ly tham ái là đạo lộ. ‘Bằng đạo lộ ấy, chư Phật và các Thánh Văn đi đến Niết Bàn là hướng chưa đi,’ như thế là đạo lộ có tám chi phần. ‘Cho đến các đạo lộ của các học thuyết khác của số đông Sa-môn và Bà-la-môn, chính Thánh Đạo tám chi phần này là tốt đỉnh, hạng nhất, dẫn đầu, tối thượng, và ưu tú,’ như thế trong số các đạo lộ, tám chi phần là hạng nhất.

Ly tham ái là nhận thức, tức là chánh kiến. Ly tham ái là sự gắn chặt (tâm vào cảnh), tức là chánh tư duy. Ly tham ái là sự gìn giữ, tức là chánh ngữ. Ly tham ái là nguồn sanh khởi, tức là chánh nghiệp. Ly tham ái là sự trong sạch, tức là chánh mạng. Ly tham ái là sự ra sức, tức là chánh tinh tấn. Ly tham ái là sự thiết lập, tức là chánh niệm. Ly tham ái là sự không tán mạn, tức là chánh định.

Upaṭṭhānavirāgo satisambojjhaṅgo, pavicayavirāgo dhamma-
vicayasambojjhaṅgo, paggahavirāgo viriyasambojjhaṅgo, pharaṇa-
virāgo pītisambojjhaṅgo, upasamavirāgo passaddhisambojjhaṅgo,
avikkhepavirāgo samādhisambojjhaṅgo, paṭisaṅkhānavirāgo
upekkhāsambojjhaṅgo.

Assaddhiye akampiyavirāgo saddhābalaṃ, kosajje akampiya-
virāgo viriyabalaṃ, pamāde akampiyavirāgo satibalaṃ, uddhacce
akampiyavirāgo samādhibalaṃ, avijjāya akampiyavirāgo
paññābalaṃ.

Adhimokkhavirāgo saddhindriyaṃ, paggahavirāgo viriyindriyaṃ,
upaṭṭhānavirāgo satindriyaṃ, avikkhepavirāgo samādhindriyaṃ,
dassanavirāgo paññindriyaṃ.

Ādhipateyyaṭṭhena indriyāni virāgo, akampiyaṭṭhena balaṃ
virāgo, niyyānaṭṭhena bojjaṅgā virāgo, hetuṭṭhena maggo virāgo,
upaṭṭhānaṭṭhena satipaṭṭhānā virāgo, padahaṇaṭṭhena sammā-
padhānā virāgo, ijjanatṭhena iddhipādā virāgo,¹ tathaṭṭhena saccā
virāgo, avikkhepaṭṭhena samatho virāgo, anupassanaṭṭhena
vipassanā virāgo, ekarasatṭhena samathavipassanā virāgo,
anativattanaṭṭhena yuganaddhaṃ² virāgo, samvaraṭṭhena
sīlavissuddhi virāgo, avikkhepaṭṭhena cittavisuddhi virāgo,
dassanaṭṭhena diṭṭhivissuddhi virāgo, vimuttaṭṭhena vimokkho
virāgo, paṭivedhaṭṭhena vijjā virāgo, pariccāgaṭṭhena vimutti virāgo,
samucchedaṭṭhena khaye ñāṇaṃ virāgo, chando mūlaṭṭhena virāgo,
manasikāro samuṭṭhānaṭṭhena virāgo, phasso samodhānaṭṭhena
virāgo, vedanā samosaraṇaṭṭhena virāgo, samādhi pamukhaṭṭhena
virāgo, sati ādhipateyyaṭṭhena virāgo, paññā taduttaraṭṭhena³ virāgo,
vimutti sāraṭṭhena virāgo, amatogadhaṃ nibbānaṃ
pariyosānaṭṭhena virāgo.⁴

Dassanamaggo sammādiṭṭhi, abhiniropanamaggo sammā-
saṅkappo —pe— amatogadhaṃ nibbānaṃ pariyosānaṭṭhena maggo.
Evaṃ virāgo maggo.

Kathaṃ vimutti phalaṃ? Sotāpattiphalakkhaṇe dassanaṭṭhena
sammādiṭṭhi micchādiṭṭhiyā vimuttā hoti, tadanuvattakakilesehi ca
khandhehi ca vimuttā hoti, bahiddhā ca sabbanimittehi vimuttā hoti.
Vimutti vimuttārammaṇā vimuttigocārā vimuttiyā samudāgatā
vimuttiyā ṭhitā vimuttiyā patiṭṭhitā.

¹ virāgā - Sī.

² yuganandhaṃ - PTS.

³ tatuttaraṭṭhena - Machasaṃ, PTS.
⁴ pariyosānaṭṭhena maggo - Machasaṃ; pariyosāna virāgo - Sī;
'amatogadhaṃ —pe— virāgo'ti - Syā, PTS potthakesu na dissati.

Ly tham ái là sự thiết lập, tức là niệm giác chi. Ly tham ái là sự suy xét, tức là trạch pháp giác chi. Ly tham ái là sự ra sức, tức là cần giác chi. Ly tham ái là sự lan tỏa, tức là hỷ giác chi. Ly tham ái là sự an tịnh, tức là tịnh giác chi. Ly tham ái là sự không tản mạn, tức là định giác chi. Ly tham ái là sự phân biệt rõ, tức là xả giác chi.

Ly tham ái là không dao động ở sự không có đức tin, tức là tín lực. Ly tham ái là không dao động ở sự biếng nhác, tức là tấn lực. Ly tham ái là không dao động ở sự buông lung, tức là niệm lực. Ly tham ái là không dao động ở sự phóng dật, tức là định lực. Ly tham ái là không dao động ở sự vô minh, tức là tuệ lực.

Ly tham ái là sự cương quyết, tức là tín quyền. Ly tham ái là sự ra sức, tức là tấn quyền. Ly tham ái là sự thiết lập, tức là niệm quyền. Ly tham ái là sự không tản mạn, tức là định quyền. Ly tham ái là sự nhận thức, tức là tuệ quyền.

Các quyền, theo ý nghĩa chủ đạo, là ly tham ái. Lực, theo ý nghĩa không thể bị lay chuyển, là ly tham ái. Các giác chi, theo ý nghĩa dẫn xuất, là ly tham ái. Đạo, theo ý nghĩa chung tử, là ly tham ái. Sự thiết lập niệm, theo ý nghĩa thiết lập, là ly tham ái. Các chân lý, theo ý nghĩa của thực thể, là ly tham ái. Chỉ tịnh, theo ý nghĩa không tản mạn, là ly tham ái. Minh sát theo ý nghĩa quán xét, là ly tham ái. Chỉ tịnh và minh sát, theo ý nghĩa nhất vị, là ly tham ái. Sự kết hợp chung, theo ý nghĩa không vượt quá, là ly tham ái. Giới thanh tịnh, theo ý nghĩa thu thúc, là ly tham ái. Tâm thanh tịnh, theo ý nghĩa không tản mạn, là ly tham ái. Kiến thanh tịnh, theo ý nghĩa nhận thức, là ly tham ái. Giải thoát, theo ý nghĩa thoát khỏi, là ly tham ái. Minh, theo ý nghĩa thấu triệt, là ly tham ái. Giải thoát, theo ý nghĩa buông bỏ, là ly tham ái. Trí về sự đoạn tận, theo ý nghĩa đoạn trừ, là ly tham ái. Ước muốn, theo ý nghĩa nguồn cội, là ly tham ái. Tác ý, theo ý nghĩa nguồn sanh khởi, là ly tham ái. Xúc, theo ý nghĩa liên kết, là ly tham ái. Thọ, theo ý nghĩa hội tụ, là ly tham ái. Định, theo ý nghĩa dẫn dắt, là ly tham ái. Niệm, theo ý nghĩa chủ đạo, là ly tham ái. Tuệ, theo ý nghĩa cao thượng trong các pháp thiện, là ly tham ái. Giải thoát, theo ý nghĩa của cốt lõi, là ly tham ái. Niết Bàn liên quan đến bất tử, theo ý nghĩa kết thúc, là ly tham ái.

Sự nhận thức là Đạo, tức là chánh kiến. Sự gắn chặt (tâm vào cảnh) là Đạo, tức là chánh tư duy ...nt)... Niết Bàn liên quan đến bất tử, theo ý nghĩa kết thúc, là Đạo. Ly tham ái là Đạo là (có ý nghĩa) như thế.

Sự giải thoát là Quả là (có ý nghĩa) thế nào? Vào sát-na Đạo Nhập Lưu, chánh kiến theo ý nghĩa nhận thức được giải thoát khỏi tà kiến, được giải thoát khỏi các phiền não xu hướng theo điều ấy và khỏi các uẩn, được giải thoát khỏi tất cả các hiện tượng ở ngoại phần. Sự giải thoát có đối tượng là giải thoát, có hành xử là giải thoát, được hiện khởi ở giải thoát, được tồn tại ở giải thoát, được thiết lập ở giải thoát.

Vimuttīti dve vimuttiyo: nibbānañca vimutti, ye ca nibbānārammaṇatājātā dhammā sabbe⁵ vimuttā hontīti vimutti phalaṃ.

Abhiniropanaṭṭhena¹ sammāsaṅkappo micchāsaṅkappo vimutto hoti, tadanuvattakakilesehi ca khandhehi ca vimutto hoti, bahiddhā ca sabbanimittehi vimutto hoti. Vimutti vimuttārammaṇā vimuttigocarā vimuttiyā samudāgatā vimuttiyā ṭhitā vimuttiyā patiṭṭhitā.

Vimuttīti dve vimuttiyo: nibbānañca vimutti, ye ca nibbānārammaṇatājātā dhammā sabbe vimuttā honti vimutti phalaṃ.

Pariggahaṭṭhena sammāvācā micchāvācāya vimutto hoti —pe— Samuṭṭhānaṭṭhena sammākammanto micchākammantā vimutto hoti, —pe— Vodānaṭṭhena sammā-ājīvo micchā-ājīvā vimutto hoti, —pe— Paggahaṭṭhena sammāvāyāmo micchāvāyāmā vimutto hoti, —pe— Upaṭṭhānaṭṭhena sammāsati micchāsatiyā vimutto hoti, —pe— Avikkhepaṭṭhena sammāsamādhi micchāsamādhito vimutto hoti, tadanuvattakakilesehi ca khandhehi ca vimutto hoti, bahiddhā ca sabbanimittehi vimutto hoti. Vimutti vimuttārammaṇā vimuttigocarā vimuttiyā samudāgatā vimuttiyā ṭhitā vimuttiyā patiṭṭhitā.

Vimuttīti dve vimuttiyo: nibbānañca vimutti, ye ca nibbānārammaṇatājātā dhammā sabbe vimuttā hontīti vimutti phalaṃ.

Sakadāgāmiphalaṅkhaṇe dassanaṭṭhena sammādiṭṭhi —pe— avikkhepaṭṭhena sammāsamādhi olārikā kāmarāgasaññājanā paṭighasaññājanā olārikā kāmarāgānusayā paṭighānusayā vimutto hoti, tadanuvattakakilesehi ca khandhehi ca vimutto hoti, bahiddhā ca sabbanimittehi vimutto hoti. Vimutti vimuttārammaṇā vimutti gocarā vimuttiyā samudāgatā vimuttiyā ṭhitā vimuttiyā patiṭṭhitā.

Vimuttīti dve vimuttiyo: nibbānañca vimutti, ye ca nibbānārammaṇatājātā dhammā sabbe vimuttā hontīti vimutti phalaṃ.

Anāgāmiphalaṅkhaṇe dassanaṭṭhena sammādiṭṭhi —pe— avikkhepaṭṭhena sammāsamādhi aṇusahagatā kāmarāgasaññājanā paṭighasaññājanā, aṇusahagatā kāmarāgānusayā paṭighānusayā vimutto hoti, tadanuvattakakilesehi ca khandhehi ca vimutto hoti, bahiddhā ca sabbanimittehi vimutto hoti. Vimutti vimuttārammaṇā vimutti gocarā vimuttiyā samudāgatā vimuttiyā ṭhitā vimuttiyā patiṭṭhitā.

¹ abhiropanaṭṭhena - Syā, PTS.

Sự giải thoát: Có hai sự giải thoát: ‘Niết Bàn là sự giải thoát, và tất cả các pháp sanh lên từ đối tượng Niết Bàn đều là sự giải thoát;’ như thế, giải thoát là Quả.

Chánh tư duy, theo ý nghĩa gắn chặt (tâm vào cảnh), giải thoát khỏi tà tư duy, giải thoát khỏi các phiền não xu hướng theo điều ấy và các uẩn, giải thoát khỏi tất cả các hiện tượng ngoại phần. Sự giải thoát có đối tượng là giải thoát, có hành xứ là giải thoát, được hiện khởi ở giải thoát, được tồn tại ở giải thoát, được thiết lập ở giải thoát.

Sự giải thoát: Có hai sự giải thoát: ‘Niết Bàn là sự giải thoát, và tất cả các pháp sanh lên từ đối tượng Niết Bàn đều là sự giải thoát;’ như thế, giải thoát là Quả.

Chánh ngữ, theo ý nghĩa gìn giữ, giải thoát khỏi tà ngữ ... Chánh nghiệp, theo ý nghĩa nguồn sanh khởi, giải thoát khỏi tà nghiệp ... Chánh mạng, theo ý nghĩa trong sạch, giải thoát khỏi tà mạng ... Chánh tinh tấn, theo ý nghĩa ra sức, giải thoát khỏi tà tinh tấn ... Chánh niệm, theo ý nghĩa thiết lập, giải thoát khỏi tà niệm ... Chánh định, theo ý nghĩa không tán mạn, giải thoát khỏi tà định, giải thoát khỏi các phiền não xu hướng theo điều ấy và khỏi các uẩn, giải thoát khỏi tất cả các hiện tượng ở ngoại phần. Sự giải thoát có đối tượng là giải thoát, có hành xứ là giải thoát, được hiện khởi ở giải thoát, được tồn tại ở giải thoát, được thiết lập ở giải thoát.

Sự giải thoát: Có hai sự giải thoát: ‘Niết Bàn là sự giải thoát, và tất cả các pháp sanh lên từ đối tượng Niết Bàn đều là sự giải thoát;’ như thế, sự giải thoát là Quả.

Vào sát-na Quả Nhất Lai, chánh kiến theo ý nghĩa nhận thức...(như trên)... Chánh định theo ý nghĩa không tán mạn giải thoát khỏi sự ràng buộc của ái dục, sự ràng buộc của bất bình có tính chất thô thiển, ái dục ngủ ngầm và bất bình ngủ ngầm có tính chất thô thiển, giải thoát khỏi các phiền não xu hướng theo điều ấy và khỏi các uẩn, giải thoát khỏi tất cả các hiện tượng ở ngoại phần. Sự giải thoát có đối tượng là giải thoát, có hành xứ là giải thoát, được hiện khởi ở giải thoát, được tồn tại ở giải thoát, được thiết lập ở giải thoát.

Sự giải thoát: Có hai sự giải thoát: ‘Niết Bàn là sự giải thoát, và tất cả các pháp sanh lên từ đối tượng Niết Bàn đều là sự giải thoát;’ như thế, giải thoát là Quả.

Vào sát-na Quả Bất Lai, chánh kiến theo ý nghĩa nhận thức...(như trên)... Chánh định theo ý nghĩa không tán mạn giải thoát khỏi sự ràng buộc của ái dục và sự ràng buộc của bất bình có tính chất vi tế, ái dục ngủ ngầm và bất bình ngủ ngầm có tính chất vi tế giải thoát khỏi các phiền não xu hướng theo điều ấy và khỏi các uẩn, giải thoát khỏi tất cả các hiện tượng ở ngoại phần. Sự giải thoát có đối tượng là giải thoát, có hành xứ là giải thoát, được hiện khởi ở giải thoát, được tồn tại ở giải thoát, được thiết lập ở giải thoát.

Vimuttīti dve vimuttiyo: —pe— vimutti phalaṃ.

Arahattaphalakkhaṇe dassanaṭṭhena sammādiṭṭhi —pe— avikkhepaṭṭhena sammāsamādhī rūparāgā arūparāgā mānā uddhaccā avijjāya mānānusayā bhāvarāgānusayā avijjāyanusayā vimutto hoti, tadanuvattakakilesehi ca khandhehi ca vimutto hoti, bahiddhā ca sabbanimittehi vimutto hoti. Vimutti vimuttārammaṇā vimutti gocarā vimuttiyā ṭhitā vimuttiyā patiṭṭhitā.

Vimuttīti dve vimuttiyo: nibbānañca vimutti, ye ca nibbānārammaṇatājātā dhammā sabbe vimuttā hontīti vimutti phalaṃ.

Dassanavimutti sammādiṭṭhi —pe— Avikkhepavimutti sammāsamādhī, upaṭṭhānavimutti satisambojjhaṅgo —pe— paṭisaṅkhānavimutti upekkhāsambojjhaṅgo, assaddhiye akampiyavimutti saddhābalaṃ —pe— avijjāya akampiyavimutti paññābalaṃ, adhimokkhavimutti saddhindriyaṃ —pe— dassanavimutti paññindriyaṃ.

Ādhipateyyaṭṭhena indriyā vimutti, akampiyāṭṭhena balā vimutti, niyyānaṭṭhena bojjhaṅgā vimutti, hetuṭṭhena maggo vimutti, upaṭṭhānaṭṭhena satipaṭṭhānā vimutti, padhanaṭṭhena sammappadhānā vimutti, ijjanaṭṭhena iddhipādā vimutti, tathaṭṭhena saccā vimutti, avikkhepaṭṭhena samatho vimutti, anupassanaṭṭhena vipassanā vimutti, ekarasatṭhena samathavipassanā vimutti, anativattanaṭṭhena yuganaddhaṃ vimutti, saṃvaraṭṭhena sīlavisuddhi vimutti, avikkhepaṭṭhena cittavisuddhi vimutti, dassanaṭṭhena diṭṭhivissuddhi vimutti, vimuttaṭṭhena vimokkho vimutti, paṭivedhaṭṭhena vijjā vimutti, pariccāgaṭṭhena vimutti vimutti, paṭippassaddhiyaṭṭhena anuppāde ñāṇaṃ vimutti, chando mūlaṭṭhena vimutti, manasikāro samuṭṭhānaṭṭhena vimutti, phasso samodhānaṭṭhena vimutti, vedanā samosaraṇaṭṭhena vimutti, samādhī pamukhaṭṭhena vimutti, sati ādhipateyyaṭṭhena vimutti, paññā taduttaraṭṭhena vimutti, vimutti saraṭṭhena vimutti, amatogadhaṃ nibbānaṃ pariyosānaṭṭhena vimutti, evaṃ vimutti phalaṃ.

Evaṃ virāgo maggo, vimutti phalanti.

Virāgakathā samattā.

Sự giải thoát: Có hai sự giải thoát: ...(nt)... giải thoát là Quả.

Vào sát-na Quả A-la-hán, chánh kiến theo ý nghĩa nhận thức...(như trên)... Chánh định theo ý nghĩa không tán mạn giải thoát khỏi ái sắc, ái vô sắc, ngã mạn, phóng dật, vô minh, ngã mạn ngủ ngằm, ái hữu ngủ ngằm, vô minh ngủ ngằm, giải thoát khỏi các phiền não xu hướng theo điều ấy và khỏi các uẩn, giải thoát khỏi tất cả các hiện tượng ở ngoại phần. Sự giải thoát có đối tượng là giải thoát, có hành xử là giải thoát, được tồn tại ở giải thoát, được thiết lập ở giải thoát.

Sự giải thoát: Có hai sự giải thoát: ‘Niết Bàn là sự giải thoát, và tất cả các pháp sanh lên từ đối tượng Niết Bàn đều là sự giải thoát;’ như thế, giải thoát là Quả.

Giải thoát là sự nhận thức, tức là chánh kiến. ...(như trên)... Giải thoát là sự không tán mạn, tức là chánh định. Giải thoát là sự thiết lập, tức là niệm giác chi. ...(như trên)... Giải thoát là sự phân biệt rõ, tức là xả giác chi. Giải thoát là không dao động ở sự không có đức tin, tức là tín lực. ...(như trên)... Giải thoát là không dao động ở vô minh, tức là tuệ lực. Giải thoát là sự cương quyết, tức là tín quyền ...(như trên)... Giải thoát là sự nhận thức, tức là tuệ quyền.

Các quyền, theo ý nghĩa chủ đạo, là sự giải thoát. Các lực, theo ý nghĩa không bị dao động, là sự giải thoát. Các giác chi, theo ý nghĩa dẫn xuất, là sự giải thoát. Đạo, theo ý nghĩa chung tử, là sự giải thoát. Sự thiết lập niệm, theo ý nghĩa thiết lập, là sự giải thoát. Chánh cần, theo ý nghĩa nỗ lực là sự giải thoát. Các nền tảng của thần thông, theo ý nghĩa thành tựu, là sự giải thoát. Các chân lý, theo ý nghĩa thực thể, là sự giải thoát. Chi tịnh, theo ý nghĩa không tán mạn, là sự giải thoát. Minh sát theo ý nghĩa quán xét, là sự giải thoát. Chi tịnh và minh sát, theo ý nghĩa nhất vị, là sự giải thoát. Sự kết hợp chung, theo ý nghĩa không vượt quá, là sự giải thoát. Giới thanh tịnh, theo ý nghĩa thu thúc, là sự giải thoát. Tâm thanh tịnh, theo ý nghĩa không tán mạn, là sự giải thoát. Kiến thanh tịnh, theo ý nghĩa nhận thức, là sự giải thoát. Giải thoát, theo ý nghĩa thoát khỏi, là sự giải thoát. Minh, theo ý nghĩa thấu triệt, là sự giải thoát. Giải thoát, theo ý nghĩa buông bỏ, là sự giải thoát. Trí về vô thủ, theo ý nghĩa an tịnh, là sự giải thoát. Ước muốn, theo ý nghĩa nguồn cội, là sự giải thoát. Tác ý, theo ý nghĩa nguồn sanh khởi, là sự giải thoát. Xúc, theo ý nghĩa liên kết, là sự giải thoát. Thọ, theo ý nghĩa hội tụ, là sự giải thoát. Định, theo ý nghĩa dẫn đầu, là sự giải thoát. Niệm, theo ý nghĩa chủ đạo, là sự giải thoát. Tuệ, theo ý nghĩa cao thượng trong các pháp thiện, là sự giải thoát. Giải thoát, theo ý nghĩa của cốt lõi, là sự giải thoát. Niết Bàn liên quan đến bất tử, theo ý nghĩa kết thúc, là sự giải thoát. Sự giải thoát là Quả là (có ý nghĩa) như thế.

Ly tham ái là Đạo, sự giải thoát là Quả là (có ý nghĩa) như thế.

Phần Giảng về Ly Tham Ái được đây đủ.

VI. PAṬISAMBHIDĀKATHĀ

Evaṃ me sutam, ekaṃ samayaṃ bhagavā Bārāṇasiyaṃ viharati Isipatane migadāye tatra kho bhagavā pañcavaggiye bhikkhu āmantesi:

“Dveme bhikkhave, antā pabbajitena na sevitabbā. Katame dve? Yo cāyaṃ kāmesu kāmasukhallikānuyogo hīno gammo pothujaniko anariyo anattasaṃhito yo cāyaṃ attakilamathānuyogo dukkho anariyo anattasaṃhito, ete te¹ bhikkhave ubho ante anupagamma majjhimā paṭipadā tathāgatena abhisambuddhā cakkhukaraṇī ñāṇakaraṇī upasamāya abhiññāya sambodhāya nibbānāya saṃvattati.

Katamā ca sā bhikkhave majjhimā paṭipadā tathāgatena abhisambuddhā cakkhukaraṇī ñāṇakaraṇī upasamāya abhiññāya sambodhāya nibbānāya saṃvattati? Ayameva ariyo aṭṭhaṅgiko maggo, seyyathidaṃ sammādiṭṭhi sammāsaṅkappo sammāvācā sammākammanto sammā-ājīvo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhī, ayaṃ kho sā bhikkhave, majjhimā paṭipadā tathāgatena abhisambuddhā cakkhukaraṇī ñāṇakaraṇī upasamāya abhiññāya sambodhāya nibbānāya saṃvattati.

Idaṃ kho pana bhikkhave, dukkhaṃ ariyasaccaṃ: jātipi dukkhā, jarāpi dukkhā, vyādhipi dukkho, maraṇampi dukkhaṃ, appiyehi sampayogo dukkho, piyehi vippayogo dukkho, yampicchaṃ na labhati tampi dukkhaṃ, saṅkhittena pañcupādānakkhandhā dukkhā.

Idaṃ kho pana bhikkhave, dukkhasamudayo² ariyasaccaṃ yāyaṃ taṇhā ponobhavikā nandirāgasahagatā tatrataṭṭrābhinandinī, seyyathidaṃ kāmataṇhā bhavataṇhā vibhavataṇhā.

Idaṃ kho pana bhikkhave, dukkhanirodho³ ariyasaccaṃ yo tassā yeva taṇhāya asesavirāganirodho cāgo paṭinissaggo mutti anālayo.

Idaṃ kho pana bhikkhave, dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccaṃ ayameva ariyo aṭṭhaṅgiko maggo, seyyathidaṃ sammādiṭṭhi —pe— sammāsamādhī.

‘Idaṃ dukkhaṃ ariyasaccaṃ’ti me bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi, ‘taṃ kho panidaṃ dukkhaṃ

¹ ete kho - Machasaṃ.

² dukkhasamudayaṃ - Sī, Machasaṃ, PTS, Sa.

³ dukkhanirodhaṃ - Sī, Machasaṃ, PTS.

VI. GIẢNG VỀ SỰ PHÂN TÍCH:

Tôi đã được nghe như vậy: Một thời đức Thế Tôn ngự tại Bārāṇasī, Isipatana, nơi vườn nai. Tại đó, đức Thế Tôn đã nói với các vị tỳ khưu nhóm năm vị rằng:

- Nay các tỳ khưu, đây là hai cực đoan mà bậc xuất gia không nên thực hành. Hai là gì? Đây là sự say đắm về dục lạc trong các dục, kém cỏi, thô thiển, tầm thường, không cao thượng, không đem lại lợi ích, và đây là sự gán bó với việc hành hạ bản thân, đau khổ, không cao thượng, không đem lại lợi ích. Nay các tỳ khưu, sau khi không tiếp cận cả hai cực đoan ấy, lối thực hành trung hòa đã được đức Như lai tự mình giác ngộ khiến cho mắt được thấy, khiến cho trí được sáng, dẫn đến tịch tịnh, thẳng trí, hoàn toàn giác ngộ, Niết Bàn.

Và nay các tỳ khưu, lối thực hành trung hòa đã được đức Như lai tự mình giác ngộ khiến cho mắt được thấy, khiến cho trí được sáng, dẫn đến tịch tịnh, thẳng trí, hoàn toàn giác ngộ, Niết Bàn, (lối thực hành trung hòa) ấy là gì? Đó chính là Thánh Đạo tám chi phần tức là chánh kiến, chánh tư duy, chánh ngữ, chánh nghiệp, chánh mạng, chánh căn, chánh niệm, chánh định. Nay các tỳ khưu, lối thực hành trung hòa ấy đã được đức Như lai tự mình giác ngộ khiến cho mắt được thấy, khiến cho trí được sáng, dẫn đến tịch tịnh, thẳng trí, hoàn toàn giác ngộ, Niết Bàn.

Nay các tỳ khưu, đây là chân lý cao thượng tức là sự Khổ: sanh là khổ, già cũng là khổ, bệnh cũng là khổ, chết cũng là khổ, sự gán bó với những gì không ưa thích cũng là khổ, sự chia lìa với những gì ưa thích cũng là khổ, không đạt được điều ước muốn cũng là khổ, một cách tóm tắt năm thủ uẩn là khổ.

Nay các tỳ khưu, đây là chân lý cao thượng tức là nhân sanh của Khổ. Điều ấy chính là ái đưa đến tái sanh, liên kết với khoái lạc và tham ái, có sự thỏa thích ở nơi này nơi khác tức là: dục ái, hữu ái, phi hữu ái.

Nay các tỳ khưu, đây là chân lý cao thượng tức là sự diệt tận Khổ. Điều ấy là sự diệt tận và ly tham ái không còn dư sót, là sự buông bỏ, là sự từ bỏ, là sự giải thoát, là sự không còn chỗ nương tựa đối với chính ái ấy.

Nay các tỳ khưu, đây là chân lý cao thượng tức là sự thực hành đưa đến sự diệt tận Khổ. Đó chính là Thánh Đạo tám chi phần tức là chánh kiến...(như trên)... chánh định.

Nay các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là chân lý

ariyasaccaṃ pariññeyyan'ti me bhikkhave, —pe— pariññātan'ti me bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi.

‘Idaṃ dukkhasamudayo¹ ariyasaccan'ti me bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi, ‘taṃ kho panidaṃ dukkhasamudayo ariyasaccaṃ pahātabban'ti me bhikkhave, —pe— pahānan'ti me bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi.

‘Idaṃ dukkhanirodho² ariyasaccan'ti me bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi, ‘taṃ kho panidaṃ dukkhanirodho ariyasaccaṃ sacchikātabban'ti me bhikkhave, —pe— sacchikatan'ti me bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi.

‘Idaṃ dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccan'ti me bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi. ‘Taṃ kho panidaṃ dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccaṃ bhāvetabban'ti me bhikkhave —pe— bhāvitan'ti me bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi.

Yāvakiṅkaṇa me bhikkhave, imesu catūsu ariyasaccesu evaṃ tiparivaṭṭaṃ dvādasākāraṃ yathābhūtaṃ ñāṇadassanaṃ na suvisuddhaṃ ahosi. Neva tāvāhaṃ bhikkhave, sadevake loke samārake sabrahmake sassamaṇabrāhmaṇiyā pajāya sadevamanussāya ‘anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti paccaññāsiṃ. Yato ca kho me bhikkhave, imesu catūsu ariyasaccesu evaṃ tiparivaṭṭaṃ dvādasākāraṃ yathābhūtaṃ ñāṇadassanaṃ suvisuddhaṃ ahosi, athāhaṃ bhikkhave, sadevake loke samārake sabrahmake sassamaṇabrāhmaṇiyā pajāya sadevamanussāya ‘anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho'ti paccaññāsiṃ. Ñāṇaṅka pana me dassanaṃ udapādi: ‘akuppā me vimutti,¹ ayamantimā jāti, natthidāni punabbhavo'ti.

¹ cetovimutti - Syā, PTS.

cao thượng tức là sự Khổ.' Nay các tỳ khuu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: 'Đây là chân lý cao thượng tức là sự Khổ cần được biết toàn diện.'...(như trên)... đã được biết toàn diện.'

Này các tỳ khuu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: 'Đây là chân lý cao thượng tức là nhân sanh Khổ.' Nay các tỳ khuu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: 'Đây là chân lý cao thượng tức là nhân sanh Khổ cần được dứt bỏ.'...(như trên)... đã được dứt bỏ.'

Này các tỳ khuu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: 'Đây là chân lý cao thượng tức là sự diệt tận Khổ.' Nay các tỳ khuu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: 'Đây là chân lý cao thượng tức là sự diệt tận Khổ cần được tác chứng.'...(như trên)... đã được tác chứng.'

Này các tỳ khuu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: 'Đây là chân lý cao thượng tức là sự thực hành đưa đến sự diệt tận Khổ.' Nay các tỳ khuu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: 'Đây là chân lý cao thượng tức là sự thực hành đưa đến sự diệt tận Khổ cần được tu tập.'...(như trên)... đã được tu tập.'

Này các tỳ khuu, cho đến khi nào sự biết và thấy đúng theo thực thể của ta về ba Luân và mười hai Thế của bốn chân lý cao thượng này chưa được thực sự thanh tịnh; này các tỳ khuu, cho đến khi ấy ta chưa công bố là 'Đã hoàn toàn giác ngộ quả vô thượng Chánh Đẳng Giác' ở thế gian tính luôn cõi chư thiên, cõi Ma Vương, cõi Phạm thiên, cho đến dòng dõi Sa-môn, Bà-la-môn, chư thiên và loài người. Và này các tỳ khuu, bởi vì sự biết và thấy đúng theo thực thể của ta về ba Luân và mười hai Thế trong bốn chân lý cao thượng này đã được thực sự thanh tịnh; này các tỳ khuu, khi ấy ta đã công bố là 'Đã hoàn toàn giác ngộ quả vô thượng Chánh Đẳng Giác' ở thế gian tính luôn cõi chư thiên, cõi Ma Vương, cõi Phạm thiên, cho đến dòng dõi Sa-môn, Bà-la-môn, chư thiên và loài người. Hơn nữa, sự biết và thấy đã sanh khởi đến ta rằng: 'Sự giải thoát của ta là không thể thay đổi. Đây là lần sanh cuối cùng, giờ không còn tái sanh nữa.'

Idamavoca bhagavā, attamanā pañcavaggiyā bhikkhū bhagavato bhāsitaṃ abhinandun'ti. Imasmiñca pana veyyākaraṇasmiṃ bhaññamāne āyasmato koṇḍaññaṃ virajaṃ vitamalaṃ dhammacakkhuṃ udapādi: 'yaṃ kiñci samudayadhammaṃ sabbaṃ taṃ nirodhadhammaṃ'ti.

Pavattite ca pana bhagavatā dhammacakke bhummā devā saddamanussāvesuṃ 'etaṃ bhagavatā bārāṇasiyaṃ isipatane migadāye anuttaraṃ dhammacakkaṃ pavattitaṃ, appativattiyaṃ¹ samaṇena vā brāhmaṇena vā devena vā mārena vā brahmunā vā kenaci vā lokasmin'ti. Bhummānaṃ devānaṃ saddaṃ sutvā cātum-mahārājikā² devā saddamanussāvesuṃ —pe— Cātummahārājikānaṃ devānaṃ saddaṃ sutvā tāvatimsā devā —pe— Yāmā devā —pe— Tusitā devā —pe— Nimmānaratī devā —pe— Paranimmitavasavattī devā —pe— Brahmakāyikā devā saddamanussāvesuṃ 'etaṃ bhaga-vatā bārāṇasiyaṃ isipatane migadāye anuttaraṃ dhammacakkaṃ pavattitaṃ, appativattiyaṃ samaṇena vā brāhmaṇena vā devena vā mārena vā brahmunā vā kenaci vā lokasmin'ti.

Itiha tena khaṇena [a] tena muhuttana yāva brahmalokā saddo abbhuggaṅchi,³ ayañca dasasahassī lokadhātu saṃkampi sampakampi sampavedhi, appamaṇo ca uḷāro obhāso loke pāturahosi atikamma⁴ devānaṃ devānubhāvanti.

Atha kho bhagavā imaṃ udānaṃ udānesi: 'aññāsi vata bho koṇḍañño aññāsi vata bho koṇḍañña'ti. Iti hidaṃ āyasmato koṇḍaññaṃ 'aññākoṇḍañño' tveva⁵ nāmaṃ ahosi. [b]

'Idaṃ dukkhaṃ ariyasaccaṃ'ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi.

'Cakkhuṃ udapādi'ti kenatthena, 'ñāṇaṃ udapādi'ti kenatthena, 'paññā udapādi'ti kenatthena, 'vijjā udapādi'ti kenatthena, 'āloko udapādi'ti kenatthena? 'Cakkhuṃ udapādi'ti dassanaṃ'ti kenatthena, 'ñāṇaṃ udapādi'ti ñātāṃ'ti kenatthena, 'paññā udapādi'ti pajānaṃ'ti kenatthena, 'vijjā udapādi'ti paṭivedhaṃ'ti kenatthena, 'āloko udapādi'ti obhāsaṃ'ti kenatthena.

Cakkhuṃ dhammo, ñāṇaṃ dhammo, paññā dhammo, vijjā dhammo, āloko dhammo, ime pañca dhammā dhamma-paṭisambhidāya ārammaṇā ceva honti gocarā ca, ye tassā ārammaṇā te tassā gocarā, ye tassā gocarā, te tassā ārammaṇā. Tena vuccati: 'dhammesu ñāṇaṃ dhammapaṭisambhidā.'

¹ appativattiyaṃ - Machasaṃ, Syā, PTS. ³ abbhuggacchi - Machasaṃ, Syā, PTS.

² cātumahārājikā - Machasaṃ.

⁴ atikkammeva - Syā, PTS.

⁵ aññāsikoṇḍañño - Machasaṃ; aññātaṃ koṇḍañño - PTS.

[a] tena layenāti - Machasaṃ potthakaṃ adhikaṃ.

[b] Saccasaṃyutta - Dhammacakkapavattanavagga.

Đức Thế Tôn đã giảng về điều ấy. Các tỳ khưu nhóm năm vị đã hoan hỷ thâm nhận lời dạy của đức Thế Tôn. Và trong khi bài kinh này được thuyết giảng, Pháp nhãn không nhiễm bụi trần, không vết nhơ đã sanh khởi đến đại đức Koṇḍañña: ‘Điều gì có bản tánh được sanh lên, toàn bộ điều ấy đều có bản tánh hoại diệt.’

Khi bánh xe Pháp được chuyển vận bởi đức Thế Tôn, chư thiên ở địa cầu đã đồn đãi lời rằng: ‘Bánh xe Pháp tối thượng ấy đã được đức Thế Tôn chuyển vận tại Bārāṇasī, Isipatana, nơi vườn nai không thể bị chuyển vận nghịch lại bởi Sa-môn, Bà-la-môn, Thiên nhân, Ma Vương, Phạm thiên, hoặc bất cứ ai ở trên đời.’ Sau khi nghe được tiếng đồn của chư thiên ở địa cầu, chư thiên ở cõi Tứ Đại Thiên Vương đã đồn đãi lời rằng: ...(như trên)... Sau khi nghe được tiếng đồn của chư thiên ở cõi Tứ Đại Thiên Vương, chư thiên ở cõi Đạo Lợi đã đồn đãi lời rằng: ...(như trên)... chư thiên ở cõi Dạ Ma ...(như trên)... chư thiên ở cõi Đâu Suất ...(như trên)... chư thiên ở cõi Hóa Lạc Thiên ...(như trên)... chư thiên ở cõi Tha Hóa Tự Tại ...(như trên)... chư thiên thuộc hàng Phạm thiên đã đồn đãi lời rằng: ‘Bánh xe Pháp tối thượng ấy đã được đức Thế Tôn chuyển vận tại Bārāṇasī, Isipatana, nơi vườn nai không thể bị chuyển vận nghịch lại bởi Sa-môn, Bà-la-môn, thiên nhân, Ma Vương, Phạm thiên, hoặc bất cứ ai ở trên đời.’

Vào thời khắc ấy, vào giây phút ấy, lời đồn đãi ấy đã đi đến các cõi trời Phạm thiên. Và mười ngàn thế giới này đã bị lay chuyển, rung động, chấn động. Và ánh sáng vô lượng tuyệt vời đã hiện ra ở thế gian, vượt quá hào quang siêu phàm của chư thiên.

Khi ấy, đức Thế Tôn đã thốt lên lời cảm hứng này: ‘Quà nhiên Koṇḍañña đã hiểu được! Quà nhiên Koṇḍañña đã hiểu được!’ Do đó, đại đức Koṇḍañña đã có tên là ‘Aññākoṇḍañña.’^[*]

(Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là chân lý cao thượng tức là sự Khổ.’

‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Trí đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Tuệ đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Minh đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa nhận thức. ‘Trí đã sanh khởi’ theo ý nghĩa đã được biết. ‘Tuệ đã sanh khởi’ theo ý nghĩa nhận biết. ‘Minh đã sanh khởi’ theo ý nghĩa thấu triệt. ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa chiếu sáng.

(Pháp) nhãn là pháp, trí là pháp, tuệ là pháp, minh là pháp, ánh sáng là pháp. Năm pháp này vừa là đối tượng vừa là hành xử của sự phân tích các pháp. Các đối tượng của việc ấy cũng là các hành xử của việc ấy, các hành xử của việc ấy cũng là các đối tượng của việc ấy. Vì thế, được nói rằng: “Trí về các pháp là sự phân tích các pháp.”

Dassanaṭṭho attho, ñātaṭṭho attho, pajānanaṭṭho attho, paṭivedhaṭṭho attho, obhāsaṭṭho attho. Ime pañca atthā atthapaṭisambhidāya ārammaṇā ceva honti gocarā ca, ye tassā ārammaṇā te tassā gocarā, ye tassā gocarā te tassā ārammaṇā. Tena vuccati: ‘atthesu ñāṇaṃ atthapaṭisambhidā.’

Pañca dhamme sandassetuṃ byañjananiruttābhilāpā, pañca atthe sandassetuṃ byañjananiruttābhilāpā. Imā dasa niruttiyo niruttiapaṭisambhidāya ārammaṇā ceva honti gocarā ca, ye tassā ārammaṇā te tassā gocarā, ye tassā gocarā te tassā ārammaṇā. Tena vuccati: ‘niruttisu ñāṇaṃ niruttiapaṭisambhidā.’

Pañcasu dhammesu ñāṇāni, pañcasu atthesu ñāṇāni, dasa niruttisu ñāṇāni imāni vīsati ñāṇāni paṭibhānapaṭisambhidāya ārammaṇā ceva honti gocarā ca, ye tassā ārammaṇā te tassā gocarā, ye tassā gocarā te tassā ārammaṇā. Tena vuccati: ‘paṭibhānesu ñāṇaṃ paṭibhānapaṭisambhidā.’

‘Taṃ kho panidaṃ dukkhaṃ āriyasaccaṃ pariññeyyaṃ’ti —pe— ‘pariññātan’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi.

‘Cakkhuṃ udapādi’ti kenatṭhena, ‘ñāṇaṃ udapādi’ti kenatṭhena, ‘paññāya udapādi’ti kenatṭhena, ‘vijjā udapādi’ti kenatṭhena, ‘āloko udapādi’ti kenatṭhena? ‘Cakkhuṃ udapādi’ti dassanaṭṭhena, ‘ñāṇaṃ udapādi’ti ñātaṭṭhena, ‘paññā udapādi’ti pajānanaṭṭhena, ‘vijjā udapādi’ti paṭivedhaṭṭhena, ‘āloko udapādi’ti obhāsaṭṭhena.

Cakkhuṃ dhammo, ñāṇaṃ dhammo, paññā dhammo, vijjā dhammo, āloko dhammo, ime pañca dhammā dhammapaṭisambhidāya ārammaṇā ceva honti gocarā ca, ye tassā ārammaṇā te tassā gocarā, ye tassā gocarā te tassā ārammaṇā. Tena vuccati: ‘dhammesu ñāṇaṃ dhammapaṭisambhidā.’

Dassanaṭṭho attho, ñātaṭṭho attho, pajānanaṭṭho attho, paṭivedhaṭṭho attho, obhāsaṭṭho attho. Ime pañca atthā atthapaṭisambhidāya ārammaṇā ceva honti gocarā ca, ye tassā ārammaṇā te tassā gocarā, ye tassā gocarā te tassā ārammaṇā. Tena vuccati: ‘atthesu ñāṇaṃ atthapaṭisambhidā.’

Ý nghĩa của sự nhận thức là ý nghĩa, ý nghĩa của điều đã được biết là ý nghĩa, ý nghĩa của sự nhận biết là ý nghĩa, ý nghĩa của sự thấu triệt là ý nghĩa, ý nghĩa của chiếu sáng là ý nghĩa. Năm ý nghĩa này vừa là đối tượng vừa là hành xử của sự phân tích các ý nghĩa. Các đối tượng của việc ấy cũng là các hành xử của việc ấy, các hành xử của việc ấy cũng là các đối tượng của việc ấy. Vì thế, được nói rằng: “*Trí về các ý nghĩa là sự phân tích các ý nghĩa.*”

Nói đến văn tự và ngôn từ để chỉ rõ về năm pháp. Nói đến văn tự và ngôn từ để chỉ rõ về năm ý nghĩa. Mười ngôn từ này vừa là đối tượng vừa là hành xử của sự phân tích các ngôn từ. Các đối tượng của việc ấy cũng là các hành xử của việc ấy, các hành xử của việc ấy cũng là các đối tượng của việc ấy. Vì thế, được nói rằng: “*Trí về các ngôn từ là sự phân tích các ngôn từ.*”

Các trí về năm pháp, các trí về năm ý nghĩa, các trí về mười ngôn từ; hai mươi trí này vừa là đối tượng vừa là hành xử của sự phân tích các phép biện giải. Các đối tượng của việc ấy cũng là các hành xử của việc ấy, các hành xử của việc ấy cũng là các đối tượng của việc ấy. Vì thế, được nói rằng: “*Trí về các phép biện giải là sự phân tích các phép biện giải.*”

(Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là chân lý cao thượng tức là sự Khổ cần được biết toàn diện.’...(như trên)... đã được biết toàn diện.’

‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Trí đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Tuệ đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Minh đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa nhận thức. ‘Trí đã sanh khởi’ theo ý nghĩa đã được biết. ‘Tuệ đã sanh khởi’ theo ý nghĩa nhận biết. ‘Minh đã sanh khởi’ theo ý nghĩa thấu triệt. ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa chiếu sáng.

(Pháp) nhãn là pháp, trí là pháp, tuệ là pháp, minh là pháp, ánh sáng là pháp. Năm pháp này vừa là đối tượng vừa là hành xử của sự phân tích các pháp. Các đối tượng của việc ấy cũng là các hành xử của việc ấy, các hành xử của việc ấy cũng là các đối tượng của việc ấy. Vì thế, được nói rằng: “*Trí về các pháp là sự phân tích các pháp.*”

Ý nghĩa của sự nhận thức là ý nghĩa, ý nghĩa của điều đã được biết là ý nghĩa, ý nghĩa của sự nhận biết là ý nghĩa, ý nghĩa của sự thấu triệt là ý nghĩa, ý nghĩa của chiếu sáng là ý nghĩa. Năm ý nghĩa này vừa là đối tượng vừa là hành xử của sự phân tích các ý nghĩa. Các đối tượng của việc ấy cũng là các hành xử của việc ấy, các hành xử của việc ấy cũng là các đối tượng của việc ấy. Vì thế, được nói rằng: “*Trí về các ý nghĩa là sự phân tích các ý nghĩa.*”

Pañca dhamme sandassetuṃ byañjananiruttābhilāpā, pañca atthe sandassetuṃ byañjananiruttābhilāpā. Imā dasa niruttiyo niruttipaṭisambhidāya ārammaṇā ceva honti gocarā ca, ye tassā ārammaṇā te tassā gocarā, ye tassā gocarā te tassā ārammaṇā. Tena vuccati: ‘niruttisu ñāṇaṃ niruttipaṭisambhidā.’

Pañcasu dhammesu ñāṇāni, pañcasu atthesu ñāṇāni, dasasu niruttisu ñāṇāni imāni vīsati ñāṇāni paṭibhānapaṭisambhidāya ārammaṇā ceva honti gocarā ca, ye tassā ārammaṇā te tassā gocarā, ye tassā gocarā te tassā ārammaṇā. Tena vuccati: ‘paṭibhānesu ñāṇaṃ paṭibhānapaṭisambhidā.’

Dukkhe ariyasacce pannarasa dhammā, pannarasa atthā, tiṃsa niruttiyo, saṭṭhi ñāṇāni.

‘Idaṃ dukkhasamudayo ariyasaccan’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi —pe— ‘Taṃ kho panidaṃ dukkhasamudayo ariyasaccaṃ pahātabban’ti —pe— ‘pahīnan’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi —pe—

Dukkhasamudaye ariyasacce pannarasa dhammā, pannarasa atthā, tiṃsa niruttiyo, saṭṭhi ñāṇāni.

‘Idaṃ dukkhanirodho ariyasaccan’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi —pe— ‘taṃ kho panidaṃ dukkhanirodho ariyasaccaṃ sacchikātabban’ti —pe— sacchikatan’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi, —pe—

Dukkhanirodhe ariyasacce pannarasa dhammā, pannarasa atthā, tiṃsa niruttiyo, saṭṭhi ñāṇāni.

‘Idaṃ dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccan’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi —pe— ‘taṃ kho panidaṃ dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccaṃ bhāvetabban’ti —pe— ‘bhāvitan’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi, —pe—

Dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya ariyasacce pannarasa dhammā, pannarasa atthā, tiṃsa niruttiyo, saṭṭhi ñāṇāni.

Catūsu ariyasaccesu saṭṭhi dhammā, saṭṭhi atthā vīsamsatam¹ niruttiyo, cattāriṣaṅca² dve ca ñāṇasatāni.

¹ vīsatisata - Machasaṃ; vīsasatā - Syā, PTS.

² cattāriṣaṅca - Machasaṃ.

Nói đến văn tự và ngôn từ để chỉ rõ về năm pháp. Nói đến văn tự và ngôn từ để chỉ rõ về năm ý nghĩa. Mười ngôn từ này vừa là đối tượng vừa là hành xử của sự phân tích các ngôn từ. Các đối tượng của việc ấy cũng là các hành xử của việc ấy, các hành xử của việc ấy cũng là các đối tượng của việc ấy. Vì thế, được nói rằng: “*Trí về các ngôn từ là sự phân tích các ngôn từ.*”

Các trí về năm pháp, các trí về năm ý nghĩa, các trí về mười ngôn từ; hai mươi trí này vừa là đối tượng vừa là hành xử của sự phân tích các phép biện giải. Các đối tượng của việc ấy cũng là các hành xử của việc ấy, các hành xử của việc ấy cũng là các đối tượng của việc ấy. Vì thế, được nói rằng: “*Trí về các phép biện giải là sự phân tích các phép biện giải.*”

Ở chân lý cao thượng tức là sự Khổ có 15 pháp, 15 ý nghĩa, 30 ngôn từ, và 60 trí.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là chân lý cao thượng tức là nhân sanh Khổ.’...(như trên)... (Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là chân lý cao thượng tức là nhân sanh Khổ cần được dứt bỏ.’...(như trên)... đã được dứt bỏ.’...(như trên)...

Ở chân lý cao thượng tức là nhân sanh Khổ có 15 pháp, 15 ý nghĩa, 30 ngôn từ, và 60 trí.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là chân lý cao thượng tức là sự diệt tận Khổ.’...(như trên)... (Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là chân lý cao thượng tức là sự diệt tận Khổ cần được tác chứng.’...(như trên)... đã được tác chứng.’...(như trên)...

Ở chân lý cao thượng tức là sự diệt tận Khổ có 15 pháp, 15 ý nghĩa, 30 ngôn từ, và 60 trí.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là chân lý cao thượng tức là sự thực hành đưa đến sự diệt tận Khổ.’...(như trên)... (Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là chân lý cao thượng tức là sự thực hành đưa đến sự diệt tận Khổ cần được tu tập.’...(như trên)... đã được tu tập.’...(như trên)...

Ở chân lý cao thượng tức là sự thực hành đưa đến sự diệt tận Khổ có 15 pháp, 15 ý nghĩa, 30 ngôn từ, và 60 trí.

Ở bốn chân lý cao thượng có 60 pháp, 60 ý nghĩa, 120 ngôn từ, và 240 trí.

‘Ayaṃ kāye kāyānupassanā’ti me bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi. ‘Sā kho panāyaṃ kāye kāyānupassanā bhāvetabbā’ti me bhikkhave, —pe— bhāvitā’ti me bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi.

‘Ayaṃ vedanāsu —pe— ayaṃ citte —pe— ayaṃ dhammesu dhammānupassanā’ti me bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi. ‘Sā kho panāyaṃ dhammesu dhammānupassanā bhāvetabbā’ti —pe— bhāvitā’ti me bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi.[¹]

‘Ayaṃ kāye kāyānupassanā’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi —pe— ‘Sā kho panāyaṃ kāye kāyānupassanā bhāvetabbā’ti —pe— bhāvitā’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi.

‘Cakkhuṃ udapādi’ti kenatthēna, ‘ñāṇaṃ udapādi’ti kenatthēna, ‘paññā udapādi’ti kenatthēna, ‘vijjā udapādi’ti kenatthēna, ‘āloko udapādi’ti kenatthēna? ‘Cakkhuṃ udapādi’ti dassanatthēna, ‘ñāṇaṃ udapādi’ti ñātatthēna, ‘paññā udapādi’ti pajānanatthēna, ‘vijjā udapādi’ti paṭivedhatthēna, ‘āloko udapādi’ti obhāsatthēna.

Cakkhuṃ dhammo, ñāṇaṃ dhammo, paññā dhammo, vijjā dhammo, āloko dhammo, ime pañca dhammā dhammapaṭisambhidāya ārammaṇā ceva honti gocarā ca, ye tassā ārammaṇā te tassā gocarā, ye tassā gocarā te tassā ārammaṇā. Tena vuccati: ‘dhammesu ñāṇaṃ dhammapaṭisambhidā’.

Dassanattho attho, ñātattho attho, pajānanattho attho, paṭivedhattho attho, obhāsattho attho. Ime pañca atthā atthapaṭisambhidāya ārammaṇā ceva honti gocarā ca, ye tassā ārammaṇā te tassā gocarā, ye tassā gocarā te tassā ārammaṇā. Tena vuccati: ‘atthesu ñāṇaṃ atthapaṭisambhidā.’

Pañca dhamme sandassetuṃ byañjananiruttābhilāpā, pañca atthe sandassetuṃ byañjananiruttābhilāpā. Imā dasa niruttiyo niruttipaṭisambhidāya ārammaṇā ceva honti gocarā ca, ye tassā ārammaṇā te tassā gocarā, ye tassā gocarā te tassā ārammaṇā. Tena vuccati: ‘niruttisu ñāṇaṃ niruttipaṭisambhidā.’

[¹] Satipaṭṭhānaṣaṃyutta - Ananussutavagga.

Này các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là sự quán xét thân trên thân.’ Này các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Sự quán xét thân trên thân này đây cần được tu tập ...(như trên)... đã được tu tập.’

Này các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là sự quán xét thọ trên các thọ.’ ... tâm trên tâm.’ ... pháp trên các pháp.’ Này các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Sự quán xét pháp trên các pháp này đây cần được tu tập ...(như trên)... đã được tu tập.’

(Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là sự quán xét thân trên thân.’ ...(như trên)... (Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Sự quán xét thân trên thân này đây cần được tu tập ...(như trên)... đã được tu tập.’

‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Trí đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Tuệ đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Minh đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa nhận thức. ‘Trí đã sanh khởi’ theo ý nghĩa đã được biết. ‘Tuệ đã sanh khởi’ theo ý nghĩa nhận biết. ‘Minh đã sanh khởi’ theo ý nghĩa thấu triệt. ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa chiếu sáng.

(Pháp) nhãn là pháp, trí là pháp, tuệ là pháp, minh là pháp, ánh sáng là pháp. Năm pháp này vừa là đối tượng vừa là hành xử của sự phân tích các pháp. Các đối tượng của việc ấy cũng là các hành xử của việc ấy, các hành xử của việc ấy cũng là các đối tượng của việc ấy. Vì thế, được nói rằng: “*Trí về các pháp là sự phân tích các pháp.*”

Ý nghĩa của sự nhận thức là ý nghĩa, ý nghĩa của điều đã được biết là ý nghĩa, ý nghĩa của sự nhận biết là ý nghĩa, ý nghĩa của sự thấu triệt là ý nghĩa, ý nghĩa của chiếu sáng là ý nghĩa. Năm ý nghĩa này vừa là đối tượng vừa là hành xử của sự phân tích các ý nghĩa. Các đối tượng của việc ấy cũng là các hành xử của việc ấy, các hành xử của việc ấy cũng là các đối tượng của việc ấy. Vì thế, được nói rằng: “*Trí về các ý nghĩa là sự phân tích các ý nghĩa.*”

Nói đến văn tự và ngôn từ để chỉ rõ về năm pháp. Nói đến văn tự và ngôn từ để chỉ rõ về năm ý nghĩa. Mười ngôn từ này vừa là đối tượng vừa là hành xử của sự phân tích các ngôn từ. Các đối tượng của việc ấy cũng là các hành xử của việc ấy, các hành xử của việc ấy cũng là các đối tượng của việc ấy. Vì thế, được nói rằng: “*Trí về các ngôn từ là sự phân tích các ngôn từ.*”

Pañcasu dhammesu ñāṇāni, pañcasu atthesu ñāṇāni, dasasu niruttīsu ñāṇāni, imāni vīsati ñāṇāni paṭibhānapaṭisambhidāya ārammaṇā ceva honti gocarā ca, ye tassā ārammaṇā te tassā gocarā, ye tassā gocarā te tassā ārammaṇā. Tena vuccati: ‘paṭibhānesu ñāṇaṃ paṭibhānapaṭisambhidā.’

Kāye kāyānupassanāsatiपाṭṭhāne pannarasa dhammā, pannarasa atthā, tiṃsa niruttiyo, saṭṭhi ñāṇāni.

Ayaṃ vedanāsu —pe— ayaṃ citte —pe— ‘ayaṃ dhammesu dhammānupassanā’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi —pe— sā kho panāyaṃ dhammesu dhammānupassanā bhāvetabbā’ti —pe— bhāvitā’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— aloko udapādi —pe— dhammesu dhammānupassanāsatiपाṭṭhāne pannarasa dhammā, pannarasa atthā, tiṃsa niruttiyo, saṭṭhi ñāṇāni.

Catūsu satipaṭṭhānesu saṭṭhi dhammā saṭṭhi atthā vīsamsataṃ¹ niruttiyo, cattārisaṅca² dve ca ñāṇāsātāni.

‘Ayaṃ chandasamādhīpadhānasaṅkhārasamannāgato iddhipādo’ti me bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi. So kho panāyaṃ chandasamādhīpadhānasaṅkhārasamannāgato iddhipādo bhāvetabbo’ti me bhikkhave, —pe— bhāvito’ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi.

‘Ayaṃ viriyasamādhī —pe— ‘ayaṃ cittasamādhī —pe— ‘ayaṃ vīmaṃsāsamādhīpadhānasaṅkhārasamannāgato iddhipādo’ti me bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi. ‘So kho panāyaṃ vīmaṃsāsamādhīpadhānasaṅkhārasamannāgato iddhipādo bhāvetabbo’ti me bhikkhave —pe— bhāvito’ti me bhikkhave, pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi.

‘Ayaṃ chandasamādhīpadhānasaṅkhārasamannāgato iddhipādo’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi —pe— so kho panāyaṃ chandasamādhīpadhānasaṅkhārasamantāgato iddhipādo bhāvetabbo’ti —pe— bhāvito’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi.

¹ vīsatisata - Machasaṃ; vīsasātā - Syā, PTS.

² cattārisaṅca - Machasaṃ.

Các trí về năm pháp, các trí về năm ý nghĩa, các trí về mười ngôn từ; hai mươi trí này vừa là đối tượng vừa là hành xử của sự phân tích các phép biện giải. Các đối tượng của việc ấy cũng là các hành xử của việc ấy, các hành xử của việc ấy cũng là các đối tượng của việc ấy. Vì thế, được nói rằng: “*Trí về các phép biện giải là sự phân tích các phép biện giải.*”

Ở sự thiết lập niệm về quán thân trên thân có 15 pháp, 15 ý nghĩa, 30 ngôn từ, và 60 trí.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘*Đây là sự quán xét thọ trên các thọ.’ ... tâm trên tâm.’ ... pháp trên các pháp.’ ... (như trên)... (Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘*Sự quán xét pháp trên các pháp này đây cần được tu tập ... (như trên)... đã được tu tập.’ ... (như trên)... Ở sự thiết lập niệm về quán pháp trên các pháp có 15 pháp, 15 ý nghĩa, 30 ngôn từ, và 60 trí.**

Ở bốn sự thiết lập niệm có 60 pháp, 60 ý nghĩa, 120 ngôn từ, và 240 trí.

Này các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘*Đây là nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do ước muốn và các tạo tác do nỗ lực.*’ Này các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘*Nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do ước muốn và các tạo tác do nỗ lực này đây cần được tu tập ... (như trên)... đã được tu tập.*’

Này các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘*Đây là nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do tinh tấn ... định do tâm ... định do thẩm xét và các tạo tác do nỗ lực.*’ Này các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘*Nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do thẩm xét và các tạo tác do nỗ lực này đây cần được tu tập ... (như trên)... đã được tu tập.*’

(Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘*Đây là nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do ước muốn và các tạo tác do nỗ lực.*’...(như trên)... (Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘*Nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do ước muốn và các tạo tác do nỗ lực này đây cần được tu tập ... (như trên)... đã được tu tập.*’

‘Cakkhuṃ udapādi’ti kenatthēna, ‘ñāṇaṃ udapādi’ti kenatthēna, ‘paññā udapādi’ti kenatthēna, ‘vijjā udapādi’ti kenatthēna, ‘āloko udapādi’ti kenatthēna? ‘Cakkhuṃ udapādi’ti dassanaṭṭhēna, ‘ñāṇaṃ udapādi’ti ñātaṭṭhēna, ‘paññā udapādi’ti pajānanaṭṭhēna, ‘vijjā udapādi’ti paṭivedhaṭṭhēna, ‘āloko udapādi’ti obhāsaṭṭhēna.

Cakkhuṃ dhammo, ñāṇaṃ dhammo, paññā dhammo, vijjā dhammo, āloko dhammo, ime pañca dhammā dhammapaṭisambhidāya ārammaṇā ceva honti gocarā ca, ye tassā ārammaṇā te tassā gocarā, ye tassā gocarā te tassā ārammaṇā. Tena vuccati: ‘dhammesu ñāṇaṃ dhammapaṭisambhidā.’

Dassanaṭṭho attho, ñātaṭṭho attho, pajānanaṭṭho attho, paṭivedhaṭṭho attho, obhāsaṭṭho attho. Ime pañca atthā atthapaṭisambhidāya ārammaṇā ceva honti gocarā ca, ye tassā ārammaṇā te tassā gocarā, ye tassā gocarā te tassā ārammaṇā. Tena vuccati: ‘atthesu ñāṇaṃ atthapaṭisambhidā.’

Pañca dhamme sandassetuṃ byañjananiruttābhilāpā, pañca atthe sandassetuṃ byañjananiruttābhilāpā. Imā dasa niruttiyo niruttiapaṭisambhidāya ārammaṇā ceva honti gocarā ca, ye tassā ārammaṇā te tassā gocarā, ye tassā gocarā te tassā ārammaṇā. Tena vuccati: ‘niruttisu ñāṇaṃ niruttiapaṭisambhidā.’

Pañcasu dhammesu ñāṇāni, pañcasu atthesu ñāṇāni, dassu niruttisu ñāṇāni imāni vīsati ñāṇāni paṭibhānapaṭisambhidāya ārammaṇā ceva honti gocarā ca, ye tassā ārammaṇā te tassā gocarā, ye tassā gocarā te tassā ārammaṇā. Tena vuccati: ‘paṭibhānesu ñāṇaṃ paṭibhānapaṭisambhidā.’

Chandasamādhīpadhānasaṅkhārasamannāgate iddhipāde pannarasa dhammā, pannarasa atthā, tiṃsa niruttiyo, saṭṭhi ñāṇāni.

‘Ayaṃ viriyasamādhi —pe— ‘ayaṃ cittasamādhi —pe— ayaṃ vīmaṃsāsamādhīpadhānasaṅkhārasamannāgato iddhipādo’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi —pe— ‘So kho panāyaṃ vīmaṃsāsamādhīpadhānasaṅkhārasamannāgato iddhipādo bhāvetabbo’ti —pe— bhāvito’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi —pe— vīmaṃsāsamādhīpadhānasaṅkhārasamannāgato iddhipāde pannarasa dhammā, pannarasa atthā, tiṃsa niruttiyo, saṭṭhi ñāṇāni.

‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Trí đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Tuệ đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Minh đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa nhận thức. ‘Trí đã sanh khởi’ theo ý nghĩa đã được biết. ‘Tuệ đã sanh khởi’ theo ý nghĩa nhận biết. ‘Minh đã sanh khởi’ theo ý nghĩa thấu triệt. ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa chiếu sáng.

(Pháp) nhãn là pháp, trí là pháp, tuệ là pháp, minh là pháp, ánh sáng là pháp. Năm pháp này vừa là đối tượng vừa là hành xử của sự phân tích các pháp. Các đối tượng của việc ấy cũng là các hành xử của việc ấy, các hành xử của việc ấy cũng là các đối tượng của việc ấy. Vì thế, được nói rằng: “*Trí về các pháp là sự phân tích các pháp.*”

Ý nghĩa của sự nhận thức là ý nghĩa, ý nghĩa của điều đã được biết là ý nghĩa, ý nghĩa của sự nhận biết là ý nghĩa, ý nghĩa của sự thấu triệt là ý nghĩa, ý nghĩa của chiếu sáng là ý nghĩa. Năm ý nghĩa này vừa là đối tượng vừa là hành xử của sự phân tích các ý nghĩa. Các đối tượng của việc ấy cũng là các hành xử của việc ấy, các hành xử của việc ấy cũng là các đối tượng của việc ấy. Vì thế, được nói rằng: “*Trí về các ý nghĩa là sự phân tích các ý nghĩa.*”

Nói đến văn tự và ngôn từ để chỉ rõ về năm pháp. Nói đến văn tự và ngôn từ để chỉ rõ về năm ý nghĩa. Mười ngôn từ này vừa là đối tượng vừa là hành xử của sự phân tích các ngôn từ. Các đối tượng của việc ấy cũng là các hành xử của việc ấy, các hành xử của việc ấy cũng là các đối tượng của việc ấy. Vì thế, được nói rằng: “*Trí về các ngôn từ là sự phân tích các ngôn từ.*”

Các trí về năm pháp, các trí về năm ý nghĩa, các trí về mười ngôn từ; hai mươi trí này vừa là đối tượng vừa là hành xử của sự phân tích các phép biện giải. Các đối tượng của việc ấy cũng là các hành xử của việc ấy, các hành xử của việc ấy cũng là các đối tượng của việc ấy. Vì thế, được nói rằng: “*Trí về các phép biện giải là sự phân tích các phép biện giải.*”

Ở nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do ước muốn và các tạo tác do nỗ lực có 15 pháp, 15 ý nghĩa, 30 ngôn từ, và 60 trí.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do thẩm xét và các tạo tác do nỗ lực.’ ...(như trên)... (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do thẩm xét và các tạo tác do nỗ lực này đây cần được tu tập ...(như trên)... đã được tu tập.’ Ở nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do thẩm xét và các tạo tác do nỗ lực có 15 pháp, 15 ý nghĩa, 30 ngôn từ, và 60 trí.

Catūsu iddhipādesu satṭhi dhammā, satṭhi atthā, vīsaṃsatam niruttiyo, cattārīsaṅca dve ca ñāṇasatāni.

‘Samudayo samudayo’ti kho bhikkhave, Vipassissa bodhisattassa pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum upapādi —pe— āloko upapādi. ‘Nirodho nirodho’ti kho bhikkhave, Vipassissa bodhisattassa pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum upapādi —pe— āloko upapādi. Vipassissa bodhisattassa veyyākaraṇe dasa dhammā, dasa atthā, vīsati niruttiyo, cattārīsaṃ¹ ñāṇāni.

‘Samudayo samudayo’ti kho bhikkhave, Sikhissa bodhisattassa —pe— Vessabhussa bodhisattassa —pe— Kakusandhassa bodhisattassa —pe— Koṇāgamanassa bodhisattassa —pe— Kassapassa bodhisattassa pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum upapādi —pe— āloko upapādi. ‘Nirodho nirodho’ti kho bhikkhave, Kassapassa bodhisattassa pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum upapādi —pe— āloko upapādi. Kassapassa bodhisattassa veyyākaraṇe dasa dhammā, dasa atthā, vīsati niruttiyo, cattārīsaṃ¹ ñāṇāni.

‘Samudayo samudayo’ti kho bhikkhave, Gotamassa bodhisattassa pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum upapādi —pe— āloko upapādi. ‘Nirodho nirodho’ti kho bhikkhave, Gotamassa bodhisattassa pubbe ananussutesu dhammesu cakkhum upapādi —pe— āloko upapādi. Gotamassa bodhisattassa veyyākaraṇe dasa dhammā, dasa atthā, vīsati niruttiyo, cattārīsaṃ¹ ñāṇāni.

Sattannaṃ bodhisattānaṃ sattasu veyyākaraṇesu sattati dhammā, sattati atthā, cattārīsaṃsatam² niruttiyo, asīti ca dve ca ñāṇasatāni.

Yāvatā abhiññāya abhiññatṭho ñāto diṭṭho vidito sacchikato phassito paññāya. Aphassito paññāya abhiññatṭho natthīti cakkhum upapādi, ñāṇam upapādi, paññā upapādi, vijjā upapādi, āloko upapādi. Abhiññāya abhiññatṭhe pañcavīsati dhammā, pañcavīsati atthā, paññāsaṃ³ niruttiyo, sataṃ ñāṇāni.

Yāvatā pariññāya pariññatṭho —pe— Yāvatā pahānassa pahānatṭho —pe— Yāvatā bhāvanāya bhāvanatṭho —pe— Yāvatā sacchikiriyāya sacchikiriyatṭho ñāto diṭṭho vidito sacchikato phassito paññāya. Aphassito paññāya sacchikiriyatṭho natthīti cakkhum upapādi, ñāṇam upapādi, paññā upapādi, vijjā upapādi, āloko upapādi. Sacchikiriyāya sacchikiriyatṭhe pañcavīsati dhammā, pañcavīsati atthā, paññāsaṃ niruttiyo, sataṃ ñāṇāni.

¹ cattālisa - Machasaṃ.

³ paññāsa - Machasaṃ, Syā, PTS.

² cattālīsaṃsatam - Machasaṃ; cattārīsaṃsatā - Syā, PTS.

Ở bốn nền tảng của thần thông có 60 pháp, 60 ý nghĩa, 120 ngôn từ, và 240 trí.

Này các tỳ khưu, Bồ Tát Vipassī có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Nhân sanh, nhân sanh.’ Này các tỳ khưu, Bồ Tát Vipassī có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Sự diệt tận, sự diệt tận.’ Ở lời tuyên bố của Bồ Tát Vipassī có 10 pháp, 10 ý nghĩa, 20 ngôn từ, và 40 trí.

Này các tỳ khưu, Bồ Tát Sikhī ... Bồ Tát Vessabhū ... Bồ Tát Kakusandha ... Bồ Tát Koṇāgamana ... Bồ Tát Kassapa có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi ... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Nhân sanh, nhân sanh.’ Này các tỳ khưu, Bồ Tát Kassapa có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Sự diệt tận, sự diệt tận.’ Ở lời tuyên bố của Bồ Tát Kassapa có 10 pháp, 10 ý nghĩa, 20 ngôn từ, và 40 trí.

Này các tỳ khưu, Bồ Tát Gotama có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Nhân sanh, nhân sanh.’ Này các tỳ khưu, Bồ Tát Gotama có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Sự diệt tận, sự diệt tận.’ Ở lời tuyên bố của Bồ Tát Gotama có 10 pháp, 10 ý nghĩa, 20 ngôn từ, và 40 trí.

Ở bảy lời tuyên bố của bảy vị Bồ Tát có 70 pháp, 70 ý nghĩa, 140 ngôn từ, và 280 trí.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi: ‘Cho đến ý nghĩa biết rõ của sự biết rõ là đã được biết, đã được thấy, đã được hiểu, đã được tác chứng, đã được chạm đến bởi tuệ. Không có ý nghĩa của sự biết rõ là không được chạm đến bởi tuệ.’ Ở ý nghĩa biết rõ của sự biết rõ có 25 pháp, 25 ý nghĩa, 50 ngôn từ, và 100 trí.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi: ‘Cho đến ý nghĩa biết toàn diện của sự biết toàn diện...(như trên)... ‘Cho đến ý nghĩa dứt bỏ của sự dứt bỏ...(như trên)... Cho đến ý nghĩa về tu tập của sự tu tập...(như trên)... Cho đến ý nghĩa về tác chứng của sự tác chứng là đã được biết, đã được thấy, đã được hiểu, đã được tác chứng, đã được chạm đến bởi tuệ. Không có ý nghĩa tác chứng là không được chạm đến bởi tuệ.’ Ở ý nghĩa về tác chứng của sự tác chứng có 25 pháp, 25 ý nghĩa, 50 ngôn từ, và 100 trí.

Abhiññāya abhiññatthe, pariññāya pariññatthe, pahānāya pahānatthe, bhāvanāya bhāvanatthe, sacchikiriyāya sacchikiriyatthe pañcavīsamsatam dhammā, pañcavīsamsatam atthā, aḍḍhateyyāni niruttisatāni, pañca ñāṇasatāni.

Yāvatā khandhānam khandhattho ñāto diṭṭho vidito sacchikato phassito paññāya. Aphassito paññāya khandhattho natthīti cakkhum udapādi, ñāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi. Khandhānam khandhatthe pañcavīsati dhammā, pañcavīsati atthā, paññāsam¹ niruttiyo, satam ñāṇāni.

Yāvatā dhātūnam dhātuttho —pe— Yāvatā āyatanānam āyatanattho —pe— Yāvatā saṅkhatānam saṅkhatattho —pe— Yāvatā asaṅkhatassa asaṅkhatattho ñāto diṭṭho vidito sacchikato phassito paññāya. Aphassito paññāya asaṅkhatattho natthīti cakkhum udapādi, —pe— āloko udapādi. Asaṅkhatassa asaṅkhatatthe pañcavīsati dhammā, pañcavīsati atthā, paññāsam niruttiyo, satam ñāṇāni.

Khandhānam khandhatthe, dhātūnam dhātutthe, āyatanānam āyatanatthe, saṅkhatānam saṅkhatatthe, asaṅkhatassa asaṅkhatatthe pañcavīsamsatam dhammā, pañcavīsamsatam² atthā, aḍḍhateyyāni niruttisatāni,³ pañca ñāṇasatāni.

Yāvatā dukkhassa dukkhattho ñāto diṭṭho vidito sacchikato, phassito paññāya, aphassito paññāya dukkhattho natthīti cakkhum udapādi, ñāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi. Dukkhasa dukkhatthe pañcavīsati dhammā, pañcavīsati atthā, paññāsam niruttiyo, satam ñāṇāni.

Yāvatā samudayassa samudayattho —pe— Yāvatā nirodhassa nirodhattho —pe— Yāvatā maggassa maggattho ñāto diṭṭho vidito sacchikato, phassito paññāya, aphassito paññāya maggattho natthīti cakkhum udapādi, ñāṇam udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi. Maggassa maggatthe pañcavīsati dhammā, pañcavīsati atthā, paññāsam niruttiyo, satam ñāṇāni.

Catūsu ariyasaccesu satam dhammā, satam atthā, dve niruttisatāni, cattāri ñāṇasatāni.

Yāvatā atthapaṭisambhidāya atthapaṭisambhidattho ñāto diṭṭho vidito sacchikato, phassito paññāya, aphassito paññāya atthapaṭisambhidattho natthīti cakkhum udapādi, —pe— āloko udapādi. Atthapaṭisambhidāya atthapaṭisambhidatthe pañcavīsati dhammā pañcavīsati atthā, paññāsam niruttiyo satam ñāṇāni.

¹ paññāsa - Machasam.

² pañcavīsasatam - Machasam, Syā, PTS. ³ aḍḍhateyyaniruttisatāni - Syā, PTS.

Ở ý nghĩa biết rõ của sự biết rõ, về ý nghĩa biết toàn diện của sự biết toàn diện, về ý nghĩa dứt bỏ của sự dứt bỏ, về ý nghĩa tu tập của sự tu tập, về ý nghĩa về tác chứng của sự tác chứng có 125 pháp, 125 ý nghĩa, 250 ngôn từ, và 500 trí.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi: ‘Cho đến ý nghĩa về uẩn của các uẩn là đã được biết, đã được thấy, đã được hiểu, đã được tác chứng, đã được chạm đến bởi tuệ. Không có ý nghĩa về uẩn là không được chạm đến bởi tuệ.’ Ở ý nghĩa về uẩn của các uẩn có 25 pháp, 25 ý nghĩa, 50 ngôn từ, và 100 trí.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi: ‘Cho đến ý nghĩa về giới của các giới ... ‘Cho đến ý nghĩa về xứ của các xứ ... Cho đến ý nghĩa tạo tác của các tạo tác ... Cho đến ý nghĩa không tạo tác của không tạo tác là đã được biết, đã được thấy, đã được hiểu, đã được tác chứng, đã được chạm đến bởi tuệ. Không có ý nghĩa của không tạo tác là không được chạm đến bởi tuệ.’ Ở ý nghĩa không tạo tác của không tạo tác có 25 pháp, 25 ý nghĩa, 50 ngôn từ, và 100 trí.

Ở ý nghĩa về uẩn của các uẩn, ở ý nghĩa về giới của các giới, ở ý nghĩa về xứ của các xứ, ở ý nghĩa tạo tác của các tạo tác, ở ý nghĩa không tạo tác của không tạo tác có 125 pháp, 125 ý nghĩa, 250 ngôn từ, và 500 trí.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi: ‘Cho đến ý nghĩa về khổ của Khổ là đã được biết, đã được thấy, đã được hiểu, đã được tác chứng, đã được chạm đến bởi tuệ. Không có ý nghĩa của Khổ là không được chạm đến bởi tuệ.’ Ở ý nghĩa về khổ của Khổ có 25 pháp, 25 ý nghĩa, 50 ngôn từ, và 100 trí.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi: ‘Cho đến ý nghĩa về nhân sanh của nhân sanh ...(như trên)... ‘Cho đến ý nghĩa về diệt tận của sự diệt tận ...(như trên)... ‘Cho đến ý nghĩa về đạo của Đạo là đã được biết, đã được thấy, đã được hiểu, đã được tác chứng, đã được chạm đến bởi tuệ. Không có ý nghĩa của Đạo là không được chạm đến bởi tuệ.’ Ở ý nghĩa về đạo của Đạo có 25 pháp, 25 ý nghĩa, 50 ngôn từ, và 100 trí.

Ở bốn chân lý cao thượng có 100 pháp, 100 ý nghĩa, 200 ngôn từ, và 400 trí.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(nt)... ánh sáng đã sanh khởi: ‘Cho đến ý nghĩa về phân tích ý nghĩa của sự phân tích ý nghĩa là đã được biết, đã được thấy, đã được hiểu, đã được tác chứng, đã được chạm đến bởi tuệ. Không có ý nghĩa của sự phân tích ý nghĩa là không được chạm đến bởi tuệ.’ Ở ý nghĩa về phân tích ý nghĩa của sự phân tích ý nghĩa có 25 pháp, 25 ý nghĩa, 50 ngôn từ, và 100 trí.

Yāvatā dhammapaṭisambhidāya dhammapaṭisambhidaṭṭho —pe— Yāvatā niruttipaṭisambhidāya niruttipaṭisambhidaṭṭho —pe— Yāvatā paṭibhānapaṭisambhidāya paṭibhānapaṭisambhidaṭṭho ñāto diṭṭho vidito sacchikato phassito paññāya, aphassito paññāya paṭibhānapaṭisambhidaṭṭho natthīti cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi. Paṭibhānapaṭisambhidaṭṭhe pañcavīsati dhammā, pañcavīsati atthā, paññāsaṃ niruttiyo, sataṃ ñāṇāni.

Catūsu paṭisambhidāsu sataṃ dhammā, sataṃ atthā, dve niruttisatāni, cattāri ñāṇasatāni.

Yāvatā indriyaparopariyatte ñāṇaṃ ñātaṃ diṭṭhiṃ viditaṃ sacchikataṃ phassitaṃ paññāya, aphassitaṃ paññāya indriyaparopariyatte ñāṇaṃ natthīti cakkhuṃ udapādi, —pe— āloko udapādi. Indriyaparopariyatte ñāṇe pañcavīsati dhammā pañcavīsati atthā, paññāsaṃ niruttiyo sataṃ ñāṇāni.

Yāvatā sattānaṃ āsayānusaye ñāṇaṃ —pe— Yāvatā yamakapaṭihīre ñāṇaṃ —pe— Yāvatā mahākaruṇāsamāpattiyā ñāṇaṃ —pe— Yāvatā sabbaññutañāṇaṃ ñātaṃ —pe— Yāvatā anāvaraṇaṃ ñāṇaṃ ñātaṃ diṭṭhaṃ viditaṃ sacchikataṃ phassitaṃ paññāya. Aphassitaṃ paññāya anāvaraṇaṃ ñāṇaṃ natthīti cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi. Anāvaraṇe ñāṇe pañcavīsati dhammā, pañcavīsati atthā paññāsaṃ niruttiyo, sataṃ ñāṇāni.

Chasu buddhadhamme diyaḍḍhasataṃ dhammā, diyaḍḍhasataṃ atthā, tiṇi niruttisatāni, cha ñāṇasatāni.

Paṭisambhidādhikaraṇe¹ aḍḍhanavadhammasatāni² aḍḍhanava-atthasatāni, niruttisahassaṇca satta ca niruttisatāni, tiṇi ca ñāṇasahassāni cattāri ca ñāṇasatānīti.

Paṭisambhidākathā samattā.

--ooOoo--

¹ paṭisambhidāpakaraṇe - Syā.

² aḍḍhanavamāni dhammasatāni - Syā, PTS.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi: ‘Cho đến ý nghĩa về phân tích pháp của sự phân tích pháp...(như trên)... ‘Cho đến ý nghĩa về phân tích ngôn từ của sự phân tích ngôn từ...(như trên)... ‘Cho đến ý nghĩa về phân tích phép biện giải của sự phân tích phép biện giải là đã được biết, đã được thấy, đã được hiểu, đã được tác chứng, đã được chạm đến bởi tuệ. Không có ý nghĩa của sự phân tích phép biện giải là không được chạm đến bởi tuệ.’ Ở ý nghĩa về phân tích phép biện giải của sự phân tích phép biện giải có 25 pháp, 25 ý nghĩa, 50 ngôn từ, và 100 trí.

Ở bốn phân tích có 100 pháp, 100 ý nghĩa, 200 ngôn từ, và 400 trí.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi: ‘Cho đến trí biết được khả năng người khác là đã được biết, đã được thấy, đã được hiểu, đã được tác chứng, đã được chạm đến bởi tuệ. Không có trí biết được khả năng người khác là không được chạm đến bởi tuệ.’ Ở trí biết được khả năng người khác có 25 pháp, 25 ý nghĩa, 50 ngôn từ, và 100 trí.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi: ‘Cho đến bảy thiên kiến và xu hướng ngũ ngầm...(như trên)... ‘Cho đến trí song thông...(như trên)... ‘Cho đến trí về sự thể nhập đại bi...(như trên)... ‘Cho đến trí Toàn Giác...(như trên)... ‘Cho đến trí không bị ngăn che là đã được biết, đã được thấy, đã được hiểu, đã được tác chứng, đã được chạm đến bởi tuệ. Không có trí không bị ngăn che là không được chạm đến bởi tuệ.’ Ở trí không bị ngăn che có 25 pháp, 25 ý nghĩa, 50 ngôn từ, và 100 trí.

Ở sáu pháp của đức Phật có 150 pháp, 150 ý nghĩa, 300 ngôn từ, và 600 trí.

Ở trường hợp về phân tích có 850 pháp, 850 ý nghĩa, 1700 ngôn từ, và 3400 trí.

Phân Giảng về sự Phân Tích được đây đủ.

--ooOoo--

VII. DHAMMACAKKAKATHĀ

“Ekaṃ samayaṃ Bhagavā Bārāṇasiyaṃ viharati —pe— Itihidaṃ āyasmato Koṇḍaññaassa Aññakoṇḍañño¹ tveva nāmaṃ ahosi. [a]

‘Idaṃ dukkhaṃ ariyasaccanti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññā udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi.

‘Cakkhuṃ udapādi’ti kenatthena, ‘ñāṇaṃ udapādi’ti kenatthena, ‘paññā udapādi’ti kenatthena, ‘ñāṇaṃ udapādi’ti kenatthena, ‘paññā udapādi’ti kenatthena, ‘vijjā udapādi’ti kenatthena, ‘āloko udapādi’ti kenatthena? ‘Cakkhuṃ udapādi’ti dassanaṭṭhena, ‘ñāṇaṃ udapādi’ti ñātaṭṭhena, ‘paññā udapādi’ti pajānanaṭṭhena vijjā udapādi’ti paṭivedhaṭṭhena, ‘āloko udapādi’ti obhāsaṭṭhena.

Cakkhuṃ dhammo dassanaṭṭho attho, ñāṇaṃ dhammo ñātaṭṭho attho, paññā dhammo pajānanaṭṭho attho, vijjā dhammo paṭivedhaṭṭho attho, āloko dhammo obhāsaṭṭho attho. Ime pañca dhammā pañca atthā dukkhavattukā saccavattukā saccārammaṇā saccagocarā saccasaṅgahitā saccapariyāpannā sacce samudāgatā sacce tthitā sacce patiṭṭhitā.

Dhammacakkanti kenatthena dhammacakkaṃ? Dhammañca pavatteti cakkañcāti dhammacakkaṃ, cakkañca pavattetīti dhammañcāti dhammacakkaṃ, dhammena pavattetīti dhammacakkaṃ, dhammacariyāya pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme tthito pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme patiṭṭhito pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme patiṭṭhāpento pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme vasippatto pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme vasiṃ pāpento pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme pāramippatto pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme pāramiṃ pāpento pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme vesārajjappatto pavattetīti dhammacakkaṃ, dhammaṃ sakkaronto pavattetīti, dhammacakkaṃ, dhammaṃ garuṃ karonto² pavattetīti dhammacakkaṃ, dhammaṃ mānento pavattetīti dhammacakkaṃ, dhammaṃ pūjento pavattetīti dhammacakkaṃ, dhammaṃ apacāyamāno pavattetīti dhammacakkaṃ, dhammaddhajo pavattetīti dhammacakkaṃ, dhammaketu pavattetīti dhammacakkaṃ, dhammādhipeyyo pavattetīti dhammacakkaṃ, taṃ kho pana dhammacakkaṃ, appativattiyaṃ³ samaṇena vā brāhmaṇena vā devena vā mārena vā brahmunā vā kenaci vā lokasminti dhammacakkaṃ.

¹ aññāsikoṇḍañño - Machasaṃ; aññātakoṇḍañño - Syā, PTS.

[a] Sammasaṃyutta - Dhammacakkapavattanavagga.

² garukaronto - Syā, PTS.

³ appativattiyaṃ - Machasaṃ, Syā, PTS.

VII. GIẢNG VỀ PHÁP LUÂN:

Một thời, đức Thế Tôn ngự tại Bārāṇasī ...(như trên)... Do đó, đại đức Koṇḍañña đã có tên là ‘Aññakoṇḍañña.’

(Pháp) nhãn đã sanh khởi, trí đã sanh khởi, tuệ đã sanh khởi, minh đã sanh khởi, ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là chân lý cao thượng tức là sự Khổ.’

‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Trí đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Tuệ đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Minh đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa nhận thức. ‘Trí đã sanh khởi’ theo ý nghĩa đã được biết. ‘Tuệ đã sanh khởi’ theo ý nghĩa nhận biết. ‘Minh đã sanh khởi’ theo ý nghĩa thấu triệt. ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa chiếu sáng.

(Pháp) nhãn là pháp, ý nghĩa của sự nhận thức là ý nghĩa. Trí là pháp, ý nghĩa của điều đã được biết là ý nghĩa. Tuệ là pháp, ý nghĩa của sự nhận biết là ý nghĩa. Minh là pháp, ý nghĩa của sự thấu triệt là ý nghĩa. Ánh sáng là pháp, ý nghĩa của chiếu sáng là ý nghĩa. Năm pháp này là năm ý nghĩa có Khổ là nền tảng, có Chân Lý là nền tảng, có Chân Lý là đối tượng, có Chân Lý là hành xử, được tổng hợp lại ở Chân Lý, được hệ thuộc vào Chân Lý, được hiện khởi ở Chân Lý, được tồn tại ở Chân Lý, được thiết lập ở Chân Lý.

Pháp luân: Pháp Luân với ý nghĩa gì? ‘Chuyển vận Pháp và bánh xe’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận bánh xe và Pháp’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận theo Pháp’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận theo hành vi của Pháp’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận khi tồn tại ở Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận khi được thiết lập ở Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận trong khi thiết lập (người khác) ở Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận khi đạt được năng lực’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận trong khi tạo cho (người khác) đạt được năng lực ở Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận khi đạt được sự toàn hảo ở Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận trong khi tạo cho (người khác) đạt được sự toàn hảo ở Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận khi đạt được sự tự tin ở Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận trong khi tạo cho (người khác) đạt được sự tự tin ở Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận trong khi tôn vinh Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận trong khi tôn kính Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận trong khi tôn trọng Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận trong khi cúng dường Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận trong khi sùng kính Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận có Pháp là ngọn cờ’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận có Pháp là biểu hiệu’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận có Pháp là chủ đạo’ là Pháp Luân. ‘Hơn nữa, Pháp luân ấy là không thể bị chuyển vận nghịch lại bởi Sa-môn, Bà-la-môn, Thiên nhân, Ma Vương, Phạm thiên, hoặc bất cứ ai ở trên đời’ là Pháp Luân.

Saddhindriyaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, viriyindriyaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, satindriyaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, samādhindriyaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, paññindriyaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ.

Saddhābalaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, viribalaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, satibalaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, samādhibalaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, paññābalaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ.

Satisambojjhaṅgo dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, dhammavicayasambojhaṅgo dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, viriyasambojjhaṅgo dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, pītisambojjhaṅgo dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, passaddhisambojjhaṅgo dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, samādhisambojjhaṅgo dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, upekkhāsambojjhaṅgo dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ.

Sammādiṭṭhi dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, sammāsaṅkappo dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, sammāvācā dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, sammākampanto dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, sammā-ājīvo dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, sammāvāyāmo taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, sammāsati dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, sammāsamādhī dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ.

Ādhipateyyatṭhena indriyaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, akampiyatṭhena balaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, akampiyatṭhena balaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, niyyānatṭhena bojjhaṅgo dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, hetutṭhena maggo dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, upatṭhānatṭhena satipaṭṭhānā dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, pahadanatṭhena sammappadhānā dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, ijghanatṭhena iddhipādā dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, tathatṭhena saccā dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, avikkhepatṭhena samatho dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, anupassanatṭhena vipassanā dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ, ekarasatṭhena samathavipassanā dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ,

‘Tín quyền là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Tấn quyền là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Niệm quyền là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Định quyền là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Tuệ quyền là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân.

‘Tín lực là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Tấn lực là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Niệm lực là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Định lực là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Tuệ lực là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân.

‘Niệm giác chi là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Trạch pháp giác chi là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Tinh tấn giác chi là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Hỷ giác chi là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Tịnh giác chi là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Định giác chi là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Xả giác chi là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân.

‘Chánh kiến là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. Chánh tư duy là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Chánh ngữ là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Chánh nghiệp là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Chánh mạng là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Chánh tinh tấn là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Chánh niệm là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Chánh định là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân.

‘Quyền theo ý nghĩa chủ đạo là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Lực theo ý nghĩa không thể bị lay chuyển là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Giác chi theo ý nghĩa dẫn xuất (ra khỏi luân hồi) là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Đạo theo ý nghĩa chủng tử là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Các sự thiết lập niệm theo ý nghĩa thiết lập là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Các chánh cần theo ý nghĩa nỗ lực là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Các nền tảng của thần thông theo ý nghĩa thành tựu là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Các chân lý theo ý nghĩa thực thể là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Chỉ tịnh theo ý nghĩa không tán mạn là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Minh sát theo ý nghĩa quán xét là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Chỉ tịnh và minh sát theo ý nghĩa nhất vị là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ‘Sự kết hợp chung theo ý nghĩa

anativattanaṭṭhena yuganaddhaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavatteti dhammacakkaṃ, saṃvaraṭṭhena sīlavisuddhi dhammo, taṃ dhammaṃ pavatteti dhammacakkaṃ, avikkhepaṭṭhena cittavisuddhi dhammo, taṃ dhammaṃ pavatteti dhammacakkaṃ. dassanaṭṭhena diṭṭhivisuddhi dhammo, taṃ dhammaṃ pavatteti dhammacakkaṃ, samucchedaṭṭhena khaye ñāṇaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavatteti dhammacakkaṃ, paṭippassaddhaṭṭhena anuppāde ñāṇaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavatteti dhammacakkaṃ, chando mūlaṭṭhena dhammo, taṃ dhammaṃ pavatteti dhammacakkaṃ, manasikāro samuṭṭhānaṭṭhena dhammo, taṃ dhammaṃ pavatteti dhammacakkaṃ, phasso samodhānaṭṭhena dhammo, taṃ dhammaṃ pavatteti dhammacakkaṃ, vedanā samosaraṇaṭṭhena dhammo, taṃ dhammaṃ pavatteti dhammacakkaṃ samādhi pamukhaṭṭhena dhammo, taṃ dhammaṃ pavatteti dhammacakkaṃ, sati ādhipateyyaṭṭhena sīlavisuddhi dhammo, taṃ dhammaṃ pavatteti dhammacakkaṃ, paññā taduttaraṭṭhena dhammo, taṃ dhammaṃ pavatteti dhammacakkaṃ, vimutti sāraṭṭhena dhammo, taṃ dhammaṃ pavatteti dhammacakkaṃ, amatogadhaṃ nibbānaṃ pariyosānaṭṭhena dhammo, taṃ dhammaṃ pavatteti dhammacakkaṃ.

Taṃ kho panidaṃ dukkhaṃ ariyasaccaṃ pariññeyan'ti —pe— pariññātan'ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi.

‘Cakkhuṃ udapādi’ti kenatṭhena, —pe— ‘āloko udapādi’ti kenatṭhena? ‘Cakkhuṃ udapādi’ti dassanaṭṭhena, —pe— ‘āloko udapādi’ti obhāsaṭṭhena.

Cakkhuṃ dhammo dassanaṭṭho attho, —pe— āloko dhammo, obhāsaṭṭho attho. Ime pañca dhammā pañca atthā dukkhavattukā saccavattukā saccārammaṇā saccagocarā saccasaṅgahitā saccapariyāpannā sacce samudāgatā sacce tṭhitā sacce patiṭṭhitā.

Dhammacakkanti kenatṭhena dhammacakkaṃ? Dhammañca pavatteti cakkañcāti dhammacakkaṃ, cakkañca pavatteti dhammañcāti dhammacakkaṃ, dhammena pavatteti dhammacakkaṃ, dhammacariyāya pavatteti dhammacakkaṃ, dhamme tṭhito pavatteti dhammacakkaṃ, dhamme patiṭṭhito pavatteti dhammacakkaṃ, —pe— amatogadhaṃ nibbānaṃ pariyosānaṭṭhena dhammo taṃ dhammaṃ pavatteti dhammacakkaṃ.

‘Idaṃ dukkhasamudayo ariyasaccan'ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi —pe— taṃ kho panidaṃ dukkhasamudayo ariyasaccaṃ pahātabban'ti —pe— pahānan'ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi.

không vượt quá là pháp, chuyển vận pháp ấy' là Pháp luân. 'Giới thanh tịnh theo ý nghĩa thu thúc là pháp, chuyển vận pháp ấy' là Pháp luân. 'Tâm thanh tịnh theo ý nghĩa không tán mạn là pháp, chuyển vận pháp ấy' là Pháp luân. 'Kiến thanh tịnh theo ý nghĩa nhận thức là pháp, chuyển vận pháp ấy' là Pháp luân. 'Trí về sự đoạn tận theo ý nghĩa đoạn trừ là pháp, chuyển vận pháp ấy' là Pháp luân. 'Trí về sự vô sanh theo ý nghĩa tĩnh lặng là pháp, chuyển vận pháp ấy' là Pháp luân. 'Ước muốn theo ý nghĩa nguồn cội là pháp, chuyển vận pháp ấy' là Pháp luân. 'Tác ý theo ý nghĩa nguồn sanh khởi là pháp, chuyển vận pháp ấy' là Pháp luân. 'Xúc theo ý nghĩa liên kết là pháp, chuyển vận pháp ấy' là Pháp luân. 'Thọ theo ý nghĩa hội tụ là pháp, chuyển vận pháp ấy' là Pháp luân. 'Định theo ý nghĩa dẫn đầu là pháp, chuyển vận pháp ấy' là Pháp luân. 'Niệm theo ý nghĩa pháp chủ đạo là pháp, chuyển vận pháp ấy' là Pháp luân. 'Tuệ theo ý nghĩa cao thượng trong các pháp thiện là pháp, chuyển vận pháp ấy' là Pháp luân. 'Sự giải thoát theo ý nghĩa cốt lõi là pháp, chuyển vận pháp ấy' là Pháp luân. 'Niết Bàn liên quan đến bất tử theo ý nghĩa kết thúc là pháp, chuyển vận pháp ấy' là Pháp luân.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: 'Đây là chân lý cao thượng tức là sự Khổ cần được biết toàn diện.' ...(như trên)... đã được biết toàn diện.'

'(Pháp) nhãn đã sanh khởi' theo ý nghĩa gì? ...(nt)... 'Ánh sáng đã sanh khởi' theo ý nghĩa gì? '(Pháp) nhãn đã sanh khởi' theo ý nghĩa nhận thức. ...(nt)... 'Ánh sáng đã sanh khởi' theo ý nghĩa chiếu sáng.

(Pháp) nhãn là pháp, ý nghĩa của sự nhận thức là ý nghĩa. ...(như trên)... Ánh sáng là pháp, ý nghĩa của chiếu sáng là ý nghĩa. Năm pháp này là năm ý nghĩa có Khổ là nền tảng, có Chân Lý là nền tảng, có Chân Lý là đối tượng, có Chân Lý là hành xử, được tổng hợp lại ở Chân Lý, được hệ thuộc vào Chân Lý, được hiện khởi ở Chân Lý, được tồn tại ở Chân Lý, được thiết lập ở Chân Lý.

Pháp luân: Pháp Luân (Bánh xe Pháp) với ý nghĩa gì? 'Chuyển vận Pháp và bánh xe' là Pháp luân. 'Chuyển vận bánh xe và Pháp' là Pháp luân. 'Chuyển vận với Pháp' là Pháp luân. 'Chuyển vận với hành vi của Pháp' là Pháp luân. 'Chuyển vận khi tồn tại ở Pháp' là Pháp Luân. 'Chuyển vận khi được thiết lập ở Pháp' là Pháp Luân. ...(như trên)... 'Niết Bàn liên quan đến bất tử theo ý nghĩa kết thúc là pháp, chuyển vận pháp ấy' là Pháp luân.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: 'Đây là chân lý cao thượng tức là nhân sanh Khổ.' ...(như trên)... (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: 'Đây là chân lý cao thượng tức là nhân sanh Khổ cần được dứt bỏ.' ...(như trên)... đã được dứt bỏ.' ...(như trên)...

‘Cakkhuṃ udapādi’ti kenatthēna —pe— ‘āloko udapādi’ti kenatthēna? ‘Cakkhuṃ udapādi’ti dassanaṇatthēna, —pe— ‘āloko udapādi’ti obhāsaṇatthēna.

Cakkhuṃ dhammo dassanaṇtho attho —pe— āloko dhammo obhāsaṇtho attho. Ime pañca dhammā pañca atthā samudayaṇatthukā saccavaṇatthukā —pe— nirodhavaṇatthukā saccavaṇatthukā —pe— maggavaṇatthukā saccavaṇatthukā saccāraṇmaṇā saccagocārā saccasaṇgahitā saccapariyāpaṇā sacce samudāgatā sacce ṭhitā sacce paṭiṭṭhitā.

Dhammacakkanti kenatthēna dhammacakkaṃ? Dhammañca pavatteti cakkañcāti dhammacakkaṃ, cakkañca pavatteti dhammañcāti dhammacakkaṃ, dhammena pavattetīti dhammacakkaṃ, dhammacariyāya pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme ṭhito pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme paṭiṭṭhito pavattetīti dhammacakkaṃ, —pe— amatogadhaṃ nibbānaṃ pariyoṇaṇatthēna dhammo taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ.

Ayaṃ kāye kāyāṇupaṇsaṇā’ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi, sā kho paṇāyaṃ kāye kāyāṇupaṇsaṇā bhāvetabbā’ti me bhikkhave —pe— bhāvitā’ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi.

‘Ayaṃ vedanāsu —pe— ‘Ayaṃ citte —pe— ‘Ayaṃ dhammesu dhammāṇupaṇsaṇā’ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi, —pe— ‘sā kho paṇāyaṃ kāye dhammesu dhammāṇupaṇsaṇā bhāvetabbā’ti me bhikkhave —pe— bhāvitā’ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi.

‘Ayaṃ kāye kāyāṇupaṇsaṇā’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi, ‘sā kho paṇāyaṃ kāye kāyāṇupaṇsaṇā bhāvetabbā’ti —pe— bhāvitā’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi.

‘Cakkhuṃ udapādi’ti kenatthēna, —pe— āloko udapādi’ti kenatthēna? ‘Cakkhuṃ udapādi’ti dassanaṇatthēna —pe— ‘āloko udapādi’ti obhāsaṇatthēna.

‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ...(như trên)... ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa nhận thức. ...(như trên)... ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa chiếu sáng.

(Pháp) nhãn là pháp, ý nghĩa của sự nhận thức là ý nghĩa. ...(như trên)... Ánh sáng là pháp, ý nghĩa của chiếu sáng là ý nghĩa. Năm pháp này là năm ý nghĩa có Nhân Sanh là nền tảng, có Chân Lý là nền tảng ...(như trên)... có sự Diệt Tận là nền tảng, có Chân Lý là nền tảng ...(như trên)... có Đạo là nền tảng, có Chân Lý là nền tảng, có Chân Lý là đối tượng, có Chân Lý là hành xứ, được tổng hợp lại ở Chân Lý, được hệ thuộc vào Chân Lý, được hiện khởi ở Chân Lý, được tồn tại ở Chân Lý, được thiết lập ở Chân Lý.

Pháp luân: Pháp Luân (Bánh xe Pháp) với ý nghĩa gì? ‘Chuyển vận Pháp và bánh xe’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận bánh xe và Pháp’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận với Pháp’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận với hành vi của Pháp’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận khi tồn tại ở Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận khi được thiết lập ở Pháp’ là Pháp Luân. ...(như trên)... ‘Niết Bàn liên quan đến bất tử theo ý nghĩa kết thúc là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân.

Này các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là sự quán xét thân trên thân.’ Này các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Sự quán xét thân trên thân này đây cần được tu tập ...(như trên)... đã được tu tập.’

Này các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là sự quán xét thọ trên các thọ.’ ...(như trên)... tâm trên tâm.’ ...(như trên)... pháp trên các pháp.’ Này các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Sự quán xét pháp trên các pháp này đây cần được tu tập ...(như trên)... đã được tu tập.’

(Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là sự quán xét thân trên thân.’ ...(như trên)... (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Sự quán xét thân trên thân này đây cần được tu tập ...(như trên)... đã được tu tập.’

‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ...(như trên)... ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa nhận thức. ...(như trên)... ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa chiếu sáng.

Cakkhuṃ dhammo, dassanaṭṭho attho —pe— āloko dhammo, obhāseṭṭho attho, ime pañca dhammā pañca atthā kāyavatthukā satipaṭṭhānavatthukā —pe— vedanāvatthukā satipaṭṭhānavatthukā —pe— cittavatthukā satipaṭṭhāvatthukā —pe— dhammavatthukā satipaṭṭhānavatthukā satipaṭṭhānārammaṇā satipaṭṭhānagocarā satipaṭṭhānasaṅgahitā patipaṭṭhānapariyāpannā satipaṭṭhāne samudāgatā satipaṭṭhāne ṭhitā satipaṭṭhāne patiṭṭhitā.

Dhammacakkanti kenatṭhena dhammacakkaṃ? Dhammañca pavatteti cakkañcāti dhammacakkaṃ, cakkañca pavatteti dhammañcāti dhammacakkaṃ, dhammena pavattetīti dhammacakkaṃ, dhammacariyāya pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme ṭhito pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme patiṭṭhito pavattetīti dhammacakkaṃ, —pe— amatogadhaṃ nibbānaṃ pariyosānaṭṭhena dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ.

‘Ayaṃ chandasamādhīpadhānasaṅkhārasamannāgato iddhipādo’ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi, so kho paṇāyaṃ chandasamādhīpadhānasaṅkhārasamannāgato iddhipādo bhāvetabbo’ti me bhikkhave —pe— bhāvito’ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi.

‘Ayaṃ viriyasamādhī —pe— ‘Ayaṃ cittasamādhī —pe— ‘Ayaṃ vīmaṃsāsamādhīpadhānasaṅkhārasamannāgato iddhipādo’ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi, so kho paṇāyaṃ vīmaṃsāsamādhīpadhānasaṅkhārasamannāgato iddhipādo bhāvetabbo’ti me bhikkhave —pe— bhāvito’ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, —pe— āloko udapādi.

‘Ayaṃ chandasamādhīpadhānasaṅkhārasamannāgato iddhipādo’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi, so kho paṇāyaṃ chandasamādhīpadhānasaṅkhārasamannāgato iddhipādo bhāvetabbo’ti —pe— bhāvito’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, ñāṇaṃ udapādi, paññāya udapādi, vijjā udapādi, āloko udapādi.

Cakkhuṃ udapādi’ti kenatṭhena, —pe— ‘āloko udapādi’ti kenatṭhena? ‘Cakkhuṃ udapādi’ti dassanaṭṭhena, —pe— ‘āloko udapādi’ti obhāsaṭṭhena.

(Pháp) nhãn là pháp, ý nghĩa của sự nhận thức là ý nghĩa. ...(như trên)... Ánh sáng là pháp, ý nghĩa của chiếu sáng là ý nghĩa. Năm pháp này là năm ý nghĩa có thân là nền tảng, có sự thiết lập niệm là nền tảng ...(như trên)... có thọ là nền tảng, có sự thiết lập niệm là nền tảng ...(như trên)... có tâm là nền tảng, có sự thiết lập niệm là nền tảng ...(như trên)... có pháp là nền tảng, có sự thiết lập niệm là nền tảng ...(như trên)... có sự thiết lập niệm là đối tượng, có sự thiết lập niệm là hành xử, được tổng hợp lại ở sự thiết lập niệm, được hệ thuộc vào sự thiết lập niệm, được hiện khởi ở sự thiết lập niệm, được tồn tại ở sự thiết lập niệm, được thiết lập ở sự thiết lập niệm.

Pháp luân: Pháp Luân (Bánh xe Pháp) với ý nghĩa gì? ‘Chuyển vận Pháp và bánh xe’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận bánh xe và Pháp’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận với Pháp’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận với hành vi của Pháp’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận khi tồn tại ở Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận khi được thiết lập ở Pháp’ là Pháp Luân. ...(như trên)... ‘Niết Bàn liên quan đến bất tử theo ý nghĩa kết thúc là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân.

Này các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do ước muốn và các tạo tác do nỗ lực.’ Này các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do ước muốn và các tạo tác do nỗ lực này đây cần được tu tập ...(như trên)... đã được tu tập.’

Này các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(nt)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do tinh tấn và các tạo tác do nỗ lực.’ ...(nt)... định do tâm và các tạo tác do nỗ lực.’ ...(nt)... định do thẩm xét và các tạo tác do nỗ lực.’ Này các tỳ khưu, ta có được (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(nt)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do thẩm xét và các tạo tác do nỗ lực này đây cần được tu tập ...(nt)... đã được tu tập.’

(Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(nt)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do ước muốn và các tạo tác do nỗ lực.’ (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(nt)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do ước muốn và các tạo tác do nỗ lực này đây cần được tu tập ...(nt)... đã được tu tập.’

‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ...(nt)... ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa nhận thức. ...(nt)... ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa chiếu sáng.

Cakkhuṃ dhammo dassanaṭṭho attho, —pe— āloko dhammo obhāsaṭṭho attho, ime pañca dhammā pañca atthā chandavatthukā iddhipādavatthukā iddhipādārammaṇā iddhipādagocārā iddhipāda-saṅgahitā iddhipādapariyāpannā iddhipāde ṭhitā iddhipāde patitṭhitā.

Dhammacakkanti kenatṭhena dhammacakkaṃ? Dhammañca pavatteti cakkañcāti dhammacakkaṃ, cakkañca pavatteti dhammañcāti dhammacakkaṃ, dhammena pavattetīti dhammacakkaṃ, dhammacariyāya pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme ṭhito pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme patitṭhito pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme patitṭhāpento pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme vasippatto pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme vasiṃ pāpento pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme pāramippatto pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme pāramiṃ pāpento pavattetīti dhammacakkaṃ, —pe— dhammaṃ apacāyamāno pavattetīti dhammacakkaṃ, dhammaddhajo pavattetīti dhammacakkaṃ, dhammaketu pavattetīti dhammacakkaṃ, dhammādhigateyyo pavattetīti dhammacakkaṃ, taṃ kho pana dhammacakkaṃ, appativattiyam samaṇena vā brāhmaṇena vā devena vā mārena vā brahmunā vā kenaci vā lokasminti dhammacakkaṃ.

Saddhindriyaṃ dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ —pe— amatogadham nibbānaṃ pariyosānaṭṭhena dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkaṃ.

‘Ayaṃ viriyasamādhīpadhānasaṅkhārasamantāgato iddhipādo’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi —pe— āloko udapādi —pe— so kho panāyaṃ viriyasamādhīpadhānasaṅkhārasamannāgato iddhipādo bhāvetabbo’ti —pe— bhāvito’ti pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṃ udapādi, —pe— āloko udapādi.

‘Cakkhuṃ udapādi’ti kenatṭhena —pe— ‘āloko udapādi’ti kenatṭhena? ‘Cakkhuṃ udapādi’ti dassanaṭṭhena, —pe— ‘āloko udapādi’ti obhāsaṭṭhena.

Cakkhuṃ dhammo dassanaṭṭho attho, —pe— āloko dhammo obhāsaṭṭho attho. Ime pañca dhammā, pañca atthā, viriyavatthukā iddhipādavatthukā —pe— cittavatthukā —pe— vīmaṃsavatthukā

(Pháp) nhãn là pháp, ý nghĩa của sự nhận thức là ý nghĩa. ...(như trên)... Ánh sáng là pháp, ý nghĩa của chiếu sáng là ý nghĩa. Năm pháp này là năm ý nghĩa có ước muốn là nền tảng, có nền tảng của thần thông là nền tảng, có nền tảng của thần thông là đối tượng, có nền tảng của thần thông là hành xử, được tổng hợp lại ở nền tảng của thần thông, được hệ thuộc vào nền tảng của thần thông, được hiện khởi ở nền tảng của thần thông, được tồn tại ở nền tảng của thần thông, được thiết lập ở nền tảng của thần thông.

Pháp luân: Pháp Luân (Bánh xe Pháp) với ý nghĩa gì? ‘Chuyển vận Pháp và bánh xe’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận bánh xe và Pháp’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận với Pháp’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận với hành vi của Pháp’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận khi tồn tại ở Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận khi được thiết lập ở Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận khi đạt được năng lực’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận trong khi tạo cho (người khác) đạt được năng lực ở Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận khi đạt được sự toàn hảo ở Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận trong khi tạo cho (người khác) đạt được sự toàn hảo ở Pháp’ là Pháp Luân. ...(như trên)... ‘Chuyển vận trong khi sùng kính Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận có Pháp là ngọn cờ’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận có Pháp là biểu hiệu’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận có Pháp là chủ đạo’ là Pháp Luân. ‘Hơn nữa, Pháp luân ấy là không thể bị chuyển vận nghịch lại bởi Sa-môn, Bà-la-môn, Thiên nhân, Ma Vương, Phạm thiên, hoặc bất cứ ai ở trên đời’ là Pháp Luân.

‘Tín quyền là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân. ...(như trên)... ‘Niết Bàn liên quan đến bất tử theo ý nghĩa kết thúc là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân.

(Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Đây là nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do tinh tấn và các tạo tác do nỗ lực.’ (Pháp) nhãn đã sanh khởi ...(như trên)... ánh sáng đã sanh khởi đối với các Pháp trước đây chưa từng được nghe: ‘Nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do tinh tấn và các tạo tác do nỗ lực này đây cần được tu tập ...(như trên)... đã được tu tập.’

‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ...(như trên)... ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa gì? ‘(Pháp) nhãn đã sanh khởi’ theo ý nghĩa nhận thức. ...(như trên)... ‘Ánh sáng đã sanh khởi’ theo ý nghĩa chiếu sáng.

(Pháp) nhãn là pháp, ý nghĩa của sự nhận thức là ý nghĩa. ...(nt)... Ánh sáng là pháp, ý nghĩa của chiếu sáng là ý nghĩa. Năm pháp này là năm ý nghĩa có tinh tấn là nền tảng, có nền tảng của thần thông là nền tảng ...(nt)... có tâm là nền tảng, ...(nt)... có thẩm xét là nền tảng, có nền tảng của thần thông là nền tảng, có nền tảng của thần thông là đối tượng, có nền tảng của thần thông là hành xử, được tổng hợp

iddhipādavatthukā iddhipādārammaṇā iddhipādagocarā iddhipāda-
saṅgahitā iddhipāde ṭhitā iddhipāde patiṭṭhitā.

Dhammacakkanti kenatṭhena dhammacakkaṃ? Dhammañca pavatteti cakkañcāti dhammacakkaṃ, cakkañca pavatteti dhammañcāti dhammacakkaṃ, dhammena pavattetīti dhammacakkaṃ, dhammacariyāya pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme ṭhito pavattetīti dhammacakkaṃ, dhamme patiṭṭhito pavattetīti dhammacakkaṃ, —pe— amatogadhaṃ nibbānaṃ pariyosānaṭṭhena dhammo, taṃ dhammaṃ pavattetīti dhammacakkanti.

Dhammacakkakathā samattā.

VI. LOKUTTARAKATHĀ

Katame dhammā lokuttarā? Cattāro satipaṭṭhānā, cattāro sammappadhānā, cattāro iddhipādā, pañcendriyāni, pañca balāni, satta bojjhagā, ariyo aṭṭhaṅgiko maggo, cattāro ariyamaggā, cattāri ca sāmaññaphalāni, nibbānañca. Ime dhammā lokuttarā.

Lokuttarā'ti kenatṭhena lokuttarā? Lokaṃ tarantīti lokuttarā, lokā uttarantīti lokuttarā, lokato uttarantīti lokuttarā, lokamhā uttarantīti lokuttarā, lokaṃ atikkamantīti lokuttarā, lokaṃ samatikkamantīti lokuttarā, lokena atirekāti lokuttarā, lokantaṃ tarantīti lokuttarā.

Lokā nissarantīti lokuttarā, lokato nissarantīti lokuttarā, lokamhā nissarantīti lokuttarā, lokā nissaṭṭhāti lokuttarā, lokena nissaṭṭhāti lokuttarā, lokamhā nissaṭṭhāti lokuttarā.

Loke na tiṭṭhantīti lokuttarā, lokasmiṃ na tiṭṭhantīti lokuttarā, loke na lippantīti¹ lokuttarā, lokena na lippantīti lokuttarā, loke asaṃlittāti lokuttarā, lokena asaṃlittāti lokuttarā, loke anupalittāti lokuttarā, lokena anupalittāti lokuttarā.

Loke vippamuttāti lokuttarā, lokena vippamuttāti lokuttarā, lokā vippamuttāti lokuttarā, lokato vippamuttāti lokuttarā, lokamhā vippamuttāti lokuttarā.

¹ limpantīti - Machasaṃ.

² uṭṭhahantīti - Sa.

lại ở nền tảng của thần thông, được hệ thuộc vào nền tảng của thần thông, được hiện khởi ở nền tảng của thần thông, được tồn tại ở nền tảng của thần thông, được thiết lập ở nền tảng của thần thông.

Pháp luân: Pháp Luân với ý nghĩa gì? ‘Chuyển vận Pháp và bánh xe’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận bánh xe và Pháp’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận với Pháp’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận với hành vi của Pháp’ là Pháp luân. ‘Chuyển vận khi tồn tại ở Pháp’ là Pháp Luân. ‘Chuyển vận khi được thiết lập ở Pháp’ là Pháp Luân. ...(như trên)... ‘Niết Bàn liên quan đến bất tử theo ý nghĩa kết thúc là pháp, chuyển vận pháp ấy’ là Pháp luân.

Phần Giảng về Pháp Luân được đầy đủ.

VIII. GIẢNG VỀ TỐI THƯỢNG Ở THẾ GIAN:

Các pháp tối thượng ở thế gian là gì? Bốn sự thiết lập niêm, bốn chánh cần, bốn nền tảng của thần thông, năm quyền, năm lực, bảy giác chi, Thánh Đạo tám chi phần, bốn Thánh Đạo, bốn Quả vị Samôn, và Niết Bàn; các pháp này là tối thượng ở thế gian.

Tối thượng ở thế gian: Tối thượng ở thế gian với ý nghĩa gì? ‘Chúng (các pháp ấy) vượt qua thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng vượt lên ra khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng vượt lên khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng vượt lên từ thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng vượt quá thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng hoàn toàn vượt quá thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là trên hẳn thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng vượt qua tận cùng của thế gian’ là tối thượng ở thế gian.

‘Chúng xuất ly ra khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng xuất ly khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng xuất ly từ thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng được xuất ly ra khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng được xuất ly bởi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng được xuất ly từ thế gian’ là tối thượng ở thế gian.

‘Chúng không trụ ở thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng không trụ tại thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng không bị nhiễm ô ở thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng không bị nhiễm ô bởi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng không tự làm vấy bẩn ở thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng không tự làm vấy bẩn với thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là không bị vấy bẩn ở thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là không bị vấy bẩn bởi thế gian’ là tối thượng ở thế gian.

‘Chúng là được phóng thích ở thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là được phóng thích bởi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là được phóng thích ra khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là được phóng thích khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là được phóng thích từ thế gian’ là tối thượng ở thế gian.

Loke visaññuttāti lokuttarā, lokena visaññuttāti lokuttarā, lokā visaññuttāti lokuttarā, lokasmiṃ visaññuttāti lokuttarā, lokato visaññuttāti lokuttarā, lokamhā visaññuttāti lokuttarā.

Lokā sujjhantīti lokuttarā, lokato sujjhantīti lokuttarā, lokamhā sujjhantīti lokuttarā, lokā visujjhantīti lokuttarā, lokato visujjhantīti lokuttarā, lokamhā visujjhantīti lokuttarā.

Lokā vuṭṭhahantīti² lokuttarā, lokato vuṭṭhahantīti lokuttarā, lokamhā vuṭṭhahantīti lokuttarā.

Lokā vivaṭṭantīti lokuttarā, lokato vivaṭṭantīti lokuttarā, lokamhā vivaṭṭantīti lokuttarā.

Lokena sajjantīti lokuttarā, loke na gayhantīti lokuttarā, loke na bajjhantīti lokuttarā.

Lokaṃ samucchindantīti lokuttarā, lokaṃ samucchinnattāti lokuttarā, lokaṃ paṭippassambhentīti lokuttarā, lokaṃ paṭippassambhitattāti lokuttarā.

Lokassa apathāti lokuttarā, lokassa agatīti lokuttarā, lokassa avisayāti lokuttarā, lokassa asādhāraṇāti lokuttarā.

Lokaṃ vamanantīti lokuttarā, lokaṃ na paccāvamantīti¹ lokuttarā, lokaṃ pajahantīti lokuttarā, lokaṃ na upādiyantīti lokuttarā, lokaṃ visinentīti lokuttarā, lokaṃ na ussinentīti lokuttarā, lokaṃ vidhūpentīti lokuttarā, lokaṃ na sandhūpentīti lokuttarā, lokaṃ samatikkamma abhibhuyya tiṭṭhantīti lokuttarā.

Lokuttarakathā samattā.

--ooOoo--

¹ paccāgamantīti - PTS.

‘Chúng là được cách ly ở thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là được cách ly với thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là được cách ly ra khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là được cách ly tại thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là được cách ly khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là được cách ly từ thế gian’ là tối thượng ở thế gian.

‘Chúng là được trong sạch ra khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là được trong sạch khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là được trong sạch từ thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là được thanh tịnh ra khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là được thanh tịnh khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là được thanh tịnh từ thế gian’ là tối thượng ở thế gian.

‘Chúng thoát ra khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng thoát khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng thoát ra từ thế gian’ là tối thượng ở thế gian.

‘Chúng ly khai ra khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng ly khai khỏi thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng ly khai từ thế gian’ là tối thượng ở thế gian.

‘Chúng không bám víu ở thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng không bị nắm giữ ở thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng không bị giam cầm ở thế gian’ là tối thượng ở thế gian.

‘Chúng đoạn trừ thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng có tính chất đã đoạn trừ thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng làm an tịnh thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng có tính chất đã làm an tịnh thế gian’ là tối thượng ở thế gian.

‘Chúng không là đường lối của thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng không là cảnh giới của thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng không là mục tiêu của thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng là không phổ quát đối với thế gian’ là tối thượng ở thế gian.

‘Chúng chối từ thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng không tiếp nhận lại thế gian (sau khi chối từ)’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng từ bỏ thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng không chấp thủ thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng lìa khỏi sự quyến luyến thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng không quyến luyến thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng nhàm chán thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Chúng không hứng thú thế gian’ là tối thượng ở thế gian. ‘Sau khi vượt qua hẳn và chế ngự thế gian, chúng an trụ’ là tối thượng ở thế gian.

Phân Giảng về Tối Thượng ở Thế Gian được đây đủ.

--ooOoo--

IX. BALAKATHĀ

[Sāvattinidānaṃ]

“Pañcimāni bhikkhave balāni. Katamāni pañca? Saddhābalaṃ viriyabalaṃ satibalaṃ samādhibalaṃ paññābalaṃ. Imāni kho bhikkhave, pañcabalāni.” [1]

Api ca aṭṭhasatṭhi balāni: saddhābalaṃ viriyabalaṃ satibalaṃ samādhibalaṃ paññābalaṃ hiribalaṃ ottappabalaṃ paṭisaṅkhānabalaṃ bhāvanābalaṃ anavajjabalaṃ saṅgahabalaṃ khantibalaṃ paññattibalaṃ nijjhattibalaṃ issariyabalaṃ adhiṭṭhānabalaṃ samathabalaṃ vipassanābalaṃ dasa sekhabalāni dasa asekhabalāni dasa khīṇāsavabalāni dasa iddhibalāni dasa tathāgatabalāni.

Katamaṃ saddhābalaṃ? Asaddhiye na kampaṭīti saddhābalaṃ, sahaṅgānaṃ dhammānaṃ upatthambhanaṭṭhena saddhābalaṃ, kilesānaṃ pariyādānaṭṭhena saddhābalaṃ, paṭivedhādiviso-dhanaṭṭhena saddhābalaṃ, cittassa adhiṭṭhānaṭṭhena saddhābalaṃ, cittassa vodānaṭṭhena saddhābalaṃ, visesādhigamaṭṭhena saddhābalaṃ, uttariṃ paṭivedhaṭṭhena saddhābalaṃ, saccābhisamayāṭṭhena saddhābalaṃ, nirodhe paṭiṭṭhāpakatṭhena saddhābalaṃ. Idaṃ saddhābalaṃ.

Katamaṃ viriyabalaṃ? Kosajje na kampaṭīti viriyabalaṃ, sahaṅgānaṃ dhammānaṃ upatthambhanaṭṭhena viriyabalaṃ, kilesānaṃ pariyādānaṭṭhena viriyabalaṃ, paṭivedhādiviso-dhanaṭṭhena viriyabalaṃ, cittassa adhiṭṭhānaṭṭhena viriyabalaṃ, cittassa vodānaṭṭhena viriyabalaṃ, visesādhigamaṭṭhena viriyabalaṃ, uttariṃ paṭivedhaṭṭhena viriyabalaṃ, saccābhisamayāṭṭhena viriyabalaṃ, nirodhe paṭiṭṭhāpakatṭhena viriyabalaṃ. Idaṃ viriyabalaṃ.

Katamaṃ satibalaṃ? Pamāde na kampaṭīti satibalaṃ, sahaṅgānaṃ dhammānaṃ upatthambhanaṭṭhena satibalaṃ, —pe— nirodhe paṭiṭṭhāpakatṭhena satibalaṃ. Idaṃ satibalaṃ.

Katamaṃ samādhibalaṃ? Uddhacace na kampaṭīti samādhibalaṃ, sahaṅgānaṃ dhammānaṃ upatthambhanaṭṭhena samādhibalaṃ, —pe— nirodhe paṭiṭṭhāpakatṭhena samādhibalaṃ. Idaṃ samādhibalaṃ.

Katamaṃ paññābalaṃ? Avijjāya na kampaṭīti paññābalaṃ, sahaṅgānaṃ dhammānaṃ upatthambhinaṭṭhena paññābalaṃ, —pe— nirodhe paṭiṭṭhāpakatṭhena paññābalaṃ. Idaṃ paññābalaṃ.

[1] Pañcakaṅguttara - Balavagga.

IX. GIẢNG VỀ LỰC:

[Duyên khởi ở Sāvattthī]

Này các tỳ khưu, đây là năm lực. Năm là gì? Tín lực, tấn lực, niệm lực, định lực, tuệ lực. Này các tỳ khưu, đây là năm lực.

Vả lại, có 68 lực là tín lực, tấn lực, niệm lực, định lực, tuệ lực, lực của sự hổ thẹn (tội lỗi), lực của sự ghê sợ (tội lỗi), lực của sự phân biệt rõ, lực của sự tu tập, lực của sự không sai trái, lực của sự củng cố, lực của sự nhẫn nại, lực của sự chuẩn bị, lực của sự thuyết phục, lực của sự thống lãnh, lực của sự khẳng định, lực của chỉ tịnh, lực của minh sát, mười lực của bậc Hữu Học, mười lực của bậc Vô Học, mười lực của bậc Lưu Tận, mười lực của thần thông, mười lực của đức Như Lai.

Tín lực là gì? ‘Không dao động ở sự không có đức tin’ là tín lực. Với ý nghĩa nâng đỡ các pháp đồng sanh là tín lực. Theo ý nghĩa chấm dứt các phiền não là tín lực. Theo ý nghĩa làm trong sạch phần đầu sự thấu triệt là tín lực. Theo ý nghĩa khẳng định của tâm là tín lực. Theo ý nghĩa thanh lọc của tâm là tín lực. Theo ý nghĩa đặc chứng pháp đặc biệt là tín lực. Theo ý nghĩa thấu triệt hưởng thượng là tín lực. Theo ý nghĩa chứng ngộ chân lý là tín lực. Theo ý nghĩa thiết lập vào sự diệt tận là tín lực. Điều này là tín lực.

Tấn lực là gì? ‘Không dao động ở sự biếng nhác’ là tấn lực. Với ý nghĩa nâng đỡ các pháp đồng sanh là tấn lực. Với ý nghĩa chấm dứt các phiền não là tấn lực. Với ý nghĩa làm trong sạch phần đầu của sự thấu triệt là tấn lực. Với ý nghĩa khẳng định của tâm là tấn lực. Với ý nghĩa thanh lọc của tâm là tấn lực. Với ý nghĩa đặc chứng pháp đặc biệt là tấn lực. Với ý nghĩa thấu triệt hưởng thượng là tấn lực. Với ý nghĩa chứng ngộ chân lý là tấn lực. Với ý nghĩa thiết lập vào sự diệt tận. Điều này là tấn lực.

Niệm lực là gì? ‘Không dao động ở sự buông lung’ là niệm lực. Với ý nghĩa nâng đỡ các pháp đồng sanh là niệm lực. ...(như trên)... Với ý nghĩa thiết lập vào sự diệt tận là niệm lực. Điều này là niệm lực.

Định lực là gì? ‘Không dao động ở sự phóng dật’ là định lực. Với ý nghĩa nâng đỡ các pháp đồng sanh là định lực. ...(như trên)... Với ý nghĩa thiết lập vào sự diệt tận là định lực. Điều này là định lực.

Tuệ lực là gì? ‘Không dao động ở vô minh’ là tuệ lực. Với ý nghĩa nâng đỡ các pháp đồng sanh là tuệ lực. ...(như trên)... Với ý nghĩa thiết lập vào sự diệt tận là tuệ lực. Điều này là tuệ lực.

Katamaṃ hiribalaṃ? Nekkhammena kāmacchandaṃ hiriyatīti¹ hiribalaṃ, abyāpādena byāpādaṃ hiriyatīti hiribalaṃ, āloka-saññāya thīnamiddhaṃ² hiriyatīti hiribalaṃ, avikkhepena uddhaccaṃ hiriyatīti hiribalaṃ, dhammavavattānena vicikicchaṃ hiriyatīti hiribalaṃ, ñāṇena avijjaṃ hiriyatīti hiribalaṃ, pāmojjena aratiṃ hiriyatīti hiribalaṃ, paṭhamena jhānena nīvaraṇe hiriyatīti hiribalaṃ —pe— arahattamaggena sabbakilese hiriyatīti hiribalaṃ. Idaṃ hiribalaṃ.

Katamaṃ ottappabalaṃ? Nekkhammena kāmacchandaṃ ottappatīti ottappabalaṃ, abyāpādena byāpādaṃ ottappatīti ottappabalaṃ, ālokasaññāya thīnamiddhaṃ ottappatīti ottappabalaṃ, avikkhepena uddhaccaṃ ottappatīti ottappabalaṃ, dhammavavattānena vicikicchaṃ ottappatīti ottappabalaṃ, ñāṇena avijjaṃ ottappatīti ottappabalaṃ, pāmojjena aratiṃ ottappatīti ottappabalaṃ, paṭhamena jhānena nīvaraṇe ottappatīti ottappabalaṃ —pe— arahattamaggena sabbakilese ottappatīti ottappabalaṃ. Idaṃ ottappabalaṃ.

Katamaṃ paṭisaṅkhānabalaṃ? Nekkhammena kāmacchandaṃ paṭisaṅkhātīti paṭisaṅkhānabalaṃ, abyāpādena byāpādaṃ paṭisaṅkhātīti paṭisaṅkhānabalaṃ, avikkhepena uddhaccaṃ paṭisaṅkhātīti paṭisaṅkhānabalaṃ, dhammavavattānena vicikicchaṃ paṭisaṅkhātīti paṭisaṅkhānabalaṃ, ñāṇena avijjaṃ paṭisaṅkhātīti paṭisaṅkhānabalaṃ, pāmojjena aratiṃ paṭisaṅkhātīti paṭisaṅkhānabalaṃ, paṭhamena jhānena nīvaraṇe paṭisaṅkhātīti paṭisaṅkhānabalaṃ —pe— arahattamaggena sabbakilese paṭisaṅkhātīti paṭisaṅkhānabalaṃ idaṃ paṭisaṅkhānabalaṃ.

Katamaṃ bhāvanābalaṃ? Kāmacchandaṃ pajahanto nekkhammaṃ bhāvetīti bhāvanābalaṃ, byāpādaṃ pajahanto abyāpādaṃ bhāvetīti bhāvanābalaṃ, thīnamiddhaṃ pajahanto ālokasaññaṃ bhāvetīti bhāvanābalaṃ, uddhaccaṃ pajahanto avikkhepaṃ bhāvetīti bhāvanābalaṃ, vicikicchaṃ pajahanto dhammavavattānaṃ bhāvetīti bhāvanābalaṃ, avijjaṃ pajahanto ñāṇaṃ bhāvetīti bhāvanābalaṃ, aratiṃ pajahanto pāmojjaṃ bhāvetīti bhāvanābalaṃ, nīvaraṇe pajahanto paṭhamaṃ jhānaṃ bhāvetīti bhāvanābalaṃ, —pe— sabbakilese pajahanto arahattamaggaṃ bhāvetīti bhāvanābalaṃ. Idaṃ bhāvanābalaṃ.

¹ hiriyatīti - Syā, PTS.

² thīnamiddhaṃ - Machasaṃ.

Lực của sự hổ thẹn (tội lỗi) là gì? ‘Do sự thoát ly, (hành giả) hổ thẹn về ước muốn trong các dục’ là lực của sự hổ thẹn. ‘Do không sân độc, hổ thẹn về sự sân độc’ là lực của sự hổ thẹn. ‘Do nghĩ tưởng về ánh sáng, hổ thẹn về sự lơ đãng buồn ngủ’ là lực của sự hổ thẹn. ‘Do không tán mạn, hổ thẹn về sự phóng dật’ là lực của sự hổ thẹn. ‘Do xác định pháp, hổ thẹn về hoài nghi’ là lực của sự hổ thẹn. ‘Do trí, hổ thẹn về vô minh’ là lực của sự hổ thẹn. ‘Do hân hoan, hổ thẹn về sự không hứng thú’ là lực của sự hổ thẹn. ‘Do sơ thiền, hổ thẹn về các pháp ngăn che’ là lực của sự hổ thẹn. ...(như trên)... ‘Do Đạo A-la-hán, hổ thẹn về toàn bộ phiền não’ là lực của sự hổ thẹn. Điều này là lực của sự hổ thẹn.

Lực của sự ghê sợ (tội lỗi) là gì? ‘Do sự thoát ly, (hành giả) ghê sợ về ước muốn trong các dục’ là lực của sự ghê sợ. ‘Do không sân độc, ghê sợ về sự sân độc’ là lực của sự ghê sợ. ‘Do nghĩ tưởng về ánh sáng, ghê sợ về sự lơ đãng buồn ngủ’ là lực của sự ghê sợ. ‘Do không tán mạn, ghê sợ về sự phóng dật’ là lực của sự ghê sợ. ‘Do xác định pháp, ghê sợ về hoài nghi’ là lực của sự ghê sợ. ‘Do trí, ghê sợ về vô minh’ là lực của sự ghê sợ. ‘Do hân hoan, ghê sợ về sự không hứng thú’ là lực của sự ghê sợ. ‘Do sơ thiền, ghê sợ về các pháp ngăn che’ là lực của sự ghê sợ. ...(như trên)... ‘Do Đạo A-la-hán, ghê sợ về toàn bộ phiền não’ là lực của sự ghê sợ. Điều này là lực của sự ghê sợ.

Lực của sự phân biệt rõ là gì? ‘Do sự thoát ly, (hành giả) phân biệt rõ về ước muốn trong các dục’ là lực của sự phân biệt rõ. ‘Do không sân độc, phân biệt rõ về sự sân độc’ là lực của sự phân biệt rõ. ‘Do nghĩ tưởng về ánh sáng, phân biệt rõ về sự lơ đãng buồn ngủ’ là lực của sự phân biệt rõ. ‘Do không tán mạn, phân biệt rõ về sự phóng dật’ là lực của sự phân biệt rõ. ‘Do sự xác định pháp, phân biệt rõ về hoài nghi’ là lực của sự phân biệt rõ. ‘Do trí, phân biệt rõ về vô minh’ là lực của sự phân biệt rõ. ‘Do hân hoan, phân biệt rõ về sự không hứng thú’ là lực của sự phân biệt rõ. ‘Do sơ thiền, phân biệt rõ về các pháp ngăn che’ là lực của sự phân biệt rõ. ...(như trên)... ‘Do Đạo A-la-hán, phân biệt rõ về toàn bộ phiền não’ là lực của sự phân biệt rõ. Điều này là lực của sự phân biệt rõ.

Lực của sự tu tập là gì? ‘Trong khi dứt bỏ ước muốn trong các dục, (hành giả) tu tập sự thoát ly’ là lực của sự tu tập. ‘Trong khi dứt bỏ sân độc, tu tập sự không sân độc’ là lực của sự tu tập. ‘Trong khi dứt bỏ sự lơ đãng buồn ngủ, tu tập sự nghĩ tưởng về ánh sáng’ là lực của sự tu tập. ‘Trong khi dứt bỏ phóng dật, tu tập sự không tán mạn’ là lực của sự tu tập. ‘Trong khi dứt bỏ hoài nghi, tu tập sự xác định pháp’ là lực của sự tu tập. ‘Trong khi dứt bỏ vô minh, tu tập trí’ là lực của sự tu tập. ‘Trong khi dứt bỏ sự không hứng thú, tu tập sự hân hoan’ là lực của sự tu tập. ‘Trong khi dứt bỏ các pháp ngăn che, tu tập sơ thiền’ là lực của sự tu tập. ...(như trên)... ‘Trong khi dứt bỏ toàn bộ phiền não, tu tập Đạo A-la-hán’ là lực của sự tu tập. Điều này là lực của sự tu tập.

Katamaṃ anavajjabalaṃ? Kāmacchandassa pahīnattā nekkhamme natthi kiñci vajjanti anavajjabalaṃ, byāpādassa pahīnattā abyāpāde natthi kiñci vajjanti anavajjabalaṃ, thīnamiddhassa pahīnattā ālokasaññāya natthi kiñci vajjanti anavajjabalaṃ, uddhaccassa pahīnattā avikkhepe natthi kiñci vajjanti anavajjabalaṃ, vicikicchāya pahīnattā dhammavavatthāne natthi kiñci vajjanti anavajjabalaṃ, avijjāya pahīnattā ñāṇe natthi kiñci vajjanti anavajjabalaṃ, aratiyā pahīnattā pāmojje natthi kiñci vajjanti anavajjabalaṃ, nīvaraṇānaṃ pahīnattā paṭhamajjhāne natthi kiñci vajjanti anavajjabalaṃ, —pe— sabbakilesānaṃ pahīnattā arahattamagge natthi kiñci vajjanti anavajjabalaṃ, idaṃ anavajjabalaṃ.

Katamaṃ saṅgahabalaṃ? Kāmacchandaṃ pajahanto nekkhammavasena cittaṃ saṅgaṇhātīti saṅgahabalaṃ, byāpādaṃ pajahanto abyāpādavasena cittaṃ saṅgaṇhātīti saṅgahabalaṃ, thīnamiddhaṃ pajahanto ālokasaññāvasena cittaṃ saṅgaṇhātīti saṅgahabalaṃ, —pe— sabbakilese pajahanto arahattatamaggavasena cittaṃ saṅgaṇhātīti saṅgahabalaṃ, idaṃ saṅgahabalaṃ.

Katamaṃ khantibalaṃ? Kāmacchandassa pahīnattā nekkhammaṃ khamatīti khantibalaṃ, byāpādassa pahīnattā abyāpādo khamatīti khantibalaṃ, thīnamiddhassa pahīnattā ālokasaññā khamatīti khantibalaṃ, uddhaccassa pahīnattā avikkhepo khamatīti khantibalaṃ, vicikicchāya pahīnattā dhammavavatthānaṃ khamatīti khantibalaṃ, avijjāya pahīnattā ñāṇaṃ khamatīti khantibalaṃ, aratiyā pahīnattā pāmojjaṃ khamatīti khantibalaṃ, nīvaraṇānaṃ pahīnattā paṭhamaṃ jhānaṃ khamatīti khantibalaṃ, —pe— sabbakilesānaṃ pahīnattā arahattamaggo khamatīti khantibalaṃ, idaṃ khantibalaṃ.

Katamaṃ paññattibalaṃ? Kāmacchandaṃ pajahanto nekkhammavasena cittaṃ paññāpetīti paññattibalaṃ, byāpādaṃ pajahanto abyāpādavasena cittaṃ paññāpetīti paññattibalaṃ, thīnamiddhaṃ pajahanto ālokasaññāvasena cittaṃ paññāpetīti paññattibalaṃ —pe— sabbakilese pajahanto arahattamaggavasena cittaṃ paññāpetīti paññattibalaṃ, idaṃ paññattibalaṃ.

Lực của sự không sai trái là gì? ‘Do trạng thái dứt bỏ ước muốn trong các dục, không có gì sai trái ở sự thoát ly’ là lực của sự không sai trái. ‘Do trạng thái dứt bỏ sân độc, không có gì sai trái ở sự không sân độc’ là lực của sự không sai trái. ‘Do trạng thái dứt bỏ sự lơ đãng buồn ngủ, không có gì sai trái ở sự nghĩ tưởng về ánh sáng’ là lực của sự không sai trái. ‘Do trạng thái dứt bỏ phóng dật, không có gì sai trái ở sự không tán mạn’ là lực của sự không sai trái. ‘Do trạng thái dứt bỏ hoài nghi, không có gì sai trái ở sự xác định pháp’ là lực của sự không sai trái. ‘Do trạng thái dứt bỏ vô minh, không có gì sai trái ở trí’ là lực của sự không sai trái. ‘Do trạng thái dứt bỏ sự không hứng thú, không có gì sai trái ở sự hân hoan’ là lực của sự không sai trái. ‘Do trạng thái dứt bỏ các pháp ngăn che, không có gì sai trái ở sơ thiên’ là lực của sự không sai trái. ...(như trên)... ‘Do trạng thái dứt bỏ toàn bộ phiền não, không có gì sai trái ở Đạo A-la-hán’ là lực của sự không sai trái. Điều này là lực của sự không sai trái.

Lực của sự củng cố là gì? ‘Trong khi dứt bỏ ước muốn trong các dục, nhờ vào tác động của sự thoát ly (hành giả) củng cố lại tâm’ là lực của sự củng cố. ‘Trong khi dứt bỏ sân độc bằng sự không sân độc (hành giả) củng cố lại tâm’ là lực của sự củng cố. ‘Trong khi dứt bỏ sự lơ đãng buồn ngủ bằng sự nghĩ tưởng về ánh sáng (hành giả) củng cố lại tâm’ là lực của sự củng cố. ...(như trên)... ‘Trong khi dứt bỏ toàn bộ phiền não bằng Đạo A-la-hán (hành giả) củng cố lại tâm’ là lực của sự củng cố. Điều này là lực của sự củng cố.

Lực của sự nhẫn nại là gì? ‘Do trạng thái dứt bỏ ước muốn trong các dục, (hành giả) chấp nhận sự thoát ly’ là lực của sự nhẫn nại. ‘Do trạng thái dứt bỏ sân độc, chấp nhận sự không sân độc’ là lực của sự nhẫn nại. ‘Do trạng thái dứt bỏ sự lơ đãng buồn ngủ, chấp nhận sự nghĩ tưởng về ánh sáng’ là lực của sự nhẫn nại. ‘Do trạng thái dứt bỏ phóng dật, chấp nhận sự không tán mạn’ là lực của sự nhẫn nại. ‘Do trạng thái dứt bỏ hoài nghi, chấp nhận sự xác định pháp’ là lực của sự nhẫn nại. ‘Do trạng thái dứt bỏ vô minh, chấp nhận trí’ là lực của sự nhẫn nại. ‘Do trạng thái dứt bỏ sự không hứng thú, chấp nhận hân hoan’ là lực của sự nhẫn nại. ‘Do trạng thái dứt bỏ các pháp ngăn che, chấp nhận sơ thiên’ là lực của sự nhẫn nại. ...(như trên)... ‘Do trạng thái dứt bỏ toàn bộ phiền não, chấp nhận Đạo A-la-hán’ là lực của sự nhẫn nại. Điều này là lực của sự nhẫn nại.

Lực của sự chuẩn bị là gì? ‘Trong khi dứt bỏ ước muốn trong các dục, nhờ vào tác động của sự thoát ly (hành giả) chuẩn bị tâm’ là lực của sự chuẩn bị. ‘Trong khi dứt bỏ sân độc, nhờ vào tác động của sự không sân độc (hành giả) chuẩn bị tâm’ là lực của sự chuẩn bị. ‘Trong khi dứt bỏ sự lơ đãng buồn ngủ, nhờ vào tác động của sự nghĩ tưởng về ánh sáng (hành giả) chuẩn bị tâm’ là lực của sự chuẩn bị. ...(như trên)... ‘Trong khi dứt bỏ toàn bộ phiền não, nhờ vào tác động của Đạo A-la-hán (hành giả) chuẩn bị tâm’ là lực của sự chuẩn bị. Điều này là lực của sự chuẩn bị.

Katamaṃ nijjhattibalaṃ? Kāmacchandaṃ pajahanto nekkhammavasena cittaṃ nijjhāpetīti nijjhattibalaṃ, byāpādaṃ pajahanto abyāpādavasena cittaṃ nijjhāpetīti nijjhattibalaṃ, thīnamiddhaṃ pajahanto ālokasaññāvasena cittaṃ nijjhāpetīti nijjhattibalaṃ —pe— sabbakilese pajahanto arahattamaggavasena cittaṃ nijjhāpetīti nijjhattibalaṃ, idaṃ nijjhattibalaṃ.

Katamaṃ issariyabalaṃ? Kāmacchandaṃ pajahanto nekkhammavasena cittaṃ vasaṃ vattetīti issariyabalaṃ, byāpādaṃ pajahanto abyāpādavasena cittaṃ vasaṃ vattetīti issariyabalaṃ, thīnamiddhaṃ pajahanto ālokasaññāvasena cittaṃ vasaṃ vattetīti issariyabalaṃ, —pe— sabbakilese pajahanto arahattamaggavasena cittaṃ vasaṃ vattetīti issariyabalaṃ, idaṃ issariyalabaṃ.

Katamaṃ adhiṭṭhānabalaṃ? Kāmacchandaṃ pajahanto nekkhammavasena cittaṃ adhiṭṭhātīti adhiṭṭhānabalaṃ, byāpādaṃ pajahanto abyāpādavasena cittaṃ adhiṭṭhātīti adhiṭṭhānabalaṃ, thīnamiddhaṃ pajahanto ālokasaññāvasena cittaṃ adhiṭṭhātīti adhiṭṭhānabalaṃ, —pe— sabba kilese pajahanto arahattamaggavasena cittaṃ adhiṭṭhātīti adhiṭṭhānabalaṃ, idaṃ adhiṭṭhānabalaṃ.

Katamaṃ samathabalaṃ? Nekkhammavasena cittassa ekaggatā avikkhepo samathabalaṃ, abyāpādavasena cittassa ekaggatā avikkhepo samathabalaṃ, ālokasaññāvasena cittassa ekaggatā avikkhepo samathabalaṃ, —pe— paṭinissaggānupassī assāsavasena cittassa ekaggatā avikkhepo samathabalaṃ, paṭinissaggānupassī passāsavasena cittassa ekaggatā avikkhepo samathabalaṃ.

Samathabalanti kenatṭhena samathabalaṃ? Paṭhamena jhānena nivarāṇe na kampaṭīti samathabalaṃ, dutiyena jhānena vitakkavicāre na kampaṭīti samathabalaṃ, tatiyena jhānena pīṭiyā na kampaṭīti samathabalaṃ, catutthena jhānena sukhadukkhe na kampaṭīti samathabalaṃ,

Lực của sự thuyết phục là gì? ‘Trong khi dứt bỏ ước muốn trong các dục, nhờ vào tác động của sự thoát ly (hành giả) khiến tâm được thuyết phục’ là lực của sự thuyết phục. ‘Trong khi dứt bỏ sân độc, nhờ vào tác động của sự không sân độc (hành giả) khiến tâm được thuyết phục’ là lực của sự thuyết phục. ‘Trong khi dứt bỏ sự lơ đãng buồn ngủ, nhờ vào tác động của sự nghĩ tưởng về ánh sáng (hành giả) khiến tâm được thuyết phục’ là lực của sự thuyết phục. ...(như trên)... ‘Trong khi dứt bỏ toàn bộ phiền não, nhờ vào tác động của Đạo A-la-hán (hành giả) khiến tâm được thuyết phục’ là lực của sự thuyết phục. Điều này là lực của sự thuyết phục.

Lực của sự thống lãnh là gì? ‘Trong khi dứt bỏ ước muốn trong các dục, nhờ vào tác động của sự thoát ly (hành giả) chuyển tâm thành ưu thế’ là lực của sự thống lãnh. ‘Trong khi dứt bỏ sân độc, nhờ vào tác động của sự không sân độc (hành giả) chuyển tâm thành ưu thế’ là lực của sự thống lãnh. ‘Trong khi dứt bỏ sự lơ đãng buồn ngủ, nhờ vào tác động của sự nghĩ tưởng về ánh sáng (hành giả) chuyển tâm thành ưu thế’ là lực của sự thống lãnh. ...(như trên)... ‘Trong khi dứt bỏ toàn bộ phiền não, nhờ vào tác động của Đạo A-la-hán (hành giả) chuyển tâm thành ưu thế’ là lực của sự thống lãnh. Điều này là lực của sự thống lãnh.

Lực của sự khẳng định là gì? ‘Trong khi dứt bỏ ước muốn trong các dục, nhờ vào tác động của sự thoát ly (hành giả) khẳng định tâm’ là lực của sự khẳng định. ‘Trong khi dứt bỏ sân độc, nhờ vào tác động của sự không sân độc (hành giả) khẳng định tâm’ là lực của sự khẳng định. ‘Trong khi dứt bỏ sự lơ đãng buồn ngủ, nhờ vào tác động của sự nghĩ tưởng về ánh sáng (hành giả) khẳng định tâm’ là lực của sự khẳng định. ...(như trên)... ‘Trong khi dứt bỏ toàn bộ phiền não, nhờ vào tác động của Đạo A-la-hán (hành giả) khẳng định tâm’ là lực của sự khẳng định. Điều này là lực của sự khẳng định.

Lực của chỉ tịnh là gì? Do tác động của sự thoát ly, trạng thái chuyên nhất không tán mạn của tâm là lực của chỉ tịnh. Do tác động của sự không sân độc, trạng thái chuyên nhất không tán mạn của tâm là lực của chỉ tịnh. Do tác động của sự nghĩ tưởng về ánh sáng, trạng thái chuyên nhất không tán mạn của tâm là lực của chỉ tịnh. ...(như trên)... Có sự quán xét về từ bỏ, do tác động của hơi thở vào, trạng thái chuyên nhất không tán mạn của tâm là lực của chỉ tịnh. Có sự quán xét về từ bỏ, do tác động của hơi thở ra, trạng thái chuyên nhất không tán mạn của tâm là lực của chỉ tịnh.

Lực của chỉ tịnh: Lực của chỉ tịnh với ý nghĩa gì? ‘Nhờ vào sơ thiền, (hành giả) không rung động đối với các pháp ngăn che’ là lực của chỉ tịnh. ‘Nhờ vào nhị thiền, (hành giả) không rung động đối với tâm và tứ’ là lực của chỉ tịnh. ‘Nhờ vào tam thiền, (hành giả) không rung động đối với hỷ’ là lực của chỉ tịnh. ‘Nhờ vào tứ thiền, (hành giả) không rung động đối với lạc và khổ’ là lực của chỉ tịnh.

Ākāsānañcāyatanasamāpattiyā rūpasaññāya paṭighasaññāya
nānattasaññāya na kampaṭīti samathabalaṃ, viññāṇañcāyatana-
samāpattiyā ākāsānañcāyatanasaññāya na kampaṭīti samathabalaṃ
ākiñcaññāyatanasamāpattiyā viññāṇañcāyatanasaññāya na
kampaṭīti samathabalaṃ, nevasaññānāsaññāyatanasamāpattiyā
ākiñcaññāyatanasaññāya na kampaṭīti samathabalaṃ, uddhacce ca
uddhaccasahagatakilese ca khandhe ca na kampaṭīti na calati na
vedhatīti samathabalaṃ, idaṃ samathabalaṃ.

Katamaṃ vipassanābalaṃ? Aniccānupassanā vipassanābalaṃ
—pe— paṭinissaggānupassanā vipassanābalaṃ, rūpe aniccānupas-
sanā vipassanābalaṃ, rūpe dukkhānupassanā vipassanābalaṃ
—pe— rūpe paṭinissaggānupassanā vipassanābalaṃ, vedanāya
—pe— saññāya —pe— sañkhāresu —pe— viññāṇe —pe—
cakkhusmiṃ —pe— jarāmarañe aniccānupassanā vipassanābalaṃ,
jarāmarañe dukkhānupassanā vipassanābalaṃ paṭinissaggānupas-
sanā vipassanābalaṃ.

Vipassanābalanti kenatthēna vipassanābalaṃ?
Aniccānupassanāya niccasaññāya na kampaṭīti vipassanābalaṃ,
dukkhānupassanāya sukhasaññāya na kampaṭīti vipassanābalaṃ,
anattānupassanāya attasaññāya na kampaṭīti vipassanābalaṃ,
nibbidānupassanāya nandiyā na kampaṭīti vipassanābalaṃ,
virāgānupassanāya rūpe na kampaṭīti vipassanābalaṃ,
nirodhānupassanāya samudaye na kampaṭīti vipassanābalaṃ,
paṭinissaggānupassanāya ādāne na kampaṭīti vipassanābalaṃ,
avijjāya ca avijjāsahagatakilese ca khandhe ca na kampaṭīti
na calati na vedhatīti vipassanābalaṃ, idaṃ vipassanābalaṃ.

Katamāni dasa sekhabalāni, dasa asekkhabalāni? Sammādiṭṭhiṃ
sikkhatīti sekhabalaṃ, tattha sikkhitattā asekkhabalaṃ;
sammāsaṅkappaṃ sikkhatīti sekhabalaṃ tattha sikkhitattā
asekkhabalaṃ, sammāvācaṃ —pe— sammākammantaṃ —pe—
sammā-ājīvaṃ —pe— sammāvāyāmaṃ —pe— sammāsatiṃ —pe—
sammāsamādhīṃ —pe— sammāñāṇaṃ —pe— sammāvimuttiṃ
sikkhatīti sekhabalaṃ, tattha sikkhitattā asekkhabalaṃ, imāni dasa
sekhabalāni, dasa asekkhabalāni.

‘Nhờ vào sự chứng đạt không vô biên xứ, (hành giả) không rung động đối với sự nghĩ tưởng về sắc, đối với sự nghĩ tưởng về bất bình, đối với sự nghĩ tưởng về sự khác biệt’ là lực của chỉ tịnh. ‘Nhờ vào sự chứng đạt thức vô biên xứ, (hành giả) không rung động đối với sự nghĩ tưởng về không vô biên xứ’ là lực của chỉ tịnh. ‘Nhờ vào sự chứng đạt vô sở hữu xứ, (hành giả) không rung động đối với sự nghĩ tưởng về thức vô biên xứ’ là lực của chỉ tịnh. ‘Nhờ vào sự chứng đạt phi tưởng phi phi tưởng xứ, (hành giả) không rung động đối với sự nghĩ tưởng về vô sở hữu xứ’ là lực của chỉ tịnh. ‘(Hành giả) không rung động không lay động không chao động đối với các sự phóng dật, đối với các phiền não đi cùng với phóng dật, và đối với các uẩn’ là lực của chỉ tịnh. Đây là lực của chỉ tịnh.

Lực của minh sát là gì? Sự quán xét về vô thường là lực của minh sát. ...(như trên)... Sự quán xét về từ bỏ là lực của minh sát. Sự quán xét về vô thường ở sắc là lực của minh sát. Sự quán xét về khổ não ở sắc là lực của minh sát. ...(như trên)... Sự quán xét về từ bỏ ở sắc là lực của minh sát. Sự quán xét về vô thường ở thọ ... ở tưởng ... ở các hành ... ở thức ... ở mắt ... ở lão tử là lực của minh sát. Sự quán xét về khổ não ở lão tử là lực của minh sát. ...(như trên)... Sự quán xét về từ bỏ ở lão tử là lực của minh sát.

Lực của minh sát: Lực của minh sát với ý nghĩa gì? ‘Do quán xét về vô thường, (hành giả) không rung động đối với sự nghĩ tưởng về thường’ là lực của minh sát. ‘Do quán xét về khổ não, không rung động đối với sự nghĩ tưởng về lạc’ là lực của minh sát. ‘Do quán xét về vô ngã, không rung động đối với sự nghĩ tưởng về ngã’ là lực của minh sát. ‘Do quán xét về nhàm chán, không rung động đối với sự nghĩ tưởng về vui thích’ là lực của minh sát. ‘Do quán xét về ly tham ái, không rung động đối với sự nghĩ tưởng về tham ái’ là lực của minh sát. ‘Do quán xét về diệt tận, không rung động đối với sự nghĩ tưởng về nhân sanh khởi’ là lực của minh sát. ‘Do quán xét về từ bỏ, không rung động đối với sự nghĩ tưởng về nắm giữ’ là lực của minh sát. ‘không rung động không chuyển động không chao động đối với vô minh, đối với các phiền não đi cùng với vô minh, và đối với các uẩn’ là lực của minh sát. Đây là lực của minh sát.

Mười lực của bậc Hữu Học, mười lực của bậc Vô Học là gì? ‘(Hành giả) học tập chánh kiến’ là lực của bậc Hữu Học. ‘Do trạng thái đã học tập xong ở điều ấy’ là lực của bậc Vô Học. ‘(Hành giả) học tập chánh tư duy’ là lực của bậc Hữu Học. ‘Do trạng thái đã học tập xong ở điều ấy’ là lực của bậc Vô Học. ‘(Hành giả) học tập chánh ngữ ... chánh nghiệp ... chánh mạng ... chánh tinh tấn ... chánh niệm ... chánh định ... chánh trí ... chánh giải thoát’ là lực của bậc Hữu Học. ‘Do trạng thái đã học tập xong ở điều ấy’ là lực của bậc Vô Học. Đây là mười lực của bậc Hữu Học, mười lực của bậc Vô Học.

Katamāni dasa khīṇāsavabalāni? Idha khīṇāsavassa bhikkhuno aniccato sabbe saṅkhārā yathābhūtaṃ sammappaññāya sudiṭṭhā honti. Yampi khīṇāsavassa bhikkhuno aniccato sabbe saṅkhārā yathābhūtaṃ sammappaññāya sudiṭṭhā honti, idampi khīṇāsavassa bhikkhuno balaṃ hoti, yaṃ balaṃ āgamma khīṇāsavo bhikkhu āsavānaṃ khayamaṃ paṭijānāti ‘khīṇā me āsavā’ti.

Puna ca paraṃ khīṇāsavassa bhikkhuno aṅgārakāsūpamā kāmā’ yathābhūtaṃ sammappaññāya sudiṭṭhā honti. Yampi khīṇāsavassa bhikkhuno aṅgārakāsūpamā kāmā yathābhūtaṃ sammappaññāya sudiṭṭhā honti, idampi khīṇāsavassa bhikkhuno balaṃ hoti, yaṃ balaṃ āgamma khīṇāsavo bhikkhu āsavānaṃ khayamaṃ paṭijānāti ‘khīṇā me āsavā’ti.

Puna ca paraṃ khīṇāsavassa bhikkhuno vivekaninnaṃ cittaṃ hoti vivekaṇaṃ vivekapabbhāraṃ vivekaṭṭhaṃ nekkhammābhīrataṃ byantībhūtaṃ sabbaso āsavaṭṭhāniyehi dhammehi, yampi khīṇāsavassa bhikkhuno vivekaninnaṃ cittaṃ hoti vivekaṇaṃ vivekapabbhāraṃ vivekaṭṭhaṃ nekkhammābhīrataṃ byantībhūtaṃ sabbaso āsavaṭṭhāniyehi dhammehi, idampi khīṇāsavassa bhikkhuno balaṃ hoti, yaṃ balaṃ āgamma khīṇāsavo bhikkhu āsavānaṃ khayamaṃ paṭijānāti ‘khīṇā me āsavā’ti.

Puna ca paraṃ khīṇāsavassa bhikkhuno cattāro satipaṭṭhānā bhāvitā honti subhāvitā. Yampi khīṇāsavassa bhikkhuno cattāro satipaṭṭhānā bhāvitā honti subhāvitā, idampi khīṇāsavassa bhikkhuno balaṃ hoti, yaṃ balaṃ āgamma khīṇāsavo bhikkhu āsavānaṃ khayamaṃ paṭijānāti ‘khīṇā me āsavā’ti.

Puna ca paraṃ khīṇāsavassa bhikkhuno cattāro sammappadhānā bhāvitā honti subhāvitā —pe— cattāro iddhipādā bhāvitā honti subhāvitā —pe— pañcīndriyāni bhāvitā honti subhāvitāni —pe— pañca balāni bhāvitāni honti subhāvitāni —pe— satta bojjhaṅgā bhāvitā honti subhāvitā —pe— ariyo aṭṭhaṅgiko maggo bhāvito hoti subhāvito, yampi khīṇāsavassa bhikkhuno aṭṭhaṅgiko bhāvito hoti subhāvito, idampi khīṇāsavassa bhikkhuno balaṃ hoti, yaṃ balaṃ āgamma khīṇāsavo bhikkhu āsavānaṃ khayamaṃ paṭijānāti ‘khīṇā me āsavā’ti. Imāni dasa khīṇāsavabalāni.

Mười lực của bậc Lưu Tận là gì? Ở đây, đối với vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận, tất cả các hành là vô thường được thấy rõ đúng theo thực thể nhờ vào sự nhận biết đúng đắn. Sự việc đối với vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận, tất cả các hành là vô thường được thấy rõ đúng theo thực thể nhờ vào sự nhận biết đúng đắn; điều này cũng là lực của vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận. Sau khi đạt đến lực ấy, vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận nhận biết sự đoạn tận của các lậu hoặc rằng: ‘Các lậu hoặc của ta đã cạn kiệt.’

Hơn nữa, đối với vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận, các dục tợ như hố than cháy đỏ được thấy rõ đúng theo thực thể nhờ vào sự nhận biết đúng đắn. Sự việc đối với vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận, các dục tợ như hố than cháy đỏ được thấy rõ đúng theo thực thể nhờ vào sự nhận biết đúng đắn; điều này cũng là lực của vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận. Sau khi đạt đến lực ấy, vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận nhận biết sự đoạn tận của các lậu hoặc rằng: ‘Các lậu hoặc của ta đã cạn kiệt.’

Hơn nữa, đối với vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận, tâm là thuận theo sự viên ly, là xuôi theo sự viên ly, là nghiêng theo sự viên ly, là tồn tại ở sự viên ly, là hứng thú với sự thoát ly, là được hoàn toàn chấm dứt đối với các pháp đưa đến lậu hoặc. Sự việc đối với vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận, tâm là thuận theo sự viên ly, là xuôi theo sự viên ly, là nghiêng theo sự viên ly, là tồn tại ở sự viên ly, là hứng thú với sự thoát ly, là được hoàn toàn chấm dứt đối với các pháp đưa đến lậu hoặc; điều này cũng là lực của vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận. Sau khi đạt đến lực ấy, vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận nhận biết sự đoạn tận của các lậu hoặc rằng: ‘Các lậu hoặc của ta đã cạn kiệt.’

Hơn nữa, đối với vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận, bốn sự thiết lập niệm là đã được tu tập, là đã được tu tập tốt đẹp. Sự việc đối với vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận, bốn sự thiết lập niệm là đã được tu tập, là đã được tu tập tốt đẹp; điều này cũng là lực của vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận. Sau khi đạt đến lực ấy, vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận nhận biết sự đoạn tận của các lậu hoặc rằng: ‘Các lậu hoặc của ta đã cạn kiệt.’

Hơn nữa, đối với vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận, bốn chánh cần là đã được tu tập, là đã được tu tập tốt đẹp. ...(nt)... bốn nền tảng của thân thông là đã được tu tập, là đã được tu tập tốt đẹp. ...(nt)... năm quyền là đã được tu tập, là đã được tu tập tốt đẹp. ...(nt)... năm lực là đã được tu tập, là đã được tu tập tốt đẹp. ...(nt)... bảy chi phần đưa đến giác ngộ là đã được tu tập, là đã được tu tập tốt đẹp. ...(nt)... Thánh Đạo tám chi phần là đã được tu tập, là đã được tu tập tốt đẹp. Sự việc đối với vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận, Thánh Đạo tám chi phần là đã được tu tập, là đã được tu tập tốt đẹp; điều này cũng là lực của vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận. Sau khi đạt đến lực ấy, vị tỳ khuru là bậc Lưu Tận nhận biết sự đoạn tận của các lậu hoặc rằng: ‘Các lậu hoặc của ta đã cạn kiệt.’ Đây là mười lực của bậc Lưu Tận.

Katamāni dasa iddhibalāni? Adhiṭṭhānā iddhi, vikubbanā iddhi, manomayā iddhi, ñāṇavipphārā iddhi, samādhivipphārā iddhi, ariyā iddhi, kammavipākajā iddhi, puññavato iddhi, vijjāmayā iddhi, tatha tatha sammā payogappaccayā ijghanatṭhena iddhi. Imāni dasa iddhibalāni.

Katamāni dasa tathāgatabalāni? Idha tathāgato ṭhānañca ṭhānato aṭṭhānañca aṭṭhānato yathābhūtaṃ pajānāti, yampi tathāgato ṭhānañca ṭhānato aṭṭhānañca aṭṭhānato yathābhūtaṃ pajānāti, idampi tathāgatassa tathāgatabalaṃ hoti. Yaṃ balaṃ āgamma tathāgato āsabhaṃ ṭhānaṃ paṭijānāti, parisāsu sihanādaṃ nadati, brahmacakkaṃ pavatteti.

Puna ca paraṃ tathāgato atītānāgatapaccuppannānaṃ kammaṣamādānānaṃ ṭhānaṣo hetuso vipākaṃ yathābhūtaṃ pajānāti, yampi tathāgato atītānāgatapaccuppannānaṃ kammaṣamādānānaṃ ṭhānaṣo hetuso vipākaṃ yathābhūtaṃ pajānāti, idampi tathāgatassa tathāgatabalaṃ hoti, yaṃ balaṃ āgamma tathāgato āsabhaṃ ṭhānaṃ paṭijānāti, parisāsu sihanādaṃ nadati, brahmacakkaṃ pavatteti.

Puna ca paraṃ tathāgato sabbatthagāminīṃ paṭipadaṃ yathābhūtaṃ pajānāti, yampi tathāgato sabbatthagāminīṃ paṭipadaṃ¹ yathābhūtaṃ pajānāti, idampi tathāgatassa tathāgatabalaṃ hoti, yaṃ balaṃ āgamma tathāgato āsabhaṃ ṭhānaṃ paṭijānāti, parisāsu sihanādaṃ nadati, brahmacakkaṃ pavatteti.

Puna ca paraṃ tathāgato anekadhātunānādhātulokaṃ yathābhūtaṃ pajānāti, yampi tathāgato anekadhatunānādhātulokaṃ yathābhūtaṃ pajānāti, idampi tathāgatassa —pe— brahmacakkaṃ pavatteti.

Puna ca paraṃ tathāgato sattānaṃ nānādhimuttikataṃ yathābhūtaṃ pajānāti, yampi tathāgato sattānaṃ nānādhimuttikataṃ yathābhūtaṃ pajānāti, idampi tathāgatassa —pe— brahmacakkaṃ pavatteti.

¹ sabbatthagāminīpaṭipadaṃ - Syā.

Mười lực của thần thông là gì? Thần thông do chú nguyện, thần thông do biến hóa, thần thông do ý tạo thành, thần thông do sự can thiệp của trí, thần thông do sự can thiệp của định, thần thông thuộc về bậc Thánh, thần thông sanh lên do kết quả của nghiệp, thần thông của người có phước báu, thần thông do sự hiểu biết, thần thông với ý nghĩa thành công do duyên ứng dụng đúng đắn tùy theo trường hợp; đây là mười lực của thần thông.

Mười lực của đức Như Lai là gì? Ở đây, đức Như Lai nhận biết đúng theo thực thể về điều hợp lý là hợp lý và điều phi lý là phi lý. Sự việc đức Như Lai nhận biết đúng theo thực thể về điều hợp lý là hợp lý và điều phi lý là phi lý, điều này cũng là Như Lai lực của đức Như Lai. Sau khi đạt đến lực ấy, đức Như Lai công bố về tư thế tối thượng, rống lên tiếng rống sư tử ở giữa hội chúng, chuyển vận Pháp Luân tối thượng.

Hơn nữa, đức Như Lai nhận biết đúng theo thực thể kết quả các sự thọ nhận về nghiệp ở thời quá khứ hiện tại vị lai tùy theo sự kiện, tùy theo chủng tử. Sự việc đức Như Lai nhận biết đúng theo thực thể kết quả các sự thọ nhận về nghiệp ở thời quá khứ hiện tại vị lai tùy theo sự kiện, tùy theo chủng tử, điều này cũng là Như Lai lực của đức Như Lai. Sau khi đạt đến lực ấy, đức Như Lai công bố về tư thế tối thượng, rống lên tiếng rống sư tử ở giữa hội chúng, chuyển vận Pháp Luân tối thượng.

Hơn nữa, đức Như Lai nhận biết đúng theo thực thể sự thực hành đưa đến tất cả các cõi tái sanh. Sự việc đức Như Lai nhận biết đúng theo thực thể sự thực hành đưa đến tất cả các cõi tái sanh, điều này cũng là Như Lai lực của đức Như Lai. Sau khi đạt đến lực ấy, đức Như Lai công bố về tư thế tối thượng, rống lên tiếng rống sư tử ở giữa hội chúng, chuyển vận Pháp Luân tối thượng.

Hơn nữa, đức Như Lai nhận biết đúng theo thực thể thế giới có vô số bản chất và có các bản chất khác biệt. Sự việc đức Như Lai nhận biết đúng theo thực thể thế giới có vô số bản chất và có các bản chất khác biệt, điều này cũng là Như Lai lực của đức Như Lai. ...(như trên)... chuyển vận Pháp Luân tối thượng.

Hơn nữa, đức Như Lai nhận biết đúng theo thực thể về khuynh hướng khác biệt của các chúng sanh. Sự việc đức Như Lai nhận biết đúng theo thực thể về khuynh hướng khác biệt của các chúng sanh, điều này cũng là Như Lai lực của đức Như Lai. ...(như trên)... chuyển vận Pháp Luân tối thượng.

Puna ca paraṃ tathāgato parasattānaṃ parapuggalānaṃ indriyaparopariyattaṃ yathābhūtaṃ pajānāti, yampi tathāgato parasattānaṃ parapuggalānaṃ indriyaparopariyattaṃ yathābhūtaṃ pajānāti, idampi tathāgatassa —pe— brahmacakkaṃ pavatteti.

Puna ca paraṃ tathāgato jhānavimokkhasamādhisamāpattīnaṃ saṅkilesaṃ vodānaṃ vuṭṭhānaṃ yathābhūtaṃ pajānāti, yampi tathāgato jhānavimokkhasamādhisamāpattīnaṃ saṅkilesaṃ vosānaṃ vuṭṭhānaṃ yathābhūtaṃ pajānāti idampi tathāgatassa —pe— brahmacakkaṃ pavatteti.

Puna ca paraṃ tathāgato anekavihiṭṭaṃ pubbenivāsaṃ anussarati, seyyathīdaṃ ekampi jātiṃ dvepi jātiyo —pe— iti sākāraṃ sa-uddesaṃ anekavihiṭṭaṃ pubbenivāsaṃ anussarati, yampi tathāgato anekavihiṭṭaṃ pubbenivāsaṃ anussarati, seyyathīdaṃ ekampi jātiṃ dvepi jātiyo —pe— idampi tathāgatassa —pe— brahmacakkaṃ pavatteti.

Puna ca paraṃ tathāgato dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena satte passati cavamāne uppajjamāne —pe— yampi tathāgato dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena satte passati cavamāne uppajjamāne —pe— idampi tathāgatassa —pe— brahmacakkaṃ pavatteti.

Puna ca paraṃ tathāgato āsavānaṃ khayā anāsavaṃ cetovimuttiṃ paññāvimuttiṃ diṭṭheva dhamme sayāṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharati, yampi tathāgato āsavānaṃ khayā anāsavaṃ cetovimuttiṃ paññāvimuttiṃ diṭṭheva dhamme sayāṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharati, idampi tathāgatassa tathāgatabalaṃ hoti, yaṃ balaṃ āgamma tathāgato āsabhaṃ ṭhānaṃ paṭijānāti, parisāsu sīhanādaṃ nadati, brahmacakkaṃ pavatteti. Imāni dasa tathāgatabalāni.

Kenatṭhena saddhābalaṃ, kenatṭhena viriyabalaṃ, kenatṭhena satibalaṃ, kenatṭhena samādhibalaṃ, kenatṭhena paññābalaṃ, kenatṭhena hiribalaṃ, kenatṭhena ottappabalaṃ, kenatṭhena paṭisaṅkhānabalaṃ, —pe— kenatṭhena tathāgatabalaṃ?

Hơn nữa, đức Như Lai nhận biết đúng theo thực thể khả năng về các quyền của các chúng sanh khác, của các cá nhân khác. Sự việc đức Như Lai nhận biết đúng theo thực thể khả năng về các quyền của các chúng sanh khác, của các cá nhân khác, điều này cũng là Như Lai lực của đức Như Lai. ...(như trên)... chuyển vận Pháp Luân tối thượng.

Hơn nữa, đức Như Lai nhận biết đúng theo thực thể về phiền não, sự thanh lọc, sự thoát ra của thiên, của giải thoát, của định, và của sự chứng đạt. Sự việc đức Như Lai nhận biết đúng theo thực thể về phiền não, sự thanh lọc, sự thoát ra của thiên, của giải thoát, của định, và của sự chứng đạt, điều này cũng là Như Lai lực của đức Như Lai. ...(như trên)... chuyển vận Pháp Luân tối thượng.

Hơn nữa, đức Như Lai nhớ về nhiều kiếp sống trước như là một lần sanh, hai lần sanh ...(như trên)...; như thế Ngài nhớ lại nhiều kiếp sống trước với các nét cá biệt và đại cương. Sự việc đức Như Lai nhớ về nhiều kiếp sống trước như là một lần sanh, hai lần sanh ...(như trên)... điều này cũng là Như Lai lực của đức Như Lai. ...(như trên)... chuyển vận Pháp Luân tối thượng.

Hơn nữa, đức Như Lai, bằng thiên nhãn thuần tịnh vượt trội loài người, nhìn thấy chúng sanh trong khi chết đi rồi sanh lại ...(như trên)... Sự việc đức Như Lai, bằng thiên nhãn thuần tịnh vượt trội loài người, nhìn thấy chúng sanh trong khi chết đi rồi sanh lại ...(như trên)... điều này cũng là Như Lai lực của đức Như Lai. ...(như trên)... chuyển vận Pháp Luân tối thượng.

Hơn nữa, đức Như Lai, do sự đoạn tận của các lậu hoặc ngay trong kiếp hiện tại, sau khi tác chứng sự không còn lậu hoặc, sự giải thoát của ý, sự giải thoát của tuệ bằng thắng trí của tự thân, đã thể nhập và an trú. Sự việc đức Như Lai, do sự đoạn tận của các lậu hoặc ngay trong kiếp hiện tại, sau khi tác chứng sự không còn lậu hoặc, sự giải thoát của ý, sự giải thoát của tuệ bằng thắng trí của tự thân, đã thể nhập và an trú, điều này cũng là Như Lai lực của đức Như Lai. Sau khi đạt đến lực ấy, đức Như Lai công bố về tư thế tối thượng, rống lên tiếng rống sư tử ở giữa hội chúng, chuyển vận Pháp Luân tối thượng.

Tín lực với ý nghĩa gì? Tấn lực với ý nghĩa gì? Niệm lực với ý nghĩa gì? Định lực với ý nghĩa gì? Tuệ lực với ý nghĩa gì? Lực của sự hổ thẹn (tội lỗi) với ý nghĩa gì? Lực của sự ghê sợ (tội lỗi) với ý nghĩa gì? Lực của sự phân biệt rõ với ý nghĩa gì? ...(như trên)... Lực của đức Như Lai với ý nghĩa gì?

Assaddhiye akampiyatṭhena saddhābalaṃ, kosajje akampiyatṭhena viriyabalaṃ, pamāde akampiyatṭhena satibalaṃ, uddhacce akampiyatṭhena samādhibalaṃ, avijjāya akampiyatṭhena paññābalaṃ, hiriyati pāpake akusale dhammeti hiribalaṃ, ottappati pāpake akusale dhammeti ottappabalaṃ, ñāṇena kilese paṭisaṅkhātīti paṭisaṅkhānabalaṃ, tattha jātā dhammā ekarasā hontīti bhāvanābalaṃ tattha natthi kiñci vajjanti anavajjabalaṃ, tena cittaṃ saṅgaṇhātīti saṅgahabalaṃ, taṃ khamatīti¹ khantibalaṃ, tena cittaṃ paññāpetīti paññattibalaṃ tena cittaṃ nijjhāpetīti nijjhāttibalaṃ, tena cittaṃ vasaṃ vattetīti issariyabalaṃ, tena cittaṃ adhiṭṭhātīti adhiṭṭhānabalaṃ, tena cittaṃ ekagganti samathabalaṃ, tattha jāte dhamme anupassatīti vipassanābalaṃ, tattha sikkhatīti sekhabalaṃ, tattha sikkhitattā asekhabalaṃ, tena āsavā khīṇātīti khīṇāsavabalaṃ, tassa ijjhatīti iddhibalaṃ, appameyyatṭhena tathāgatabalanti.

Balakathā samattā.

--ooOoo--

¹ taṃ tassa khamatīti - tāyi PTS; tassa khamatīti- Sī.

Với ý nghĩa của sự không dao động ở sự không có đức tin là tín lực. Với ý nghĩa của sự không dao động ở sự biếng nhác là tấn lực. Với ý nghĩa của sự không dao động ở sự buông lung là niệm lực. Với ý nghĩa của sự không dao động ở sự phóng dật là định lực. Với ý nghĩa của sự không dao động ở vô minh, là tuệ lực. ‘Hổ thẹn về các ác bất thiện pháp’ là lực của sự hổ thẹn (tội lỗi). ‘Ghê sợ về các ác bất thiện pháp’ là lực của sự ghê sợ (tội lỗi). ‘Phân biệt rõ các phiền não bằng trí’ là lực của sự phân biệt rõ. ‘Các pháp sanh lên trong trường hợp ấy là có nhất vị’ là lực của sự tu tập. ‘Không có gì sai trái ở điều ấy’ là lực của sự không sai trái. ‘Do điều ấy, (hành giả) củng cố lại tâm’ là lực của sự củng cố. ‘(Hành giả) chấp nhận điều ấy’ là lực của sự nhẫn nại. ‘Do điều ấy, (hành giả) chuẩn bị tâm’ là lực của sự chuẩn bị. ‘Do điều ấy, (hành giả) khiến tâm được thuyết phục’ là lực của sự thuyết phục. ‘Do điều ấy, (hành giả) chuyển tâm thành ưu thế’ là lực của sự thống lãnh. ‘Do điều ấy, (hành giả) khẳng định tâm’ là lực của sự khẳng định. ‘Do điều ấy, tâm được chuyên nhất’ là lực của chỉ tịnh. ‘(Hành giả) quán xét các pháp sanh lên trong trường hợp ấy’ là lực của minh sát. ‘(Hành giả) học tập ở điều ấy’ là lực của bậc Hữu Học. ‘Do trạng thái đã học tập xong ở điều ấy’ là lực của bậc Vô Học. ‘Do điều ấy, các lậu hoặc được cạn kiệt’ là lực của bậc Lộ Tận. ‘Được thành công cho vị ấy’ là lực của thần thông. Với ý nghĩa vô lượng là lực của đức Như Lai.

Phần Giảng về Lực được đầy đủ.

--ooOoo--

X. SUÑÑATĀKATHĀ

“Evaṃ me sutam, ekaṃ samayaṃ bhagavā Sāvattiyam viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa arāme atha kho āyasmā Ānando yena bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā bhagavantam abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinno kho āyasmā Ānando bhagavantam etadavoca:

“Suñño loko, suñño loko’ti bhante vuccati, kittāvatā nu kho bhante ‘suñño loko’ti vuccatīti?” “Yasmā kho Ānanda suññaṃ attena vā attaniyena vā, tasmā ‘suñño loko’ti vuccati. Kiñcānanda, suññaṃ attena vā attaniyena vā? Cakkhum kho¹ Ānanda, suññaṃ attena vā attaniyena vā, rūpā suññā attena vā attaniyena vā, cakkhuvīññāṇaṃ suññaṃ attena vā attaniyena vā, cakkhusamphasso suñño attena vā attaniyena vā, yampidaṃ cakkhusamphassapaccayā uppajjati vedayitaṃ sukhaṃ vā dukkhaṃ vā adukkhamasukhaṃ vā, tampi suññaṃ attena vā attaniyena vā.

Sotaṃ suññaṃ —pe— Saddā suññā —pe— Ghānaṃ suññaṃ —pe— Gandhā suññā —pe— Jivhā suññā —pe— Rasā suññā —pe— Kāyo suñño —pe— Phoṭṭhabbā suññā —pe— Mano suñño attena vā attaniyena vā, dhammā suññā attena vā attaniyena vā, manovīññāṇaṃ suññaṃ attena vā attaniyena vā, manosamphasso suñño attena vā attaniyena vā, yampidaṃ manosamphassapaccayā uppajjati vedayitaṃ sukhaṃ vā dukkhaṃ vā adukkhamasukhaṃ vā, tampi suññaṃ attena vā attaniyena vā, yasmā kho Ānanda, suññaṃ attena vā attaniyena vā, tasmā ‘suñño loko’ti vuccatīti. [a]

Suññasuññaṃ² saṅkhārasuññaṃ, vipariṇāmasuññaṃ agga-suññaṃ, lakkhaṇasuññaṃ, vikkhambhanasuññaṃ, tadaṅgasuññaṃ, samucchedasuññaṃ, paṭippassaddhisuññaṃ, nissaraṇasuññaṃ, ajjhattasuññaṃ, bahiddhāsuññaṃ, dubhatosuññaṃ, sabhāgasuññaṃ, visabhāgasuññaṃ, esanāsuññaṃ, pariggahasuññaṃ, paṭilābhasuññaṃ, paṭivedhasuññaṃ, ekattasuññaṃ, nānattasuññaṃ khantisuññaṃ, adhiṭṭhānasuññaṃ, pariyogāhanasuññaṃ,³ sampajānassa pavattapariyādānaṃ sabbasuññatānaṃ paramatthasuññaṃ.

¹ cakkhum kho - Machasaṃ.

² suññaṃ suññaṃ - Syā.

³ pariyogahanasuññaṃ - Pu.

[a] Samyuttanikāya Saḷāyatanaṣaṃyutta Channavagga Suññatalokasutta.

X. GIẢNG VỀ KHÔNG TÁNH:

Tôi đã được nghe như vậy: Một thời, đức Thế Tôn ngự tại Sāvattthī, Jetavana, tu viện của ông Anāthapiṇḍika. Khi ấy, đại đức Ānanda đã đi đến gặp đức Thế Tôn, sau khi đến đã đánh lễ đức Thế Tôn rồi ngồi xuống ở một bên. Khi đã ngồi xuống một bên, đại đức Ānanda đã bạch với đức Thế Tôn điều này:

- Bạch ngài, được nói rằng: ‘Thế giới là *không*, thế giới là *không*.’ Bạch ngài, cho đến như thế nào được nói rằng: ‘Thế giới là *không*?’

- Này Ānanda, bởi vì là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã, do đó được nói rằng: ‘Thế giới là *không*.’ Và này Ānanda, cái gì là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã? Này Ānanda, mắt là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã. Các sắc là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã. Nhãn thức là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã. Nhãn xúc là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã. Cảm thọ nào được sanh lên do duyên nhãn xúc đầu là lạc, hoặc là khổ, hoặc là không khổ không lạc, cảm thọ ấy cũng là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã.

Tai là *không* ... Các thính là *không* ... Mũi là *không* ... Các khí là *không* ... Lưỡi là *không* ... Các vị là *không* ... Thân là *không* ... Các xúc là *không* ... Ý là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã. Các pháp là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã. Ý thức là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã. Ý xúc là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã. Cảm thọ nào được sanh lên do duyên ý xúc đầu là lạc, hoặc là khổ, hoặc là không khổ không lạc, cảm thọ ấy cũng là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã. Này Ānanda, bởi vì là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã, do đó được nói rằng: ‘Thế giới là *không*.’

Không đối với *không*, *không* đối với các hành, *không* do sự chuyển biến, *không* tối thắng, *không* do tướng trạng, *không* do áp chế, *không* đối với chi phần ấy, *không* do đoạn trừ, *không* do tịnh lặng, *không* do xuất ly, *không* đối với nội phần, *không* đối với ngoại phần, *không* đối với cả hai (nội và ngoại phần), *không* của cùng nhóm, *không* do khác nhóm, *không* do tầm cầu, *không* do nắm giữ, *không* do thành đạt, *không* do thấu triệt, *không* do tính chất giống nhau, *không* do tính chất khác biệt, *không* do nhân nại, *không* do khẳng định, *không* do thâm nhập, sự chấm dứt vận hành của vị có sự nhận biết rõ rệt là *không* theo ý nghĩa tuyệt đối của tất cả không tánh.

Katamaṃ suññasuññaṃ? Cakkhuṃ¹ suññaṃ attena vā attaniyena vā, niccena vā dhuvena vā sassatena vā avipariṇāmadhammena vā, sotaṃ suññaṃ —pe— Ghānaṃ suññaṃ —pe— Jivhā suññā —pe— Kāyo suñño —pe— Mano suñño attena vā attaniyena vā niccena vā dhuvena vā sassatena vā avipariṇāmadhammena vā, idaṃ suññasuññaṃ.

Katamaṃ saṅkhārasuññaṃ? Tayo saṅkhārā: puññābhisaṅkhāro apuññābhisaṅkhāro āneñjābhisaṅkhāro, puññābhisaṅkhāro apuññābhisaṅkhārena ca āneñjābhisaṅkhārena ca suñño, apuññābhisaṅkhāro puññābhisaṅkhārena ca āneñjābhisaṅkhārena ca suñño, āneñjābhisaṅkhāro puññābhisaṅkhārena ca apuññābhisaṅkhārena ca suñño. Ime tayo saṅkhārā.

Aparepi tayo saṅkhārā: kāyasaṅkhāro vacīsaṅkhāro cittasaṅkhāro. Kāyasaṅkhāro vacīsaṅkhārena ca cittasaṅkhārena ca suñño, vacīsaṅkhāro kāyasaṅkhārena ca cittasaṅkhārena ca suñño, cittasaṅkhāro kāyasaṅkhārena ca cittasaṅkhārena ca suñño, cittasaṅkhāro kāyasaṅkhārena ca vacīsaṅkhārena suñño. Ime tayo saṅkhārā.

Aparepi tayo saṅkhārā: atītā saṅkhārā anāgatā saṅkhārā paccuppannā saṅkhārā. Atītā saṅkhārā anāgatehi ca paccuppannehi ca saṅkhārehi suññā, anāgatā saṅkhārā atītehi ca paccuppannehi ca saṅkhārehi suññā, paccuppannā saṅkhārā atītehi ca anāgatehi ca saṅkhārehi suññā. Ime tayo saṅkhārā. Idaṃ saṅkhārasuññaṃ.

Katamaṃ vipariṇāmasuññaṃ? Jātaṃ rūpaṃ sabhāvena suññaṃ, vigataṃ rūpaṃ viparinatañceva suññañca, jātā vedanā sabhāvena suññā, vigatā vedanā viparinatā ceva suññā ca, —pe— Jātā saññā —pe— Jātā saṅkhārā —pe— Jātaṃ viññāṇaṃ —pe— Jātaṃ cakkhuṃ —pe— jāto bhavo sabhāvena suñño, vigato bhavo viparinato ceva suñño ca. Idaṃ vipariṇāmasuññaṃ.

Katamaṃ aggasuññaṃ? Aggametaṃ padaṃ, seṭṭhametaṃ padaṃ, viṣiṭṭhametaṃ padaṃ, yadidaṃ sabbasaṅkhārasamatho sabbūpadhipaṭinissaggo taṇhakkhayo virāgo nirodho nibbānaṃ. Idaṃ aggasuññaṃ.

Katamaṃ lakkhaṇasuññaṃ? Dve lakkhaṇāni: bālalakkhaṇaṃ ca paṇḍitalakkhaṇaṃ. Bālalakkhaṇaṃ paṇḍitalakkhaṇena suññaṃ, paṇḍitalakkhaṇaṃ bālalakkhaṇena suññaṃ.

Tiṇi lakkhaṇāni: uppādalakkhaṇaṃ vayalakkhaṇaṃ ṭhitaññathattalakkhaṇaṃ. Uppādalakkhaṇaṃ vayalakkhaṇena ca ṭhitaññathattalakkhaṇena ca suññaṃ, vayalakkhaṇaṃ uppādalakkhaṇena ca ṭhitaññathattalakkhaṇena ca suññaṃ, ṭhitaññathattalakkhaṇaṃ uppādalakkhaṇena ca vayalakkhaṇena ca suññaṃ.

¹ cakkhu suññaṃ - Machasaṃ.

Cái gì là *không* đối với *không*? Mắt là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã, đối với vật thường còn, đối với vật vững bền, đối với vật vĩnh viễn, hoặc đối với pháp không chuyển biến. Tai là *không* ... Mũi là *không* ... Lưỡi là *không* ... Thân là *không* ... Ý là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã, đối với vật thường còn, đối với vật vững bền, đối với vật vĩnh viễn, hoặc đối với pháp không chuyển biến. Đây là *không* đối với *không*.

Cái gì là *không* đối với các hành? Có ba hành: phúc hành, phi phúc hành, bất động hành.^[*] Phúc hành là *không* đối với phi phúc hành và đối với bất động hành. Phi phúc hành là *không* đối với phúc hành và đối với bất động hành. Bất động hành là *không* đối với phúc hành và đối với phi phúc hành. Đây là ba hành.

Còn có ba hành khác nữa: thân hành, khẩu hành, ý hành. Thân hành là *không* đối với khẩu hành và đối với ý hành. Khẩu hành là *không* đối với thân hành và đối với ý hành. Ý hành là *không* đối với thân hành và đối với khẩu hành. Đây là ba hành.

Còn có ba hành khác nữa: Hành thời quá khứ, hành thời vị lai, hành thời hiện tại. Hành thời quá khứ là *không* đối với hành thời vị lai và thời hiện tại. Hành thời vị lai là *không* đối với hành thời quá khứ và thời hiện tại. Hành thời hiện tại là *không* đối với hành thời quá khứ và thời vị lai. Đây là ba hành. Đây là *không* đối với các hành.

Cái gì là *không* do sự chuyển biến? Sắc được sanh lên là *không* do bản thể, sắc đã qua không những là đã chuyển biến mà còn là *không*. Thọ được sanh lên là *không* do bản thể, thọ đã qua không những là đã chuyển biến mà còn là *không*. Tưởng được sanh lên ... Các hành được sanh lên ... Thức được sanh lên ... Mắt được sanh lên ... Hữu được sanh lên là *không* do bản thể, hữu đã qua không những là đã chuyển biến mà còn là *không*. Đây là *không* do sự chuyển biến.

Cái gì là *không* tối thắng? Địa vị này là tối thắng, địa vị này là hạng nhất, địa vị này là phi thường, tức là sự yên lặng của tất cả các hành, sự từ bỏ tất cả các mầm tái sanh, sự đoạn tận ái, sự ly tham ái, sự diệt tận, Niết Bàn. Đây là *không* tối thắng.

Cái gì là *không* do tướng trạng? Có hai tướng trạng: Tướng trạng của kẻ ngu và tướng trạng của người trí. Tướng trạng của kẻ ngu là *không* so với tướng trạng của người trí. Tướng trạng của người trí là *không* so với tướng trạng của kẻ ngu.

Có ba tướng trạng: Tướng trạng sanh lên, tướng trạng hoại diệt, tướng trạng thay đổi trong khi tồn tại. Tướng trạng sanh lên là *không* đối với tướng trạng hoại diệt và đối với tướng trạng thay đổi trong khi tồn tại. Tướng trạng hoại diệt là *không* đối với tướng trạng sanh lên và đối với tướng trạng thay đổi trong khi tồn tại. Tướng trạng thay đổi trong khi tồn tại là *không* đối với tướng trạng sanh lên và đối với tướng trạng hoại diệt.

Rūpassa uppādalakkhaṇaṃ vayalakkhaṇena ca ṭhitaññathattalakkhaṇena ca suññaṃ, rūpassa vayalakkhaṇaṃ uppādalakkhaṇena ca ṭhitaññathattalakkhaṇena ca suññaṃ, rūpassa ṭhitaññathattalakkhaṇaṃ uppādalakkhaṇena ca vayalakkhaṇena ca suññaṃ. Vedanāya —pe— Saññāya —pe— Saṅkhārānaṃ —pe— Viññāṇassa —pe— Cakkhussa —pe— Jarāmaṇassa uppādalakkhaṇaṃ vayalakkhaṇena ca ṭhitaññathattalakkhaṇena ca suññaṃ, jarāmaṇassa vayalakkhaṇaṃ uppādalakkhaṇena ca ṭhitaññathattalakkhaṇena ca suññaṃ, jarāmaṇassa ṭhitaññathattalakkhaṇaṃ uppādalakkhaṇena ca vayalakkhaṇena ca suññaṃ. Idaṃ lakkhaṇasuññaṃ.

Katamaṃ vikkhambhanasuññaṃ? Nekkhammena kāmaccchando vikkhambhito ceva suñño ca, abyāpādena byāpādo ikkhambhito ceva suñño ca, ālokasaññāya thīnamiddhaṃ vikkhambhitañceva suññañca, avikkhepena uddhaccaṃ vikkhambhitañceva suññañca, dhammavavattānena vicikicchā vikkhambhitā ceva suññā ca, ñāṇena avijjā vikkhambhitā ceva suññā ca, pāmojjena aratī vikkhambhitā ceva suññā ca, paṭhamena jhānena nīvaraṇā vikkhambhitā ceva suññā ca, —pe— arahattamaggena sabbakilesā vikkhambhitā ceva suññā ca. Idaṃ vikkhambhanasuññaṃ.

Katamaṃ tadaṅgasuññaṃ? Nekkhammena kāmaccchando tadaṅgasuñño, abyāpādena abyāpādo tadaṅgasuñño, ālokasaññāya thīnamiddhaṃ tadaṅgasuññaṃ, avikkhepena uddhaccaṃ tadaṅgasuññaṃ, dhammavavattānena vivikicchā tadaṅgasuññā, ñāṇena avijjā tadaṅgasuññā, pāmojjena aratī tadaṅgasuññā, paṭhamena jhānena nīvaraṇā tadaṅgasuññā, —pe— vivaṭṭanānupassanāya saññogābhiniveso tadaṅgasuñño. Idaṃ tadaṅgasuññaṃ.

Katamaṃ samucchedasuññaṃ? Nekkhammena kāmaccchando samucchinnō ceva suñño ca, abyāpādena byāpādo samucchinnō ceva suñño ca, ālokasaññāya thīnamiddhaṃ samucchinnañceva suññañca, avikkhepena uddhaccaṃ samucchinnañceva suññañca, dhammavavattānena vicikicchā samucchinnā ceva suññā ca, ñāṇena avijjā samucchinnā ceva suññā ca, pāmojjena aratī samucchinnā ceva suññā ca, paṭhamena jhānena nīvaraṇā samucchinnā ceva suññā ca, —pe— arahattamaggena sabbakilesā samucchinnā ceva suññā ca. Idaṃ samucchedasuññaṃ.

Katamaṃ paṭippassaddhisuññaṃ? Nekkhammena kāmaccchando paṭippassaddho ceva suñño ca, abyāpādena byāpādo paṭippassaddho ceva suñño ca, ālokasaññāya thīnamiddhaṃ paṭippassaddhañceva suññañca, avikkhepena uddhaccaṃ paṭippassaddhañceva suññañca, dhammavavattānena vicikicchā paṭippassaddhā ceva suññā ca,

Đối với sắc, tướng trạng sanh lên là *không* đối với tướng trạng hoại diệt và đối với tướng trạng đổi thay khi trụ lại. Đối với sắc, tướng trạng hoại diệt là *không* đối với tướng trạng sanh lên và đối với tướng trạng đổi thay khi trụ lại. Đối với sắc, tướng trạng đổi thay khi trụ lại là *không* đối với tướng trạng sanh lên và đối với tướng trạng hoại diệt. Đối với thọ ... tưởng ... các hành ... thức ... mắt ... lão tử, tướng trạng sanh lên là *không* đối với tướng trạng hoại diệt và đối với tướng trạng đổi thay khi trụ lại. Đối với lão tử, tướng trạng hoại diệt là *không* đối với tướng trạng sanh lên và đối với tướng trạng đổi thay khi trụ lại. Đối với lão tử, tướng trạng đổi thay khi trụ lại là *không* đối với tướng trạng sanh lên và đối với tướng trạng hoại diệt. Đây là *không* do tướng trạng.

Cái gì là *không* do áp chế? Do sự thoát ly, ước muốn trong các dục được áp chế và là *không*. Do không sân độc, sân độc được áp chế và là *không*. Do sự nghĩ tưởng về ánh sáng, sự lơ đờ buồn ngủ được áp chế và là *không*. Do không tán mạn, sự phóng dật được áp chế và là *không*. Do xác định pháp, hoài nghi được áp chế và là *không*. Do trí, vô minh được áp chế và là *không*. Do hân hoan, sự không hứng thú được áp chế và là *không*. Do sơ thiên, các pháp ngăn che được áp chế và là *không*. ...(như trên)... Do Đạo A-la-hán, toàn bộ phiền não được áp chế và là *không*. Đây là *không* do áp chế.

Cái gì là *không* đối với chi phần ấy? Do sự thoát ly, ước muốn trong các dục là *không* đối với chi phần ấy. Do không sân độc, sân độc là *không* đối với chi phần ấy. Do sự nghĩ tưởng về ánh sáng, sự lơ đờ buồn ngủ là *không* đối với chi phần ấy. Do không tán mạn, sự phóng dật là *không* đối với chi phần ấy. Do xác định pháp, hoài nghi là *không* đối với chi phần ấy. Do trí, vô minh là *không* đối với chi phần ấy. Do hân hoan, sự không hứng thú là *không* đối với chi phần ấy. Do sơ thiên, các pháp ngăn che là *không* đối với chi phần ấy. ...(như trên)... Do quán xét về ly khai, cố chấp vào sự ràng buộc là *không* đối với chi phần ấy. Đây là *không* đối với chi phần ấy.

Cái gì là *không* do đoạn trừ? Do sự thoát ly, ước muốn trong các dục được đoạn trừ và là *không*. Do không sân độc, sân độc được đoạn trừ và là *không*. Do nghĩ tưởng về ánh sáng, sự lơ đờ buồn ngủ được đoạn trừ và là *không*. Do không tán mạn, sự phóng dật được đoạn trừ và là *không*. Do xác định pháp, hoài nghi được đoạn trừ và là *không*. Do trí, vô minh được đoạn trừ và là *không*. Do hân hoan, sự không hứng thú được đoạn trừ và là *không*. Do sơ thiên, các pháp ngăn che được đoạn trừ và là *không*. ...(nt)... Do Đạo A-la-hán, toàn bộ phiền não được đoạn trừ và là *không*. Đây là *không* do đoạn trừ.

Cái gì là *không* do tịnh lặng? Do sự thoát ly, ước muốn trong các dục được tịnh lặng và là *không*. Do không sân độc, sân độc được tịnh lặng và là *không*. Do nghĩ tưởng về ánh sáng, sự lơ đờ buồn ngủ được tịnh lặng và là *không*. Do không tán mạn, phóng dật được tịnh lặng và là *không*. Do xác định pháp, hoài nghi được tịnh lặng và là *không*.

ñāṇena avijjā paṭippassaddhā ceva suññā ca, pāmojjena arati paṭippassaddhā ceva suññā ca, paṭhamena jhānena nivāranā paṭippassaddhā ceva suññā ca —pe— arahattamaggena sabbakilesā paṭippassaddhā ceva suññā ca. Idam paṭippassaddhisuññaṃ.

Katamaṃ nissaraṇasuññaṃ? Nekkhammena kāmacchando nissaṭo ceva suñño ca, abyāpādena byāpādo nissaṭo ceva suñño ca, ālokasaññāya thīnamiddhaṃ nissaṭaṅceva suññaṅca, avikkhepena uddhaccaṃ nissaṭaṅceva dhammavavattānena vicikicchā nissaṭā ceva suññā ca, ñāṇena avijjā nissaṭā ceva suññā ca, pāmojjena arati nissaṭā ceva suññā ca, paṭhamena jhānena nivāranā nissaṭā ceva suññā ca, —pe— arahattamaggena sabbakilesā nissaṭā ceva suññā ca. Idam nissaraṇasuññaṃ.

Katamaṃ ajjhattasuññaṃ? Ajjhattaṃ cakkhuṃ suññaṃ attena vā attaniyena vā niccena vā dhuvena vā sassatena vā avipariṇāmadhammena vā. Ajjhattaṃ sotaṃ suññaṃ —pe— ajjhattaṃ ghānaṃ suññaṃ —pe— ajjhattaṃ jivhā suññā —pe— ajjhattaṃ kāyo suñño —pe— ajjhattaṃ mano suñño attena vā attaniyena vā niccena vā dhuvena vā sassatena vā avipariṇāmadhammena vā. Idam ajjhattaṃ suññaṃ.

Katamaṃ bahiddhāsuññaṃ? Bahiddhā rūpā suññā —pe— bahiddhā dhammā suññā attena vā attaniyena vā niccena vā dhuvena vā sassatena vā avipariṇāmadhammena vā. Idam bahiddhāsuññaṃ.

Katamaṃ dubhatosuññaṃ? Yaṅca ajjhattaṃ cakkhuṃ ye ca bahiddhā rūpā ubhayametam¹ suññaṃ attena vā attaniyena vā niccena vā dhuvena vā sassatena vā avipariṇāmadhammena vā, yaṅca ajjhattaṃ sotaṃ ye ca bahiddhā saddā —pe— yaṅca ajjhattaṃ ghānaṃ ye ca bahiddhā gandhā —pe— yā ca ajjhattā jivhā ye ca bahiddhā rasā —pe— yo ca ajjhattaṃ kāyo ye ca bahiddhā photoṭṭhabbā —pe— yo ca ajjhattaṃ mano ye ca bahiddhā dhammā ubhayametam suññaṃ attena vā attaniyena vā niccena vā dhuvena vā sassatena vā avipariṇāmadhammena vā, idam dubhato suññaṃ.

Katamā sabhāgasuññaṃ? Cha ajjhattikāni āyatanāni sabhāgāni ceva suññāni ca, cha bāhirāni āyatanāni sabhāgāni ceva suññāni ca, cha viññākāyā sabhāgā ceva suññā ca, cha phassakāyā sabhāgā ceva suññā ca, cha vedanākāyā sabhāgā ceva suññā ca, cha saññākāyā sabhāgā ceva suññā ca, cha cetanākāyā sabhāgā ceva suññā ca, idam sabhāgasuññaṃ.

¹ ubhayato tam - Syā.

Do trí, vô minh được tịnh lặng và là *không*. Do hân hoan, sự không hứng thú được tịnh lặng và là *không*. Do sơ thiền, các pháp ngăn che được tịnh lặng và là *không*. ...(như trên)... Do Đạo A-la-hán, toàn bộ phiền não được tịnh lặng và là *không*. Đây là *không* do tịnh lặng.

Cái gì là *không* do xuất ly? Do sự thoát ly, ước muốn trong các dục được xuất ly và là *không*. Do không sân độc, sân độc được xuất ly và là *không*. Do sự nghĩ tưởng về ánh sáng, sự lờ đờ buồn ngủ được xuất ly và là *không*. Do không tán mạn, sự phóng dật được xuất ly và là *không*. Do xác định pháp, hoài nghi được xuất ly và là *không*. Do trí, vô minh được xuất ly và là *không*. Do hân hoan, sự không hứng thú được xuất ly và là *không*. Do sơ thiền, các pháp ngăn che được xuất ly và là *không*. ...(như trên)... Do Đạo A-la-hán, toàn bộ phiền não được xuất ly và là *không*. Đây là *không* do xuất ly.

Cái gì là *không* đối với nội phần? Mắt thuộc nội phần là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã, đối với vật thường còn, đối với vật vững bền, đối với vật vĩnh viễn, hoặc đối với pháp không chuyển biến. Tai thuộc nội phần là *không* ... Mũi thuộc nội phần là *không* ... Lưỡi thuộc nội phần là *không* ... Thân thuộc nội phần là *không* ... Ý thuộc nội phần là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã, đối với vật thường còn, đối với vật vững bền, đối với vật vĩnh viễn, hoặc đối với pháp không chuyển biến. Đây là *không* đối với nội phần.

Cái gì là *không* đối với ngoại phần? Các sắc thuộc ngoại phần là *không* ...(như trên)... Các pháp thuộc ngoại phần là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã, đối với vật thường còn, đối với vật vững bền, đối với vật vĩnh viễn, hoặc đối với pháp không chuyển biến. Đây là *không* đối với ngoại phần.

Cái gì là *không* đối với cả hai? Mắt thuộc nội phần và các sắc thuộc ngoại phần, cả hai điều này là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã, đối với vật thường còn, đối với vật vững bền, đối với vật vĩnh viễn, hoặc đối với pháp không chuyển biến. Tai thuộc nội phần và các thính thuộc ngoại phần ... Mũi thuộc nội phần và các khí thuộc ngoại phần ... Lưỡi thuộc nội phần và các vị thuộc ngoại phần ... Thân thuộc nội phần và các xúc thuộc ngoại phần ... Ý thuộc nội phần và các pháp thuộc ngoại phần, cả hai điều này là *không* đối với tự ngã hoặc đối với vật thuộc về tự ngã, đối với vật thường còn, đối với vật vững bền, đối với vật vĩnh viễn, hoặc đối với pháp không chuyển biến. Điều này là *không* đối với cả hai.

Cái gì là *không* của cùng nhóm? Sáu nội xứ là cùng nhóm và là *không*. Sáu ngoại xứ là cùng nhóm và là *không*. Sáu nhóm của thức là cùng nhóm và là *không*. Sáu nhóm của xúc là cùng nhóm và là *không*. Sáu nhóm của thọ là cùng nhóm và là *không*. Sáu nhóm của tưởng là cùng nhóm và là *không*. Sáu nhóm của tư là cùng nhóm và là *không*. Đây là *không* của cùng nhóm.

Katamaṃ visabhāgasuññaṃ? Cha ajjhattikāni āyatanāni chahi bāhirehi āyatanehi visabhāgāni ceva suññāni ca, cha bāhirāni āyatanāni chahi viññāṇakāyehi visabhāgāni ceva suññāni ca, cha viññāṇakāyā chahi phassakāyehi visabhāgāni ceva suññāni ca, cha phassakāyā chahi vedanākāyehi visabhāgāni ceva suññāni ca, cha vedanākāyā chahi saññākāyehi visabhāgāni ceva suññāni ca, cha saññākāyā chahi cetanākāyehi visabhāgāni ceva suññāni ca, idaṃ visabhāgasuññaṃ.

Katamaṃ esanāsuññaṃ? Nekkhammesanā kāmaccandena suññā, abyāpādesanā byāpādena suññā, ālokasaññesanā thīnamiddhena suññā, avikkhepesanā uddhaccena suññā, dhammavavattānesanā vicikicchāya suññā, ñāṇesanā avijjāya suññā, pāmojjesanā aratīyā suññā, paṭhamajjhānesanā nīvaraṇehi suññā, —pe— arahattamaggasanā sabbakilesehi suññā, idaṃ esanāsuññaṃ.

Katamaṃ pariggahasuññaṃ? Nekkhammapariggaho kāmaccandena suñño, abyāpādapariggaho byāpādena suñño, ālokasaññāpariggaho thīnamiddhena suñño, avikkhepariggaho uddhaccena suñño, dhammavavattānapariggaho vicikicchāya suñño, ñāṇapariggaho avijjāya suñño, pāmojjapariggaho aratīyā suñño, paṭhamajjhānapariggaho nīvaraṇehi suñño, —pe— arahattamaggapariggaho sabbakilesehi suñño, idaṃ pariggahasuññaṃ.

Katamaṃ paṭilābhasuññaṃ? Nekkhammapaṭilābho kāmaccandena suñño, abyāpādapāṭilābho byāpādena suñño, ālokasaññāpaṭilābho thīnamiddhena suñño, avikkhepaṭilābho uddhaccena suñño, dhammavavattānapaṭilābho vicikicchāya suñño, ñāṇapaṭilābho avijjāya suñño, pāmojjapaṭilābho aratīyā suñño, paṭhamajjhānapaṭilābho nīvaraṇehi suñño —pe— arahattamagga-paṭilābho sabbakilesehi suñño. Idaṃ paṭilābhasuññaṃ.

Katamaṃ paṭivedhasuññaṃ? Nekkhammapaṭivedho kāmaccandena suñño, abyāpādapāṭivedho byāpādena suñño, ālokasaññāpaṭivedho thīnamiddhena suñño, avikkhepaṭivedho uddhaccena suñño, dhammavavattānapāṭivedho vicikicchāya suñño, ñāṇapaṭivedho avijjāya suñño, pāmojjapaṭivedho aratīyā suñño, paṭhamajjhānapāṭivedho, nīvaraṇehi suñño —pe— arahattamagga-paṭivedho sabbakilesehi suñño. Idaṃ paṭivedhasuññaṃ.

Cái gì là *không* do khác nhóm? Sáu nội xứ đối với sáu ngoại xứ là khác nhóm và là *không*. Sáu xứ ngoại đối với sáu nhóm của thức là khác nhóm và là *không*. Sáu nhóm của thức đối với sáu nhóm của xúc là khác nhóm và là *không*. Sáu nhóm của xúc đối với sáu nhóm của thọ là khác nhóm và là *không*. Sáu nhóm của thọ đối với sáu nhóm của tưởng là khác nhóm và là *không*. Sáu nhóm của tưởng đối với sáu nhóm của tư là khác nhóm và là *không*. Đây là *không* do khác nhóm.

Cái gì là *không* do tầm cầu? Tầm cầu sự thoát ly là *không* đối với ước muốn trong các dục. Tầm cầu sự không sân độc là *không* đối với sân độc. Tầm cầu sự nghĩ tưởng về ánh sáng là *không* đối với sự lờ đờ buồn ngủ. Tầm cầu sự không tán mạn là *không* đối với phóng dật. Tầm cầu sự xác định pháp là *không* đối với hoài nghi. Tầm cầu trí là *không* đối với vô minh. Tầm cầu sự hân hoan là *không* đối với sự không hứng thú. Tầm cầu sơ thiền là *không* đối với các pháp ngăn che. ...(như trên)... Tầm cầu Đạo A-la-hán là *không* đối với toàn bộ phiền não. Đây là *không* do tầm cầu.

Cái gì là *không* do nắm giữ? Nắm giữ sự thoát ly là *không* đối với ước muốn trong các dục. Nắm giữ sự không sân độc là *không* đối với sân độc. Nắm giữ sự nghĩ tưởng về ánh sáng là *không* đối với sự lờ đờ buồn ngủ. Nắm giữ sự không tán mạn là *không* đối với sự phóng dật. Nắm giữ sự xác định pháp là *không* đối với hoài nghi. Nắm giữ trí là *không* đối với vô minh. Nắm giữ sự hân hoan là *không* đối với sự không hứng thú. Nắm giữ sơ thiền là *không* đối với các pháp ngăn che. ...(như trên)... Nắm giữ Đạo A-la-hán là *không* đối với toàn bộ phiền não. Đây là *không* do nắm giữ.

Cái gì là *không* do thành đạt? Thành đạt sự thoát ly là *không* đối với ước muốn trong các dục. Thành đạt sự không sân độc là *không* đối với sân độc. Thành đạt sự nghĩ tưởng về ánh sáng là *không* đối với sự lờ đờ buồn ngủ. Thành đạt sự không tán mạn là *không* đối với phóng dật. Thành đạt sự xác định pháp là *không* đối với hoài nghi. Thành đạt trí là *không* đối với vô minh. Thành đạt sự hân hoan là *không* đối với sự không hứng thú. Thành đạt sơ thiền là *không* đối với các pháp ngăn che. ...(như trên)... Thành đạt Đạo A-la-hán là *không* đối với toàn bộ phiền não. Đây là *không* do thành đạt.

Cái gì là *không* do thấu triệt? Thấu triệt sự thoát ly là *không* đối với ước muốn trong các dục. Thấu triệt sự không sân độc là *không* đối với sân độc. Thấu triệt sự nghĩ tưởng về ánh sáng là *không* đối với sự lờ đờ buồn ngủ. Thấu triệt sự không tán mạn là *không* đối với phóng dật. Thấu triệt sự xác định pháp là *không* đối với hoài nghi. Thấu triệt trí là *không* đối với vô minh. Thấu triệt sự hân hoan là *không* đối với sự không hứng thú. Thấu triệt sơ thiền là *không* đối với các pháp ngăn che. ...(như trên)... Thấu triệt Đạo A-la-hán là *không* đối với toàn bộ phiền não. Đây là *không* do thấu triệt.

Katamaṃ ekattasuññaṃ nānattasuññaṃ? Kāmacchando nānattaṃ, nekkhammaṃ ekattaṃ, nekkhammekattaṃ cetayato kāmacchandena suññaṃ, byāpādo nānattaṃ abyāpādo ekattaṃ, abyāpādekattaṃ, ālokasaññā cetayato byāpādena suññaṃ, thīnamiddhaṃ nānattaṃ, ālokasaññā ekattaṃ, ālokasaññekattaṃ cetayato thīnamiddhena suññaṃ, uddhaccaṃ nānattaṃ, avikkhepo ekattaṃ, avikkhepekattaṃ cetayato uddhaccena suññaṃ, vicikicchā nānattaṃ, dhammavavatthānaṃ ekattaṃ, dhammavavatthānekattaṃ cetayato vicikicchāya suññaṃ, avijjā nānattaṃ ñāṇaṃ ekattaṃ, ñāṇekattaṃ cetayato avijjāya suññaṃ, arati nānattaṃ, pāmojjaṃ ekattaṃ, pāmojjekattaṃ cetayato aratiyā suññaṃ, nīvaraṇaṃ nānattaṃ, paṭhamajjhānaṃ ekattaṃ, paṭhamajjhānekattaṃ cetayato nīvaraṇehi suññaṃ —pe— sabbakilesā nānattaṃ, arahattamaggo ekattaṃ, arahattamaggekattaṃ cetayato sabbakilesehi suññaṃ. Idaṃ ekattasuññaṃ nānattasuññaṃ.

Katamaṃ khantisuññaṃ? Nekkhammakhanti kāmacchandena suññā, abyāpādakhanti byāpādena suññā, ālokasaññākhanti thīnamiddhena suññā, avikkhepakhanti uddhaccena suññā, dhammavavatthānakhanti vicikicchāya suññā, ñāṇakhanti avijjāya suññā, pāmojjakhanti aratiyā suññā, paṭhamajjhanakhanti nīvaraṇehi suññā, —pe— arahattamaggakhanti sabbakilesehi suññā. Idaṃ khantisuññaṃ.

Katamaṃ adhiṭṭhānasuññaṃ? Nekkhammādhīṭṭhānaṃ kāmacchandena suññā, abyāpādādhīṭṭhānaṃ byāpādena suññaṃ, ālokasaññādhīṭṭhānaṃ thīnamiddhena suññaṃ, avikkhepādhīṭṭhānaṃ uddhaccena suññaṃ, dhammavavatthādhīṭṭhānaṃ vicikicchāya suññaṃ, ñāṇādhīṭṭhānaṃ avijjāya suññaṃ, pāmojjādhīṭṭhānaṃ aratiyā suññaṃ, paṭhamajjhānādhīṭṭhānaṃ nīvaraṇehi suññaṃ, —pe— arahattamaggādhīṭṭhānaṃ sabbakilesehi suññaṃ. Idaṃ adhiṭṭhānasuññaṃ.

Cái gì là *không* do tính chất giống nhau, là *không* do tính chất khác biệt? Ước muốn trong các dục là có tính chất khác biệt, sự thoát ly là có tính chất giống nhau. Vị đang suy nghĩ về tính chất giống nhau của sự thoát ly, đối với vị ấy là *không* về ước muốn trong các dục. Sân độc là có tính chất khác biệt, không sân độc là có tính chất giống nhau. Vị đang suy nghĩ về tính chất giống nhau của không sân độc, đối với vị ấy là *không* về sân độc. Sự lơ dờ buồn ngủ là có tính chất khác biệt, sự nghĩ tưởng về ánh sáng là có tính chất giống nhau. Vị đang suy nghĩ về tính chất giống nhau của sự nghĩ tưởng về ánh sáng, đối với vị ấy là *không* về sự lơ dờ buồn ngủ. Phóng dật là có tính chất khác biệt, sự không tán mạn là có tính chất giống nhau. Vị đang suy nghĩ về tính chất giống nhau của sự không tán mạn, đối với vị ấy là *không* về phóng dật. Hoài nghi là có tính chất khác biệt, sự xác định pháp là có tính chất giống nhau. Vị đang suy nghĩ về tính chất giống nhau của sự xác định pháp, đối với vị ấy là *không* về hoài nghi. Vô minh là có tính chất khác biệt, trí là có tính chất giống nhau. Vị đang suy nghĩ về tính chất giống nhau của trí, đối với vị ấy là *không* về vô minh. Sự không hứng thú là có tính chất khác biệt, hân hoan là có tính chất giống nhau. Vị đang suy nghĩ về tính chất giống nhau của hân hoan, đối với vị ấy là *không* về sự không hứng thú. Các pháp ngăn che là có tính chất khác biệt, sơ thiền là có tính chất giống nhau. Vị đang suy nghĩ về tính chất giống nhau của sơ thiền, đối với vị ấy là *không* về các pháp ngăn che. ...(như trên)... Toàn bộ phiền não là có tính chất khác biệt, Đạo A-la-hán là có tính chất giống nhau. Vị đang suy nghĩ về tính chất giống nhau của Đạo A-la-hán, đối với vị ấy là *không* về toàn bộ phiền não. Đây là *không* do tính chất giống nhau, là *không* do tính chất khác biệt.

Cái gì là *không* do nhân nại? Nhân nại đối với sự thoát ly là *không* đối với ước muốn trong các dục. Nhân nại đối với sự không sân độc là *không* đối với sân độc. Nhân nại đối với sự nghĩ tưởng về ánh sáng là *không* đối với sự lơ dờ buồn ngủ. Nhân nại đối với sự không tán mạn là *không* đối với phóng dật. Nhân nại đối với sự xác định pháp là *không* đối với hoài nghi. Nhân nại đối với trí là *không* đối với vô minh. Nhân nại đối với sự hân hoan là *không* đối với sự không hứng thú. Nhân nại đối với sơ thiền là *không* đối với các pháp ngăn che. ...(như trên)... Nhân nại đối với Đạo A-la-hán là *không* đối với toàn bộ phiền não. Đây là *không* do nhân nại.

Cái gì là *không* do khăng định? Khăng định sự thoát ly là *không* đối với ước muốn trong các dục. Khăng định không sân độc là *không* đối với sự sân độc. Khăng định sự nghĩ tưởng về ánh sáng là *không* đối với sự lơ dờ buồn ngủ. Khăng định sự không tán mạn là *không* đối với sự phóng dật. Khăng định sự xác định pháp là *không* đối với hoài nghi. Khăng định trí là *không* đối với vô minh. Khăng định sự hân hoan là *không* đối với không hứng thú. Khăng định sơ thiền là *không* đối với các pháp ngăn che. ...(nt)... Khăng định Đạo A-la-hán là *không* đối với toàn bộ phiền não. Đây là *không* do khăng định.

Katamaṃ pariyogāhanasuññaṃ? Nekkhammapariyogāhanaṃ kāmaccchandena suññaṃ, abyāpādapariyogāhanaṃ byāpādena suññaṃ, ālokasaññāpariyogāhanaṃ thīnamiddhena suññaṃ, avikkhepapariyogāhanaṃ uddhaccena suññaṃ, dhammavavatthānapariyogāhanaṃ vicikicchāya suññaṃ, ñāṇapariyogāhanaṃ avijjāya suññaṃ, pāmojjapariyogāhanaṃ aratiyā suññaṃ, paṭhamajjhānapariyogāhanaṃ nīvaraṇehi suññaṃ, —pe— arahattamaggapariyogāhanaṃ sabbakilesehi suññaṃ. Idaṃ pariyogāhanasuññaṃ.

Katamaṃ sampajānassa pavattapariyādānaṃ sabbasuññatānaṃ paramatthasuññaṃ? Idha sampajāno nekkhammena kāmaccchandassa pavattaṃ pariyādiyati, abyāpādena byāpādassa pavattaṃ pariyādiyati, ālokasaññāya thīnamiddhassa pavattaṃ pariyādiyati, avikkhepena uddhaccassa pavattaṃ pariyādiyati, dhammavavatthānena vicikicchāya pavattaṃ pariyādiyati, ñāṇena avijjāya pavattaṃ pariyādiyati, pāmojjena aratiyā pavattaṃ pariyādiyati, paṭhamena jhānena nīvaraṇānaṃ pavattaṃ pariyādiyati, —pe— arahattamaggena sabbakilesānaṃ pavattaṃ pariyādiyati.

Atha vā pana sampajānassa anupādisesāya nibbānadhātuyā parinibbāyantassa idaṃ ceva cakkhupavattaṃ pariyādiyati, aññaṃ ca cakkhupavattaṃ na uppajjati, idaṃ ceva sotapavattaṃ —pe— ghānapavattaṃ —pe— jivhāpavattaṃ —pe— kāyapavattaṃ —pe— manopavattaṃ pariyādiyati, aññaṃ ca manopavattaṃ na uppajjati, idaṃ sampajānassa pavattapariyādānaṃ sabbasuññatānaṃ paramatthasuññanti.

Suññakathā samattā.

Yuganaddhavaggo dutiyo.

Tassuddānaṃ:

Yuganaddhā saccabojjhaṅgā
mettā virāgapañcamā,
paṭisambhidā dhammacakkaṃ
lokuttarabalasuññā'ti.

Esa nikāyadharehi ṭhapito
asamo dutiyo pavaro varavaggo'ti.

--ooOoo--

Cái gì là *không* do thâm nhập? Thâm nhập sự thoát ly là *không* đối với ước muốn trong các dục. Thâm nhập sự không sân độc là *không* đối với sân độc. Thâm nhập sự nghĩ tưởng về ánh sáng là *không* đối với sự lơ đãng buồn ngủ. Thâm nhập sự không tán mạn là *không* đối với sự phóng dật. Thâm nhập sự xác định pháp là *không* đối với hoài nghi. Thâm nhập trí là *không* đối với vô minh. Thâm nhập sự hân hoan là *không* đối với sự không hứng thú. Thâm nhập sơ thiên là *không* đối với các pháp ngăn che. ...(như trên)... Thâm nhập Đạo A-la-hán là *không* đối với toàn bộ phiền não. Đây là *không* do thâm nhập.

Sự chấm dứt vận hành gì ở vị có sự nhận biết rõ rệt là *không* theo ý nghĩa tuyệt đối của tất cả không tánh? Ở đây, vị có sự nhận biết rõ rệt, chấm dứt sự vận hành của ước muốn trong các dục nhờ vào sự thoát ly, chấm dứt sự vận hành của sân độc nhờ vào không sân độc, chấm dứt sự vận hành của sự lơ đãng buồn ngủ nhờ vào sự nghĩ tưởng về ánh sáng, chấm dứt sự vận hành của phóng dật nhờ vào không tán mạn, chấm dứt sự vận hành của hoài nghi nhờ vào sự xác định pháp, chấm dứt sự vận hành của vô minh nhờ vào trí, chấm dứt sự vận hành của không hứng thú nhờ vào hân hoan, chấm dứt sự vận hành của các pháp ngăn che nhờ vào sơ thiên ...(như trên)... chấm dứt sự vận hành của toàn bộ phiền não nhờ vào Đạo A-la-hán.

Hoặc là đối với vị có sự nhận biết rõ rệt đang Vô Dư Niết Bàn ở cảnh giới Niết Bàn không còn dư sót, sự vận hành này của mắt được chấm dứt và sự vận hành khác của mắt không sanh lên, sự vận hành này của tai ...(như trên)... sự vận hành này của mũi ...(như trên)... sự vận hành này của lưỡi ...(như trên)... sự vận hành này của thân ...(nt)... sự vận hành này của ý được chấm dứt và sự vận hành khác của ý không sanh lên. Sự chấm dứt vận hành này ở vị có sự nhận biết rõ rệt là *không* theo ý nghĩa tuyệt đối của tất cả không tánh.

Phần Giảng về Không được đầy đủ.

Phẩm Kết Hợp Chung là phân thứ nhì.

Tóm lược phẩm này:

<i>Kết hợp chung, chân lý,</i>	→	<i>các chi phần giác ngộ,</i>
<i>tâm từ, ly tham ái</i>		<i>là phần giảng thứ năm,</i>
<i>(các phương pháp) phân tích,</i>		<i>bánh xe về Chánh Pháp,</i>
<i>tối thượng ở thế gian,</i>		<i>lực, và không (là mười).</i>

Phần quý báu của các Bộ Kinh đã được thành lập này là phẩm thứ nhì, cao quý, tuyệt vời, không gì sánh được.

--ooOoo--

C. PAÑÑĀVAGGO

I. PAÑÑĀKATHĀ

Aniccānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, dukkhānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, anattānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, —pe— paṭinissaggānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti?

Aniccānupassanā bhāvitā bahulikatā javanapaññaṃ paripūreti, dukkhānupassanā bhāvitā bahulikatā nibbedhikapaññaṃ paripūreti, anattānupassanā bhāvitā bahulikatā mahāpaññaṃ paripūreti, nibbidānupassanā bhāvitā bahulikatā tikkhapaññaṃ paripūreti, virāgānupassanā bhāvitā bahulikatā vipulapaññaṃ paripūreti, nirodhānupassanā bhāvitā bahulikatā gambhīrapaññaṃ paripūreti, paṭinissaggānupassanā bhāvitā bahulikatā asāmantapaññaṃ¹ paripūreti. Imā satta paññā bhāvitā bahulikatā paṇḍiccaṃ paripūrenti. Imā aṭṭha paññā bhāvitā bahulikatā puthupaññaṃ paripūrenti. Imā nava paññā bhāvitā bahulikatā hāsapaññaṃ paripūrenti.

Hāsapaññā paṭibhānapaṭisambhidā, tassā atthavavattānato atthapaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, dhammavavattānato dhammapaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, niruttivavattānato niruttipaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, paṭibhānavavattānato paṭibhānapaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, tassimā catasso paṭisambhidāyo adhigatā honti sacchikatā phassitā paññāya.

Rūpe aniccānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, —pe— rūpe paṭinissaggānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti?

Rūpe aniccānupassanā bhāvitā bahulikatā javanapaññaṃ paripūreti —pe— rūpe paṭinissaggānupassanā bhāvitā bahulikatā asāmantapaññaṃ¹ paripūreti. Imā satta paññā bhāvitā bahulikatā paṇḍiccaṃ paripūrenti. Imā aṭṭha paññā bhāvitā bahulikatā puthupaññaṃ paripūrenti. Imā nava paññā bhāvitā bahulikatā hāsapaññaṃ paripūrenti.

¹ assāmantapaññaṃ - Syā, PTS.

C. PHÂM TUỆ:

I. GIẢNG VỀ TUỆ:

Sự quán xét về vô thường được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về khổ não được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về vô ngã được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? ...(như trên)... Sự quán xét về từ bỏ được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ?

Sự quán xét về vô thường được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ đồng tốc được tròn đủ. Sự quán xét về khổ não được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ nhàm chán được tròn đủ. Sự quán xét về vô ngã được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ vĩ đại được tròn đủ. Sự quán xét về nhàm chán được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ sắc bén được tròn đủ. Sự quán xét về ly tham ái được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ rộng lớn được tròn đủ. Sự quán xét về diệt tận được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ thâm sâu được tròn đủ. Sự quán xét về từ bỏ được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ vô song được tròn đủ. Bảy tuệ này được tu tập, được làm cho sung mãn khiến bản tánh sáng suốt được tròn đủ. Tám tuệ^[*] này được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ phổ thông được tròn đủ. Chín tuệ này được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ vi tiểu được tròn đủ.

Tuệ vi tiểu là sự phân tích về phép biện giải. Từ việc xác định ý nghĩa bởi tuệ ấy, sự phân tích về ý nghĩa là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ. Từ việc xác định pháp, sự phân tích về pháp là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ. Từ việc xác định ngôn từ, sự phân tích về ngôn từ là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ. Từ việc xác định phép biện giải, sự phân tích về phép biện giải là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ. Bốn phân tích này của vi ấy là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ.

Sự quán xét về vô thường ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? ...(như trên)... Sự quán xét về từ bỏ ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ?

Sự quán xét về vô thường ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ đồng tốc được tròn đủ. ...(như trên)... Sự quán xét về từ bỏ ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ vô song được tròn đủ. Bảy tuệ này được tu tập, được làm cho sung mãn khiến bản tánh sáng suốt được tròn đủ. Tám tuệ này được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ phổ thông được tròn đủ. Chín tuệ này được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ vi tiểu được tròn đủ.

Hāsapaññā paṭibhānapaṭisambhidā. Tassa¹ atthavavatthānato atthapaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, dhammavavatthānato dhammapaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, niruttivavatthānato niruttiapaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, paṭibhānavavatthānato paṭibhānapaṭisambhidā adhigatā hoti, sacchikatā phassitā paññāya, tassimā catasso paṭisambhidāyo adhigatā honti sacchikatā phassitā paññāya.

Vedanāya —pe— saññāya —pe— saṅkhāresu —pe— viññāṇe —pe— cakkhusmiṃ —pe— jarāmarāṇe aniccānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, —pe— jarāmarāṇe paṭinissaggānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti? Jarāmarāṇe aniccānupassanā bhāvitā bahulikatā javanapaññaṃ paripūreti, —pe— jarāmarāṇe paṭinissaggānupassanā bhāvitā bahulikatā asāmantapaññaṃ paripūreti. Imā satta paññā bhāvitā bahulikatā paṇḍiccaṃ paripūrenti. Imā aṭṭha paññā bhāvitā bahulikatā puthupaññaṃ paripūrenti. Imā nava paññā bhāvitā bahulikatā hāsapaññaṃ paripūrenti.

Hāsapaññā paṭibhānapaṭisambhidā, tassā atthavavatthānato atthapaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, dhammavavatthānato dhammapaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, niruttivavatthānato niruttiapaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, paṭibhānavavatthānato paṭibhānapaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, tassimā catasso paṭisambhidāyo adhigatā honti sacchikatā phassitā paññāya.

Rūpe aniccānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, atitānāgatapaccuppanne rūpe aniccānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, rūpe dukkhānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, atitānāgatapaccuppanne rūpe dukkhānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, rūpe anattānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, atitānāgatapaccuppanne rūpe anattānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, rūpe nibbidānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, atitānāgatapaccuppanne rūpe nibbidānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, rūpe virāgānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, atitānāgatapaccuppanne rūpe virāgānupassanā bhāvitā bahulikatā

¹ tassā - Machasaṃ, Syā, PTS.

Tuệ vi tiểu là sự phân tích về phép biện giải. Từ việc xác định ý nghĩa bởi tuệ ấy, sự phân tích về ý nghĩa là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ. Từ việc xác định pháp, sự phân tích về pháp là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ. Từ việc xác định ngôn từ, sự phân tích về ngôn từ là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ. Từ việc xác định phép biện giải, sự phân tích về phép biện giải là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ. Bốn phân tích này của vị ấy là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ.

Sự quán xét về vô thường ở thọ ... ở tướng ... ở các hành ... ở thức ... ở mắt ... ở lão tử được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? ...(như trên)... Sự quán xét về từ bỏ ở lão tử được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về vô thường ở lão tử được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ đồng tốc được tròn đủ. ...(như trên)... Sự quán xét về từ bỏ ở lão tử được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ vô song được tròn đủ. Bảy tuệ này được tu tập, được làm cho sung mãn khiến bản tánh sáng suốt được tròn đủ. Tám tuệ này được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ phổ thông được tròn đủ. Chín tuệ này được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ vi tiểu được tròn đủ.

Tuệ vi tiểu là sự phân tích về phép biện giải. Từ việc xác định ý nghĩa bởi tuệ ấy, sự phân tích về ý nghĩa là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ. Từ việc xác định pháp, sự phân tích về pháp là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ. Từ việc xác định ngôn từ, sự phân tích về ngôn từ là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ. Từ việc xác định phép biện giải, sự phân tích về phép biện giải là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ. Bốn phân tích này của vị ấy là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ.

Sự quán xét về vô thường ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về vô thường ở sắc thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về khổ não ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về khổ não ở sắc thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về vô ngã ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về vô ngã ở sắc thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về nhàm chán ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về nhàm chán ở sắc thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về ly tham ái ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về ly tham ái ở sắc thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ?

katamaṃ paññaṃ paripūreti, rūpe nirodhānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, atītānāgatapaccuppanne rūpe nirodhānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, rūpe paṭinissaggānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, atītānāgatapaccuppanne rūpe paṭinissaggānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti?

Rūpe aniccānupassanā bhāvitā bahulikatā javanapaññaṃ paripūreti, atītānāgatapaccuppanne rūpe aniccānupassanā bhāvitā bahulikatā javanapaññaṃ paripūreti, rūpe dukkhānupassanā bhāvitā bahulikatā nibbedhikapaññaṃ paripūreti, atītānāgatapaccuppanne rūpe dukkhānupassanā bhāvitā bahulikatā javanapaññaṃ paripūreti, rūpe anattānupassanā bhāvitā bahulikatā mahāpaññaṃ paripūreti, atītānāgatapaccuppanne rūpe anattānupassanā bhāvitā bahulikatā javanapaññaṃ paripūreti, rūpe nibbidānupassanā bhāvitā bahulikatā tikkhapaññaṃ paripūreti, atītānāgatapaccuppanne rūpe nibbidānupassanā bhāvitā bahulikatā javanapaññaṃ paripūreti, rūpe virāgānupassanā bhāvitā bahulikatā vipulapaññaṃ paripūreti. Atītānāgatapaccuppanne rūpe virāgānupassanā bhāvitā bahulikatā javanapaññaṃ paripūreti, rūpe nirodhānupassanā bhāvitā bahulikatā gambhīrapaññaṃ paripūreti, atītānāgatapaccuppanne rūpe nirodhānupassanā bhāvitā bahulikatā javanapaññaṃ paripūreti, rūpe paṭinissaggānupassanā bhāvitā bahulikatā asāmantapaññaṃ paripūreti, atītānāgatapaccuppanne rūpe paṭinissaggānupassanā bhāvitā bahulikatā javanapaññaṃ paripūreti. Imā satta paññā bhāvitā bahulikatā paṇḍiccaṃ paripūrenti. Imā aṭṭha paññā bhāvitā bahulikatā puthupaññaṃ paripūrenti. Imā nava paññā bhāvitā bahulikatā hāsapaññaṃ paripūrenti.

Hāsapaññā paṭibhānapaṭisambhidā, tassā atthavavattānato atthapaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, dhammavavattānato dhammapaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, niruttivavattānato niruttipaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, paṭibhānavavattānato paṭibhānapaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, tassimā catasso paṭisambhidāyo adhigatā honti sacchikatā phassitā paññāya.

Sự quán xét về diệt tận ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về diệt tận ở sắc thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về từ bỏ ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về từ bỏ ở sắc thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ?

Sự quán xét về vô thường ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ đồng tốc được tròn đủ. Sự quán xét về vô thường ở sắc thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ đồng tốc được tròn đủ. Sự quán xét về khổ não ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ nhàm chán được tròn đủ. Sự quán xét về khổ não ở sắc thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ đồng tốc được tròn đủ. Sự quán xét về vô ngã ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ vĩ đại được tròn đủ. Sự quán xét về vô ngã ở sắc thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ đồng tốc được tròn đủ. Sự quán xét về nhàm chán ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ sắc bén được tròn đủ. Sự quán xét về nhàm chán ở sắc thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ đồng tốc được tròn đủ. Sự quán xét về ly tham ái ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ rộng lớn được tròn đủ. Sự quán xét về ly tham ái ở sắc thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ đồng tốc được tròn đủ. Sự quán xét về diệt tận ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ thâm sâu được tròn đủ. Sự quán xét về diệt tận ở sắc thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ đồng tốc được tròn đủ. Sự quán xét về từ bỏ ở sắc được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ vô song được tròn đủ. Sự quán xét về từ bỏ ở sắc thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ đồng tốc được tròn đủ. Bảy tuệ này được tu tập, được làm cho sung mãn khiến bán tánh sáng suốt được tròn đủ. Tám tuệ này được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ phổ thông được tròn đủ. Chín tuệ này được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ vi tiểu được tròn đủ.

Tuệ vi tiểu là sự phân tích về phép biện giải. Từ việc xác định ý nghĩa bởi tuệ ấy, sự phân tích về ý nghĩa là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ. Từ việc xác định pháp, sự phân tích về pháp là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ. Từ việc xác định ngôn từ, sự phân tích về ngôn từ là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ. Từ việc xác định phép biện giải, sự phân tích về phép biện giải là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ. Bốn phân tích này của vị ấy là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ.

Vedanāya —pe— saññāya —pe— saṅkhāresu —pe— viññāṇe —pe— cakkhusmiṃ —pe— jarāmarañe aniccānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, atitānāgatapaccuppanne jarāmarañe aniccānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, —pe— jarāmarañe paṭinissaggānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti, atitānāgatapaccuppanne jarāmarañe paṭinissaggānupassanā bhāvitā bahulikatā katamaṃ paññaṃ paripūreti?

Jarāmarañe aniccānupassanā bhāvitā bahulikatā javanapaññaṃ paripūreti, atitānāgatapaccuppanne jarāmarañe aniccānupassanā bhāvitā bahulikatā javanapaññaṃ paripūreti —pe— tassimā catasso paṭisambhidāyo adhigatā honti sacchikatā phassitā paññāya.

“Cattāro’me, bhikkhave dhammā bhāvitā bahulikatā sotāpattiphalasacchikiriyāya saṃvattanti. Katame cattāro? Sappurisasamsevo, saddhammasavanam¹ yonisomanasikāro, dhammānudhammapaṭipatti. Ime kho bhikkhave, cattāro dhammā bhāvitā bahulikatā sotāpattiphalasacchikiriyāya saṃvattanti.

“Cattārome bhikkhave, dhammā bhāvitā bahulikatā sakadāgāmiphelasacchikiriyāya saṃvattanti —pe— anāgāmiphelasacchikiriyāya saṃvattanti —pe— arahattaphelasacchikiriyāya saṃvattanti. Katame cattāro? Sappurisasamsevo, saddhammasavanam,¹ yonisomanasikāro, dhammānudhammapaṭipatti. Ime kho bhikkhave, cattāro dhammā bhāvitā bahulikatā arahattaphala²sacchikiriyāya saṃvattanti.

“Cattārome bhikkhave, dhammā bhāvitā bahulikatā paññāpaṭilābhāya saṃvattanti —pe— paññāvuddhiyā³ saṃvattanti, paññāvepullāya saṃvattanti, —pe— mahāpaññatāya saṃvattanti, —pe— puthupaññatāya saṃvattanti, —pe— vipulapaññatāya saṃvattanti, —pe— gambhīrapaññatāya saṃvattanti, —pe— asāmantapaññatāya⁴ saṃvattanti, —pe— bhūripaññatāya saṃvattanti, —pe— paññābhāhullāya saṃvattanti, —pe— sīghapaññatāya saṃvattanti, —pe— lahupaññatāya saṃvattanti, —pe— hāsapaññatāya saṃvattanti, —pe— javanapaññatāya saṃvattanti, —pe— tikkhapaññatāya saṃvattanti, —pe— nibbedhikapaññatāya saṃvattanti. Katame cattāro? Sappurisasamsevo, saddhammasavanam,¹ yonisomanasikāro, dhammānudhammapaṭipatti, ime kho bhikkhave, cattāro dhammā bhāvitā bahulikatā paññāpaṭilābhāya saṃvattanti, paññāvuddhiyā saṃvattanti, —pe— nibbedhikapaññatāya saṃvattanti.” [a]

¹ saddhammassavanam - Machasaṃ.

² arahattamaggaphala - Machasaṃ.

³ paññābuddhiyā - Machasaṃ, PTS; paññābuddhiyā - Syā.

⁴ assāmantapaññatāya - Syā, PTS.

[a] Sotāpatti Samyutta.

Sự quán xét về vô thường ở thọ ... ở tướng ... ở các hành ... ở thức ... ở mắt ... ở lão tử được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về vô thường ở lão tử thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? ... (như trên)... Sự quán xét về từ bỏ ở lão tử được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ? Sự quán xét về từ bỏ ở lão tử thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ gì được tròn đủ?

Sự quán xét về vô thường ở lão tử được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ đồng tốc được tròn đủ. Sự quán xét về vô thường ở lão tử thuộc quá khứ hiện tại vị lai được tu tập, được làm cho sung mãn khiến tuệ đồng tốc được tròn đủ. ... (nt)... Bốn phân tích này của vị ấy là được đắc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ.

Này các tỳ khưu, bốn pháp này được tu tập, được làm cho sung mãn, đưa đến sự tác chứng Quả Nhập Lưu. Bốn là gì? Thân cận bậc thiện nhân, lắng nghe Chánh Pháp, tác ý đúng đường lối, thực hành đúng theo ý nghĩa của Pháp. Này các tỳ khưu, bốn pháp này được tu tập, được làm cho sung mãn, đưa đến sự tác chứng Quả Nhập Lưu.

Này các tỳ khưu, bốn pháp này được tu tập, được làm cho sung mãn, đưa đến sự tác chứng Quả Nhất Lai. ... đưa đến sự tác chứng Quả Bất Lai. ... đưa đến sự tác chứng Quả A-la-hán. Bốn là gì? Thân cận bậc thiện nhân, lắng nghe Chánh Pháp, tác ý đúng đường lối, thực hành đúng theo ý nghĩa của Pháp. Này các tỳ khưu, bốn pháp này được tu tập, được làm cho sung mãn đưa đến sự tác chứng Quả A-la-hán.

Này các tỳ khưu, bốn pháp này được tu tập, được làm cho sung mãn, đưa đến sự thành đạt về tuệ ... (như trên)... đưa đến sự tăng trưởng của tuệ ... (như trên)... đưa đến sự tiến triển của tuệ ... (như trên)... đưa đến trạng thái tuệ vĩ đại ... (như trên)... đưa đến trạng thái tuệ phổ thông ... (như trên)... đưa đến trạng thái tuệ rộng lớn ... (như trên)... đưa đến trạng thái tuệ thâm sâu ... (như trên)... đưa đến trạng thái tuệ vô song ... (như trên)... đưa đến trạng thái tuệ bao la ... (như trên)... đưa đến sự dồi dào của tuệ ... (như trên)... đưa đến trạng thái tuệ nhạy bén ... (như trên)... đưa đến trạng thái tuệ nhẹ nhàng ... (như trên)... đưa đến trạng thái tuệ vi tiểu ... (như trên)... đưa đến trạng thái tuệ đồng tốc ... (như trên)... đưa đến trạng thái tuệ sắc bén ... (như trên)... đưa đến trạng thái tuệ thông suốt. Bốn là gì? Thân cận bậc thiện nhân, lắng nghe Chánh Pháp, tác ý đúng đường lối, thực hành đúng theo ý nghĩa của Pháp. Này các tỳ khưu, bốn pháp này được tu tập, được làm cho sung mãn đưa đến sự thành đạt về tuệ ... (như trên)... đưa đến sự tăng trưởng của tuệ ... (như trên)... đưa đến trạng thái tuệ thông suốt.

Paññāpaṭilābhāya saṃvattantīti katamo paññāpaṭilābho? Catunnaṃ maggañāṇānaṃ, catunnaṃ phalañāṇānaṃ, catunnaṃ paṭisambhidāñāṇānaṃ, channaṃ abhiññāñāṇānaṃ, tesattatīnaṃ ñāṇānaṃ, sattasattatīnaṃ ñāṇānaṃ lābho paṭilābho patti sampatti phassanā sacchikiriyā upasampadā. Paññāpaṭilābhāya saṃvattantīti ayaṃ paññāpaṭilābho.

Paññāvuddhiyā³ saṃvattantīti katamā paññāvuddhi? Sattannaṃ sekhānaṃ puthujjanakalyāṇakassa ca paññā vaḍḍhati, arahato paññā vaḍḍhati. Vaḍḍhitavaḍḍhanā paññāvuddhiyā³ saṃvattantīti ayaṃ paññāvuddhi.¹

Paññāvepullāya saṃvattantīti katamaṃ paññāvepullaṃ? Sattannaṃ sekhānaṃ puthujjanakalyāṇakassa ca paññāvepullaṃ gacchati, arahato paññā vepullaṃ gatā,² paññāvepullāya saṃvattantīti idaṃ paññāvepullaṃ.

Mahāpaññatāya saṃvattantīti katamā mahāpaññā? Mahante atthe parigaṇhātīti³ mahāpaññā, mahante dhamme parigaṇhātīti mahāpaññā, mahantā niruttiyo parigaṇhātīti mahāpaññā, mahantāni paṭibhānāni parigaṇhātīti mahāpaññā, mahante sīlakkhandhe parigaṇhātīti mahāpaññā, mahante samādhikkhandhe parigaṇhātīti mahāpaññā, mahante paññākkhandhe parigaṇhātīti mahāpaññā, mahante vimuttikkhandhe parigaṇhātīti mahāpaññā, mahante vimuttiñāṇadassanakkhandhe parigaṇhātīti mahāpaññā, mahantāni ṭhānāṭṭhānāni parigaṇhātīti mahāpaññā, mahantā vihārasamāpattiyo parigaṇhātīti mahāpaññā, mahantāni ariyasaccāni parigaṇhātīti mahāpaññā, mahante satipaṭṭhāne parigaṇhātīti mahāpaññā, mahante sammappadhāne parigaṇhātīti mahāpaññā, mahante iddhipāde parigaṇhātīti mahāpaññā, mahantāni indriyāni parigaṇhātīti mahāpaññā, mahantāni balāni parigaṇhātīti mahāpaññā, mahante bojjhaṅge parigaṇhātīti mahāpaññā, mahantaṃ ariyamaggaṃ parigaṇhātīti mahāpaññā, mahantāni sāmāññaphalāni parigaṇhātīti mahāpaññā, mahanti⁴ abhiññāyo parigaṇhātīti mahāpaññā, mahantaṃ paramatthaṃ nibbānaṃ parigaṇhātīti mahāpaññā, mahāpaññatāya saṃvattantīti ayaṃ mahāpaññā.

Puthupaññatāya saṃvattantīti katamā puthupaññā? Puthunānākkhandhesu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā, puthunānādhātūsu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā, puthunānā-āyatanesu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā, puthunānāpaṭiccasamuppādesu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā, puthunānāsuññatamanupalabbhesu⁵ ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā, puthunānā-atthesu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā, puthunānādhammesu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā,

¹ paññābuddhi - Machasaṃ, PTS; paññābuddhi - Syā.

² vepullagatā - Machasaṃ; vepullatā - Syā; vepullagatā vepullatā - PTS.

³ parigaṇhātīti - Machasaṃ, Syā, PTS.

⁴ mahantā - Machasaṃ, Syā, PTS.

⁵ suññatamanupalabbhesu - Syā.

Đưa đến sự thành đạt về tuệ: Sự thành đạt về tuệ là gì? Là sự đạt được, sự thành đạt, sự đạt đến, sự thành tựu, sự chạm đến, sự tác chứng, sự hoàn thành của bốn trí về Đạo, của bốn trí về Quả, của bốn trí phân tích, của sáu thắng trí, của bảy mươi ba trí,^[*] của bảy mươi bảy trí.^[*] ‘Chúng (bốn pháp ấy) đưa đến sự thành đạt về tuệ;’ đây là sự thành đạt về tuệ.

Đưa đến sự tăng trưởng của tuệ: Sự tăng trưởng của tuệ gì? Tuệ của 7 vị Hữu Học và của phạm nhân hoàn thiện tăng trưởng, tuệ của vị A-la-hán tăng trưởng. ‘Các sự tăng trưởng đã được tăng trưởng đưa đến sự tăng trưởng của tuệ;’ đây là sự tăng trưởng của tuệ.

Đưa đến sự tiến triển của tuệ: Sự tiến triển của tuệ gì? Tuệ của bảy vị Hữu Học và của vị phạm nhân hoàn thiện đi đến sự tiến triển, tuệ của vị A-la-hán đã đi đến sự tiến triển. ‘Chúng (bốn pháp ấy) đưa đến sự tiến triển của tuệ;’ đây là sự tiến triển của tuệ.

Đưa đến trạng thái tuệ vĩ đại: Tuệ vĩ đại là gì? ‘Năm giữ các ý nghĩa vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các pháp vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các ngôn từ vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các phép biện giải vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các giới uẩn vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các định uẩn vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các tuệ uẩn vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các giải thoát uẩn vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các giải thoát-tri-kiến uẩn vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các sự hợp lý và không hợp lý vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các sự an trú và chứng đạt vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các chân lý cao thượng vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các sự thiết lập niệms vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các chánh cần vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các nền tảng thần thông vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các quyền vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các lực vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các giác chi vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các Thánh Đạo vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các Quả vị Sa-môn vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ các thắng trí vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Năm giữ Niết Bàn có ý nghĩa tuyệt đối vĩ đại’ là tuệ vĩ đại. ‘Chúng (bốn pháp ấy) đưa đến trạng thái tuệ vĩ đại;’ đây là tuệ vĩ đại.

Đưa đến trạng thái tuệ phổ thông: Tuệ phổ thông là gì? ‘Trí vận hành về các uẩn phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các giới phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các xứ phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các sự sanh khởi tùy thuận phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các trường hợp không đạt được không tánh phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các ý nghĩa phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các pháp phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông.

puthunānāniruttīsu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā,
 puthunānāpaṭibhānesu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā,
 puthunānāsīlakkhandhesu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā,
 puthunānāsamādhikkhandhesu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā,
 puthunānāpaññākkhandhesu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā,
 puthunānāvimuttikkhandhesu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā,
 puthunānāvimuttiñāṇadassanakkhandhesu ñāṇaṃ pavattatīti
 puthupaññā, puthunānāṭhānāṭṭhānesu ñāṇaṃ pavattatīti
 puthupaññā, puthunānāvihārasamāpattīsu ñāṇaṃ pavattatīti
 puthupaññā, puthunānā-ariyasaccesu ñāṇaṃ pavattatīti
 puthupaññā, puthunānāsatiṭṭhānesu ñāṇaṃ pavattatīti
 puthupaññā, puthunānāsammappadhānesu ñāṇaṃ pavattatīti
 puthupaññā, puthunānā-iddhipādesu ñāṇaṃ pavattatīti
 puthupaññā, puthunānā-indriyesu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā,
 puthunānābalesu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā,
 puthunānābojjhaṅgesu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā, puthunānā-
 ariyamaggesu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā,
 puthunānāsāmaññaphalesu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā,
 puthunānā-abhiññāsu ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā, puthunānā-
 janasādhāraṇe¹ dhamme atikkamma² paramatthe nibbāne ñāṇaṃ
 pavattatīti puthupaññā, puthupaññatāya saṃvattantīti ayaṃ
 puthupaññā.

Vipulapaññatāya saṃvattantīti katamā vipulapaññā? Vipule
 atthe parigaṇhātīti vipulapaññā, vipule dhamme parigaṇhātīti
 vipulapaññā, vipulā niruttiyo parigaṇhātīti vipulapaññā, vipulāni
 paṭibhānāni parigaṇhātīti vipulapaññā, vipule sīlakkhandhe
 parigaṇhātīti vipulapaññā, vipule samādhikkhandhe parigaṇhātīti
 vipulapaññā, vipule paññākkhandhe parigaṇhātīti vipulapaññā,
 vipule vimuttikkhandhe parigaṇhātīti vipulapaññā, vipule
 vimuttiñāṇadassanakkhandhe parigaṇhātīti vipulapaññā, vipulāni
 ṭhānāṭṭhānāni parigaṇhātīti vipulapaññā, vipulā vihārasamāpattiyo
 parigaṇhātīti vipulapaññā, vipulāni ariyasaccāni parigaṇhātīti
 vipulapaññā, vipule satiṭṭhāne parigaṇhātīti vipulapaññā, vipule
 sammappadhāne parigaṇhātīti vipulapaññā, vipule iddhipāde
 parigaṇhātīti vipulapaññā, vipulāni indriyāni parigaṇhātīti
 vipulapaññā, vipulāni balāni parigaṇhātīti vipulapaññā, vipule
 bojjhaṅge parigaṇhātīti vipulapaññā, vipule ariyamagge
 parigaṇhātīti vipulapaññā, vipulāni sāmaññaphalāni parigaṇhātīti
 vipulapaññā, vipulā abhiññāyo parigaṇhātīti vipulapaññā, vipulaṃ
 paramatthaṃ nibbānaṃ parigaṇhātīti vipulapaññā, vipulapaññatāya
 saṃvattantīti, ayaṃ vipulapaññā.

¹ puthujjanasādhāraṇe - Machasaṃ, Syā, PTS.

² samatikkamma - Tāyi, PTS.

³ ṭhānāṭṭhānāti - Machasaṃ, Syā, PTS.

‘Trí vận hành về các ngôn từ phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các phép biện giải phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các giới uẩn phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các định uẩn phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các tuệ uẩn phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các giải thoát uẩn phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các giải thoát-tri-kiến uẩn phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các sự hợp lý và không hợp lý phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các sự an trú và chứng đạt phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các chân lý cao thượng phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các sự thiết lập niệms phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các chánh cần phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các nền tảng thân thông phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các quyền phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các lực phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các giác chi phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các Thánh Đạo phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các Quả vị Sa-môn phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vận hành về các thăng trí phổ thông và khác biệt’ là tuệ phổ thông. ‘Trí vượt qua các pháp phổ biến đến phạm nhân rồi vận hành về Niết Bàn có ý nghĩa tuyệt đối’ là tuệ phổ thông. ‘Chúng (bốn pháp ấy) đưa đến trạng thái tuệ phổ thông;’ đây là tuệ phổ thông.

Đưa đến trạng thái tuệ rộng lớn: Tuệ rộng lớn là gì? ‘Năm giữ các ý nghĩa rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các pháp rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các ngôn từ rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các phép biện giải rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các giới uẩn rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các định uẩn nghĩa rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các tuệ uẩn rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các giải thoát uẩn rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các giải thoát-tri-kiến uẩn rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các sự hợp lý và không hợp lý rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các sự an trú và chứng đạt rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các chân lý cao thượng rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các sự thiết lập niệms rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các chánh cần rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các nền tảng thân thông rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các quyền rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các lực rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các giác chi rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các Thánh Đạo rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các Quả vị Sa-môn rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ các thăng trí rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Năm giữ Niết Bàn có ý nghĩa tuyệt đối rộng lớn’ là tuệ rộng lớn. ‘Chúng (bốn pháp ấy) đưa đến trạng thái tuệ rộng lớn;’ đây là tuệ rộng lớn.

Gambhīrapaññatāya saṃvattantīti: katamā
gambhīrapaññā? Gambhīresu khandhesu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīrāsu dhātūsu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīresu āyatanesu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīresu paṭiccasamuppādesu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīresu suññatamanupalabbhesu ñāṇaṃ
pavattatīti gambhīrapaññā, gambhīresu atthesu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīresu dhammesu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīrāsu niruttīsu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīresu paṭibhānesu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīresu silakkhandhesu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīresu samādhikkhandhesu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīresu paññākkhandhesu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīresu vimuttikkhandhesu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīresu vimuttiñāṇadassanakkhandhesu
ñāṇaṃ pavattatīti gambhīrapaññā, gambhīresu ṭhānāṭṭhānesu¹
ñāṇaṃ pavattatīti gambhīrapaññā, gambhīrāsu vihārasamāpattīsu
ñāṇaṃ pavattatīti gambhīrapaññā, gambhīresu ariyasaccesu ñāṇaṃ
pavattatīti gambhīrapaññā, gambhīresu satipaṭṭhānesu ñāṇaṃ
pavattatīti gambhīrapaññā, gambhīresu sammappadhānesu ñāṇaṃ
pavattatīti gambhīrapaññā, gambhīresu iddhipādesu ñāṇaṃ
pavattatīti gambhīrapaññā, gambhīresu indriyesu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīresu balesu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīresu bojjaṅgesu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīresu ariyamaggesu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīresu sāmāññaphalesu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīrāsu abhiññāsu ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīre paramatthe nibbāne ñāṇaṃ pavattatīti
gambhīrapaññā, gambhīrapaññatāya saṃvattantīti ayaṃ
gambhīrapaññā.

Asāmantapaññatāya² saṃvattantīti: katamā asāmantapaññā? Yassa puggalassa atthavavattānato atthapaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, dhammavavattānato dhammapaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, niruttivavattānato niruttipaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, paṭibhānavavattānato paṭibhānapaṭisambhidā adhigatā hoti sacchikatā phassitā paññāya, tassa atthe ca dhamme ca niruttiyā ca paṭibhāne ca na añño koci sakkoti abhisambhavitum, anabhisambhavanīyo ca so aññehīti asāmantapañño.

Puthujjanakalyāṇakassa paññā aṭṭhamakassa paññāya dūre vidūre suvidūre na santike na sāmantā, puthujjanakalyāṇakaṃ upādāya aṭṭhamako asāmantapañño. Aṭṭhamakassa paññā sotāpannassa paññāya dūre vidūre suvidūre na santike na sāmantā, aṭṭhamakaṃ upādāya sotāpanno asāmantapañño.

¹ ṭhānāṭṭhānesu - Machasaṃ, Syā, PTS.

² assāmantapaññatāya - Syā, PTS.

Đưa đến trạng thái tuệ thâm sâu: Tuệ thâm sâu là gì? ‘Trí vận hành về các uẩn thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các giới thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các xứ thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các sự sanh khởi tùy thuận thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các trường hợp không đạt được không tánh thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các ý nghĩa thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các pháp thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các ngôn từ thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các phép biện giải thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các giới uẩn thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các định uẩn thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các tuệ uẩn thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các giải thoát uẩn thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các giải thoát-tri-kiến uẩn thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các sự hợp lý và không hợp lý thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các sự an trú và chứng đạt thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các chân lý cao thượng thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các sự thiết lập niệam thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các chánh cần thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các nền tảng thần thông thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các quyền thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các lực thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các giác chi thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các Thánh Đạo thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các Quả vị Sa-môn thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vận hành về các thắng trí thâm sâu’ là tuệ thâm sâu. ‘Trí vượt qua các pháp phổ biến đến phàm nhân rồi vận hành về Niết Bàn có ý nghĩa tuyệt đối’ là tuệ thâm sâu. ‘Chúng (bốn pháp ấy) đưa đến trạng thái tuệ thâm sâu;’ đây là tuệ thâm sâu.

Đưa đến trạng thái tuệ vô song: Tuệ vô song là gì? Cá nhân nào, do xác định ý nghĩa có sự phân tích về ý nghĩa được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ, do xác định pháp có sự phân tích về pháp được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ, do xác định ngôn từ có sự phân tích về ngôn từ được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ, do xác định phép biện giải có sự phân tích về phép biện giải được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ, đối với vị ấy không ai có thể vượt trội về ý nghĩa, về pháp, về ngôn từ, và về phép biện giải. ‘Và vị ấy là không thể bị vượt trội bởi những người khác’ là tuệ vô song.

Tuệ của phàm nhân hoàn thiện so với tuệ của hạng thứ tám (Đạo Nhập Lưu) là xa vời, là xa vời rõ rệt, là xa vời vô cùng rõ rệt, là không gần, là không kề cận; so với phàm nhân hoàn thiện, hạng thứ tám là có tuệ vô song. Tuệ của hạng thứ tám so với tuệ của vị Nhập Lưu là xa vời, là xa vời rõ rệt, là xa vời vô cùng rõ rệt, là không gần, là không kề cận; so với hạng thứ tám, vị Nhập Lưu là có tuệ vô song.

Sotāpannessa paññā sakadāgāmiṣṣa paññāya dūre vidūre suvidūre na santike na sāmantā, sotāpannaṃ upādāya sakadāgāmi asāmantapañño. Sakadāgāmiṣṣa paññā anāgāmiṣṣa paññāya dūre vidūre suvidūre na santike na sāmantā, sakadāgāmiṃ upādāya anāgāmi asāmantapañño. Anāgāmiṣṣa paññā arahato paññāya dūre vidūre suvidūre na santike na sāmantā, anāgāmiṃ upādāya arahā asāmantapañño. Arahato paññā paccekabuddhassa¹ paññāya dūre vidūre suvidūre na santike na sāmantā, arahantaṃ upādāya paccekabuddho asāmantapañño, paccekabuddhañca sadevakañca lokam upādāya tathāgato araham sammāsambuddho aggo asāmantapañño. Paññāpabhedakusalo pabhinnañño adhigatapaṭisambhido² catuvesārajjappatto dasabaladhārī purisāsabho purisasiho purisanāgo purisājañño purisadhoraḥo anantañño anantatejo anantayasa aḍḍho mahaddhano³ dhanavā netā vinetā anunetā paññāpetā nijjhāpetā pekkhetā pasādetā.

So hi bhagavā anuppannessa maggassa uppādetā, asañjātassa maggassa sañjanetā⁴ anakkhātassa maggassa akkhātā, maggaññū maggavidū maggakovido maggānugā⁵ ca panassa etarahi sāvakā viharanti pacchā samannāgatā.

So hi bhagavā jānaṃ jānāti, passaṃ passati, cakkhubhūto ñāṇabhūto dhammabhūto brahmabhūto vattā pavattā atthassa ninnetā amatassa dātā dhammassāmī tathāgato. Natthi tassa bhagavato aññātaṃ adiṭṭhaṃ aviditaṃ asacchikataṃ aphasitaṃ paññāya. Atitāṃ anāgataṃ paccuppannaṃ⁶ upādāya sabbe dhammā sabbākārena buddhassa bhagavato ñāṇamukhe āpāthaṃ āgacchanti. Yaṃ kiñci ñeyyaṃ⁷ nāma atthi dhammaṃ⁸ jānitabbaṃ, attattho vā parattho vā ubhayattho vā diṭṭhadhammiko vā attho samparāyiko vā attho uttāno vā attho gambhīro vā attho gūḷho vā attho paṭicchanno vā attho neyyo vā attho nīto vā attho anavajjo vā attho nikkilesso vā attho vodāno vā attho paramattho vā attho, sabbaṃ taṃ antobuddhaññaṃ parivattati. Sabbaṃ kāyakammaṃ buddhassa bhagavato ñāṇānuparivatti, sabbaṃ vacīkammaṃ buddhassa bhagavato ñāṇānuparivatti, sabbaṃ manokammaṃ buddhassa bhagavato ñāṇānuparivatti.

¹ paccekasambuddhassa - Machasaṃ.

² adhigatapaṭisambhido - Machasaṃ.

³ mahādhano - Pu.

⁴ sañjānetā - Syā.

⁵ maggānugāmī - Machasaṃ, PTS, Sa.

⁶ atitānāgatāpaccuppannaṃ - Syā.

⁷ neyyaṃ - Machasaṃ, Syā, PTS.

⁸ taṃ sabbaṃ - Machasaṃ, Sī 1; atthadhammaṃ - Syā, PTS.

Tuệ của vị Nhập Lưu so với tuệ của vị Nhất Lai là xa vời, là xa vời rõ rệt, là xa vời vô cùng rõ rệt, là không gần, là không kề cận; so với vị Nhập Lưu, vị Nhất Lai là có tuệ vô song. Tuệ của vị Nhất Lai so với tuệ của vị Bất Lai là xa vời, là xa vời rõ rệt, là xa vời vô cùng rõ rệt, là không gần, là không kề cận; so với vị Nhất Lai, vị Bất Lai là có tuệ vô song. Tuệ của vị Bất Lai so với tuệ của vị A-la-hán là xa vời, là xa vời rõ rệt, là xa vời vô cùng rõ rệt, là không gần, là không kề cận; so với vị Bất Lai, vị A-la-hán là có tuệ vô song. Tuệ của vị A-la-hán so với tuệ của vị Phật Độc Giác là xa vời, là xa vời rõ rệt, là xa vời vô cùng rõ rệt, là không gần, là không kề cận; so với vị A-la-hán, vị Phật Độc Giác là có tuệ vô song; so với vị Phật Độc Giác và thế gian luôn cả chư Thiên, đức Như Lai, bậc A-la-hán, đấng Chánh Đẳng Giác là có tuệ vô song tối thắng. Là vị thiện xảo về các loại tuệ, có trí đã được phân hạng, có sự phân tích đã được đặc chứng, đã đạt đến bốn sự tự tín, là vị rành rẽ về mười lực, là bậc Nhân Ngưu, là bậc Nhân Sư, là người như loài rồng, là người có dòng dõi cao quý, là người cất đi gánh nặng, là vị có trí vô biên, có oai lực vô biên, có danh vọng vô biên, giàu có (về trí tuệ), có tài sản (trí tuệ) lớn lao, có của cải (trí tuệ), là vị lãnh đạo, vị hướng đạo, vị dẫn dắt, vị giúp cho nhận biết, vị giúp cho suy nghiệm, vị giúp cho quan sát, vị tạo niềm tin.

Bởi vì Ngài là đức Thế Tôn, là vị làm sanh lên đạo lộ chưa được sanh lên, là vị làm sanh khởi đạo lộ chưa được sanh khởi, là vị tuyên thuyết về đạo lộ chưa được tuyên thuyết, là vị biết về đạo lộ, là vị hiểu rõ về đạo lộ, là vị thông thạo về đạo lộ, hơn nữa hiện nay các Thinh Văn của Ngài là những người đi theo đạo lộ rồi an trú, là những người tiếp nối.

Bởi vì Ngài là đức Thế Tôn, là vị biết điều đã được biết, thấy điều đã được thấy, là mắt, là trí, là Pháp, là đấng Brahma, là vị nói ra, là vị nói lên, là vị đem lại ý nghĩa, là vị ban phát Bất Tử, là đấng Pháp Chủ, là đức Như Lai. Đối với đức Thế Tôn ấy, không gì là không được biết, không được thấy, không được hiểu, không được tác chứng, không được chạm đến bởi tuệ. Tính luôn cả quá khứ hiện tại vị lai, tất cả các pháp với mọi biểu hiện đều nổi bật ở trí của đức Phật Thế Tôn. Bất cứ điều gì được gọi là cần được biết, tất cả các điều ấy đều được biết. Ý nghĩa thuộc về bản thân, hoặc ý nghĩa thuộc về người khác, hoặc ý nghĩa thuộc về cả hai, hoặc ý nghĩa trong thời hiện tại, hoặc ý nghĩa liên quan đến thời vị lai, hoặc ý nghĩa hời hợt, hoặc ý nghĩa thâm sâu, hoặc ý nghĩa khó hiểu, hoặc ý nghĩa được che đậy, hoặc ý nghĩa cần được biết, hoặc ý nghĩa đã được kết luận, hoặc ý nghĩa không sai trái, hoặc ý nghĩa không ô nhiễm, hoặc ý nghĩa thuần khiết, hoặc ý nghĩa tuyệt đối, tất cả các điều ấy đều xoay chuyển ở bên trong trí của đức Phật. Tất cả các nghiệp về thân đều được xoay chuyển thuận theo trí của đức Phật Thế Tôn. Tất cả các nghiệp về khẩu đều được xoay chuyển thuận theo trí của đức Phật Thế Tôn. Tất cả các nghiệp về ý đều được xoay chuyển thuận theo trí của đức Phật Thế Tôn.

Atīte buddhassa bhagavato appaṭihataṃ ñāṇaṃ, anāgate buddhassa bhagavato appaṭihataṃ ñāṇaṃ, paccuppanne buddhassa bhagavato appaṭihataṃ ñāṇaṃ. Yāvatakaṃ ñeyyaṃ tāvatakaṃ ñāṇaṃ, yāvatakaṃ ñāṇaṃ tāvatakaṃ ñeyyaṃ. Ñeyyapariyantikaṃ ñāṇaṃ, ñāṇapariyantikaṃ ñeyyaṃ. Ñeyyaṃ atikkamitvā ñāṇaṃ nappavattati, ñāṇaṃ atikkamitvā ñeyyapatho¹ natthi, aññamaññapariyantatṭhāyino te dhammā. Yathā dvinnaṃ samuggapaṭalānaṃ sammā phussitānaṃ² heṭṭhimaṃ samuggapaṭalaṃ uparimaṃ nātivattati, uparimaṃ samuggapaṭalaṃ heṭṭhimaṃ nātivattati, aññamaññapariyantatṭhāyino; evameva buddhassa bhagavato ñeyyaṃ ca ñāṇaṃ ca aññamaññapariyantatṭhāyino, yāvatakaṃ ñeyyaṃ tāvatakaṃ ñāṇaṃ, yāvatakaṃ ñāṇaṃ tāvatakaṃ ñeyyaṃ, ñeyyapariyantikaṃ ñāṇaṃ, ñāṇapariyantikaṃ ñeyyaṃ, ñeyyaṃ atikkamitvā ñāṇaṃ nappavattati, ñāṇaṃ atikkamitvā ñeyyapatho natthi, aññamaññapariyantatṭhāyino te dhammā. Sabbadhammesu buddhassa bhagavato ñāṇaṃ pavattati.

Sabbe dhammā buddhassa bhagavato āvajjanappaṭibaddhā ākaṅkhanappaṭibaddhā³ manasikārappaṭibaddhā cittuppādappaṭibaddhā, sabbasattesu buddhassa bhagavato ñāṇaṃ pavattati. Sabbesañca⁴ sattānaṃ buddho āsayam jānāti, anusayam jānāti, caritam⁵ jānāti, adhimuttiṃ jānāti. Apparajakkhe mahārajakkhe tikkhindriye mudindriye svākāre dvākāre suviññāpaye duviññāpaye bhabbābhabbe satte pajānāti. Sadevako loko samārako sabrahmako sassamaṇabrāhmaṇī pajā sadevamanussā anto buddhañāṇe parivattati. Yathā ye keci macchakacchapā, antamaso timitimiṅgalaṃ upādāya, antomahāsamudde parivattanti, evamevaṃ sadevako loko samārako sabrahmako sassamaṇabrāhmaṇī pajā sadevamanussā antobuddhañāṇe parivattati. Yathā ye keci pakkhī⁶ antamaso garuḷaṃ venateyyaṃ upādāya, ākāssassa padese parivattanti; evameva yepi te sārīputtasamāpaññāya,⁷ tepi buddhañāṇassa padese parivattanti.

¹ neyyapatho - Machasaṃ, Syā, PTS.

² phassitānaṃ - Syā.

³ ākaṅkappaṭibaddhā - Machasaṃ.

⁴ sabbesaṃ - Machasaṃ.

⁵ cariyaṃ - Syā.

⁶ pakkhino - Machasaṃ.

⁷ sārīputta sattā paññavanto - Syā, PTS.

Trí của đức Phật Thế Tôn về thời điểm đã qua là không bị chướng ngại. Trí của đức Phật Thế Tôn về thời điểm chưa đến là không bị chướng ngại. Trí của đức Phật Thế Tôn về thời điểm hiện tại là không bị chướng ngại. Điều cần được biết là đến đâu, trí (của Ngài) là đến thế ấy; trí (của Ngài) là đến đâu, điều cần được biết là đến thế ấy. Trí (của Ngài) có cùng ranh giới với điều cần được biết, điều cần được biết có cùng ranh giới với trí (của Ngài). Sau khi vượt qua điều cần được biết, trí (của Ngài) không vận hành, không có hiện tượng của điều cần được biết vượt qua trí (của Ngài); các pháp ấy có tình trạng cùng chung ranh giới lẫn nhau. Giống như hai phần của chiếc hộp được gắn liền khít khao, phần hộp ở bên dưới không vượt quá phần bên trên, phần hộp ở bên trên không vượt qua phần bên dưới; chúng có tình trạng cùng chung ranh giới lẫn nhau. Tương tự y như thế, điều cần được biết và trí của đức Phật Thế Tôn có tình trạng cùng chung ranh giới lẫn nhau. Điều cần được biết là đến đâu, trí (của Ngài) là đến thế ấy; trí (của Ngài) là đến đâu, điều cần được biết là đến thế ấy. Trí (của Ngài) có cùng ranh giới với điều cần được biết, điều cần được biết có cùng ranh giới với trí (của Ngài). Sau khi vượt qua điều cần được biết, trí (của Ngài) không vận hành, không có hiện tượng của điều cần được biết vượt qua trí (của Ngài); các pháp ấy có tình trạng cùng chung ranh giới lẫn nhau. Trí của đức Phật Thế Tôn vận hành ở tất cả các pháp.

Đối với đức Phật Thế Tôn, tất cả các pháp được gắn liền với sự hướng tâm, được gắn liền với sự mong muốn, được gắn liền với tác ý, được gắn liền với sự sanh lên của tâm. Trí của đức Phật Thế Tôn vận hành ở tất cả chúng sanh. Đức Phật biết thiên kiến, biết xu hướng ngu ngâm, biết tánh hạnh, biết khuynh hướng của tất cả chúng sanh. Ngài nhận biết những chúng sanh có tầm nhìn bị vấy bụi ít và có tầm nhìn bị vấy bụi nhiều, có giác quan sắc sảo và có giác quan cùn lụt, có tánh khí tốt và có tánh khí tồi, có thể hiểu được một cách nhanh chóng và có thể hiểu được một cách khó khăn, có khả năng và không có khả năng. Thế gian tính luôn cõi chư thiên, cõi Ma Vương, cõi Phạm thiên, cho đến dòng dõi Sa-môn, Bà-la-môn, chư thiên và loài người xoay chuyển ở bên trong trí của đức Phật. Giống như bất cứ loài cá và rùa nào, thậm chí tính luôn loại cá ông cá voi, đều xoay chuyển ở giữa biển cả bao la. Tương tự như vậy, thế gian tính luôn cõi chư thiên, cõi Ma Vương, cõi Phạm thiên, cho đến dòng dõi Sa-môn, Bà-la-môn, chư thiên và loài người xoay chuyển ở bên trong trí của đức Phật. Giống như bất cứ loài có cánh nào, thậm chí tính luôn cả Kim-si-diểu thuộc loại Venateyya, đều xoay chuyển ở khoảng không gian của bầu trời. Tương tự y như thế, ngay cả những vị là tương đương với Sārīputta về tuệ, những vị ấy cũng chỉ xoay chuyển trong phạm vi trí của đức Phật.

Buddhaññaṃ devamanussānaṃ paññaṃ pharivā atighamsitvā tiṭṭhati. Yepi te khattiyapaṇḍitā brāhmaṇapaṇḍitā gahapatiapaṇḍitā samaṇapaṇḍitā nipuṇā kataparappavādā vāavedhirūpā vobhindantā maññe¹ caranti paññāgatena diṭṭhigatāni, te pañhaṃ abhisankharitvā abhisankharitvā tathāgataṃ upasankamitvā pucchanti gūlhāni ca paṭicchannāni ca, kathitā vissajjitāva² te pañhā bhagavatā honti niddiṭṭhakāraṇā. Upakkhittakā ca te bhagavato sampajjanti. Atha kho bhagavā³ tattha atirocati yadidaṃ paññāyāti. Aggo asāmantapañño, asāmantapaññatāya saṃvattantīti ayaṃ asāmantapaññā.

Bhūripaññatāya saṃvattantīti katamā bhūripaññā? Rāgaṃ abhibhuyyātīti bhūripaññā, abhibhavitāti bhūripaññā, dosaṃ abhibhuyyātīti bhūripaññā, abhibhavitāti bhūripaññā, moham abhibhuyyātīti bhūripaññā, abhibhavitāti bhūripaññā, kodham —pe— upanāham —pe— makkham —pe— paḷāsam —pe— issam —pe— macchariyam —pe— māyam —pe— sāṭheyyam —pe— thambham —pe— sārāmbham —pe— mānam —pe— atimānam —pe— madam —pe— pamādam —pe— sabbe kilese —pe— sabbe duccharite —pe— sabbe abhisankhāre —pe— sabbe bhavagāmikamme abhibhuyyātīti bhūripaññā, abhibhavitāti bhūripaññā.

Rāgo ari, taṃ ariṃ maddanī paññāti⁴ bhūripaññā. Doso ari, taṃ ariṃ maddanī paññāti bhūripaññā. Moho ari, taṃ ariṃ maddanī paññāti bhūripaññā. Kodho —pe— upanāho —pe— makkho —pe— paḷāso —pe— issā —pe— macchariyam —pe— māyā —pe— sāṭheyyam —pe— thambho —pe— sārāmbho —pe— māno —pe— atimāno —pe— mado —pe— pamādo —pe— sabbe kilesā —pe— sabbe duccharitā —pe— sabbe abhisankhārā —pe— sabbe bhavagāmikammā ari, taṃ ariṃ maddanī paññāti bhūripaññā. Bhūri vuccati paṭhavī,⁵ tāya paṭhavīsamāya vitthatāya vipulāya paññāya samannāgatoti bhūripaññā. Api ca paññāya metaṃ adhivacanaṃ, bhūri medhā pariṇāyikāti bhūripaññā, bhūripaññatāya saṃvattantīti ayaṃ bhūripaññā.

Paññābāhullāya saṃvattantīti katamaṃ paññābāhullam? Idhekacco paññāgaruko hoti paññācarito paññāsayo paññādhimutto paññādhaḥo paññāketu paññādhipateyyo vicayabahulo pavicayabahulo okkhāyanabahulo samokkhāyanabahulo⁶ sampekkhāyanadhammo vibhūtavihārī taccarito taggaruko tabbahulo tanninno tappoṇo tappabbhāro⁷ tadadhimutto tadadhipateyyo. Yathā gaṇagaruko vuccati gaṇabāhulikoti, cīvaragaruko vuccati cīvarabāhulikoti, pattaagaruko vuccati pattabāhulikoti, senāsanagaruko vuccati senāsanabāhulikoti;

¹ te bhindantā paññe - PTS; paññā - Syā.

² visajjitā ca - Machasaṃ.

³ bhagavā va - PTS.

⁴ maddanipaññāti - Machasaṃ.

⁵ pathavī - Machasaṃ.

⁶ sampekkhāyanabahulo - Syā.

⁷ tappoṇo tappabbhāro - Syā.

Trí của đức Phật xâm nhập, chiếm cứ, và ngự trị tuệ của chư thiên và nhân loại. Ngay cả các vị thông thái dòng Sát-đế-ly, các vị thông thái dòng Bà-la-môn, các vị gia chủ thông thái, các vị Sa-môn thông thái, khôn ngoan, biết đến các giáo thuyết của những người khác như là (mũi tên) xuyên qua sợi tóc, nghĩ rằng họ là những người đi đến đập đổ những khuynh hướng tà kiến nhờ vào tuệ đã đạt được. Những người ấy liên tục chuẩn bị câu hỏi rồi đi đến gặp đức Như Lai và chất vấn. Những câu hỏi khó hiểu và che đậy ấy, khi được giảng giải được trả lời bởi đức Thế Tôn, trở thành những sự việc rõ ràng. Và những người ấy trở thành những người hỗ trợ đối với đức Thế Tôn. Khi ấy, đức Thế Tôn vô cùng rạng rỡ ở tại nơi ấy, tức là về ‘Tuệ.’ Ngài là tối thắng và có tuệ vô song. ‘Chúng (bốn pháp ấy) đưa đến trạng thái tuệ vô song;’ đây là tuệ vô song.

Đưa đến trạng thái tuệ bao la: Tuệ bao la là gì? ‘Chế ngự tham ái’ là tuệ bao la. ‘Đã được chế ngự’ là tuệ bao la. ‘Chế ngự sân’ là tuệ bao la. ‘Đã được chế ngự’ là tuệ bao la. ‘Chế ngự si’ là tuệ bao la. ‘Đã được chế ngự’ là tuệ bao la. ‘Chế ngự sự giận dữ’ ... sự căm hận ... sự gièm pha ... sự hà hiếp ... sự ganh tỵ ... sự bòn xén ... sự xảo trá ... sự đạo đức giả ... sự bướng bỉnh ... sự cống cao ... sự ngã mạn ... sự cao ngạo ... sự kiêu căng ... sự buông lung ... toàn bộ phiền não ... tất cả các ác hạnh ... tất cả các hành ... ‘Chế ngự tất cả nghiệp dẫn đến hữu’ là tuệ bao la. ‘Đã được chế ngự’ là tuệ bao la.

‘Tham ái là kẻ thù. Tuệ nghiền nát kẻ thù ấy’ là tuệ bao la. ‘Sân là kẻ thù. Tuệ nghiền nát kẻ thù ấy’ là tuệ bao la. ‘Si là kẻ thù. Tuệ nghiền nát kẻ thù ấy’ là tuệ bao la. ‘Sự giận dữ ... Sự căm hận ... Sự gièm pha ... Sự hà hiếp ... Sự ganh tỵ ... Sự bòn xén ... Sự xảo trá ... Sự đạo đức giả ... Sự bướng bỉnh ... Sự cống cao ... Sự ngã mạn ... Sự cao ngạo ... Sự kiêu căng ... Sự buông lung ... Toàn bộ phiền não ... Tất cả các ác hạnh ... Tất cả các hành ... ‘Tất cả nghiệp dẫn đến hữu là kẻ thù. Tuệ nghiền nát kẻ thù ấy’ là tuệ bao la. Quả đất được gọi là bao la. ‘Đức Phật hội đủ về tuệ ấy có tính rộng lớn tương tự như quả đất,’ như thế là tuệ bao la. Hơn nữa, điều này là sự đặt tên cho tuệ. ‘Bao la, mãn tiệp, liên quan đến lãnh đạo’ là tuệ bao la. ‘Chúng (bốn pháp ấy) đưa đến trạng thái tuệ bao la;’ đây là tuệ bao la.

Đưa đến sự dồi dào của tuệ: Sự dồi dào của tuệ là gì? Ở đây, có người chú trọng về tuệ, thực hành về tuệ, có thiên hướng về tuệ, có khuynh hướng về tuệ, có tuệ là ngọn cờ, có tuệ là biểu hiệu, có tuệ là pháp chủ đạo, có nhiều tìm hiểu, nhiều suy xét, nhiều xem xét, nhiều quan sát, có sự việc để quan sát, an trú vào sự việc rõ ràng, thực hành tuệ ấy, chú trọng tuệ ấy, dồi dào tuệ ấy, thuận theo tuệ ấy, xuôi theo tuệ ấy, nghiêng theo tuệ ấy, khuynh hướng về tuệ ấy, có tuệ ấy là chủ đạo. Ví như người chú trọng về đồ chúng được gọi là ‘Người có nhiều đồ chúng;’ người chú trọng về y được gọi là ‘Người có nhiều y;’ người chú trọng về bình bát được gọi là ‘Người có nhiều bình bát;’ người chú trọng về sàng tọa được gọi là ‘Người có nhiều sàng tọa;’

evamevaṃ idhekacco paññā garuko hoti paññācarito paññāsayo
 paññādhimutto paññādhajo paññāketu paññādhipateyyo
 vicayabahulo pavicayabahulo okkhāyanabahulo
 samokkhāyanabahulo sampekkhāyanadhammo vibhūtavihārī
 taccarito taggaruko tabbahulo tanninno tappono tappabbhāro
 tadadhimutto tadadhipateyyo. Paññābāhullāya saṃvattantīti idaṃ
 paññābāhullaṃ.

Sīghapaññatāya saṃvattantīti katamā sīghapaññā? Sīghaṃ
 sīghaṃ sīlāni paripūretīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 indriyasamvaram paripūretīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ bhojane
 mattaññutaṃ paripūretīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 jāgariyānuyogaṃ paripūretīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 sīlakkhandhaṃ paripūretīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 samādhikkhandhaṃ paripūretīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 paññākkhandhaṃ paripūretīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 vimuttikkhandhaṃ paripūretīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 vimuttiñāṇadassanakkhandhaṃ paripūretīti sīghapaññā, sīghaṃ
 sīghaṃ ṭhānāṭṭhānāni paṭivijjhatīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 vihārasamāpattiyo paripūretīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 ariyasaccāni paṭivijjhatīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 satipaṭṭhāne bhāvetīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 sammappadhāne bhāvetīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 iddhipāde bhāvetīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 indriyāni bhāvetīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 balāni bhāvetīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 bojjaṅge bhāvetīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 ariyamaggaṃ bhāvetīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 sāmāññaphalāni sacchikarotīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 abhiññāyo paṭivijjhatīti sīghapaññā, sīghaṃ sīghaṃ
 paramatthaṃ nibbānaṃ sacchikarotīti sīghapaññā.
 Sīghapaññatāya saṃvattantīti ayaṃ sīghapaññā.

Lahupaññatāya saṃvattantīti katamā lahupaññā? Lahaṃ
 lahaṃ sīlāni paripūretīti lahupaññā, lahaṃ lahaṃ indriyasam-
 varam paripūretīti lahupaññā, lahaṃ lahaṃ bhojane mattaññutaṃ
 paripūretīti lahupaññā, lahaṃ lahaṃ jāgariyānuyogaṃ paripūretīti
 lahupaññā, lahaṃ lahaṃ sīlakkhandhaṃ —pe— samādhikkhan-
 dhaṃ —pe— paññākkhandhaṃ —pe— vimuttikkhandhaṃ —pe—
 vimuttiñāṇadassanakkhandhaṃ paripūretīti lahupaññā, lahaṃ
 lahaṃ ṭhānāṭṭhānāni paṭivijjhatīti lahupaññā, lahaṃ lahaṃ
 vihārasamāpattiyo paripūretīti lahupaññā, lahaṃ lahaṃ
 ariyasaccāni paṭivijjhatīti lahupaññā, lahaṃ lahaṃ
 satipaṭṭhāne bhāvetīti lahupaññā, lahaṃ lahaṃ
 sammappadhāne bhāvetīti lahupaññā, lahaṃ lahaṃ
 iddhipāde bhāvetīti lahupaññā, lahaṃ lahaṃ

tương tự như thế, có người chú trọng về tuệ, thực hành về tuệ, có thiên hướng về tuệ, có khuynh hướng về tuệ, có tuệ là ngọn cờ, có tuệ là biểu hiệu, có tuệ là pháp chủ đạo, có nhiều tìm hiểu, nhiều suy xét, nhiều xem xét, nhiều quan sát, có sự việc để quan sát, an trú vào sự việc rõ ràng, thực hành tuệ ấy, chú trọng tuệ ấy, dôi dào tuệ ấy, thuận theo tuệ ấy, xuôi theo tuệ ấy, nghiêng theo tuệ ấy, khuynh hướng về tuệ ấy, có tuệ ấy là chủ đạo. ‘Chúng (bốn pháp ấy) đưa đến sự dôi dào của tuệ;’ đây là sự dôi dào của tuệ.

Đưa đến trạng thái tuệ nhạy bén: Tuệ nhạy bén là gì? ‘Làm tròn đủ các giới vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Làm tròn đủ việc thu thúc các quyền vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Làm tròn đủ sự tri túc về vật thực vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Làm tròn đủ sự gắn bó với tinh thức vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Làm tròn đủ giới uẩn vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Làm tròn đủ định uẩn vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Làm tròn đủ tuệ uẩn vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Làm tròn đủ giải thoát uẩn vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Làm tròn đủ giải thoát-tri-kiến uẩn vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Thấu triệt các sự hợp lý và không hợp lý vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Làm tròn đủ sự an trú và chứng đạt vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Thấu triệt các chân lý cao thượng vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Tu tập các sự thiết lập niệm vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Tu tập các chánh căn vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Tu tập các nền tảng thần thông vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Tu tập các quyền vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Tu tập các lực vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Tu tập các giác chi vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Tu tập Thánh Đạo vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Tác chứng các Quả vị Sa-môn vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Thấu triệt các thăng trí vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Tác chứng Niết Bàn có ý nghĩa tuyệt đối vô cùng mau chóng’ là tuệ nhạy bén. ‘Chúng (bốn pháp ấy) đưa đến trạng thái tuệ nhạy bén;’ đây là tuệ nhạy bén.

Đưa đến trạng thái tuệ nhẹ nhàng: Tuệ nhẹ nhàng là gì? ‘Làm tròn đủ các giới vô cùng nhẹ nhàng’ là tuệ nhẹ nhàng. ‘Làm tròn đủ sự thu thúc các quyền vô cùng nhẹ nhàng’ là tuệ nhẹ nhàng. ‘Làm tròn đủ sự tri túc về vật thực vô cùng nhẹ nhàng’ là tuệ nhẹ nhàng. ‘Làm tròn đủ sự gắn bó với tinh thức vô cùng nhẹ nhàng’ là tuệ nhẹ nhàng. ‘Làm tròn đủ giới uẩn ... định uẩn ... tuệ uẩn ... giải thoát uẩn ... giải thoát-tri-kiến uẩn vô cùng nhẹ nhàng’ là tuệ nhẹ nhàng. ‘Thấu triệt các sự hợp lý và không hợp lý vô cùng nhẹ nhàng’ là tuệ nhẹ nhàng. ‘Làm tròn đủ sự an trú và chứng đạt vô cùng nhẹ nhàng’ là tuệ nhẹ nhàng. ‘Thấu triệt các chân lý cao thượng vô cùng nhẹ nhàng’ là tuệ nhẹ nhàng. ‘Tu tập các sự thiết lập niệm vô cùng nhẹ nhàng’ là tuệ nhẹ nhàng. ‘Tu tập các chánh căn vô cùng nhẹ nhàng’ là tuệ nhẹ nhàng. ‘Tu tập các nền tảng của thần thông vô cùng nhẹ nhàng’ là tuệ nhẹ nhàng. ‘Tu tập các quyền vô cùng nhẹ

indriyāni bhāvetīti lahupaññā, lahuṃ lahuṃ
 balāni bhāvetīti lahupaññā, lahuṃ lahuṃ
 bojjhaṅge bhāvetīti lahupaññā, lahuṃ lahuṃ
 ariyamaggaṃ bhāvetīti lahupaññā, lahuṃ lahuṃ
 sāmaññaphalāni sacchikarotīti lahupaññā, lahuṃ lahuṃ
 abhiññāyo paṭivijjhatīti lahupaññā, lahuṃ lahuṃ
 paramatthaṃ nibbānaṃ sacchikarotīti lahupaññā. Lahupaññatāya
 saṃvattantīti ayaṃ lahupaññā.

Hāsapaññatāya saṃvattantīti katamā hāsapaññā?
 Idhekacco hāsabahulo vedabahulo tuṭṭhibahulo pāmojjabahulo
 silāni paripūretīti hāsapaññā, hāsabahulo vedabahulo tuṭṭhibahulo
 pāmojjabahulo indriyasamvaram paṭivijjhatīti hāsapaññā,
 hāsabahulo vedabahulo tuṭṭhibahulo pāmojjabahulo bhojane
 mattaññutaṃ paripūretīti hāsapaññā, hāsabahulo vedabahulo
 tuṭṭhibahulo pāmojjabahulo jāgariyānuyogaṃ paripūretīti
 hāsapaññā, hāsabahulo vedabahulo tuṭṭhibahulo pāmojjabahulo
 silakkhandhaṃ —pe— samādhikkhandhaṃ —pe— paññākkhandhaṃ
 —pe— vimuttikkhandhaṃ —pe— vimuttiñānadassanakkhandhaṃ
 paripūretīti —pe— ṭhānāṭṭhānāni paṭivijjhatīti —pe—
 vihārasamāpattiyo paripūretīti —pe— ariyasaccāni paṭivijjhatīti
 —pe— satipaṭṭhāne bhāvetīti —pe— sammappadhāne bhāvetīti
 —pe— iddhipāde bhāvetīti —pe— indriyāni bhāvetīti —pe— balāni
 bhāvetīti —pe— bojjhaṅge bhāvetīti —pe— ariyamaggaṃ bhāvetīti
 —pe— sāmaññaphalāni sacchikarotīti hāsapaññā, hāsabahulo
 vedabahulo tuṭṭhibahulo pāmojjabahulo abhiññāyo paṭivijjhatīti
 hāsapaññā, hāsabahulo vedabahulo tuṭṭhibahulo pāmojjabahulo
 paramatthaṃ nibbānaṃ sacchikarotīti hāsapaññā, hāsapaññatāya
 saṃvattantīti ayaṃ hāsapaññā.

Javanapaññatāya saṃvattantīti katamā javanapaññā? Yaṃ
 kiñci rūpaṃ atītānāgatapaccuppannaṃ ajjhataṃ vā bahiddhā vā
 oḷārikaṃ vā sukhumāṃ vā hīnaṃ vā paṇitaṃ vā yaṃ dūre santike
 vā, sabbaṃ rūpaṃ aniccato khippaṃ javatīti javanapaññā, dukkhato
 khippaṃ javatīti javanapaññā, anattato khippaṃ javatīti
 javanapaññā. Yā kāci vedanā —pe— yā kāci saññā —pe— ye keci
 saṅkhārā —pe— yaṃ kiñci viññāṇaṃ atītānāgatapaccuppannaṃ
 ajjhataṃ vā bahiddhā vā oḷārikaṃ vā sukhumāṃ vā hīnaṃ vā
 paṇitaṃ vā yaṃ dūre santike vā, sabbaṃ viññāṇaṃ aniccato
 khippaṃ javatīti javanapaññā, dukkhato khippaṃ javatīti
 javanapaññā, anattato khippaṃ javatīti javanapaññā. Cakkhuṃ
 —pe— jarāmarāṇaṃ atītānāgatapaccuppannaṃ aniccato khippaṃ
 javatīti javanapaññā, dukkhato khippaṃ javatīti javanapaññā,
 anattato khippaṃ javatīti javanapaññā.

nhàng' là tuệ nhẹ nhàng. 'Tu tập các lực vô cùng nhẹ nhàng' là tuệ nhẹ nhàng. 'Tu tập các giác chi vô cùng nhẹ nhàng' là tuệ nhẹ nhàng. 'Tu tập Thánh Đạo vô cùng nhẹ nhàng' là tuệ nhẹ nhàng. 'Tác chứng các Quả vị Sa-môn vô cùng nhẹ nhàng' là tuệ nhẹ nhàng. 'Thấu triệt các thắng trí vô cùng nhẹ nhàng' là tuệ nhẹ nhàng. 'Tác chứng Niết Bàn có ý nghĩa tuyệt đối vô cùng nhẹ nhàng' là tuệ nhẹ nhàng. 'Chúng (bốn pháp ấy) đưa đến trạng thái tuệ nhẹ nhàng;' đây là tuệ nhẹ nhàng.

Đưa đến trạng thái tuệ vi tiếu: Tuệ vi tiếu là gì? Ở đây có người: 'Có nhiều tươi cười, có nhiều vui thích, có nhiều hài lòng, có nhiều hân hoan làm tròn đủ các giới' là tuệ vi tiếu. 'Có nhiều tươi cười, có nhiều vui thích, có nhiều hài lòng, có nhiều hân hoan làm tròn đủ sự thu thúc các quyền' là tuệ vi tiếu. 'Có nhiều tươi cười, có nhiều vui thích, có nhiều hài lòng, có nhiều hân hoan làm tròn đủ sự tri túc về vật thực' là tuệ vi tiếu. 'Có nhiều tươi cười, có nhiều vui thích, có nhiều hài lòng, có nhiều hân hoan làm tròn đủ sự gắn bó với tinh thức' là tuệ vi tiếu. 'Có nhiều tươi cười, có nhiều vui thích, có nhiều hài lòng, có nhiều hân hoan làm tròn đủ giới uẩn' ... định uẩn ... tuệ uẩn ... giải thoát uẩn ... giải thoát-tri-kiến uẩn ... thấu triệt các sự hợp lý và không hợp lý ... làm tròn đủ sự an trú và chứng đạt ... thấu triệt các chân lý cao thượng ... tu tập các sự thiết lập niệm ... tu tập các chánh cần ... tu tập các nền tảng thần thông ... tu tập các quyền ... tu tập các lực ... tu tập các giác chi ... tu tập Thánh Đạo ... tác chứng các Quả vị Sa-môn' là tuệ vi tiếu. 'Có nhiều tươi cười, có nhiều vui thích, có nhiều hài lòng, có nhiều hân hoan thấu triệt các thắng trí' là tuệ vi tiếu. 'Có nhiều tươi cười, có nhiều vui thích, có nhiều hài lòng, có nhiều hân hoan tác chứng Niết Bàn có ý nghĩa tuyệt đối' là tuệ vi tiếu. 'Chúng (bốn pháp ấy) đưa đến trạng thái tuệ vi tiếu;' đây là tuệ vi tiếu.

Đưa đến trạng thái tuệ đồng tốc: Tuệ đồng tốc là gì? Bất cứ sắc nào thuộc quá khứ, hiện tại, vị lai, nội phần hoặc ngoại phần, thô hoặc tế, thấp kém hoặc cao quý, là ở xa hoặc ở gần, về toàn bộ sắc ấy 'trực nhận một cách mau lẹ là vô thường' là tuệ đồng tốc, 'trực nhận một cách mau lẹ là khổ não' là tuệ đồng tốc, 'trực nhận một cách mau lẹ là vô ngã' là tuệ đồng tốc. Bất cứ thọ nào ...(như trên)... Bất cứ tưởng nào ...(như trên)... Bất cứ các hành nào ...(như trên)... Bất cứ thức nào thuộc quá khứ, hiện tại, hoặc vị lai, nội phần hoặc ngoại phần, thô hoặc tế, thấp kém hoặc cao quý, là ở xa hoặc gần, về toàn bộ thức ấy 'trực nhận một cách mau lẹ là vô thường' là tuệ đồng tốc, 'trực nhận một cách mau lẹ là khổ não' là tuệ đồng tốc, 'trực nhận một cách mau lẹ là vô ngã' là tuệ đồng tốc. Mắt ...(như trên)... Lão tử thuộc quá khứ, hiện tại, hoặc vị lai, 'trực nhận một cách mau lẹ là vô thường' là tuệ đồng tốc, 'trực nhận một cách mau lẹ là khổ não' là tuệ đồng tốc, 'trực nhận một cách mau lẹ là vô ngã' là tuệ đồng tốc.

Rūpaṃ atītānāgatapaccuppannaṃ aniccaṃ khayatṭhena dukkhaṃ bhayaṭṭhena anattā asāraḥkaṭṭhenāti tulayitvā tīrayitvā vibhāvayitvā vibhūtaṃ katvā rūpanirodhe nibbāne khippaṃ javatīti javanapaññā. Vedanā —pe— saññā —pe— saṅkhārā —pe— viññāṇaṃ —pe— cakkhu —pe— jarāmaṇaṃ atītānāgatapaccuppannaṃ aniccaṃ khayatṭhena dukkhaṃ bhayaṭṭhena anattā asāraḥkaṭṭhenāti tulayitvā tīrayitvā vibhāvayitvā vibhūtaṃ katvā jarāmaṇanirodhe¹ nibbāne khippaṃ javatīti javanapaññā.

Rūpaṃ atītānāgatapaccuppannaṃ aniccaṃ saṅkhataṃ paṭicca-samuppannaṃ khayadhammaṃ vayadhammaṃ virāgadhammaṃ nirodhadhammanti tulayitvā tīrayitvā vibhāvayitvā vibhūtaṃ katvā rūpanirodhe nibbāne khippaṃ javatīti javanapaññā. Vedanā —pe— saññā —pe— saṅkhārā —pe— viññāṇaṃ —pe— cakkhu —pe— jarāmaṇaṃ atītānāgatapaccuppannaṃ aniccaṃ saṅkhataṃ paṭicca-samuppannaṃ khayadhammaṃ vayadhammaṃ virāgadhammaṃ nirodhadhammanti tulayitvā tīrayitvā vibhāvayitvā vibhūtaṃ katvā jarāmaṇanirodhe nibbāne khippaṃ javatīti javanapaññā. Javanapaññatāya saṃvattantīti ayaṃ javanapaññā.

Tikkhapaññatāya saṃvattantīti katamā tikkhapaññā? Khippaṃ kilese chindatīti tikkhapaññā. Uppannaṃ kāmavitakkaṃ nādhivāseti pajahati vinodeti byantikaroti anabhāvaṃ gametīti tikkhapaññā. Uppannaṃ byāpādavittakkaṃ nādhivāseti pajahati vinodeti byantikaroti anabhāvaṃ gametīti tikkhapaññā. Uppannaṃ vihiṃsāvitakkaṃ nādhivāseti —pe— uppannupanne pāpake akusale dhamme nādhivāseti pajahati vinodeti byantikaroti anabhāvaṃ gametīti tikkhapaññā. Uppannaṃ rāgaṃ nādhivāseti pajahati vinodeti byantikaroti anabhāvaṃ gametīti tikkhapaññā. Uppannaṃ dosaṃ —pe— uppannaṃ moham —pe— uppannaṃ kodham —pe— uppannaṃ upanāham —pe— makkham —pe— paḷāsam —pe— issam —pe— macchariyam —pe— māyam —pe— sātheyyam —pe— thambham —pe— sārāmbham —pe— mānam —pe— atimānam —pe— madam —pe— pamādam —pe— sabbe kilese —pe— sabbe duccharite —pe— sabbe abhisāṅkhāre —pe— sabbe bhavaḡāmikamme nādhivāseti pajahati vinodeti byantikaroti anabhāvaṃ gametīti tikkhapaññā. Ekasmiṃ āsane cattāro ca ariyamaggā cattāri ca sāmāññaphalāni catasso paṭisambhidāyo cha abhiññāyo adhigatā honti sacchikatā phassitā paññāyāti tikkhapaññā. Tikkhapaññatāya saṃvattantīti ayaṃ tikkhapaññā.

Nibbedhikapaññatāya saṃvattantīti katamā nibbedhikapaññā? Idhekacco sabbasaṅkhāresu ubbegabahulo² hoti uttāsabahulo ukkaṅṭhanabahulo³ aratibahulo anabhiratibahulo. Bahimukho na ramati sabbasaṅkhāresu. Anibbidhapubbaṃ

¹ jarāmaṇaṃ rūpanirodhe - Syā.

² ubbedhabahulo - Syā.

³ ukkaṅṭhānabahulo - Syā, hotīti. Machasaṃ potthake natthi.

Sau khi cân nhắc, xác định, phân biệt, làm rõ rệt rằng: ‘Sắc thuộc quá khứ, hiện tại, vị lai là vô thường theo ý nghĩa đoạn tận, là khổ não theo ý nghĩa kinh hãi, là vô ngã theo ý nghĩa không có cốt lõi,’ ‘trực nhận một cách mau lẹ về sự diệt tận sắc là Niết Bàn’ là tuệ đồng tốc. Sau khi cân nhắc, xác định, phân biệt, làm rõ rệt rằng: ‘Thọ ... Tưởng ... Các hành ... Thức ... Mắt ... Lão tử thuộc quá khứ, hiện tại, vị lai là vô thường theo ý nghĩa đoạn tận, là khổ não theo ý nghĩa kinh hãi, là vô ngã theo ý nghĩa không có cốt lõi,’ ‘trực nhận một cách mau lẹ về sự diệt tận lão tử là Niết Bàn’ là tuệ đồng tốc.

Sau khi cân nhắc, xác định, phân biệt, làm rõ rệt rằng: ‘Sắc thuộc quá khứ, hiện tại, vị lai là vô thường, là pháp hữu vi, được tùy thuận sanh khởi, là pháp đoạn tận, là pháp biến hoại, là pháp ly tham ái, là pháp diệt tận,’ ‘trực nhận một cách mau lẹ về sự diệt tận sắc là Niết Bàn’ là tuệ đồng tốc. Sau khi cân nhắc, xác định, phân biệt, làm rõ rệt rằng: ‘Thọ ... Tưởng ... Các hành ... Thức ... Mắt ... Lão tử thuộc quá khứ, hiện tại, vị lai là vô thường, là pháp hữu vi, được tùy thuận sanh khởi, là pháp đoạn tận, là pháp biến hoại, là pháp ly tham ái, là pháp diệt tận,’ ‘trực nhận một cách mau lẹ về sự diệt tận lão tử là Niết Bàn’ là tuệ đồng tốc. ‘Chúng (bốn pháp ấy) đưa đến trạng thái tuệ đồng tốc’ là tuệ đồng tốc.

Đưa đến trạng thái tuệ sắc bén: Tuệ sắc bén là gì? ‘Cắt đứt các phiền não một cách mau lẹ’ là tuệ sắc bén. ‘Không chịu đựng, dứt bỏ, làm tiêu tan, làm chấm dứt, làm cho không hiện hữu dục tâm đã sanh lên’ là tuệ sắc bén. ‘Không chịu đựng, dứt bỏ, làm tiêu tan, làm chấm dứt, làm cho không hiện hữu sân độc tâm đã sanh lên’ là tuệ sắc bén. ‘Không chịu đựng, dứt bỏ, làm tiêu tan, làm chấm dứt, làm cho không hiện hữu hãm hại tâm đã sanh lên ... (như trên)... các pháp ác bất thiện đã sanh lên’ là tuệ sắc bén. ‘Không chịu đựng, dứt bỏ, làm tiêu tan, làm chấm dứt, làm cho không hiện hữu tham ái đã sanh lên’ là tuệ sắc bén. ‘Không chịu đựng, dứt bỏ, làm tiêu tan, làm chấm dứt, làm cho không hiện hữu sân đã sanh lên ... si đã sanh lên ... sự giận dữ đã sanh lên ... sự căm hận đã sanh lên ... sự gièm pha ... sự hà hiếp ... sự ganh tỵ ... sự bòn xén ... sự xảo trá ... sự đạo đức giả ... sự bướng bỉnh ... sự cống cao ... sự ngã mạn ... sự cao ngạo ... sự kiêu căng ... sự buông lung ... toàn bộ phiền não ... tất cả các ác hạnh ... tất cả các hành ... tất cả nghiệp dẫn đến hữu’ là tuệ sắc bén. ‘Ở một chỗ ngồi, bốn Thánh Đạo, bốn Quả vị Sa-môn, bốn phân tích, sáu thẳng trí là được đặc chứng, được tác chứng, được chạm đến bằng tuệ’ là tuệ sắc bén. ‘Chúng (bốn pháp ấy) đưa đến trạng thái tuệ sắc bén’ là tuệ sắc bén.

Đưa đến trạng thái tuệ thông suốt: Tuệ thông suốt là gì? Ở đây, có người có nhiều kinh hoàng về tất cả các hành, có nhiều sợ sệt, có nhiều bất mãn, có nhiều không hứng thú, có nhiều không hứng khởi, tỏ vẻ không hứng thú ở tất cả các hành. ‘Thông suốt, khám phá

appadālitapubbaṃ lobhakkhandhaṃ nibbijjhati padāletīti nibbedhikapaññā. Anibbidhapubbaṃ appadālitapubbaṃ dosakkhandhaṃ nibbijjhati padāletīti nibbedhikapaññā. Anibbidhapubbaṃ appadālitapubbaṃ mohakkhandhaṃ nibbijjhati padāletīti nibbedhikapaññā. Anibbidhapubbaṃ appadālitapubbaṃ kodhaṃ —pe— upanāhaṃ —pe— makkhaṃ —pe— paḷāsaṃ —pe— issaṃ —pe— macchariyaṃ —pe— māyaṃ —pe— sāṭṭheyyaṃ —pe— thambhaṃ —pe— sārāmbhaṃ —pe— mānaṃ —pe— atimānaṃ —pe— maḍaṃ —pe— pamādaṃ —pe— sabbe kilese —pe— sabbe duccharite —pe— sabbe abhisankhāre —pe— sabbe bhavagāmikamme nibbijjhati padāletīti nibbedhikapaññā. Nibbedhikapaññātāya samvattantīti ayaṃ nibbedhikapaññā. Imā soḷasa paññāyo. Imāhi soḷasahi paññāhi samannāgato puggalo paṭisambhidappatto.

Dve puggalā paṭisambhidappattā eko pubbayogasampanno, eko na pubbayogasampanno. Yo pubbayogasampanno so tena atireko hoti, adhiko hoti, viseso hoti, tassa ñāṇaṃ pabhijjati.¹

Dve puggalā paṭisambhidappattā, dvepi pubbayogasampannā eko bahussuto, eko na bahussuto. Yo bahussuto, so tena atireko hoti, adhiko hoti, viseso hoti, tassa ñāṇaṃ pabhijjati.

Dve puggalā paṭisambhidappattā, dvepi pubbayogasampannā, dvepi bahussutā eko desanābahulo, eko na desanābahulo. Yo desanābahulo, so tena atireko hoti, adhiko hoti, viseso hoti, tassa ñāṇaṃ pabhijjati.

Dve puggalā paṭisambhidappattā, dvepi pubbayogasampannā, dvepi bahussutā, dvepi desanābahulā eko garūpanissito, eko na garūpanissito. Yo garūpanissito, so tena atireko hoti, adhiko hoti, viseso hoti, tassa ñāṇaṃ pabhijjati.

Dve puggalā paṭisambhidappattā, dvepi pubbayogasampannā, dvepi bahussutā, dvepi desanābahulā, dvepi garūpanissitā eko vihārabahulo, eko na vihārabahulo. Yo vihārabahulo, so tena atireko hoti, adhiko hoti, viseso hoti, tassa ñāṇaṃ pabhijjati.

Dve puggalā paṭisambhidappattā, dvepi pubbayogasampannā, dvepi bahussutā, dvepi desanābahulā, dvepi garūpanissitā, dvepi vihārabahulā eko paccavekkhaṇābahulo, eko na paccavekkhaṇābahulo. Yo paccavekkhaṇābahulo, so tena atireko hoti, adhiko hoti, viseso hoti, tassa ñāṇaṃ pabhijjati.

¹ pabhijjhati - PTS.

tham uẩn chưa được thông suốt trước đây, chưa được khám phá trước đây' là tuệ thông suốt. 'Thông suốt, khám phá sân uẩn chưa được thông suốt trước đây, chưa được khám phá trước đây' là tuệ thông suốt. 'Thông suốt, khám phá si uẩn chưa được thông suốt trước đây, chưa được khám phá trước đây' là tuệ thông suốt. 'Thông suốt, khám phá sự giận dữ ... sự căm hận ... sự gièm pha ... sự hà hiếp ... sự ganh tỵ ... sự bòn xén ... sự xảo trá ... sự đạo đức giả ... sự bướng bỉnh ... sự cống cao ... sự ngã mạn ... sự cao ngạo ... sự kiêu căng ... sự buông lung ... toàn bộ phiền não ... tất cả các ác hạnh ... tất cả các hành ... tất cả nghiệp dẫn đến hữu chưa được thông suốt trước đây, chưa được khám phá trước đây' là tuệ thông suốt. 'Chúng (bốn pháp ấy) đưa đến trạng thái tuệ thông suốt' là tuệ thông suốt. Đây là 16 tuệ. Cá nhân hội đủ 16 tuệ này đạt đến (tuệ) phân tích.

Có hai hạng người đạt được phân tích: một hạng đã thực tập trước đây, một hạng đã không thực tập trước đây. Người nào đã thực tập trước đây, người ấy là trội hơn, là vượt lên, là khác biệt với vị kia. Trí của vị ấy được khai mở.

Có hai hạng người đạt được phân tích, cả hai đều đã thực tập trước đây: một hạng đã nghe nhiều, một hạng đã không nghe nhiều. Người nào nghe nhiều, người ấy là trội hơn, là vượt lên, là khác biệt với vị kia. Trí của vị ấy được khai mở.

Có hai hạng người đạt được phân tích, cả hai đều đã thực tập trước đây, cả hai đều đã nghe nhiều: một hạng có nhiều sự thuyết giảng, một hạng không có nhiều sự thuyết giảng. Người nào có nhiều sự thuyết giảng, người ấy là trội hơn, là vượt lên, là khác biệt với vị kia. Trí của vị ấy được khai mở.

Có hai hạng người đạt được phân tích, cả hai đều đã thực tập trước đây, cả hai đều đã nghe nhiều, cả hai đều có nhiều sự thuyết giảng: một hạng đã nương tựa vào vị thầy, một hạng đã không nương tựa vào vị thầy. Người nào đã nương tựa vào vị thầy, người ấy là trội hơn, là vượt lên, là khác biệt với vị kia. Trí của vị ấy được khai mở.

Có hai hạng người đạt được phân tích, cả hai đều đã thực tập trước đây, cả hai đều đã nghe nhiều, cả hai đều có nhiều sự thuyết giảng, cả hai đều đã nương tựa vào vị thầy: một hạng có nhiều sự an trú,^[*] một hạng không có nhiều sự an trú. Người nào có nhiều sự an trú, người ấy là trội hơn, là vượt lên, là khác biệt với vị kia. Trí của vị ấy được khai mở.

Có hai hạng người đạt được phân tích, cả hai đều đã thực tập trước đây, cả hai đều đã nghe nhiều, cả hai đều có nhiều sự thuyết giảng, cả hai đều đã nương tựa vào vị thầy, cả hai đều có nhiều sự an trú: một hạng có nhiều sự quán xét lại, một hạng không có nhiều sự quán xét lại. Người nào có nhiều sự quán xét lại, người ấy là trội hơn, là vượt lên, là khác biệt với vị kia. Trí của vị ấy được khai mở.

Dve puggalā paṭisambhidappattā, dvepi pubbayogasampannā, dvepi bahussutā, dvepi desanābahulā, dvepi garūpanissitā, dvepi vihārabahulā, dvepi paccavekkhaṇābahulā eko sekhapaṭisambhidappatto, eko asekhapaṭisambhidappatto. Yo asekhapaṭisambhidappatto, so tena atireko hoti, adhiko hoti, viseso hoti, tassa ñāṇaṃ pabhijjati.

Dve puggalā paṭisambhidappattā, dvepi pubbayogasampannā, dvepi bahussutā, dvepi desanābahulā, dvepi garūpanissitā, dvepi vihārabahulā, dvepi paccavekkhaṇābahulā, dvepi asekhapaṭisambhidappattā eko sāvaka-pāramippatto, eko na sāvaka-pāramippatto. Yo sāvaka-pāramippatto, so tena atireko hoti, adhiko hoti, viseso hoti, tassa ñāṇaṃ pabhijjati.

Dve puggalā paṭisambhidappattā, dvepi pubbayogasampannā, dvepi bahussutā, dvepi desanābahulā, dvepi garūpanissitā, dvepi vihārabahulā, dvepi paccavekkhaṇābahulā, dvepi asekhapaṭisambhidappattā eko sāvaka-pāramippatto, eko paccekasambuddho. Yo paccekasambuddho, so tena atireko hoti, adhiko hoti, viseso hoti, tassa ñāṇaṃ pabhijjati.

Paccekabuddhañca sadevakañca lokam upādāya tathāgato araham sammāsambuddho aggo paṭisambhidappatto paññā-pabhedakusalo pabhinnañño adhigatapaṭisambhido catu-vesārajappatto dasabaladhārī purisāsabho purisasiho —pe— yepi te khattiyapaṇitā brāhmaṇapaṇḍitā gahapatipaṇḍitā samaṇapaṇḍitā nipuṇā kataparappavādā vāavedhirūpā vobhindantā maññe caranti paññāgatena ditthigatāni, te pañham abhisankharitvā abhisankharitvā tathāgataṃ upasankamitvā pucchanti gūlhāni ca paṭicchannāni ca. Kathitā visajjitā ca te pañhā bhagavatā honti nidditthakāraṇā, upakkhittakā ca te bhagavato sampajjanti. Atha kho bhagavā tattha atirocati, yadidaṃ paññāyāti aggo paṭisambhidappattoti.

Paññākathā samattā.

--ooOoo--

Có hai hạng người đạt được phân tích, cả hai đều đã thực tập trước đây, cả hai đều đã nghe nhiều, cả hai đều có nhiều sự thuyết giảng, cả hai đều đã nương tựa vào vị thầy, cả hai đều có nhiều sự an trú, cả hai đều có nhiều sự quán xét lại: một hạng đạt được sự phân tích của bậc Hữu Học, một hạng đạt được sự phân tích của bậc Vô Học. Người nào đạt được sự phân tích của bậc Vô Học, người ấy là trội hơn, là vượt lên, là khác biệt với vị kia. Trí của vị ấy được khai mở.

Có hai hạng người đạt được phân tích, cả hai đều đã thực tập trước đây, cả hai đều đã nghe nhiều, cả hai đều có nhiều sự thuyết giảng, cả hai đều đã nương tựa vào vị thầy, cả hai đều có nhiều sự an trú, cả hai đều có nhiều sự quán xét lại, cả hai đều đã đạt được sự phân tích của bậc Vô Học: một hạng đạt được sự toàn hảo của vị Thịnh Văn, một hạng không đạt được sự toàn hảo của vị Thịnh Văn. Người nào đạt được sự toàn hảo của vị Thịnh Văn, người ấy là trội hơn, là vượt lên, là khác biệt với vị kia. Trí của vị ấy được khai mở.

Có hai hạng người đạt được phân tích, cả hai đều đã thực tập trước đây, cả hai đều đã nghe nhiều, cả hai đều có nhiều sự thuyết giảng, cả hai đều đã nương tựa vào vị thầy, cả hai đều có nhiều sự an trú, cả hai đều có nhiều sự quán xét lại, cả hai đều đã đạt được sự phân tích của bậc Vô Học: một hạng đạt được sự toàn hảo của vị Thịnh Văn, một hạng là vị Độc Giác Phật. Người nào là vị Độc Giác Phật, người ấy là trội hơn, là vượt lên, là khác biệt với vị kia. Trí của vị ấy được khai mở.

Tính luôn vị Độc Giác Phật và thế gian có cả chư thiên, đức Như Lai, bậc A-la-hán, đấng Chánh Đẳng Giác là tối thắng, đã đạt đến sự phân tích, là thiện xảo về các loại tuệ, có trí đã được phân hạng, có sự phân tích đã được đặc chứng, đã đạt đến bốn sự tự tín, là vị rành rẽ về mười lực, là bậc Nhân Ngưu, là bậc Nhân Sư ...(như trên)... Ngay cả các vị thông thái dòng Sát-đế-ly, các vị thông thái dòng Bà-la-môn, các vị gia chủ thông thái, các vị Sa-môn thông thái, khôn ngoan, biết đến các giáo thuyết của những người khác như là (mũi tên) xuyên qua sợi tóc, nghĩ rằng họ là những người đi đến đập đổ những khuynh hướng tà kiến nhờ vào tuệ đã đạt được. Những người ấy liên tục chuẩn bị câu hỏi rồi đi đến gặp đức Như Lai và chất vấn. Những câu hỏi khó hiểu và che đậy ấy, khi được giảng giải được trả lời bởi đức Thế Tôn, trở thành những sự việc rõ ràng. Và những người ấy trở thành những người hỗ trợ đối với đức Thế Tôn. Khi ấy, đức Thế Tôn vô cùng rạng rỡ ở tại nơi ấy, tức là về 'Tuệ.' Ngài đã đạt đến sự phân tích và là vị tối thắng.

Phân Giảng về Tuệ được đầy đủ.

--ooOoo--

II. IDDHIKATHĀ

Kā iddhi, kati iddhiyo, iddhiyā kati bhūmiyo, kati pādā, kati padāni, kati mūlāni?

Kā iddhī'ti? Ijjanatṭhena iddhi.

Kati iddhiyo'ti? Dasa iddhiyo.

Iddhiyā kati bhūmiyo'ti? Iddhiyā catasso bhūmiyo, cattāro pādā, aṭṭha padāni, soḷasa mūlāni.

Katamā dasa iddhiyo? Adhiṭṭhānā iddhi, vikubbanā iddhi, manomayā iddhi, ñāṇavipphārā iddhi, samādhivipphārā iddhi, ariyā iddhi, kammavipākajā iddhi, puññavato iddhi, vijjāmayā iddhi tattha tattha sammāpayogapaccayā¹ ijjanatṭhena iddhi.

Iddhiyā katamā catasso bhūmiyo? Vivekajā bhūmi paṭhamam jhānam, pītisukhabhūmi dutiyam jhānam, upekkhāsukhabhūmi tatiyam jhānam adukkhamasukhabhūmi catuttham jhānam, iddhiyā imā catasso bhūmiyo iddhilābhāya iddhi paṭilābhāya iddhivikubbanatāya iddhivisavitāya iddhivasībhāvāya iddhivesārajjāya saṃvattantīti.

Iddhiyā katame² cattāro pādā? Idha bhikkhu chandasamādhipadhānasaṅkhārasamannāgataṃ iddhipādaṃ bhāveti, cittasamādhipadhānasaṅkhārasamannāgataṃ iddhipādaṃ bhāveti, viriyasamādhipadhānasaṅkhārasamannāgataṃ iddhipādaṃ bhāveti, vīmaṃsāsamādhipadhānasaṅkhārasamannāgataṃ iddhipādaṃ bhāveti. Iddhiyā ime cattāro pādā iddhilābhāya iddhipaṭilābhāya iddhivikubbanatāya iddhivisavitāya iddhivasībhāvāya iddhivesārajjāya saṃvattantīti.

Iddhiyā katamāni aṭṭha padāni? Chandaṃ ce bhikkhu nissāya labhati samādhiṃ, labhati cittassa ekaggataṃ, chando na samādhi, samādhi na chando. Añño chando, añño samādhi. Viriyam ce bhikkhu nissāya labhati samādhiṃ, labhati cittassa ekaggataṃ, viriyam samādhi, samādhi na viriyam. Aññaṃ viriyam añño samādhi. Cittaṃ ce bhikkhu nissāya labhati samādhiṃ, labhati cittassa ekaggataṃ, cittaṃ na samādhi, samādhi na cittaṃ. Aññaṃ cittaṃ, añño samādhi. Vīmaṃsaṃ ce bhikkhu nissāya labhati samādhiṃ, labhati cittassa ekaggataṃ. Vīmaṃsā na samādhi, samādhi na vīmaṃsā. Aññā vīmaṃsā, añño samādhi. Iddhiyā imāni aṭṭha padāni, iddhilābhāya iddhipaṭilābhāya iddhivikubbanatāya iddhivisavitāya iddhivasībhāvāya iddhivesārajjāya saṃvattantīti.

¹ sammāpayogapaccayā - Syā.

² katamā - PTS.

II. GIẢNG VỀ THẦN THÔNG:

Điều gì là thần thông? Thần thông có bao nhiêu loại? có bao nhiêu lãnh vực? có bao nhiêu cơ sở? có bao nhiêu căn bản? có bao nhiêu cội nguồn?

Điều gì là thần thông? Theo ý nghĩa thành tựu là thần thông.

Thần thông có bao nhiêu loại? Thần thông có mười loại.

Thần thông có bao nhiêu lãnh vực? Thần thông có bốn lãnh vực, có bốn cơ sở, có tám căn bản, có mười sáu cội nguồn.

Mười loại thần thông gì? Thần thông do chú nguyện, thần thông do biến hóa, thần thông do ý tạo thành, thần thông do sự can thiệp của trí, thần thông do sự can thiệp của định, thần thông thuộc về bậc Thánh, thần thông sanh lên do kết quả của nghiệp, thần thông của người có phước báu, thần thông do chú thuật, thần thông với ý nghĩa thành tựu do duyên ứng dụng đúng đắn tùy theo trường hợp.

Bốn lãnh vực gì của thần thông? Sơ thiên là lãnh vực sanh lên do viễn ly, nhị thiên là lãnh vực của hỷ và lạc, tam thiên là lãnh vực của xả và lạc, tứ thiên là lãnh vực của không khổ không lạc. Bốn lãnh vực này của thần thông đưa đến sự đạt được thần thông, sự thành đạt thần thông, sự thể hiện thần thông, sự biến hóa thần thông, sở trường về thần thông, sự tự tin về thần thông.

Bốn cơ sở gì của thần thông? Ở đây vị tỳ khưu tu tập về nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do ước muốn và các tạo tác do nỗ lực, tu tập về nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do tinh tấn và các tạo tác do nỗ lực, tu tập về nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do tâm và các tạo tác do nỗ lực, tu tập về nền tảng của thần thông hội đủ (các yếu tố) định do thẩm xét và các tạo tác do nỗ lực. Bốn cơ sở này của thần thông đưa đến sự đạt được thần thông, sự thành đạt thần thông, sự thể hiện thần thông, sự biến hóa thần thông, sở trường về thần thông, tự tin về thần thông.

Tám căn bản gì của thần thông? Nếu do ước muốn, vị tỳ khưu đạt được định, đạt được trạng thái chuyên nhất của tâm, (như vậy) ước muốn không phải là định, định không phải là ước muốn; ước muốn là điều khác, định là điều khác. Nếu do tinh tấn, vị tỳ khưu đạt được định, đạt được trạng thái chuyên nhất của tâm, (như vậy) tinh tấn không phải là định, định không phải là tinh tấn; tinh tấn là điều khác, định là điều khác. Nếu do tâm, vị tỳ khưu đạt được định, đạt được trạng thái chuyên nhất của tâm, (như vậy) tâm không phải là định, định không phải là tâm; tâm là điều khác, định là điều khác. Nếu do thẩm xét, vị tỳ khưu đạt được định, đạt được trạng thái chuyên nhất của tâm, (như vậy) thẩm xét không phải là định, định không phải là thẩm xét; thẩm xét là điều khác, định là điều khác. Tám căn bản này của thần thông đưa đến sự đạt được thần thông, sự thành đạt thần thông, sự thể hiện thần thông, sự biến hóa thần thông, sở trường về thần thông, sự tự tin về thần thông.

Iddhiyā katamāni soḷasa mūlāni? Anonataṃ¹ cittaṃ kosajje na iñjatīti² āneñjaṃ, anunnataṃ cittaṃ uddhacce na iñjatīti āneñjaṃ, anabhinataṃ cittaṃ rāge na iñjatīti āneñjaṃ, anapanataṃ cittaṃ byāpāde na iñjatīti āneñjaṃ, anissitaṃ cittaṃ diṭṭhiyā na iñjatīti āneñjaṃ, appaṭibaddhaṃ cittaṃ chandarāge na iñjatīti āneñjaṃ, vippamuttaṃ cittaṃ kāmarāge na iñjatīti āneñjaṃ, visaññuttaṃ cittaṃ kilese na iñjatīti āneñjaṃ, vimariyādikataṃ³ cittaṃ kilesamariyāde⁴ na iñjatīti āneñjaṃ, ekattagataṃ⁵ cittaṃ nānattakilese⁶ na iñjatīti āneñjaṃ, saddhāya pariggahitaṃ cittaṃ assaddhiye na iñjatīti āneñjaṃ, viriyena pariggahitaṃ cittaṃ kosajje na iñjatīti āneñjaṃ, satiyā pariggahitaṃ cittaṃ pamāde na iñjatīti āneñjaṃ, samādhinā pariggahitaṃ cittaṃ uddhacce na iñjatīti āneñjaṃ, paññāya pariggahitaṃ cittaṃ avijjāya na iñjatīti āneñjaṃ, obhāsagataṃ cittaṃ avijjandhakāre na iñjatīti āneñjaṃ iddhiyā imāni soḷasa mūlāni iddhilābhāya iddhipaṭilābhāya iddhivikubbanatāya iddhivisavitāya iddhivasibhāvāya iddhivesārajjāya saṃvattantīti.

Katamā adhiṭṭhānā iddhi? Idha bhikkhu anekavihitaṃ iddhividhaṃ paccanubhoti, ekopi hutvā bahudhā hoti, bahudhāpi hutvā eko hoti, āvibhāvaṃ⁷ tirobhāvaṃ tirokuḍḍaṃ tiropākāraṃ tiropabbataṃ asajjamāno gacchati seyyathāpi ākāse, paṭhaviyāpi ummujjanimuḍḍaṃ karoti seyyathāpi uduke, udukepi abhijjamāne gacchati seyyathāpi paṭhaviyaṃ, ākāsepi pallaṅkhena kamati seyyathāpi pakkhī sakuṇo, imepi candimasuriye evaṃ mahiddhike evaṃ mahānubhāve pāṇinā parāmasati parimajjati, yāva brahmalokāpi kāyena vasaṃ vatteti.

Idhāti imissā diṭṭhiyā imissā khantiyā imissā ruciyā imasmiṃ ādāye imasmiṃ dhamme imasmiṃ vinaye imasmiṃ dhammavinaye imasmiṃ pāvacane imasmiṃ brahmacariye imasmiṃ satthusāsane. Tena vuccati ‘idhā’ti.

Bhikkhūti puthujjakalyāṇako vā hoti bhikkhu sekho vā arahā vā akuppadhammo.

Anekavihitaṃ iddhividhaṃ paccanubhotīti nānappakāraṃ iddhividhaṃ paccanubhoti.

Ekopi hutvā bahudhā hotīti pakatiyā eko bahukaṃ⁸ āvajjati, sataṃ vā sahasasaṃ vā satasahasasaṃ vā āvajjati, āvajjitvā ñāṇena adhiṭṭhāti: ‘Bahuko⁹ homī’ti bahuko hoti. Yathāyasmā Cullapanthako¹⁰ ekopi hutvā bahudhā hoti, evameva so iddhiṃ cetovasipatto ekopi hutvā bahudhā hoti.

¹ anonataṃ - PTS.

⁵ ekagataṃ - Syā, PTS.

⁶ nānattakilesehi - Machasaṃ.

² iñjatīti - PTS.

⁷ āvibhāvaṃ - Machasaṃ, Syā, PTS.

³ vipariyādikataṃ - PTS.

⁸ bahulaṃ - PTS.

⁴ kilesapariyāde - PTS.

⁹ bahulo - PTS.

¹⁰ Cūḷapanthako - PTS.

Mười sáu cội nguồn gì của thần thông? ‘Không bị trì trệ, tâm không động bởi biếng nhác’ là bất động. ‘Không bị hưng phấn, tâm không động bởi phóng dật’ là bất động. ‘Không quá chăm chú, tâm không động bởi tham ái’ là bất động. ‘Không xua đuổi, tâm không động bởi sân độc’ là bất động. ‘Không lệ thuộc, tâm không động bởi kiến’ là bất động. ‘Không gán bó, tâm không động bởi ước muốn và tham ái’ là bất động. ‘Được phóng thích, tâm không động bởi ái dục’ là bất động. ‘Thoát khỏi ràng buộc, tâm không động bởi phiền não’ là bất động. ‘Được thoát khỏi chướng ngại, tâm không động bởi chướng ngại phiền não’ là bất động. ‘Đạt đến trạng thái chuyên nhất, tâm không động bởi các phiền não có bản chất khác biệt’ là bất động. ‘Được nắm giữ bởi đức tin, tâm không động bởi không có đức tin’ là bất động. ‘Được nắm giữ bởi tinh tấn, tâm không động bởi biếng nhác’ là bất động. ‘Được nắm giữ bởi niệm, tâm không động bởi buông lung’ là bất động. ‘Được nắm giữ bởi định, tâm không động bởi phóng dật’ là bất động. ‘Được nắm giữ bởi tuệ, tâm không động bởi vô minh’ là bất động. ‘Đạt đến ánh sáng, tâm không động bởi bóng tối vô minh’ là bất động. Mười sáu cội nguồn này của thần thông đưa đến sự đạt được thần thông, sự thành đạt thần thông, sự thể hiện thần thông, sự biến hóa thần thông, sở trường về thần thông, sự tự tín về thần thông.

Thần thông gì do chú nguyện? Ở đây, vị tỳ khưu kinh nghiệm thần thông nhiều thể loại: chỉ là một hóa thành nhiều, là nhiều hóa thành một, hiện ra, biến mất, đi xuyên qua vách nhà, xuyên qua tường thành, xuyên qua núi non không bị ngăn trở như là ở khoảng không, trời lên và chìm xuống vào trong đất như là ở trong nước, đi ở trên nước mà không làm chao động như là ở trên đất, di chuyển với thể kiết già ở trên hư không cũng như loài chim có cánh, bằng bàn tay sờ đến chạm vào ngay cả mặt trăng và mặt trời (là những vật) có đại thân lực như thế có đại oai lực như thế, bằng thân vị ấy thể hiện sự tác động đến tận cõi Phạm Thiên.

Ở đây: ở quan điểm này, ở sự mong muốn này, ở khuynh hướng này, ở sự chọn lọc này, ở Pháp này, ở Luật này, ở Pháp và Luật này, ở học thuyết này, ở Phạm hạnh này, ở lời dạy này của bậc Đạo Sư; vì thế được nói rằng: “Ở đây.”

Vị tỳ khưu: vị tỳ khưu là phạm nhân hoàn thiện, hoặc là vị Hữu Học, hoặc là vị A-la-hán có pháp không thể thay đổi.

Kinh nghiệm thần thông nhiều thể loại: là kinh nghiệm thể loại thần thông có cách thể hiện khác biệt.

Chỉ là một hóa thành nhiều: Bình thường là một, hướng tâm đến nhiều, hoặc hướng tâm đến một trăm, hoặc một ngàn, hoặc một trăm ngàn. Sau khi hướng tâm, chú nguyện bằng trí rằng: “Ta hãy là nhiều” và trở thành nhiều. Giống như đại đức Cūlapanthaka chỉ là một hóa thành nhiều; tương tự như thế, vị ấy, có thần thông đã đạt đến năng lực của ý, chỉ là một hóa thành nhiều.

Bahudhāpi hutvā eko hotīti pakatiyā bahuko ekaṃ āvajjati, āvajjitvā ñāṇena adhiṭṭhāti: ‘Eko homī’ti eko hoti. Yathāyasmā cullapatthako bahudhāpi hutvā eko hoti. Evameva so iddhimā cetovasippatto bahudhāpi hutvā eko hoti.

Āvībhāvanti kenaci anāvaṭaṃ hoti appaṭicchannaṃ vivaṭaṃ pākataṃ.

Tirobhāvanti kenaci āvaṭaṃ hoti āvaṭaṃ hoti paṭicchannaṃ pihitaṃ paṭikujjataṃ.

Tirokuḍḍaṃ tiropākāraṃ tiropabbataṃ asajjamāno gacchati seyyathāpi ākāseti pakatiyā ākāsakasiṇasamāpattiyā lābhī hoti tirokuḍḍaṃ tiropākāraṃ tiropabbataṃ āvajjati, āvajjitvā ñāṇena adhiṭṭhāti: ‘Ākāso hotū’ti ākāso hoti. Tirokuḍḍaṃ tiropākāraṃ tiropabbataṃ asajjamāno gacchati yathā manussā pakatiyā aniddhimanto kenaci anāvaṭe aparikkhitte asajjamānā gacchanti evameva so iddhimā cetovasippatto tirokuḍḍaṃ tiropākāraṃ tiropabbataṃ asajjamāno gacchati, seyyathāpi ākāse.

Paṭhaviyāpi¹ ummujjanimujjaṃ karoti seyyathāpi udaketi pakatiyā āpokasiṇasamāpattiyā lābhī hoti, paṭhaviṃ āvajjati, āvajjitvā ñāṇena adhiṭṭhāti: ‘Udakaṃ hotū’ti udakaṃ hoti. So paṭhaviyā ummujjanimujjaṃ karoti. Yathā manussā pakatiyā aniddhimanto udake ummujjanimujjaṃ karonti. Evameva so iddhimā cetovasippatto paṭhaviyā ummujjanimujjaṃ karoti seyyathāpi udake.

Udakepi abhijjamāne gacchati seyyathāpi paṭhaviyanti pakatiyā paṭhavīkasiṇasamāpattiyā lābhī hoti, udakaṃ āvajjati, āvajjitvā ñāṇena adhiṭṭhāti: ‘Paṭhavī hotū’ti paṭhavī hoti. So abhijjamāne udake gacchati yathā manussā pakatiyā aniddhimanto abhijjamānāya paṭhaviyā gacchanti. Evameva so iddhimā cetovasippatto abhijjamāne udake gacchati seyyathāpi paṭhaviyaṃ.

Ākāsepi pallaṅkena kamati seyyathāpi pakkhī sakuṇoti pakatiyā paṭhavīkasiṇasamāpattiyā lābhī hoti. Ākāsaṃ āvajjati, āvajjitvā ñāṇena adhiṭṭhāti: ‘Paṭhavī hotū’ti paṭhavī hoti. So ākāse antalikkhe caṅkamatipi tiṭṭhatipi nisīdatipi seyyampi kappeti, yathā manussā pakatiyā aniddhimanto paṭhaviyā caṅkamantipi tiṭṭhantipi nisīdantipi seyyampi kappenti,

¹ pathaviyāpi - Machasaṃ.

² sūriye - Machasaṃ.

Là nhiều hóa thành một: Bình thường là nhiều, hướng tâm đến một. Sau khi hướng tâm, chú nguyện bằng trí rằng: “Ta hãy là một” và trở thành một. Giống như đại đức Cullapanthaka là nhiều hóa thành một; tương tự như thế, vị ấy, có thần thông đã đạt đến năng lực của ý, là nhiều hóa thành một.

Hiện ra: là không bị ngăn che, không bị che đậy bởi bất cứ vật gì, được mở ra, được hiển hiện.

Biến mất: là bị ngăn che, bị che đậy bởi bất cứ vật gì, bị đóng lại, bị lật úp lại.

Đi xuyên qua vách nhà, xuyên qua tường thành, xuyên qua núi non không bị ngăn trở như là ở khoảng không: Là vị thành tựu sự chứng đạt đề mục hư không một cách tự nhiên. (Vị ấy) hướng tâm đến việc xuyên qua vách nhà, xuyên qua tường thành, xuyên qua núi non. Sau khi hướng tâm, chú nguyện bằng trí rằng: “Hãy là hư không” và trở thành hư không. (Vị ấy) đi xuyên qua vách nhà, xuyên qua tường thành, xuyên qua núi non không bị ngăn trở. Giống như những người, ở trạng thái bình thường không có thần thông, ở chỗ không bị ngăn che, không bị che đậy bất cứ vật gì, đi không bị ngăn trở; tương tự như thế, vị ấy, có thần thông đã đạt được năng lực của ý, đi xuyên qua vách nhà, xuyên qua tường thành, xuyên qua núi non không bị ngăn trở như là ở khoảng không.

Trôi lên và chìm xuống vào trong đất như là ở trong nước: Là vị thành tựu sự chứng đạt đề mục nước một cách tự nhiên. (Vị ấy) hướng tâm đến đất. Sau khi hướng tâm, chú nguyện bằng trí rằng: “Hãy là nước” và trở thành nước. Vị ấy trôi lên và chìm xuống vào trong đất. Giống như những người, ở trạng thái bình thường không có thần thông, trôi lên và chìm vào trong nước; tương tự như thế, vị ấy, có thần thông đã đạt được năng lực của ý, trôi lên và chìm xuống vào trong đất như là ở trong nước.

Đi ở trên nước mà không làm chao động như là ở trên đất: Là vị thành tựu sự chứng đạt đề mục đất một cách tự nhiên. (Vị ấy) hướng tâm đến nước. Sau khi hướng tâm, chú nguyện bằng trí rằng: “Hãy là đất” và trở thành đất. Vị ấy đi ở trên nước mà (nước) không bị tách ra. Giống như những người, ở trạng thái bình thường không có thần thông, đi ở trên đất mà (đất) không bị tách ra; tương tự như thế, vị ấy, có thần thông đã đạt được năng lực của ý, đi ở trên nước mà (nước) không bị tách ra như là ở trên đất.

Đi chuyên với thể kiết già ở trên hư không cũng như loài chim có cánh: Là vị thành tựu sự chứng đạt đề mục đất một cách tự nhiên. (Vị ấy) hướng tâm đến hư không. Sau khi hướng tâm, chú nguyện bằng trí rằng: “Hãy là đất” và trở thành đất. Vị ấy đi tới lui ở trên hư không bầu trời, rồi đứng lại, ngồi xuống, rồi nằm xuống. Giống như những người, ở trạng thái bình thường không có thần thông, đi tới lui ở trên đất, rồi đứng lại, ngồi xuống, rồi nằm xuống;

evameva so iddhimā cetovasippatto ākāse antalikkhe caṅkamatipi tiṭṭhatipi nisīdatipi seyyampi kappeti seyyathāpi pakkhī sakuṇo.

Ime candimasuriye² evaṃ mahiddhike evaṃ mahānubhāve pāṇinā parāmasati parimajjati idha so iddhimā cetovasippatto nisinnako vā nipannako vā candimasuriye āvajjati, āvajjitvā ñāṇena adhiṭṭhāti: ‘Hatthapāse hotū’ti hatthapāse hoti, so nisinnako vā candimasuriye pāṇinā āmasati parāmasati parimajjati, yathā manussā pakatiyā aniddhimanto kiñcideva rūpagataṃ hatthapāse āmasanti parāmasanti parimajjanti. Evameva so iddhimā cetovasippatto nisinnako vā nipannako vā candimasuriye pāṇinā āmasati parāmasati parimajjati.

Yāva brahmalokāpi kāyena vā vasaṃ vattetīti Sace so iddhimā cetovasippatto brahmalokaṃ gantukāmo hoti, dūrepi santike adhiṭṭhāti: ‘Santike hotū’ti, santike hoti, santikepi dūre adhiṭṭhāti: ‘Dūre hotū’ti dūre hoti. Bahukampi thokaṃ adhiṭṭhāti: ‘Thokaṃ hotū’ti. Thokaṃ hoti thokampi bahukaṃ adhiṭṭhāti: ‘Bahukaṃ hotū’ti bahukaṃ hoti. Dibbena cakkhunā tassa brahmuno rūpaṃ passati, dibbāya sotadhātuyā tassa brahmuno saddaṃ suṇāti, cetopariyañāṇena tassa brahmuno cittaṃ pajānāti; sace so iddhimā cetovasippatto dissamānena kāyena brahmalokaṃ gantukāmo hoti, kāyavasena cittaṃ parināmeti, kāyavasena cittaṃ adhiṭṭhāti. Kāyavasena cittaṃ parināmetvā kāyavasena cittaṃ adhiṭṭhahitvā sukhasaññaṅca lahusaññaṅca okkamitvā dissamānena kāyena brahmalokaṃ gacchati. Sace so iddhimā cetovasippatto adissamānena kāyena brahmalokaṃ gantukāmo hoti, cittavasena kāyaṃ parināmeti, cittavasena kāyaṃ adhiṭṭhāti. Cittavasena kāyaṃ parināmetvā cittavasena kāyaṃ adhiṭṭhahitvā sukhasaññaṅca lahusaññaṅca okkamitvā adissamānena kāyena brahmalokaṃ gacchati. So tassa brahmuno purato rūpaṃ¹ abhinimmināti manomayaṃ sabbaṅgapaccaṅgaṃ² ahīndriyaṃ sace so iddhimā caṅkamatī, nimmitopi tattha caṅkhamatī, sace so iddhimā tiṭṭhati, nimmitopi tattha tiṭṭhati, sace so iddhimā nisīdatī, nimmitopi tattha nisīdatī. Sace so iddhimā seyyaṃ kappeti, nimmitopi tattha seyyaṃ kappeti. Sace so iddhimā dhūmāyati, nimmitopi tattha dhūmāyati. Sace so iddhimā pajjalati, nimmitopi tattha pajjalati.

¹ rūpiṃ - Machasaṃ.

² sabbaṅgapaccaṅgiṃ - Machasaṃ.

tương tự như thế, vị ấy, có thần thông đã đạt được năng lực của ý, đi tới lui ở trên hư không bầu trời, rồi đứng lại, ngồi xuống, rồi nằm xuống cũng như loài chim có cánh.

Bằng bàn tay sờ đến chạm vào ngay cả mặt trăng và mặt trời (là những vật) có đại thần lực như thế có đại oai lực như thế: Ở đây, vị ấy, có thần thông đã đạt được năng lực của ý, đang ngồi hoặc đang nằm, hướng tâm đến mặt trăng và mặt trời. Sau khi hướng tâm, chú nguyện bằng trí rằng: “Hãy là ở trong tâm tay” và trở thành ở trong tâm tay. Vị ấy, đang ngồi hoặc đang nằm, bằng bàn tay đụng đến sờ đến chạm vào mặt trăng và mặt trời. Giống như những người, ở trạng thái bình thường không có thần thông, bằng bàn tay đụng đến sờ đến chạm vào bất cứ vật gì có hình thể ở trong tâm tay; tương tự như thế, vị ấy, có thần thông đã đạt được năng lực của ý, đang ngồi hoặc đang nằm, bằng bàn tay đụng đến sờ đến chạm vào mặt trăng và mặt trời.

Bằng thân vị ấy thể hiện sự tác động đến tận cõi Phạm Thiên: Nếu vị ấy, có thần thông đã đạt được năng lực của ý, có ý muốn đi đến cõi Phạm Thiên, đầu xa chú nguyện là gần rằng: “Hãy là gần” và trở thành gần, đầu gần chú nguyện thành xa rằng: “Hãy là xa” và trở thành xa, đầu nhiều chú nguyện thành ít rằng: “Hãy là ít” và trở thành ít, đầu ít chú nguyện thành nhiều rằng: “Hãy là nhiều” và trở thành nhiều, nhìn thấy hình dáng của vị Phạm Thiên ấy bằng thiên nhãn, nghe được tiếng của vị Phạm Thiên ấy bằng thiên nhĩ, nhận biết tâm của vị Phạm Thiên ấy bằng trí biết được tâm của người khác. Nếu vị ấy, có thần thông đã đạt được năng lực của ý, có ý muốn đi đến cõi Phạm Thiên bằng thân được nhìn thấy, (vị ấy) hoán chuyển tâm theo năng lực của thân, chú nguyện tâm theo năng lực của thân. Sau khi hoán chuyển tâm theo năng lực của thân, sau khi chú nguyện tâm theo năng lực của thân, sau khi nhập vào lạc tướng và khinh tướng, vị ấy đi đến cõi Phạm Thiên bằng thân được nhìn thấy. Nếu vị ấy, có thần thông đã đạt được năng lực của ý, có ý muốn đi đến cõi Phạm Thiên bằng thân không được nhìn thấy, (vị ấy) hoán chuyển thân theo năng lực của tâm, chú nguyện thân theo năng lực của tâm. Sau khi hoán chuyển thân theo năng lực của tâm, sau khi chú nguyện thân theo năng lực của tâm, sau khi nhập vào lạc tướng và khinh tướng, vị ấy đi đến cõi Phạm Thiên bằng thân không được nhìn thấy. Vị ấy làm ra hình thể được tạo thành bởi ý có tất cả các bộ phận lớn nhỏ và có giác quan hoàn chỉnh ở phía trước vị Phạm Thiên ấy. Nếu vị có thần thông ấy đi kinh hành, hình biến hóa (của vị ấy) cũng đi kinh hành ở nơi ấy. Nếu vị có thần thông ấy đứng lại, hình biến hóa cũng đứng lại ở nơi ấy. Nếu vị có thần thông ấy ngồi xuống, hình biến hóa cũng ngồi xuống ở nơi ấy. Nếu vị có thần thông ấy nằm, hình biến hóa cũng nằm ở nơi ấy. Nếu vị có thần thông ấy phun khói, hình biến hóa cũng phun khói ở nơi ấy. Nếu vị có thần thông ấy phát sáng, hình biến hóa cũng phát sáng ở nơi ấy.

Sace so iddhimā dhammaṃ bhāsati, nimmitopi tattha dhammaṃ bhāsati. Sace so iddhimā pañhaṃ pucchati, nimmitopi tattha pañhaṃ pucchati. Sace so iddhimā pañhaṃ puṭṭho vissajjeti, nimmitopi tattha pañhaṃ puṭṭho visasajjeti. Sace so iddhimā tena brahmunā saddhiṃ santiṭṭhati sallapati sākacchaṃ samāpajjati, nimmitopi tattha tena brahmunā saddhiṃ santiṭṭhati sallapati sākacchaṃ samāpajjati. Yaññadeva so iddhimā karoti, taṃ tadeva hi so nimmito karotiti. Ayaṃ adhiṭṭhānā iddhi.

Katamā vikubbanā iddhi? Sikhissa bhagavato arahato sammā-sambuddhassa abhibhū nāma sāvako brahmaloke t̥hito sahasilokadhātuṃ sarena viññāpesi.¹ So dissamānenapi kāyena dhammaṃ desesi,² adissamānenapi kāyena dhammaṃ desesi, dissamānenapi heṭṭhimena upaḍḍhakāyena adissamānenapi uparimena upaḍḍhakāyena dhammaṃ desesi, dissamānenapi uparimena upaḍḍhakāyena adissamanenapi heṭṭhimena upaḍḍhakāyena dhammaṃ desesi. So pakativannaṃ vijahitvā kumāraṇṇaṃ vā dasseti, nāgavaṇṇaṃ vā dasseti, supaṇṇavaṇṇaṃ vā dasseti, yakkhavaṇṇaṃ vā dasseti, asuravaṇṇaṃ vā³ dasseti, indavaṇṇaṃ vā dasseti, devavaṇṇaṃ vā dasseti, brahmavaṇṇaṃ vā dasseti, samuddavaṇṇaṃ dasseti, pabbatavaṇṇaṃ vā dasseti, vanavaṇṇaṃ vā dasseti, sihavaṇṇaṃ vā dasseti, vyagghavaṇṇaṃ vā dasseti, dīpivaṇṇaṃ vā dasseti, hatthimpi dasseti, assampi dasseti, rathampi dasseti, pattimpi dasseti, vividhampi senābyuhaṃ dassetīti pattampi dasseti, vividhampi senābyuhaṃ dassetīti. Ayaṃ vikubbanā iddhi.

Katamā manomayā iddhi? Idha bhikkhu imamhā kāyā aññaṃ kāyaṃ ahinimmināti rūpiṃ mānomayaṃ sabbaṅgapaccaṅgaṃ⁴ ahinindriyaṃ, seyyathāpi puriso muñjamhā īsikaṃ pavāheyya, tassa evamassa: ‘Ayaṃ muñjo ayaṃ īsikā, añño muñjo aññā īsikā, muñjamhā tveva īsikā pavāḷhā’ti seyyathā vā pana⁵ puriso asiṃ kosiyā pavāheyya, tassa evamassa: ‘Ayaṃ asi, ayaṃ kosi. Añño asi, aññā kosi. Kosiyā tveva asi pavāḷho’ti. Seyyathā vā pana puriso ahiṃ karaṇḍā uddhareyya, tassa evamassa: ‘Ayaṃ ahi, ayaṃ karaṇḍo, añño ahi, añño karaṇḍo. Karaṇḍā tveva ahi ubbhato’ti. Evameva bhikkhu imamhā kāyā aññaṃ kāyaṃ ahinimmināti rūpiṃ manomayaṃ sabbaṅgapaccaṅgaṃ ahinindriyaṃ. Ayaṃ manomayā iddhi.

¹ viññāpeti - PTS.

² deseti - PTS.

³ asuravaṇṇaṃ - Machasaṃ potthake natthi.

⁴ sabbaṅgapaccaṅgiṃ - Machasaṃ.

⁵ seyyathāpi vā pana - PTS.

Nếu vị có thần thông ấy thuyết Pháp, hình biến hóa cũng thuyết Pháp ở nơi ấy. Nếu vị có thần thông ấy hỏi câu hỏi, hình biến hóa cũng hỏi câu hỏi ở nơi ấy. Nếu vị có thần thông ấy trả lời khi được hỏi câu hỏi, hình biến hóa cũng trả lời khi được hỏi câu hỏi ở nơi ấy. Nếu vị có thần thông ấy đứng chung chuyện vãn, bàn luận với vị Phạm Thiên ấy, hình biến hóa cũng đứng chung chuyện vãn, bàn luận với vị Phạm Thiên ấy ở nơi ấy. Vị có thần thông ấy làm bất cứ việc gì, hình biến hóa (của vị ấy) cũng làm chính ngay việc ấy. Đây là thần thông do chú nguyện.

Thần thông do biến hóa là gì? Vị Thịnh Văn của đức Thế Tôn, bậc A-la-hán, đấng Chánh Đẳng Giác Sikhī tên là Abhibhū đứng ở cõi Phạm Thiên đã dùng giọng nói thông báo đến một ngàn cõi thế giới. Vị ấy đã thuyết Pháp với thân được nhìn thấy, đã thuyết Pháp với thân không được nhìn thấy, đã thuyết Pháp với nửa phần thân dưới được nhìn thấy với nửa phần thân trên không được nhìn thấy, đã thuyết Pháp với nửa phần thân trên được nhìn thấy với nửa phần thân dưới không được nhìn thấy. Vị ấy rời bỏ hình dạng bình thường và phô bày hình dạng của thiếu niên, hoặc phô bày hình dạng của loài rồng, hoặc phô bày hình dạng của loài nhân điểu, hoặc phô bày hình dạng của loài dạ-xoa, hoặc phô bày hình dạng của vị Thiên Vương, hoặc phô bày hình dạng của vị thiên nhân, hoặc phô bày hình dạng của Phạm Thiên, hoặc phô bày hình dạng của biển cả, hoặc phô bày hình dạng của ngọn núi, hoặc phô bày hình dạng của khu rừng, hoặc phô bày hình dạng của loài sư tử, hoặc phô bày hình dạng của loài cọp, hoặc phô bày hình dạng của loài beo, hoặc phô bày hình dạng của loài voi, hoặc phô bày hình dạng của loài ngựa, hoặc phô bày hình dạng của xe kéo, hoặc phô bày hình dạng của người lính, hoặc phô bày hình dạng của đoàn quân nhiều binh chủng. Đây là thần thông do biến hóa.

Thần thông do ý tạo thành là gì? Ở đây, vị tỳ khuu từ thân này làm ra thân khác có hình thể được tạo thành bởi ý với tất cả các bộ phận lớn nhỏ và có giác quan hoàn chỉnh. Cũng giống như người đàn ông rút ra sợi rơm từ cọng cỏ *muñja*. Vị ấy có thể nghĩ như vậy: “Đây là cọng cỏ *muñja*, đây là sợi rơm. Cọng cỏ *muñja* là khác, sợi rơm là khác. Nhưng chính sợi rơm được rút ra từ cọng cỏ *muñja*.” Hoặc cũng giống như người đàn ông có thể rút ra thanh gươm từ vỏ bọc. Vị ấy có thể nghĩ như vậy: “Đây là thanh gươm, đây là vỏ bọc. Thanh gươm là khác, vỏ bọc là khác. Nhưng chính thanh gươm được rút ra từ vỏ bọc.” Hoặc cũng giống như người đàn ông có thể tuốt ra con rắn từ lớp da. Vị ấy có thể nghĩ như vậy: “Đây là con rắn, đây là lớp da. Con rắn là khác, lớp da là khác. Nhưng chính con rắn được tuốt ra từ lớp da;” tương tự như thế, vị tỳ khuu từ thân này làm ra thân khác có hình thể được tạo thành bởi ý với tất cả các bộ phận lớn nhỏ và có giác quan hoàn chỉnh. Đây là thần thông do ý tạo thành.

Katamā ñāṇavipphārā iddhi? Aniccānupassanāya niccasaññāya pahānaṭṭho ijhatīti ñāṇavipphārā iddhi. Dukkhānupassanāya sukhasaññāya —pe— Anattānupassanāya attasaññāya —pe— Nibbidānupassanāya nandiyā —pe— Virāgānupassanāya rāgassa —pe— Nirodhānupassanāya samudayassa —pe— Paṭinissaggānupassanāya ādānassa pahānaṭṭho ijhatīti ñāṇavipphārā iddhi. Āyasmato Bakkulassa ñāṇavipphārā iddhi. Āyasmato Saṅkiccassa ñāṇavipphārā iddhi. Āyasmato Bhūtapālassa ñāṇavipphārā iddhi. Ayaṃ ñāṇavipphārā iddhi.

Katamā samādhivipphārā iddhi? Paṭhamena jhānena nīvaraṇānaṃ pahānaṭṭho ijhatīti samādhivipphārā iddhi. Dutiyena jhānena vitakkavicārānaṃ pahānaṭṭho ijhatīti samādhivipphārā iddhi. Tatiyena jhānena pītiyā pahānaṭṭho ijhatīti —pe— Catutthena jhānena sukhadukkhānaṃ pahānaṭṭho ijhatīti —pe— Ākāśānañcāyatanasamāpattiyā rūpasaññāya paṭighasaññāya nānattasaññāya pahānaṭṭho ijhatīti —pe— Viññāṇañcāyatanasamāpattiyā ākāśānañcāyatanasaññāya pahānaṭṭho ijhatīti —pe— Ākiñcaññāyatanasamāpattiyā viññāṇañcāyatana-
saññāya pahānaṭṭho ijhatīti —pe— Nevasaññānāsaññāyatana-
samāpattiyā ākiñcaññāyatanasaññāya pahānaṭṭho ijhatīti samādhivipphārā iddhi. Āyasmato Sāriputtassa samādhivipphārā iddhi. Āyasmato Sañjivassa samādhivipphārā iddhi. Āyasmato Khāṇuḥkaṇḍaṇḍassa samādhivipphārā iddhi Uttarāya upāsikāya samādhivipphārā iddhi, Sāmāvatiyā upāsikāya samādhivipphārā iddhi. Ayaṃ samādhivipphārā iddhi.

Katamā ariyā iddhi? Idha bhikkhu sace ākaṅkhati ‘paṭikkūle appaṭikkūlasaññī vihareyyan’ti, appaṭikkūlasaññī tattha viharati. Sace ākaṅkhati ‘appaṭikkūle paṭikkūlasaññī vihareyyan’ti, paṭikkūlasaññī tattha viharati. Sace ākaṅkhati ‘paṭikkūle ca appaṭikkūle ca appaṭikkūlasaññī vihareyyan’ti appaṭikkūlasaññī tattha viharati. Sace ākaṅkhati ‘appaṭikkūle ca paṭikkūle ca paṭikkūlasaññī vihareyyan’ti, paṭikkūlasaññī tattha viharati. Sace ākaṅkhati ‘paṭikkūle ca appaṭikkūle ca tadubhayaṃ abhinivajjetvā upekkhako vihareyyaṃ sato sampajāno’ti upekkhako tattha viharati sato sampajāno.

Thần thông do sự can thiệp của trí là gì? ‘Do sự quán xét về vô thường, ý nghĩa dứt bỏ sự nghĩ tưởng về thường được thành tựu’ là thần thông do sự can thiệp của trí. ‘Do sự quán xét về khổ não, ý nghĩa dứt bỏ sự nghĩ tưởng về lạc ... ‘Do sự quán xét về vô ngã, ý nghĩa dứt bỏ sự nghĩ tưởng về ngã ... ‘Do sự quán xét về nhàm chán, ý nghĩa dứt bỏ sự vui thích ... ‘Do sự quán xét về ly tham ái, ý nghĩa dứt bỏ tham ái ... ‘Do sự quán xét về diệt tận, ý nghĩa dứt bỏ nhân sanh khởi ... ‘Do sự quán xét về từ bỏ, ý nghĩa dứt bỏ sự nắm giữ được thành tựu’ là thần thông do sự can thiệp của trí. Thần thông của đại đức Bakkula là do sự can thiệp của trí. Thần thông của đại đức Saṅkicca là do sự can thiệp của trí. Thần thông của đại đức Bhūtapāla là do sự can thiệp của trí. Đây là thần thông do sự can thiệp của trí.

Thần thông do sự can thiệp của định là gì ‘Do sơ thiền, ý nghĩa dứt bỏ các pháp ngăn che được thành tựu’ là thần thông do sự can thiệp của định. ‘Do nhị thiền, ý nghĩa dứt bỏ tâm tứ được thành tựu’ là thần thông do sự can thiệp của định. ‘Do tam thiền, ý nghĩa dứt bỏ hỷ được thành tựu’ ... ‘Do tứ thiền, ý nghĩa dứt bỏ lạc và khổ được thành tựu’ ... ‘Do sự chứng đạt không vô biên xứ, ý nghĩa dứt bỏ sự nghĩ tưởng về sắc, nghĩ tưởng về bất bình, nghĩ tưởng về khác biệt được thành tựu’ ... ‘Do sự chứng đạt thức vô biên xứ, ý nghĩa dứt bỏ sự nghĩ tưởng về không vô biên xứ được thành tựu’ ... ‘Do sự chứng đạt vô sở hữu xứ, ý nghĩa dứt bỏ sự nghĩ tưởng về thức vô biên xứ được thành tựu’ ... ‘Do sự chứng đạt phi tưởng phi phi tưởng xứ, ý nghĩa dứt bỏ sự nghĩ tưởng về không vô biên xứ được thành tựu’ là thần thông do sự can thiệp của định. Thần thông của đại đức Sāriputta là do sự can thiệp của định. Thần thông của đại đức Sañjīva là do sự can thiệp của định. Thần thông của đại đức Khāṇukondañña là do sự can thiệp của định. Thần thông của nữ cư sĩ Uttarā là do sự can thiệp của định. Thần thông của nữ cư sĩ Sāmāvātī là do sự can thiệp của định. Đây là thần thông do sự can thiệp của định.

Thần thông thuộc về bậc Thánh là gì? Ở đây, vị tỳ khưu nếu ước mong rằng: “Ta có thể an trú vào vật nhòm ngắm với sự nghĩ tưởng là không nhòm ngắm,” rồi an trú vào nơi ấy với sự nghĩ tưởng là không nhòm ngắm; nếu ước mong rằng: “Ta có thể an trú vào vật không nhòm ngắm với sự nghĩ tưởng là nhòm ngắm,” rồi an trú vào nơi ấy với sự nghĩ tưởng là nhòm ngắm; nếu ước mong rằng: “Ta có thể an trú vào vật nhòm ngắm và vật không nhòm ngắm với sự nghĩ tưởng là không nhòm ngắm,” rồi an trú vào nơi ấy với sự nghĩ tưởng là không nhòm ngắm; nếu ước mong rằng: “Ta có thể an trú vào vật nhòm ngắm và vật không nhòm ngắm với sự nghĩ tưởng là nhòm ngắm,” rồi an trú vào nơi ấy với sự nghĩ tưởng là nhòm ngắm; nếu ước mong rằng: “Về vật nhòm ngắm và vật không nhòm ngắm, sau khi ngăn ngừa cả hai vật ấy, với trạng thái xả ta có thể an trú (vào hai vật ấy) có niệm và có sự nhận biết rõ rệt,” rồi với trạng thái xả (vị ấy) an trú vào nơi ấy, có niệm và có sự nhận biết rõ rệt.

Kathaṃ paṭikkūle appaṭikkūlasaññī viharati? Anitṭhasmiṃ vatthusmiṃ mettāya vā pharati, dhātuto vā upasaṃharati, evaṃ paṭikkūle appaṭikkūlasaññī viharati.

Kathaṃ appaṭikkūle paṭikkūlasaññī viharati? Itṭhasmiṃ vatthusmiṃ asubhāya vā pharati, aniccato vā upasaṃharati, evaṃ appaṭikkūle paṭikkūlasaññī viharati.

Kathaṃ paṭikkūle appaṭikkūle ca appaṭikkūlasaññī viharati? Anitṭhasmiṃ ca itṭhasmiṃ ca vatthusmiṃ mettāya vā pharati, dhātuto vā upasaṃharati, evaṃ paṭikkūle appaṭikkūle ca appaṭikkūlasaññī viharati.

Kathaṃ appaṭikkūle ca paṭikkūle ca paṭikkūlasaññī viharati? Itṭhasmiṃ ca anitṭhasmiṃ ca vatthusmiṃ asubhāya vā pharati, aniccato vā upasaṃharati, evaṃ appaṭikkūle paṭikkūle ca ppaṭikkūlasaññī viharati.

Kathaṃ paṭikkūle ca appaṭikkūle ca tadubhayaṃ abhinivajjetvā upekkhako viharati sato sampajāno? Idha bhikkhu cakkhunā rūpaṃ disvā neva sumano hoti na dummano, upekkhako viharati sato sampajāno. Sotena saddaṃ sutvā —pe— Ghānena gandhaṃ ghāyitvā —pe— Jivhāya rasaṃ sāyitvā —pe— Kāyena phoṭṭhabbaṃ phusitvā —pe— Manasā dhammaṃ viññāya neva sumano hoti na dummano, upekkhako viharati sato sampajāno. Evaṃ paṭikkūle ca appaṭikkūle tadubhayaṃ abhinivajjetvā upekkhako viharati sato sampajāto. Ayaṃ ariyā iddhi.

Katamā kammavipākajā iddhi? Sabbesaṃ pakkhīnaṃ sabbesaṃ devānaṃ ekaccānaṃ manussānaṃ ekaccānaṃ vinipātikānaṃ. Ayaṃ kammavipākajā iddhi.

Katamā puññavato iddhi? Rājā cakkavattī¹ vehāsaṃ gacchati saddhiṃ caturaṅginiyā senāya antamaso assabandhagobandhapurise² upādāya, Jotiyassa³ gahapatissa puññavato iddhi, Jaṭilassa gahapatissa puññavato iddhi, Meṇḍakassa gahapatissa puññavato iddhi, Ghositassa gahapatissa puññavato iddhi, pañcannaṃ mahāpuññānaṃ puññavato iddhi. Ayaṃ puññavato iddhi.

¹ cakkavatti - Syā, PTS.

² gopurise - Machasaṃ; gopake purise - PTS.

³ Jotikassa - Machasaṃ.

An trú vào vật nhờm gồm với sự nghĩ tưởng là không nhờm gồm là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với sự việc không được mong muốn, hoặc là chuyên chú vào lòng từ hoặc là liên tưởng về bản thể. An trú vào vật nhờm gồm với sự nghĩ tưởng là không nhờm gồm là (có ý nghĩa) như thế.

An trú vào vật không nhờm gồm với sự nghĩ tưởng là nhờm gồm là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với sự việc mong muốn, hoặc là chuyên chú vào bất tịnh hoặc là liên tưởng về vô thường. An trú vào vật không nhờm gồm với sự nghĩ tưởng là nhờm gồm là (có ý nghĩa) như thế.

An trú vào vật nhờm gồm và vật không nhờm gồm với sự nghĩ tưởng là không nhờm gồm là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với sự việc không mong muốn và đối với sự việc mong muốn, hoặc là chuyên chú vào lòng từ hoặc là liên tưởng về bản thể. An trú vào vật nhờm gồm và vật không nhờm gồm với sự nghĩ tưởng là không nhờm gồm là (có ý nghĩa) như thế.

An trú vào vật nhờm gồm và vật không nhờm gồm với sự nghĩ tưởng là nhờm gồm là (có ý nghĩa) thế nào? Đối với sự việc mong muốn, hoặc là chuyên chú vào bất tịnh hoặc là liên tưởng về vô thường. An trú vào vật nhờm gồm và vật không nhờm gồm với sự nghĩ tưởng là nhờm gồm là (có ý nghĩa) như thế.

Về vật nhờm gồm và vật không nhờm gồm, sau khi ngăn ngừa cả hai vật ấy, với trạng thái xả an trú (vào hai vật ấy), có niệm và có sự nhận biết rõ rệt là (có ý nghĩa) thế nào? Ở đây, vị tỳ khưu, sau khi nhìn thấy sắc bằng mắt, là không vui không buồn, với trạng thái xả an trú (vào vật ấy), có niệm và có sự nhận biết rõ rệt. Sau khi nghe thính (âm thanh) bằng tai ... Sau khi ngửi khí (mùi) bằng mũi ... Sau khi nếm vị bằng lưỡi ... Sau khi va chạm (cảnh) xúc bằng thân ... Sau khi nhận thức pháp bằng ý, là không vui không buồn, với trạng thái xả an trú (vào vật ấy), có niệm và có sự nhận biết rõ rệt. Về vật nhờm gồm và vật không nhờm gồm, sau khi ngăn ngừa cả hai vật ấy, với trạng thái xả an trú (vào hai vật ấy), có niệm và có sự nhận biết rõ rệt là (có ý nghĩa) như thế. Đây là thần thông thuộc về bậc Thánh.

Thần thông sanh lên do kết quả của nghiệp là gì? Là của tất cả các loài có cánh, là của tất cả chư thiên, là của một số thuộc nhân loại, là của một số thuộc hàng đọa xứ. Đây là thần thông sanh lên do kết quả của nghiệp.

Thần thông của người có phước báu là gì? Đức chuyển luân vương đi trên không trung cùng với đoàn quân bốn loại binh chủng thậm chí tính luôn cả những kẻ giữ ngựa chặn trâu. Thần thông của gia chủ Jotika là của người có phước báu, thần thông của gia chủ Jaṭila là của người có phước báu, thần thông của gia chủ Menḍaka là của người có phước báu, thần thông của gia chủ Ghosita là của người có phước báu. Đây là thần thông của người có phước báu.

Katamā vijjāmayā iddhi? Vijjādharā vijjaṃ parijapetvā¹ vehāsaṃ gacchanti, ākāse antalikkhe hatthimpi dassenti, assampi dassenti, rathampi dassenti, pattimpi dassenti, vividhampi senābyūhaṃ dassenti, ayaṃ vijjāmayā iddhi.

Kathaṃ tattha tattha sammā payogapaccayā ijjanaṭṭhena iddhi? Nekkhammena kāmacchandassa pahānaṭṭho ijhatīti tattha tattha sammāpayogapaccayā ijjanaṭṭhena iddhi. Abyāpādena byāpādassa pahānaṭṭho ijhatīti tattha ttatha sammāpayogapaccayā ijjanaṭṭhena iddhi —pe— Arahattamaggena sabbakilesānaṃ pahānaṭṭho ijhatīti tattha tattha sammāpayogapaccayā ijjanaṭṭhena iddhi. Evaṃ tattha tattha sammāpayogapaccayā ijjanaṭṭhena iddhi. Imā dasa iddhiyo.

Iddhikathā samattā.

--ooOoo--

¹ parijappetvā - Machasaṃ.

Thần thông do chú thuật là gì? Sau khi nói lảm nhảm về chú thuật, những người rành rẽ về chú thuật đi trên không trung, phô bày voi, phô bày ngựa, phô bày xe kéo, phô bày người lính, phô bày đoàn quân nhiều binh chủng ở trên hư không bầu trời. Đây là thần thông do chú thuật.

Thần thông với ý nghĩa thành tựu do duyên nỗ lực đúng đắn tùy theo trường hợp là (có ý nghĩa) thế nào? ‘Do thoát ly, ý nghĩa dứt bỏ ước muốn trong các dục được thành tựu’ là thần thông với ý nghĩa thành tựu do duyên ứng dụng đúng đắn tùy theo trường hợp. ‘Do không sân độc, ý nghĩa dứt bỏ sân độc được thành tựu’ là thần thông với ý nghĩa thành tựu do duyên ứng dụng đúng đắn tùy theo trường hợp. ‘Do Đạo A-la-hán, ý nghĩa dứt bỏ toàn bộ phiền não được thành tựu’ là thần thông với ý nghĩa thành tựu do duyên ứng dụng đúng đắn tùy theo trường hợp. Thần thông với ý nghĩa thành tựu do duyên ứng dụng đúng đắn tùy theo trường hợp là (có ý nghĩa) như thế. Đây là mười loại thần thông.

Phần Giảng về Thần Thông được đây đủ.

--ooOoo--

III. ABHISAMAYAKATHĀ

Abhisamayoti kena abhisameti? Cittena abhisameti. Hañci cittena abhisameti, tena hi aññāṇī abhisameti? Na aññāṇī abhisameti, ñāṇena abhisameti.

Hañci ñāṇena abhisameti, tena hi acittako¹ abhisameti? Na acittako abhisameti, cittena ca ñāṇena ca abhisameti.

Hañci cittena ca ñāṇena ca abhisameti, tena hi kāmāvavara-cittena ca ñāṇena ca abhisameti? Na kāmāvacaracittena ca ñāṇena ca abhisameti.

Tena hi rūpāvacaracittena ca ñāṇena ca abhisameti? Na rūpāvacaracittena ca ñāṇena ca abhisameti. Tena hi arūpāvacaracittena ca ñāṇena ca abhisameti? Na arūpāvacaracittena ca ñāṇena ca abhisameti. Tena hi kammassakatacittena ca ñāṇena ca abhisameti? Na kammassakatacittena² ca ñāṇena ca abhisameti. Tena hi saccānulomikacittena ca ñāṇena ca abhisameti? Na saccānulomikacittena ca ñāṇena ca abhisameti. Tena hi atītacittena ca ñāṇena ca abhisameti? Na atītacittena ca ñāṇena ca abhisameti. Tena hi anāgatacittena ca ñāṇena ca abhisameti? Na anāgatacittena ca ñāṇena ca abhisameti. Tena hi paccuppannalokiyacittena ca ñāṇena ca abhisameti? Na paccuppannalokiyacittena ca ñāṇena ca abhisameti. Lokuttaramaggakkhaṇe paccuppannacittena ca ñāṇena ca abhisameti.

Kathaṃ lokuttaramaggakkhaṇe paccuppannacittena ca ñāṇena ca abhisameti? Lokuttaramaggakkhaṇe uppādādhipateyyaṃ cittaṃ ñāṇassa hetupaccayo ca taṃsampayuttaṃ nirodhagocaraṃ dassanādhipateyyaṃ ñāṇaṃ cittassa hetupaccayo ca taṃsampayuttaṃ ñāṇaṃ nirodhagocaraṃ. Evaṃ lokuttaramaggakkhaṇe paccuppannacittena ca ñāṇena ca abhisameti.

Kinnu ettakoyeva abhisamayoti? Na hi, lokuttaramaggakkhaṇe dassanāhisamayo sammādiṭṭhi, abhiniropanābhisamayo sammāsaṅkappo, pariggahābhisamayo sammāvācā, samuṭṭhānābhisamayo sammākammanto, vodānābhisamayo sammā-ājīvo, paggahābhisamayo sammāvāyāmo, upaṭṭhānābhisamayo sammāsati, avikkhepābhisamayo sammāsamādhī.

¹ acittena ca ñāṇena ca acittako - Machasaṃ.

² kammassakatācittena - Syā, Sa; kammassakacittena - PTS.

III. GIẢNG VỀ SỰ LÃNH HỘI:

Sự lãnh hội: Lãnh hội nhờ vào gì? Lãnh hội nhờ vào tâm. Nếu lãnh hội nhờ vào tâm, vậy thì người không có trí (có thể) lãnh hội? Người không có trí không (thể) lãnh hội. Lãnh hội nhờ vào trí.

Nếu lãnh hội nhờ vào trí, vậy thì người không có tâm (có thể) lãnh hội? Người không có tâm không (thể) lãnh hội. Lãnh hội nhờ vào tâm và nhờ vào trí.

Nếu lãnh hội nhờ vào tâm và nhờ vào trí, vậy thì lãnh hội nhờ vào tâm dục giới và nhờ vào trí? Không phải lãnh hội nhờ vào tâm dục giới và nhờ vào trí.

Vậy thì lãnh hội nhờ vào tâm sắc giới và nhờ vào trí? Không phải lãnh hội nhờ vào tâm sắc giới và nhờ vào trí. Vậy thì lãnh hội nhờ vào tâm vô sắc giới và nhờ vào trí? Không phải lãnh hội nhờ vào tâm vô sắc giới và nhờ vào trí. Vậy thì lãnh hội nhờ vào tâm vận hành theo nghiệp và nhờ vào trí? Không phải lãnh hội nhờ vào tâm vận hành theo nghiệp và nhờ vào trí. Vậy thì lãnh hội nhờ vào tâm thuận theo chân lý và nhờ vào trí? Không phải lãnh hội nhờ vào tâm thuận theo chân lý và nhờ vào trí. Vậy thì lãnh hội nhờ vào tâm quá khứ và nhờ vào trí? Không phải lãnh hội nhờ vào tâm quá khứ và nhờ vào trí. Vậy thì lãnh hội nhờ vào tâm vị lai và nhờ vào trí? Không phải lãnh hội nhờ vào tâm vị lai và nhờ vào trí. Vậy thì lãnh hội nhờ vào tâm hợp thể hiện tại và nhờ vào trí? Không phải lãnh hội nhờ vào tâm hợp thể hiện tại và nhờ vào trí. Lãnh hội nhờ vào tâm hiện tại và nhờ vào trí ở sát-na Đạo Siêu Thế.

Lãnh hội nhờ vào tâm hiện tại và nhờ vào trí ở sát-na Đạo Siêu Thế là (có ý nghĩa) thế nào? Ở sát-na Đạo Siêu Thế: tâm–có tính chủ đạo trong các pháp sanh lên–là nhân và duyên của trí; trí–tương ứng với điều ấy, có hành xứ là sự diệt tận, có tính chất chủ đạo trong việc nhận thấy–là nhân và duyên của tâm; trí tương ứng với điều ấy là hành xứ của sự diệt tận.¹ Lãnh hội nhờ vào tâm hiện tại và nhờ vào trí ở sát-na Đạo Siêu Thế là (có ý nghĩa) như thế.

Có phải sự lãnh hội chỉ là bấy nhiêu? Không phải, ở sát-na Đạo Siêu Thế: sự lãnh hội về nhận thấy là chánh kiến, sự lãnh hội về việc gắn chặt (tâm vào cảnh) là chánh tư duy, sự lãnh hội về gìn giữ là chánh ngữ, sự lãnh hội về nguồn sanh khởi là chánh nghiệp, sự lãnh hội về trong sạch là chánh mạng, sự lãnh hội về ra sức là chánh tinh tấn, sự lãnh hội về thiết lập là chánh niệm, sự lãnh hội về không tàn mạn là chánh định.

¹ Hành xứ của sự diệt tận nghĩa là cảnh Niết Bàn (Pṭsa. 3, 687).

Upaṭṭhānābhisamayo satisambojjhaṅgo, pavicayābhisamayo dhammavicayasambojjhaṅgo, paggahābhisamayo viriyasambojjhaṅgo, pharaṇābhisamayo pītisambojjhaṅgo, upasamābhisamayo passaddhisambojjhaṅgo, avikkhepābhisamayo, samādhisambojjhaṅgo, paṭisaṅkhānābhisamayo upekkhāsambojjhaṅgo.

Assaddhiye akampiyābhisamayo saddhābalaṃ, kosajje akampiyābhisamayo viriyabalaṃ, pamāde akampiyānabhisamayo satibalaṃ, uddhacce akampiyābhisamayo samādhibalaṃ, avijjāya akampiyābhisamayo paññābalaṃ.

Adhimokkhābhisamayo saddhindriyaṃ, paggahābhisamayo viriyindriyaṃ, upaṭṭhānābhisamayo satindriyaṃ, avikkhepābhisamayo samādhindriyaṃ, dassanābhisamayo paññindriyaṃ.

Ādhipateyyaṭṭhena indriyābhisamayo, akampiyatṭhena balābhisamayo, niyyānatṭhena bojjhaṅgābhisamayo, hetuṭṭhena maggābhisamayo, upaṭṭhānatṭhena satipaṭṭhānābhisamayo, padahanatṭhena¹ sammappadhānābhisamayo, ijghanatṭhena iddhipādābhisamayo, tathatṭhena saccābhisamayo, avikkhepatṭhena samathābhisamayo, anupassanatṭhena vipassanābhisamayo, ekarasatṭhena samathavipassanābhisamayo, anativattanatṭhena yuganaddhābhisamayo² saṃvaraṭṭhena sīlavisuddhi-abhisamayo, avikkhepatṭhena cittavisuddhi-abhisamayo, dassanatṭhena diṭṭhivisuddhi-abhisamayo, muttatṭhena adhimokkhābhisamayo, paṭivedhatṭhena vijjābhisamayo pariccāgatṭhena vimutti-abhisamayo, samucchedaṭṭhena khaye ñāṇaṃ abhisamayo.

Chando mūlaṭṭhena abhisamayo, manasikāro samuṭṭhānatṭhena abhisamayo, phasso samodhānatṭhena abhisamayo, vedanā samosaranatṭhena abhisamayo, samādhi pamukhatṭhena abhisamayo, sati ādhipateyyatṭhena abhisamayo, paññā tatuttaratṭhena abhisamayo, vimutti sāraṭṭhena abhisamayo, amatogadhaṃ nibbānaṃ pariyosānatṭhena abhisamayo.

Kinnu ettakoyeva abhisamayoti? Na hi, sotāpattimaggakkhaṇe dassanābhisamayo sammādiṭṭhi —pe— amatogadhaṃ nibbānaṃ pariyosānatṭhena abhisamayo.

Kinnu ettakoyeva abhisamayoti? Na hi, sotāpattiphalakkhaṇe dassanābhisamayo sammādiṭṭhi —pe— paṭippassaddhatṭhena anuppāde ñāṇaṃ abhisamayo, chando mūlaṭṭhena abhisamayo, —pe— amatogadhaṃ nibbānaṃ pariyosānatṭhena abhisamayo.

¹ padahatṭhena - Machasaṃ.

² yuganandhābhisamayo - Syā.

Sự lãnh hội về thiết lập là niệm giác chi, sự lãnh hội về suy xét là trạch pháp giác chi, sự lãnh hội về ra sức là cần giác chi, sự lãnh hội về lan tỏa là hỷ giác chi, sự lãnh hội về an tịnh là tịnh giác chi, sự lãnh hội về không tán mạn là định giác chi, sự lãnh hội về phân biệt rõ là xả giác chi.

Sự lãnh hội về tính chất không dao động ở sự không có đức tin là tín lực, sự lãnh hội về tính chất không dao động ở biếng nhác là tấn lực, sự lãnh hội về tính chất không dao động ở buông lung là niệm lực, sự lãnh hội về tính chất không dao động ở phóng dật là định lực, sự lãnh hội về tính chất không dao động ở vô minh là tuệ lực.

Sự lãnh hội về cương quyết là tín quyền, sự lãnh hội về ra sức là tấn quyền, sự lãnh hội về thiết lập là niệm quyền, sự lãnh hội về không tán mạn là định quyền, sự lãnh hội về nhận thấy là tuệ quyền.

Sự lãnh hội về các quyền theo ý nghĩa pháp chủ đạo, sự lãnh hội về các lực theo ý nghĩa về tính chất không thể bị lay chuyển, sự lãnh hội về các giác chi theo ý nghĩa dẫn xuất (ra khỏi luân hồi), sự lãnh hội về Đạo theo ý nghĩa chung tử, sự lãnh hội về thiết lập niệm theo ý nghĩa thiết lập, sự lãnh hội về các chánh cần theo ý nghĩa nỗ lực, sự lãnh hội về các nền tảng của thân thông theo ý nghĩa thành tựu, sự lãnh hội về chân lý theo ý nghĩa của thực thể, sự lãnh hội về chi tịnh theo ý nghĩa không tán mạn, sự lãnh hội về minh sát theo ý nghĩa quán sát, sự lãnh hội về chi tịnh và minh sát theo ý nghĩa nhất vị, sự lãnh hội về kết hợp chung theo ý nghĩa không vượt quá, sự lãnh hội về giới thanh tịnh theo ý nghĩa thu thúc, sự lãnh hội về tâm thanh tịnh theo ý nghĩa không tán mạn, sự lãnh hội về kiến thanh tịnh theo ý nghĩa nhận thấy, sự lãnh hội về giải thoát theo ý nghĩa được phóng thích, sự lãnh hội về minh theo ý nghĩa thấu triệt, sự lãnh hội về giải thoát theo ý nghĩa buông bỏ, trí về đoạn tận theo ý nghĩa đoạn trừ là sự lãnh hội.

Ước muốn theo ý nghĩa nguồn cội là sự lãnh hội, tác ý theo ý nghĩa nguồn sanh khởi là sự lãnh hội, xúc theo ý nghĩa liên kết là sự lãnh hội, thọ theo ý nghĩa hội tụ là sự lãnh hội, định theo ý nghĩa dẫn đầu là sự lãnh hội, niệm theo ý nghĩa pháp chủ đạo là sự lãnh hội, tuệ theo ý nghĩa cao thượng trong các pháp thiện là sự lãnh hội, giải thoát theo ý nghĩa cốt lõi là sự lãnh hội, Niết Bàn liên quan đến bất tử theo ý nghĩa kết thúc là sự lãnh hội.

Có phải sự lãnh hội chỉ là bấy nhiêu? Không phải, ở sát-na Đạo Nhập Lưu: sự lãnh hội về nhận thấy là chánh kiến ...(như trên)... Niết Bàn liên quan đến bất tử theo ý nghĩa kết thúc là sự lãnh hội.

Có phải sự lãnh hội chỉ là bấy nhiêu? Không phải, ở sát-na Quả Nhập Lưu: sự lãnh hội về nhận thấy là chánh kiến ...(như trên)... trí về sự vô sanh theo ý nghĩa tĩnh lặng là sự lãnh hội. Ước muốn theo ý nghĩa nguồn cội là sự lãnh hội ...(như trên)... Niết Bàn liên quan đến bất tử theo ý nghĩa kết thúc là sự lãnh hội.

Kinnu ettakoyeva abhisamayoti? Na hi, sakadāgāmimagakkhaṇe —pe— sakadāgāmiphallakkhaṇe —pe— anāgāmimagakkhaṇe —pe— anāgāmiphallakkhaṇe —pe— arahattamagakkhaṇe —pe— arahattaphallakkhaṇe dassanābhisamayo sammādiṭṭhi, abhiniropanābhisamayo sammāsāṅkappo, —pe— paṭippassaddhatṭhena anuppāde ñāṇaṃ abhisamayo. Chando mūlaṭṭhena abhisamayo, —pe— amatogadhaṃ nibbānaṃ pariyoṣānaṭṭhena abhisamayo.

Yvāyaṃ kilese pajahati, atīte kilese pajahati, anāgate kilese pajahati, paccuppanne kilese pajahati. **Atīte kilese pajahatīti** hañci atīte kilese pajahati, tena hi khīṇaṃ khepeti, niruddhaṃ nirodheti, vigataṃ vigameti, atthaṅgataṃ atthaṅgameti, atītaṃ yaṃ na atthi, taṃ pajahatīti na atīte kilese pajahatīti.

Anāgate kilese pajahatīti hañci anāgate kilese pajahati, tena hi ajātaṃ pajahati, anibbattaṃ pajahati, anuppannaṃ pajahati, apātubhūtaṃ pajahati, anāgataṃ yaṃ na atthi, taṃ pajahatīti na anāgate kilese pajahatīti.

Paccuppanne kilese pajahatīti hañci paccuppanne kilese pajahati, tena hi ratta rāgaṃ pajahati, duṭṭho dosaṃ pajahati, mulho mohaṃ pajahati, vinibaddho mānaṃ pajahati, parāmaṭṭho diṭṭhaṃ pajahati, vikkhepagato uddhaccaṃ pajahati, aniṭṭhaṃ gato vicikicchāṃ pajahati, thāmagato anusayaṃ pajahati, kaṇhāsukkadhammā yuganaddhā samameva vattanti, saṅkilesikā¹ maggabhāvanā hoti.

Na hi atīte kilese pajahati, na anāgate kilese pajahati, na paccuppanne kilese pajahatīti hañci na atīte kilese pajahati, na anāgate —pe— na paccuppanne kilese pajahati, tena hi natthi maggabhāvanā, natthi phalacchikiriyā, natthi kilesappahānaṃ, natthi dhammābhisamayoti? Atthi maggabhāvanā, atthi phalacchikiriyā, atthi kilesappahānaṃ, atthi dhammābhisamayo, yathākathaṃ viya? Seyyathāpi taruṇo rukkho ajātaphalo, tamenāṃ puriso mūlaṃ chindeyya. Ye tassa rukkhassa ajātaphalā te ajātāyeva na jāyanti, anibbattāyeva na nibbattanti, anuppannāyeva na uppajjanti, apātubhūtāyeva na pātubhavanti.

¹ taṃ saṅkilesikā - Syā.

Có phải sự lãnh hội chỉ là bấy nhiêu? Không phải, ở sát-na Đạo Nhất Lai ... ở sát-na Quả Nhất Lai ... ở sát-na Đạo Bất Lai ... ở sát-na Quả Bất Lai ... ở sát-na Đạo A-la-hán ... ở sát-na Quả A-la-hán: sự lãnh hội về nhận thấy là chánh kiến, sự lãnh hội về sự gắn chặt (tâm vào cảnh) là chánh tư duy ...(như trên)... trí về sự vô sanh theo ý nghĩa tịnh lặng là sự lãnh hội. Ước muốn theo ý nghĩa nguồn cội là sự lãnh hội ...(như trên)... Niết Bàn liên quan đến bất tử theo ý nghĩa kết thúc là sự lãnh hội.

Vị này dứt bỏ các phiền não, dứt bỏ các phiền não thuộc quá khứ, dứt bỏ các phiền não thuộc vị lai, dứt bỏ các phiền não thuộc hiện tại. **Dứt bỏ các phiền não thuộc quá khứ:** Nếu (vị ấy) dứt bỏ các phiền não thuộc quá khứ, vậy thì (vị ấy) dứt bỏ pháp đã được cạn kiệt, làm diệt tận pháp đã được diệt tận, làm xa lìa pháp đã được xa lìa, làm biến mất pháp đã được biến mất; (vị ấy) dứt bỏ pháp thuộc quá khứ là pháp không hiện hữu. Như thế, (vị ấy) không dứt bỏ các phiền não thuộc quá khứ.

Dứt bỏ các phiền não thuộc vị lai: Nếu (vị ấy) dứt bỏ các phiền não thuộc vị lai, vậy thì (vị ấy) dứt bỏ pháp chưa được sanh ra, dứt bỏ pháp chưa được tạo lập, dứt bỏ pháp chưa được sanh lên, dứt bỏ pháp chưa được hiện khởi; (vị ấy) dứt bỏ pháp thuộc vị lai là pháp không hiện hữu. Như thế, (vị ấy) không dứt bỏ các phiền não thuộc vị lai.

Dứt bỏ các phiền não thuộc hiện tại: Nếu (vị ấy) dứt bỏ các phiền não thuộc hiện tại, vậy thì bị ái nhiễm (vị ấy) dứt bỏ tham ái, bị hư hỏng (vị ấy) dứt bỏ sân, bị mê muội (vị ấy) dứt bỏ vô minh, bị ràng buộc (vị ấy) dứt bỏ ngã mạn, bị tiêm nhiễm (vị ấy) dứt bỏ tà kiến, bị rơi vào tàn mạn (vị ấy) dứt bỏ phóng dật, bị rơi vào không dứt khoát (vị ấy) dứt bỏ hoài nghi, bị rơi vào cố tật (vị ấy) dứt bỏ pháp ngủ ngầm; (như thế) các pháp đen và trắng^[*] được kết hợp chung, hiện hữu một cách bình đẳng, sự tu tập Đạo là còn phiền não.

(Vị ấy) không dứt bỏ các phiền não thuộc quá khứ, không dứt bỏ các phiền não thuộc vị lai, không dứt bỏ các phiền não thuộc hiện tại: Nếu (vị ấy) không dứt bỏ các phiền não thuộc quá khứ, không dứt bỏ các phiền não thuộc vị lai, không dứt bỏ các phiền não thuộc hiện tại, vậy thì (phải chăng) không có sự tu tập Đạo, không có sự tác chứng Quả, không có sự dứt bỏ các phiền não, không có sự lãnh hội các pháp? Có sự tu tập Đạo, có sự tác chứng Quả, có sự dứt bỏ các phiền não, có sự lãnh hội các pháp. Như thế là (có ý nghĩa) thế nào? Giống như thân cây còn nhỏ có trái cây chưa được sanh ra, người ta có thể đốn ngã chính gốc cây ấy. Những trái cây chưa được sanh ra của cây ấy, chính vì chưa được sanh ra nên (sẽ) không được sanh ra, chính vì chưa được tạo lập nên (sẽ) không được tạo lập, chính vì chưa được sanh lên nên (sẽ) không được sanh lên, chính vì chưa được hiện hữu nên (sẽ) không được hiện hữu.

Evamevaṃ uppādo hetu uppādo paccayo kilesānaṃ nibbattiyāti uppāde ādīnaṃ disvā anuppāde cittaṃ pakkhandati, anuppāde cittaṃ pakkhandattā¹ ye uppādapaccayā kilesā nibbatteyyuṃ, te ajātāyeva na jāyanti, anibbattāyeva na nibbattanti, anuppantāyeva na uppajjanti, apātubhūtāyeva na pātubhavanti. Evaṃ hetunirodhā dukkhanirodho. Pavattaṃ hetu nimittaṃ hetu, āyūhanā³ hetu, āyūhanapaccayo kilesānaṃ nibbattiyāti āyūhane ādīnaṃ disvā anāyūhane cittaṃ pakkhandati, anāyūhane cittaṃ pakkhandattā ye āyūhanapaccayā kilesā nibbatteyyuṃ te ajātāyeva na jāyanti, anibbattāyeva na nibbattanti, anuppannāyeva na uppajjanti, apātubhūtāyeva na pātubhavanti. Evaṃ hetunirodhā dukkhanirodho. Evaṃ atthi maggabhāvanā, atthi phalasadācchikiriya, atthi kilesappahānaṃ, atthi dhammābhisaṃyoti.

Abhisamayakathā samattā.

IV. VIVEKAKATHĀ

[Sāvattinidānaṃ]

Seyyathāpi bhikkhave, ye keci balakaraṇīyā kammantā kariyanti sabbe te paṭhaviṃ nissāya paṭhaviyaṃ patitṭhāya evamete balakaraṇīyā kammantā kariyanti. Evameva bhikkhave, bhikkhu sīlaṃ nissāya sīle patitṭhāya ariyaṃ aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ bhāveti, ariyaṃ aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ bahulīkaroti.

Kathaṅca bhikkhave bhikkhu sīlaṃ nissāya sīle patitṭhāya ariyaṃ aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ bhāveti, ariyaṃ aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ bahulīkaroti? Idha bhikkhave, bhikkhu sammādiṭṭhiṃ bhāveti vivekanissitaṃ virāganissitaṃ nirodhanissitaṃ vossaggaparināmiṃ, sammasaṅkappaṃ bhāveti —pe— sammāvācaṃ bhāveti —pe— sammākammanta bhāveti —pe— sammā-ājīvaṃ bhāveti —pe— sammāvāyāmaṃ bhāveti —pe— sammāsatiṃ bhāveti —pe— sammāsamaḍhiṃ bhāveti vivekanissitaṃ virāganissitaṃ nirodhanissitaṃ vossaggaparināmiṃ. Evaṃ kho bhikkhave, bhikkhu sīlaṃ nissāya sīle patitṭhāya ariyaṃ aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ bhāveti, ariyaṃ aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ bahulīkaroti.” [a]

¹ pakkhandattā - Machasaṃ; pakkhandanattā - Syā, PTS. ³ āyūhanā - Syā, PTS.
[a] Saṃyuttanikāya - Mahāvagga - Balakaraṇīyavagga 1.

Tương tự như thế, sự sanh lên là nhân, sự sanh lên là duyên đưa đến sự tạo lập các phiền não. Sau khi thấy được tai hại trong sự sanh lên, tâm tiến đến sự không sanh lên. Nhờ vào trạng thái của tâm ở sự không sanh lên, các phiền não nào có sự sanh lên là duyên có thể được tạo lập, các phiền não ấy chính vì chưa được sanh ra nên (sẽ) không được sanh ra, chính vì chưa được tạo lập nên (sẽ) không được tạo lập, chính vì chưa được sanh lên nên (sẽ) không được sanh lên, chính vì chưa được hiện hữu nên (sẽ) không được hiện hữu. Như vậy, do sự diệt tận của nhân có sự diệt tận của Khổ. Sự vận hành là nhân, hiện tướng là nhân, (nghiệp) tích lũy là nhân, (nghiệp) tích lũy là duyên đưa đến sự tạo lập các phiền não. Sau khi thấy được tai hại ở (nghiệp) tích lũy, tâm tiến đến sự không tích lũy (nghiệp). Nhờ vào trạng thái của tâm ở sự không tích lũy (nghiệp), các phiền não nào có (nghiệp) tích lũy là duyên có thể được tạo lập, các phiền não ấy chính vì chưa được sanh ra nên (sẽ) không được sanh ra, chính vì chưa được tạo lập nên (sẽ) không được tạo lập, chính vì chưa được sanh lên nên (sẽ) không được sanh lên, chính vì chưa được hiện hữu nên (sẽ) không được hiện hữu. Như vậy, do sự diệt tận của nhân có sự diệt tận của Khổ. Như vậy, có sự tu tập Đạo, có sự tác chứng Quả, có sự dứt bỏ các phiền não, có sự lãnh hội các pháp.

Phân Giảng về sự Lãnh Hội được đầy đủ.

IV. GIẢNG VỀ SỰ VIÊN LY:

[Duyên khởi ở Sāvattthī]

Này các tỳ khuru, cũng giống như bất cứ các hành động gì được thực hiện bằng sức lực tất cả các hành động ấy được thực hiện sau khi đã nương tựa vào trái đất, sau khi đã thiết lập ở trên trái đất; các hành động được thực hiện bằng sức lực này được thực hiện như vậy. Này các tỳ khuru, tương tự y như thế, sau khi nương tựa vào giới sau khi thiết lập ở giới, vị tỳ khuru tu tập Thánh Đạo tám chi phần, làm sung mãn Thánh Đạo tám chi phần.

Này các tỳ khuru, sau khi nương tựa vào giới sau khi thiết lập ở giới, vị tỳ khuru tu tập Thánh Đạo tám chi phần, làm sung mãn Thánh Đạo tám chi phần là (có ý nghĩa) thế nào? Này các tỳ khuru, ở đây vị tỳ khuru tu tập chánh kiến liên hệ đến viên ly, liên hệ đến ly tham ái, liên hệ đến diệt tận, có sự hướng đến xả ly; tu tập chánh tư duy ... tu tập chánh ngữ ... tu tập chánh nghiệp ... tu tập chánh mạng ... tu tập chánh tinh tấn ... tu tập chánh niệm ... tu tập chánh định liên hệ đến viên ly, liên hệ đến ly tham ái, liên hệ đến diệt tận, có sự hướng đến xả ly. Này các tỳ khuru, sau khi nương tựa vào giới sau khi thiết lập ở giới, vị tỳ khuru tu tập Thánh Đạo tám chi phần, làm sung mãn Thánh Đạo tám chi phần là (có ý nghĩa) như thế.

“Seyyathāpi bhikkhave, ye keci me¹ bijagāmbhūtagāmā vuddhiṃ virūlhiṃ vepullaṃ āpajjanti, sabbe te paṭhaviṃ nissāya paṭhaviyaṃ paṭiṭṭhāya evamete bijagāmbhūtagāmā vuddhiṃ virūlhiṃ vepullaṃ āpajjanti. Evameva kho bhikkhave, bhikkhu sīlaṃ nissāya sīle paṭiṭṭhāya ariyaṃ aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ bhāvento ariyaṃ aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ bahulīkaronto vuddhiṃ virūlhiṃ vepullaṃ pāpuṇāti dhammesu.

Kathañca bhikkhave bhikkhu sīlaṃ nissāya sīle paṭiṭṭhāya ariyaṃ aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ bhāvento, ariyaṃ aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ bahulīkaronto, vuddhiṃ virūlhiṃ vepullaṃ pāpuṇāti dhammesu? Idha bhikkhave, bhikkhu sammādiṭṭhiṃ bhāveti vivekanissitaṃ virāganissitaṃ nirodhanissitaṃ vossaggaparināmiṃ, sammasaṅkappaṃ bhāveti —pe— sammāvācaṃ bhāveti —pe— sammākammantaṃ bhāveti —pe— sammā-ājīvaṃ bhāveti —pe— sammāvāyāmaṃ bhāveti —pe— sammāsatiṃ bhāveti —pe— sammāsamādhīṃ bhāveti vivekanissitaṃ virāganissitaṃ nirodhanissitaṃ vossaggaparināmiṃ. Evaṃ kho bhikkhave, bhikkhu sīlaṃ nissāya sīle paṭiṭṭhāya ariyaṃ aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ bhāvento, ariyaṃ aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ bahulīkaronto vuddhiṃ virūlhiṃ vepullaṃ pāpuṇāti dhammesu^{ti}. [a]

Sammādiṭṭhiyā pañca vivekā, pañca virāgā, pañca nirodhā, pañca vossaggā, dvādasa nissayā. Sammāsaṅkappassa —pe— sammāvācāya —pe— sammākammantassa —pe— sammā-ājīvassa —pe— sammāvāyāmassa —pe— sammāsatiyā —pe— sammāsamādhissa pañca vivekā, pañca virāgā, pañca nirodhā, pañca vossaggā, dvādasa nissayā.

Sammādiṭṭhiyā katame pañca vivekā? Vikkhambhanaviveko tadaṅgaviveko samucchedaviveko paṭippassaddhiviveko nissaraṇaviveko. Vikkhambhanaviveko ca nīvaraṇānaṃ, paṭhamajjhānaṃ bhāvayato, tadaṅgaviveko ca diṭṭhigatānaṃ nibbedhabhāgiyaṃ samādhīṃ bhāvayato, samucchedaviveko ca lokuttaraṃ khayagāmiṃ maggaṃ bhāvayato, paṭippassasaddhiviveko ca phalakkhaṇe, nissaraṇaviveko ca nirodho nibbānaṃ. Sammādiṭṭhiyā ime pañca vivekā. Imesu pañcasu vivekesu chandajāto hoti saddhādhiṃutto, cittaṃ cassa svādhiṭṭhitam.

Sammādiṭṭhiyā katame pañca virāgā? Vikkhambhanavirāgo tadaṅgavirāgo samucchedavirāgo paṭippassaddhivirāgo nissaraṇavirāgo. Vikkhambhanavirāgo ca nīvaraṇānaṃ paṭhamajjhānaṃ bhāvayato, tadaṅgavirāgo ca diṭṭhigatānaṃ

¹ ye keci - Machasaṃ; yepime - Syā, PTS.

[a] Saṃyuttanikāya - Mahāvagga - Balakaraṇīyavagga 2.

Này các tỳ khưu, cũng giống như bất cứ các hạt giống và các loài thảo mộc nào đạt được sự tăng trưởng, sự phát triển, sự tiến triển, tất cả các loài ấy (đạt được) sau khi đã nương tựa vào trái đất, sau khi đã thiết lập ở trên trái đất; các hạt giống và các loài thảo mộc này đạt được sự tăng trưởng, sự phát triển, sự tiến triển là như vậy. Này các tỳ khưu, tương tự y như thế, sau khi nương tựa vào giới, sau khi thiết lập ở giới, vị tỳ khưu trong khi tu tập Thánh Đạo tám chi phần, trong khi làm sung mãn Thánh Đạo tám chi phần, đạt được sự tăng trưởng, sự phát triển, sự tiến triển trong các pháp.

Này các tỳ khưu, sau khi nương tựa vào giới, sau khi thiết lập ở giới, vị tỳ khưu trong khi tu tập Thánh Đạo tám chi phần, trong khi làm sung mãn Thánh Đạo tám chi phần, đạt được sự tăng trưởng, sự phát triển, sự tiến triển trong các pháp là (có ý nghĩa) thế nào? Này các tỳ khưu, ở đây vị tỳ khưu tu tập chánh kiến liên hệ đến viễn ly, liên hệ đến ly tham ái, liên hệ đến sự diệt tận, có sự hướng đến xả ly; tu tập chánh tư duy ... tu tập chánh ngữ ... tu tập chánh nghiệp ... tu tập chánh mạng ... tu tập chánh tinh tấn ... tu tập chánh niệm ... tu tập chánh định liên hệ đến viễn ly, liên hệ đến ly tham ái, liên hệ đến sự diệt tận, có sự hướng đến xả ly. Này các tỳ khưu, sau khi nương tựa vào giới, sau khi thiết lập ở giới, vị tỳ khưu trong khi tu tập Thánh Đạo tám chi phần, trong khi làm sung mãn Thánh Đạo tám chi phần, đạt được sự tăng trưởng, sự phát triển, sự tiến triển trong các pháp là (có ý nghĩa) như thế.

Đối với chánh kiến, có năm sự viễn ly, năm sự ly tham ái, năm sự diệt tận, năm sự xả ly, mười hai sự liên hệ. Đối với chánh tư duy ... Đối với chánh ngữ ... Đối với chánh nghiệp ... Đối với chánh mạng ... Đối với chánh tinh tấn ... Đối với chánh niệm ... Đối với chánh định, có năm sự viễn ly, năm sự ly tham ái, năm sự diệt tận, năm sự xả ly, mười hai sự liên hệ.

Đối với chánh kiến, có năm sự viễn ly gì? Sự viễn ly do áp chế, sự viễn ly do thay thế, sự viễn ly do đoạn trừ, sự viễn ly do tịnh lặng, sự viễn ly do xuất ly. Và sự viễn ly do áp chế là đối với các pháp ngăn che ở vị đang tu tập sơ thiền, sự viễn ly do thay thế là đối với các khuynh hướng tà kiến ở vị đang tu tập định dự phần vào thông suốt, sự viễn ly do đoạn trừ là ở vị đang tu tập Đạo đưa đến đoạn tận (là Đạo) tối thượng ở đời, sự viễn ly do tịnh lặng là ở vào thời điểm của Quả, và sự viễn ly do xuất ly là sự diệt tận, Niết Bàn. Đối với chánh kiến, có năm sự viễn ly này. Ở năm sự viễn ly này, có ước muốn được sanh lên, đức tin được chú trọng, và tâm của vị ấy khéo được khẳng định.

Đối với chánh kiến, có năm sự ly tham ái gì? Sự ly tham ái do áp chế, sự ly tham ái do thay thế, sự ly tham ái do đoạn trừ, sự ly tham ái do tịnh lặng, sự ly tham ái do xuất ly. Và sự ly tham ái do áp chế là đối với các pháp ngăn che ở vị đang tu tập sơ thiền, sự ly tham ái do thay thế là đối với các khuynh hướng tà kiến ở vị đang tu tập định dự

nibbedhabhāgiyaṃ samādhim bhāvayato, samucchedavirāgo ca lokuttaraṃ khayagāmiccāmaggaṃ bhāvayato, paṭippassaddhivirāgo ca phalakkhaṇe, nissaraṇavirāgo ca nirodho nibbānaṃ. Sammādiṭṭhiyā ime pañca virāgā. Imesu pañcasu virāgesu chandajāto hoti saddhādhimutto, cittaṃ cassa svādiṭṭhitaṃ.

Sammādiṭṭhiyā katame pañca nirodhā?: Vikkhambhananirodho tadaṅganirodho samucchedanirodho paṭippassaddhinirodho nissaraṇanirodho vikkhambhananirodho ca nīvaraṇānaṃ, paṭhamajjhānaṃ bhāvayato, tadaṅganirodho ca diṭṭhigatānaṃ nibbedhabhāgiyaṃ samādhim bhāvayato, samucchedanirodho ca lokuttaraṃ khayagāmiccāmaggaṃ bhāvayato, paṭippassaddhinirodho ca phalakkhaṇe, nissaraṇanirodho ca amatā dhātu.¹ Sammādiṭṭhiyā ime pañca nirodhā. Imesu pañcasu nirodhesu chandajāto hoti saddhādhimutto, cittaṃ cassa svādiṭṭhitaṃ.

Sammādiṭṭhiyā katame pañca vossaggā? Vikkhambhanavossaggo tadaṅgavossaggo samucchedavossaggo paṭippassaddhivossaggo nissaraṇavossaggo. Vikkhambhanavossaggo ca nīvaraṇānaṃ, paṭhamajjhānaṃ bhāvayato, tadaṅgavossaggo ca diṭṭhigatānaṃ nibbedhabhāgiyaṃ samādhim bhāvayato, samucchedavossaggo ca lokuttaraṃ khayagāmiccāmaggaṃ bhāvayato, paṭippassaddhivossaggo ca phalakkhaṇe, nissaraṇavossaggo, ca nirodho nibbānaṃ. Sammādiṭṭhiyā ime pañca vossaggā. Imesu pañcasu vossaggesu chandajāto hoti saddhādhimutto, cittaṃ cassa svādiṭṭhitaṃ. Sammādiṭṭhiyā ime pañca vivekā, pañca virāgā, pañca nirodhā, pañca vossaggā, dvādasa nissayā.

Sammāsaṅkappaṃ —pe— Sammāvācāya —pe—
Sammākammantassa —pe— Sammā-ājīvassa —pe—
Sammāvāyāmassa —pe— Sammāsatīyā —pe— Sammāsamādhissa
katame pañca vivekā? Vikkhambhanaviveko tadaṅgaviveko
samucchedaviveko paṭippassaddhiviveko nissaraṇaviveko.
Vikkhambhanaviveko ca nīvaraṇānaṃ paṭhamajjhānaṃ bhāvayato,
tadaṅgaviveko ca diṭṭhigatānaṃ nibbedhabhāgiyaṃ samādhim
bhāvayato, samucchedaviveko ca lokuttaraṃ khayagāmiccāmaggaṃ
bhāvayato, paṭippassaddhiviveko ca phalakkhaṇe, nissaraṇaviveko
ca nirodho nibbānaṃ, sammāsamādhissa ime pañca vivekā. Imesu
pañcasu vivekesu chandajāto hoti saddhādhimutto, cittaṃ cassa
svādiṭṭhitaṃ.

¹ nirodho nibbānaṃ - PTS.

phần vào thông suốt, sự ly tham ái do đoạn trừ là ở vị đang tu tập Đạo đưa đến đoạn tận (là Đạo) tối thượng ở đời, sự ly tham ái do tịnh lặng là ở vào thời điểm của Quả, và sự ly tham ái do xuất ly là sự diệt tận, Niết Bàn. Đối với chánh kiến, có năm sự ly tham ái này. Ở năm sự ly tham ái này, có ước muốn được sanh lên, đức tin được chú trọng, và tâm của vị ấy khéo được khẳng định.

Đối với chánh kiến, có năm sự diệt tận gì? Sự diệt tận do áp chế, sự diệt tận do thay thế, sự diệt tận do đoạn trừ, sự diệt tận do tịnh lặng, sự diệt tận do xuất ly. Và sự diệt tận do áp chế là đối với các pháp ngăn che ở vị đang tu tập sơ thiền, sự diệt tận do thay thế là đối với các khuynh hướng tà kiến ở vị đang tu tập định dự phần vào thông suốt, sự diệt tận do đoạn trừ là ở vị đang tu tập Đạo đưa đến đoạn tận (là Đạo) tối thượng ở đời, sự diệt tận do tịnh lặng là ở vào thời điểm của Quả, và sự diệt tận do xuất ly là bản thể bất tử. Đối với chánh kiến, có năm sự diệt tận này. Ở năm sự diệt tận này, có ước muốn được sanh lên, đức tin được chú trọng, và tâm của vị ấy khéo được khẳng định.

Đối với chánh kiến, có năm sự xả ly gì? Sự xả ly do áp chế, sự xả ly do thay thế, sự xả ly do đoạn trừ, sự xả ly do tịnh lặng, sự xả ly do xuất ly. Và sự xả ly do áp chế là đối với các pháp ngăn che ở vị đang tu tập sơ thiền, sự xả ly do thay thế là đối với các khuynh hướng tà kiến ở vị đang tu tập định dự phần vào thông suốt, sự xả ly do đoạn trừ là ở vị đang tu tập Đạo đưa đến đoạn tận (là Đạo) tối thượng ở đời, sự xả ly do tịnh lặng là ở vào thời điểm của Quả, và sự xả ly do xuất ly là sự diệt tận, Niết Bàn. Đối với chánh kiến, có năm sự xả ly này. Ở năm sự xả ly này, có ước muốn được sanh lên, đức tin được chú trọng, và tâm của vị ấy khéo được khẳng định. Đối với chánh kiến, có năm sự viên ly, năm sự ly tham ái, năm sự diệt tận, năm sự xả ly, mười hai sự liên hệ này.

Đối với chánh tư duy ... Đối với chánh ngữ ... Đối với chánh nghiệp ... Đối với chánh mạng ... Đối với chánh tinh tấn ... Đối với chánh niệm ... Đối với chánh định, có năm sự viên ly gì? Sự viên ly do áp chế, sự viên ly do thay thế, sự viên ly do đoạn trừ, sự viên ly do tịnh lặng, sự viên ly do xuất ly. Và sự viên ly do áp chế là đối với các pháp ngăn che ở vị đang tu tập sơ thiền, sự viên ly do thay thế là đối với các khuynh hướng tà kiến ở vị đang tu tập định dự phần vào thông suốt, sự viên ly do đoạn trừ là ở vị đang tu tập Đạo đưa đến đoạn tận (là Đạo) tối thượng ở đời, sự viên ly do tịnh lặng là ở vào thời điểm của Quả, và sự viên ly do xuất ly là sự diệt tận, Niết Bàn. Đối với chánh định, có năm sự viên ly này. Ở năm sự viên ly này, có ước muốn được sanh lên, đức tin được chú trọng, và tâm của vị ấy khéo được khẳng định.

Sammāsamādhissa katame pañca virāgā? Vikkhambhanavirāgo tadaṅgavirāgo samucchedavirāgo paṭippassaddhivirāgo nissaraṇavirāgo. Vikkhambhanavirāgo ca nīvaraṇānaṃ, paṭhamajjhānaṃ bhāvayato, tadaṅgavirāgo ca ditṭhigatānaṃ nibbedhabhāgiyaṃ samādhiṃ bhāvayato, samucchedavirāgo ca lokuttaraṃ khayagāmimaggaṃ bhāvayato, paṭippassaddhivirāgo ca phalakkhaṇe, nissaraṇavirāgo ca nirodho nibbānaṃ. Sammāsamādhissa ime pañca virāgā. Imesu pañcasu virāgesu chandajāto hoti saddhādhimutto cittaṃ cassa svādhiṭṭhitaṃ.

Sammāsamādhissa katame pañca nirodhā? Vikkhambhanirodho tadaṅgavirodho samucchedanirodho paṭippassaddhinirodho nissaraṇanirodho. Vikkhambhananirodho nīvaraṇānaṃ, paṭhamajjhānaṃ bhāvayato, tadaṅganirodho ca ditṭhigatānaṃ nibbedhabhāgiyaṃ samādhiṃ bhāvayato, samucchedanirodho ca lokuttaraṃ khayagāmimaggaṃ bhāvayato, paṭippassaddhinirodho ca phalakkhaṇe, nissaraṇanirodho ca amatā dhātu. Sammāsamādhissa ime pañca nirodhā. Imesu pañcasu nirodhesu chandajāto hoti saddhādhimutto, cittaṃ cassa svādhiṭṭhitaṃ.

Sammāsamādhissa katame pañca vossaggā? Vikkhambhanavossaggo tadaṅgavossaggo samucchedavossaggo paṭippassaddhivossaggo nissaraṇavossaggo. Vikkhambhanavossaggo ca nīvaraṇānaṃ, paṭhamajjhānaṃ bhāvayato, tadaṅgavossaggo ca ditṭhigatānaṃ nibbedhabhāgiyaṃ samādhiṃ bhāvayato, samucchedavossaggo ca lokuttaraṃ khayagāmimaggaṃ bhāvayato, paṭippassaddhivossaggā ca phalakkhaṇe, nissaraṇavossaggā, ca nirodho nibbānaṃ. Sammādhissa ime pañca vossaggā. Imesu pañcasu vossagesu chandajāto hoti saddhādhimutto, cittaṃ cassa svādhiṭṭhitaṃ. Sammāsamādhissa ime pañca vivekā, pañca virāgā, pañca nirodhā, pañca vossaggā, dvāsada nissayā.

“Seyyathāpi bhikkhave, ye keci balakaraṇīyā kammantā kariyanti, sabbe te paṭhaviṃ nissāya paṭhaviyaṃ patiṭṭhāya evamete balakaraṇīyā kammantā kariyanti. Evameva kho bhikkhave, bhikkhu sīlaṃ nissāya sīle patiṭṭhāya satta bojjhaṅge bhāveti, satta bojjhaṅge bahulīkaroti —pe— satta bojjhaṅge bhāvento satta bojjhaṅge bahulīkaronto vuddhiṃ virūlhiṃ vepullaṃ pāpuṇāti dhammesu —pe— pañca balāni bhāveti pañca balāni bahulīkaroti —pe— pañca balāni bhāvento pañca balāni bahulīkaronto vuddhiṃ virūlhiṃ vepullaṃ pāpuṇāti dhammesu —pe— pañcendriyāni bhāveti pañcendriyāni bahulīkaroti —pe—

Đối với chánh định, có năm sự ly tham ái gì? Sự ly tham ái do áp chế, sự ly tham ái do thay thế, sự ly tham ái do đoạn trừ, sự ly tham ái do tịnh lặng, sự ly tham ái do xuất ly. Và sự ly tham ái do áp chế là đối với các pháp ngăn che ở vị đang tu tập sơ thiền, sự ly tham ái do thay thế là đối với các khuynh hướng tà kiến ở vị đang tu tập định dự phần vào thông suốt, sự ly tham ái do đoạn trừ là ở vị đang tu tập Đạo đưa đến đoạn tận (là Đạo) tối thượng ở đời, sự ly tham ái do tịnh lặng là ở vào thời điểm của Quả, và sự ly tham ái do xuất ly là sự diệt tận, Niết Bàn. Đối với chánh định, có năm sự ly tham ái này. Ở năm sự ly tham ái này, có ước muốn được sanh lên, đức tin được chú trọng, và tâm của vị ấy khéo được khẳng định.

Đối với chánh định, có năm sự diệt tận gì? Sự diệt tận do áp chế, sự diệt tận do thay thế, sự diệt tận do đoạn trừ, sự diệt tận do tịnh lặng, sự diệt tận do xuất ly. Và sự diệt tận do áp chế là đối với các pháp ngăn che ở vị đang tu tập sơ thiền, sự diệt tận do thay thế là đối với các khuynh hướng tà kiến ở vị đang tu tập định dự phần vào thông suốt, sự diệt tận do đoạn trừ là ở vị đang tu tập Đạo đưa đến đoạn tận (là Đạo) tối thượng ở đời, sự diệt tận do tịnh lặng là ở vào thời điểm của Quả, và sự diệt tận do xuất ly là bản thể bất tử. Đối với chánh định, có năm sự diệt tận này. Ở năm sự diệt tận này, có ước muốn được sanh lên, đức tin được chú trọng, và tâm của vị ấy khéo được khẳng định.

Đối với chánh định, có 5 sự xả ly gì? Sự xả ly do áp chế, sự xả ly do thay thế, sự xả ly do đoạn trừ, sự xả ly do tịnh lặng, sự xả ly do xuất ly. Và sự xả ly do áp chế là đối với các pháp ngăn che ở vị đang tu tập sơ thiền, sự xả ly do thay thế là đối với các khuynh hướng tà kiến ở vị đang tu tập định dự phần vào thông suốt, sự xả ly do đoạn trừ là ở vị đang tu tập Đạo đưa đến đoạn tận (là Đạo) tối thượng ở đời, sự xả ly do tịnh lặng là ở vào thời điểm của Quả, và sự xả ly do xuất ly là sự diệt tận, Niết Bàn. Đối với chánh định, có 5 sự xả ly này. Ở 5 sự xả ly này, có ước muốn được sanh lên, đức tin được chú trọng, và tâm của vị ấy khéo được khẳng định. Đối với chánh định, có 5 sự viễn ly, 5 sự ly tham ái, 5 sự diệt tận, 5 sự xả ly, 12 sự liên hệ này.

Này các tỳ khưu, cũng giống như bất cứ các hành động gì được thực hiện bằng sức lực tất cả các hành động ấy đều được thực hiện sau khi đã nương tựa vào trái đất, sau khi đã thiết lập ở trên trái đất; các hành động được thực hiện bằng sức lực này đều được thực hiện như vậy. Này các tỳ khưu, tương tự y như thế, sau khi nương tựa vào giới, sau khi thiết lập ở giới, vị tỳ khưu tu tập bảy giác chi, làm sung mãn bảy giác chi. ...(nt)... trong khi tu tập bảy giác chi, trong khi làm sung mãn bảy giác chi, đạt được sự tăng trưởng, sự phát triển, sự tiến triển trong các pháp. ...(nt)... tu tập năm lực, làm sung mãn năm lực ... (nt)... trong khi tu tập năm lực, trong khi làm sung mãn năm lực, đạt được sự tăng trưởng, sự phát triển, sự tiến triển trong các pháp. ...(nt)... tu tập năm quyền, làm sung mãn năm quyền ... (nt)...

Seyyathāpi bhikkhave, ye keci me bijagāmahūtagāmā vuddhiṃ virūlhiṃ vepullaṃ āpajjanti, sabbe te paṭhaviṃ nissāya paṭhaviyaṃ patitṭhāya evamete bijagāmahūtagāmā vuddhiṃ virūlhiṃ vepullaṃ āpajjanti. Evameva kho bhikkhave, bhikkhu sīlaṃ nissāya sīle patitṭhāya pañcindriyāni bhāvento pañcindriyāni bahulikaronto vuddhiṃ virūlhiṃ vepullaṃ pāpuṇāti dhammesu.

Kathañca bhikkhave, bhikkhu sīlaṃ nissāya sīle patitṭhāya pañcindriyāni bhāvento pañcindriyāni bahulikaronto vuddhiṃ virūlhiṃ vepullaṃ pāpuṇāti dhammesu? Idha bhikkhave, bhikkhu saddhindriyaṃ bhāveti vivekanissitaṃ virāganissitaṃ nirodhanissitaṃ vossaggaparināmiṃ. Viriyindriyaṃ bhāveti. —pe— Satindriyaṃ bhāveti —pe— Samādhindriyaṃ bhāveti. —pe— Paññindriyaṃ bhāveti vivekanissitaṃ virāganissitaṃ nirodhanissitaṃ vossaggaparināmiṃ. Evaṃ kho bhikkhave, bhikkhu sīlaṃ nissāya —pe— pāpuṇāti dhammesū'ti. [1]

Saddhindriyassa pañca vivekā, pañca virāgā, pañca nirodhā, pañca vossaggā, dvādasa nissayā. Viriyindriyassa —pe— satindriyassa —pe— samādhindriyassa —pe— paññindriyassa pañca vivekā, pañca virāgā, pañca nirodhā, pañca vossaggā, dvādasa nissayā.

Saddhindriyassa katame pañca vivekā? Vikkhambhanaviveko tadaṅgaviveko samucchedaviveko paṭippassaddhiviveko nissaraṇaviveko. Vikkhambhanaviveko ca nīvaraṇānaṃ paṭhamajjhānaṃ bhāvayato, tadaṅgaviveko ca ditṭhigatānaṃ nibbedhabhāgiyaṃ samādhim bhāvayato, samucchedaviveko ca lokuttaraṃ khayagāmimaggaṃ bhāvayato, paṭippassaddhiviveko ca phalakkhaṇe, nissaraṇaviveko ca nirodho nibbānaṃ saddhindriyassa ime pañca vivekā imesu pañcasu vivekesu chandajāto hoti saddhādhimutto, cittaṃ cassa svādhiṭṭhitaṃ —pe— saddhindriyassa ime pañca vivekā, pañca virāgā, pañca nirodhā, pañca vossaggā, dvādasa nissayā.

Viriyindriyassa —pe— satindriyassa —pe— samādhindriyassa —pe— paññindriyayassa katame pañca vivekā? Vikkhambhanaviveko tadaṅgaviveko samucchedaviveko paṭippassaddhiviveko nissaraṇaviveko —pe— paññindriyassa ime pañca vivekā, pañca virāgā, pañca nirodhā, pañca vossaggā, dvādasa nissayāti.

Vivekakathā samattā.

--ooOoo--

[1] Saṃyuttanikāya.

Này các tỳ khưu, cũng giống như bất cứ các hạt giống và các loài thảo mộc nào đạt được sự tăng trưởng, sự phát triển, sự tiến triển, tất cả các loài ấy (đạt được) sau khi đã nương tựa vào trái đất, sau khi đã thiết lập ở trên trái đất; các hạt giống và các loài thảo mộc này đạt được sự tăng trưởng, sự phát triển, sự tiến triển là như vậy. Này các tỳ khưu, tương tự y như thế, sau khi nương tựa vào giới, sau khi thiết lập ở giới, vị tỳ khưu trong khi tu tập năm quyền, trong khi làm sung mãn năm quyền, đạt được sự tăng trưởng, sự phát triển, sự tiến triển trong các pháp.

Này các tỳ khưu, sau khi nương tựa vào giới, sau khi thiết lập ở giới, vị tỳ khưu trong khi tu tập năm quyền, trong khi làm sung mãn năm quyền, đạt được sự tăng trưởng, sự phát triển, sự tiến triển trong các pháp là (có ý nghĩa) thế nào? Này các tỳ khưu, ở đây vị tỳ khưu tu tập tín quyền liên hệ đến viên ly, liên hệ đến ly tham ái, liên hệ đến sự diệt tận, có sự hướng đến xả ly; tu tập tấn quyền ... tu tập niệm quyền ... tu tập định quyền ... tu tập tuệ quyền liên hệ đến viên ly, liên hệ đến ly tham ái, liên hệ đến sự diệt tận, có sự hướng đến xả ly. Này các tỳ khưu, vị tỳ khưu, sau khi nương tựa vào giới ...(như trên)... đạt được sự tăng trưởng, sự phát triển, sự tiến triển trong các pháp là (có ý nghĩa) như thế.

Đối với tín quyền, có năm sự viên ly, năm sự ly tham ái, năm sự diệt tận, năm sự xả ly, mười hai sự liên hệ. Đối với tấn quyền ... Đối với niệm quyền ... Đối với định quyền ... Đối với tuệ quyền, có năm sự viên ly, năm sự ly tham ái, năm sự diệt tận, năm sự xả ly, mười hai sự liên hệ.

Đối với tín quyền, có năm sự viên ly gì? Sự viên ly do áp chế, sự viên ly do thay thế, sự viên ly do đoạn trừ, sự viên ly do tịnh lặng, sự viên ly do xuất ly. Và sự viên ly do áp chế là đối với các pháp ngăn che ở vị đang tu tập sơ thiền, sự viên ly do thay thế là đối với các khuynh hướng tà kiến ở vị đang tu tập định dự phần vào thông suốt, sự viên ly do đoạn trừ là ở vị đang tu tập Đạo đưa đến đoạn tận (là Đạo) tối thượng ở đời, sự viên ly do tịnh lặng là ở vào thời điểm của Quả, và sự viên ly do xuất ly là sự diệt tận, Niết Bàn. Đối với tín quyền, có năm sự viên ly này. Ở năm sự viên ly này, có ước muốn được sanh lên, đức tin được chú trọng, và tâm của vị ấy khéo được khẳng định. ...(như trên)... Đối với tín quyền, có năm sự viên ly, năm sự ly tham ái, năm sự diệt tận, năm sự xả ly, mười hai sự liên hệ này.

Đối với tấn quyền ... Đối với niệm quyền ... Đối với định quyền ... Đối với tuệ quyền, có năm sự viên ly gì? Sự viên ly do áp chế, sự viên ly do thay thế, sự viên ly do đoạn trừ, sự viên ly do tịnh lặng, sự viên ly do xuất ly. ...(nt)... Đối với tuệ quyền, có năm sự viên ly, năm sự ly tham ái, năm sự diệt tận, năm sự xả ly, mười hai sự liên hệ này.

Phân Giảng về sự Viên Ly được đây đủ.

--ooOoo--

V. CARIYĀKATHĀ

Cariyāti aṭṭha cariyāyo, iriyāpathacariyā āyatanacariyā saticariyā samādhicariyā ñāṇacariyā maggacariyā patticariyā lokatthacariyāti.

Iriyāpathacariyāti catūsu iriyāpathesu.

Āyatanacariyāti chasu ajjhattikabāhiresu āyatanesu.

Saticariyāti catūsu satipaṭṭhānesu.

Samādhicariyāti catūsu jhānesu.

Ñāṇacariyāti catūsu ariyasaccesu.

Maggacariyāti catūsu ariyamaggesu.

Patticariyāti catūsu samāññaphalesu.

Lokatthacariyāti tathāgatesu arahantesu sammāsambuddhesu, padese¹ paccekabuddhesu, padese sāvakesu.

Iriyāpathacariyā ca paṇidhisampannānaṃ, āyatanacariyā ca indriyesu guttadvārānaṃ, saticariyā ca appamādavihārīnaṃ, samādhicariyā ca adhicittamanuyuttānaṃ, ñāṇacariyā ca buddhisampannānaṃ, maggacariyā ca sammāpaṭipannānaṃ, patticariyā ca adhigataphalānaṃ, lokatthacariyā ca tathāgatānaṃ arahattānaṃ sammāsambuddhānaṃ, padese paccekabuddhānaṃ, padese sāvakānaṃ. Imā aṭṭha cariyāyo.

Aparāpi aṭṭha cariyāyo: Adhimuccanto saddhāya carati, paggaṇhanto viriyena carati, upaṭṭhāpento satiyā carati, avikkhepaṃ karonto samādhinā carati, pajānanto paññāya carati, vijānanto viññāṇacariyāya carati. Evaṃ paṭipannassa kusalā dhammā āyāpentīti āyatanacariyāya carati, evaṃ paṭipanno visesamadhigacchatīti visesacariyāya carati. Imā aṭṭha cariyāyo.

Aparāpi aṭṭha cariyāyo: Dassanacariyā ca sammādiṭṭhiyā abhiniropanacariyā ca sammāsaṅkappassa, pariggahacariyā ca sammāvācāya, samuṭṭhānacariyā ca sammākammantassa, vodānacariyā ca sammā-ājīvassa, paggahacariyā ca sammāvāyāmassa, upaṭṭhānacariyā ca sammāsatiyā, avikkhepacariyā ca sammāsamādhissa. Imā aṭṭhacariyāyoti.

Cariyākathā samattā.

--ooOoo--

¹ padeso - Syā, PTS.

V. GIẢNG VỀ HÀNH VI:

Hành vi: Có tám hành vi: hành vi của oai nghi, hành vi của xứ, hành vi của niệm, hành vi của định, hành vi của trí, hành vi của Đạo, hành vi của sự đạt đến, và hành vi vì lợi ích của thế gian.

Hành vi của oai nghi: liên quan đến bốn oai nghi.

Hành vi của xứ: liên quan đến sáu nội ngoại xứ.

Hành vi của niệm: liên quan đến bốn sự thiết lập niệm.

Hành vi của định: liên quan đến bốn thiền.

Hành vi của trí: liên quan đến bốn Chân Lý cao thượng.

Hành vi của Đạo: liên quan đến bốn Thánh Đạo.

Hành vi của sự đạt đến: liên quan đến bốn Quả vị Sa-môn.

Hành vi vì lợi ích của thế gian: liên quan đến các đức Như Lai, bậc A-la-hán, đấng Chánh Đẳng Giác, liên quan một phần đến các vị Phật Độc Giác, liên quan một phần đến các vị Thinh Văn.

Hành vi của oai nghi là của các vị đã thành tựu ước nguyện. Hành vi của xứ là của các vị có sự hộ trì các căn. Hành vi của niệm là của các vị an trú vào sự không buông lung. Hành vi của định là của các vị gắn bó vào thẳng tâm. Hành vi của trí là của các vị đã thành tựu sự giác ngộ. Hành vi của Đạo là của các vị thực hành đúng đắn. Hành vi của sự đạt đến là thuộc về các Quả đã được chứng đạt. Hành vi vì lợi ích của thế gian là của các đức Như Lai, bậc A-la-hán, đấng Chánh Đẳng Giác, là của các vị Phật Độc Giác một phần, là của các vị Thinh Văn một phần. Đây là tám hành vi.

Có tám hành vi khác nữa: Trong khi cương quyết là hành xử với tín, trong khi ra sức là hành xử với tấn, trong khi thiết lập là hành xử với niệm, trong khi hành động không tán mạn là hành xử với định, trong khi là nhận biết là hành xử với tuệ, trong khi nhận thức là hành xử với thức. ‘Ở vị thực hành như thế, các thiện pháp được thể hiện’ là hành xử với hành vi của xứ. ‘Vị thực hành như thế đạt đến sự thù thắng’ là hành xử với hành vi của sự thù thắng. Đây là tám hành vi.

Có tám hành vi khác nữa: Hành vi nhận thấy của chánh kiến, hành vi gắn chặt (tâm vào cảnh) của chánh tư duy, hành vi gìn giữ của chánh ngữ, hành vi nguồn sanh khởi của chánh nghiệp, hành vi trong sạch của chánh mạng, hành vi ra sức của chánh tinh tấn, hành vi thiết lập của chánh niệm, hành vi không tán mạn của chánh định. Đây là tám hành vi.

Phần Giảng về Hành Vi được đầy đủ.

--ooOoo--

VI. PĀṬIHĀRIYAKATHĀ

“Tīṇimāni bhikkhave, pāṭihāriyāni. Katamāni tīṇi? Iddhipāṭihāriyaṃ ādesanāpāṭihāriyaṃ anusāsanīpāṭihāriyaṃ.

Katamañca bhikkhave, iddhipāṭihāriyaṃ? Idha bhikkhave, ekacco anekavihitam iddhividham paccanubhoti? Ekopi hutvā bahudhā hoti, bahudhāpi hutvā eko hoti, āvībhāvaṃ tirobhāvaṃ —pe— yāva brahmalokāpi kāyena vasaṃ vatti. Idaṃ vuccati bhikkhave, iddhipāṭihāriyaṃ.

Katamañca bhikkhave, ādesanāpāṭihāriyaṃ? Idha bhikkhave ekacco nimittena ādisati ‘evampi te mano, itthampi te mano, itipi te cittan’ti. So bahuṃ ceva ādisati, tatheva taṃ hoti, no aññathā. Idha pana bhikkhave, ekacco na heva kho nimittena ādisati, api ca kho manussānaṃ vā amanussānaṃ vā devatānaṃ vā saddaṃ sutvā ādisati ‘evampi te mano, itthampi te mano, itipi te cittan’ti. So bahuṃ cepi ādisati, tatheva taṃ hoti, no aññathā. Idha pana bhikkhave, ekacco na heva kho nimittena ādisati, napi manussānaṃ vā amanussānaṃ vā devatānaṃ vā saddaṃ sutvā ādisati, api ca kho vitakkayato vicārayato vitakkavipphārasaddaṃ¹ sutvā ādisati ‘evampi te mano, itthampi te mano, itipi te cittan’ti. So bahuṃ ceva ādisati, tatheva taṃ hoti, no aññathā. Idha pana bhikkhave, ekacco na heva kho nimittena ādisati, napi manussānaṃ vā amanussānaṃ vā devatānaṃ vā saddaṃ sutvā ādisati, napi vitakkayato, vicārayato vitakkavipphārasaddaṃ sutvā ādisati, napi vitakkayato vicārayato vitakkavipphārasaddaṃ sutvā ādisati, api ca kho avitakkaṃ avicāraṃ samādhīṃ samāpannassa cetasā ceto paricca pajānāti: ‘yathā imassa bhoto manosāṅkhārā paṇihitā imassa² cittassa anantarā amukaṃ nāma vitakkaṃ vitakkayissatī’ti³ so bahuṃ cepi ādisati, tatheva taṃ hoti, no aññathā. Idaṃ vuccati bhikkhave ādesanāpāṭihāriyaṃ.

Katamañca bhikkhave, anusāsanīpāṭihāriyaṃ? Idha bhikkhave, ekacco evamanusāsati: ‘evaṃ vitakketha, mā evaṃ vitakkayittha, evaṃ manasikarotha, mā evaṃ manasākattha.⁴ Idaṃ pajahatha, idaṃ upasampajja viharathā’ti. Idaṃ vuccati bhikkhave, anusāsanīpāṭihāriyaṃ. Imāni kho bhikkhave, tīṇi pāṭihāriyāni.

¹ vitakkavicārasaddaṃ - PTS, Syā.

² yathā imassa - Syā, PTS.

³ vitakkessatīti - Syā, PTS.

⁴ manasikarittha - Machasaṃ.

VI. GIẢNG VỀ PHÉP KỲ DIỆU:

Này các tỳ khuru, đây là ba phép kỳ diệu. Ba là gì? Phép kỳ diệu về thần thông, phép kỳ diệu về điểm hóa, phép kỳ diệu về giáo hóa.

Và này các tỳ khuru, phép kỳ diệu về thần thông là gì? Này các tỳ khuru, ở đây có vị kinh nghiệm nhiều thể loại thần thông: là một hóa thành nhiều, là nhiều hóa thành một, hiện ra, biến mất ...(như trên)... bằng thân vị ấy thể hiện sự tác động đến tận cõi Phạm Thiên. Này các tỳ khuru, điều này được gọi là phép kỳ diệu về thần thông.

Và này các tỳ khuru, phép kỳ diệu về điểm hóa là gì? Này các tỳ khuru, ở đây có vị chỉ điểm bằng hiện tượng rằng: “Ý của người là như vậy, ý của người là thế ấy, tâm của người là như thế.” Dấu cho vị ấy chỉ điểm nhiều, điều ấy cũng xảy ra đúng y như thế, không có sai khác. Này các tỳ khuru, hơn nữa ở đây có vị chẳng những không chỉ điểm bằng hiện tượng, mà chỉ lắng nghe âm thanh của loài người, hoặc của phi nhân, hoặc của chư thiên rồi chỉ điểm rằng: “Ý của người là như vậy, ý của người là thế ấy, tâm của người là như thế.” Dấu cho vị ấy chỉ điểm nhiều, điều ấy cũng xảy ra đúng y như thế, không có sai khác. Này các tỳ khuru, hơn nữa ở đây có vị chẳng những không chỉ điểm bằng hiện tượng, cũng không lắng nghe âm thanh của loài người, hoặc của phi nhân, hoặc của chư thiên rồi chỉ điểm, mà chỉ lắng nghe âm thanh lan truyền của sự suy tâm ở người đang suy tâm đang suy xét rồi chỉ điểm rằng: “Ý của người là như vậy, ý của người là thế ấy, tâm của người là như thế.” Dấu cho vị ấy chỉ điểm nhiều, điều ấy cũng xảy ra đúng y như thế, không có sai khác. Này các tỳ khuru, hơn nữa ở đây có vị chẳng những không chỉ điểm bằng hiện tượng, cũng không lắng nghe âm thanh của loài người, hoặc của phi nhân, hoặc của chư thiên rồi chỉ điểm, cũng không lắng nghe âm thanh lan truyền của sự suy tâm ở người đang suy tâm đang suy xét rồi chỉ điểm, mà chỉ dùng ý nắm giữ ý của vị đang thể nhập định không tâm không tứ và nhận biết rằng: “Theo như các tạo tác về ý của vị này đã được ước nguyện, thì kể liền tâm này vị ấy sẽ suy tâm đến điều suy tâm này như vậy.” Dấu cho vị ấy chỉ điểm nhiều, điều ấy cũng xảy ra đúng y như thế, không có sai khác. Này các tỳ khuru, điều này được gọi là phép kỳ diệu về điểm hóa.

Và này các tỳ khuru, phép kỳ diệu về giáo hóa là gì? Này các tỳ khuru, ở đây có vị chỉ dạy như vậy: “Hãy suy tâm như vậy, chớ suy tâm như vậy. Hãy tác ý như vậy, chớ tác ý như vậy. Hãy dứt bỏ điều này, hãy thành tựu và an trú điều này.” Này các tỳ khuru, điều này được gọi là phép kỳ diệu về giáo hóa. Này các tỳ khuru, đây là ba phép kỳ diệu.

Nekkhammaṃ ijhatīti iddhi, kāmacchandaṃ paṭiharatīti pāṭihāriyaṃ. Ye tena nekkhammena samannāgatā, sabbe te visuddhacittā anāvilasaṅkappāti ādesanāpāṭihāriyaṃ. Taṃ kho pana nekkhammaṃ evaṃ āsevitabbaṃ, evaṃ bhāvetabbaṃ, evaṃ bahulīkātabbaṃ, evaṃ tadanudhammatā sati upaṭṭhāpetabbā'ti anusāsanīpāṭihāriyaṃ.

Abyāpādo ijhatīti iddhi, byāpādaṃ paṭiharatīti pāṭihāriyaṃ. 'Ye tena abyāpādena samannāgatā, sabbe te visuddhacittā anāvilasaṅkappā'ti ādesanāpāṭihāriyaṃ. So kho pana abyāpādo evaṃ āsevitabbo, evaṃ bhāvetabbo, evaṃ bahulīkātabbo, evaṃ tadanudhammatā sati upaṭṭhāpetabbā'ti anusāsanīpāṭihāriyaṃ.

Ālokasaññā ijhatīti iddhi, thīnamiddhaṃ paṭiharatīti pāṭihāriyaṃ. 'Ye tāya ālokasaññāya samannāgatā, sabbe te visuddhacittā anāvilasaṅkappā'ti ādesanāpāṭihāriyaṃ. Sā kho pana ālokasaññā evaṃ āsevitabbā, evaṃ bhāvetabbā, evaṃ bahulīkātabbā, evaṃ tadanudhammatā sati upaṭṭhāpetabbā'ti anusāsanīpāṭihāriyaṃ.

Avikkhepo ijhatīti iddhi, uddhaccaṃ paṭiharatīti pāṭihāriyaṃ. 'Ye tena avikkhepena samannāgatā, sabbe te visuddhacittā anāvilasaṅkappā'ti ādesanāpāṭihāriyaṃ. So kho pana avikkhepo evaṃ āsevitabbo, evaṃ bhāvetabbo, evaṃ bahulīkātabbo, evaṃ tadanudhammatā sati upaṭṭhāpetabbā'ti anusāsanīpāṭihāriyaṃ.

Dhammavavattānaṃ ijhatīti iddhi, vicikicchaṃ paṭiharatīti pāṭihāriyaṃ. 'Ye tena dhammavavattānena samannāgatā, sabbe te visuddhacittā anāvilasaṅkappā'ti ādesanāpāṭihāriyaṃ. Taṃ kho pana dhammavavattānaṃ evaṃ āsevitabbaṃ, evaṃ bhāvetabbaṃ, evaṃ bahulīkātabbaṃ, evaṃ tadanudhammatā sati upaṭṭhāpetabbā'ti anusāsanīpāṭihāriyaṃ.

Ñāṇaṃ ijhatīti iddhi, avijjaṃ paṭiharatīti pāṭihāriyaṃ. 'Ye tena ñāṇena samannāgatā, sabbe te visuddhacittā anāvilasaṅkappā'ti ādesanāpāṭihāriyaṃ. Taṃ kho pana ñāṇaṃ evaṃ āsevitabbaṃ, evaṃ bhāvetabbaṃ, evaṃ bahulīkātabbaṃ, evaṃ tadanudhammatā sati upaṭṭhāpetabbā'ti anusāsanīpāṭihāriyaṃ.

‘Thoát ly được thành tựu’ là thần thông. ‘Phản kháng lại ước muốn trong các dục’ là phép kỳ diệu. ‘Các vị nào hội đủ sự thoát ly ấy, tất cả các vị ấy có tâm được thanh tịnh, có tư duy không bị khuấy động’ là phép kỳ diệu về điểm hóa. ‘Hơn nữa, sự thoát ly ấy nên được rèn luyện như thế, nên được tu tập như thế, nên được làm cho sung mãn như thế, niệm tùy thuận theo việc ấy nên được thiết lập như thế’ là phép kỳ diệu về giáo hóa.

‘Không sân độc được thành tựu’ là thần thông. ‘Phản kháng lại sân độc’ là phép kỳ diệu. ‘Các vị nào hội đủ sự không sân độc ấy, tất cả các vị ấy có tâm được thanh tịnh, có tư duy không bị khuấy động’ là phép kỳ diệu về điểm hóa. ‘Hơn nữa, sự không sân độc ấy nên được rèn luyện như thế, nên được tu tập như thế, nên được làm cho sung mãn như thế, niệm tùy thuận theo việc ấy nên được thiết lập như thế’ là phép kỳ diệu về giáo hóa.

‘Sự nghĩ tưởng về ánh sáng được thành tựu’ là thần thông. ‘Phản kháng lại sự lờ đờ buồn ngủ’ là phép kỳ diệu. ‘Các vị nào hội đủ sự nghĩ tưởng về ánh sáng ấy, tất cả các vị ấy có tâm được thanh tịnh, có tư duy không bị khuấy động’ là phép kỳ diệu về điểm hóa. ‘Hơn nữa, sự nghĩ tưởng về ánh sáng ấy nên được rèn luyện như thế, nên được tu tập như thế, nên được làm cho sung mãn như thế, niệm tùy thuận theo việc ấy nên được thiết lập như thế’ là phép kỳ diệu về giáo hóa.

‘Sự không tán mạn được thành tựu’ là thần thông. ‘Phản kháng lại sự phóng dật’ là phép kỳ diệu. ‘Các vị nào hội đủ sự không tán mạn ấy, tất cả các vị ấy có tâm được thanh tịnh, có tư duy không bị khuấy động’ là phép kỳ diệu về điểm hóa. ‘Hơn nữa, sự không tán mạn ấy nên được rèn luyện như thế, nên được tu tập như thế, nên được làm cho sung mãn như thế, niệm tùy thuận theo việc ấy nên được thiết lập như thế’ là phép kỳ diệu về giáo hóa.

‘Sự xác định pháp được thành tựu’ là thần thông. ‘Phản kháng lại hoài nghi’ là phép kỳ diệu. ‘Các vị nào hội đủ sự xác định pháp ấy, tất cả các vị ấy có tâm được thanh tịnh, có tư duy không bị khuấy động’ là phép kỳ diệu về điểm hóa. ‘Hơn nữa, sự xác định pháp ấy nên được rèn luyện như thế, nên được tu tập như thế, nên được làm cho sung mãn như thế, niệm tùy thuận theo việc ấy nên được thiết lập như thế’ là phép kỳ diệu về giáo hóa.

‘Trí được thành tựu’ là thần thông. ‘Phản kháng lại vô minh’ là phép kỳ diệu. ‘Các vị nào hội đủ trí ấy, tất cả các vị ấy có tâm được thanh tịnh, có tư duy không bị khuấy động’ là phép kỳ diệu về điểm hóa. ‘Hơn nữa, trí ấy nên được rèn luyện như thế, nên được tu tập như thế, nên được làm cho sung mãn như thế, niệm tùy thuận theo việc ấy nên được thiết lập như thế’ là phép kỳ diệu về giáo hóa.

Pāmojjaṃ ijhatīti iddhi, aratiṃ paṭiharatīti pāṭihāriyaṃ. ‘Ye tena pāmojjena samannāgatā, sabbe te visuddhacittā anāvilasaṅkappā’ti ādesanāpāṭihāriyaṃ. Taṃ kho pana pāmojjaṃ evaṃ āsevitabbaṃ, evaṃ bhāvetabbaṃ, evaṃ bahulikātabbaṃ, evaṃ tadanudhammatā sati upaṭṭhāpetabbā’ti anusāsani-pāṭihāriyaṃ.

Paṭhamaṃ jhānaṃ ijhatīti iddhi, nīvaraṇe paṭiharatīti pāṭihāriyaṃ. ‘Ye tena paṭhamena jhāne samannāgatā, sabbe te visuddhacittā anāvilasaṅkappā’ti ādesanāpāṭihāriyaṃ. Taṃ kho pana paṭhamaṃ jhānaṃ evaṃ āsevitabbaṃ, evaṃ bhāvetabbaṃ, evaṃ bahulikātabbaṃ, evaṃ tadanudhammatā sati upaṭṭhāpetabbā’ti anusāsani-pāṭihāriyaṃ. —pe—

Arahattamaggo ijhatīti iddhi, sabbakilese paṭiharatīti pāṭihāriyaṃ. ‘Ye tena arahattamaggena samannāgatā, sabbe te visuddhacittā anāvilasaṅkappā’ti ādesanāpāṭihāriyaṃ. So kho pana arahattamaggo evaṃ āsevitabbo, evaṃ bhāvetabbo, evaṃ bahulikātabbo, evaṃ tadanudhammatā sati upaṭṭhāpetabbā’ti anusāsani-pāṭihāriyaṃ.

Nekkhammaṃ ijhatīti iddhi, kāmacchadaṃ paṭiharatīti pāṭihāriyaṃ. ‘Yā ca iddhi yañca pāṭihāriyaṃ, idaṃ vuccati iddhipāṭihāriyaṃ. Abyāpādo ijhatīti iddhi, byāpādaṃ paṭiharatīti pāṭihāriyaṃ, yā ca iddhi yañca pāṭihāriyaṃ, idaṃ vuccati iddhipāṭihāriyaṃ. Ālokasaññā iñjhatīti iddhi, thīnamiddhaṃ pāṭihāriyaṃ. —pe— Arahattamaggo ijhatīti iddhi, sabbakilese paṭiharatīti pāṭihāriyaṃ, yā ca iddhi yañca pāṭihāriyaṃ, yā ca iddhi yañca pāṭihāriyaṃ, idaṃ vuccati iddhipāṭihāriyanti.

Pāṭihāriyakathā samattā.

--ooOoo--

‘Sự hân hoan được thành tựu’ là thần thông. ‘Phản kháng lại sự không hứng thú’ là phép kỳ diệu. ‘Các vị nào hội đủ sự hân hoan ấy, tất cả các vị ấy có tâm được thanh tịnh, có tư duy không bị khuấy động’ là phép kỳ diệu về điểm hóa. ‘Hơn nữa, sự hân hoan ấy nên được rèn luyện như thế, nên được tu tập như thế, nên được làm cho sung mãn như thế, niệm tùy thuận theo việc ấy nên được thiết lập như thế’ là phép kỳ diệu về giáo hóa.

‘Sơ thiền được thành tựu’ là thần thông. ‘Phản kháng lại các pháp ngăn che’ là phép kỳ diệu. ‘Các vị nào hội đủ sơ thiền ấy, tất cả các vị ấy có tâm được thanh tịnh, có tư duy không bị khuấy động’ là phép kỳ diệu về điểm hóa. ‘Hơn nữa, sơ thiền ấy nên được rèn luyện như thế, nên được tu tập như thế, nên được làm cho sung mãn như thế, niệm tùy thuận theo việc ấy nên được thiết lập như thế’ là phép kỳ diệu về giáo hóa. ...(như trên)...

‘Đạo A-la-hán được thành tựu’ là thần thông. ‘Phản kháng lại toàn bộ phiền não’ là phép kỳ diệu. ‘Các vị nào hội đủ Đạo A-la-hán ấy, tất cả các vị ấy có tâm được thanh tịnh, có tư duy không bị khuấy động’ là phép kỳ diệu về điểm hóa. ‘Hơn nữa, Đạo A-la-hán ấy nên được rèn luyện như thế, nên được tu tập như thế, nên được làm cho sung mãn như thế, niệm tùy thuận theo việc ấy nên được thiết lập như thế’ là phép kỳ diệu về giáo hóa.

‘Thoát ly được thành tựu’ là thần thông. ‘Phản kháng lại ước muốn trong các dục’ là phép kỳ diệu. Thành tựu và phép kỳ diệu được gọi là phép kỳ diệu về thần thông. ‘Không sân độc được thành tựu’ là thần thông. ‘Phản kháng lại sân độc’ là phép kỳ diệu. Thành tựu và phép kỳ diệu được gọi là phép kỳ diệu về thần thông. ‘Sự nghĩ tưởng về ánh sáng được thành tựu’ là thần thông. ‘Phản kháng lại sự lơ đãng buồn ngủ’ là phép kỳ diệu. Thành tựu và phép kỳ diệu được gọi là phép kỳ diệu về thần thông. ...(như trên)... ‘Đạo A-la-hán được thành tựu’ là thần thông. ‘Phản kháng lại toàn bộ phiền não’ là phép kỳ diệu. Thành tựu và phép kỳ diệu được gọi là phép kỳ diệu về thần thông.

Phân Giảng về Phép Kỳ Diệu được đây đủ.

--ooOoo--

VII. SAMASĪSIKATHĀ¹

Sabbadhammānaṃ sammāsamucchede nirodhe ca
anupaṭṭhānatā paññā samasīsatṭhe ñāṇaṃ.

Sabbadhammānanti pañcakkhandhā dvādasāyatanāni
aṭṭhārasadhātuyo kusalā dhammā akusalā dhammā abyākatā
dhammā kāmāvacarā dhammā rūpāvacarā dhammā arūpāvacarā
dhammā apariyāpannā dhammā.

Sammāsamucchedeti nekkhammena kāmacchandaṃ sammā
samucchindati, abyāpādena byāpādaṃ sammā samucchindati,
ālokasaññāya thīnamiddhaṃ sammā samucchindati, avikkhepena
uddhaccaṃ sammā samucchindati, dhammavavattthānena
vicikicchāṃ sammā samucchindati, ñāṇena avijjāṃ sammā
samucchindati, pāmojjena aratiṃ sammā samucchindati,
paṭhamena jhānena nīvaraṇe sammā samucchindati —pe—
arahattamaggena sabbakilese sammā samucchindati.

Nirodheti nekkhammena kāmacchandaṃ nirodheti,
abyāpādena byāpādaṃ nirodheti, ālokasaññāya thīnamiddhaṃ
nirodheti, avikkhepena uddhaccaṃ nirodheti, dhammavavattthānena
vicikicchāṃ nirodheti, ñāṇena avijjāṃ nirodheti, pāmojjena aratiṃ
nirodheti, paṭhamena jhānena nīvaraṇe nirodheti —pe—
arahattamaggena sabbakilese nirodheti.

Anupaṭṭhānatāti nekkhammeṃ paṭiladdhassa kāmacchandaṃ
upaṭṭhāti, abyāpādaṃ paṭiladdhassa byāpādo na upaṭṭhāti,
ālokasaññāṃ paṭiladdhassa thīnamiddhaṃ na upaṭṭhāti,
avikkhepaṃ paṭiladdhassa uddhaccaṃ na upaṭṭhāti,
dhammavavattthānaṃ paṭiladdhassa vicikicchā na upaṭṭhāti, ñāṇaṃ
paṭiladdhassa avijjā na upaṭṭhāti, pāmojjaṃ paṭiladdhassa arati na
upaṭṭhāti, paṭhamaṃ jhānaṃ paṭiladdhassa nīvaraṇā na upaṭṭhanti
—pe— arahattamaggaṃ paṭiladdhassa sabbakilesā na upaṭṭhanti.

¹ samasīsakathā - Machasaṃ, Syā, PTS. ² vinibandhanasīsañca - Machasaṃ.

VII. GIẢNG VỀ CÁC PHÁP ĐỨNG ĐẦU ĐƯỢC TỊNH LẠNG:

Sự nhận biết về việc đoạn trừ hoàn toàn đối với tất cả các pháp, về sự diệt tận và tính chất không thiết lập là trí về ý nghĩa của các pháp đứng đầu được tịnh lặng là (có ý nghĩa) thế nào?

Đối với tất cả các pháp: là năm uẩn, mười hai xứ, mười tám giới, các pháp thiện, các pháp bất thiện, các pháp vô ký, các pháp thuộc dục giới, các pháp thuộc sắc giới, các pháp thuộc vô sắc giới, các pháp không còn lệ thuộc.

Về việc đoạn trừ hoàn toàn: Do sự thoát ly, (hành giả) đoạn trừ hoàn toàn ước muốn trong các dục. Do không sân độc, (hành giả) đoạn trừ hoàn toàn sân độc. Do sự nghĩ tưởng đến ánh sáng, (hành giả) đoạn trừ hoàn toàn sự lờ đờ buồn ngủ. Do không tán mạn, (hành giả) đoạn trừ hoàn toàn sự phóng dật. Do xác định pháp, (hành giả) đoạn trừ hoàn toàn sự hoài nghi. Do trí, (hành giả) đoạn trừ hoàn toàn vô minh. Do hân hoan, (hành giả) đoạn trừ hoàn toàn sự không hứng thú. Do sơ thiền, (hành giả) đoạn trừ hoàn toàn các pháp ngăn che. ...(như trên).., Do Đạo A-la-hán, (hành giả) đoạn trừ hoàn toàn toàn bộ phiền não.

Về sự diệt tận: Do thoát ly, (hành giả) diệt tận ước muốn trong các dục. Do không sân độc, (hành giả) diệt tận sân độc. Do sự nghĩ tưởng đến ánh sáng, (hành giả) diệt tận sự lờ đờ buồn ngủ. Do không tán mạn, (hành giả) diệt tận sự phóng dật. Do sự xác định pháp, (hành giả) diệt tận hoài nghi. Do trí, (hành giả) diệt tận vô minh. Do hân hoan, (hành giả) diệt tận sự không hứng thú. Do sơ thiền, (hành giả) diệt tận các pháp ngăn che. ...(như trên)... Do Đạo A-la-hán, (hành giả) diệt tận toàn bộ phiền não.

Do tính chất không thiết lập: Ở (hành giả) đã thành tựu thoát ly, ước muốn trong các dục không thiết lập. Ở (hành giả) đã thành tựu không sân độc, sân độc không thiết lập. Ở (hành giả) đã thành tựu sự nghĩ tưởng về ánh sáng, sự lờ đờ buồn ngủ không thiết lập. Ở (hành giả) đã thành tựu sự không tán mạn, phóng dật không thiết lập. Ở (hành giả) đã thành tựu sự xác định pháp, hoài nghi không thiết lập. Ở (hành giả) đã thành tựu trí, vô minh không thiết lập. Ở (hành giả) đã thành tựu hân hoan, sự không hứng thú không thiết lập. Ở (hành giả) đã thành tựu sơ thiền, các pháp ngăn che không thiết lập. ...(như trên)... Ở (hành giả) đã thành tựu Đạo A-la-hán, toàn bộ phiền não không thiết lập.

Samanti kāmacchandassa pahīnattā nekkhamam samam byāpādassa pahīnattā abyāpādo samam, thīnamiddhassa pahīnattā ālokasaññā samam, uddhaccassa pahīnattā avikkhepo samam, vicikicchāya pahīnattā dhammavavatthānam samam, avijjāya pahīnattā ñānam samam, aratiyā pahīnattā pāmojjam samam, nīvaraṇānam pahīnattā paṭhamam jhānam samam —pe— sabbakilesānam pahīnattā arahattamaggo samam.

Sīsanti terasa sīsāni: paḷibodhasīsaṅca taṇhā, vinabandhasīsaṅca² māno, parāmāsaṅca diṭṭhi, vikkhepasīsaṅca uddhaccam, saṅkilesasīsaṅca avijjā, adhimokkhasīsaṅca saddhā, paggahasīsaṅca viriyam, upaṭṭhānasīsaṅca sati, avikkhepasīsaṅca samādhī, dassanasīsaṅca paññā, pavattasīsaṅca jīvitindriyam, gocarasīsaṅca vimokkho, saṅkhārasīsaṅca nirodhoti.

Samasīkathā samattā.

--ooOoo--

Được tịnh lặng: Do trạng thái dứt bỏ ước muốn các dục, sự thoát ly được tịnh lặng. Do trạng thái dứt bỏ sân độc, không sân độc được tịnh lặng. Do trạng thái dứt bỏ sự lơ đãng buồn ngủ, sự nghĩ tưởng đến ánh sáng được tịnh lặng. Do trạng thái dứt bỏ phóng dật, sự không tán mạn được tịnh lặng. Do trạng thái dứt bỏ hoài nghi, sự xác định pháp được tịnh lặng. Do trạng thái dứt bỏ vô minh, trí được tịnh lặng. Do trạng thái dứt bỏ sự không hứng thú, hân hoan được tịnh lặng. Do trạng thái dứt bỏ các pháp ngăn che, sơ thiền được tịnh lặng. ...(như trên)... Do trạng thái dứt bỏ toàn bộ phiền não, Đạo A-la-hán được tịnh lặng.

Pháp đứng đầu: Có mười ba pháp đứng đầu: Đứng đầu các sự vương bận là ái, đứng đầu các sự trói buộc là ngã mạn, đứng đầu các pháp tiêm nhiễm là tà kiến, đứng đầu các sự tán mạn là phóng dật, đứng đầu các phiền não là vô minh, đứng đầu các sự cương quyết là tín, Đứng đầu các sự ra sức là tấn, đứng đầu các sự thiết lập là niệm, đứng đầu các sự không tán mạn là định, đứng đầu các sự nhận thức là tuệ, đứng đầu các sự vận hành là mạng quyền, đứng đầu các hành xử là giải thoát, đứng đầu các hành là sự diệt tận.

**Phân Giảng về
Các Pháp Đứng Đầu Được Tịnh Lặng
được đầy đủ.**

--ooOoo--

VIII. SATIPAṬṬHĀNAKATHĀ

[Sāvattthinidānaṃ]

‘Cattārome bhikkhave, satipaṭṭhānā. Katame cattāro? Idha bhikkhave, bhikkhu kāye kāyānupassī viharati ātāpī sampajāno satimā vineyya loke abhijjhādomanassaṃ. Vedanāsu —pe— Citte —pe— Dhammesu dhammānupassī viharati ātāpī sampajāno satimā vineyya loke abhijjhādomanassa. Ime kho bhikkhave, cattāro satipaṭṭhānā’ti.

Kathaṃ kāye kaṃyānupassī viharati? Idhekacco paṭhavīkāyaṃ aniccato anupassati no niccato, dukkhato anupassati no sukhato, anattato anupassati no attato, nibbindati no nandati, virajjati no rajjati, nirodheti no samudeti, paṭinissajjati no ādiyati. Aniccato anupassanto niccasaññaṃ pajahati, dukkhato anupassanto sukhasaññaṃ pajahati, anattato anupassanto attasaññaṃ pajahati, nibbindanto nandiṃ pajahati, virajjanto rāgaṃ pajahati, nirodhento samudayaṃ pajahati, paṭinissajjanto ādānaṃ pajahati. Imehi sattahi ākārehi kāyaṃ anupassati. Kāyo upaṭṭhānaṃ no sati, sati upaṭṭhānañceva sati ca, tāya satiyā tena ñāṇena taṃ kāyaṃ anupassati. Tena vuccati kāye kāyānupassanā satipaṭṭhānā.

Bhāvanāti catasso bhāvanā: tattha jātānaṃ dhammānaṃ anativattanaṭṭhena bhāvanā, indriyānaṃ ekarasaṭṭhena bhāvanā, tadupagaviriyavāhanaṭṭhena bhāvanā, āsevanatṭhena bhāvanā.

Idhekacco āpokāyaṃ —pe— tejokāyaṃ —pe— vāyokāyaṃ —pe— kesakāyaṃ —pe— lomakāyaṃ —pe— chavikāyaṃ —pe— cammakāyaṃ —pe— maṃsakāyaṃ —pe— rudhirakāyaṃ —pe— nahārukāyaṃ¹ —pe— aṭṭhikāyaṃ —pe— aṭṭhimiñjakāyaṃ aniccato anupassati no niccato, dukkhato anupassati no sukhato, anattato anupassati no attato, nibbindati no nandati, virajjati no rajjati, nirodheti no samudeti, paṭinissajjati no ādiyati. Aniccato anupassanto niccasaññaṃ pajahati, dukkhato anupassanto sukhasaññaṃ pajahati, anattato anupassanto attasaññaṃ pajahati,

¹ nhārukāyaṃ - Machasaṃ.

VIII. GIẢNG VỀ SỰ THIẾT LẬP NIỆM:

[Duyên khởi ở Sāvattthī]

Này các tỳ khuru, đây là bốn sự thiết lập niệm. Bốn là gì? Này các tỳ khuru, vị tỳ khuru trong giáo pháp này an trú có sự quán xét thân trên thân, có nhiệt tâm, có sự nhận biết rõ rệt, có niệm, có thể chế ngự tham và ưu phiền ở trên đời. ...(như trên)... thọ trên các thọ ...(như trên)... tâm trên tâm ...(như trên)... pháp trên các pháp, có nhiệt tâm, có sự nhận biết rõ rệt, có niệm, có thể chế ngự tham và ưu phiền ở trên đời. Này các tỳ khuru, đây là bốn sự thiết lập niệm.

An trú có sự quán xét thân trên thân là (có ý nghĩa) thế nào? Ở đây, có vị quán xét thân (cấu thành bởi) nguyên tố đất là vô thường, không phải là thường; quán xét là khổ não, không phải là lạc; quán xét là vô ngã, không phải là ngã; nhàm chán, không vui thích; lìa tham ái, không tham ái; làm cho diệt tận, không làm cho sanh khởi; từ bỏ, không nắm giữ. Trong khi quán xét là vô thường, (vị ấy) dứt bỏ sự nghĩ tưởng về thường; trong khi quán xét là khổ não, (vị ấy) dứt bỏ sự nghĩ tưởng về lạc; trong khi quán xét là vô ngã, (vị ấy) dứt bỏ sự nghĩ tưởng về ngã; trong khi nhàm chán, (vị ấy) dứt bỏ sự vui thích; trong khi lìa tham ái, (vị ấy) dứt bỏ tham ái; trong khi làm cho diệt tận, (vị ấy) dứt bỏ nguồn sanh khởi; trong khi từ bỏ, (vị ấy) dứt bỏ sự nắm giữ. (Vị ấy) quán xét thân theo bảy biểu hiện này. Thân là sự thiết lập, không phải niệm. Niệm vừa là sự thiết lập vừa là niệm. Với niệm ấy, với trí ấy, (vị ấy) quán xét thân ấy. Vì thế, được gọi là: “*Sự thiết lập niệm về quán xét thân trên thân.*”

Sự tu tập: Có bốn sự tu tập: là sự tu tập theo ý nghĩa không vượt trội các pháp đã được sanh lên tại nơi ấy, là sự tu tập theo ý nghĩa nhất vị đối với các quyền, là sự tu tập theo ý nghĩa khởi động tinh tấn (thích hợp) nhằm đạt đến giải thoát Niết Bàn, là sự tu tập theo ý nghĩa rèn luyện.

Ở đây, có vị quán xét thân (cấu thành bởi) nguyên tố nước ... thân (cấu thành bởi) nguyên tố lửa ... thân (cấu thành bởi) nguyên tố gió ... thân (cấu thành bởi) tóc ... thân (cấu thành bởi) lông ... thân (cấu thành bởi) da ngoài ... thân (cấu thành bởi) da trong ... thân (cấu thành bởi) thịt ... thân (cấu thành bởi) máu ... thân (cấu thành bởi) gân ... thân (cấu thành bởi) xương ... thân (cấu thành bởi) tủy xương là vô thường, không phải thường; quán xét là khổ não, không phải lạc; quán xét là vô ngã, không phải ngã; nhàm chán, không vui thích; lìa tham ái, không tham ái; làm cho diệt tận, không làm cho sanh khởi; từ bỏ, không nắm giữ. Trong khi quán xét là vô thường, (vị ấy) dứt bỏ sự nghĩ tưởng về thường; trong khi quán xét là khổ não, (vị ấy) dứt bỏ sự nghĩ tưởng về lạc; trong khi quán xét là vô ngã, (vị ấy) dứt bỏ sự nghĩ tưởng về ngã; trong khi nhàm chán, (vị ấy) dứt bỏ sự

nibbindanto nandiṃ pajahati, virajjanto rāgaṃ pajahati, nirodiento samudayaṃ pajahati, paṭinissajjanto ādānaṃ pajahati. Imehi sattahi ākārehi kāyaṃ anupassati. Kāyo upaṭṭhānaṃ no sati, sati upaṭṭhānañceva sati ca, tāya satiyā tena ñāṇena taṃ kāyaṃ anupassati. Tena vuccati kāye kāyānupassanā satipaṭṭhānā.

Bhāvanāti catasso bhāvanā: tattha jātānaṃ dhammānaṃ anativattanaṭṭhena bhāvanā, indriyānaṃ ekarasatṭhena bhāvanā, tadupagaviriyavāhanaṭṭhena bhāvanā, āsevanaṭṭhena bhāvanā. Evaṃ kāye kāyānupassī viharati.

Kathaṃ vedanāsu vedanānupassī viharati? Idhekacco sukhaṃ vedanaṃ aniccato anupassati no niccato —pe— paṭinissajjati no ādiyati. Aniccato anupassanto niccasaññaṃ pajahati, —pe— paṭinissajjanto ādānaṃ pajahati. Imehi sattahi ākārehi vedanaṃ anupassati. Vedanā upaṭṭhānaṃ no sati, sati upaṭṭhānañceva sati ca. Tāya satiyā tena ñāṇena taṃ vedanaṃ anupassati. Tena vuccati: vedanāsu vedanānupassanā satipaṭṭhānā.

Bhāvanāti catasso bhāvanā: —pe— āsevanaṭṭhena bhāvanā. —pe— Idhekacco dukkhaṃ vedanaṃ —pe— adukkhamasukhaṃ vedanaṃ —pe— sāmisaṃ sukhaṃ vedanaṃ —pe— nirāmisam sukhaṃ vedanaṃ —pe— sāmisaṃ dukkhaṃ vedanaṃ —pe— nirāmisam dukkhaṃ vedanaṃ —pe— sāmisaṃ adukkhamasukhaṃ vedanaṃ —pe— nirāmisam adukkhamasukhaṃ vedanaṃ —pe— cakkhusamphassajaṃ vedanaṃ —pe— sotasamphassajaṃ vedanaṃ —pe— ghānasamphassajaṃ vedanaṃ —pe— kāyasamphassajaṃ vedanaṃ —pe— manosamphassajaṃ vedanaṃ aniccato anupassati no niccato —pe— paṭinissajjati no ādiyati. Aniccato anupassanto niccasaññaṃ pajahati —pe— paṭinissajjanto ādānaṃ pajahati. Imehi sattahi ākārehi vedanaṃ anupassati. Vedanā upaṭṭhānaṃ no sati, sati upaṭṭhānañceva sati ca. Tāya satiyā tena ñāṇena taṃ vedanaṃ anupassati. Tena vuccati: vedanāsu vedanānupassanā satipaṭṭhānā.

Bhāvanāti catasso bhāvanā —pe— vedanāsu vedanānupassī viharati.

Kathaṃ citte cittānupassī viharati? Idhekacco sarāgaṃ cittaṃ aniccato anupassati no niccato, —pe— paṭinissajjati no ādiyati. Aniccato anupassanto niccasaññaṃ pajahati —pe— paṭinissajjanto ādānaṃ pajahati. Imehi sattahi ākārehi cittaṃ anupassati. Cittaṃ upaṭṭhānaṃ no sati, sati upaṭṭhānañceva sati ca. Tāya satiyā tena ñāṇena taṃ cittaṃ anupassati. Tena vuccati: citte cittānupassanā satipaṭṭhānā.

vui thích; trong khi lìa tham ái, (vị ấy) dứt bỏ tham ái; trong khi làm cho diệt tận, (vị ấy) dứt bỏ nguồn sanh khởi; trong khi từ bỏ, (vị ấy) dứt bỏ sự nắm giữ. (Vị ấy) quán xét thân theo bảy biểu hiện này. Thân là sự thiết lập, không phải niệm. Niệm vừa là sự thiết lập vừa là niệm. Với niệm ấy, với trí ấy, (vị ấy) quán xét thân ấy. Vì thế, được gọi là: “*Sự thiết lập niệm về quán xét thân trên thân.*”

Sự tu tập: Có bốn sự tu tập: là sự tu tập theo ý nghĩa không vượt trội đối với các pháp đã được sanh lên trong trường hợp ấy, là sự tu tập theo ý nghĩa nhất vị đối với các quyền, là sự tu tập theo ý nghĩa khởi động tinh tấn (thích hợp) nhằm đạt đến giải thoát Niết Bàn, là sự tu tập theo ý nghĩa rèn luyện. An trú có sự quán xét thân trên thân là (có ý nghĩa) như thế.

An trú có sự quán xét thọ trên các thọ là (có ý nghĩa) thế nào? Ở đây, có vị quán xét thọ lạc là vô thường, không phải thường; ...(như trên)...; từ bỏ, không nắm giữ. Trong khi quán xét là vô thường, (vị ấy) dứt bỏ sự nghĩ tưởng về thường; ...(như trên)...; trong khi từ bỏ, (vị ấy) dứt bỏ sự nắm giữ. (Vị ấy) quán xét thọ theo bảy biểu hiện này. Thọ là sự thiết lập, không phải niệm. Niệm vừa là sự thiết lập vừa là niệm. Với niệm ấy, với trí ấy, (vị ấy) quán xét thọ ấy. Vì thế, được gọi là: “*Sự thiết lập niệm về quán xét thọ trên các thọ.*”

Sự tu tập: Có bốn sự tu tập: ...(như trên)... là sự tu tập theo ý nghĩa rèn luyện. ...(như trên)... Ở đây, có vị quán xét thọ khổ ... thọ không khổ không lạc ... thọ lạc có hệ lụy vật chất ... thọ lạc không hệ lụy vật chất ... thọ khổ có hệ lụy vật chất ... thọ khổ không hệ lụy vật chất ... thọ không khổ không lạc có hệ lụy vật chất ... thọ không khổ không lạc không hệ lụy vật chất ... thọ sanh lên do nhãn xúc ... thọ sanh lên do nhĩ xúc ... thọ sanh lên do tỷ xúc ... thọ sanh lên do thiệt xúc ... thọ sanh lên do thân xúc ... thọ sanh lên do ý xúc là vô thường, không phải thường; ...(như trên)...; từ bỏ, không nắm giữ. Trong khi quán xét là vô thường, (vị ấy) dứt bỏ sự nghĩ tưởng về thường; ...(như trên)...; trong khi từ bỏ, (vị ấy) dứt bỏ sự nắm giữ. (Vị ấy) quán xét thọ theo bảy biểu hiện này. Thọ là sự thiết lập, không phải niệm. Niệm vừa là sự thiết lập vừa là niệm. Với niệm ấy, với trí ấy, (vị ấy) quán xét thọ ấy. Vì thế, được gọi là: “*Sự thiết lập niệm về quán xét thọ trên các thọ.*”

Sự tu tập: Có bốn sự tu tập: ...(như trên)... An trú có sự quán xét thọ trên các thọ là (có ý nghĩa) như thế.

An trú có sự quán xét tâm trên tâm là (có ý nghĩa) thế nào? Ở đây, có vị quán xét tâm có tham ái là vô thường, không phải thường; ...(như trên)...; từ bỏ, không nắm giữ. Trong khi quán xét là vô thường, (vị ấy) dứt bỏ sự nghĩ tưởng về thường; ...(như trên)...; trong khi từ bỏ, (vị ấy) dứt bỏ sự nắm giữ. (Vị ấy) quán xét tâm theo bảy biểu hiện này. Tâm là sự thiết lập, không phải niệm. Niệm vừa là sự thiết lập vừa là niệm. Với niệm ấy, với trí ấy, (vị ấy) quán xét tâm ấy. Vì thế, được gọi là: “*Sự thiết lập niệm về quán xét tâm trên tâm.*”

Bhāvanāti catasso bhāvanā: —pe— asevanatṭhena bhāvanā.

Idhekacco vītarāgaṃ cittaṃ —pe— sadosaṃ cittaṃ —pe— vītadosaṃ cittaṃ —pe— samohaṃ cittaṃ —pe— vītamohaṃ cittaṃ —pe— saṅkhittaṃ cittaṃ —pe— vikkhittaṃ cittaṃ —pe— mahaggataṃ cittaṃ —pe— amahaggataṃ cittaṃ —pe— sa-uttaraṃ cittaṃ —pe— anuttaraṃ cittaṃ —pe— samāhitaṃ cittaṃ —pe— asamāhitaṃ cittaṃ —pe— vimuttaṃ cittaṃ —pe— avimuttaṃ cittaṃ —pe— cakkhaviññāṇaṃ —pe— sotaviññāṇaṃ —pe— ghāṇaviññāṇaṃ —pe— jivhāviññāṇaṃ —pe— kāyaviññāṇaṃ —pe— manoviññāṇaṃ aniccato anupassati no niccato —pe— paṭinissajjati no ādiyati. Aniccato anupassanto niccasaññaṃ pajahati —pe— paṭinissajjanto ādānaṃ pajahati. Imehi sattahi ākārehi cittaṃ anupassati. Cittaṃ upaṭṭhānaṃ no sati, sati upaṭṭhānañceva sati ca. Tāya satiyā tena ñāṇena taṃ cittaṃ anupassati. Tena vuccati: citte cittānupassanā satipaṭṭhānā.

Bhāvanāti catasso bhāvanā —pe— asevanatṭhena bhāvanā. Evaṃ citte cittānupassī viharati.

Kathaṃ dhammesu dhammānupassī viharati? Idhekacco ṭhapetvā kāyaṃ ṭhapetvā vedanaṃ, ṭhapetvā cittaṃ tadavasese dhamme aniccato anupassati no niccato, dukkhato anupassati no sukhato, anattato anupassati no attato, nibbindati no nandati virajjati no rajjati, nirodheti no samudeti paṭinissajjanto no ādiyati, aniccato anupassanto niccasaññaṃ pajahati, dukkhato anupassanto sukhasaññaṃ pajahati. Anattato a anupapassanto attasaññaṃ pajahati, nibbindanto nandiṃ pajahati, virajjanto rāgaṃ pajahati, nirodhento samudayaṃ pajahati, paṭinissajjanto ādānaṃ pajahati. Imehi sattahi ākārehi te dhamme anupassati, dhammā upaṭṭhānaṃ no sati, sati upaṭṭhānañceva sati ca. Tāya satiyā tena ñāṇena taṃ dhamme anupassati. Tena vuccati: dhammesu dhammānupassanā satipaṭṭhānā.

Bhāvanāti catasso bhāvanā: tattha jātānaṃ dhammānaṃ anativattanaṭṭhena bhāvanā, indriyānaṃ ekarasaṭṭhena bhāvanā, tadupagaviriyavāhanaṭṭhena bhāvanā, āsevanatṭhena bhāvanā. Evaṃ dhammesu dhammānupassī viharatīti.

Satipaṭṭhānakathā samattā.

--ooOoo--

Sự tu tập: Có bốn sự tu tập: ...(như trên)... là sự tu tập theo ý nghĩa rèn luyện. ...(như trên)...

Ở đây, có vị quán xét tâm lìa khỏi tham ái ... tâm có sân ... tâm lìa khỏi sân ... tâm có si ... tâm lìa khỏi si ... tâm co rút ... tâm tản mạn ... tâm đại hành ... tâm không đại hành ... tâm vượt trội ... tâm không vượt trội ... tâm định tĩnh ... tâm không định tĩnh ... tâm được giải thoát ... tâm chưa được giải thoát ... nhãn thức ... nhĩ thức ... tỷ thức ... thiết thức ... thân thức ... ý thức là vô thường, không phải là thường; ...; từ bỏ, không nắm giữ. Trong khi quán xét là vô thường, (vị ấy) dứt bỏ sự nghĩ tưởng về thường; ...(như trên)...; trong khi từ bỏ, (vị ấy) dứt bỏ sự nắm giữ. (Vị ấy) quán xét tâm theo bảy biểu hiện này. Tâm là sự thiết lập, không phải niệm. Niệm vừa là sự thiết lập vừa là niệm. Với niệm ấy, với trí ấy, (vị ấy) quán xét tâm ấy. Vì thế, được gọi là: “*Sự thiết lập niệm về quán xét tâm trên tâm.*”

Sự tu tập: Có bốn sự tu tập: ...(như trên)... là sự tu tập theo ý nghĩa rèn luyện. ...(như trên)... An trú có sự quán xét tâm trên tâm là (có ý nghĩa) như thế.

An trú có sự quán xét pháp trên các pháp là (có ý nghĩa) thế nào? Ở đây, có vị quán xét các pháp còn lại, ngoại trừ thân ngoại trừ thọ ngoại trừ tâm, là vô thường, không phải là thường; quán xét là khổ não, không phải là lạc; quán xét là vô ngã, không phải là ngã; nhàm chán, không vui thích; lìa tham ái, không tham ái; làm cho diệt tận, không làm cho sanh khởi; từ bỏ, không nắm giữ. Trong khi quán xét là vô thường, (vị ấy) dứt bỏ sự nghĩ tưởng về thường; trong khi quán xét là khổ não, (vị ấy) dứt bỏ sự nghĩ tưởng về lạc; trong khi quán xét là vô ngã, (vị ấy) dứt bỏ sự nghĩ tưởng về ngã; trong khi nhàm chán, (vị ấy) dứt bỏ sự vui thích; trong khi lìa tham ái, (vị ấy) dứt bỏ tham ái; trong khi làm cho diệt tận, (vị ấy) dứt bỏ nguồn sanh khởi; trong khi từ bỏ, (vị ấy) dứt bỏ sự nắm giữ. (Vị ấy) quán xét các pháp ấy theo bảy biểu hiện này. Các pháp là sự thiết lập, không phải niệm. Niệm vừa là sự thiết lập vừa là niệm. Với niệm ấy, với trí ấy, (vị ấy) quán xét các pháp ấy. Vì thế, được gọi là: “*Sự thiết lập niệm về quán xét pháp trên các pháp.*”

Sự tu tập: Có bốn sự tu tập: là sự tu tập theo ý nghĩa không vượt trội đối với các pháp đã được sanh lên trong trường hợp ấy, là sự tu tập theo ý nghĩa nhất vị đối với các quyền, là sự tu tập theo ý nghĩa khởi động tinh tấn (thích hợp) nhằm đạt đến giải thoát Niết Bàn, là sự tu tập theo ý nghĩa rèn luyện. An trú có sự quán xét pháp trên các pháp là (có ý nghĩa) như thế.

Phân Giảng về sự Thiết Lập Niệm được đây đủ.

--ooOoo--

IX. VIPASSANĀKATHĀ

Evaṃ me suttaṃ: Ekaṃ samayaṃ bhagavā Sāvattihyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme tatra kho bhagavā bhikkhū āmantesi bhikkhavoti, bhadanteti te bhikkhū bhagavato paccassosun, bhagavā etadavoca:

So vata bhikkhave, bhikkhu kañci saṅkhāraṃ niccato samanupassanto anulomikāya khantiyā samannāgato bhavissatīti nettaṃ tṭhānaṃ vijjati, anulomikāya khantiyā asamannāgato sammattaniyāmaṃ okkamissatīti nettaṃ tṭhānaṃ vijjati, sammattaniyāmaṃ anokkamamāno sotāpattiphalaṃ vā sakadāgāmiphalaṃ vā anāgāmiphalaṃ vā arahattaṃ¹ vā sacchikarissatīti nettaṃ tṭhānaṃ vijjati.

So vata bhikkhave, bhikkhu sabbasaṅkhāre aniccato samanupassanto anulomikāya khantiyā samannāgato bhavissatīti tṭhānametaṃ vijjati, anulomikāya khantiyā samannāgato sammattaniyāmaṃ okkamissatīti tṭhānametaṃ vijjati, sammattaniyāmaṃ anokkamamāno sotāpattiphalaṃ vā sakadāgāmiphalaṃ vā anāgāmiphalaṃ vā arahattaṃ vā sacchikarissatīti tṭhānametaṃ vijjati.

So vata bhikkhave, bhikkhu kañci saṅkhāraṃ sukhatato samanupassanto anulomikāya khantiyā samannāgato bhavissatīti nettaṃ tṭhānaṃ vijjati, anulomikāya khantiyā asamannāgato sammattaniyāmaṃ okkamissatīti nettaṃ tṭhānaṃ vijjati, sammattaniyāmaṃ anokkamamāno sotāpattiphalaṃ vā sakadāgāmiphalaṃ vā anāgāmiphalaṃ vā arahattaṃ vā sacchikarissatīti nettaṃ tṭhānaṃ vijjati.

So vata bhikkhave, bhikkhu sabbasaṅkhāre dukkhato samanupassanto anulomikāya khantiyā samannāgato bhavissatīti tṭhānametaṃ vijjati, anulomikāya khantiyā samannāgato sammattaniyāmaṃ okkamissatīti tṭhānametaṃ vijjati, sammattaniyāmaṃ anokkamamāno sotāpattiphalaṃ vā sakadāgāmiphalaṃ vā anāgāmiphalaṃ vā arahattaṃ vā sacchikarissatīti tṭhānametaṃ vijjati.

So vata bhikkhave, bhikkhu kañci dhammaṃ attato samanupassanto anulomikāya khantiyā samannāgato bhavissatīti nettaṃ tṭhānaṃ vijjati, anulomikāya khantiyā asamannāgato sammattaniyāmaṃ okkamissatīti nettaṃ tṭhānaṃ vijjati, sammattaniyāmaṃ anokkamamāno sotāpattiphalaṃ vā sakadāgāmiphalaṃ vā anāgāmiphalaṃ vā arahattaṃ vā sacchikarissatīti nettaṃ tṭhānaṃ vijjati.

¹ arahattaphalaṃ - Syā, PTS.

IX. GIẢNG VỀ MINH SÁT:

Tôi đã được nghe như vậy: Một thời đức Thế Tôn ngự tại tu viện của ông Anāthapiṇḍika, trong khu rừng (của thái tử) Jeta, ở thành Sāvattthī. Chính ở tại nơi ấy, đức Thế Tôn đã bảo các vị tỳ khưu rằng: “Này các tỳ khưu.” “Thưa ngài,” các vị tỳ khưu ấy đã đáp lại đức Thế Tôn. Đức Thế Tôn đã nói điều này:

- Này các tỳ khưu, quả thật vị tỳ khưu ấy, trong lúc đang xem xét bất cứ hành nào là thường, sẽ có được sự nhân nại phù hợp; sự kiện này không được biết đến. Không có được sự nhân nại phù hợp, (vị ấy) sẽ đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn; sự kiện này không được biết đến. Không đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn, (vị ấy) sẽ tác chứng Quả Nhập Lưu, hoặc Quả Nhất Lai, hoặc Quả Bất Lai, hoặc Quả A-la-hán; sự kiện này không được biết đến.

Này các tỳ khưu, quả thật vị tỳ khưu ấy, trong lúc đang xem xét tất cả các hành là vô thường, sẽ có được sự nhân nại phù hợp; sự kiện này được biết đến. Có được sự nhân nại phù hợp, (vị ấy) sẽ đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn; sự kiện này được biết đến. Đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn, (vị ấy) sẽ tác chứng Quả Nhập Lưu, hoặc Quả Nhất Lai, hoặc Quả Bất Lai, hoặc Quả A-la-hán; sự kiện này được biết đến.

Này các tỳ khưu, quả thật vị tỳ khưu ấy, trong lúc đang xem xét bất cứ hành nào là lạc, sẽ có được sự nhân nại phù hợp; sự kiện này không được biết đến. Không có được sự nhân nại phù hợp, (vị ấy) sẽ đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn; sự kiện này không được biết đến. Không đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn, (vị ấy) sẽ tác chứng Quả Nhập Lưu, hoặc Quả Nhất Lai, hoặc Quả Bất Lai, hoặc Quả A-la-hán; sự kiện này không được biết đến.

Này các tỳ khưu, quả thật vị tỳ khưu ấy, trong lúc đang xem xét tất cả các hành là khổ não, sẽ có được sự nhân nại phù hợp; sự kiện này được biết đến. Có được sự nhân nại phù hợp, (vị ấy) sẽ đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn; sự kiện này được biết đến. Đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn, (vị ấy) sẽ tác chứng Quả Nhập Lưu, hoặc Quả Nhất Lai, hoặc Quả Bất Lai, hoặc Quả A-la-hán; sự kiện này được biết đến.

Này các tỳ khưu, quả thật vị tỳ khưu ấy, trong lúc đang xem xét bất cứ pháp nào là ngã, sẽ có được sự nhân nại phù hợp; sự kiện này không được biết đến. Không có được sự nhân nại phù hợp, (vị ấy) sẽ đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn; sự kiện này không được biết đến. Không đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn, (vị ấy) sẽ tác chứng Quả Nhập Lưu, hoặc Quả Nhất Lai, hoặc Quả Bất Lai, hoặc Quả A-la-hán; sự kiện này không được biết đến.

So vata bhikkhave, bhikkhu sabbadhamme anattato samanupassanto anulomikāya khantiyā samannāgato bhavissatīti ṭhānametaṃ vijjati, anulomikāya khantiyā samannāgato sammattaniyāmaṃ okkamissatīti ṭhānametaṃ vijjati, sammattaniyāmaṃ okkamamāno sotāpattiphalaṃ vā sakadāgāmiphalaṃ vā anāgāmiphalaṃ vā arahattaṃ vā sacchikarissatīti ṭhānametaṃ vijjati.

So vata bhikkhave, bhikkhu nibbānaṃ dukkhato samanupassanto anulomikāya khantiyā samannāgato bhavissatīti tetaṃ ṭhānaṃ vijjati, anulomikāya khantiyā asamannāgato sammattaniyāmaṃ okkamissatīti netam dhānaṃ vijjati, sammattaniyāmaṃ anokkamamāno sotāpattiphalaṃ vā sakadāgāmiphalaṃ vā anāgāmiphalaṃ vā arahattaṃ vā sacchikarissatīti netam ṭhānaṃ vijjati.

So vata bhikkhave, bhikkhu nibbānaṃ sukhato samanupassanto anulomikāya khantiyā samannāgato bhavissatīti ṭhāna metaṃ vijjati, anulomikāya khantiyā samannāgato sammattaniyāmaṃ okkamissatīti ṭhānametaṃ vijjati, sammattaniyāmaṃ okkamamāno sotāpattiphalaṃ vā sakadāgāmiphalaṃ vā anāgāmiphalaṃ vā arahattaṃ vā sacchikarissatīti ṭhānametaṃ vijjati. [a]

Katīhākārehi anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, katīhākārehi sammattaniyāmaṃ okkamati?

Cattārīsāya ākārehi anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, cattārīsāya ākārehi sammattaniyāmaṃ okkamati.

Katamehi cattārīsāya ākārehi anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, katamehi cattārīsāya ākārehi sammattaniyāmaṃ okkamati?

Pañcakkhandhe aniccato dukkhato rogato gaṇḍato sallato aghato ābādhato parato palokato itito upaddavato bhayato upassaggato calato pabhaṅguto addhuvato attāṇato¹ alenato asaraṇato rittato tucchato suññato anattato ādinavato vipariṇāmadhammato asārakato aghamūlato vadhakato vibhavato sāsavato saṅkhatato mārāmisato jātidhammato jarādhammato byādhidhammato maraṇadhammato sokadhammato paridevadhammato upāyāsa-dhammato saṅkilesikadhammato.

¹ atāṇato - Machasaṃ.

[a] Saṃyuttanikāya.

Này các tỳ khuru, quả thật vị tỳ khuru ấy, trong lúc đang xem xét tất cả các pháp là vô ngã, sẽ có được sự nhẫn nại phù hợp; sự kiện này được biết đến. Có được sự nhẫn nại phù hợp, (vị ấy) sẽ đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn; sự kiện này được biết đến. Đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn, (vị ấy) sẽ tác chứng Quả Nhập Lưu, hoặc Quả Nhất Lai, hoặc Quả Bất Lai, hoặc Quả A-la-hán; sự kiện này được biết đến.

Này các tỳ khuru, quả thật vị tỳ khuru ấy, trong lúc đang xem xét Niết Bàn là khổ não, sẽ có được sự nhẫn nại phù hợp; sự kiện này không được biết đến. Không có được sự nhẫn nại phù hợp, (vị ấy) sẽ đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn; sự kiện này không được biết đến. Không đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn, (vị ấy) sẽ tác chứng Quả Nhập Lưu, hoặc Quả Nhất Lai, hoặc Quả Bất Lai, hoặc Quả A-la-hán; sự kiện này không được biết đến.

Này các tỳ khuru, quả thật vị tỳ khuru ấy, trong lúc đang xem xét Niết Bàn là lạc, sẽ có được sự nhẫn nại phù hợp; sự kiện này được biết đến. Có được sự nhẫn nại phù hợp, (vị ấy) sẽ đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn; sự kiện này được biết đến. Đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn, (vị ấy) sẽ tác chứng Quả Nhập Lưu, hoặc Quả Nhất Lai, hoặc Quả Bất Lai, hoặc Quả A-la-hán; sự kiện này được biết đến.

(Vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp với bao nhiêu biểu hiện? đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn với bao nhiêu biểu hiện?

(Vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp với bốn mươi biểu hiện, đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn với bốn mươi biểu hiện.

(Vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp với bốn mươi biểu hiện gì? đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn với bốn mươi biểu hiện gì?

(Vị ấy nhận thấy) năm uẩn là vô thường, là khổ não, là ốm đau, là mụn nhọt, là mũi tên, là bất hạnh, là tật bệnh, là xa lạ, là tiêu hoại, là tai ương, là tai họa, là kinh hãi, là sự đe dọa, là lay chuyển, là mỏng manh, là không bền vững, là không sự bảo vệ, là không phải chỗ ngụ, là không sự nương tựa, là trống rỗng, là hão huyền, là không, là vô ngã, là tai hại, là pháp chuyển biến, là không có thực chất, là cội nguồn của bất hạnh, là kẻ hành quyết, là không hiện hữu, là có lậu hoặc, là tạo tác, là vật chất của Ma Vương, là pháp sanh ra, là pháp già, là pháp bệnh, là pháp tử, là pháp sâu muộn, là pháp than vãn, là pháp thất vọng, là pháp phiền não.

Pañcakkhandhe aniccato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho niccaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe dukkhato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho sukhaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe rogato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho ārogyaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe gaṇḍato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho agaṇḍaṃ¹ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe sallato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho visallaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe aghato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho anagho nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe ābādhatto passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho anābādho nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe parato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho aparappaccayaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe palokato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho apalokadhammo nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe itito passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho anitikaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

¹ nigaṇḍo - Syā.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là vô thường, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là thường hằng, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là khổ não, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là lạc, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là ốm đau, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận 5 uẩn là vô bệnh, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là mụn nhọt, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không mụn nhọt, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là mũi tên, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không phải mũi tên, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là bất hạnh, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không bất hạnh, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là tật bệnh, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không tật bệnh, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là xa lạ, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn không phải là duyên của người khác, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là tiêu hoại, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là pháp không tiêu hoại, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là tai ương, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không tai ương, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Pañcakkhandhe upaddavato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho anupaddavaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe bhayato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho abhayaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe upassaggato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho anupassaggaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe calato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho acalaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe pabhaṅguto passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho apabhaṅgu nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe addhuvato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho dhuvaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe attāṇato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho tāṇaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe aleṇato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho leṇaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe asaraṇato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho saraṇaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe rittato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho arittaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là tai họa, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không tai họa, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là kinh hãi, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không kinh hãi, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là sự đe dọa, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là sự không đe dọa, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là lay chuyển, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không lay chuyển, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là mỏng manh, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không mỏng manh, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là không bền vững, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là bền vững, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là không sự bảo vệ, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là sự bảo vệ, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là không phải chỗ ngụ, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là chỗ ngụ, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là không sự nương tựa, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là sự nương tựa, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là trống rỗng, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không trống rỗng, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Pañcakkhandhe tucchato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho atucchamaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe suññato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho paramasuññaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe anattato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho paramatthaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe ādīnavato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho ānādīnavaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe vipariṇāmadhammato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho avipariṇāmadhammaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe asārakato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho sāraṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe aghamūlato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho anaghamūlaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe vadhakato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho avadhakaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe vibhavato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho avibhavaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe sāsavato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho anāsavaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là hảo huyền, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không hảo huyền, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là không, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là tối thượng về không, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là vô ngã, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là chân lý tuyệt đối, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là tai hại, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không tai hại, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là pháp chuyển biến, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là pháp không chuyển biến, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là không có thực chất, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là có thực chất, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là cội nguồn của bất hạnh, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không phải cội nguồn của bất hạnh, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là kẻ hành quyết, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không phải kẻ hành quyết, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là không hiện hữu, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không phải phi hữu, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là có lậu hoặc, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không có lậu hoặc, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Pañcakkhandhe sañkhatato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho asaṅkhatam nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe mārāmisato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho nirāmiṣaṃ aṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe jātidhammato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho ajātam nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe jarādhammato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho ajaraṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe byādhidhammato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho avyādhī¹ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe maraṇadhammato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho amataṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe sokadhammato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho asokaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe paridevadhammato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho aparidevaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe upāyāsadhammato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho anupāsāyaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

Pañcakkhandhe saṅkilesikadhammato passanto anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhāti, pañcannaṃ khandhānaṃ nirodho asaṅkiliṭṭhaṃ nibbānanti passanto sammattaniyāmaṃ okkamati.

¹ avyādhidhammaṃ - Syā.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là tạo tác, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không tạo tác, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là vật chất của Ma Vương, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không vật chất, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là pháp sanh ra, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là vô sanh, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là pháp già, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không già, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là pháp bệnh, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không bệnh, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là pháp tử, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là bất tử, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là pháp sâu muộn, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không sâu muộn, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là pháp than vãn, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không than vãn, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là pháp thất vọng, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không thất vọng, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Trong khi nhận thấy năm uẩn là pháp phiền não, (vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp. Trong khi nhận thấy rằng: ‘Sự diệt tận năm uẩn là không phiền não, là Niết Bàn,’ (vị ấy) đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn.

Aniccatoti aniccānupassanā.
Dukkhatoti dukkhānupassanā.
Rogatoti dukkhānupassanā.
Gaṇḍatoti dukkhānupassanā.
Sallatoti dukkhānupassanā.
Aghatoti dukkhānupassanā.
Ābādhatoti dukkhānupassanā.
Paratoti anattānupassanā.
Palokadhammatoti aniccānupassanā.
Ītitoti dukkhānupassanā.

Upaddavatoti dukkhānupassanā.
Bhayatoti dukkhānupassanā.
Upassaggatoti dukkhānupassanā.
Calatoti aniccānupassanā.
Pabhaṅgutoti aniccānupassanā.
Addhuvatoti aniccānupassanā.
Attāṇatoti dukkhānupassanā.
Aleṇatoti dukkhānupassanā.
Asaraṇatoti dukkhānupassanā.
Rittatoti anattānupassanā.

Tucchatoti anattānupassanā.
Suññatoti anattānupassanā.
Anattatoti anattānupassanā.
Ādīnavatoti dukkhānupassanā.
Vipariṇādhhammatoti aniccānupassanā.
Asārakatoti anattānupassanā.
Aghamūlatoti dukkhānupassanā.
Vadhakatoti dukkhānupassanā.
Vibhavatoti aniccānupassanā.
Sāsavatoti dukkhānupassanā.

‘**Là vô thường,**’ như thế là sự quán xét về vô thường.
‘**Là khổ não,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
‘**Là ốm đau,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
‘**Là mụn nhọt,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
‘**Là mũi tên,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
‘**Là bất hạnh,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
‘**Là tật bệnh,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
‘**Là sự xa lạ,**’ như thế là sự quán xét về vô ngã.
‘**Là tiêu hoại,**’ như thế là sự quán xét về vô thường.
‘**Là tai ương,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.

‘**Là tai họa,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
‘**Là kinh hãi,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
‘**Là sự đe dọa,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
‘**Là lay chuyển,**’ như thế là sự quán xét về vô thường.
‘**Là mỏng manh,**’ như thế là sự quán xét về vô thường.
‘**Là không bền vững,**’ như thế là sự quán xét về vô thường.
‘**Là không sự bảo vệ,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
‘**Là không phải chỗ nương tựa,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
‘**Là trống rỗng,**’ như thế là sự quán xét về vô ngã.

‘**Là hão huyền,**’ như thế là sự quán xét về vô ngã.
‘**Là không,**’ như thế là sự quán xét về vô ngã.
‘**Là vô ngã,**’ như thế là sự quán xét về vô ngã.
‘**Là tai hại,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
‘**Là pháp chuyên biến,**’ như thế là sự quán xét về vô thường.
‘**Là không có thực chất,**’ như thế là sự quán xét về vô ngã.
‘**Là cội nguồn bất hạnh,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
‘**Là kẻ hành quyết,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
‘**Là không hiện hữu,**’ như thế là sự quán xét về vô thường.
‘**Là có lậu hoặc,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.

Saṅkhatatoti aniccānupassanā.
Mārāmisatoti dukkhānupassanā.
Jarādhammatoti dukkhānupassanā.
Jātidhammatoti dukkhānupassanā.
Vyādhidhammatoti dukkhānupassanā.
Maraṇadhammatoti aniccānupassanā.
Sokadhammatoti dukkhānupassanā.
Paridevadhammatoti dukkhānupassanā.
Upāyāsadhhammatoti dukkhānupassanā.
Saṅkilesikadhammatoti dukkhānupassanā.

Imehi cattālisāya ākārehi anulomikaṃ khantiṃ paṭilabhati.
Imehi cattālisāya ākārehi sammattaniyāmaṃ okkamati.

Imehi cattālīsaṃya ākārehi anulomakhantiṃ paṭilabhantassa
imehi cattālisāya ākārehi sammattaniyāmaṃ okkamantassa kati
aniccānupassanā, kati dukkhānupassanā, kati anattānupassanā?

Pañcavīsati anattānupassanā, paññāsaṃ¹ aniccānupassanā,
sataṃ pañcavīsati ceva yāni dukkhe pavuccareti.

Vipassanākathā sammatā.

--ooOoo--

¹ paññāya - Machasaṃ.

- ‘**Là tạo tác,**’ như thế là sự quán xét về vô thường.
- ‘**Là vật chất Ma Vương,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
- ‘**Là sanh ra,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
- ‘**Là pháp già,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
- ‘**Là pháp bệnh,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
- ‘**Là pháp tử,**’ như thế là sự quán xét về vô thường.
- ‘**Là pháp sâu muộn,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
- ‘**Là pháp than vãn,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
- ‘**Là pháp thất vọng,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.
- ‘**Là pháp phiền não,**’ như thế là sự quán xét về khổ não.

(Vị ấy) thành đạt sự nhẫn nại phù hợp với bốn mươi biểu hiện này, đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn với bốn mươi biểu hiện này.

Đối với vị thành đạt sự nhẫn nại phù hợp với bốn mươi biểu hiện này, đối với vị đạt đến sự xác định về tính chất đúng đắn với bốn mươi biểu hiện này, có bao nhiêu sự quán xét về vô thường? có bao nhiêu sự quán xét về khổ não? có bao nhiêu sự quán xét về vô ngã?

Hai trăm quán xét về vô ngã, năm mươi quán xét về vô thường, và có đến một trăm hai mươi nói về các khổ não.¹

Phân Giảng về Minh Sát được đây đủ.

--ooOoo--

¹ Ở trên là 40 biểu hiện: liên quan đến vô ngã có 5, vô thường có 10, khổ não có 25, và có liên quan đến năm uẩn nên toàn bộ sẽ là $40 \times 5 = 200$, chính là tổng số của $25 + 50 + 125$ ở câu cuối (Pṭsa. 3, 700).

X. MĀTIKĀKATHĀ

Nicchāto, makkho¹ vimokkho, vijjāvimutti, adhisīlam, adhicittam, adhipaññā, passaddhi, ñāṇam, dassanam, visuddhi,² nekkhammam, nissaraṇam, paviveko, vossaggo, cariyā, jhānavimokkho, bhāvanā, adhiṭṭhānam, jīvitam.³

Nicchātoti nekkhammena kāmacchandato nicchāto, abyāpādena byāpādato nicchāto —pe— paṭhamena jhānena nīvaraṇehi nicchāto —pe— arahattamaggena sabbakilesehi nicchāto.⁴

Mokkho⁵ vimokkhoti nekkhammena kāmacchandato muccatīti makkho vimokkho —pe— paṭhamena jhānena nīvaraṇehi muccatīti makkho vimokkho —pe— arahattamaggena sabbakilesehi muccatīti makkho vimokkho.

Vijjāvimuttīti nekkhammam vijjatīti vijjā, kāmacchandato muccatīti vimutti, vijjanto muccati, muccanto vijjatīti vijjāvimutti. Abyāpādo⁶ vijjatīti vijjā, byāpādato muccatīti vimutti, vijjanto muccati, muccanto vijjatīti vijjāvimutti —pe— arahattamaggo vijjatīti vijjā, sabbakilesehi muccatīti vimutti, vijjanto muccati, muccanto vijjatīti vijjāvimutti.

Adhisīlam adhicittam adhipaññāti nekkhammena kāmacchandaṃ saṃvaraṭṭhena sīlavisuddhi, avikkhepaṭṭhena cittavisuddhi, dassanaṭṭhena diṭṭhivisuddhi. Yo tattha saṃvaraṭṭho, ayaṃ adhisīlasikkhā. Yo tattha avikkhepaṭṭho ayaṃ adhicittasikkhā. Yo tattha dassanaṭṭho ayaṃ adhipaññāsikkhā. Abyāpādena byāpādaṃ saṃvaraṭṭhena sīlavisuddhi —pe— arahattamaggena sabbakilese saṃvaraṭṭhena sīlavisuddhi, avikkhepaṭṭhena cittavisuddhi, dassanaṭṭhena diṭṭhivisuddhi. Yo tattha saṃvaraṭṭho ayaṃ adhisīlasikkhā. Yo tattha avikkhepaṭṭho ayaṃ adhicittasikkhā. Yo tattha dassanaṭṭho ayaṃ adhipaññāsikkhā.

¹ muccatīti - Syā, PTS.

² suddhi - Syā.

³ bhāvanādhiṭṭhānajīvitam - Syā.

⁴ nicchāto muccati - Syā, PTS.

⁵ makkhā'ti - Syā, PTS potthakesu natthi.

⁶ abyāpādaṃ - Syā.

X. GIẢNG VỀ CÁC TIÊU ĐỀ:

Không khát khao, ‘Được giải thoát’ là giải thoát, minh và giải thoát, thẳng giới, thẳng tâm, thẳng tuệ, tịnh, trí, sự nhận thấy, sự thanh tịnh, sự thoát ly, sự xuất ly, sự tách ly, sự xả ly, hành vi, giải thoát do thiên, sự tu tập, sự khẳng định, cuộc sống.

Không khát khao: Không khát khao với ước muốn trong các dục nhờ vào sự xuất ly, không khát khao với sân độc nhờ vào sự không sân độc...(như trên)... không khát khao với các pháp ngăn che nhờ vào sơ thiên...(như trên)... không khát khao với toàn bộ phiền não nhờ vào Đạo A-la-hán.

Giải thoát: ‘Được giải thoát khỏi ước muốn trong các dục nhờ vào sự xuất ly’ là giải thoát. ...(nt)... ‘Được giải thoát khỏi các pháp ngăn che nhờ vào sơ thiên’ là giải thoát. ...(nt)... ‘Được giải thoát khỏi toàn bộ phiền não nhờ vào Đạo A-la-hán’ là giải thoát.^[*]

Minh và giải thoát: ‘Sự thoát ly được biết đến’ là minh, ‘được giải thoát khỏi ước muốn trong các dục’ là giải thoát, ‘trong khi được biết đến thì được giải thoát, trong khi được giải thoát thì được biết đến’ là minh và giải thoát. ‘Không sân độc được biết đến’ là minh, ‘được giải thoát khỏi sân độc’ là giải thoát, ‘trong khi được biết đến thì được giải thoát, trong khi được giải thoát thì được biết đến’ là minh và giải thoát. ...(như trên)... ‘Đạo A-la-hán được biết đến’ là minh, ‘được giải thoát khỏi toàn bộ phiền não’ là giải thoát, ‘trong khi được biết đến thì được giải thoát, trong khi được giải thoát thì được biết đến’ là minh và giải thoát.

Thẳng giới, thẳng tâm, thẳng tuệ: Nhờ vào sự thoát ly, có giới thanh tịnh theo ý nghĩa thu thúc ước muốn trong các dục, có tâm thanh tịnh theo ý nghĩa không tán mạn, có kiến thanh tịnh theo ý nghĩa nhận thấy. Trong trường hợp này điều nào có ý nghĩa thu thúc điều ấy là sự học tập về thẳng giới, trong trường hợp này điều nào có ý nghĩa không tán mạn điều ấy là sự học tập về thẳng tâm, trong trường hợp này điều nào có ý nghĩa nhận thấy điều ấy là sự học tập về thẳng tuệ. Nhờ vào không sân độc, có giới thanh tịnh theo ý nghĩa thu thúc sân độc...(như trên)... Nhờ vào Đạo A-la-hán, có giới thanh tịnh theo ý nghĩa thu thúc toàn bộ phiền não, có tâm thanh tịnh theo ý nghĩa không tán mạn, có kiến thanh tịnh theo ý nghĩa nhận thấy. Trong trường hợp này điều nào có ý nghĩa thu thúc điều ấy là sự học tập về thẳng giới, trong trường hợp này điều nào có ý nghĩa không tán mạn điều ấy là sự học tập về thẳng tâm, trong trường hợp này điều nào có ý nghĩa nhận thấy điều ấy là sự học tập về thẳng tuệ.

Passaddhīti nekkhammena kāmacchandaṃ paṭippassambheti, abyāpādena byāpadaṃ paṭippassambheti —pe— arahattamaggena sabbakilese paṭippassambheti.

Ñāṇanti kāmacchandassa pahīnattā nekkhammaṃ ñātaṭṭhena ñāṇaṃ. Byāpādassa pahīnattā abyāpādo ñātaṭṭhena ñāṇaṃ —pe— sabbakilesānaṃ pahīnattā arahattamaggo ñātaṭṭhena ñāṇaṃ.

Dassananti kāmacchandassa pahīnattā nekkhammaṃ diṭṭhattā dassanaṃ. Byāpādassa pahīnattā abyāpādo diṭṭhattā dassanaṃ —pe— sabbakilesānaṃ pahīnattā arahattamaggo diṭṭhattā dassanaṃ.

Visuddhīti kāmacchandaṃ pajahanto nekkhammena visujjhati. Byāpādaṃ pajahanto abyāpādena visujjhati —pe— sabbakilese pajahanto arahattamaggena visujjhati.

Nekkhammanti kāmānametaṃ nissaraṇaṃ yadidaṃ nekkhammaṃ. Rūpānametaṃ nissaraṇaṃ yadidaṃ āruppaṃ yaṃ kho pana kiñci bhūtaṃ saṅkhataṃ paṭiccasamuppannaṃ, nirodho tassa nekkhammaṃ. Byāpādassa abyāpādo nekkhammaṃ. Thīnamiddhassa ālokasaññā nekkhammaṃ —pe— sabbakilesānaṃ arahattamaggo nekkhammaṃ.

Nissaraṇanti kāmānametaṃ nissaraṇaṃ yadidaṃ nekkhammaṃ. Rūpānametaṃ nissaraṇaṃ yadidaṃ āruppaṃ. Yaṃ kho pana kiñci bhūtaṃ saṅkhataṃ paṭiccasamuppannaṃ, nirodho tassa nissaraṇaṃ. Kāmacchandassa nekkhammaṃ nissaraṇaṃ. Byāpādassa abyāpādo nissaraṇaṃ —pe— sabbakilesānaṃ arahattamaggo nissaraṇaṃ.

Pavivekoti kāmacchandassa nekkhammaṃ paviveko —pe— sabbakilesānaṃ arahattamaggo paviveko.

Tịnh: Nhờ vào sự thoát ly, (hành giả) làm tịnh lặng ước muốn trong các dục. Nhờ vào không sân độc, (hành giả) làm tịnh lặng sân độc. ...(như trên)... Nhờ vào Đạo A-la-hán, (hành giả) làm tịnh lặng toàn bộ phiền não.

Trí: Sự thoát ly nhờ vào trạng thái dứt bỏ ước muốn trong các dục là trí theo ý nghĩa đã được biết. Không sân độc nhờ vào trạng thái dứt bỏ sân độc là trí theo ý nghĩa đã được biết. ...(như trên)... Đạo A-la-hán nhờ vào trạng thái dứt bỏ toàn bộ phiền não là trí theo ý nghĩa đã được biết.

Sự nhận thấy: Sự thoát ly nhờ vào trạng thái dứt bỏ ước muốn trong các dục là sự nhận thấy nhờ vào trạng thái đã được thấy. Không sân độc nhờ vào trạng thái dứt bỏ sân độc là sự nhận thấy nhờ vào trạng thái đã được thấy. ...(như trên)... Đạo A-la-hán nhờ vào trạng thái dứt bỏ toàn bộ phiền não là sự nhận thấy nhờ vào trạng thái đã được thấy.

Sự thanh tịnh: Trong khi dứt bỏ ước muốn trong các dục, (hành giả) được thanh tịnh nhờ vào sự thoát ly. Trong khi dứt bỏ sân độc, (hành giả) được thanh tịnh nhờ vào không sân độc. ...(như trên)... Trong khi dứt bỏ toàn bộ phiền não, (hành giả) được thanh tịnh nhờ vào Đạo A-la-hán.

Sự thoát ly: Đây là sự xuất ly khỏi các dục, tức là sự thoát ly. Đây là sự xuất ly khỏi các sắc, tức là vô sắc. Hơn nữa, bất cứ điều gì hiện hữu, còn tạo tác, được tùy thuận sanh lên, sự diệt tận là thoát ly khỏi điều ấy. Đối với sân độc, không sân độc là sự thoát ly. Đối với sự lờ đờ buồn ngủ, nghĩ tưởng về ánh sáng là sự thoát ly. ...(như trên)... Đối với toàn bộ phiền não, Đạo A-la-hán là sự thoát ly.

Sự xuất ly: Đây là sự xuất ly khỏi các dục, tức là sự thoát ly. Đây là sự xuất ly khỏi các sắc, tức là vô sắc. Hơn nữa, bất cứ điều gì hiện hữu, còn tạo tác, được tùy thuận sanh lên, sự diệt tận là xuất ly khỏi điều ấy. Đối với ước muốn trong các dục, thoát ly là sự xuất ly. Đối với sân độc, không sân độc là sự xuất ly. Đối với sự lờ đờ buồn ngủ, nghĩ tưởng về ánh sáng là sự thoát ly. ...(như trên)... Đối với toàn bộ phiền não, Đạo A-la-hán là sự xuất ly.

Sự tách ly: Đối với ước muốn trong các dục, thoát ly là sự tách ly. ...(t)... Đối với toàn bộ phiền não, Đạo A-la-hán là sự tách ly.

Vossaggoti nekkhammena kāmacchandaṃ vossajjatīti vossaggo, abyāpādena byāpādaṃ vossajjatīti vosasaggo —pe— arahattamaggena sabbakilese vossajjatīti vossaggo.

Cariyāti kāmacchandaṃ pajahanto nekkhammena carati, byāpādaṃ pajahanto abyāpādena carati —pe— sabbakilese pajahanto arahattamaggena carati.

Jhānavimokkhoti nekkhammaṃ jhāyatīti jhānaṃ, kāmacchandaṃ jhāpetīti jhānaṃ, jhāyanto muccatīti jhānavimokkho jhāpento muccatīti jhānavimokkho jhāyantīti dhammā, jhāpentīti kilese, jhāte ca jhāpe ca jānātīti jhānajhāyī. Abyāpādo jhāyatīti jhānaṃ, byāpādaṃ jhāpetīti jhānaṃ —pe— Ālokasaññā jhāyatīti jhānaṃ, thīnamiddhaṃ jhāpetīti jhānaṃ —pe— Arahattamaggo jhāyatīti jhānaṃ, sabbakilese jhāpetīti jhānaṃ, jhāyanto muccatīti jhānavimokkho jhāpento muccatīti jhānavimokkho, jhāyantīti dhammā, jhāpentīti kilese, jhāte ca jhāpe ca jānātīti jhānajhāyī.

Bhāvanā adhiṭṭhānaṃ jīvanti kāmacchandaṃ pajahanto nekkhammaṃ bhāvetīti bhāvanāsampanno, nekkhammasena cittaṃ adhiṭṭhātīti adhiṭṭhānasampanno, svāyaṃ evaṃ bhāvanāsampanno adhiṭṭhānasampanno samaṃ jīvati, no visamaṃ, sammā jīvati, no micchā, visuddhaṃ jīvati, no kiliṭṭhanti ājīvasampanno. Svāyaṃ evaṃ bhāvanāsampanno adhiṭṭhānasampanno ājīvasampanno yaññadeva parisam upasaṅkamati, yadi khattiyaparisam yadi brāhmaṇaparisam yadi gahapatiparisam yadi samaṇaparisam visārado upasaṅkamati amaṅkubhūto, taṃ kissa hetu? Tathā hi so bhāvanāsampanno adhiṭṭhānasampanno ājīvasampanno.

Sự xả ly: ‘Nhờ vào sự thoát ly, (hành giả) xả ly ước muốn trong các dục’ là sự xả ly. ‘Nhờ vào không sân độc, (hành giả) xả ly sân độc’ là sự xả ly. ...(như trên)... ‘Nhờ vào Đạo A-la-hán, (hành giả) xả ly toàn bộ phiền não’ là sự xả ly.

Hành vi: Trong khi dứt bỏ ước muốn trong các dục, (hành giả) hành xử bằng sự thoát ly. Trong khi dứt bỏ sân độc, (hành giả) hành xử bằng không sân độc. ...(như trên)... Trong khi dứt bỏ toàn bộ phiền não, (hành giả) hành xử bằng Đạo A-la-hán.

Giải thoát do thiên: ‘Sự thoát ly được nung nấu là thiên, (hành giả) thiêu đốt ước muốn trong các dục’ là thiên, ‘trong khi được nung nấu, (hành giả) giải thoát’ là giải thoát do thiên, ‘trong khi thiêu đốt, (hành giả) giải thoát’ là giải thoát do thiên, ‘được nung nấu’ là các pháp, ‘(hành giả) thiêu đốt’ là các phiền não, ‘biết điều được nung nấu và điều được thiêu đốt’ là có sự thiêu đốt do thiên. ‘Không sân độc được nung nấu’ là thiên, ‘(hành giả) thiêu đốt sân độc’ là thiên. ...(như trên)... ‘Sự nghĩ tưởng về ánh sáng được nung nấu’ là thiên, ‘(hành giả) thiêu đốt sự lơ đãng buồn ngủ’ là thiên. ...(như trên)... ‘Đạo A-la-hán được nung nấu’ là thiên, ‘(hành giả) thiêu đốt toàn bộ phiền não’ là thiên. ‘Trong khi được nung nấu, (hành giả) giải thoát’ là giải thoát do thiên, ‘trong khi thiêu đốt, (hành giả) giải thoát’ là giải thoát do thiên, ‘được nung nấu’ là các pháp, ‘(hành giả) thiêu đốt’ là các phiền não, ‘biết điều được nung nấu và điều được thiêu đốt’ là có sự thiêu đốt do thiên.

Sự tu tập, sự khẳng định, cuộc sống: ‘Trong khi dứt bỏ ước muốn trong các dục, (hành giả) tu tập sự thoát ly,’ (vị ấy) có được sự tu tập. ‘Do nhờ năng lực của sự thoát ly, (hành giả) khẳng định tâm,’ (vị ấy) có được sự khẳng định. ‘Có được sự tu tập, có được sự khẳng định như thế, vị này đây sống tịnh lặng không phải không tịnh lặng; sống đúng đắn không sai trái, sống thanh tịnh không bị phiền não’ (vị ấy) có được cuộc sống. Có được sự tu tập, có được sự khẳng định, có được cuộc sống như thế, vị này đây đi đến bất cứ tập thể nào, đâu là tập thể Sát-đế-ly, đâu là tập thể Bà-la-môn, đâu là tập thể gia chủ, đâu là tập thể Sa-môn, vị ấy đi đến với lòng tự tín, không bị bối rối. Điều ấy là nguyên nhân của điều gì? Bởi vì vị ấy có được sự tu tập, có được sự khẳng định, có được cuộc sống như thế.

Byāpādaṃ pajahanto abyāpādaṃ bhāvetīti bhāvanāsampanno —pe— Thīnamiddhaṃ pajahanto ālokasaññaṃ bhāvetīti bhāvanāsampanno —pe— Uddhaccaṃ pajahanto avikkhepaṃ bhāvetīti bhāvanāsampanno —pe— Vicikicchaṃ pajahanto dhammavavatthānaṃ bhāvetīti bhāvanāsampanno —pe— Avijjaṃ pajahanto vijjaṃ bhāvetīti bhāvanāsampanno —pe— Aratiṃ pajahanto pāmojjaṃ bhāvetīti bhāvanāsampanno —pe— Nīvaraṇe pajahanto paṭhamāṃ jhānaṃ bhāvetīti bhāvanāsampanno —pe— Sabbakilese pajahanto arahattamaggaṃ bhāvetīti bhāvanāsampanno. Arahattamaggavasena cittaṃ adhiṭṭhātīti adhiṭṭhānasampanno. Svāyaṃ evaṃ bhāvanāsampanno adhiṭṭhānasampanno samaṃ jīvati, no visamaṃ, sammā jīvati, no micchā, visuddhaṃ jīvati, no kiliṭṭhanti ājīvasampanno. Svāyaṃ evaṃ bhāvanāsampanno adhiṭṭhānasampanno ājīvasampanno yaññadeva parisāṃ upasaṅkamati yadi khattiyaparisāṃ yadi brāhmaṇaparisāṃ yadi gahapatiparisāṃ yadi samaṇaparisāṃ visārado upasaṅkamati amaṅkubhūto, taṃ kissa hetu? Tathā hi so bhāvanāsampanno adhiṭṭhānasampanno ājīvasampannoti.

Mātikākathā samattā.

Paññāvaggo tatiyo.

Tatruddānaṃ bhavati:

Paññā iddhi abhisamayo - viveko cariya pañcamo
pāṭihāriya samasīsi - satipaṭṭhānaṃ vipassanā
paññāvaggamhi tatiye - mātikāya ca te dasāti.

Paṭisambhidāmaggappakaraṇaṃ samattaṃ.

--ooOoo--

‘Trong khi dứt bỏ sân độc, (hành giả) tu tập không sân độc,’ (vị ấy) có được sự tu tập. ...(nt)... ‘Trong khi dứt bỏ sự lơ đãng buồn ngủ, (hành giả) tu tập sự nghĩ tưởng về ánh sáng,’ (vị ấy) có được sự tu tập. ...(nt)... ‘Trong khi dứt bỏ phóng dật, (hành giả) tu tập sự không tản mạn,’ (vị ấy) có được sự tu tập. ...(nt)... ‘Trong khi dứt bỏ hoài nghi, (hành giả) tu tập sự xác định pháp,’ (vị ấy) có được sự tu tập. ...(nt)... ‘Trong khi dứt bỏ vô minh, (hành giả) tu tập về minh,’ (vị ấy) có được sự tu tập. ...(nt)... ‘Trong khi dứt bỏ sự không hứng thú, (hành giả) tu tập sự hân hoan,’ (vị ấy) có được sự tu tập. ...(nt)... ‘Trong khi dứt bỏ các pháp ngăn che, (hành giả) tu tập sơ thiên,’ (vị ấy) có được sự tu tập. ...(nt)... ‘Trong khi dứt bỏ toàn bộ phiền não, (hành giả) tu tập Đạo A-la-hán,’ (vị ấy) có được sự tu tập. ‘Do nhờ năng lực của Đạo A-la-hán, (hành giả) khẳng định tâm,’ (vị ấy) có được sự khẳng định. ‘Có được sự tu tập, có được sự khẳng định như thế, vị này đây sống tịnh lặng không phải không tịnh lặng; sống đúng đắn không sai trái, sống thanh tịnh không bị ô nhiễm’ (vị ấy) có được cuộc sống. Có được sự tu tập, có được sự khẳng định, có được cuộc sống như thế, vị này đây đi đến bất cứ tập thể nào, đâu là tập thể Sát-đế-ly, đâu là tập thể Bà-la-môn, đâu là tập thể gia chủ, đâu là tập thể Sa-môn, vị ấy đi đến với lòng tự tin, không bị bối rối. Điều ấy là nguyên nhân của điều gì? Bởi vì vị ấy có được sự tu tập, có được sự khẳng định, có được cuộc sống như thế.

Phần Giảng về Các Tiêu Đề được đầy đủ.

Phẩm Tuệ là phần thứ ba.

Đây là phần tóm lược:

<i>Tuệ, thân thông, lãnh hội,</i>	→	<i>viễn ly, hạnh thứ năm,</i>
<i>phép kỳ diệu, đứng đầu,</i>		<i>thiết lập niệ, minh sát,</i>
<i>tiêu đề nữa là mười</i>		<i>thuộc phẩm Tuệ, thứ ba.</i>

Tác Phẩm Phân Tích Đạo được đầy đủ.

--ooOoo--

PHỤ CHÚ:

PHÂN TÍCH ĐẠO - TẬP HAI:

--ooOoo--

TRANG 35:

- ‘Liên quan ba trường hợp này, có sự nhận thức, suy nghĩ, lời nói, hành động, sự nuôi mạng, sự tinh tấn, niệm, định’ là nói về việc vận hành do tác động của sự thấu triệt về nhân sanh (Khổ), về Khổ, và về sự diệt tận (Khổ) (Pṭsa. 3, 598).

TRANG 43:

- *Bujjhati*: được giác ngộ (Sơ Đạo, Đạo Nhập Lưu), *anubujjhati*: được giác ngộ (Nhị Đạo, Đạo Nhất Lai), *patibujjhati*: được giác ngộ (Tam Đạo, Đạo Bất Lai), *sambujjhati*: được giác ngộ (Tứ Đạo, Đạo A-la-hán). Bốn từ giác ngộ theo thứ bậc này đều có chung từ gốc $\sqrt{budh} + ya + ti$ có nghĩa thụ động là ‘được giác ngộ’ áp dụng cho trường hợp chứng ngộ Đạo đầu tiên. Ba trường hợp sau có thêm các tiếp đầu ngữ *anu* (theo sau, kế tiếp), *pati* (hướng về, hướng đến), *saṃ* (hoàn toàn). Do không chọn được từ dịch thích hợp nên ghi đầy đủ nghĩa như vậy.

TRANG 69:

- Từ tâm giải thoát (*mettāceto vimutti*) được giải thích ở bên dưới gồm có ba yếu tố: ‘*mettā ca ceto ca vimutti cāti mettāceto vimutti*’ = ‘tâm ái và tâm giải thoát’ là từ tâm giải thoát.

TRANG 87:

- Đoạn này nếu dịch theo Chú Giải sẽ là: Ly tham ái có đối tượng là Niết Bàn, có hành xử là Niết Bàn, được hiện khởi ở Niết Bàn, được tồn tại ở Niết Bàn, được thiết lập ở Niết Bàn (Pṭsa. 3, 608).

- Là bảy chi phần còn lại của Thánh Đạo tám chi phần, trừ bớt đi chánh kiến (Pṭsa. 3, 608).

TRANG 101:

- Tên gọi *Aññākoṇḍañña* (*aññā + koṇḍañña*) của vị này có nghĩa là “*Koṇḍañña* đã hiểu.” Từ *aññā* được trích từ lời nói của đức Phật là: “*aññāsi vata bho Koṇḍañño, aññāsi vata bho Koṇḍañño*” (Quà nhiên Koṇḍañña đã hiểu được! Quà nhiên Koṇḍañña đã hiểu được!) rồi ghép vào phía trước tên Koṇḍañña của vị ấy (ND).

TRANG 155:

- Phúc hành (*puññābhisankhāro*) là sự tạo tác đem lại phước báu do năng lực của bố thí, trì giới, tham thiền, v.v..., và sự tu tập năm thiện sắc giới, phi phúc hành (*apuññābhisankhāro*) là sự tạo tác không đem lại phước báu do hậu quả của các hành động như sát sanh, v.v..., bất động hành (*āneñjābhisankhāro*) là sự tạo tác có kết quả không thay đổi, có liên quan đến bốn thiên vô sắc (Pṭsa. 3, 633).

TRANG 167:

- Bảy tuệ thêm vào tuệ có tên “bản tánh sáng suốt (*pañḍiccaṃ*)” là tám. Tám tuệ thêm vào tuệ phổ thông (*puṭhupaññā*) là chín (Pṭsa. 3, 640).

TRANG 175:

- 73 trí: Là 73 trí đã được đề cập ở phần Tiêu Đề (Pṭsa. 3, 642), xin xem tập I, trang 2-9.

- 73 trí: Chú giải cho trích dẫn ở Saṃyuttanikāya (Pṭsa. 3, 642). Xem Kinh Bộ Tương Ưng, tập II, Chương I b, Phẩm IV, Mục IV: Những Căn Bản Của Trí (bản dịch của HT. Minh Châu): “*Trí biết rằng già chết do duyên sanh. Trí biết rằng không có sanh thời không có già, chết. v.v...*”

TRANG 193:

- Hạng có nhiều sự an trú (*vihārabahulo*) nghĩa là có nhiều an trú vào mình sát, có nhiều an trú vào sự chứng đạt Quả vị (Pṭsa. 3, 653).

TRANG 217:

- Các pháp đen và trắng (*kaṇhāsukkadhammā*) là các pháp bất thiện và thiện (Pṭsa. 3, 688).

TRANG 263:

- Dịch theo văn bản Pāḷi của hai Tạng Anh và Tạng Thái: ‘*nekkhammena kāmaccchandato muccatīti vimokkho.*’

--ooOoo--

Suttantapiṭake Khuddakanikāye
PAṬISAMBHIDĀMAGGO DUTTIYABHĀGO

GĀTHĀDIPĀDĀNUKKAMAṆIKĀ - THƯ MỤC CÂU KỆ PĀLI:

	Trang
Adhimokkhe ca paggāha	20
Imāni dasa ṭhānāni	20
Imehi catūhi ṭhānehi	20
Obhāse ceva ñāṇe ca	20
Vikkhipati ceva kilissati ca	20
Vikkhapati na kilissati	20

--ooOoo--

Suttantapiṭake Khuddakanikāye
PAṬISAMBHIDĀMAGGO DUTTIYABHĀGO

VISESAPADĀNUKKAMAṆIKĀ - THƯ MỤC TỪ ĐẶC BIỆT:

	Trang		Trang
A		A	
Atthaṅgiko maggo	86, 88, 96, 130, 144	Anuppāde ñāṇaṃ	58, 94, 122, 214, 216
Atthacariyāyo	228	Anulomakhantiṃ	260
Atthamaka-	178	Anulomikaṃ khantiṃ	248, 250, 252, 254, 256, 258, 260
Attha maggaṅga-	78, 84	Anusayā	2, 4, 6, 8, 10, 18, 20, 22, 182, 216
Aṇusahagata-	6, 10, 88, 92	Anusāsanīpāṭihāriyaṃ	230, 232, 234
Attakilamathānuyogo	96	Antā	96
Atthapaṭisambhidā	102, 106, 110, 114, 166, 168, 170, 178	Appamāṇa-	60, 62, 64, 100
Adukkhamasukhabhūmi	196	Apparajakka-	182
Adhicitta-	228, 262	Abyākataṃ	32
Adhiṭṭhānabalaṃ	134, 140, 150	abyāpādo	138, 156, 162, 232, 234, 238, 262, 264, 266
Adhiṭṭhānasampanno	266, 268	Abhisamayo	212, 214, 216
Adhiṭṭhānaṃ	262, 266, 268	Arahattaṃ	246, 248
Adhipaññā-	262	Arahattapattaṃ	2, 4
Adhimutti	182	Arahattamaggo	138, 162, 234, 238, 262, 264, 266
Adhimokkhābhisamayo	214	Arahantaṃ	180
Adhisīlaṃ	262	Ari	184
Anaññatha-	24	Ariyamaggā	130, 190
Anattānupassanā	142, 166, 168, 170, 206, 258, 260	Ariyā iddhi	146, 196, 206, 208
Anāgāmiphalaṃ	246, 248	Avikkhepābhisamayo	214
Aniccaṃ	28, 34, 190	Avikkhepo	4, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 138, 140, 162, 232, 238
Aniccānupassanā	142, 166, 168, 170, 172, 206, 258, 260		
Anuttaraṃ	34, 98, 100, 244		

A		U	
Avitatha-	24	Uttarā upāsikā	206
Asaṅkhatallakkhaṇaṃ	30	Udānaṃ	100
Asāmantapaññā	166, 168, 170, 178, 180, 184	Upaṭṭhānābhisamayo	212, 214
Asekhaṭṭisambhidappatto	194	Upasamābhisamayo	214
Asekhabalāni	134, 142	Upādānakkhandha-	34, 96
Assādo	32, 34	Upekkhāsambojjhaṅga-	50, 58, 60, 64, 66, 74, 90, 94, 120, 214
		Uppādādhipeyyaṃ	212
		Uppādo	32, 218
Ā		E	
Ākaṅkhanapaṭibaddhā	182	Ekaggatā	4, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 140
Ājīvasampanno	266, 268	Ekattaṃ	26, 28, 30, 162
Ādīnavo	32, 34	Ekapaṭivedhāni	26, 28, 30
Ādesanāpāṭihāriyaṃ	230, 232, 234	Ekarasā	12, 14, 16, 18, 150
Ānando	2, 152	Ekodaṭṭhaṃ	50, 52
Ālokasaññā ¹³⁸ ,	162, 232, 234, 238, 264, 266		
Āvajjanappaṭibaddhā	182		
Āvuso	2, 4, 60		
Āsayānusaye ñāṇaṃ	116		
Āsevanā	72, 74, 76, 78, 82, 84		
		K	
		Kataparappavādā	184, 194
I		Kammavipākajā iddhi	146, 196, 208
Idappaccayā	60, 62, 64	Kammassakatacitta-	212
Iddhi	196, 206, 210, 234	Puthujjanakalyāṇaka-	174, 178
Iddhipāṭihāriyaṃ	230, 234	Kāmasukhallikānuyogo	96
Iddhipāda-	50, 58, 90, 94, 108, 110, 112, 120, 126, 128, 130, 144, 174, 176, 178, 186, 188, 196	Kāyānupassanā	106, 108, 124, 240, 242
Iddhipādābhisamayo	214	Kimjātika-	36, 38, 40
Iddhimā	198, 200, 202, 204	Kimnidānaṃ	36, 38
Iddhiyā padāni	196	Kimṇapabhava-	36, 38, 40
Iddhiyā mūlāni	198	Kimṇasamudaya-	36, 38
Iddhividhaṃ	198, 230	Kosambiyaṃ	2
Indriyaṃ	58, 120		
Indriyaparopariyatte ñāṇaṃ	116	KH	
Indriyābhisamayo	214	Khattiyapaṇḍitā	184
Issariyabalaṃ	134, 140	Khattiyapariyaṃ	266, 268

KH		JH	
Khandhaṭṭho	114	Jhānaṃ	56, 136, 138,
Khaye ñāṇaṃ	58, 90, 122, 214		196, 234, 236, 266, 268
Khāṇuakoṇḍañña-	206	Jhānajhāyī	266
Khīṇāsavabalāni	134, 144	Jhānavimokkho	262, 266
G		Ñ	
Gambhīrapañña	178	Ñāṇaṃ	20, 56, 58, 90, 94, 96,
Garūpanissito	192		98, 102, 104, 106, 108,
Gahapatipariṣaṃ	266, 268		110, 112, 114, 116, 118, 122,
			126, 136, 138, 162, 174, 176, 178,
			182, 192, 194, 212, 214, 216,
			232, 236, 238, 262, 264
GH		Ñāṇadassanaṃ	98
Ghosita Gahapati	208	Ñāṇamukhe	180
Ghositārāme	2		
C		ṬH	
Cakkavattī	208	Ṭhitassa aññathattaṃ	32
Cakkhupavattaṃ	164		
Cariyā	228, 262	T	
Cātummahārājikā	100	Tatha-	24, 26, 28, 30,
Cittavisuddhi	58, 90,		50, 56, 58, 90, 94, 120, 214
	94, 122, 214, 262	Tathāgatabalaṃ	146, 148
Cittuppādaṭṭhā	182	Tathāgato	
Cullapanthaka	198	Tadupagaviriyavāhanaṭṭhena	4, 8,
Cetovasippatto	198, 200, 202		18, 240, 242, 244
Cetovimutti	16, 34,	Tāvatiṃsā	100
	68, 72, 74,	Tikkhapañña	190
	76, 78, 80, 82, 84, 148	Tikkhindriya-	182
		Tiparivaṭṭaṃ	98
CH		D	
Chandarāgavinayo	34	Dasasahassī lokadhātu	100
Chasu Buddhadhamme	116	Dassanaṭṭho	24, 30, 102, 106,
			110, 118, 122, 124, 126, 128, 262
J		Dassanamaggo	90
Jaṭila Gahapati	208	Dassanaṃ	34, 98, 262, 264
Javanapañña	188, 190	Dassanavirāgo	88, 90
Jīvitam	262		
Jotiya Gahapati	208		

D		DH	
Dassanādhipeyyaṃ	212	Dhammābhisamayo	216, 218
Dassanābhisamayo	214, 216	Dhammuddhaccakusalo	22
Diṭṭhivissuddhi	90, 94, 122, 262	Dhammuddhaccaviggahitaṃ	4,
Disāpharaṇa-	68, 70		18, 20, 22
Dukkhaṃ	24, 28, 34, 96,	Dhammuddhaccaviggahitamānaso	
	100, 102, 118, 152, 190, 242		18, 20
Dukkhaṃ ariyasaccaṃ	96, 122	Dhātuṭṭho	114
Dukkhaṭṭho	26, 28, 114		
Dukkhanirodhagāminī paṭipadā	24	N	
Dukkhanirodhagāminī paṭipadā		Nikanti	20, 22
ariyasaccaṃ	96, 98, 104	Nicchāto	262
Dukkhanirodho	24, 218	Nibbānaṃ	58, 86, 88, 90, 94,
Dukkhanirodho ariyasaccaṃ	96,		122, 124, 126, 128, 130,
	98, 104		154, 174, 176, 186, 188, 214,
Dukkhasaccaṃ	32, 34, 40		216, 220, 222, 224, 226, 248
Dukkhasamudayo	24	Nibbedhikapaññā	192
Dukkhasamudayo ariyasaccaṃ	96,	Niruttipaṭisambhidā	102, 104,
	98, 104, 122		106, 110, 116, 166, 168, 170, 178
Dukkhanupassanā	142, 166,	Nirodhasaccaṃ	32, 34, 40
	168, 170, 206, 258, 260	Nirodho	24, 62, 64,
Duviññāpaye	182		112, 154, 220, 222, 224,
Dussakaraṇḍako	60		226, 238, 250, 252, 254, 256, 264
Desanābahulo	192	Nissaraṇaṃ	32, 34, 40, 262, 264
Dvākāra-	182	Nekkhammaṃ	56, 136, 138,
Dvādasākāraṃ	98		162, 232, 234, 262, 264, 266
DH		P	
Dhammacakka-	100, 118, 120,	Paggahābhisamayo	212, 214
	122, 124, 126, 128, 130	Paccavekkhaṇābahulo	192, 194
Dhammacakkhu	100, 122	Paccekaḥbuddha-	180, 194, 228
Dhammapaṭisambhidā	100, 102,	Pañcakkhandha-	236, 248,
	106, 110, 116, 166, 168, 170, 178		250, 252, 254, 256
Dhammavicayasambojjhaṅga-	42,	Pañcanirodhā	220, 222, 224, 226
	60, 64, 74, 82, 214	Pañcabala-	74, 82, 130, 144, 224
Dhammānudhammapaṭipatti	172	Pañcavaggiya-	96, 100
Dhammānupassanā	106,	Pañcavirāgā	220, 222, 224
	108, 124, 244	Pañcavivekā	220, 222, 224, 226

P	P
Pañcavossaggā 220, 222, 224, 226	Pahānaṭṭho 28, 112, 206, 210
Pañcindriya- 72, 82,	Pāṭihāriyāni 230
130, 144, 224, 226	Pāmojjaṃ 56, 136, 138,
Paññā 22, 90, 94, 96, 98,	162, 234, 236, 238, 268
100, 102, 104, 106, 108, 110,	Pītisambojjhaṅgaparibhāvitā 74, 82
112, 114, 116, 118, 122, 166, 168,	Pītisukhabhūmi 196
170, 174, 178, 180, 186, 214, 236	Puññavato iddhi 146, 196, 208
Paññābalaparibhāvitā 72, 82	Puthupaññā 174, 176
Paññābahulla- 172, 184, 186	Puthusamaṇabrāhmaṇānaṃ 86, 88
Paññāvuddhi 172, 174	Punabbhavo 34, 98
Paññāvepulla- 172, 174	Pubbayogasampanno 192, 194
Paññindriyaparibhāvitā 72, 82	Ponobhavikā 62, 96
Pañhaṃ 184, 194, 204	
Paṭibhānapaṭisambhidā 102, 104,	PH
108, 110, 116, 166, 168, 170, 178	Pharaṇābhisamayo 214
Paṭisaṅkhānabalaṃ 136, 148, 150	Phalacchikiriyā 172, 216, 218
Paṭisaṅkhānābhisamayo 214	
Paṭisambhidappatta- 192, 194	B
Paṭisambhidā 42, 44, 46, 48,	Bakkula 206
100, 102, 104, 106,	Bala- 58, 90, 120, 144, 146, 148
108, 110, 114, 116, 164,	Balakarāṇiyā kammantā 218, 224
166, 168, 170, 172, 174, 178, 190	Balābhisamayo 214
Paṭisambhidādādhikaraṇe 116	Bahulīkaroti 2, 4, 6, 8, 218, 224
Paṇḍiccaṃ 166, 168, 170	Bahussuto 192
Paranimmitavasavattī 100	Bījaḡābhisamayo 220, 226
Pariggahābhisamayo 212	Bojjhaṅga- 42, 44, 46, 48,
Pariññāṭṭho 28, 114	50, 52, 54, 56, 58, 60,
Pariññātaṃ 98, 102, 122	62, 64, 76, 82, 90, 94, 120,
Pariññāpaṭivedho 34	144, 174, 176, 178, 186, 188, 224
Paribhāvita 70, 72, 74,	Bojjhaṅgābhisamayo 214
76, 78, 80, 82, 84	Bodhisatta- 32, 112
Pariyādānaṃ 70, 78, 80	Brahmakāyikā 100
Pavicayābhisamayo 214	Brahmacakkaṃ 146, 148
Paviveko 262, 264	Brahmaloka- 100, 198,
Passaddhi 20, 262	202, 204, 230
Passaddhisambojjhaṅgaparibhāvitā	Brāhmaṇapaṇḍitā 184, 194
74, 82	Brāhmaṇapariṣaṃ 266, 268

BH		Y	
Bhagavā	96, 100, 118, 152, 180, 184, 194, 246	Yathābhūtaṃ	18, 20, 34, 98, 144, 146, 148
Bhābbābhabbe	182	Yānikatā	68, 72, 74, 76, 78, 84
Bhāvanaṭṭho	28, 112	Yāmā	100
Bhāvanā	4, 8, 10, 12, 18, 22, 28, 34, 52, 72, 74, 76, 78, 84, 240, 242, 244, 262, 266	Yuganaddhaṃ	2, 12, 14, 16, 18, 58, 90, 94, 122
Bhāvanābalaṃ	134, 136, 150	Yonisomanasikāro	172
Bhāvanāsampanno	266, 268	L	
Bhāveti	2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 196, 218, 220, 224, 226	Lakkhaṇāni	30, 32, 154
Bhikkhu	2, 4, 144, 196, 198, 204, 206, 208, 218, 220, 224, 226, 240, 246, 248	Lahupaññā	186, 188
Bhummā devā	100	Lokuttara-	130, 132, 220, 222, 224, 226
Bhūtapāla-	206	V	
Bhūripaññā	184	Vayo	32
M		Vāavedhirūpā	184, 194
Maggaṅgā	78, 84	Vikubbanā iddhi	146, 196, 204
Maggaṭṭho	26, 28, 114	Vijjādhara	210
Maggabhāvanā	216, 218	Vijjāmayā iddhi	146, 196, 210
Maggasaccaṃ	32, 34, 40	Vijjāvimutti	262
Maggo sañjāyati	2, 4, 8, 10, 12, 18, 20, 22	Vinipātika-	68, 70, 78, 80, 82, 84, 208
Majjhimāpaṭipadā	96	Vipariṇāmadhammaṃ	34, 254
Manasikāraṃ	58	Vipassanā	10, 12, 14, 16, 18, 90, 94, 120
Manasikārappaṭibaddhā	182	Vipassanā pubbaṅgamaṃ	2, 10
Manomayā iddhi	146, 196, 204	Vipassanābalaṃ	134, 142, 150
Mahāpaññā	174	Vipassanābhisamayo	214
Mahārajakkhe	182	Vipulapaññā	176
Mānasam	4, 18, 22	Vimutti	70, 78, 80, 86, 90, 92, 94, 122, 214
Mudindriye	182	Vimokkha-	58, 90, 94, 238, 262
Meṇḍaka Gahapati	208	Virāga-	86, 88, 90, 94, 154, 220, 222, 224, 226
Mettā cetovimutti	68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84	Viriyabalaparibhāvitā	72, 82
Mokkho	262	Viriyabalaṃ	90, 134, 148, 150, 214

V	S
Viriyasambojjhaṅgaparibhāvitā 74	Satisambojjhaṅgaparibhāvitā 82
Viriyaṅgaparibhāvitā 70, 82	Saddhammasavanaṃ 172
Vivekajā bhūmi 196	Saddhābala- 50, 58, 90, 94, 120, 134, 148, 150, 214
Vivekā 220, 222, 224, 226	Saddhābalaparibhāvitā 72, 82
Visārado 266, 268	Saddhādhimutto 220, 222, 224, 226
Visuddhi 262	Saddhindriya- 50, 58, 90, 94, 120, 128, 214, 226
Vihārabahulo 192	Saddhindriyaparibhāvitā 70, 80
Vedanā 32, 36, 38, 40, 90, 94, 122, 142, 154, 158, 160, 186, 190, 214	Santike 2, 4, 178, 180, 188, 202
Vedayitaṃ 152	Sappurisasamsevo 172
Veyyākaraṇa- 100, 112	Sabbanimittehi 16, 86, 88, 90, 92, 94
Vobhindantā 184, 194	Samaṇapaṇḍitā 184, 194
Vossaggo 222, 224, 262, 266	Samaṇapariṣaṃ 266, 268
S	Samatha- 4, 8, 10, 58, 90, 94, 120
Sakadāgāmiṭṭhalaṃ 246, 248	Samathapubbaṅgamaṃ 2, 4, 8, 10
Sakadāgāmi 6, 8, 88, 180	Samathavipassanaṃ 2, 12, 14, 16, 18, 58
Saṅkicca 206	Samathābhisamayo 214
Saṅkhārā 40, 62, 64, 144, 154, 188, 190	Samayo 4, 18, 20
Saṅgahitaṃ 32	Samādhindriyaparibhāvitā 70, 82
Saccaṃ 24, 28, 36, 38, 40, 58	Samādhilaparibhāvitā 72, 82
Saccānaṃ kati lakkhaṇāni 32	Samādhibalaṃ 90, 120, 134, 148, 150, 214
Saccānulomikacitta- 212	Samādhivipphārā iddhi 146, 196, 206
Sacchikiriyaṭṭho 28, 112	Samādhisambojjhaṅgaparibhāvitā 74, 82
Sacchikiriya paṭivedho 34	Samuggapaṭalaṃ 182
Sañjīva 206	Samuṭṭhānābhisamayo 212
Saññojanā 2, 4, 6, 8, 10, 12, 18, 20, 22	Samudayasaccaṃ 32, 34, 40
Satindriyaparibhāvitā 70, 82	Samudayo 24, 112
Satipaṭṭhāna- 90, 94, 108, 120, 126, 130, 144, 174, 176, 178, 186, 188, 228, 240, 242, 244, 268	Sambojjhaṅga- 60, 62
Satibalapariṭṭhāvitā 72, 82	Sambodhā 32, 96
Satisambojjhaṅgo 42, 60, 62, 64, 90, 94, 120, 214	Sammattaniyāmaṃ 246, 248, 250, 252, 254, 256, 258, 260

S		S	
Sammappadhāna-	50, 58, 120, 130, 144, 174, 176, 178, 186, 188	Sīlakkhandha-	174, 176, 178, 186, 188
Sammā-ājīvo	4, 86, 88, 92, 96, 120, 212	Sīlavisuddhi	58, 90, 94, 122, 262
Sammādiṭṭhi	4, 8, 20, 50, 58, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 120, 142, 212, 214, 216, 218, 220, 222, 228	Sīhanādaṃ	146, 148
Sammādiṭṭhiparibhāvitā	76, 84	Sukhaṃ	20, 34, 68, 152, 242, 250
Sammāvācā	4, 86, 88, 92, 96, 120, 212, 220, 222, 228	Suññaṃ	152, 154, 156, 158, 162, 164
Sammāsankappo	4, 8, 86, 92, 96, 120, 216	Suñño loko	152
Sammāsamādhi	4, 8, 50, 58, 86, 88, 92, 94, 96, 120, 142, 212, 220, 222, 224	Suviññāpaye	182
Sammāsambuddha-	180, 194, 228	Susamāraddha-	52, 60, 62, 64, 68, 72, 74, 76, 78, 84
Sāmaññaphalāni	130, 174, 176, 186, 188, 190	Sekhapāṭisambhidappatta-	194
Sāmāvatī upāsikā	206	Sekhabalāni	134, 142
Sāvakaṭṭhāpāramippatta-	194	Sotāpattiphalaṃ	246, 248
Sāvakā	86, 88, 180, 228	Somanassaṃ	34
Sīghapaññā	186	Svākāre	182
		Svādhiṭṭhita	72, 74, 76, 78, 84, 220, 222, 224, 226
		H	
		Hañci	212, 216
		Hāsapaññā	166, 168, 170, 188
		Hetupaccayo	212

--ooOoo--

PHƯƠNG DANH THÍ CHỦ

Công Đức Thành Lập & Bảo Trợ

1. Ven. Khánh Hỷ và Phật tử chùa Bát Nhã
2. Quỹ Hùn Phước Visākhā

Công Đức Thành Lập

1. Gia đình Phật tử Visākhā An Trương
2. Gia đình Phật tử Trương Đình Nguyên & Huỳnh Ngọc Hạnh
3. Bà Quá Phụ Phạm Vũ Diễm - Pháp danh Diệu Đài
4. Bà Phật tử Diệu Giới và các con cháu
5. Gia đình Phật tử Lương Xuân Lộc & Lê Thị Thu Hà
6. Gia đình Phật tử Phạm Trọng Độ & Ngô Thị Liên
7. Gia đình Phật tử Lý Hoàng Anh
8. Gia đình Phật tử Nguyễn Văn Hòa & Minh Hạnh
9. Gia đình Phật tử Hồ Hoàng Anh
10. Phật tử Diệu Bình và Gia đình Phạm Thiện Bảo
11. Gia đình Phật tử Phạm Thị Thi & Châu Thiên Hưng
12. Gia đình Phật tử Phạm Xuân Lan & Trần Thành Nhơn
13. Cư sĩ Liên Tâm (Phan đình Quế)
14. Ái nữ Chú Nguyễn Hữu Danh
15. Gia đình Phật tử Khánh Huy
16. Ái nữ Cô Lê thị Tích
17. Cô Võ Trân Châu
18. Cô Hồng (IL)

PHƯƠNG DANH THÍ CHỦ

Ẩn Tổng
BỘ KINH PAṬISAMBHIDĀMAGGA
2 tập 37 & 38

Công Đức Bảo Trợ

Tu Nữ Dhammasāmi
Phật tử Lệ Chánh
Phật tử Trịnh Kim-Thanh
Phật tử Lưu Cẩm-Nhung
Gia đình Phật tử Lê văn Hòa
Đạo Hữu Bùi Tuấn Thạch
Gia đình Đỗ văn Tảng & Đỗ thị Nghĩa
Gia đình Trác Diệp

Công Đức Hỗ Trợ

Đại Đức Tâm Quang
Đại Đức Chánh Kiến
Đại Đức Minh Hạnh
Tu Nữ Giác Nữ Diệu Linh
Phật tử Lê Thị Kim Phụng
Phật tử Nguyễn Trang
Phật tử Huỳnh Mỹ Phương (Huệ Khai)
Gia đình Phật tử Trần Minh & Thúy Hoa
Phật tử Văn Thị Yến Dung (Diệu Thư)
Gia đình Nguyễn Duy Đại & Nguyễn thị Hồng Thảo
Gia đình Phật tử Nguyễn văn Hiền & Trần Hương
Phật tử Lê thị Huế
Đạo Hữu Nguyễn Cường
Lớp Thiền và Vi Diệu Pháp chùa Bửu Long